جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فنّاوری

بـــرنـــامـــــه درســـــی

دوره: کارشناسی پیوسته

آموزش زبان و ادبیات فارسی رشته

(خاص دانشگاه فرهنگیان)

گـــروه: علـــوم انسانـــی

نسخه بازنگری شده براساس مصوبه جلسه ۸۶۹ مورخ ۹۴/۹/۲۸ شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی درخصوص طرح کلان معماری برنامه های درسی دانشگاه فرهنگیان

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
شورای برنامه ریزی آموزش عالی

معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی

به نام آنکه فرصت داد ما را

برنامه درسی دوره کارشناسی پیوسته رشته آموزش زبان و ادبیات فارسی

کمیته تخصصی برنامه‌های آموزش و پرورش (گروه هفتم)

(بازنگری شده)

۲۳ فروردین ماه ۱۳۹۵

بسم الله الرحمن الرحیم

موضوع: بازنگری برنامه درسی

عنوان برنامه درسی قبلی: آموزش زبان و ادبیات فارسی

تاریخ تصویب: ۱۳۸۸/۱۲/۲۲

عنوان بازنگری شده: آموزش زبان و ادبیات فارسی

تاریخ بازنگری: ۱۳۹۵/۰۱/۲۳

مجری: معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه فرهنگیان

فصل اول

کلیات برنامه

معرفی بنیادین رشته آموزش زبان و ادبیات فارسی

برنامهٔ درسیِ رشته ادبیات فارسی، در دانشسرای عالی یا همان دارالمعلین مرکزی که در مهر ماه ۱۳۰۷ هجری خورشیدی به دارالمعلمین عالی تبدیل شد و سپس در ۱۳۱۲ خورشیدی نام آن به دانشسرای عالی تغییر یافت، آغازگردید . دانشسرای عالی، دارای دو محور: علمی (ریاضیات، طبیعیات، فیزیک و شیمی) و ادبی (ادبیات، فلسفه، تاریخ و جغرافی) بود، و معلمان ایرانی و فرانسوی در آن تدریس می‌کردند. درخرداد سال ۱۳۱۳ که قانون تأسیس دانشگاه به تصویب مجلس شورای ملی رسید، با اختصاص کرسی این رشته به دکتر بدیع الزمان فروزانفر در دانشگاه تهران، آموزش و تدریس رسمی ومتمرکززبان وادبیات فارسی به شکل علمی ترآغاز شد. چراکه قبل از آن، برنامهٔ مدونی برای آموزش زبان وادبیات فارسی وجود نداشت و هر مدرسی به سیاق و سلیقهٔ خود، از میراث ادبی و آثار رایج زبان در تعلیم شاگردان بهره می‌جست.

بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، برنامه درسی رشتهٔ زبان و ادبیات فارسی در دو شاخهٔ کاردانی (دوره دو سالهٔ تربیت معلم وزارت آموزش و پرورش) و دورهٔ کارشناسی (دوره چهار سالهٔ دبیری زبان و ادبیات فارسی، مخصوص وزارت علوم، تحقیقات و فناوری)، تهیه و اجرا شده است. تا این‌که در سال ۱۳۸۸ به همت کمیتهٔ هماهنگی تربیت معلم در دفتر تألیف کتب درسی، «برنامهٔ آموزش زبان و ادبیات فارسی» برای دوره‌های کارشناسی پیوسته و ناپیوسته، تهیه و به اجرا درآمد، که در دورهٔ آزمایشی پنج‌ساله با مشکلاتی؛ از جمله: ناهماهنگی‌های ساختاری و محتوایی، جُنگوارگی و گستردگی محتوا و منابع، نامتعارف-بودن عنوان‌های درسی، تکرار و اطناب در محتوای سرفصل‌های واحدهای تخصصی، هم‌پوشانی، تداخل و تکرار منابع در اغلب واحدهای تخصصی، نبود منابعِ مشخص در اغلب سرفصل‌ها به‌لحاظ گستردگی و پراکندگی مضامین و محتوای سرفصل‌ها، عدم توجه به خلاقیت و کسب شایستگی‌های فراگیران و... مواجه شد. در نهایت با تأسیس دانشگاه فرهنگیان(۱۳۹۰)، باتوجه به اساسنامهٔ دانشگاه، طرح معماری کلان برنامهٔ درسی، و هم‌چنین جهت‌گیری‌های اتخاذ شده در برنامهٔ درسی ملی تربیت معلم و سند تحول بنیادین، بازنگری برنامهٔ درسی رشتهٔ آموزش زبان و ادبیات فارسی، ضرورت پیدا کرد.

منطق برنامهٔ درسی

ادبیات غنی و کهن‌سال فارسی تجلّی‌گر فرهنگ، هنر، تمدن و میراث فکری اقوام گذشته؛ بازتاب دهنده اندیشه، آرزوها و آرمان‌های ایرانیان در مسیر تاریخ پرنشیب و فرازشان است. زبان فارسی نیز با غنایِ واژگانی و دیرینگی و پشتوانه‌های فکری و فرهنگی خود، نقش وحدت‌بخشی میان اقوام ایرانی را برعهده دارد. زبان فارسی با پیوند مستحکمی که با ادبیات دیرپای ما دارد، توانسته با اقیانوس فرهنگ غنی مردم ایران درآمیزد. امروزه حفظ هویت ملّی (فردی و اجتماعی) در گروِ حفظ زبان و ادبیّات غنی فارسی است. حفظ قوّت و اصالت زبان فارسی به‌عنوان یکی از ارکان هویت ملی ایران و زبان دوم جهان اسلام و حامل معارف و فرهنگ اسلامی، ایرانی و انقلابی و پروردن زبانی مهذّب و رسا، برای بیان اندیشه‌های علمی و ادبی و ایجاد انس با مآثر و معارف تاریخی در نسل کنونی و نسل‌های آینده؛ هم‌چنین رواج زبان و ادبیات فارسی و گسترش حوزهٔ قلمرو آن در داخل و خارج کشور، عنصر مهم قدرت فرهنگی ایرانیان به‌شمار می‌رود. ایجاد نشاط و بالندگی در زبان و ادب فارسی به تناسب مقتضیّات زمان و زندگی و پیشرفت علوم و فنون بشری با حفظ اصالت آن، جایگاه و نقش زبان و ادبیات فارسی را در برنامه‌های

درسی، بسیار مهم و حیاتی می‌نماید. زبان، با توجه به کارکردهای برجسته‌اش (ایجاد ارتباط، سازماندهی اندیشه و حفظ روابط اجتماعی)، جایگاه منحصر به‌فرد و بنیادین در نظام آموزشی ما دارد و نوع فاخر و متعالی آن؛ یعنی ادبیات نیز، زمینهٔ بیان اندیشه، هدف و پیام رسانی نازک اندیشانه و هنرمندانه را بر بستر احساس و عاطفه فراهم می‌کند. دل را بر می‌انگیزاند؛ شور و هیجان و لذت می‌آفریند.

دانشگاه فرهنگیان، در دو عرصهٔ تربیت عمومی و تربیت تخصصی راهبردهای خود را مهیا کرده است؛ تا از این طریق به شکلی متوازن، معلمانی رشد یافته، دلسوز و خیرخواه تربیت کند که به لحاظ کسب شایستگی‌های فردی و جمعی، مراتب قابل توجهی از حیات طیبه را در وجود خویش تحقق بخشیده، بتوانند به هدایت و کمک دیگران در شکل گیری جامعهٔ سالم اقدام کنند.

رشتهٔ آموزش زبان و ادبیات فارسی در دورهٔ کارشناسی، در پی آن است که ضمن آشنا کردن دانشجویان با ابعاد گوناگون زبان و ادبیات فارسی و تقویت تفسیر و نقد آثار ادبی و کسب توانایی‌های لازم برای آفرینش‌های ادبی و زبانی، به تربیت حرفه‌ای و خلاقانهٔ معلمانی اقدام کند که از شایستگی‌های لازم برای معلمی در کسوت و طراز جمهوری اسلامی ایران برخوردار باشند.

شایستگی محوری، تربیت محوری، روزآمدی، پاسخ‌گویی به نیازهای جامعهٔ امروزی، همسویی و هماهنگی با سندها و برنامه‌های راهبردی و آمیختگی و هم‌افزایی با فرایندهای دروس تربیتی و عمومی، از جمله شاخص‌ها و برجستگی‌های برنامه درسی جدید رشتهٔ آموزش زبان و ادبیات فارسی است.

این برنامه شامل چهار بخش مرتبط با یکدیگر است:

۱. شایستگی عمومی (Gk)
۲. شایستگی تربیتی (PK)
۳. شایستگی علمی (CK)
۴. شایستگی تربیتی موضوعی (PCK)

اهداف / شایستگی‌های مورد انتظار در این برنامهٔ درسی

انتظار می‌رود دانش‌آموخته رشته آموزش زبان و ادبیات فارسی بتواند:

۱- با به‌کارگیری اصول و مبانی تربیت اسلامی و یافته‌ها و روش‌های علمی، راه‌حل‌های اثربخشی را برای موقعیت‌های تربیتی، علمی و ادبی در سطح کلاس، مدرسه و موقعیت‌های دیگر شناسایی و نتایج آن در بهبود عملکرد حرفه‌ای خود را مورد ارزیابی قرار دهد.

۲- با کسب توانایی در زمینهٔ روش‌های تدریس در حوزه‌های موضوعی دوره اول و دوم دبیرستان راهبردهایی را برای طرح و حلّ مسائل آموزشی که در فرایند تدریس با آن روبه‌رو می‌شود، شناسایی کند و نتایج به‌کارگیری راهبردها را در بهبود یادگیری دانش آموزان به همراه ملاک‌های روشن مورد ارزیابی قرار دهد.

۳- با کسبت توانایی در شش حوزه زبانی (دیدن، گوش‌دادن، گفتن، نوشتن، فکرکردن و نقدکردن)، فرصت‌های متنوعی را برای آموزش مهارت‌های زبانی به فراگیران تدارک ببیند.

۴- با درک ابعاد هنری زبان، توانایی استفاده از شیوه‌ها و شگردهای آموزشی، برای پاسخ به پرسش‌ها / نیازهای دانش آموزان را کسب نماید.

۵- قدرت درک، فهم و تحلیل متن‌های نظم و نثر هزار سالهٔ ادب فارسی را کسب نموده، شایستگی‌های لازم برای روان سازی و انتقال مناسب آن‌ها به دانش آموزان را به دست آورد.

۶- ضمن بهره‌مندی از قواعد و متون زبان و ادبیات عرب، ارتباط میان زبان فارسی و عربی و تأثیر گذاری ادبیات عرب بر این زبان را مطالعه و ارزش‌های هر یک را در انتقال میراث فرهنگی و ادبی ارائه نماید.

۷- از فناوری اطلاعات و ارتباطات برای تسهیل، تسریع و غنی سازی فرصت‌های آموزشی/ تربیتی و توسعه توانایی‌های حرفه‌ای استفاده نماید.

تعریف دوره

دوره کارشناسی پیوسته رشتهٔ آموزش زبان و ادبیات فارسی، یکی از دوره‌های آموزش عالی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است که هدف آن تربیت معلمانی است که واجد شایستگی‌های لازم برای اشتغال به فعالیت‌های آموزشی و پرورشی دوره‌های اول و دوم دبیرستان است.

شرایط و ضوابط کلی پذیرش

۱- دانش‌آموختگان دورهٔ پیش‌دانشگاهی نظام آموزشی سابق و فارغ التحصیلان سال دوازدهم نظام آموزشی جاری همهٔ رشته‌ها؛ (یادآوری: دانش آموختگان رشتهٔ علوم انسانی در شرایط مساوی، در اولویت هستند.)

۲- پذیرفته شدن در آزمون ورودی و مصاحبهٔ اختصاصی؛

۳-بهره‌مندی از زبان آوری و رسایی بیان؛

۴-بهره‌مندی از اطلاعات عمومی مناسب و فناوری اطلاعات؛

۵-بهره‌مندی از ویژگی‌های جسمی و شخصیتی مناسب برای معلمی؛

طول دوره

طول دوره کارشناسی پیوسته آموزش زبان و ادبیات فارسی چهار سال می باشد وارائه واحدها در هر نیم سال براساس آیین نامه آموزشی مربوطه خواهد بود. هر نیمسال تحصیلی شامل ۱۶ هفته آموزشی است. برای هر واحد درسی نظری ۱۶ ساعت، برای هر واحد درسی عملی ۳۲ ساعت، برای هر واحد درسی کارگاهی ۴۸ ساعت و برای هر واحد کارورزی ۶۴ ساعت منظور شده است. همچنین ساعت درس کارنمای معلمی (پروژه) به تشخیص استاد راهنما خواهد بود. شمار واحدها، ۱۵۰ واحد است که در جدول ۱ نشان داده شده است.

جدول ۱- کل واحدهای درسی دوره کارشناسی پیوستهٔ رشته آموزش زبان و ادبیات فارسی

نوع درس		تعداد واحد
عمومی	مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	۵ واحد
	معارف اسلامی	۱۶ واحد
	ویژه دانشگاه فرهنگیان	۲ واحد
تعلیم و تربیت اسلامی		۱۷ واحد
تربیتی		۱۸ واحد
تخصصی		۸۹ واحد
انتخابی		۲ واحد
اختیاری		اضافه بر سقف واحد
جمع		**واحد ۱۴۹**

فصل دوم

جداول دروس

جداول دروس دورهٔ کارشناسی پیوستهٔ رشتهٔ آموزش زبان وادبیات فارسی، مشتمل بر جداول دروس عمومی مصوب وزارت علوم، تحقیقات وفناوری، دروس عمومی ویژهٔ دانشگاه فرهنگیان، دروس تعلیم و تربیت اسلامی، دروس تربیتی، دروس تخصصی و دروس انتخابی درطول دورهٔ تحصیلی چهارساله می باشد.

جدول ۲- دروس عمومی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری دوره کارشناسی پیوسته رشته آموزش زبان و ادبیات فارسی

نوع شایستگی	کد درس	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت					پیش نیاز
				نظری	عملی	کارگاهی	کارورزی	پروژه	کل	
عمومی		زبان فارسی**	–	–	-				–	
		زبان انگلیسی	۳	۴۸	-				۴۸	
		تربیت بدنی ۱	۱	–	۳۲				۳۲	
		تربیت بدنی ۲	۱	–	۳۲				۳۲	
جمع			**۵**	**۴۸**	**٦٤**				**۱۱۲**	

جدول ۳- دروس معارف اسلامی عمومی دوره کارشناسی پیوسته رشته آموزش زبان و ادبیات فارسی

نوع شایستگی	کد درس	گرایش	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت						توضیحات (تعداد ۱۴+۲ واحد الزامی)
					نظری	عملی	کارگاهی	کارورزی	پروژه	کل	
عمومی		**مبانی نظری اسلام**	اندیشه اسلامی ۱ (مبدا و معاد)	۲	۳۲	-				۳۲	انتخاب دو درس به ارزش ۴ واحد
			اندیشه اسلامی ۲ (نبوت و امامت)	۲	۳۲	-				۳۲	
			انسان در اسلام	۲	۳۲	-				۳۲	
			حقوق اجتماعی و سیاسی در اسلام	۲	۳۲	-				۳۲	

** دانشجویان رشته آموزش زبان و ادبیات فارسی ملزم به گذراندن درس زبان فارسی از مجموعه دروس عمومی نمی‌باشند.

			فلسفه اخلاق (با تکیه بر مباحث تربیتی)	۲	۳۲	-				۳۲	
		اخلاق اسلامی	اخلاق اسلامی (مبانی و مفاهیم)	۲	۳۲	-				۳۲	انتخاب یک درس به ارزش ۲ واحد
			آیین زندگی (اخلاق کاربردی)	۲	۳۲	-				۳۲	
			عرفان عملی اسلامی	۲	۳۲	-				۳۲	
			انقلاب اسلامی ایران	۲	۳۲	-				۳۲	
		انقلاب اسلامی	آشنایی با قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	۲	۳۲	-				۳۲	انتخاب یک درس به ارزش ۲ واحد
			اندیشه سیاسی امام خمینی (ره)	۲	۳۲	-				۳۲	
		تاریخ و تمدن اسلامی	تاریخ تحلیلی صدر اسلام	۲	۳۲	-				۳۲	انتخاب یک درس به ارزش ۲ واحد
			تاریخ امامت	۲	۳۲	-				۳۲	
		آشنایی با منابع اسلامی	تفسیر موضوعی قرآن	۲	۳۲	-				۳۲	انتخاب یک درس به ارزش ۲ واحد
			تفسیر موضوعی نهج البلاغه	۲	۳۲	-				۳۲	
		تاریخ فرهنگ و تمدن اسلام و ایران[1]		۲	۳۲	-				۳۲	الزامی
		دانش خانواده و جمعیت[2]		۲	۳۲	-				۳۲	الزامی
جمع				**۱۶**	**۲۵۶**	–				**۲۵۶**	

۱ – به استناد ابلاغیه شماره ۲/۷۰۷۳ مورخ ۱۳۸۶/۰۴/۰۳ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، این درس جزو دروس اجباری گروه معارف اسلامی قرار دارد.

۲ – به استناد ابلاغیه شماره ۲/۹۳۷۲۷ مورخ ۱۳۹۲/۰۶/۲۵ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، مسئول تنظیم برنامه‌ها و اجرای این درس در سطح دانشگاه‌ها گروه معارف اسلامی است.

جدول ٤- دروس عمومی ویژه دانشگاه فرهنگیان دوره کارشناسی پیوسته رشته آموزش زبان و ادبیات فارسی

نوع شایستگی	کد درس	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت					پیش نیاز
				نظری	عملی	کارگاهی	کارورزی	پروژه	کل	
عمومی		سلامت / بهداشت و صیانت از محیط زیست	۲	۱۶	۳۲				۴۸	
		نگارش خلاق **	–							
		نگارش علمی**	–							
جمع			۲	۱۶	۳۲				٤٨	

جدول ٥- دروس تعلیم و تربیت اسلامی دوره کارشناسی پیوسته رشته آموزش زبان و ادبیات فارسی

نوع شایستگی	کد درس	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت					پیش نیاز
				نظری	عملی	کارگاهی	کارورزی	پروژه	کل	
تعلیم و تربیت اسلامی		سیره تربیتی پیامبر و اهل بیت (ع) (باتوجه به مراحل و ساحت‌های تربیت)[۳]	این درس در رشته آموزش زبان و ادبیات فارسی به استناد مصوبه شورای برنامه ریزی درسی دانشگاه، ارائه نمی‌شود و به جای آن درس «آشنایی با علوم قرآنی» در مجموعه دروس تخصصی (جدول ۷) ارائه شده است.							
		نظام تربیتی اسلام (براساس قرآن و روایات پیامبر (ص) و اهل بیت (ع))	۳	۴۸					۴۸	
		فلسفه تربیت در ج.ا.ا	۳	۴۸					۴۸	
		فلسفه تربیت رسمی و عمومی در ج.ا.ا	۲	۳۲					۳۲	
		اسناد، قوانین و سازمان آموزش و پرورش در ج.ا.ا	۲	۳۲					۳۲	
		اخلاق حرفه‌ای معلم (با تاکید بر حقوق و تکالیف اسلامی)	۳	۴۸					۴۸	
		تاریخ اندیشه و عمل تربیتی در اسلام و ایران	۲	۳۲					۳۲	
		نقش اجتماعی معلم از دیدگاه اسلام	۲	۳۲					۳۲	
جمع			۱۷	۲۷۲					۲۷۲	

** دانشجویان رشته آموزش زبان و ادبیات فارسی ملزم به گذراندن درس نگارش خلاق از مجموعه دروس عمومی نمی‌باشند.

** دانشجویان رشته آموزش زبان و ادبیات فارسی ملزم به گذراندن درس نگارش علمی از مجموعه دروس عمومی نمی‌باشند.

۳- درس «آشنایی با علوم قرآنی» به ارزش ۲ واحد در دروس تخصصی جایگزین این درس شده است.

جدول ٦- دروس تربیتی دوره کارشناسی پیوسته رشته آموزش زبان و ادبیات فارسی

نوع شایستگی	کد درس	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت						پیش نیاز
				نظری	عملی	کارگاهی	کارورزی	پروژه	کل	
علم تربیت PK[4]		روانشناسی تربیتی	۲	۳۲	–	–	–	–	۳۲	
		جامعه شناسی تربیتی	۲	۳۲	–	–	–	–	۳۲	
		نظریه های یادگیری و آموزش	۲	۳۲	–	–	–	–	۳۲	
		اصول و روش‌های تدریس	۲	۱۶	۳۲	–	–	–	۴۸	
		اصول و روش‌های راهنمایی و مشاوره	۲	۱۶	۳۲	–	–	–	۴۸	
		ارزشیابی از یادگیری	۲	۱۶	۳۲	–	–	–	۴۸	
		کاربرد هنر در آموزش	۱	–	۳۲	–	–	–	۳۲	
		کاربرد زبان در تربیت	۱	–	۳۲	–	–	–	۳۲	
		مدیریت آموزشگاهی	۲	۳۲	–	–	–	–	۳۲	
		آموزش و پرورش تطبیقی با تاکید بر دوره-های تحصیلی	۲	۳۲	–				۳۲	
		جمع	**۱۸**	**۲۰۸**	**۱۶۰**				**۳۶۸**	

جدول ۷- دروس تخصصی دوره کارشناسی پیوسته رشته آموزش زبان و ادبیات فارسی

نوع شایستگی	کد درس	نام درس	تعداد واحد	تعداد ساعت						پیش‌نیاز
				نظری	عملی	کارگاهی	کارورزی	پروژه	کل	
موضوعی		قواعد متون عربی ۱	**۲**	۳۲					۳۲	
		قواعد متون عربی ۲	**۲**	۳۲					۳۲	قواعد متون عربی ۱
		قواعد متون عربی ۳	**۲**	۳۲					۳۲	قواعد متون عربی ۲
		متون نثر۱ (آثار منثور دورهٔ نخست	**۲**	۳۲					۳۲	

[4] Pedagogical Knowledge (PK)

	نثر فارسی تا نیمهٔ قرن پنجم)								
	متون نثر۲ (کلیله و دمنه)	۲	۳۲					۳۲	متون نثر ۱
	متون نثر۳ (گلستان سعدی و پیروانش)	۲	۳۲					۳۲	متون نثر ۲
	متون نثر۴ (کشف المحجوب، کشف الاسرار و مرصادالعباد)	۲	۳۲					۳۲	متون نثر ۳
	متون نثر ۵ (از مشروطه تا انقلاب اسلامی)	۲	۳۲					۳۲	متون نثر ۴
	متون نظم۱ (متون نظم حماسی با محوریت شاهنامه فردوسی)	۲	۳۲					۳۲	
	متون نظم۲ (قصاید ناصرخسرو و مسعود سعد)	۲	۳۲					۳۲	متون نظم۱
	متون نظم ۳ (نظامی و خاقانی)	۲	۳۲					۳۲	متون نظم۲
	متون نظم۴ (حدیقهٔ سنایی و منطق الطیر عطار)	۲	۳۲					۳۲	متون نظم۳
	متون نظم۵ (مثنوی معنوی)	۲	۳۲					۳۲	متون نظم۴
	متون نظم۶ (بوستان سعدی)	۲	۳۲					۳۲	متون نظم۵
	متون نظم۷ (حافظ)	۲	۳۲					۳۲	متون نظم۶
	متون نظم۸ (غزلیات صائب و بیدل)	۲	۳۲					۳۲	متون نظم۷
	متون نظم۹ (شعر	۲	۳۲					۳۲	متون نظم۸

	مشروطه و معاصر تا انقلاب اسلامی)								
	ادبیات انقلاب اسلامی	**۲**	۳۲					۳۲	متون نظم۹
	تاریخ ادبیات ۱	**(۱+۱)**	۱۶	۳۲				۴۸	
	تاریخ ادبیات ۲	**(۱+۱)**	۱۶	۳۲				۴۸	تاریخ ادبیات ۱
	سبک شناسی ۱	**۱**		۳۲				۳۲	
	سبک شناسی ۲	**۱**		۳۲				۳۲	سبک شناسی ۱
	دستور زبان فارسی ۱	**(۱+۱)**	۱۶	۳۲				۴۸	مبانی زبان شناسی
	دستور زبان فارسی ۲	**(۱+۱)**	۱۶	۳۲				۴۸	دستور زبان فارسی ۱
	بلاغت ۱	**(۱+۱)**	۱۶	۳۲				۴۸	
	بلاغت ۲	**(۱+۱)**	۱۶	۳۲				۴۸	بلاغت ۱
	آیین نگارش و ویرایش	**۱**		۳۲				۳۲	
	عروض و قافیه	**۱**		۳۲				۳۲	
	مرجع شناسی و روش تحقیق	**۱**		۳۲				۳۲	آیین نگارش
	آشنایی با علوم قرآنی	**۲**	۳۲					۳۲	
	مبانی زبان شناسی	**۱**		۳۲				۳۲	
	جریان شناسی شعر و نثر معاصر	**۱**		۳۲				۳۲	
	مبانی نظری و نظریه‌های نقد ادبی	**(۱+۱)**	۱۶	۳۲				۴۸	
	ادبیات کودک ونوجوان	**۱**		۳۲				۳۲	
	زبان تخصصی	**۲**	۳۲					۳۲	
	جمع	**٦۲**	**۷۵۲**	**٤۸۰**				**۱۱۸٤**	

	فلسفه معلمی آموزش زبان و ادبیات فارسی	۱		۳۲				۳۲
	برنامه ریزی درسی آموزش زبان و ادبیات فارسی	۲	۱۶	۳۲				۴۸
	راهبردهای تدریس آموزش زبان و ادبیات فارسی	۱			۴۸			۴۸
	طراحی آموزشی در آموزش زبان و ادبیات فارسی	۱			۴۸			۴۸
	طراحی واحد یادگیری در آموزش زبان و ادبیات فارسی	۱			۴۸			۴۸
	آزمون‌های تحصیلی و آزمون سازی در آموزش زبان و ادبیات فارسی	۲	۱۶	۳۲				۴۸
	تحلیل محتوای کتاب درسی آموزش زبان و ادبیات فارسی	۲	۱۶	۳۲				۴۸
	کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش زبان و ادبیات فارسی ۱	۱			۴۸			۴۸
	کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش زبان و ادبیات فارسی ۲	۱			۴۸			۴۸
	کاربرد فناوری	۱			۴۸			۴۸

موضوعی - تربیتی

	اطلاعات و ارتباطات در آموزش زبان و ادبیات فارسی ۳								
	تجربه‌های خاص حرفه‌ای در آموزش زبان و ادبیات فارسی	۱	۱۶						۱۶
	پژوهش و توسعه حرفه‌ای۱: پژوهش روایی	۱			۴۸				۴۸
	پژوهش و توسعه حرفه‌ای۲: اقدام پژوهی	۱			۴۸				۴۸
	پژوهش و توسعه حرفه‌ای۳: درس پژوهی	۱			۴۸				۴۸
	کارورزی ۱	۲				۱۲۸		۱۲۸	روان‌شناسی تربیتی، اصول و روش‌های تدریس و پژوهش و توسعه حرفه‌ای۱: پژوهش روایی
	کارورزی ۲	۲				۱۲۸		۱۲۸	کارورزی ۱
	کارورزی ۳	۲				۱۲۸		۱۲۸	کارورزی ۲ و طراحی آموزشی
	کارورزی ۴	۲				۱۲۸		۱۲۸	کارورزی ۳ و طراحی واحد یادگیری

		کارنمای معلمی (پروژه)	۲					به تشخیص استاد راهنما	–	پژوهش و توسعه حرفه‌ای۲: کنش پژوهی– پژوهش و توسعه حرفه‌ای۳: درس پژوهی
	جمع		**۲۷**	**٦٤**	**۱۲۸**	**٤۳۲**	**۵۱۲**	–	**۱۱۳٦**	
	جمع کل		**۸۹**	**۸۱٦**	**٦۰۸**	**٤۳۲**	**۵۱۲**	–	**۲۳۲۰**	

جدول ۸- دروس انتخابی دوره کارشناسی پیوسته رشته آموزش زبان و ادبیات فارسی[۵]

نوع شایستگی	کد درس	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت					پیش نیاز
				نظری	عملی	کارگاهی	کارورزی	پروژه	کل	
موضوعی		کارگاه شعر	**۲**	۳۲					۳۲	
		کارگاه داستان نویسی	**۲**	۳۲					۳۲	
		کارگاه نمایشنامه نویسی	**۲**	۳۲					۳۲	
		کارگاه مقاله نویسی	**۲**	۳۲					۳۲	
		کارگاه خاطره و سفرنامه نویسی	**۲**	–	–	۶۴			۶۴	
		کارگاه ویراستاری	**۲**	–	–	۶۴			۶۴	
		کارگاه روزنامه نگاری	**۲**	–	–	۶۴			۶۴	
		ادبیات تطبیقی	**۲**	۳۲					۳۲	
		ادبیات عامیانه	**۲**	۳۲					۳۲	
		ادبیات داستانی	**۲**	۳۲					۳۲	
		مبانی کلام و فلسفه	**۲**	۳۲					۳۲	
		مبانی عرفان وتصوف	**۲**	۳۲					۳۲	
	جمع		**۸**	**۲۵٦**					**۲۵٦**	

۵- دانشجو می تواند به میزان ۴ واحد از جدول دروس انتخابی واحد درسی انتخاب نماید.

جدول ۹- دروس اختیاری دوره کارشناسی پیوسته آموزش زبان و ادبیات فارسی

نوع شایستگی	کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعت					پیش نیاز
				نظری	عملی	کارگاهی	کارورزی	پروژه	کل	
موضوعی		آشنایی با فرهنگ و ارزش-های دفاع مقدس[۶]	۲	۳۲						
		مهارت‌های زندگی دانشجویی[۷]	۲	۳۲						
		جمع	٤	٦٤						

۶- به استناد ابلاغیه شماره ۲۱/۴۱۹۰۳ مورخ ۱۳۹۰/۰۳/۰۴ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، این درس به صورت اختیاری برای کلیه دوره‌های کاردانی و کارشناسی ارائه و برای رشته‌هایی که دروس اختیاری ندارند به عنوان مازاد بر سقف واحدهای درسی ارائه شود.

۷- به استناد ابلاغیه شماره ۲/۵۲۵۳۰ مورخ ۱۳۹۵/۰۳/۱۸ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، این درس به صورت اختیاری برای کلیه دوره‌های کاردانی و کارشناسی ارائه و برای رشته‌هایی که دروس اختیاری ندارند به عنوان مازاد بر سقف واحدهای درسی ارائه شود.

فصل سوم
سر فصل دروس

سرفصل درس «سلامت، بهداشت و صیانت از محیط زیست»

۱- معرفی درس و منطق آن

برخورداری از سلامتی صرف‌نظر از این که یکی از حقوق اساسی هر انسانی است، شرط لازم برای یادگیری و رشد انسانی است؛ زیرا انسان سالم، محور توسعه پایدار است. ورود به فرایند یادگیری، ماندن در آن، تمرکز بر آن و پیامدهای آن پیوند محکمی با سلامت جسمانی، روانی و اجتماعی یادگیرنده دارد. هدف غایی نظام آموزش و پرورش نیز «تحقق حیات طیبه» است که بی‌گمان برخورداری از سلامتی برای دستیابی به آن ضرورت دارد. افزون بر آن معلمانی که از سلامت جسمانی و روانی بهتری برخوردار باشند بهره‌وری بالاتری خواهند داشت و موجبات کاهش بار اقتصادی ناشی از هزینه‌های درمانی و ساعات غیبت کاری را فراهم سازند. لازمه‌ی دست‌یابی به چنین هدفی آن است که معلمان آینده، یعنی کسانی که در نزدیک‌ترین سطح برنامه‌ی درسی با دانش آموز ارتباط برقرار خواهند کرد، با مقوله‌ی سلامت درآمیخته شوند. به سخنی دیگر، اگر دوره‌ی تربیت معلم بخواهد معلمانی روانه‌ی مدرسه‌ها کند که سالم و تندرست باشند و در آینده بتوانند در راستای ارتقای سلامت دانش آموزان گام بردارند، منطقی است که دربرگیرنده‌ی برنامه‌هایی باشد که منجر به افزایش سواد سلامت دانشجو معلمان می‌شوند. سواد سلامت معرف توانمندی فرد در دستیابی به مباحث بهداشتی، درک، انتقال و کاربست آن و همچنین تصمیم‌گیری درست در برخورد با آن مباحث به منظور ارتقای سلامت خود و دیگران است.

به این ترتیب، در این درس، با توجه به عوامل تهدید کننده‌ی سلامت جامعه که عبارتند: بیماری قلبی عروقی، سرطان، و ایمنی و حوادث، بر ارتقای سلامت از طریق تغذیه سالم، فعالیت بدنی، پرهیز از مصرف الکل و دخانیات و همچنین ارتقای سلامت جسمانی، روانی و اجتماعی تاکید می‌شود و بر این اساس فعالیت‌ها و فرصت‌های یادگیری گوناگونی در اختیار دانشجو معلمان قرار داده می‌شود. این فرصت‌ها به ارائه و انتقال صرف اطلاعات بهداشتی محدود نمی‌شوند، بلکه با تکیه بر تعریف ارائه شده برای سواد سلامت، زمینه‌ای فراهم می‌سازند تا دانشجو بتواند آنچه آموخته است را به گونه‌ای معنادار با بافت واقعی زندگی خود پیوند بزند. همچنین با انجام چنین فعالیت‌هایی مهارت‌های فردی، بین فردی، تفکر انتقادی و خلاق در او پرورش می‌یابد. علاوه بر این، چون در یک دیدگاه وسیعتر از سلامت بایستی حفظ محیط زیست سالم نیز مورد توجه قرار گیرد، بخشی از این واحد درسی نیز به صیانت از محیط زیست اختصاص یافته است.

مشخصات درس	نام درس: سلامت، بهداشت و صیانت از محیط زیست			
نوع درس: نظری- عملی تعداد واحد: ۲ (نظری-عملی)	**اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری، دانشجو قادر خواهد بود:** • منابع اطلاعات بهداشتی معتبر را به دیگران به ویژه دانش آموزان ارائه دهد. • یک برنامه بلند مدت با اهداف روشن برای ارتقای سلامت خود طراحی و اجرا نماید و نتایج آن را بر روی سلامت خود ارزشیابی کند. • یک برنامه بلند مدت با اهداف روشن برای ارتقای سلامت دانش‌آموز (دانش‌آموزان) طراحی و اجرا نماید و نتایج آن را بر سلامت او (آن‌ها) ارزشیابی کند.			
شایستگی اساسی	ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
	دریافت و انتقال اطلاعات سلامت	توانسته است از منابع متعدد و معتبر اطلاعات کسب نماید اما نمی‌تواند آن را به دیگران انتقال دهد.	توانسته است از منابع متعدد و معتبر اطلاعات کسب نماید و تا حدودی آن را به دیگران انتقال دهد.	توانسته است از منابع متعدد و معتبر اطلاعات کسب نماید و به شیوه‌های کارآمد آن را به دیگران انتقال دهد.
	برنامه سلامت	توانسته است یک برنامه سلامت برای خود یا دانش‌آموزان طراحی، اجرا و ارزشیابی کند اما نمی‌تواند اثربخشی آن را مشخص سازد.	توانسته است یک برنامه سلامت طراحی، اجرا و ارزشیابی نماید و تا حدودی اثربخشی آن را مشخص سازد.	توانسته است یک برنامه سلامت طراحی، اجرا و ارزشیابی نماید و به گونه‌ای روشن اثربخشی آن را مشخص سازد.

۲- فرصت یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

محتوای مورد استفاده این درس در چارچوب زمان شانزده جلسه‌ای آن به شرح زیر سازمان یافته است:

نوبت	موضوع اصلی	مباحث فرعی
بخش نخست: مبانی سلامت		

اول (۲+۱) ساعت	**معارفه و آشنایی با مفاهیم پایه**	آشنایی با مدرس، دانشجویان و سرفصل درس؛ معرفی مفهوم‌های مختلف مرتبط با سلامت؛ آشنایی با تاریخ تحول علم سلامت همگانی و رویکردهای سلامت همگانی. **تکلیف عملی (در کلاس)** • از دانشجویان بخواهید روی برگه‌ای پنج الویت که برای آن‌ها ارزش محسوب می‌شود را یادداشت کنند و سپس همراه آنان بررسی کنید آیا سلامتی در میان این الویت‌ها جایی دارد؟ • از دانشجویان بخواهید تعریف خود را از سلامت ارائه دهند و با تکیه بر دانشِ پیشینِ آنان، مفاهیم مرتبط با سلامت را ارائه دهید. • در بخشی از این جلسه، از دانشجویان بخواهید با استفاده از گزارشِ خود شرح حال نویسی و ترسیم چشم انداز، تجربه‌های پیشین، نیازها، امیدها، انتظارات خود را از این درس دو واحدی بیان نمایند و پیش از پایان نشست به شما (مدرس) تحویل دهند. **تکلیف عملی:** در پایان این جلسه، از دانشجویان بخواهید مصادیق اقدامات سلامت همگانی در پیرامون خود را شناسایی کنند و گزارشی از آن ارائه دهند.
دوم (۲+۱)	**سنجش نیازهای سلامت**	تعریف نیاز؛ انواع نیازها؛ شیوه‌های گوناگون سنجش نیازهای سلامت. **تکلیف عملی:** در مدرسه محل کارورزی خود یک نیازسنجی در زمینه سلامت انجام دهید. روشی که در آن استفاده کرده‌اید را مشخص سازید، انواع نیازهایی که تشخیص داده‌اید را شناسایی کنید و یافته‌های خود را در قالب یک گزارش بیان نمایید (این کار می‌تواند در گروه‌های سه نفره انجام شود).
سوم (۲+۱)	**معرفی پایگاه‌های نمایه اطلاعات سلامت**	انواع پایگاه‌های اطلاعات سلامت و چگونگی استفاده از آن‌ها **تکلیف عملی (در کلاس)[۸]:** از دانشجویان بخواهید یکی از موضوعات سلامت که به تازگی ذهن آن‌ها را مشغول کرده

[۸]. این جلسه باید در مکانی برگزار شود که امکان دسترسی به رایانه و اینترنت وجود دارد.

		است را انتخاب کنند و سپس در میان پایگاه مختلفی که به آن‌ها معرفی شده است پیرامون آن گردش کنند. آنچه آموخته‌اند را در قالب گزارش به کلاس ارائه دهند.
		بخش دوم: عوامل تهدید کننده سلامت ایرانیان
چهارم (۲+۱) و پنجم (۲+۱)	**بیماری‌های غیرواگیر**	بیماری‌های غیرواگیر (تعریف و ویژگی‌ها بیماری‌های غیرواگیر، میزان مرگ و میر ناشی از بیماری‌های غیرواگیر در ایران، انواع عوامل خطر (قابل اصلاح و غیر قابل اصلاح)، شایعترین بیماری‌های غیرواگیر **بیماری‌های قلبی و عروقی:** مروری بر سیستم گردش خون، تعریف و علل پدیدآیی تصلب شرایین، آنژین صدری، سکته قلبی و سکته مغزی و علائم شایع آن‌ها و چگونگی برخورد با آن‌ها؛ چگونگی کاهش خطر بروز سکته‌های قلبی و مغزی؛ نقش چربی‌ها در بروز بیماری‌های قلبی عروقی؛ فشار خون بالا (تعریف، علائم و تشخیص، پیشگیری) **سرطان:** تعریف سرطان، عوامل سرطان‌زا، علائم هشدار دهنده، گام‌های پیشگیری کننده، اهمیت تشخیص زود هنگام، سرطان‌های شایع در ایران. **ایمنی و حوادث:** تعریف مفاهیم خطر، آسیب، تصادف، ایمنی؛ شناسایی خطرات فیزیکی، شیمیایی، بیولوژیکی، و ارگونومیکی موجود در محیط آموزشی؛ نحوه پیشگیری از آن‌ها. انواع سوءاستفاده (غفلت و نادیده گرفتن، فیزیکی، عاطفی، جنسی)؛ نشانه‌های احتمالی؛ چگونگی واکنش در هنگام روبرو شدن با موارد سوءاستفاده. **تکلیف عملی(در کلاس):** از دانشجویان بخواهید در گروه‌های کوچک، سبک زندگی خود یا پدر و مادر خود را از نظر خطر ابتلا به بیماری‌های قلبی عروقی و سرطان بررسی کنند. عوامل خطر را شناسایی کنند و برای کاهش این خطرات برنامه‌ریزی کنند. **تکلیف عملی (در کلاس):** پیش از پرداختن به بحث ایمنی و حوادث از دانشجویان بخواهید که جدول (ب) موجود در

		پیوست را پر کنند. **تکلیف عملی (در کلاس):** از دانشجویان بخواهید با توجه به آنچه آموخته‌اند در گروه‌های کوچک خطرات مربوط به هر یک از محیط‌های زیر را شناسایی و راهکارهای پیشگیری از وقوع این خطرات را بیان نمایند. در محیط کلاس: در راهروها: در حیاط مدرسه: در سرویس‌های بهداشتی: در دیگر مکان‌ها: **تکلیف عملی:** از دانشجویان بخواهید از یک مدرسه بازدید کنند و بر اساس آنچه که در مدرسه مشاهده کرده‌اند دو پیام آموزشی در زمینه‌ی ایمنی و پیشگیری از آسیب برای یکی از گروه‌های مخاطب (دانش آموزان، پدران و مادران، معلمان و غیره) طراحی کنند.
بخش سوم: ارتقای سلامت		
ششم (۲+۱) و هفتم (۲+۱)	• **تغذیه سالم** • **فعالیت بدنی** • **سیگار و دخانیات**	**تغذیه سالم:** اصول تغذیه سالم و گروه‌های غذایی؛ شاخص‌های رشد در سنین پنج تا نوزده سالگی: شاخص قد به وزن، شاخص نمایه توده بدنی (چگونگی محاسبه نمایه توده بدنی، چگونگی تنظیم برنامه غذایی مناسب برای خود). دستورالعمل کشوری پایگاه تغذیه سالم (بوفه سابق)؛ تغذیه در دوران بلوغ (نیازهای تغذیه‌ای نوجوانان)؛ نحوه تغییر الگوهای تغذیه‌ای نامناسب دانش‌آموزان؛ کمبود ریزمغذی‌ها و اثرات آن بر دانش‌آموز و فرایند یادگیری (کمبود ید، آهن، کلسیم، روی، ویتامین ***D***)؛ نحوه خواندن و تحلیل بر چسب مواد غذایی **فعالیت بدنی:** تعریف فعالیت بدنی و گروه‌بندی آن؛ نقش بی‌تحرکی در ایجاد بیماری‌های مختلف، وضعیت میزان فعالیت‌های بدنی در میان زنان و مردان ایرانی، اثرات سودمند فعالیت بدنی بر بدن، میزان فعالیت بدنی توصیه شده برای گروه های سنی گوناگون، هرم فعالیت بدنی **الکل و دخانیات:** رابطه سیگار و مرگ و میر و بیماری‌ها؛ طبقه بندی انواع مواد، علائم و نشانه‌های مصرف مواد و الکل؛ مبانی و اصول پیشگیری

تکلیف عملی: یک هفته پیش از ارائه این موضوع، دانشجویان موظف هستند در جدول موجود در پیوست، برنامه غذایی یک هفته‌ی خود را ثبت و مقدار تقریبی آن را یادداشت کنند و به کلاس بیاورند. پس از آنکه «اصول تغذیه سالم و گروه‌های غذایی» بیان شد دانشجویان بر اساس واحد غذایی مورد نیاز[9] و گروه‌های غذایی به تحلیل جدول برنامه غذایی خود بپردازند. **تکلیف عملی**: از دانشجویان بخواهید بر اساس هرم فعالیت بدنی، یک برنامه فعالیت بدنی برای یک هفته خود تنظیم کنند و به کلاس آورند. **تکلیف عملی:** از دانشجویان بخواهید نمایه توده بدنی خود را محاسبه کنند. رقم به دست آمده را بر روی نمودار نمایه توده بدنی پیدا کنند و با توجه به طبقه‌ای که در آن قرار می‌گیرند یک برنامه غذایی مناسب برای خود بنویسند. **فعالیت پیشنهادی ۱:** از دانشجویان بخواهید به پایگاه تغذیه سالم در یک مدرسه مراجعه کنند و فهرست مواد غذایی موجود در آن را تهیه کنند و مواد غذایی مجاز و غیرمجاز را از هم تفکیک کنند. سپس راهکارهایی برای توجیه مسئولان مدرسه، مسئول پایگاه و دانش‌آموزان در خصوص تغییر موارد غیرمجاز به مجاز پیشنهاد دهند. **فعالیت پیشنهادی۲: ا**ز دانشجویان بخواهید با یک دانش‌آموز که در مرحله بلوغ است مصاحبه کنند و برنامه غذایی یک روز او را بررسی کنند و داده‌های حاصل را با نیازهای تغذیه‌ای گروه سنی او مقایسه نمایند. یافته‌های خود را به صورت گزارش به کلاس ارائه دهند. **فعالیت پیشنهادی ۳: ا**ز دانشجویان بخواهید برچسب دو ماده غذایی مورد علاقه خود را به کلاس آورند، آن را بخوانند و تحلیل کنند. **فعالیت پیشنهادی ٤: ا**ز دانشجویان بخواهید برای ترویج تغذیه سالم در محیط خوابگاه دو راهکار جدید پیشنهاد کنند و برای عملیاتی ساختن آن برنامه‌ریزی کنند.		
بخش چهارم: سلامت جسمانی (بهداشت فردی)		
بهداشت دست و پاها (اهمیت بهداشت دست و پاها، آموزش شستشوی دست)؛ **مراقبت از پوست و مو** (ساختمان و عملکرد پوست و مو، آشنایی و چگونگی برخورد با مشکلات شایع پوست و مو، اکنه، شوره سر، اگزما)، **مراقبت از چشم‌ها** (ساختمان کره چشم،		

[9]. ***Serving size***

هشتم (۱+۲) و نهم (۱+۲)	**سلامت جسمانی (بهداشت فردی و بیماری‌ها)**	مشکلات متداول بینایی، چگونگی سنجش بینایی با چارت اسنلن)؛ **مراقبت از گوش‌ها** (ساختمان گوش، مشکلات متداول شنوایی، چگونگی سنجش شنوایی با آزمایش نجوا)؛ **بهداشت خواب** (اهمیت خواب و تاثیر آن بدن، گام‌هایی برای بهتر خوابیدن). **بهداشت دهان و دندان** (بخش‌های مختلف دندان، آشنایی با زمان رویش دندان‌های مختلف، عوامل موثر بر ایجاد پوسیدگی دندان، محل‌های شایع بروز پوسیدگی دندان، افراد در معرض خطر پوسیدگی دندان، راه‌های پیشگیری از پوسیدگی دندان: مسواک زدن (آموزش مسواک زدن به کودکان ۶ تا ۱۲ ساله)، استفاده از نخ دندان (آموزش استفاده از نخ دندان به کودکان)، فلورایدتراپی، فیشور سیلانت، رژیم غذایی؛ چگونگی برخورد با آسیب‌دیدگی و شکستگی دندان‌ها؛ تفاوت لثه سالم و ملتهب؛ علل بوی بد دهان). **بهداشت باروری** (بلوغ و دگرگونی‌های آن در هر یک از دو جنس، بهداشت بلوغ، خودارضایی و زیان‌های آن. {ویژه دانشجو معلمان دختر: ساختمان، عملکرد و بهداشت دستگاه تناسلی زنان، قاعدگی و نشانه‌ها و حالات طبیعی و غیرطبیعی آن، سندروم پیش از قاعدگی}.{ویژه دانشجو معلمان پسر: ساختمان، عملکرد و بهداشت دستگاه تناسلی مردان}. **بیماری‌های واگیردار:** **عفونت‌های انگلی: کرمک یا اکسیور** (ویژگی‌های اکسیور، راه انتقال، راه پیشگیری)؛ **آسکاریوز** (ویژگی‌های آسکاریس، راه انتقال، راه پیشگیری)؛ **ژیاردیوز** (ویژگی‌های ژیاردیا، راه انتقال، راه پیشگیری)؛ **سالک** (تعریف بیماری سالک، وضعیت سالک در ایران و جهان، عواملی موثر در گسترش آن، انواع سالک و علائم بیماری در هر نوع، راه انتقال، راه پیشگیری، چگونگی برخورد با دانش آموز مبتلا به سالک). **پدیکلوزیس (شپش):** ویژگی‌های شپش، راه‌های آلوده شدن، چگونگی تشخیص آلودگی، راه‌های پیشگیری، چگونگی برخورد. **اچ آی وی / ایدز** (چگونگی حمله ویروس اچ آی وی به بدن، تفاوت اچ آی وی و ایدز، راه‌های انتقال، عقاید غلط، راه‌های پیشگیری، راه‌های تشخیص) **تکلیف عملی:** از دانشجویان بخواهید یکی از مسائل مرتبط با بهداشت فردی در محیط پردیس (یا خوابگاه) که ذهن آن‌ها را مشغول کرده است را شناسایی کنند و در قالب یک گزارش راه حل‌های نوین خود برای برطرف نمودن آن مساله را ارائه دهند. **تکلیف عملی:** از دانشجویان بخواهید کتاب خودآموز بهداشت بلوغ و نوجوانی را بخوانند و

		چکیده‌ای انتقادی از آن تهیه کنند. **تکلیف عملی:** از دانشجویان بخواهید یک پمفلت، یا بروشور طراحی کنند و از طریق آن دانش‌آموزان را به رعایت یکی از موضوعات مرتبط با بهداشت فردی تشویق کنند. **تکلیف عملی (در کلاس):** از دانشجویان بخواهید در گروه‌های کوچک قرار بگیرند و تصور کنند دانش‌آموزی در کلاس آن‌ها به شپش مبتلا شده است و آن‌ها باید از طریق نامه‌ای به خانواده او اطلاع دهند. نامه‌ای خطاب به آن خانواده نوشته و ضمن آشنایی آن‌ها با شپش این موضوع را به آنان اطلاع دهند. **تکلیف عملی:** از دانشجویان بخواهید پمفلتی طراحی کنند و از طریق آن دانش‌آموزان، پدر و مادرها، کارکنان مدرسه، و غیره را با بیماری‌های انگلی کرمک، آسکاریوز، ژیاردیوز، یا سالک آشنا سازند. **فعالیت پیشنهادی ۱:** از دانشجویان بخواهید مراحل آموزش شستشوی دست به دانش‌آموز را در کلاس به صورت عملی نمایش دهند. **فعالیت پیشنهادی ۲:** از دانشجویان بخواهید بازی مار و پله که سازمان یونیسف برای آموزش شستن دست‌ها برای دانش‌آموزان طراحی کرده است را با بافت خود متناسب کنند و بازی جدید را به کلاس عرضه کنند. **فعالیت پیشنهادی ۳:** از دانشجویان بخواهید که تصور کنند در مدرسه‌ی آنها مکانی برای شستن دست وجود ندارد. از آنها بخواهید راهکارهایی بیاندیشند که بر این محدودیت فائق آیند. راهکارهای خود را به صورت نقاشی، عکاسی، گزارش کتبی و غیره به کلاس ارائه دهند. **فعالیت پیشنهادی ٤: برای دانشجویان خوابگاهی:** از دانشجویان بخواهید بررسی کنند دانشجویان خوابگاهی باید چه نکاتی را پیرامون بهداشت خواب بیاموزند؟ **فعالیت پیشنهادی ٥: برای دانشجویان غیرخوابگاهی:** موانعی که بر سر راه حفظ بهداشت خواب شما وجود دارد را شناسایی کنید و سپس راهکارهایی برای از میان برداشتن آن‌ها ارائه دهید.
بخش پنجم: سلامت روان		
		تعریف سلامت روان و شناسایی عوامل موثر بر آن؛ عوامل تهدید کننده و محافظت‌کننده؛

دهم (۲+۱)	**سلامت روان و مدرسه**	راهبردهای کاهش آسیب و ارتقای سلامت روان؛ حمایت‌های روانی در حوادث و بلایا؛ افسردگی؛ اضطراب؛ خودکشی؛ اختلالات یادگیری؛ اختلال بیش‌فعالی و کمبود توجه؛ اختلال مقابله‌جویی و لجبازی؛ صرع؛ **تکلیف عملی:** از دانشجویان بخواهید با مراجعه به آرشیو روزنامه‌ها و سایت‌های معتبر، حادثه یا رویدادی را بیابند که در محیط مدرسه (ترجیحا در ایران) رخ داده است و یکی از اختلالات مرتبط با سلامت روان که در این نشست آموزشی مورد بحث قرار گرفته است در پدیدآیی آن رویداد نقش عمده داشته است. آنچه که روی داده است و راهکارهایی که می‌توانست از وقوع این رویداد پیشگیری کند را در قالب گزارشی به کلاس ارائه دهند.
بخش ششم: سلامت اجتماعی		
یازدهم (۲+۱)	**سلامت اجتماعی و مدرسه**	ایجاد و برقرار ارتباط موثر با دیگران؛ ارتباطات در شبکه‌های اجتماعی؛ استرس در محیط کار و حمایت اجتماعی. **تکلیف عملی:** از دانشجویان بخواهید به مراجعه به گزارش‌های کارورزی خود، موقعیت‌هایی را در آن شناسایی کنند که سلامت اجتماعی خود، دانش‌آموزان، و یا کارکنان مدرسه نیاز به ارتقا داشته است. اگر دوباره به آن موقعیت برگردند به منظور ارتقای سلامت اجتماعی چه کاری انجام خواهند داد.؟ یافته‌های خود را در قالب گزارشی کوتاه به کلاس ارائه دهند.
بخش هفتم: سلامت در متن		
دوازدهم (۲+۱)	**سواد سلامت، شناسنامه سلامت دانش‌آموزی، مدارس مروج سلامت**	تعریف سواد سلامت و آشنایی با سطوح مختلف آن؛ معرفی شناسنامه سلامت دانش‌آموزی و آشنایی با آن؛ آشنایی با مدارس مروج سلامت و وضعیت آن در ایران. **تکلیف عملی:** شناسنامه سلامت چند دانش‌آموز را به کلاس آورید و در اختیار دانشجویان قرار دهید تا در در گروه‌های کوچک مشخص کنند آنچه که در این درس آموخته‌اند چگونه در این شناسنامه مورد توجه قرار گرفته است؟
بخش هشتم: صیانت از محیط زیست		

سیزدهم (۲+۱)	**شناخت محیط زیست**	۱-۱- تعریف محیط زیست و انواع آن ۱-۲- منابع مختلف محیط زیست (فیزیکی، زیستی، اجتماعی و اقتصادی) ۱-۳- تعریف اکوسیستم (بوم سازگان) و انواع آن ۱-۴- محیط زیست ایران **عملی:** گفتگوهای گروهی درباره امکان و چگونگی معرفی محیط زیست در مدارس ایران و برحسب پایه **فعالیت خاص:** نمایش فیلم یا اسلایدی از محیط زیست ایران **تکلیف:** از دانشجویان بخواهید که با یک گزارش تصویری، نمایی از محیط زیست محل زندگی خود شامل نوع اکوسیستم و انواع منابع موجود ارائه دهند. * بهتر است که این گزارش بدون استفاده از کاغذ باشد
چهاردهم (۲+۱)	**شناخت انواع آلودگی ها و اثرات محیط زیستی**	۱- تعریف آلودگی و اثر ۲-۲- انواع آلودگی ها و اثرات محیط زیستی ۲-۳- مدیریت پسماند و پساب و بازیافت **عملی:** گفتگوهای گروهی درباره امکان و چگونگی آموزش انواع آلودگی ها و اثرات محیط زیستی در مدارس ایران و برحسب پایه **فعالیت خاص:** تدارک سفری آموزشی برای بازدید از یک کارخانه، تصفیه خانه، مرکز بازیافت، تهیه کمپوست یا غیره **تکلیف:** از دانشجویان بخواهید که در تدارک سفر همکاری کنند و در هنگام بازدید بدرستی انواع آلودگی ها و اثرات را ارزیابی و به راهکارهای اصلاحی اشاره نمایند.
پانزدهم (۲+۱)	**شناخت حفاظت و حمایت از محیط زیست**	- تعریف حفاظت و حمایت از محیط زیست ۳-۲- معرفی انواع روش های حفاظتی و شیوه صحیح مصرف ۳-۳- معرفی برخی از قوانین، ضوابط و کنوانسیون های محیط زیستی **عملی:** گفتگوهای گروهی درباره امکان و چگونگی آموزش و بکارگیری انواع روش های

		حفاظتی و شیوه صحیح مصرف برحسب پایه **فعالیت خاص:** نمایش فیلم یا اسلایدی در زمینه انواع شیوه های حفاظتی **تکلیف:** از دانشجویان بخواهید که به جامعه کوچکی برحسب انتخاب خود، یک یا چند روش حفاظت و شیوه صحیح مصرف را آموزش دهند و بازخورد آموزش های خود و میزان همکاری جامعه مخاطب را گزارش دهند.
شانزدهم (۲+۱)	**ارائه مبانی آموزش محیط زیست و شناخت روش ها**	۴-۱- تعریف آموزش محیط زیست ۴-۲- معرفی انواع روش های آموزش محیط زیست با توجه به پایه مورد آموزش ۴-۳- معرفی انواع رسانه ها و وسایل کمک آموزشی **عملی:** گفتگوهای گروهی درباره امکان و چگونگی آموزش محیط زیست و انواع روش ها، رسانه ها و وسایل کمک آموزشی مناسب برحسب پایه **فعالیت خاص:** نمایش اسلاید یا وسایل مختلف انواع روش های آموزش محیط زیست **تکلیف:** از دانشجویان بخواهید که به یک مدرسه برحسب انتخاب خود مراجعه کنند و پس از هماهنگی های لازم با مدرسه، برای دو یا سه ساعت بصورت فوق برنامه برحسب پایه، موضوعی از محیط زیست را با وسایل و روش های مناسب آموزش دهند. اینکار می تواند در روزهای تقویم محیط زیستی[۱۰] ایران انجام شود. ارائه گزارش تصویری بصورت فیلم یا عکس الزامی است.

۳-راهبردهای تدریس و یادگیری

در این درس، فرایند یادگیری با مشارکت همه جانبه مدرس و دانشجومعلمان صورت می‌پذیرد. باید تلاش گردد تا ساختار جلسه‌ها به گونه‌ای باشد که همه‌ی افراد در فرایند یادگیری مشارکت داشته باشند. باور بر این است که گفت و شنودی که در نشست آموزشی به منظور وقوع یادگیری صورت می‌گیرد، تنها میان مدرس و دانشجویان نیست، بلکه میان خود دانشجویان با هم نیز هست. از این رو در این درس با طراحی فعالیت‌های یادگیری زمینه‌ای فراهم شده است تا دانشجویان بتوانند در گروه‌های کوچک (دو تا شش نفره) با هم کار کنند که با توجه به موقعیت‌های مختلف، ترکیب این گروه‌ها می‌تواند توسط

[۱۰] - تقویم محیط زیستی در دفتر آموزش و مشارکت عمومی سازمان حفاظت محیط زیست موجود است.

مدرس یا خود دانشجویان تعیین گردد. همچنین پیشنهاد می‌شود کارهایی که در خارج از کلاس توسط دانشجو (دانشجویان) انجام می‌گردد و به صورت گزارش به کلاس ارائه می‌شود پیش از آن که به مدرس تحویل داده شود توسط دانشجو (دانشجویان) دیگر نیز خوانده شود و پس خوراند آن دانشجو بر روی آن کار آورده شود. لازم به ذکر است که در برخی از مباحث فعالیت‌های یادگیری به صورت پیشنهادی نیزز مطرح شده‌اند و با توجه به موقعیتی که دانشجویان و مدرس در آن قرار دارند می توانند تغییر یابند.

برای تسهیل در وقوع یادگیری، در آغاز هر نشست تلاش شود به شیوه‌های گوناگونی نخست نیازها و منابع یادگیری مرتبط با محتوایی که قرار است ارائه شود سنجش شود تا تجربه‌ها و دانش پیشین دانشجویان نسبت به آن محتوا آشکار گردد. پس از آن محتوای تازه ارائه گردد و سپس زمینه‌ای فراهم گردد تا دانشجو بتواند با محتوای ارائه شده کاری انجام دهد و آن را به بافت زندگی خود مرتبط سازد. در هر نشست تلاش شود به تمام پرسش‌هایی که برای دانشجومعلمان پدید آمده است پاسخ داده شود.

٤-منابع آموزشی

منبع اصلی: در دست تالیف می‌باشد.

٥- راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: ارزشیابی پایانی از چند بخش تشکیل شده است:

- ❑ آزمون پایانی: سهم این آزمون پنجاه درصد است.
- ❑ ارزشیابی پوشه‌کار: تمام فعالیت‌های یادگیری انجام شده توسط دانشجو و برنامه‌ها و پیامهای طراحی شده توسط او در پوشه‌ای گرد آمده و در اختیار مدرس قرار می‌گیرد. ارزشیابی این پوشه نخست از طریق پاسخگویی به فرم خود ارزشیابی توسط خود دانشجو و سپس توسط مدرس صورت می‌گیرد. پر آشکار است که کیفیت خود ارزشیابی دانشجو نیز در تصمیم گیری مدرس در هنگام ارزشیابی نقش دارد. سهم این ارزشیابی نیز پنجاه درصد است (فرایند تدوین پوشه کار: سی درصد و خود پوشه کار به عنوان یک فراورده: بیست درصد).

ارزشیابی ضمن نیم سال: این ارزشیابی در نشست هفتم و به صورت خود ارزشیابی دانشجو انجام می‌گیرد و یافته‌های به دست آمده از آن در ارزشیابی پایانی مورد استفاده قرار می‌گیرد.

فرم پیشنهادی برای خود ارزشیابی

فعالیت‌های یادگیری

- ❑ در طول این نیم سال (تا این لحظه) چند فعالیت یادگیری انجام داده‌اید؟.....
- ❑ کیفیت فعالیت‌هایی که انجام داده‌اید را چگونه ارزشیابی می‌کنید؟

  عالی○ خیلی خوب ○ خوب ○ نیازمند به تلاش بیشتر ○غیرقابل قبول ○
- ❑ زمان مندی انجام فعالیت‌های یادگیری را چقدر رعایت فرموده‌اید؟

  بسیار زیاد ○ زیاد ○ متوسط ○ کم ○ خیلی کم ○
- ❑ آیا فعالیت‌های یادگیری‌ای که انجام داده‌اید پیش از ارائه به مدرس توسط دوستان شما نقد شده است؟

  بسیار زیاد ○ زیاد ○ متوسط ○ کم ○ خیلی کم ○
- ❑ به نظرتان در انجام فعالیت‌های یادگیری به چه میزان از راهکارهای خلاقانه استفاده نموده‌اید؟

بسیار زیاد ○ زیاد ○ متوسط ○ کم ○ خیلی کم ○

- ❑ در کل، اگر بخواهید از صفر تا بیست به فعالیت‌های یادگیری خود نمره دهید چه نمره‌ای می‌دهید؟

همکاری سازنده در طول نیم‌سال

- ❑ تا این لحظه، در چند جلسه‌ای که برگزار شد حضور یافتید؟.....
- ❑ اگر بخواهید به پرسش پرسیدن‌های خود در جلسات آموزشی نمره دهید از صفر تا بیست چه نمره‌ای به خود می‌دهید؟.....
- ❑ اگر بخواهید به کیفیت بازخورد (پس خوراند) هایی که به گزارش های دوستان خود داده‌اید نمره دهید از صفر تا بیست چه نمره ای می‌دهید؟ .....

اگر ارائه‌ای در کلاس انجام داده اید از صفر تا بیست (۹) چه نمره‌ای به خود می‌دهید؟.....

- ❑ در طول این نیمسال، میزان فعال بودن شما در جلسات آموزشی چقدر تغییر پیدا کرد (میزان مشارکت در جلسه‌های آخر را با میزان مشارکت در نخستین جلسه مقایسه بفرمایید). از صفر تا بیست به میزان تغییر پدید آمده نمره دهید.....

میزان دست‌یابی به اهداف دوره

اهداف این دوره از این قرار بود:

در پایان این درس دانشجو معلم قادر خواهد بود:

- منابع اطلاعات بهداشتی معتبر را به دیگران به ویژه دانش آموزان ارائه دهد.
- یک برنامه بلند مدت با اهداف روشن برای ارتقای سلامت خود طراحی و اجرا نماید و نتایج آن را بر روی سلامت خود ارزشیابی کند.
- یک برنامه بلند مدت با اهداف روشن برای ارتقای سلامت دانش‌آموز (دانش‌آموزان) طراحی و اجرا نماید و نتایج آن را بر سلامت او (آن‌ها) ارزشیابی کند.

به میزان دستیابی خود به هر یک از این سه هدف نمره دهید (از صفر تا بیست).

هدف ۱:

هدف ۲:

هدف ۳:

دو پرسش تاملی:

- با گذراندن این دوره چه نقاط قوتی در شما پدیدار گشته است؟

- با گذراندن این دوره چه نیازهایی در شما پدیدار گشته است؟

اگر بخواهید فعالیت دوستان خود را در کلاس ارزشیابی کنید، به باور شما کدام یک از افراد بیشترین مشارکت و درگیر شدن در فرایند یادگیری را داشته اند؟ به ترتیب سه نفر را نام ببرید.

در مجموع به خود چه نمره‌ای می‌دهید؟

پیوست

جدول الف:

وعده غذایی		نان، غلات، برنج، ماکارونی	سبزیجات	میوه‌ها	شیر، ماست، پنیر	گوشت، مرغ، حبوبات، تخم مرغ، مغزها	چربی	قند
شنبه	صبحانه							
	وسط روز							
	ناهار							
	عصرانه							
	شام							
یکشنبه	صبحانه							
	وسط روز							
	ناهار							
	عصرانه							
	شام							
دوشنبه	صبحانه							
	وسط روز							
	ناهار							
	عصرانه							
	شام							
سه شنبه	صبحانه							
	وسط روز							
	ناهار							
	عصرانه							
	شام							
چهارشنبه	صبحانه							
	وسط روز							
	ناهار							
	عصرانه							
	شام							
پنج‌شنبه	صبحانه							
	وسط روز							
	ناهار							
	عصرانه							
	شام							
جمعه	صبحانه							

جدول ب:

حوادثی که برای من، خویشاوندان، دوستان و یا آشنایانم در مدرسه رخ داده است.	چگونه می‌شد از وقوع این حوادث پیشگیری کرد.

سرفصل درس «نظام تربیتی اسلام (براساس قرآن و روایات پیامبر (ص) و اهل بیت (ع))»

۱. معرفی درس و منطق آن:

تعلیم و تربیت به عنوان نهادی اجتماعی، یکی از اجزا و عناصر مهم هر فرهنگ و تمدن است که یکی از وظایفش انتقال فرهنگ به نسل جدید و رشد و تعالی آن است. از آنجا که فرهنگ و تمدن کشور ما اسلامی است، وظیفهٔ تعلیم و تربیت تربیت نسل جدید بر اساس آموزه‌های اسلامی و در یک کلام، تربیت انسان مؤمن و مسلمان است و این مستلزم آشنایی عمیق معلمان با نظام تربیتی اسلام است. در این واحد معلمان با عناصر و مؤلفه‌های تعلیم و تربیت اسلامی آشنا شده و توانایی می‌یابند وضعیت مطلوب تربیتی برای دانش‌آموزان خود را تشخیص داده و فعالیت‌ها و اقدامات رایج تربیتی را بر اساس معیارهای نظام تربیتی اسلام ارزیابی و نقد کنند.

مشخصات درس نوع درس: **نظری** تعداد واحد: **۳ واحد نظری** زمان درس: ۴۸ **ساعت** پیشنیاز: نحوه تدریس:	نام درس: نظام تربیتی اسلام (براساس قرآن و روایات پیامبر (ص) و اهل بیت (ع))
شایستگی اساسی: ۱-Pck& ۱-۲ & ۱-۱ Ck ۴-۱ Gk &۳	**اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:** ویژگیها، عناصر و مؤلفه‌های نظام تربیتی اسلام را توصیف و تحلیل کند. بر اساس نظام تربیتی اسلام، وضعیت موجود تربیتی را شناسایی و وضعیت مطلوب تربیتی را ترسیم و هر دو وضع را تحلیل کند. بر اساس نظام تربیتی اسلام، فعالیت‌ها و اقدامات تربیتی رایج را ارزیابی و نقد کند.

	ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
	توصیف و تحلیل ویژگیها، عناصر و مؤلفه‌های نظام	ویژگیها، عناصر و مؤلفه‌های نظام تربیتی اسلام را بر اساس منبع معرفی شده به زبان خود توصیف می‌کند	ربط و نسبت هر یک از عناصر و مؤلفه‌های نظام تربیتی اسلام را با عناصر و مؤلفه‌های دیگر توصیف و تحلیل می‌کند.	ویژگیها، عناصر و مؤلفه‌های نظام تربیتی اسلام را با یکی از نظام‌های تربیتی رایج غربی مقایسه و وجوه تمایز و تشابه آن‌ها را به دست آورد

	تحلیل و شناسایی وضعیت موجود و مطلوب	وضع موجود را شناسایی کند.	وضع مطلوب را ترسیم کند.	دلایل خود را برای ترسیم وضع مطلوب به تفصیل بیان کند.
	ارزیابی فعالیتها و اقدامات رایج تربیتی بر اساس معیارهای نظام تربیتی اسلام	فعالیتها و اقدامات رایج تربیتی در موقعیت خود (برای مثال در دبیرستان محل تحصیل خود) را شناسایی و توصیف می‌کند	فعالیتها و اقدامات رایج تربیتی را با معیارهای برگرفته از نظام تربیتی اسلام را تطبیق می‌دهد و ارزیابی می‌کند.	دلایل خود را برای نقاط قوت و ضعف شناسایی شده، توضیح می‌دهد.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

چیستی و ضرورت نظام تربیتی اسلام

- تعریف نظام، تعلیم و تربیت و نظام تعلیم و تربیت اسلامی
- عناصر و مؤلفه‌های نظام تعلیم و تربیت اسلامی
- ویژگیهای نظام تعلیم و تربیت اسلامی
- ضرورت آشنایی با نظام تعلیم و تربیت اسلامی

فعالیت یادگیری:

- مطالعه و جمع آوری مطالب در باره موضوعات مورد بحث قبل از کلاس وارائه آن به کلاس و استاد
- مشارکت در بحث کلاسی

فعالیت عملکردی:

- تهیه فهرستی از تعاریف مختلف در باره نظام تعلیم و تربیت اسلامی و انتخاب یک تعریف وارائه دلیل برای آن

مبانی تعلیم و تربیت اسلامی

- چیستی مبانی در تربیت اسلامی
- جایگاه مبانی در تربیت اسلامی
- انواع مبانی در تربیت اسلامی
- مبانی انسان‌شناختی تعلیم و تربیت اسلامی
- مبانی ارزش‌شناختی تعلیم و تربیت اسلام

- ...

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده و مشارکت در بحث‌های کلاسی
- شناسایی مهم‌ترین مبانی انسان‌شناختی و ارزش‌شناختی تعلیم و تربیت اسلامی با مراجعه به منابع اسلامی
- شناسایی و بیان دلالت‌های تربیتی هر یک از مبانی

فعالیت عملکردی:

- یک تصویر کلی از مبانی انسان‌شناختی ارائه داده و بر اساس آن روش‌های آموزش و روش‌های پژوهش را تبیین کند.
- مبانی انسان‌شناختی اسلامی را با یکی از انسان‌شناسی‌های رایج مقایسه کرده، وجوه تمایز و تشابه دلالت‌های تربیتی آن دو را مشخص کند. (این دو عملکرد در بارهٔ دیگر مبانی نیز قابل اجراست)

اهداف تعلیم و تربیت اسلامی

- هدف غایی تعلیم و تربیت اسلامی
- اهداف واسطی تعلیم و تربیت اسلامی

فعالیت‌های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- استخراج اهداف غایی و واسطی از منابع ومتون اسلامی

فعالیت‌های عملکردی:

- میزان انطباق فعالیت‌های معلمان خود در دورهٔ دبیرستان را با اهداف غایی و واسطی تعلیم و تربیت اسلامی را بررسی کند.
- اهداف غایی فعالیتهای تربیتی دبیرستان محل تحصیل خود را شناسایی و نقد و بررسی کند.

اصول تعلیم و تربیت اسلامی

- اصل انطباق جریان تربیت با آموزه‌های اسلامی
- اصل تدریج و تعالی مرتبتی
- .....

فعالیتهای یادگیری

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- استخراج اصول تعلیم و تربیت اسلامی از منابع و متون اسلامی

فعالیتهای عملکردی

- میزان انطباق فعالیت‌های معلم دینی خود در دورهٔ دبیرستان را با اصول تعلیم و تربیت اسلامی بررسی کند.
- تحقیق کند و معلوم کند چگونه می‌توان اصول تعلیم و تربیت را در دورهٔ ابتدایی به کار بست.

ساحت‌های تعلیم و تربیت اسلامی

- ساحت تربیت اعتقادی، عبادی و اخلاقی
- ساحت تربیت اجتماعی و سیاسی
- ....

فعالیت‌های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- مطالعه منابع تعلیم و تربیت اسلامی و استخراج نظریاتی که در بارهٔ ساحتها مطرح شده است.

فعالیت‌های عملکردی:

- ....

مراحل، عوامل و موانع تعلیم و تربیت اسلامی

- مراحل تعلیم و تربیت اسلامی
- عوامل و موانع تعلیم و تربیت اسلامی

فعالیت‌های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- مطالعه منابع تعلیم و تربیت اسلامی و استخراج نظریاتی که در بارهٔ مراحل مطرح شده است.
- مطالعه منابع تعلیم و تربیت اسلامی و استخراج نظریاتی که در بارهٔ عوامل و موانع مطرح شده است.

فعالیت‌های عملکردی:

- عوامل و موانع مؤثر بر فعالیت‌های تربیتی یک معلم در یک کلاس را بررسی کرده و راهکارهایی برای رفع موانع ارئه کند.
- از راهکارهای ارائه شده با ارائه دلیل دفاع کند. (این دو فعالیت عملکردی در بارهٔ مراحل نیز قابل اجراست)
- با بررسی وضعیت دانش‌آموزان کلاس، روش یا روش‌های تربیتی مناسب با آن‌ها را معرفی کند.
- دلایل انتخاب خود را بیان کند.

روش‌های تعلیم و تربیت اسلامی

- *اعطای بینش*
- *الگوسازی*
- *انذار و تبشیر*
- *تشویق*

- *تنبیه*
- *فراهم آوردن موقعیت مناسب*
- *....*

فعالیت‌های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- مطالعه منابع تعلیم و تربیت اسلامی و استخراج نظریاتی که در بارهٔ هر یک از روشها مطرح شده است.

فعالیت‌های عملکردی:

- در بارهٔ چگونگی کاربرد روشهای مطرح شده در موقعیت خاص، برای مثال در کلاس چهارم ابتدایی، تحقیق کند.
- در بارهٔ شرایط کاربرد هر یک از روشها تحقیق کند.
- کاربرد این روشها در یک مدرسه را بررسی و نقد و ارزیابی کند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

ارائه محتوای مباحث به روش توضیحی همراه با بهره گیری روش پرسش و پاسخ توسط استاد و در مواقع لازم استفاده از روش بحث گروهی

پیش مطالعه و تحقیق فردی برای حضور فعال تر در مباحث کلاسی و ارائه گزارش پیش مطالعه به کلاس و استاد به صورت مکتوب توسط دانشجو

انجام فعالیت‌های یادگیری مربوط به هر بحث به روش فردی یا گروهی در کلاس یا خارج از کلاس وارائه به استاد به روش مکتوب توسط دانشجو و بررسی و اعلام نظر به موقع استاد درس

٤. منابع آموزشی

منابع اصلی:

بهشتی، محمد (۱۳۸۸). مبانی تربیت در قرآن. تهران: پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی.

باقری، خسرو (۱۳۸۴). نگاهی دوباره تربیت اسلامی، جلد اول، تهران: انتشارات مدرسه.

منابع فرعی:

آیت الله مصباح یزدی و دیگران. (۱۳۹۱). فلسفهٔ تعلیم و تربیت اسلامی. بخش سوم. تهران: موسسه فرهنگی مدرسه برهان (انتشارات مدرسه).

باقری، خسرو (۱۳۹۰). درآمدی بر فلسفهٔ تعلیم و تربیت در جمهوری اسلامی، جلد اول. نشر علمی و فرهنگی

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می‌شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران»

۱. معرفی درس و منطق آن

۱-۱معلمان به عنوان مهم ترین عامل فرآیند تربیت در صورتی می توانندبه شکلی فکورانه، نوآورانه و متناسب با موقعیت خاص زمانی ومکانی به نقش آفرینی موثر در این جریان بپردازند که با اتکا بر فلسفه تربیتی معین و معتبری ،مجموعه ای از ملاک ها و معیارهای مشخص را جهت راهنمایی تدابیر وعمل تربیتی خویش در شرایط وموقعیت های خاص وغیرقابل پیش بینی مد نظر داشته باشند؛

۱-۲ از سوی دیگر معلمان در هر جامعه ارزش مدار و متعهد به یک نظام فکری وارزشی معین، لازم است با مضامین اصلی فلسفه تربیتی مقبول آن جامعه عمیقا آشنا شده و آن را بپذیرند تا به مثابه چهارچوب راهنمای عمل تربیتی-به منزله عمل اجتماعی هدفمندو دارای آثار وابعاد جمعی- از آن بهره مند شوند. لذا معلمان جامعه اسلامی به منظور ابتنای مجموعه فعالیت های تربیتی خود بر اساس نظام معیار اسلامی و لوازم تربیتی آن، علاوه برآشنایی دقیق با نظام تربیتی اسلام باید با فلسفه تربیت اسلامی در قالب فلسفه تربیتی مقبول جامعه اسلامی خود آشنایی عمیق داشته و نسبت به آن التزام عملی داشته باشند؛

۱-۳ از آنجا که «فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران» به عنوان مصداقی از فلسفه تربیتی جامعه اسلامی ایران در دوران معاصر طی سالیان اخیر براساس تلاشی روشمند و با استفاده بهینه از خرد جمعی تدوین و تحت اشراف شورای عالی انقلاب فرهنگی اعتبار بخشی و تایید شده است ضروری است همه معلمان آینده جامعه اسلامی ایران ضمن دروس تربیتی برنامه درسی تربیت معلم مفاهیم اصلی، مضامین ومحتوای این مجموعه نظری مدون را به عنوان مهم ترین سند تربیتی کلان جامعه بخوبی درک نمایندو بتوانند دلالت ها وپیامدهای آن را برای هدایت انواع تربیت-به لحاظ تعیین اهداف، اصول، سیاستها، برنامه ها، محتوا، روشها و رویکردها-در نظام جمهوری اسلامی ایران طی دهه‌های آینده شناسایی و پیگیری کنند.

	نام درس: **فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران**
مشخصات درس نوع درس: **نظری** تعداد واحد: **۳ واحد** زمان درس: **۴۸ساعت** پیشنیاز: دروس معارف اسلامی ۱و ۲ و درس انسان	**اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجومعلم قادر خواهد بود:** ۱-با درک مبانی و اصول فلسفه تربیت در جامعه اسلامی ایران نقش آن درهدایت وساماندهی امر تربیت در جامعه اسلامی ایران را تبیین نماید. ۲-با مطالعه و مقایسه مفاهیم ومولفه های اصلی فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران با سایر دیدگاههای فلسفی نقاط قوت وضعف هر یک از آنها را شناسایی کند و فلسفه تربیتی خود به عنوان معلم را تبیین نماید.

شناسی در اسلام نحوه تدریس: نظری	
شایســـــــتگی اساسی: اندیشه ورزی در باره چیســـتی، چرایـــی وچگـــونگی فرآینـــد تربیـــت (بـــه منظـــور هـــدایت عمـــل و موقعیت تربیتی خود و دیگران)	

	ملاک‌ها	سطح ۱	سطح۲	سطح۳
	مبانی و اصول	مـی توانـد رابطـه میـان مبانی و اصول تربیـت را توضیح دهد اما قـادر بـه تبیین مسـتدل آنهـا بـه عنـوان یـک مجموعـه سازوار نیست.	مـی توانـد رابطـه میـان مبانی و اصول را به عنوان یکمجموعه سازوار تبیـین کند و برای آن مثال های تربیتی ارائه نماید.	می تواند رابطه میان مبـانی و اصـول را بـه عنـوان یـک مجموعه نظـام منـد بـا ارائـه استدلال منطقی تبیین نمـوده و ونقـــش آن را در اتخـــاذ تصمیمات تربیتی تحلیل کند.
	مقایسه دیـدگاه هـای فلسفی	در مقایسـه دیـدگاه هـا بـا مبـانی و اصـول تربیـت اسلامی به برخـی شـباهت ها یا تفاوت ها اشاره کـرده اسـت و نتوانسـته وجـوه متمایز کننده آن را عرصـه عمل تربیت تبیین کند.	مـی توانـد پـس از توصـیف توانسـته نکـات مشـترک وتمایزسـایر دیـدگاه هـا بـا تربیـت اسـلامی را در مقـام عمل تربیتی تشخیص دهـد، لیکن قادر به نقـد وارزیـابی مبنایی و مستدل آن دیـدگاه نیست	می تواند دیدگاهها را بـا فلسـفه تربیت اسلامی مقایسه نمـوده و نقاط قوت وضعف آن –براساس مضامین فلسفه تربیـت در ج.ا.ا– در عرصه عمل تربیتی تبیین کند
	فلسفه معلمی	می توانـد ارتبـاط اصـول و مبانی تربیت اسـلامی را در عمـل حرفـه ای خـود بـه صورت نمونه مـورد بحـث	توانایی تحلیل فلسفه تربیـت اسلامی و اتخـاذ تصـمیمات بـر اسـاس آن در موقعیـت های روشن و شناخته شده را	قادر است فلسفه تربیتی شخصی خود را مبتنی بر مبـانی و اصـول فلسفه تربیت اسلامی تبیین کند و تأثیر تصمیمات تربیتی مبتنـی

		قـــرار دهـــد امـــا نمـــی تواندمتناسـب بـا تجـارب وموقعیـت خـاص فلسـفه تربیتی خود را تبیین کند.	دارااست اما نمی تواند آن ها را در قالب فلسـفه شخصـی خود تبیین کند.	بر آن را با ذکر مثال ها و نمونـه ها روشن نماید.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

بخش اول: آشنایی با فلسفه تربیت و تاریخچه و جایگاه آن (چهار جلسه)

فصل اول:تعریف فلسفه تربیت، قلمرو مباحث ، پیشینه و ضرورت مطالعه آن

فصل دوم:آشنایی با برخی از دیدگاه های کلاسیک ومعاصر در فلسفه تربیت وبررسی آنها

فصل سوم:رویکرد اسلامی به فلسفه تربیت واهم مشخصات آن

فعالیت یادگیری:

- مطالعه و جمع آوری مطالب در باره موضوعات مورد بحث قبل از کلاس وارائه آن به کلاس و استاد
- مشارکت در بحث کلاسی

فعالیت عملکردی:

-تعریف فلسفه تربیت وتبیین قلمرو مباحث آن

-تبیین و تشریح اهمیت وضرورت آشنایی با فلسفه تربیت بخصوص برای معلمان ومربیان

-توصیف اجمالی برخی از دیدگاه های کلاسیک ورایج در فلسفه تربیت و بیان اهم نقاط قوت وضعف آنها

-تبیین مختصر رویکرد اسلامی به فلسفه تربیت و بیان وجوه تمایز محتوایی آن از رویکردهای غربی

بخش دوم: معرفی فلسفه تربیتی جامعه اسلامی ایران(فلسفه تربیت در ج.ا.ا) وخصوصیات و جایگاه آن(دو جلسه)

فصل پنجم:تبیین انواع فلسفه تربیت(تاریخی، نظری، شخصی واجتماعی) و نقش متفاوت فلسفه تربیتی اجتماع

فصل ششم: تدوین فلسفه تربیتی اجتماع متناسب با رویکرد اسلامی برای جامعه اسلامی معاصر ایران ونقش آن

بخش سوم: توصیف و تبیین مضامین فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران(شش تا هشت جلسه)

فصل هفتم: مرور بر اهم مبانی اساسی تربیت و باهم نگری آنها

- مبانی هستی شناختی
- مبانی انسان شناختی
- مبانی معرفت شناختی
- مبانی ارزش شناختی
- مبانی دین شناختی
- باهم نگری مبانی اساسی تربیت

فصل هشتم: تبیین اهم مفاهیم کلیدی تربیت

–مفاهیم کلیدی دسته اول:حیات طیبه، نظام معیار اسلامی، هویت، جامعه صالح،

– مفاهیم کلیدی دسته دوم: فرآیند تعاملی، زمینه سازی،مربی ، متربی، هدایت ، کسب شایستگی

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی

فصل نهم: تبیین چیستی تربیت ومولفه های آن

–بیان تعریف برگزیده تربیت

–تبیین خصوصیات تعریف برگزیده وقلمرو آن

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده و مشارکت در بحث های کلاسی
- بحث در باره تناسب تعریف و ویژگی های تربیت با مبانی اساسی تربیت

فعالیت عملکردی:

- مقایسه تعریف برگزیده تربیت با تعاریف دیگر تربیت (اعم از تعریف سایر مکاتب و یا دیگر متفکران مسلمان)
- نقد و ارزیابی برنامه ها و تجارب تربیتی خود یا دیگران از منظر ویژگی های تربیت.

فصل دهم : تبیین چرایی تربیت

–بیان ضرورت تربیت وجایگاه آن (در مقایسه با دیگر فعالیت های اجتماعی)

–تبیین غایت و نتیجه تربیت(نتایج مشترک واختصاصی)

- تبیین اهداف تربیت(شایستگی های مشترک واختصاصی)

فعالیت های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده ومشارکت در بحث های کلاسی
- بحث و مقایسه اهداف تبیین شده با اهداف سایردیدگاه های تربیتی
- بحث و بررسی چگونگی ارتباط اهداف تبیین شده با مبانی اساسی تربیت

فعالیت های عملکردی:

- تحلیل یک موقعیت تربیتی (برنامه ها و طر حهای تربیتی) و بررسی آن از منظر اهداف تربیت

فصل یازدهم: تبیین چگونگی تربیت

–تبیین انواع تربیت(رسمی/غیررسمی،عمومی /تخصصی،الزامی /اختیاری وساحت های شش گانه)

- بیان اصول عام حاکم بر جریان تربیت
- بیان عوامل ونهادهای سهیم وموثر در فرآیند تربیت
- تبیین ارکان تربیت

فعالیت های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی
- شناسایی وبررسی دلالت های فلسفه تربیت در ج.ا.ا برای بهبود جریان تربیت(در گستره انواع تربیت)

فعالیت های عملکردی:

- مشاهده یک مدرسه و نقد مناسبات و برنامه های آن از منظر اصول عام تربیت
- تحلیل نقش عوامل ونهادهای موثر در عملکرد یکی از انواع تربیت غیر رسمی
- بررسی چند طرح و برنامه اجرایی در نظام تربیت رسمی و عمومی و نقد آنها از منظر اصول عام تربیت

بخش چهارم: التزام به فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران؛ چرا وچگونه؟(دو تا سه جلسه)

فصل دوازدهم : تدوین فلسفه تربیتی شخصی معلم فکور؛

- معلم فکور وضرورت داشتن فلسفه تربیتی شخصی

-ارتباط فلسفه تربیتی شخصی معلم فکور با فلسفه تربیتی مدرسه

- نسبت فلسفه تربیتی شخصی معلم با فلسفه تربیتی اجتماع

- نسبت فلسفه تربیتی شخصی معلم فکور با تجارب و موقعیت تربیتی خود او

فصل سیزدهم:ساماندهی و هدایت انواع تربیت براساس مفاد فلسفه تربیت در ج.ا.ا

-تعریف وظایف و ماموریت انواع نهادهای تربیتی جامعه اسلامی ایران براساس مفاد فلسفه تربیت در ج.ا.ا

- تنظیم سیاست ها وبرنامه های تربیتی در همه انواع تربیت براساس دلالت های فلسفه تربیت در ج.ا.ا

-ایجاد هماهنگی میان همه نهادها وعوامل سهیم وموثر در جریان تربیت (بخصوص ارکان تربیت) براساس مفاد فلسفه تربیت در ج.ا.ا

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

ارائه محتوای مباحث به روش توضیحی همراه با بهره گیری روش پرسش و پاسخ توسط استاد و در مواقع لازم استفاده از روش بحث گروهی

پیش مطالعه و تحقیق فردی برای حضور فعال تر در مباحث کلاسی و ارائه گزارش پیش مطالعه به کلاس و استاد به صورت مکتوب توسط دانشجو

انجام فعالیت‌های یادگیری مربوط به هر بحث به روش فردی یا گروهی در کلاس یا خارج از کلاس وارائه به استاد به روش مکتوب توسط دانشجو و بررسی و اعلام نظر به موقع استاد درس

٤. منابع آموزشی

منابع اصلی:

شورای عالی انقلاب فرهنگی (۱۳۹۰). مبانی نظری تحول بنیادین تعلیم و تربیت رسمی و عمومی (بخش نخست تا صفحه ۱۹۲). وزارت آموزش و پرورش.

منابع فرعی:

-کتب درسی فلسفه تعلیم وتربیت (نلر، شریعتمداری، شعاری نژاد، ابراهیم زاده، اوزمن،بهشتی، پاک سرشت، باقری،و....) ومقالات مربوط به نقش فلسفه تربیت در بهبود سیاست وعمل تربیتی

٥. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۲ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها۴ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۴ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «فلسفه تربیت رسمی و عمومی در جمهوری اسلامی ایران»

۱. معرفی درس و منطق آن

عمل اصیل تربیتی عملی فکورانه و اندیشه ورزانه است عملی است که که مبتنی بر درک و فهم موقعیت است . در واقع یکی از لوازم اصلی تحقق یک عمل اصیل تربیتی داشتن توانایی تحلیل درست از شرایط و بستر موجود و مواجهه انتقادی با آن و تلاش برای اصلاح و بهبود موقعیت است . موقعیتی که عمل فکورانه معلم در ان بروز و ظهور می یابد ، نهادی است که نوع خاصی از تربیت را که همان تر بیت رسمی و عمومی (قانون مند ، سازماندهی شده ، همگانی) را تمهید و ارائه می دهد.

این سخن بدان معنی است که همل تربیتی معلم بر روی چنین بستری تحقق می یابد از این رو معلم بیش از موضوع دیگری لازم است با کسب شناخت ابعاد و مولفه های مختلف فلسفه تربیت رسمی و عمومی قادر به تحلیل و ارزیابی و اصلاح عمل فردی و برنامه ها و طرحها باشد.

مشخصات درس نوع درس: **نظری** تعداد واحد: **۲ واحد** زمان درس: **۳۲ ساعت** شایستگی اساسی: Pck& ۱-۲ & ۱-۱ Ck ۴-۱ Gk &۳-۱	نام درس: فلسفه تربیت رسمی و عمومی در جمهوری اسلامی ایران **اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:** موقعیت های تربیتی (عمل فردی و طرحها و برنامه ها و فعالیت های سازمانهای تربیتی) را از منظر چیستی و چرایی و چگونگی فلسفه عمومی و تربیت رسمی و عمومی و اسناد تبیین و مقایسه می کند. موقعیت های تربیتی (عمل فردی و طرحها و برنامه ها و فعالیت های سازمانهای تربیتی) را از منظر چیستی و چرایی و چگونگی فلسفه عمومی و تربیت رسمی و عمومی و اسناد ارزیابی و نقد می کند.

	ملاک‌ها	سطح ۱	سطح۲	سطح۳
	ارزیابی موقعیتهای تربیتی بر اساس چیستی و چرایی و چگونگی فلسفه تربیت رسمی	قادر نیست موقعیتهای مختلف تربیتی (عمل فردی و طرحها و برنامه ها و فعالیت های سازمانهای تربیتی) را از منظر چیستی و چرایی و چگونگی فلسفه عمومی و تربیت رسمی و عمومی و اسناد تبیین(دلیل آوری) و مقایسه کند.	با بررسی موقعیتهای تربیتی مختلف تربیتی (عمل فردی و طرحها و برنامه ها و فعالیت های سازمانهای تربیتی) آنها را از منظر چیستی و چرایی و چگونگی فلسفه عمومی و تربیت رسمی و عمومی و اسناد تبیین(دلیل آوری) کند.	با بررسی موقعیتهای تربیتی مختلف تربیتی (عمل فردی و طرحها و برنامه ها و فعالیت های سازمانهای تربیتی) آنها را از منظر تناسب با چیستی و چرایی و چگونگی فلسفه عمومی و تربیت رسمی و عمومی و اسناد مقایسه کند.

	ارزیابی ارزشها و اصول تربیت مبتنی بر چیستی، چرایی و چگونگی فلسفی تربیت رسمی	ارزشها و اصول تربیت مبتنی بر چیستی چرایی فلسفه تربیت رسمی و عمومی عناصر و مولفه های موقعیت های تربیتی (عمل فردی و طرحها و برنامه ها و فعالیت های سازمانهای تربیتی را صرفا شناسایی می کند.	برای ضعف ها و قوت های (ارزشها و اصول تربیتی مبتنی بر چیستی چرایی فلسفه تربیت رسمی و عمومی) در عناصر و مولفه های موقعیت های تربیتی (عمل فردی و طرحها و برنامه ها و فعالیت های سازمانهای تربیتی) شناسایی شده (توجیهات مناسبی ارائه می دهد.	دلایل و عوامل موثر در ایجاد ضعف و قوت در عناصر و مولفه های موقعیت های تربیتی (عمل فردی و طرحها و برنامه ها و فعالیت های سازمانهای تربیتی) را بیان می کند و پیشنهادهای مناسب برای بهبود آن ارائه می دهد.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

- **بخش اول: مفهوم پردازی تربیت رسمی و عمومی**
  - تبیین تربیت رسمی و عمومی
  - ضرورت و امکان تربیت رسمی و عمومی
  - تاریخچه تربیت رسمی و عمومی

فعالیت یادگیری:

- مطالعه و جمع آوری مطالب در باره موضوعات مورد بحث قبل از کلاس وارائه آن به کلاس و استاد
- مشارکت در بحث کلاسی

فعالیت عملکردی:

- تهیه تاریخچه مختصری از تربیت رسمی و عمومی در ایران و جهان

بخش دوم: مبانی تربیت رسمی و عمومی در نظام جمهوری اسلامی ایران

- مبانی سیاسی
- مبانی حقوقی
- مبانی جامعه شناختی
- مبانی روان شناختی

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی

فعالیت عملکردی:

- نقد مبانی از منظر کفایت انها و یا سازگاری درونی

فصل سوم: چیستی تربیت ر سمی و عمومی در نظام جمهوری اسلامی ایران

- o نقد الگوهای رایج تربیت رسمی و عمومی
- o ویژگی های تربیت ر سمی و عمومی متناسب با کشور جمهوری اسلامی ایران
- o تعریف تربیت ر سمی و عمومی

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی
- بحث در باره تناسب ویگی های تربیت رسمی و عمومی با مبانی وفلسفه تربیت

فعالیت عملکردی:

- مقایسه ویژگی ها تربیت رسمی و عمومی با الگوهای دیگر
- نقد و ارزیابی برنامه ها و فعالیت های موجود از منظر ویژگی های تربیت رسمی و عمومی .

- **چرایی تربیت رسمی و عمومی**

- هدف تریت رسمی و عمومی

فعالیت های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی
- بحث و مقایسه هدف تبیین شده با اهداف دیدگاه های مختلف
- بحث و بررسی ارتباط هدف تبیین شده با مبانی فلسفه تربیت رسمی و عمومی

فعالیت های عملکردی:

- تحلیل یک موقعیت تربیتی (برنامه ها و طر حهای) و بررسی آن از منظر هدف تربیت رسمی و عمومی

- **چگونگی تربیت رسمی و عمومی**

- اصول حاکم بر جریان تربیت رسمی و عمومی
- ویژگی های مدرسه مطلوب
- ارکان تربیت رسمی و عمومی
- چرخش های اساسی در تربیت رسمی و عمومی

فعالیت های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی
- بررسی نتایج اصول و ویگی های تربیت رسمی و عمومی در عمل فردی معلم و برنامه ها و طرح ها و مناسبات حـاکم بر مدرسه

- بررسی نتایج چرخش های اساسی در عمل فردی و عمل نظام تربیت رسمی و عمومی

فعالیت های عملکردی:

- مشاهده یک مدرسه و نقد مناسبات و برنامه های آن از منظر اصول و ویگیهای مدرسه
- بررسی چند طرح و برنامه اجرایی در نظام تربیت رسمی و عمومی و نقد آن از منظر اصول تربیت رسمی و عمومی

- **مشخصات و ویژگی های نظام تربیت ر سمی و عمومی**
  - تعریف و قلمرو نظام تربیت ر سمی و عمومی
  - رهیافت نظام تربیت ر سمی و عمومی
  - رویکردهای اساسی نظام تربیت ر سمی و عمومی
  - روابط نظام تربیت ر سمی و عمومی با ارکان و نهادهای دیگر
  - ساختار نظام تربیت ر سمی و عمومی
  - مولفه ها نظام تربیت ر سمی و عمومی
  - زیر نظام ها ی نظام تربیت ر سمی و عمومی

فعالیت های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی

فعالیت های عملکردی:

- بررسی و نقد عملکرد یکی از مولفه های نظام تربیت رسمی و عمومی از منظر اصول تربیت رسمی و عمومی
- بررسی و نقد عملکرد یکی از زیر نظام های تربیت رسمی و عمومی از منظر اصول تربیت رسمی و عمومی
- بررسی و ارزیابی میزان روابط موجود نظام تربیت رسمی و عمومی با ارکان دیگر
- ارزیابی تناسب رهیافت ها و رویکردها ی نظام تربیت رسمی و عمومی با مبانی و فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران

- **بخش اول رهنامه نظام تربیت رسمی و عمومی**
  - مشخصات کلی نظام تربیت رسمی و عمومی
  - الگوهای نظری زیر نظام های شش گانه تربیت رسمی و عمومی
  - چرخشهای اساسی و تحول آفرین در نظام تربیت رسمی و عمومی

فعالیت یادگیری:

- مطالعه و جمع آوری مطالب در باره موضوعات مورد بحث قبل از کلاس وارائه آن به کلاس و استاد
- تحلیل و بررسی چرخشهای اساسی
- تحلیل و بررسی الگوهای نظری زیرنظام ها
- مشارکت در بحث کلاسی

فعالیت عملکردی:

- بررسی و تحلیل ارتباط الگوهای نظری زیر نظام ها با مبانی نظری آنها درفلسفه تربیت و فلسفه تربیت رسمی و عمومی
- بررسی و تحلیل ارتباط مشخصات کلی نظام تربیت رسمی و عمومی با مبانی نظری آنها در فلسفه تربیت رسمی و عمومی
- بررسی نتایج چرخش‌های اساسی در عمل فردی و عمل نظام تربیت رسمی و عمومی
- مشاهده یک مدرسه و نقد مناسبات و برنامه‌های آن از منظر چرخشهای اساسی
- بررسی چند طرح و برنامه اجرایی در نظام تربیت رسمی و عمومی و نقد آن از منظر چرخش های اساسی
- نقد وبررسی برنامه های موجود در نظامتربیت رسمی وعمومی از منظر رهنامه

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

ارائه محتوای مباحث به روش توضیحی همراه با بهره گیری روش پرسش و پاسخ توسط استاد و در مواقع لازم استفاده از روش بحث گروهی

پیش مطالعه و تحقیق فردی برای حضور فعال تر در مباحث کلاسی و ارائه گزارش پیش مطالعه به کلاس و استاد به صورت مکتوب توسط دانشجو

انجام فعالیت‌های یادگیری مربوط به هر بحث به روش فردی یا گروهی در کلاس یا خارج از کلاس وارائه به استاد به روش مکتوب توسط دانشجو و بررسی و اعلام نظر به موقع استاد درس

٤. منابع آموزشی

منابع اصلی:

شورای عالی انقلاب فرهنگی (۱۳۹۰). مبانی نظری تحول بنیادین تعلیم و تربیت رسمی و عمومی (بخش دوم صفحه ۱۹۳ تا ۴۴۴). وزارت آموزش و پرورش.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها ۵ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «اسناد، قوانین و سازمان آموزش و پرورش در جمهوری اسلامی ایران»

۱- معرفی درس و منطق آن

از جمله ویژگی هایی تربیت رسمی وعمومی قانون مند بودن است. سازو کارها اهداف و ابعاد دیگر این نوع تربیت مبتنی بر قوانین ومقرراتی است که توسط مراجع قانونگذار و تصمیم گذار تدوین وتصویب شده است. عمل تربیت در بستر تربیت رسمی و عمومی مبتنی بر این قوانین و مقررات است . ازاین رو معلم به عنوان کارگزاری که در این بستر به عمل تربیت اقدام می کند لازم است با این بستر وزمینه اگاهی و معرفت داشته باشد. یعنی که شناخت و فهم عمیق از اسناد راهبردی ، قوانین و مقررات و سازمان این نهاد از لوازم و پیش نیاز های ضروری برای ایفای نقشهای حرفه ای معلمی است که دانشجو معلمان باید به کسب آن نایل آیند.

مشخصات درس	**نام درس: «اسناد، قوانین و سازمان آموزش و پرورش در جمهوری اسلامی ایران»**
نوع درس: **نظری** تعداد واحد: **۲ واحد** زمان درس: **۳۲ساعت** پیشنیاز: فلسفه تربیت رسمی و عمومی در جمهوری اسلامی ایران	**۱- اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:** موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و طرح‌ها و برنامه‌ها و فعالیت‌های سازمان‌های تربیت رسمی) را از منظر اسناد تحول بنیادین تبیین و مقایسه کند. موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و طرح‌ها و برنامه‌ها و فعالیت‌های سازمان‌های تربیتی) را از منظر قوانین ومقررات نقد کند. هماهنگی و تناسب سازمان و قوانین نظام تربیت رسمی وعمومی را با اسناد راهبردی و رهنامه بررسی و نقد نماید
شایستگی اساسی: PK	

	ملاک‌ها	**سطح ۱**	**سطح ۲**	**سطح ۳**

	تبیین و مقایسه موقعیت‌های مختلف تربیتی (عمل فردی و طرح‌ها و برنامه‌ها و فعالیت‌های سازمان‌های تربیت رسمی و عمومی) بر اساس اسناد تحولی	موقعیت‌های مختلف تربیتی (عمل فردی و طرح‌ها و برنامه‌ها و فعالیت‌های سازمان‌های تربیت رسمی و عمومی) را صرفا بررسی و از منظر راهکارها و راهبردها توصیف می کند.	با بررسی موقعیت‌های تربیتی مختلف تربیتی (عمل فردی و طرح‌ها و برنامه‌ها و فعالیت‌های سازمان‌های تربیت رسمی و عمومی) آن‌ها را از منظر راهبردها و اصول اسناد تحولی تربیت رسمی و عمومی تبیین (دلیل آوری) کند.	با بررسی موقعیت‌های تربیتی مختلف تربیتی (عمل فردی و طرح‌ها و برنامه‌ها و فعالیت‌های سازمان‌های تربیت رسمی و عمومی) آن‌ها را از منظر تناسب با راهبردها و راهکارهای اسناد تحولی نظام تربیت رسمی و مقایسه کند.
	نقد موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و طرح‌ها و برنامه‌ها و فعالیت‌های سازمان‌های تربیتی) بر اساس قوانین ومقررات نظام تربیت رسمی و عمومی	قوانین و مقررات مرتبط با موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و طرح‌ها و برنامه‌ها و فعالیت‌های سازمان‌های تربیتی را صرفاً شناسایی و تشریح می‌کند.	ضعف‌ها و قوت‌های موجود درعناصر و مؤلفه‌های موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و طرح‌ها و برنامه‌ها و فعالیت‌های سازمان‌های تربیتی) را بر اساس قوانین و مقررا ت نظام تربیت رسمی شناسایی کرده و توجیهات مناسبی ارائه می‌دهد.	دلایل و عوامل مؤثر در ایجاد ضعف و قوت درعناصر و مؤلفه‌های موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و طرح‌ها و برنامه‌ها و فعالیت‌های سازمان‌های تربیتی) را بیان می‌کند و پیشنهادهای مناسب برای بهبود آن ارائه می‌دهد.
	بررسی و نقد هماهنگی و تناسب سازمان و قوانین نظام تربیت رسمی وعمومی را با اسناد راهبردی و رهنامه	قوانین ومقررات و راهبردها وراهکارهای اسناد تحولی نظام تربیت رسمی و عمومی را صرفا تشریح می نماید.	ناهماهنگی ها و عدم تناسب ها بین قوانین و مقررات و راهبرد و راهکارهای اسناد تحولی را شناسایی و تشریح می کند.	دلایل ناهماهنگی ها و عدم تناسب ها بین قوانین و مقررات و راهبرد و راهکارهای اسناد تحولی را شناسایی می کند.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

بخش اول: سند تحول بنیادین

- ضرورت وجود اسناد راهبردی
- چشم انداز و اهداف سند تحول

- راهبردهای کلان

فعالیت یادگیری:

- مطالعه و جمع آوری مطالب در باره موضوعات مورد بحث قبل از کلاس وارائه آن به کلاس و استاد
- بحث در باره اهداف کلان و راهبردهای اصلی سند تحول
- مشارکت در بحث کلاسی

فعالیت عملکردی:

- مقایسه سند تحول بنیادین با چهارچوبهای تعریف شده در برنامهریزی راهبردی(استراتژیک)
- نقد وبررسی راهکارها ی سند تحول از منظر ارتباط با مبانی نظری
- نقد و بررسی سند تحول از منظر سازگاری درونی عناصر و مولفه ها و راهکارها
- نقد و بررسی برنامه درسی موجود از منظر سند برنامه درسی ملی

بخش دوم: سند برنامه درسی ملی

- چشم انداز و اصول برنامه درسی ملی
- رویکرد برنامه درسی ملی
- حوزه های تربیت و یادگیری

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- بحث در باره آثار رویکرد برنامه درسی بر جریان یادگیری کلاسی
- بحث در باره حوزه های یادگیری و ارتباط آنها با همدیگر

فعالیت عملکردی:

- نقد وبررسی سند برنامه درسی ملی از منظر ارتباط با مبانی نظری
- نقد و بررسی سند برنامه درسی ملی از منظر سازگاری درونی
- نقد هریک از حوزه های یادگیری در تناسب با مبانی نظری و اسنادبالا دستی

بخش سوم: سازمان وتشکیلات وزارت آموزش و پرورش

سازمان اداری گذشته و اکنون نظام تربیت رسمی و عمومی

ساختار و تشکیلات شورای عالی آموز ش و پرورش شورای عالی انقلاب فرهنگی

ساختار اداری در سطحاستان و منطقه و مدرسه

فعالیت‌های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- بحث در باره قوانین و مقررات ونقد آنها
- بحث و بررسی ساختار اداری استانی منطقه ای
- بحث در باره سازمانهای وابسته مانند سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی ، نهضت سواد آموزی، کانون پرورش فکری و سازمان نوسازی
- بحث و بررسی ساختار اداری حوزه وزارتی

فعالیت‌های عملکردی:

- بررسی و ارائه گزارش از سازمان اداری اداره کل یک استان یا یک منطقه
- بررسی و ارائه گزارش از اهداف و ساختار اداری یکیاز سازمانه های وابسته

بخش چهارم: قوانین و مقررات نظام تربیت رسمی و عمومی

- قوانین مرتبط با نظام تربیت رسمی و عمومی (مصوبات مجلس)
- مقررات مهم و اساسی نظام تربیت رسمی و عمومی (مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش و شورای عالی انقلاب فرهنگی)
- آیین نامه اجرایی مدارس

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- بحث در باره تناسب قوانین و مقررات موجود با همدیگر
- بحث در باره دلایل تغییر در برخی قوانین و مقررات

فعالیت عملکردی:

- مقایسه قوانین مهم و اسا سی نظام تربیت رسمی و عمومی در ایران در جهان
- بررسی وارزیابی سیر تاریخی قوانین ومقررات نظام تربیت رسمی وعمومی
- بررسی چگونگی اجرای ایین نامه اجرایی در یک مدرسه و شناسایی مشکلات ان

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

ارائه محتوای مباحث به روش توضیحی همراه با بهره گیری روش پرسش و پاسخ توسط استاد و در مواقع لازم استفاده از روش بحث گروهی

پیش مطالعه و تحقیق فردی برای حضور فعال تر در مباحث کلاسی و ارائه گزارش پیش مطالعه به کلاس و استاد به صورت مکتوب توسط دانشجو

انجام فعالیت‌های یادگیری مربوط به هر بحث به روش فردی یا گروهی در کلاس یا خارج از کلاس وارائه به استاد به روش مکتوب توسط دانشجو و بررسی و اعلام نظر به موقع استاد درس

٤. منابع آموزشی

منابع اصلی:

- شورای عالی انقلاب فرهنگی (۱۳۹۰). مبانی نظری تحول بنیادین تعلیم و تربیت رسمی و عمومی (بخش نخست تا صفحه ۱۹۲). وزارت آموزش و پرورش.
- شورایعالی انقلاب فرهنگی (۱۳۹۰). سند تحول بنیادین آموزش و پرورش.
- شورایعالی انقلاب فرهنگی (۱۳۹۰). سند برنامه درسی ملی. وزارت آموزش و پرورش.
- صافی، احمد (۱۳۸۵). سازمان و قوانین آموزش و پرورش. انتشارات سمت.

منابع فرعی:

- سایت وزارت آموزش و پرورش: www.medu.ir/Portal/Home
- سایت شورایعالی انقلاب فرهنگی: http://sccr.ir/pages
- سایت دولت: http://dolat.ir

٥. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیریپیش بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می‌شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «اخلاق حرفه‌ای معلم (با تاکید بر حقوق و تکالیف اسلامی)»

۱. معرفی درس و منطق آن

تربیت ماهیتی اخلاقی دارد. چنین نسبتی بین اخلاق و تربیت ایجاب می‌کند که تمامی عناصر و فرایندهای تربیت گوناگون از ارزش‌های اخلاقی متأثر باشد. در واقع هر موقعیت تربیتی یک موقعیت اخلاقی نیز می‌باشد که در آن کنشی اخلاقی رخ می‌دهد. یعنی مبتنی بر حقوق و تکالیفی از منظر اخلاقی است براین اساس معلم به مثابه عامل اصلی و هدایت کننده جریان تربیت در موقعیت‌های تربیتی باید در باره چیستی و چگونگی اصول اخلاقی (حقوق و تکالیف) حاکم بر موقعیت‌های تربیتی به شناخت وثیقی رسیده و نسبت به آن‌ها حساسیت داشته باشد. تا در عرصه عمل تربیت ارزش‌ها و اصول اخلاقی نمود یابد. به عبارتی دانشجویان باید به درک عمیق از ارزش‌های اخلاقی (حقوق و تکالیف) حاکم بر موقعیت‌های تربیتی برسند تا قادر باشند موقعیت‌های تربیتی را در راستای تحقق اهداف از منظر اخلاقی اصلاح و بهبود بخشند. حاکمیت اصول اخلاقی بر مناسبات جاری برموقعیت های تربیتی از یک سو موجب تسریع و ارتقا رشد اخلاقی متربیان خواهد شد واز سویی دیگر موجب ایجاد فضا و بستری مناسب برای تعالی متربیان در ساحت‌های دیگر تربیت خواهد گردید.

مشخصات درس نوع درس: **نظری** تعداد واحد: **۳ واحد نظری** زمان درس: **٤٨ ساعت**	**نام درس: اخلاق حرفه‌ای معلم (با تاکید بر حقوق و تکالیف اسلامی)** **اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:** موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و سازمان‌های آموزشی) را از منظر اصول و ارزش‌های اخلاق حرفه ای (حقوق و تکالیف) تحلیل و مقایسه می‌نمایید. موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و سازمان‌های آموزشی) را از منظر اصول و ارزش‌های اخلاق حرفه ای (حقوق و تکالیف) نقد می‌نمایید. در شرایط تعارض آمیز اخلاقی حرفه ای (حقوق و تکالیف) در موقعیت‌های تربیتی (فردی و سازمانی) قادر به تصمیم گیری است.			
شایستگی اساسی:PK				
	ملاک‌ها **پیامدها**	**سطح ۱**	**سطح ۲**	**سطح ۳**
	شناسایی و تحلیل موقعیت های تربیتی (عمل فردی معلم و سازمان‌های تربیتی) از منظر اخلاق حرفه ای (حقوق و تکالیف)	در موقعیت‌های مختلف تربیتی (عمل فردی معلم و سازمان‌های تربیتی) اصول و ارزش‌های اخلاقی (حقوق و تکالیف) را	با کنار هم نهادن موقعیت‌های تربیتی مختلف(عمل فردی معلم و سازمان‌های تربیتی) ، نقاط اختلاف و اشتراک آن‌ها را از منظر ارزش‌های اخلاقی	تبیین (دلیل آوری) مناسبی برای چرایی وجوه اختلاف و اشتراک موقعیت‌های تربیتی(عمل فردی معلم و سازمان‌های تربیتی) را از منظر اخلاق حرفه ای

		صرفاً شناسایی کرده و برای تحلیل خود دلایل قانع کننده ای ارائه نمی‌دهد.	(حقوق و تکالیف) شناسایی می‌کند	(حقوق و تکالیف) ارائه می‌دهد.
	نقد موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی " معلم"و سازمان های تربیتی) از منظر اصول و ارزش‌های اخلاق حرفه *ای* (حقوق و تکالیف)	در مقایسه عناصر و مؤلفه‌های موقعیت تربیتی (عمل فردی معلم و سازمان‌های تربیتی) با ارزش‌ها و اصول اخلاق حرفه ای (حقوق و تکالیف) صرفاً ضعف‌ها و قوت های موجود را در آن شناسایی و فهرست می‌نماید.	برای ضعف‌ها و قوت‌های شناسایی شده در یک موقعیت تربیتی (عمل فردی معلم و سازمان‌های تربیتی) استدلال‌های اخلاقی (توجیهات) مناسبی از منظر اصول و ارزش‌های اخلاقی (حقوق و تکالیف) ارائه می‌دهد.	دلایل و عوامل مؤثر در ایجاد ضعف و قوت در یک موقعیت تربیتی(عمل فردی معلم و سازمان‌های تربیتی) را از منظر اخلاق حرفه ای (حقوق و تکالیف) بیان می‌کند و پیشنهادهای مناسب برای بهبود آن ارائه می‌دهد.
	تصمیم گیری در شرایط تعارض آمیز اخلاقی در موقعیت های تربیتی (عمل فردی معلم و سازمان‌های تربیتی)	با تحلیل یک موقعیت تربیتی(عمل فردی معلم و سازمان‌های تربیتی) تعارض آمیز اخلاقی اصول و ارز شهای اخلاق حرفه ای متعارض (حقوق و تکالیف) را صرفاً شناسایی وبیان می‌نماید اما قادر به تحلیل نتایج آن‌ها نیست	با تحلیل یک موقعیت تربیتی(عمل فردی معلم و سازمان های تربیتی) تعارض آمیز اخلاقی نتایج و آثار هریک از ارزش‌های اخلاقی حرفه ای (حقوق و تکالیف) را بررسی و تشریح می‌نماید.	با تحلیل یک موقعیت تربیتی(عمل فردی معلم و سازمان های تربیتی) یکی از اصول و ارزش‌های اخلاقی (حقوق و تکالیف) موجود در موقعیت تعارض آمیز تربیتی را انتخاب کرده و برای انتخاب و تصمیم خود دلایل قابل قبولی ارائه می‌دهد.

۲. <u>فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن</u>

بخش اول: چیستی اخلاق حرفه ای در تربیت

- حرفه و ابعاد آن
- اخلاق و تفاوت آن با هنجارهای اجتماعی دیگر
- اخلاق حرفه ای
- اخلاق حرفه در تربیت
- ابعاد اخلاق حرفه ای تربیت (اخلاق (حقوق و تکالیف) معلمی، اخلاق (حقوق و تکالیف) سازمان‌های تربیتی)

- دوگانه اخلاقی حق/ مسئولیت (حقوق و تکالیف)

فعالیت یادگیری:

- مطالعه و جمع آوری مطالب در باره موضوعات مورد بحث قبل از کلاس وارائه آن به کلاس و استاد
- مشارکت در بحث کلاسی

فعالیت عملکردی:

- تهیه فهرستی از تعاریف مختلف در باره اخلاق حرفه ای تربیت و انتخاب یک تعریف از اخلاق حرفه ای تربیت وارائه دلیل برای آن

بخش دوم: چرایی و ضرورت اخلاق حرفه ای تربیت

- نقش و جایگاه اخلاق حرفه ای
- آثار و نتایج اخلاق حرفه ای در محیطهای تربیتی

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی

فصل سوم: چگونگی اخلاق حرفه ای تربیت

اخلاق (حقوق و تکالیف) معلمی در زمینه:

- شیوه حضور در کلاس درس
- تدریس و آمادگی برای آن
- ارزشیابی دانش آموزان
- کلاس داری نظم
- ارتباط با همکاران
- ارتباط با والدین دانش آموزان
- ارتباط با جامعه محلی

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- شناسایی مصادیق هر یک از وظایف در منابع ومتون اسلامی
- شناسایی و بیان مصادیق واقعی از هریک از مسئولیت‌ها در تجارب زیسته معلمان و شخصیت برجسته تاریخی
- تشریح ارزش و اهمیت و پیامدهای هر یک از مسئولیت‌ها به صورت مکتوب و ارائه به کلاس

فعالیت عملکردی:

- تحلیل یک موقعیت یادگیری (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) و بررسی آن از منظر مسئولیت‌های معلم در زمینه‌های مختلف.

- مقایسه موقعیت‌های یادگیری مختلف (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) از منظر مسئولیت‌های معلم و شناسایی اشتراک و اختلافات این موقعیت‌ها با هم.

اخلاق (حقوق و تکالیف) سازمان‌های تربیتی در قبال:

- معلم و کارکنان
- دانش آموزان
- والدین دانش آموزان
- جامعه محلی و سازمان‌های تربیتی همجوار
- در قبال سطوح بالاتر مدیریت

فعالیت‌های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- شناسایی مصادیق هر یک از وظایف در منابع ومتون اسلامی
- شناسایی و بیان مصادیق واقعی از هریک از مسئولیت‌ها در تجارب زیسته معلمان و شخصیت برجسته تاریخی
- تشریح ارزش و اهمیت و پیامدهای هر یک از مسئولیت‌ها به صورت مکتوب و ارائه به کلاس

فعالیت‌های عملکردی:

- تحلیل یک موقعیت یادگیری (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) و بررسی آن از منظر مسئولیت‌های معلم در زمینه‌های مختلف.
- مقایسه موقعیت‌های یادگیری مختلف (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) از منظر مسئولیت‌های معلم و شناسایی اشتراک و اختلافات این موقعیت‌ها با هم.

مسائل اخلاق حرفه ای تربیت

- مفهوم شناسی تعارضات اخلاقی در موقعیت‌های تربیتی
- مصداق یابی تعارضات اخلاقی در موقعیت‌های تربیتی مانند:
  مسائل اخلاقی در فرایندهای یاددهی یادگیری

  مسائل اخلاقی در فرایند ارزشیابی تحصیلی دانش اموزان

  مسائل اخلاقی در مدیریت کلاس

  مسائل اخلاقی در ارتباط با والدین

  مسائل اخلاقی در ارتباط با همکاران

مسائل اخلاقی در ارتباط با دانش آموزان با مشکلات ویژه

و.....

- شیوه مواجهه با تعارضات اخلاقی در موقعیت‌های تربیتی

فعالیت‌های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- شناسایی و بیان مصادیق واقعی از هریک از مسائل اخلاقی در تجارب زیسته معلمان و شخصیت‌های برجسته تاریخی معلم (ایرانی، اسلامی و خارجی) و تحلیل موقعیت‌ها از نظر ارزش‌های متعارض در آن
- ارائه راه حل اخلاقی برای هریک از موقعیت‌های تعارض آمیز اخلاقی مطرح شده در کلاس و اقامه دلیل برای انتخاب خود

فعالیت‌های عملکردی:

- تحلیل یک موقعیت یادگیری (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) و بررسی آن از منظر وجود تعارض اخلاق حرفه ای و شناخت ارزش‌های متعارض در آن
- مقایسه موقعیت‌های یادگیری مختلف (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) از منظر مسئولیت‌های معلم و شناسایی اشتراک و اختلافات این موقعیت‌ها با هم.
- شناخت ارزش‌های متعارض در یک موقعیت یادگیری (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی روایت‌های تاریخی یا تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی) و ارائه راه حل مناسب اخلاقی برای برون رفت از موقعیت تعارض آمیز و اقامه دلیل برای راه حل پیشنهادی

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

ارائه محتوای مباحث به روش توضیحی همراه با بهره گیری روش پرسش و پاسخ توسط استاد و در مواقع لازم استفاده از روش بحث گروهی

پیش مطالعه و تحقیق فردی برای حضور فعال تر در مباحث کلاسی و ارائه گزارش پیش مطالعه به کلاس و استاد به صورت مکتوب توسط دانشجو

انجام فعالیت‌های یادگیری مربوط به هر بحث به روش فردی یا گروهی در کلاس یا خارج از کلاس وارائه به استاد به روش مکتوب توسط دانشجو و بررسی و اعلام نظر به موقع استاد درس

٤. منابع آموزشی

منابع اصلی:

فرامرز قراملکی، احد؛ برخورداری، زینب و موحدی، فائزه (۱۳۹۵)، اخلاق حرفه‌ای در مدرسه. تهران: موسسه خیریه شهید مهدوی.

حجتی، سیدمحمدباقر (۱۳۸۶)، آداب تعلیم و تربیت در اسلام، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، تهران.

امیدوار، آ. ف. (۱۳۸۳)، اخلاق تدریس در آیینه آیات و روایات، دفتر نشر معارف، قم.

منابع فرعی:

بیرونی، راضیه و باقری، خسرو (۱۳۸۷)، مبانی و اصول اخلاق تدریس بر اساس فلسفه اخلاق اسلامی، روان‌شناسی و علوم تربیتی، سال سی و هشتم، ش ۳، ص ۱۱۵.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می‌شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «تاریخ اندیشه‌ها و عمل تربیتی در اسلام و ایران»

۱. معرفی درس و منطق آن:

تعلیم و تربیت امروز ایران هنوز بشدت به تقلید و مصرف دانش ت.ت تولیدی جهان غرب متکی است، به همین دلیل با وجود تعدد دیدگاه های تربیتی – تعلیمی و گستردگی منابع در مراکز آموزش عالی کشور، کماکان معلمان مشکل شکاف میان تجویزات این دیدگاه ها با اقتضائات فرهنگی – بومی در مدرسه برجای خود باقی است. برای رفع این شکاف آشنایی با اندیشه های تربیتی و تجربیات عملی بومی که برخاسته از فرهنگ اسلامی– ایرانی است، می تواند دانشجو معلمان را با تولیدات بومی – فرهنگی جامعه شان در حوزه ی تعلیم و تربیت آشنا سازد. و این آشنایی در ایجاد هویت معلمی هم از حیث فکری و هم از حیث آشنایی با الگوهای قابل تامل و قابل استفاده، ایفای نقش می کند. سوم آن که پیش فرض ناخودآگاه برتری دانش تعلیم و تربیت مدرن را که حدود یک قرن است بر اندیشه ی دست اندرکاران این عرصه سیطره دارد، دچار خدشه می سازد. و بالاخره می تواند به حل مشکل گسست میان حال و گذشته ی تعلیم و تربیت ما که به واسطه ی مدرنیزاسیون ایجاد شده است، کمک کند. مشکل جدایی و احساس عدم سنخیت مسایل تعلیم و تربیت امروز و گذشته ی پیش مدرن ایران که ما نیازمند بازگشت به آن هستیم، به جز آشنایی با اندیشه ها و تجربیات مربیان و اندیشمندان مسلمان و ایرانی به عنوان یک قدم اولیه و ضروری میسر نخواهد بود.

مشخصات درس نوع درس: **نظری** تعداد واحد: **۲ واحد** زمان درس: **۳۲ساعت** پیشنیاز: **شایستگی اساسی:**PK	نام درس: تاریخ اندیشه‌ها و عمل تربیتی در اسلام و ایران **۲- اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:** – تصویری کلان و کل گرایانه درباره ی روند عمل و اندیشه ی تربیت در طول هر دوره های تاریخی را ترسیم کند. – نسبت جایگاه کنونی اقدامات تربیتی را در بستر تلاش های انجام شده تاکنون توصیف و تحلیل کند. – هویت معلمی را از منظر تاریخی تربیتی تبیین کند. – الگو یا الگوهایی معین یا تلفیقی برای معلمی و تدریس گزینش کرده و ارائه دهد.			
	ملاک‌ها	**سطح ۱**	**سطح ۲**	**سطح ۳**

	ترسیم تصویری کلان و کل گرایانه درباره ی روند عمل و اندیشه ی تربیت	با اندیشه ها و اقدامات تربیتی در هر دوره به طور جزئی آشناست ولی مبانی شکل گیری و تداوم اندیشه ها و اعمال تربیتی را نمی داند.	زمینه ها و مبانی مختلف شکل گیری و تداوم اندیشه ها و اعمال تربیتی در هر دوره تاریخی را می شناسد و تحلیل می کند.	نگاهی تحلیلی و تبیینی به اندیشه ها و اقدامات تربیتی در هر دوره، با توجه به نسبت آن ها با مبانی ایجابی و نگاهی برآیندی در قالب تصویر محصولات تربیتی هر دوره ی تاریخی دارد.
	توصیف و تحلیل جایگاه کنونی اقدامات تربیتی در بستر تلاش های انجام شده تاکنون	اندیشه ها و اقدامات تربیتی در دوره ی معاصر(حال) به عنوان آخرین دوره ی بررسی شده در طول دروه های چهارگانه تاریخی را توصیف می کند.	به مقایسه ی وضعیت موجود اندیشه ها و عمل تربیتی با موارد متناظر در دوره های گذشته ویافتن مشابهت ها، تفاوت ها و علت آنها با توجه به مبانی آنها. می پردازد.	به تبیین نسبت وضعیت موجود(اندیشه ها و اقدامات) گذشته و امروز وتعیین میزان سنخیت تلاش های امروز با اندوخته های تربیتی گذشته می پردازد.
	تبیین هویت معلمی از منظر تاریخی تربیتی	می داند که معلمی در هر دوره ی تاریخی چه تعریف و جایگاهی دارد، چه ویژگی هایی دارد و چگونه ایفای نقش می کند و معلمان بزرگ چه کسانی بودند.	می داند که اندیشه ها و عمل تربیتی در هر دوره با هویت معلمی در هر دوره ی تاریخی چه نسبت وسنخیتی دارد.	قادر است به تحلیل و تبیین هویت معلمی در گذشته و مقایسه ی آن با هویت معلمی در دروه ی معاصر بپردازد و می تواند تحلیل کند که سنخیت هویت معلمی امروز و گذشته چگونه است.
	گزینش الگو برای معلمی	الگوهایی را برخاسته از اندیشه ها و اقدامات تربیتی در هر دوره پشنهاد و به مقایسه ی الگوهای پیشنهادی با یکدیگر می پردازد. بدون این که معیارهای شناسایی و انتخاب دقیقی را ارائه دهد.	قادر به انتخاب الگوهای مناسب هر دوره و ارائه ی دلایل انتخاب ها در گزینش الگوی معلمی می باشد.	قادر به سنجش الگوهای مناسب انتخابی دوره ها باتوجه به اقتضائات تدریس در دوره ی معاصر و الگوهای پیشنهادی و گزینش شده ی این دوره است و می تواند الگوهای مناسب نهایی ارائه دهد.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

توضیح یک : این عنوان آموزش و پرورش را در چهار دوره ی زمانی در بر می گیرد؛ در دوره ی باستان ایران، در دوره ی ایران اسلامی شده، در دوره ی ایران مدرن شده و دوره ی جمهوری اسلامی ایران

توضیح دو: ارائه ی اندیشه های تربیتی و عمل تربیت در طول تاریخ تعلیم و تربیت، لزوما رابطه ی ضروری علت و معلولی نداشته اند. در واقع اندیشه های تربیتی همواره اعم از عمل تربیت بوده است؛ زیرا هر چند بی تردید در پشت هر عمل تربیتی ، پیش فرض هایی وجود دارد، اما اندیشه های تربیتی که در واقع تفکرات تصریح شده یا ضمنی یک متفکر یا صاحب نظر یا شخصیت برجسته است، ممکن است مبنای اقدامات تربیتی قرار گرفته باشد، یا خیر! در مقابل عمل تربیت، گاه بر چنین اندیشه هایی استوار بوده است و گاه خیر و گاه حتی دور از آنها بوده است.

به این ترتیب، در اینجا اندیشه های تربیتی و آبشخور آنها، عمل و اقدامات تربیتی، محصولات این اقدامات و نسبت آنها با اندیشه های تربیتی در هر دوره ی زمانی مورد بررسی قرار می گیرد.

توضیح سه: عمل تربیت در سطوح مختلفی قابل بررسی است. اما سه سطح شاخص آن را می توان به عنوان اقدامات تربیتی در دوره ی خردسالی(هفت سال اول)، در دوره ی کودکی تا نوجوانی(هفت سال دوم)، و در دوره ی نوجوانی و جوانی(هفت سال سوم) معرفی کرد. دوره ی اول، اقدامات تربیتی در خانه و توسط والدین، دوره ی دوم اقدامات تربیتی در مدرسه و توسط معلم، و دوره ی سوم به اقدامات تربیتی در مدارس علوم دینی و توسط استاد اختصاص می یابد.

توضیح چهار: میزان اطلاعات و منابع مناسب برای بررسی این دوره ها یکسان نیست. بدیهی است که هر چه دوره ای تاریخی تر باشد، یافتن اطلاعات جزئی تر و دقیق تر درباره ی آن دشوارتر می باشد. نیز گزارش های تاریخی از اندیشه ها بیش از گزارش اقدامات تربیتی هر دوره است.

توضیح پنجم: سهم دوره های تاریخی در بررسی با توجه به حجم اطلاعات در دسترس و نیز اهمیت آنها در فهم شرایط موجود تعیین می شود.

با توجه به توضیحات بالا، سرفصل های درس تنظیم می شود:

دوره ی باستان(۳ جلسه)-

- تعریف دوره ی باستان و ویژگی های آن
- روش و منابع پژوهش درباره ی تعلیم و تربیت در دوره ی باستان
- توصیفی از عمل تربیت در دوره ی باستان
- منابع دستیابی به نحوه ی عمل تربیتی در دوره ی باستان

- مولفه های عمل و اقدامات تربیتی در دوره ی باستان
- محصولات تعلیم و تربیت دوره ی باستان

- منابع اندیشه های تربیتی در دوره ی باستان
  - متون دینی و آموزه های اوستا
  - پندنامک ها
  - گزارش های مورخین دوره ی باستان درباره ی تربیت در ایران
  - گزارش های تاریخی درباره ی تلاش های اصلاح گران دوره ی باستان(مانی و مزدک) و جنبه های تربیتی آن ها
- اندیشه های تربیتی در دوره ی باستان، جهت گیری ها و محتوای آن ها
- توصیف مبانی اندیشه ها و اقدامات تربیتی در دوره ی باستان

تکالیف یادگیری

با توجه به محدودیت ناشی از ساعات درس، تکالیف ذکر شده میان دانشجویان توزیع می شود. نکته ی بسیار مهم آن است که دانشجویان باید تمامی گزارش ها را به اختصار[11] در کلاس درس ارائه دهند و بازخورد استاد و سایر دانشجویان را درباره ی آن دریافت کنند):

- تهیه ی گزارش توصیفی از ویژگی های دوره ی باستان
- تهیه ی گزارش از متون اوستایی به عنوان مبانی دینی تعلیم و تربیت دوره ی باستان
- توصیف فرآیند اقدامات تربیتی در دوره ی باستان

تکالیف عملکردی

با توجه به محدودیت ناشی از ساعات درس، تکالیف ذکر شده میان دانشجویان توزیع می شود. نکته ی بسیار مهم آن است که دانشجویان باید تمامی گزارش ها را به اختصار در کلاس درس ارائه دهند و بازخورد استاد و سایر دانشجویان را درباره ی آن دریافت کنند:

- تحلیل محتوای پندنامک ها
- تبیین اندیشه های تربیتی مانی ، مزدک و مبانی آنها
- تبیین جایگاه ، ویژگی ها و نحوه ی عمل معلم در دوره ی باستان
- بررسی سنخیت اندیشه های مانی و مزدک با اقدامات تربیتی دوره ی باستان
- استنتاج ویژگی های محصولات تربیتی دوره ی باستان(تکلیف تمام دانشجویان برای ارائه به استاد)

۱۱ با توجه به ضرورت ارائه ی گزارش های دانشجویی در کلاس و جمعیت دانشجویان هر کلاس، استفاده از روش ارائه ی مقالات در همایش ها و تعیین پانزده دقیقه ارائه و پنج دقیقه پرسش و پاسخ برای هر یک، می تواند به تعداد بیشتری از دانشجویان فرصت ارائه ی گزارش را فراهم کند.

- ارائه ی تصویر کلی تربیت در دوره ی باستان(تکلیف تمام دانشجویان برای ارائه به استاد)
- ارائه ی دریافت های شهودی توسط دانشجویان درباره ی مطالعات و محتوای مطروحه در موضوع معلم، مدرسه، مربی، متربی یا دانش آموز ، ماهیت تعلیم و تربیت و محصولات آن

دوره ی اسلامی(۵ جلسه)

- تعریف دوره ی اسلامی و ویژگی های آن
- روش و منابع پژوهش در باره ی تعلیم و تربیت در دوره ی اسلامی و تمایز های آن با دوره ی قبل
- توصیفی از عمل تربیت در دوره ی اسلامی و زیر دوره های آن.
  - منابع دستیابی به نحوه ی عمل تربیتی در دوره ی اسلامی
  - مولفه های اقدامات و عمل تربیتی در دوره ی اسلامی و زیردوره های آن
- توصیف مبانی اندیشه ها و اقدامات تربیت در دوره ی اسلامی
- منابع اندیشه های تربیتی در دوره ی اسلامی
  - قرآن، حدیث و سنت
  - ادبیات و شعر
  - آثار اندیشمندان مسلمان: آثار اخلاقی، آثار فلسفی، آثار اجتماعی و سیاسی
- نظریه پردازان تربیتی در دوره ی اسلامی:
  - قرآن و متون دینی بستر نظریه پردازی تربیتی در دوره ی اسلامی
  - متون دینی: نهج البلاغه
  - فیلسوفان: بوعلی و خواجه نصیرالدین ، ملاصدرا
  - متکلمین: غزالی
  - شعرا: سعدی، قابوس بن وشمگیر
  - اهل حدیث و فقها: شیخ طوسی، مجلسی،
  - عرفا و متصوفه: مولانا
  - اندیشمندان اجتماعی و سیاسی: خواجه نظام الملک، ابن خلدون

تکالیف یادگیری

با توجه به محدودیت ناشی از ساعات درس، تکالیف ذکر شده میان دانشجویان توزیع می شود. نکته ی بسیار مهم آن است که دانشجویان باید تمامی گزارش ها را به اختصار در کلاس درس ارائه دهند و بازخورد استاد و سایر دانشجویان را درباره ی آن دریافت کنند:

- انتخاب و تهیه ی گزارش از آرای تربیتی اندیشمندان(گروه های مختلف) و مبانی آن ها

- جستجو و گزارش اقدامات تربیتی از آثار(کتاب های) مختلف تاریخی دوره ی اسلامی

تکالیف عملکردی

با توجه به محدودیت ناشی از ساعات درس، تکالیف ذکر شده میان دانشجویان توزیع می شود. نکته ی مهم آن است که دانشجویان باید تمامی گزارش ها را به اختصار در کلاس درس ارائه دهند و مورد ارزیابی هر چند محدود قرار گیرد.):

- مقایسه ی انواع دیدگاه ها و اندیشه های تربیتی ارائه شده و بررسی نسبت آنها
- دسته بندی انواع اندیشه های تربیتی در دوره ی اسلامی
- دسته بندی اقدامات تربیتی در دوره ی اسلامی و نسبت و سنخیت آنها با اندیشه های تاریخی این دوره
- تبیین جایگاه ، ویژگی ها و نحوه ی عمل معلم در دوره ی اسلامی
- استنتاج ویژگی های محصولات تربیتی دوره ی اسلامی(تکلیف تمام دانشجویان)
- ارائه ی تصویر کلی تربیت در دوره ی اسلامی(تکلیف تمام دانشجویان)
- ارائه ی دریافت های شهودی توسط دانشجویان درباره ی مطالعات و محتوای مطروحه در موضوع معلم، مدرسه، مربی، متربی یا دانش آموز ، ماهیت تعلیم و تربیت و محصولات آن
- مقایسه ی ویژگی ها و تصویر تربیت با دوره ی پیشین

دوره ی مدرن شدگی (٤ جلسه)

- تعریف دوره ی مدرن شدگی و ویژگی های آن و تفاوت آن با دو دوره ی پیشین
- روش و منابع پژوهش در دوره ی مدرن شدگی آموزش و پرورش ایران
- توصیفی از عمل تربیت در دوره ی مدرن شدگی و تمایز های آن با دوره های قبل
  - منابع دستیابی به نحوه ی عمل تربیتی در دوره ی مدرن شدگی
  - وجود مراتبی در نوع عمل تربیت از آغاز دوره ی مدرن شدگی تا پایان عصر پهلوی
  - عصر قاجار : انواع تلاش ها و ماهیت آنها، جهت گیری فعالیتهای تربیتی، نوع فعالیت های تربیتی – تعلیمی، محصولات تربیتی عصر قاجار ،
  - عصر پهلوی : جهت گیری فعالیت های تربیتی، محتوای فعالیت های تربیتی، انواع فعالیت های تربیتی، محصولات تربیتی عصر پهلوی،
- توصیف مبانی اندیشه ها و اقدامات تربیت در دوره ی مدرن شدگی
- اندیشه های تربیتی و نظریه پردازان تربیتی
  - وجود طیف در انواع اندیشه های تربیتی و اندیشمندان تربیتی
  - جریان های تربیتی شکل گرفته در عصر پهلوی(تلاش گران عرصه ی تعلیم و تربیت)

- منابع اندیشه های تربیتی
  - اندیشه ها ی جهان مدرن و آثار اندیشمندان جهان غرب
  - خاطرات نگارش یافته ی عصر قاجار
  - متون دینی و متون بازخوانی شده ی دینی
  - آثار فرهنگی – اجتماعی اندیشه ورزان فرهنگی- اجتماعی – سیاسی
- اندیشه های تربیتی و اندیشه ورزان تربیتی در عصر پهلوی

(آیا عصر پهلوی نظریه پرداز تربیتی داشته است؟)

تکالیف یادگیری

با توجه به محدودیت ناشی از ساعات درس، تکالیف ذکر شده میان دانشجویان توزیع می شود. نکته ی بسیار مهم آن است که دانشجویان باید تمامی گزارش ها را به اختصار در کلاس درس ارائه دهند و بازخورد استاد و سایر دانشجویان را درباره ی آن دریافت کنند:

- انتخاب و تهیه ی گزارش از حوادث و آرای تربیتی طیف اندیشمندان دوره ی مدرن شدگی و مبانی آن ها
- جستجو و گزارش اقدامات تربیتی و تحولات آن در دوره ی مدرن شدگی
- تهیه ی گزارش از نظریات و عمل تربیتی مربیان دوره ی مدرن شدگی
- تهیه ی گزارش از آثار تربیتی دوره ی مدرن شدگی – کتاب ها و مجله ها

تکالیف عملکردی

- با توجه به محدودیت ناشی از ساعات درس، تکالیف ذکر شده میان دانشجویان توزیع می شود. نکته ی بسیار مهم آن است که دانشجویان باید تمامی گزارش ها را به اختصار در کلاس درس ارائه دهند و بازخورد استاد و سایر دانشجویان را درباره ی آن دریافت کنند:

- مقایسه ی انواع دیدگاه ها و اندیشه های تربیتی ارائه شده و بررسی نسبت آنها با دوره ی پیش مدرن
- دسته بندی انواع اندیشه های تربیتی در دوره ی مدرن شدگی
- دسته بندی اقدامات تربیتی در دوره ی مدرن شدگی و نسبت و سنخیت آنها با اندیشه های تربیتی این دوره
- تبیین جایگاه ، ویژگی ها و نحوه ی عمل معلم در دوره ی اسلامی
- تحلیل فعالی های مربیان بزرگ دوره ی مدرن شدگی
- استنتاج ویژگی های محصولات تربیتی دوره ی مدرن شدگی(تکلیف تمام دانشجویان)
- ارائه ی تصویر کلی تربیت در دوره ی مدرن شدگی(تکلیف تمام دانشجویان)

- ارائه ی دریافت های شهودی توسط دانشجویان درباره ی مطالعات و محتوای مطروحه در موضوع معلم، مدرسه، مربی، متربی یا دانش آموز ، ماهیت تعلیم و تربیت و محصولات آن
- مقایسه ی ویژگی ها و تصویر تربیت با دوره های پیشین

دوره ی جمهوری اسلامی ایران (٤ جلسه)-

- تعریف دوره ی جمهوری اسلامی ایران و ویژگی های آن و تفاوت آن با دوره های پیشین
- مطالبات نظام جمهوری اسلامی در موضوع آموزش و پرورش و تلاش برای نیل به یک تحول بنیادین به سوی تعلیم و تربیت اسلامی
- توصیفی از عمل تربیت و جوانب آن در دوره ی جمهوری اسلامی و تمایزهای آن با دوره های پیشین
  - منابع دستیابی به نحوه ی عمل تربیتی در دوره ی جمهوری اسلامی ایران
  - جهت گیری های عمل تربیت، انواع اقدامات تربیتی، گستره ی عمل تربیتی، محصولات تربیتی در دوره ی جمهوری اسلامی.
- توصیف مبانی اندیشه ها و اقدامات تربیت در دوره ی اسلامی
- زیر دوره های شکل گرفته در فرآیند تربیت در دهه های جمهوری اسلامی تاکنون:
  - دهه ی شصت و هفتاد- دوره ی انفعال و پذیرش در متربیان
  - دهه ی هشتاد و نود- دوره ی انفعال والدین، مربیان و اولیای مدرسه
- رسانه ها و تاثیر آنها بر اندیشه ها و عمل تربیتی
- دشواری های گسترش جهان مجازی برای فرآیند عمل تربیت
- اندیشه ها و اندیشه ورزان تربیتی
  - منابع اندیشه های تربیتی
  - منابع تربیت اسلامی که در سطح گسترده ای تالیف و ارائه شده است.
  - تجربه های نگارش یافته ی فعالان تعلیم و تربیت عصر پهلوی
  - اندیشه ها و نظریات جهان تعلیم و تربیت غرب
- دانشگاهیان و اندیشه ورزی تربیتی. نسبت دانشگاه با اندیشه های تربیتی و عمل تربیت در دوره ی جمهوری اسلامی

تکالیف یادگیری

با توجه به محدودیت ناشی از ساعات درس، تکالیف ذکر شده میان دانشجویان توزیع می شود. نکته ی بسیار مهم آن است که دانشجویان باید تمامی گزارش ها را به اختصار در کلاس درس ارائه دهند و بازخورد استاد و سایر دانشجویان را درباره ی آن دریافت کنند:

- انتخاب و تهیه ی گزارش از اسناد دهه های پس از انقلاب اسلامی در خصوص مطالبات از نظام آموزشی – بیانات رهبران انقلاب در باره ی نظام آموزشی، دیدگاه صاحب نظران
- تهیه ی گزارش از جریان های تربیتی شکل گرفته پس از انقلاب اسلامی(جریان های غیر دولتی و دولتی- مسجد، موسسه های فرهنگی، مدارس خاص و ....)
- تهیه ی گزارش از جایگاه و ویژگی های معلم و نقش آن(مصاحبه و مراجعه به اسناد) و مبانی آن ها
- تهیه ی گزارش از معلمان تلاش گر و تاثیر گذار و تحلیل دیدگاه ها و اقدامات تربیتی ایشان و مبانی آن ها
- تهیه ی گزارش از تاثیر رسانه ها بر اندیشه ها و عمل تربیتی

تکالیف عملکردی(تمامی گزارش ها باید در کلاس درس ارائه شوند.):

با توجه به محدودیت ناشی از ساعات درس، تکالیف ذکر شده میان دانشجویان توزیع می شود. نکته ی بسیار مهم آن است که دانشجویان باید تمامی گزارش ها را به اختصار در کلاس درس ارائه دهند و بازخورد استاد و سایر دانشجویان را درباره ی آن دریافت کنند:

- دسته بندی انواع اندیشه های تربیتی در دوره ی جمهوری اسلامی
- دسته بندی اقدامات تربیتی در دوره ی جمهوری اسلامی و نسبت و سنخیت آنها با اندیشه های تربیتی این دوره
- تحلیل و تبیین جایگاه ، ویژگی ها و نحوه ی عمل معلم در دوره ی جمهوری اسلامی
- تحلیل فعالیت های مربیان بزرگ دوره ی مدرن شدگی
- استنتاج ویژگی های محصولات تربیتی دوره ی جمهوری اسلامی(تکلیف تمام دانشجویان)
- ارائه ی تصویر کلی تربیت در دوره ی جمهوری اسلامی(تکلیف تمام دانشجویان)
- ارائه ی دریافت های شهودی توسط دانشجویان درباره ی مطالعات و محتوای مطروحه در موضوع معلم، مدرسه، مربی، متربی یا دانش آموز ، ماهیت تعلیم و تربیت و محصولات آن
- مقایسه ی ویژگی ها و تصویر تربیت با دوره های پیشین

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

با توجه به ماهیت تاریخی درس، مطالعه ی مباحث بر اساس طرح درس برای دانشجویان ضروری است. بدین وسیله اطلاعات اولیه دانشجویان برای مشارکت و گفتگو و تحلیل مباحث در کلاس درس فراهم می شود.

تدریس به هیچوجه نمی تواند به روش سخنرانی ارائه گردد. و فعالیت دانشجویان و رهبری آموزشی استاد در کلاس شرط توفیق درس می باشد.

٤. منابع آموزشی

منابع اصلی:

این درس دارای منبع اصلی نیست.

منابع فرعی:

- منابع تاریخ عمومی هر دوره
- آثار اندیشمندان در هر دوره
- آثار تربیتی هر دوره
- آثار ادبیات و فرهنگ هر دوره
- کتاب های تاریخ تعلیم و تربیت

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی شامل آزمون کتبی و نیز انجام پژوهش و بررسی در محورهای ذکر شده در بخش تکالیف می باشد.

ارزشیابی پایانی: آزمون کتبی

ارزشیابی فرآیند: مطالعات آمادگی در هر جلسه، میزان مشارکت دانشجو در کلاس در هنگام طرح مباحث

ارزیابی پوشه کار: گزارش تکالیف یادگیری و عملکردی دانشجویان

سرفصل درس «نقش اجتماعی معلم از دیدگاه اسلام»

۱. معرفی درس و منطق آن:

ارائه بینش، بحث و اندیشه ورزی پیرامون نقش اجتماعی-تربیتی معلم می تواند، دانشجویان معلمی را نسبت به وظیفه و رسالت خویش حساس کند و برخی چالش های نظری معطوف به بازتعریف این نقش در جامعه امروز را از پیش پای وی بردارد. این امر مستلزم شناخت دقیق مختصات عصر حاضر و مسائل خاص نسل جدید در آن، داشتن انگاره ای صحیح از جایگاه معلم در حرکت اصلاحی اجتماعی و آمادگی برای ایفای این نقش در این عصر است.

مشخصات درس نوع درس: **نظری** تعداد واحد: **۲ واحد نظری** زمان درس: **۳۲ ساعت** پیشنیاز: نحوه تدریس:	نام درس: نقش اجتماعی معلم از دیدگاه اسلام **اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:** **۱)** تصویری روشن و واقع بینانه از مختصات عصر حاضر داشته باشد. **۲)** معیارهای نوع مطلوب رابطه با دانش آموزان در این عصر را بشناسد و بتواند رابطه خود با دانش آموزانش را مبتنی بر آن تنظیم نماید. **۳)** جایگاه وامکانهای مختلف خود را در مقام اصلاحگر اجتماعی در سلسله مراتبی از اجتماعات از کلاس گرفته تا جامعه بیابد. **۴)** ویژگیهای اصلاح گری را بداند و قادر باشد مبتنی بر این ویژگیها و به اقتضای مختصات عصر حاضر، کنش اجتماعی فعالانه و موفقیت آمیز داشته باشد.			
شایستگی اساسی:PK				
	ملاک‌ها	**سطح ۱**	**سطح۲**	**سطح۳**
	داشتن تصویری روشن و واقع بینانه از مختصات عصر حاضر	مختصات و ویژگیهای عصر حاضر را می داند و می تواند برای هر یک نمونه فرضی ذکر کند .	می تواند با قرار گرفتن در یک موقعیت واقعی، مختصاتی از عصر حاضر که در آن بارز است را شناسایی کند و با بیان شواهد، توضیح دهد.	می تواند راه حل هایی را برای عبور یا تعدیل چالش های عصر حاضر ارائه دهد و در موقعیت تربیتی بکار گیرد.
	شناخت معیارهای نوع مطلوب رابطه با دانش آموزان در این عصر وتوان تنظیم رابطه	معیارهای نوع مطلوب رابطه با دانش آموزان در این عصر را بداند و بتواند و در یک مصداق، حالت مطلوب و حالات نامطلوب را نشان دهد.	در یک موقعیت تربیتی، ابعاد رابطه تربیتی ممکن و مطرح را شناسایی کند و حالت مطلوب را در هر بعد، مشخص نماید.	بتواند در موقعیت تربیتی واقعی، ابعاد تربیتی را بشناسد و حالت مطلوب آن بعد را عملا محقق کند.

	شناخت و یافتن جایگاه وامکانهای مختلف خود در مقـــام اصـــلاحگر اجتماعی	قادر باشد تا مشکلات و معضلات اجتماع هـای تربیتـــی را بشناســـد و تشریح کند.	قادر به تشخیص مؤلفه های مختلف بروز مشکلات باشد و فرضـیه هـایی در بـرون رفت از آنها داشته باشد.	قادر باشد در یـک موقعیـت واقعـی، دسـت بـه اصـلاح موقعیت و محیط اجتمـاعی بزند.
	فهم ویژگیهای اصـلاح گـری و قـدرت انجـام کنش اجتماعی فعال	ویژگیهـــای مقتضـــای اصلاح گـری در عصـر حاضر را می داند و مـی تواند آنها را در موقعیت های مختلف بـازتعریف کند.	قادر است در زندگی مصلح- معلمان، ویژگیهـای اصـلاح گـری را بازشناسـی کنـد و متناظر آنها را در زمان حـال معلوم نماید.	قـــادر اســـت، ویژگیهـــای اصلاح گری را بـه صـورت واقعـــی در موقعیتهـــای اجتمـاعی مختلـف محقـق سازد.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

بخش نخست: ویژگیهای عصر حاضر

- فروریختن ساختارهای فیزیکی و مفهومی در عصر ارتباطات
- رویارویی اطلاعات با دانش
- رویارویی سرعت با تامل در تصمیم
- رویارویی سنت با مدرنیته
- رویارویی عاملیت انسان با قدرت ساختارهای اجتماعی
- چالش معنا
- چالش هویت

تکالیف یادگیری:

- مطالعه و مرور مقاله چالش های تربیت اسلامی در قرن بیست و یکم، نگاهی دوباره به تربیت اسلامی، جلد دوم.
- مطالعه و مرور فصل سوم از بازشناسی عاملیت انسانی در فضای مجازی

تکالیف عملکردی:

مصداق یابی ویژگیهای عصر حاضر با یکی از این موارد:

- حضور در یک شبکه اجتماعی، دسته بندی تجربیات شخصی از تاثیرات این شبکه ها بر زندگی
- مصاحبه های عمیق با سه دانش آموز دبیرستانی و پرسش از نگاه آنها به زندگی

بخش دوم: رابطه معلم و شاگرد

- مقبولیت: در میانه هیبت و هم سطحی
- الگوپردازی: در میانه مریدپروری و تک روی
- هدایت گری: در میانه اقتدارگرایی و تسهیل گری
- همراهی: در میانه نظاره گری و همپایی
- حقیقت گرایی: در میانه نفوذناپذیری و نسبی گرایی
- پایش: در میانه تفتیش تا عدم توجه

تکالیف یادگیری:

- مطالعه فصل هایی از دو کتاب نگاهی دوباره به تربیت اسلامی جلد دوم و نقش معلم در تربیت دینی مرتبط با آسیب و سلامت در تربیت دینی و رسالتهای معلم در تربیت

تکالیف عملکردی:

- گفتگو درباره قطب ها و بررسی نقاط قوت و ضعف هر قطب
- یافتن و تشریح نقاط بهینه در یک موقعیت تربیتی

بخش سوم: رسالتهای اجتماعی معلم

- واقع بینی: در میانه واقع زدگی و واقع گریزی
- اصلاحگری: در میانه انفعال و مقابله
- تبیین گری: در میانه شنوندگی و گویندگی
- ترسیم افق: در میانه اقتضا و توهم

تکالیف یادگیری:

- مطالعه فصل هشتم از کتاب فرهنگهای برنامه درسی و استخراج وظایف اجتماعی معلم از آن

تکالیف عملکردی:

- یافتن مصادیق رسالتهای اجتماعی معلم در زندگی و کنش معلمان مبرّزی چون میرزا حسن رشدیه، بهمن بیگی، مرحوم کرباسچیان، معلم کالوی بندر دیّر، و ...

بخش چهارم: ماموریت های اجتماعی جدید معلم در عصر حاضر

- تبیین گری
- فراهم سازی موقعیت های انتخاب
- فراخوانی عوامل زیرساز انتخاب و تامل بر آنها
- بازخوانی و بازتعریف معیارها
- نقادی و گزینشگری
- افق نگری و معنا بخشی
- کنشگری مسوولانه

تکالیف یادگیری:

- مطالعه فصل چهارم از بازتعریف عاملیت انسانی در فضای مجازی و نیز چالش های تربیت اسلامی در قرن بیست و یکم از کتاب نگاهی دوباره به تربیت اسلامی، جلد دوم.

تکالیف عملکردی:

- گفتگو درباره قطب ها و بررسی نقاط قوت و ضعف هر قطب
- تلاش عملی برای محقق ساختن حداقل سه مؤلفه از رسالتهای جدید اجتماعی معلم در یک موضوع اجتماعی و ارائه گزارش آن به کلاس

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

این درس باید به توجه به مسائل عملی و واقعی عصر حاضر و توجه به تمرین عملی یافته های نظری دانشجویان تدریس شود. از این رو، مطالعه منظم دانشجویان، اندیشه ورزی و فرضیه پروری معطوف به مطالب نظری، داشتن مباحثه های گروهی، ارتباط با دانش آموزان حاضر و تحلیل ویژگیهای خاص آنها در عصر حاضر و نیز حضور در موقعیت های واقعی و تلاش برای تحقق اصلاح گری اجتماعی باید مد نظر قرار گیرد.

٤. منابع آموزشی

منابع اصلی:

باقری، خسرو (۱۳۸۴). نگاهی دوباره تربیت اسلامی، جلد دوم، تهران: انتشارات مدرسه.

داوودی، محمد (۱۳۹۰). نقش معلم در تربیت دینی، قم: انشارات پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.

منابع فرعی:

ژوزف، پاملا بلوتین و دیگران (۱۳۸۹). فرهنگهای برنامه درسی. ترجمه مهرمحمدی و همکاران، تهران: انتشارات سمت.

بیگی، سمیرا (۱۳۹۲). تحلیل عاملیت انسانی در مواجهه با فضای مجازی. پایان نامه کارشناسی ارشد، به راهنمایی نرگس سجادیه، تهران: دانشگاه تهران.

سجادیه، نرگس (۱۳۹۳). برنامه درسی انتقادی، دانشنامه برنامه درسی.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری

ارزشیابی تکوینی: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها و نیز ارزشیابی از تکالیف عملکردی دانشجو در طول ترم

سرفصل درس «روانشناسی تربیتی»

۱. معرفی درس و منطق آن

تدریس فعالیت هدفمندی است که نیل به آن در گرو آگاهی معلمان از اصول تدریس اثر بخش است. چرا که در شرایط فعلی معلمای همواره خود را با این پرسش های جدیدی روبرو می بیینند و نیازمند آن هستند تا با مسئله ها و موقعیت های پیش بینی شنده ای که دانش آموزان با خود به کلاس درس می آوردند/ روبرو هستند به شیوه خلاقانه ای برخورد نمایند. آن ها به طور مداوم باید به پرسش هایی از این دست در فرآیند عمل حرفه‌ای خود پاسخ دهند: چه اهدافی برای یادگیری دارای بیشترین ارزش است؟ دانش آموزان از چه توانمندی ها و ظرفیت هایی برخوردارند؟ نقش آنان در خلق موقعیت های یادگیری اثر بخش چیست؟ چگونه می توانند از موفقیت ها و خطا های خود برای اتخاذ تصمیمات در آینده بهره بگیرند؟ مطالعه روانشناسی تربیتی به دانشجو معلمان کمک خواهد کرد تا از یافته های علمی پژوهشی برای پاسخ به مسئله ها یا پرسش هایی که با آن روبرو می شوند استفاده نموده و بتواند با تعمق در آن به توسعه ظرفیت ها و نیز متراکم شدن تجربیات خود در آینده کمک کنند.

شخصات درس	**نام درس: روانشناسی تربیتی**
نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ زمان درس: 32 ساعت پیشنیاز: -	**اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:** با شناخت نقش یافته های علمی در زمینه تدریس اثر بخش تصمیمات آموزشی/ و تربیتی اتخاذ شده در سطح کلاس درس/ مدرسه را تحلیل و گزارش نماید.
شایستگی اساسی: **Pk&ck کد۱-۱&** **۲-۲&۲-۱&۱-۲** **۲- ۳&**	

	ملاک‌ها	**سطح ۱**	**سطح۲**	**سطح۳**
	یافته های علمی	در بررسی منابع علمی- پژوهشی توانسته است اطلاعات معتبری را جمع آوری کند اما، آن را در قالب یک مقاله منسجم	در بررسی منابع علمی- پژوهشی توانسته است اطلاعات معتبری را جمع آوری کرده و آن را در قالب یک مقاله منسجم	در بررسی منابع علمی- پژوهشی توانسته است اطلاعات به روز و معتبری را جمع آوری کرده و آن را در قالب یک مقاله منسجم

		ارائه نکرده است.	ارائه کند.	به همراه پیشنهادها کاربردی ارائه کند.
	تدریس اثر بخش	در بررسی عملکرد معلم در کلاس درس توانسته است برخی از ملاک های تدریس اثر بخش را شناسایی کند اما نتوانسته ارتباط میان آن ها را برای تأثیر گذاری بر یادگیری دانش آموزان تحلیل نماید.	در بررسی عملکرد معلم در کلاس درس توانسته است ملاک های تدریس اثر بخش را شناسایی نموده و رابطه میان آن ها به جهت تأثیر بر یادگیری دانش آموزان تحلیل نماید.	در بررسی عملکرد معلم در کلاس درس توانسته است ملاک های تدریس اثر بخش را شناسایی نموده و رابطه میان آن ها به جهت تأثیر بر یادگیری دانش آموزان تحلیل نماید و پیشنهاداتی برای لحاظ نمودن ویژگی ها و موقعیت های فردی دانش آموزان ارائه کند.
	کاربرد یافته ها	در بررسی موقعیت آموزشی و تربیتی در سطح مدرسه میزان تأثیر پذیری تصمیمات از نظریه های را بدون مستند نمودن کاربرد ها به پژوهش های رشدی (نظریه های رشد) تحلیل کرده است.	در بررسی موقعیت آموزشی و تربیتی در سطح مدرسه میزان تأثیر پذیری تصمیمات از نظریه های رشدی را با استناد به کاربرد نظریه ها در پژوهش های تربیتی تحلیل کرده است.	در بررسی موقعیت آموزشی و تربیتی در سطح مدرسه میزان تأثیر پذیری تصمیمات از نظریه های تربیتی را با استناد به کاربرد نظریه ها در پژوهش های مختلف بررسی و با توجه به موقعیت و بافت فرهنگی اجتماعی/ تفاوت های فردی پیشنهاداتی ارائه کند.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: کلیات

- تعریف روانشناسی
- موضوعات و گرایشهای روانشناسی
- کاربرد روانشناسی در آموزش

تکلیف یادگیری:

مقالات علمی پژوهشی در خصوص نقش روانشناسی در آموزش و تحولات آن را مطالعه و یافته ها را در قالب یک مقاله کوتاه ارائه نماید.

فصل دوم: روانشناسی تربیتی

- تعریف روانشناسی تربیتی
- روانشناسی تربیتی و تدریس اثر بخش
- معلمان کارآمد
- روشهای پژوهش در روانشناسی تربیتی

تکالیف یادگیری:

مقالات علمی پژوهشی در خصوص تدریس اثر بخش و ویژگی های آن/ روش های پژوهش در روانشناسی تربیتی را مطالعه و یافته های خود را در گزارشی مبنی بر چگونگی استفاده از یافته ها یا راهکار ها ارائه نماید.

فصل سوم: رشد

- رشد انسان
- رشد چیست؟
- رشد شناختی
- رشد اجتماعی و عاطفی
- رشد اخلاقی

تکالیف یادگیری:

دید گاه های مختلف در زمینه ابعاد رشد را مطالعه و در قالب یک جدل مقایسه ای شباهت ها و تفات های دیدگاه ها را گزارش نماید.

فصل چهارم: تفاوت های فردی

- عوامل مؤثر بر رفتار

- احساس و ادراک
- هوش
  - هوش و مسئله طبیعت و تربیت
  - هوش و رشد شناختی
  - دید گاه های مختلف درباره هوش
- شیوه های یادگیری و سبک تفکر
- شخصیت و خلق و خو
- انگیزش ، آموزش و یادگیری
- تفاوت های فرهنگی و جنسیتی

تکالیف یادگیری:

پژوهش های انجام شده در زمینه تفاوت های فردی را در حوزه های مختلف را مطالعه و چگونگی استفاده از دلالت های این یافته ها برای تدریس اثر بخش را شناسایی و گزارش کند.

تکلیف عملکردی:

با مشاهده یک موقعیت آموزشی تصمیمات معلم/ مربی را در مواجهه با تفاوت های فردی مطالعه و تأثیرات آن تحلیل نماید.

فصل پنجم: فرآیند های شناختی

- سطوح پایین فرایند های شناختی
- فرآیند های شناختی پیچیده
- درک مفهوم
- تفکر
- حل مسئله
- خلاقیت

تکلیف یادگیری:

روش های بکارگیری فرآیند های شناختی را در کتاب های درسی برسی و نمونه ای از این مهارت ها را شناسایی و چگونگی آموزش آن را مورد نقد و برسی قرار دهد.

روش های پروش خلاقیت در آموزش موضوعات درسی مختلف را مطالعه و یافته های خود را به کلاس گزارش نماید.

فصل ششم: مدیریت کلاس درس

- اصول کلی مدیریت کلاس
- شیوه های مدیریت کلاس
- فضای مطلوب برای یادگیری
- پیشگیری از مشکلات رفتاری
- مداخله های خاص برای تغییر رفتار
    - قرار داد گروهی
    - قرارداد فردی
    - بازی رفتار خوب
    - دوری موقت

تکلیف عملکردی:

یک کلاس درس/ موقعیت تربیتی در سطح مدرسه را مشاهده، و گزارشی از روش های مدیریت بکارگرفته شده تهیه و نتایج را به همراه نقد و بررسی و مبتنی بر یافته های علمی گزارش نماید.

فصل هفتم: کودکان با نیاز های ویژه

- دانش آموزان مبتلا به ناتوانی
- اختلالات حسی
- اختلالات جسمی
- کم توان ذهنی
- اختلالات زبانی و گفتاری
- ناتوانی های یادگیری
- اختلالات رفتاری و عاطفی
- کودکان تیزهوش
- کودکان سرآمد

تکلیف یادگیری:

از یک مدرسه دانش آموزان با نیاز های ویژه بازدید نموده و نحوه آموزش و نوع خدمات ارائه شده به این گروه از دانش آموزان را بررسی و گزارش نماید.

با مراجعه به منابع علمی روش های ارائه خدمات به دانش آموزان با نیاز های ویژه را در سایر کشور ها مطالعه و یافته ها را در قالب یک مقاله کوتاه ارائه کند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

استفاده از فرصت های یادگیری مستقیم/ فردی از طریق مطالعه نظریه های علمی در زمینه تدریس و کاربرد آن در موقعیت های آموزشس/تربیتی، بکارگیری راهبرد های شناختی برای مطالعه ویژگی های رشدی/تفاوت های فردی در موقعیت های آموزشی/ تربیتی (کلاس درس و مدرسه)، تحلیل و ارائه پیشنهاداتی برای ارتقاء سطح اثر بخشی تصمیمات معلم/ مربی در کلاس درس/ مدرسه.

٤. منابع آموزشی

منابع اصلی:

بنتهام ، سوزان(۱۳۹۱). روانشناسی کاربردی برای معلمان، مترجم رابعه موحد. انتشارات ارجمند.

سانتراک، جان دبلیو (۱۳۹۱). روان شناسی تربیتی. ترجمه سعیدی شاهده وهمکاران. نشر موسسه خدامات فرهنگی رسا.

منابع فرعی:

سیف، علی اکبر (۱۳۸۵). روانشناسی پرورشی (روانشناسی یادگیری و آموزش) انتشارات آگاه.

فونتانا ، دیوید (۱۳۸۹). روانشناسی کاربردی برای معلمان ،ترجمه مهشید فروغان. انتشارات ارجمند.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۲ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۸ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «جامعه شناسی تربیتی»

۱. معرفی درس و منطق آن

تعلیم و تربیت امری اجتماعی است. تعلیم و تربیت با متن و زمینه جامعه در هم تنیده است و نمی توان جدا از مقوله اجتماعی بودن، به مطالعه در مسائل تعلیم و تربیت پرداخت. به بیان دیگر، شناخت واقعی مسائل تعلیم و تربیت مستلزم تجزیه و تحلیل مسائل اجتماعی و فرهنگی محیط اجتماعی است. بنابراین درک دانشجویان نسبت به جامعه شناسی تربیت، این امکان را پدید می آورد تا با چشم انداز جامعه شناختی، نگاهی واقع بینانه به تعلیم و تربیت داشته باشد ودرس جامعه شناسی آموزش و پرورش، زمینه ای مناسب برای انتخاب آگاهانه راه حلهای تربیتی با توجه به مسائل عام جامعه و یا خاص منطقه خدمت دانشجویان فراهم می کند.

مشخصات درس نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۳۲ ساعت	**نام درس: جامعه شناسی تربیتی**			
	اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: -با مطالعه رویکردهای کلان و نظری جامعه شناختی تربیت (آموزش و پرورش) تحولات این رشته را بررسی کرده و ارتباط این رویکردها را با مسائل کنونی تعلیم و تربیت گزارش دهد. -با رویکرد تعاملی و نگاهی خردنگر و با استفاده از روشهای تحقیق در جامعه شناختی تربیت، سازمان مدرسه، کلاس درس و روابط در مدرسه را شناسایی کند و شیوه مناسبی برای مطالعه و بررسی این روابط پیشنهاد دهد.			
شایستگی اساسی:۱-۲و ۲-۲و ۳-PK۲				
	ملاک‌ها	سطح ۱	سطح۲	سطح۳
	نظریه های جامعه شناختی تربیت	نظریه های جامعه شناختی تربیت را به طور سطحی می شناسد و نمی تواند ویژگیهای اصلی نظریه ها و کاربردهای عملی انها را تشخیص دهد.	نظریه ها را با توجه به ویژگیهای اساسی آنها در تعلیم و تربیت می شناسد، کاربردهای عملی نظریه ها را در حل مسائل جهانی اموزش و پرورش بیان می کند، اما قادر نیست از نظریه ها در حل مسائل خاص منطقه خود بهره گیرد.	علاوه بر درک عمیق نظریه های مختلف جامعه شناختی تربیت، قادر به تفسیر روابط عام و کلی با توجه به نظریه هاست و می تواند علت پدیدایی مسائل را با توجه به نظریه ای تبیین کند.
	رویکرد تعاملی به جامعه شناسی تربیت	تکنیکهای مشاهده (گروههای کوچک) را فرا گرفته است، قادر به ارائه گزارش پدیده های مختلف است، اما نمی تواند روابط بین پدیده ها و افراد را	علاوه بر ارائه گزارش های مبنی بر مشاهده و مصاحبه، روابط بین پدیده ها و افراد را می تواند شناسایی و تبیین کند.	علاوه بر بهره گیری از ابزار تحقیق و شناسایی و تحلیل روابط بین پدیده ها و افراد، می تواند به تبیین و پیش بینی وقایع آموزشی با توجه به نظریه ها بپردازد.

		شناسایی کند.		
	طراحی برنامه حل مسئله تربیتی (با تاکید بر جامعه شناسی)	قادر به شناسایی یک مسئله تربیتی است ، برای حل مسئله یک طرح پیشنهادی نیز ارائه می دهد، ولی طرح پیشنهادی او فاقد توجه به رویکردهای جامعه شناختی است.	قادر به شناسایی یک مسئله تربیتی، و ارائه راه حل با توجه به رویکردهای جامعه شناختی است اما نسبت به پیچیدگی و شبکه ای بودن مسائل بی توجه است.	می تواند برنامه حل مسئله تربیتی را با توجه به رویکردهای جامعه شناختی به طور سیستمی و شبکه ای طراحی و ارزیابی کند.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: کلیات جامعه شناسی تعلیم و تربیت (یک جلسه)

جامعه شناسی تربیتی و جامعه شناسی تعلیم و تربیت

خاستگاه و تکامل جامعه شناختی تربیت

قلمرو جامعه شناختی تربیت

تکالیف یادگیری: مطالعه و مرور یکی از کتابهای جامعه شناسی تربیت یا جامعه شناسی آموزش و پرورش و ارائه نقشه مفهومی در رابطه با قلمرو جامعه شناسی تربیت

تکالیف یادگیری: ارائه یک تعریف جامع از جامعه شناسی تربیت توسط دانشجو

فصل دوم: رویکردهای نظری در جامعه شناختی تربیت(دو جلسه)

نظریه کارکرد گرایی(امیل دورکیم)

نابرابری اجتماعی(کریستوفر جنکز)

پارادایم انتقادی(نظریه آموزش و پرورش و کنش فرهنگی، فریره، ایوان ایلیچ)

نظریه تفسیری (مایکل یانگ)

تکالیف یادگیری: طبقه بندی نظریه های جامعه شناختی تربیت و بیان ویژگیهای اصلی این نظریات در یک جدول

تکالیف یادگیری: انتخاب حداقل یکی از نظریه ها و مطالعه منابع بیشتر برای مطالعه

فصل سوم: روشهای تحقیق در جامعه شناسی تربیت(دو جلسه)

روشهای تحقیق کمی

روشهای تحقیق کیفی(قوم نگاری، مردم نگاری، روان شناسی اجتماعی، کنش متقابل نمادین، تحقیق در گروههای کوچک)

تکالیف یادگیری: مطالعه کتاب کندوکاوها و پنداشته ها، فرامرز رفیع پور

تکالیف یادگیری: مطالعه یک مقاله مربوط به جامعه شناختی تربیت و ارائه گزارش ان به کلاس با تاکید بر روش شناسی تحقیق

تکالیف عملکردی: تحلیل و ارزیابی یک مقاله با توجه به نظریه پشتیبان آن

فصل چهارم: مدرسه و جامعه(یک جلسه)

مدرسه به مثابه جامعه

نگاهی تاریخی به سازمان اجتماعی مدرسه

شناخت سازمان مدرسه و روابط انسانی در آن

مدرسه و نابرابریهای اجتماعی

خانواده و مدرسه

تکالیف یادگیری: تهیه یک چک لیست از مسائل عمده مدرسه از نظر معلمان و دانش آموزان

تکالیف عملکردی: تحلیل مسائل مدرسه با توجه به یکی از نظریه های جامعه شناختی تربیت

فصل پنجم: فرایند های مربوط به مدرسه(یک جلسه)

فرهنگ دانش آموزان و عملکرد تحصیلی

جو مدرسه

انتظار از مدرسه

انگیزه پیشرفت(نظریه اتکینسون، نظریه مک کلند)

انتظارات معلم از دانش آموز

فرهنگ و روابط معلمان

تکالیف یادگیری: مشاهده روابط موجود در یک مدرسه ارائه گزارش درباره آن و تعیین جو مدرسه با استناد به شواهد کافی

فصل ششم: جامعه شناسی کلاس درس(دو جلسه)

گروههای دانش آموزی

پویایی گروه

دانش آموزان و تغییرات اجتماعی

دانش آموزان و آسیبهای اجتماعی

تکالیف یادگیری: مشاهده گروههای دانش آموزی در کلاس درس، زنگ تفریح و زنگ ورزش. یادداشت گفتگوهای غیر رسمی در بین دانش آموزان و ارائه گزارش آن به کلاس(تکنیک مشاهده بیلز پیشنهاد می شود)

تکالیف عملکردی: مطالعه گزارشهای فوق در گروههای دانشجویی و تحلیل پویایی و آسیب های اجتماعی

فصل هفتم: جامعه شناسی برنامه درسی(یک جلسه)

جامعه شناسی کتابهای درسی

جامعه شناسی فضا

برنامه درسی پنهان

تکلیف یادگیری: مشاهده و ارائه گزارش در رابطه با فضا و کتابهای درسی

تکلیف عملکردی: بررسی و تحلیل همه گزارشهای قبل و کاوش و جستجو در برنامه درسی پنهان در مدرسه مورد نظر

فصل هشتم: جامعه شناختی تربیت و مسائل تربیتی(سه جلسه)

چگونگی اولویت بندی مسائل تربیتی مدرسه

تکالیف عملکردی: طراحی یک برنامه موثر برای حل یک مسئله تربیتی با توجه به یک نظریه پشتیبان

تکالیف عملکردی: ارزیابی طرح برنامه فوق توسط هم کلاسیها

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

در این درس، آموزش با توجه به پیوند نظریه با عمل انجام می شود. کاربرد عملی دانش نظری و تحلیل مشاهدات از زاویه نظریه های جامعه شناسی تربیت توسط دانشجو مورد تأکید قرار می گیرد. بنابراین، علاوه بر مطالعه منظم دانشجویان، توجه به جنبه های کاربردی این درس مورد توجه است. بهتر است زمینه پرسش و پاسخ و تحلیل گزارشهای دانشجویان و بهره گیری از روشهای مشارکتی در آموزش فراهم شود.

٤. منابع آموزشی

منابع اصلی:

موریش، ایور. درآمدی به جامعه شناسی تعلیم و تربیت، ترجمه غلامعلی سرمد(۱۳۸۷). مرکز نشر دانشگاهی تهران.

علاقه بند، علی (۱۳۸۷). جامعه شناسی اموزش و پرورش. تهران انتشارات روان.

شارع پور، محمود (۱۳۹۲). جامعه شناسی آموزش و پرورش. تهران. انتشارات سمت.

منابع فرعی:

منادی، مرتضی(۱۳۹۲). جامعه شناسی آموزش و پرورش. تهران: انتشارات آوای نور

رفیع پور، فرامرز(۱۳۹۰). تکنیکهای خاص تحقیق در علوم اجتماعی(جلد دوم کندوکاوها و پنداشته ها). تهران انتشارات شرکت سهامی انتشار.

سلی، پ. جامعه شناسی مدرن، ترجمه حسن پویان.

٥. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی تکوینی: تکالیف یادگیری و تکالیف عملکردی و شرکت در مباحث کلاس ۸ نمره

ارزشیابی پایانی: آزمون کتبی از مباحث انجام شده در کلاس، ۱۲ نمره

سایر نکات

از آنجا که یک فصل به روشهای تحقیق جامعه شناسی تربیت پرداخته شده است و ممکن است با درس روشهای تحقیق رشته های مختلف درسی هم پوشانی داشته باشد، تاکید می شود بر روشهای تحقیق کمی اشاره ای اجمالی شود و بیشتر بر روشهای تحقیق قوم نگاری، کیفی کنش متقابل نمادین و گروههای کوچک تاکید شود.

سرفصل درس «نظریه‌های یادگیری و آموزش»

۱. معرفی درس و منطق آن

تدریس اثربخش مستلزم درکی فزاینده از یادگیری و شیوه وقوع آن می‌باشد، چنین درکی شامل دانش مربوط به نظریه‌های یادگیری و آموزش و کاربرد هر یک از آنها در فرایند تدریس است که کسب آن می تواند معلمان را در کاربرد آگاهانه و مقتضی اصول مربوط به هریک از نظریه ها یاری رساند. این درس ضمن هدایت روش‌های تدریس در موقعیت‌های مختلف تربیتی، دانشجومعلمان را با سودمندی و کاربردی بودن روش‌های تدریس به کار گرفته شده نیز آشنا می سازد.

مشخصات درس	نام درس: **نظریه‌های یادگیری و آموزش**			
نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۳۲ ساعت	**اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:** ضمن درک انواع نظریه‌های یادگیری و آموزش، شرایط حصول و عدم حصول یادگیری را در موقعیت‌های مختلف تربیتی تحلیل نماید و بر آن اساس راهبردهای تدریس متناسبی بکار برد.			
شایستگی اساسی: PKکد ۲-1& ۲-۲ &۲-۳ PCK کد ۳-4	**ملاک‌ها**	**سطح ۱**	**سطح۲**	**سطح۳**
	نظریه های یادگیری و آموزش	نظریه‌های یادگیری و آموزش را می‌شناسد و قادراست بدون ارائه تحلیل حاصل از مقایسه دیدگاه ها آنها را طبقه بندی نماید.	ضمن مقایسه نظریه‌های یادگیری و آموزش به ارائه دلالت‌های هریک از دیدگاه‌ها می‌پردازد اما قادر به کاربرد نظریه ها در حل مسائل تربیتی نمی‌باشد.	با درک نقاط ضعف و قوت هر یک از نظریه‌ها در موقعیت‌های مختلف تربیتی، قادر به کاربرد نظریه ها در حل مسائل تربیتی می‌باشد.
	روش‌های آموزش	دانشجو قادر است انواع روش‌های آموزش را شناسایی و طبقه بندی نماید.	ضمن مقایسه هر یک از روش‌های آموزش قادر به تحلیل شرایط حصول و عدم حصول یادگیری در موقعیت-های مختلف تربیتی است.	با ارزیابی موقعیت تربیتی قادر به استفاده از راهبردهای تدریس متناسب است.
	حل مسائل تربیتی	مسئله تربیتی را شناسایی می‌کند و برای حل آن طرح پیشنهادی ارائه می دهد، اما طرح پیشنهادی او فاقد توجه به نظریات یادگیری و آموزش است.	با در نظرگرفتن اصول هر یک از نظریات یادگیری و آموزش قادر به حل مسئله تربیتی می-باشد اما نسبت به پیچیدگی و شبکه ای بودن مسائل بی توجه است.	قادر است برنامه حل مسئله تربیتی را با توجه به راهبردها و اصول هر یک از نظریات یادگیری و آموزش به طور سیستمی و شبکه ای طراحی و ارزیابی نماید.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

هفته اول: ارائه طرح درس و اعلام نحوه ارزشیابی و معرفی منابع

-بیان ضرورت و جایگاه نظریه در علم

- مکاتب تجربه گرا

- مکاتب خرد گرا

-نظریه های جدید در یادگیری

فصل دوم: تعریف مفاهیم (نظریه، نظریه علمی، یادگیری، آموزش)

- تعریف یادگیری و ویژگی های آن

- ویژگی های نظریه یادگیری جامع

-مقایسه یادگیری با آموزش

-ارائه چارت مربوط به نظریات یادگیری

تکالیف عملکردی:

از دانشجویان خواسته شود با مراجعه به منابع متعدد تعاریف مختلفی گردآوری و در قالب جدولی ارائه نمایند.

فصل سوم: نظریه‌های رفتاری یادگیری

تکالیف یادگیری:

نمونه هایی از روش‌های آموزش رفتارگرایان در کلاس مطرح و درخصوص اصول مربوطه بحث و تبادل نظر شود.

فصل چهارم: نظریه‌های شناختی یادگیری

تکالیف یادگیری:

نمونه هایی از روش‌های آموزش شناختی در کلاس مطرح و درخصوص اصول مربوطه بحث و تبادل نظر شود.

فصل پنجم: نظریه‌های خبرپردازی یادگیری

تکالیف یادگیری:

ارزیابی نقاط ضعف و قوت اصول یادگیری در نظریه خبرپردازی.

فصل ششم: نظریه‌های سازندگی یادگیری

تکالیف عملکردی:

مشاهده یک موقعیت آموزشی و تربیتی در کلاس درس و تحلیل میزان تأثیر پذیری تصمیمات آموزشی/ تربیتی از نظریه های یادگیری و کاربرد های آن.

فصل هفتم: نظریه نورو فیزیولوژیکی

تکالیف عملکردی:

مقالات و پژوهش های منتشر شده در زمینه مطالعات مربوط به مغز و ارتباط آن با آموزش و یادگیری را مطالعه نموده و یافته های خود را در قالب یک مقاله کوتاه ارائه نماید.

فصل هشتم: کاربرد نظریه های یادگیری در آموزش

کاربردرویکرد رفتاری

کاربرد رویکرد شناختی

کاربرد نظریه سازندگی یادگیری

کاربرد نظریه نوروفیزیولوژیکی

تکالیف عملکردی:

با استفاده از نظریه های مطالعه شده یک موقعیت آموزشی/ تربیتی را با استفاده از نظریه های مطالعه شده تحلیل و تصمیمات آموزشی/ تربیتی خود را به همراه مستندات پژوهشی یا علمی ارائه نماید.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

با توجه به اینکه درک عمیق دانش نظری مستلزم کاربرد آن در موقعیت‌های مختلف می‌باشد، پیشنهاد می‌شود ضمن ارائه مباحث نظری به شیوه مشارکتی، بر انجام فعالیت های عملی و بکارگیری دانش نظری در موقعیت های واقعی تدریس

تاکید شود. علاوه براین تدارک فرصت های یادگیری غیر مستقیم و خارج از محیط آموزشی می‌تواند زمینه رشد راهبردهای فراشناختی دانشجویان را فراهم سازد.

٤. منابع آموزشی

منبع اصلی:

– اولسون، متیو.اچ و هرگنهان، بی.آر (۱۳۸۸). مقدمه‌ای بر نظریه‌های یادگیری، ترجمه علی‌اکبر سیف، تهران: دوران.

– سیف، علی اکبر (۱۳۹۰). روانشناسی پرورشی نوین: روانشناسی یادگیری و آموزش. انتشارات دوران.

منبع فرعی:

–شعبانی، حسن (۱۳۸۳). مهارت‌های آموزشی و پرورشی. تهران: سمت. جلد اول و دوم.

٥. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

٥-١ ارزشیابی مستمر(۸ نمره)

– عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها **٤ نمره**

– عملکرد دانشجو در مجموعه تکالیف عملکردی **٤ نمره**

٥-٢ ارزشیابی پایانی (۱۲ نمره)

ارزشیابی پایانی درس نظریه‌های یادگیری و آموزش به صورت آزمون مکتوب در پایان ترم صورت می‌گیرد.

سرفصل درس «اصول و روش‌های تدریس»

۱. معرفی درس و منطق آن

تدریس در تمامی نظام‌های آموزش و برنامه درسی، عرصه اصلی اختیارات معلم است؛ و همین اختیارات است که مسئولیت معلم را برای بکارگیری موثر روش‌های تدریس الزامی می‌کند. «تدریس» فعالیتی موقعیتی است که شکل موثر آن بر بنیاد دانش و یافته‌های علمی دنبال می‌شود. چنین دانشی را معلمان آینده برای هرگونه عمل خود نیاز دارند؛ اما عمل معلمی‌کردن فقط با کسب این دانش ممکن نمی‌شود. آنچه دانشجومعلمان را برای بکارگیری روش‌های تدریس آماده می‌کند، کسب دانش تدریس به همراه قابلیت‌های ساخت دانش تدریسی بر اساس تجربه‌های شخصی است؛ مجموعه تلفیق شده‌ای از دانش و هنر که می‌تواند شایستگی تدریس نامیده شود. اصول و روش های تدریس در پی آن است که زمینه‌های لازم و عمومی را برای دانشجومعلمان در سطحی عام فراهم کند تا آنان قادر به ادراک و بکارگیری روش‌های تدریس شوند. در این درس، دانشجومعلمان با مبانی، اصول و مراحل تدریس آشنا می‌شوند و قادر می‌شوند از فنون آن در عمل بهره بگیرند. برای تحقق دستاوردی، ضروری است معلمان با منابع این حوزه علمی، با نمونه‌هایی از تدریس و با برخی از اعمال و فعالیت‌های تدریسی معلمان پیشین در عرصه واقعی آشنا شوند و برای اقدام به آن، تمرین‌هایی داشته باشند. چنین شرایطی می‌تواند به آنان کمک کند تا معلمان آینده در طول دوره آموزشی در معرض تجربیات متنوع و غنی قرار گرفته و قادر به مطالعه، تصمیم گیری و ارزیابی نتایج تصمیمات در موقعیت های پیچیده آموزشی و تربیتی مبتنی بر یافته های علمی و پژوهشی باشند.

<table>
<tr><td rowspan="2"><u>مشخصات درس</u>

نوع درس: نظری و عملی

تعداد واحد: ۱+۱

زمان درس:۱۶+۳۲ ساعت

پیشنیاز: روانشناسی تربیتی

نحوه آموزش: انفرادی</td><td colspan="4">نام درس: اصول و روش‌های تدریس</td></tr>
<tr><td colspan="4"><u>اهداف/ پیامدهای یادگیری</u>: در پایان این واحد یادگیری دانشجومعلم قادر خواهد بود:

به ارائه تصویری از تدریس مدرسه‌ای اقدام کند که در آن نقش معلم به عنوان کارگزار اصلی آن عرصه به روشنی تشریح و تبیین گردد و چگونگی عمل خود را به عنوان کارگزار یک کلاس درس فرضی، به استناد دانش معتبر مدلل سازد و از برنامه خود دفاع نماید. همچنین، دانشجومعلم در پایان این واحد یادگیری با اصول عام و خاص تدریس آشنایی دارد و برخی روش‌های تدریس را با قابلیت‌های بکارگیری آنها در موقعیت‌های متفاوت می‌شناسد و از منابع معتبر تدریس آگاه است و امکان شناسایی منابع مناسب‌تر را دارد و به پیگیری دستاوردهای علمی جدید حوزه تدریس، متعهد است.</td></tr>
<tr><td><u>شایستگی اساسی:</u>

<u>PK کد ۲-۲ & ۲-۳</u>

<u>PCK کد ۳-۳ & ۳-٤</u></td><td>ملاک‌ها</td><td>سطح ۱</td><td>سطح ۲</td><td>سطح ۳</td></tr>
<tr><td></td><td>ـ فهم اصول و روش‌های تدریس</td><td>توانسته است به بیان تعاریفی از تدریس و اصول و روش‌های آن اقدام کند.</td><td>به تبیین تدریس مدرسه‌ای بر اساس متغییرهای مختلف متمایزکننده آن مبتنی بر منابع علمی اقدام می‌کند و تشریحی به زبان خاص خود ارائه می‌نماید.</td><td>به شناسایی اصول و روش‌های تدریس در موقعیت‌های مختلف مدرسه‌ای اقدام می‌کند و تبیینی مدلل از بکارگیری هر یک از اصول و روش‌های تدریس توسط معلم در موقعیت خاص ارائه می‌نماید.</td></tr>
</table>

	ایفای نقش معلمی در تدریس مدرسه‌ای	توانسته است به شرح آنچه در منابع و مباحث درس در ارتباط با موضوع آمده است، اقدام کند.	به زوایایی از نقش‌های معلمان توجه می‌دهد و به آن عمل می‌کند که در منابع درس بر آنها تاکید نشده است ولی در منابع این حوزه موجود است.	توانسته است خود را در نقش معلم متصور شود و بر آن اساس به تصمیم‌گیری در موقعیت‌های واقعی یا فرضی اقدام و به عنوان معلم ایفای نقش حرفه‌ای کند.
	انجام تکالیف	پاسخ‌هایی ارائه کرده که حاصل جستجوی در منابع در دسترس و بازخوانی محدود تجربه شخصی است.	در پاسخ‌های ارائه شده قواعد کلی پاسخگویی پژوهشی رعایت شده و سطحی عمیق از بازخوانی تجربه دیده می‌شود که قابل پذیرش است.	پاسخ‌های ارائه شده دارای بنیاد پژوهشی دقیقی است و ضمن بکارگیری زبان مناسب ارائه، از سازماندهی و حتی محتوای بدیع برخوردار است.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

محتوای مورد استفاده این درس در چارچوب زمان شانزده جلسه‌ای آن به شرح ذیل سازمان یافته است:

نوبت	موضوع اصلی	مباحث فرعی
اول	طرح ضرورت و جایگاه موضوع و ایجاد انگیزه جهت پیگیری درس و ارزشیابی تشخیصی و اعلام برنامه درس	شناسایی انتظارات دانشجویان، سنجش نوع نگرش و سطح دانش مربوط، معرفی برنامه و سرفصل درس، تشریح منطق درس و کاربردهای آن برای معلمان، معرفی تکالیف عملکردی و چگونگی ارزیابی از عملکرد دانشجویان بر اساس پیامدها و سطوح عملکرد. **تکلیف ۱:** هر دانشجو یکی از تجربیات تدریس معلمان مدرسه‌ای خود را یادآوری و آن را روایت و مقبول یا نامقبول بودن آن را مدلل تشریح کند.
دوم	ارائه نمونه‌ها و یادآوری تجربه‌ها	ارائه نمونه‌هایی از تدریس معلمان به صورت فیلم و بحث و بررسی درباره تجربیات دانشجومعلمان به گونه‌ای که نشان داده شود اصول و روش‌های متعددی در تدریس مطرح است.
سوم	تشریح چیستی تدریس	مفهوم‌شناسی و شرح گستره موضوعی تدریس (به عنوان یک علم)، تشریح اصول و انواع روش‌های تدریس و معرفی وضعیت ایران از حیث تدریس (با استناد تجربه‌های گزارش شده دانشجومعلمان) و تشریح وضعیت تدریس در چند کشور جهان.
چهارم	تبیین نقش معلم در تدریس مدرسه‌ای	تبیین نقش‌های تدریسی معلمان و ضرورت‌های آن بر اساس واقعیات عمل مدرسه‌ای و با تشریح وضعیت ایران. عملی: در این ارتباط، نمایش یک فیلم تدریسی ضرورت دارد.

		تکلیف ۲: چرا معلمان نیاز دارند از اصول و روش‌های تدریس آگاه باشند و چگونه می‌توانند چنین کنند؟
پنجم	مراحل تدریس مدرسه‌ای: قسمت اول	تشریح مراحل تدریس به عنوان عمل واقعی معلم در کلاس درس مشتمل بر مخاطب‌شناسی و منطق‌یابی برای یک مبحث علمی، تعیین اهداف درس، انتخاب محتوا و فرصت‌های یادگیری، سازمان‌دهی محتوا و فرصت‌های یادگیری. عملی: نقد و بررسی منطق مراحل ذکر شده.
ششم	مراحل تدریس مدرسه‌ای: قسمت دوم	انتخاب روش تدریس محتوا و ارائه فرصت‌های یادگیری، تصمیم‌گیری در باره زمان درس، تنظیم مکان (فضا و روابط) درس و چگونگی ارزشیابی یادگیری مخاطبان. عملی: نقد و بررسی مراحل ذکر شده.
هفتم	برنامه‌ریزی تدریس: طرح درس سالیانه	اجزای طرح درس سالیانه و اصول تهیه آن، تدوین طرح درس سالیانه در کلاس و نقد و بررسی نمونه‌های ارائه شده در کلاس. عملی: دانشجویان در گروه‌های کوچک به تدوین طرح درس سالیانه اقدام می‌کنند. **تکلیف ۳:** هر یک از دانشجومعلمان یک طرح درس سالیانه برای موضوع مورد نظر خود تهیه و با مدرس درس ارائه کند.
هشتم	برنامه‌ریزی تدریس: طرح درس روزانه	اجزای طرح درس روزانه و اصول تهیه آن، تدوین طرح درس روزانه در کلاس و نقد و بررسی نمونه‌های ارائه شده در کلاس. عملی: دانشجویان در گروه‌های کوچک به تولید طرح درس روزانه اقدام می‌کنند. **تکلیف ٤:** هر یک از دانشجومعلمان یک طرح درس سالیانه برای موضوع مورد نظر خود تهیه و با مدرس درس ارائه کند.
نهم	مدیریت کلاس درس	الگوها و روش‌های کلاس‌داری، فرهنگ کلاس درس، مقررات کلاس درس، جو کلاس درس و رفتار در کلاس درس. عملی: دانشجویان در گروه‌های کوچک به بررسی روش‌های مدیریت کلاس‌هایی می‌پردازند که به طور فرضی یا واقعی توسط مدرس معرفی شده است.
دهم	روش‌های تدریس	انواع روش‌های تدریس و طبقه‌بندی آنها به دو طبقه: روش‌های تدریس معلم‌محور و روش‌های تدریس شاگردمحور و معرفی مشروح هر یک برای بکارگیری. **تکلیف ۵:** طبقه‌بندی‌های دیگر به چه شکلی روش‌های تدریس را طبقه‌بندی کرده‌اند؟
یازدهم	روش‌های تدریس معلم‌محور	یادآوری کوتاه منطق، اصول و مراحل بکارگیری روش‌های تدریس معلم‌محور در کلاس

		درس. عملی: دانشجویان در گروه‌های کوچک به طراحی تدریس بر اساس این روش اقـدام و بـه تدریس می‌پردازند.
دوازدهم	روش‌های تدریس شاگردمحور	یادآوری کوتاه منطق، اصول و مراحل بکارگیری روش‌های تدریس شاگردمحور در کـلاس درس. عملی: دانشجویان در گروه‌های کوچک به طراحی تدریس بر اساس این روش اقـدام و بـه تدریس می‌پردازند.
سیزدهم	توضیح دادن در کلاس درس	روش‌های توضیح دادن، قابلیت روش‌های توضیح در ارتباط با موضوعات درسی، اثـربخش ساختن توضیحات در هر یک از روش‌های تدریس. عملی: گفتگوی دانشجویان در باره روش‌های مـوثر توضـیح در موقعیـت‌هـای تجربـی یـا فرضی.
چهاردهم	پرسش‌کردن معلم در کلاس	انواع پرسش‌ها و چگونگی بهره‌گیری از آن در هر یک از روش‌های تدریس عملی: گفتگوی دانشجویان در باره روش‌های موثر پرسش کردن در موقعیت‌های تجربی یا فرضی.
پانزدهم	مواجهه معلم بـا پرسـش‌هـای کلاسـی شاگردان	انواع پرسش‌های شاگردان، انگیزه‌های پرسش کردن شاگردان، چگونگی مواجهه با پرسش-های شاگردان در هر یک از انواع روش‌های تدریس عملی: گفتگوی دانشجویان در باره روش‌های موثر پاسخگویی به پرسش‌ها در موقعیت‌های تجربی یا فرضی.
شانزدهم	سنجش یادگیری شاگردان	روش‌های آزمون و سنجش پیشرفت تحصیلی در کلاس درس، انـواع آزمـون‌هـا و مزایـا و معایب آنها برای بکارگیری در کلاس درس، اهداف سـنجش در کـلاس درس، روش‌هـای اعلام نتایج به شاگردان در کلاس درس در هر یک از روش‌های تدریس. عملی: گفتگوی دانشجویان در باره روش‌هـای مـوثر سـنجش یـادگیری در موقعیـت‌هـای تجربی یا فرضی.

۳. راهبردهای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش‌های کلاس درس با مشارکت همه‌جانبه آموزشگر ـ دانشـجو انجـام مـی‌شـود. دانشـجوی ایـن درس موظف است بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع نیز بپردازند و در مباحث شرکت نماید. همچنین، دانشجویان حـق دارنـد به طرح پرسش بپردازند و برای ارائه دیدگاه‌ها یا نتایج حاصل از مطالعات خود با درخواست تعیین وقـت قبلـی، تـا ۱۵ دقیقـه در

کلاس درس به ارائه نظر بپردازند. در همه جلسات درس، یک مبحث به صورت نظری ارائه می‌گردد و به صورت عملی مورد تمرین قرار می‌گیرد. درعین‌حال، در جلسات درس ممکن است پرسش‌هایی مطرح شود که به تشخیص آموزشگر یا به درخواست دانشجویان، پاسخگویی به برخی از آنها می‌تواند به صورت شفاهی در جلسه بعد یا به صورت کتبی تا پایان نیمسال انجام و ارائه شود. این قبیل پرسش‌ها می‌تواند برای همه یا برخی از دانشجویان جایگزین تکالیف درس گردد؛ مشروط به آنکه تعداد آنها از ۵۰ درصد تجاوز نکند.

٤. منابع آموزشی

در این درس استفاده از منبع مکتوب الزامی است. استفاده از منابع مکتوب منتشر نشده پس از داوری و تایید شورای گروه آموزشی برای مدت مقرر در همان رشته بلامانع است.

منابعی که تا پایان سال ۱۳۹۸ برای استفاده در این درس پیشنهاد می‌شود، عبارتند از:

منابع اصلی:

- شعبانی، حسن. (۱۳۹۲). مهارت‌های آموزشی: روش‌ها و فنون تدریس. تهران: سمت.
- مهرمحمدی، محمود. (۱۳۸۶). بازاندیشی فرایند یاددهی ـ یادگیری و تربیت معلم. تهران: مدرسه.

منابع فرعی:

- صنعت پور امیری، حسین (۱۳۹۵). نیم قرن تدریس و تبلیغ حجت الاسلام و المسلمین قرائتی. تهران: مرکز فرهنگی درسهایی از قرآن.
- مارزانو، رابرت. (۲۰۰۷). هنر و علم تدریس (چارچوبی جامع برای آموزش اثربخش). مترجمان: نازیلا کریمی و عبدالرحیم نوه ابراهیم (۱۳۹۴). تهران: موسسه فرهنگی منادی تربیت.

٥. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: ارزشیابی پایانی در درس اصول و روش‌های تدریس در قالب یک آزمون مکتوب پایانی صورت می‌گیرد که در آن دانشجویان یادگیری‌ها و تجارب خود از کار عملی، مطالعه منابع و مشارکت در مباحث کلاس درس را بر اساس پرسش‌های آموزشگر، ارائه می‌کنند.

ارزشیابی ضمن نیمسال: ارزشیابی ضمن نیمسال از سویی تمام فعالیت‌های بخش عملی درس را شامل می‌شود و از سوی دیگر برای اطمینان از پیشرفت مناسب یادگیری انجام می‌گیرد و دستاورد هر دو قسمت جهت ارزشیابی نهایی بکارگرفته می‌شود.

ارزشیابی تکالیف: ارزشیابی انجام تکالیف کلاس درس و مشارکت در مباحث با هم لحاظ می‌شود. آموزشگر در مواردی که مصلحت بداند، اجازه می‌دهد تا دانشجویان بر اساس بازخوردهای او به کار پژوهشی به اصلاح آن اقدام کنند.

سهم هر یک از موارد ارزشیابی به شرح زیر محاسبه می‌شود:

ـ پاسخگویی به تکالیف و شرکت فعال در کلاس: ۲۵ درصد امتیاز

ـ آزمون ضمن نیمسال: ۴۰ درصد امتیاز

ـ آزمون پایانی: ۳۵ درصد امتیاز

سایر نکات:

مواردی که توجه به آن در این درس مهم است:

۱. آمادگی مدام برای فعالیت عملی.
۲. مشارکت جدی و موثر در مباحث کلاس.
۳. رعایت نظم حضور و حساسیت به زمان درس.
٤. رعایت اخلاق پژوهش در انجام تکالیف و در فعالیت عملی.
۵. مطالعه منابع تکمیلی معرفی شده توسط آموزشگر و سایر منابع مفید.
٦. ظرافت و زیبائی ظاهری تکالیفی که به صورت مکتوب به آموزشگر تحویل می‌شود.

سرفصل درس «اصول و روش‌های راهنمایی و مشاوره»

۱. معرفی درس و منطق آن:

راهنمایی مجموعه فعالیت های منظم و سازمان یافته ای است که به منظور حداکثر استفاده از توانایی های بالقوه در طول زندگی درباره فرد اعمال می شود. مشاوره رابطه رویاروی بین مراجع و مشاور است که بدان وسیله به مراجع کمک می شود تا پس از شناخت خویش تصمیمات مناسبی اتخاذ نماید،از طریق مشاوره مراجع می آموزد که چگونه یک زندگی سالم و سازنده را طرح ریزی کند و بدان ادامه دهد.

راهنمایی و مشاوره همواره به عنوان تسهیل کننده فرایند تعلیم و تربیت دانش آموزان برای معلمان مطرح بوده است. از طریق خدمات راهنمایی و مشاوره می توان به توانایی ها و محدودیت های دانش آموزان پی برد،یکی از وظایف اساسی معلمان راهنمایی و هدایت دانش آموزان می باشد به طور مسلم ارایه خدمات راهنمایی و مشاوره به دانش آموزان بدون آگاهی معلمان از مبانی،اصول و روش های راهنمایی و مشاوره میسور نمی باشد، بنابراین لازم است دانشجو معلمان در دوران تحصیل خود با مبانی، اصول و روشهای راهنمایی و مشاوره آشنا شده تا بتوانند درآینده به عنوان معلم مدرسه نقش راهنمایی و مشاوره ای خود را به خوبی ایفا نمایند. همچنین این درس به عنوان یکی از دروس پایه برای دانشجویان رشته راهنمایی و مشاوره محسوب می شود که آمادگی‌های لازم در آنها برای کسب مهارتهای پایه حرفه ای فراهم نموده وزمینه ساز ورود به دروس تخصصی مشاوره می باشد.

مشخصات درس نوع درس: نظری و عملی تعداد واحد: ۳(۱+۱) زمان درس: ۴۸ساعت	نام درس: **اصول و روش‌های راهنمایی و مشاوره**			
	اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با مطالعه درس مبانی و اصول راهنمایی و مشاوره، با مفاهیم اساسی راهنمایی و مشاوره آشنا شده، در فرایند آموزش از مبانی و اصول مشاوره بهره کافی ببرد، به جایگاه راهنمایی و مشاوره در نظام آموزش و پرورش پی ببرد و با نقش مشاوره ای معلمان در فرایند تدریس و کلاس درس آشنا شود.همچنین از فنون و روش های شناخت دانش آموزان و رویکردهای اساسی مشاوره و روان درمانی اطلاعات کافی کسب نموده و بتواند در موقعیت واقعی مدرسه بکار ببرد. دانشجوپس از گذراندن این درس قادر خواهد بود از اصول مشاوره در موقعیت های واقعی مدرسه بهره برده و با شناختی که ازتفاوت های فردی، ویژگی ها و مسایل و مشکلات دانش آموزان پیدا می کند بتواند در زمینه های تحصیلی- شغلی و سازشی به آنها کمک نماید.			
شایستگی اساسی: **Ck&pck کد ۲-۱ &۳-۳ &۳-٤**	**ملاک‌ها**	**سطح ۱**	**سطح۲**	**سطح۳**
	دانش محتوایی و موضوعی راهنمایی ومشاوره و انواع آن	در موردمباحث اساسی راهنمایی و مشاوره،فنون و روش های مشاوره صرفاً	موضوعات اساسی راهنمایی و مشاوره و انواع آن را مورد مقایسه قرار داده و یافته های خود را در قالب یک	مباحث اساسی راهنمایی و مشاوره وانواع آن، تفاوت وتشابه مفاهیم ورابطه آنها با یکدیگررا مورد مقایسه و

		اطلاعات ارایه شده را جمع آوری و بدون ارایه تحلیل حاصل از مقایسه آنها، آن را گزارش نموده است.	گزارش منسجم ارایه نموده است	ارزیابی قرارداده و دلایل خود را در قالب یافته ها به صورت یک گزارش منسجم ارایه نموده است.
	نقش و وظایف کارکنان مدرسه در رابطه با فرایند راهنمایی و مشاوره دانش آموزان	درباره نقش و وظایف کارکنان مدرسه در مورد راهنمایی و مشاوره دانش آموزان صرفاً اطلاعات ارایه شده را جمع آوری و بدون ارایه تحلیل حاصل از مقایسه آنها، آن را گزارش نموده است.	نقش و وظایف کارکنان مدرسه را در فرایند راهنمایی و مشاوره دانش آموزان مورد مقایسه قرار داده و یافته های ناشی از این مقایسه را در قالب یک گزارش منسجم ارایه نموده است	نقش و وظایف کارکنان مدرسه را در فرایند راهنمایی و مشاوره دانش آموزان وتفاوت وتشابه آنها با یکدیگررا مورد مقایسه وتجزیه و تحلیل قرارداده و یافته های خود را به صورت مکتوب گزارش نموده است.
	رویکردهای اساسی مشاوره و روان درمانی و کاربردهای آنها	درباره رویکردهای اصلی مشاوره و روان درمانی صرفاً اطلاعات ارایه شده را جمع آوری و بدون ارایه تحلیل حاصل از مقایسه آنها، آن را گزارش نموده است.	مفاهیم اساسی رویکردهای اصلی مشاوره و روان درمانی را مورد مقایسه قرار داده و یافته های خود را در قالب یک گزارش منسجم ارایه نموده است	مباحث مهم رویکردهای اصلی مشاوره وروان درمانی وتفاوت وتشابه آنها با یکدیگررا مورد مقایسه و ارزیابی قرارداده و دلایل خود را در قالب یافته ها به صورت یک گزارش منسجم ارایه نموده است.
	برنامه های راهنمایی و مشاوره در نظام آموزش و پرورش	درباره برنامه های راهنمایی و مشاوره در نظام آموزش و پرورش جهان وایران صرفاً اطلاعات ارایه شده را جمع آوری و بدون ارایه تحلیل حاصل از مقایسه آنها، آن را گزارش نموده است.	برنامه های راهنمایی و مشاوره در آموزش و پرورش ایران را با سایر کشورهامورد مقایسه قرار داده و دلایل خود را در قالب یک گزارش منسجم ارایه نموده است	برنامه های راهنمایی و مشاوره در آموزش و پرورش ایران وتفاوت وتشابه آن با برنامه های مشاوره درسایر کشورها را مورد مقایسه و ارزیابی قرارداده ویافته های خود را به صورت مکتوب ودر قالب یک گزارش منسجم ارایه نموده است.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول:مباحث اساسی

– اهمیت و ضرورت راهنمایی و مشاوره

– فلسفه و اهمیت راهنمایی و مشاوره در نظام آموزش و پرورش

– تاریخچه راهنمایی و مشاوره در جهان و ایران

– راهنمایی و مشاوره در اسلام

– مفهوم و تعریف راهنمایی

– اصول و اهداف راهنمایی

– خدمات راهنمایی

– مفهوم و تعریف مشاوره

– اصول و اهداف مشاوره

– خدمات مشاوره

– مفهوم و تعریف مشورت

–تعریف روان درمانی

– تفاوت بین مشورت،راهنمایی ، مشاوره و روان درمانی

فعالیت یادگیری:

۱– مطالعه مطالب فصل از منابع معرفی شده

۲– مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های طرح شده از سوی مدرس

۳– مقایسه مفاهیم راهنمایی، مشاوره و روان درمانی و بیان تفاوت های آنها

فعالیت عملکردی:

– تحلیل و مقایسه اهداف و خدمات راهنمایی و مشاوره و ارایه گزارش آن در کلاس درس

فصل دوم: رویکردهای اساسی مشاوره و روان درمانی

– مشاور و انتخاب نوع رویکرد درمانی

– رویکردهای درمانی متمرکز بر زمینه

– رویکردهای درمانی متمرکز بر هیجانات

– رویکردهای درمانی متمرکز بر تفکر و باور

– رویکردهای درمانی متمرکز برعمل و رفتار

– رویکردهای درمانی یکپارچه نگر و التقاطی

فعالیت یادگیری:

– مطالعه مطالب از منابع معرفی شده

۲– مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های طرح شده از سوی مدرس

۳– مقایسه رویکردهای درمانی مختلف و بیان تفاوت های آنها

فعالیت عملکردی:

۱– تحلیل و مقایسه رویکردهای اساسی مشاوره و روان درمانی و ارایه گزارش آن در کلاس درس

۲– تحلیل کاربرد رویکردهای اساسی مشاوره و روان درمانی در محیط واقعی مدرسه توسط دانشجویان رشته مشاوره و ارایه گزارش کتبی آن به مدرس

فصل سوم: انواع راهنمایی و مشاوره و الگوهای آن

– انواع راهنمایی از نظر موضوع

– انواع راهنمایی از نظر شیوه اجرا

– انواع مشاوره از نظرموضوع

– انواع مشاوره از نظر شیوه اجرا

– الگوهای رایج راهنمایی

فعالیت یادگیری:

۱- مطالعه مطالب از منابع معرفی شده

۲- مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های طرح شده از سوی مدرس

۳- مقایسه انواع راهنمایی و مشاوره از نظر موضوع و شیوه اجرا و بیان تفاوت های آنها

۴- مقایسه الگوهای راهنمایی وبیان شباهت ها و تفاوت های آنها

فعالیت عملکردی:

۱- تحلیل و مقایسه الگوهای راهنمایی و مشاوره و ارایه گزارش آن در کلاس درس

۲- تهیه جدول مقایسه انواع راهنمایی و مشاوره و بیان کاربرد هریک از آنها درمحیط واقعی مدرسه

فصل چچهارم: روش ها و فنون راهنمایی و مشاوره

- تعریف روش و فن

-روش های راهنمایی و مشاوره

- فنون راهنمایی(مشاهده،مصاحبه،پرسشنامه،شرح حال نویسی،واقعه نویسی،مقیاس درجه بندی رفتار،گروه سنجی،مطالعه موردی،مطالعه پرونده تحصیلی،سیاهه رفتار،آزمون های روانی)

- فنون مشاوره(گوش دادن،تشویق کردن، برخورد با مقاومت، برخورد با سکوت، سازمان دادن، انعکاس احساس و محتوا، قرارداد بستن، تعیین تکلیف، پایان دادن به جلسه، همدلی، مواجهه سازی، تفسیر و بینش، رهبری، ایفای نقش، تسکین یا آرام بخشی، ارجاع)

- مهارت های مشاوره

فعالیت یادگیری:

۱- مطالعه مطالب از منابع معرفی شده

۲- مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های طرح شده از سوی مدرس

۳- مقایسه فنون راهنمایی و مشاوره با یکدیگر و بیان تفاوت های آنها

۴- مشاهده اجرای فنون مشاوره توسط متخصصان (مستقیم/ فیلم) و تحلیل مشاهدات به صورت مکتوب

فعالیت عملکردی:

۱- تحلیل و مقایسه فنون راهنمایی و مشاوره و ارایه گزارش آن در کلاس درس

۲- طراحی و اجرای یک نمونه از هر کدام از فنون راهنمایی نظیر مشاهده، مصاحبه و ....، و ارایه گزارشی ازآنها بـه مـدرس ۳- بیان کاربرد هریک از فنون راهنمایی و مشاوره درمحیط واقعی مدرسه در قالب گزارش کتبی

۴- اجرای فنون مشاوره توسط دانشجویان رشته مشاوره با توجه به مشاهدات خود (مستقیم/ فیلم)در مـورد یـک نفـر از دانـش آموزان و ارایه گزارش صوتی- تصویری و کتبی آن به مدرس

فصل پنجم: نقش و وظایف کارکنان مدرسه در برنامه راهنمایی و مشاوره دانش آموزان

- نقش و وظایف مدیرمدرسه

- نقش و وظایف معلم مدرسه

- نقش و وظایف مشاورمدرسه

- نقش و وظایف مربی پرورشی مدرسه

- نقش سایر متخصصان در فرایند راهنمایی و مشاوره

- نقش خانواده در فرایند راهنمایی و مشاوره

- نقش دانش آموز در فرایند راهنمایی و مشاوره

فعالیت یادگیری:

- مطالعه مطالب از منابع معرفی شده

۲- مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های طرح شده از سوی مدرس

۳- مقایسه نقش و وظایف معلم،مدیر،مشاور،مربی پرورشی و سایر متخصصان در برنامه راهنمایی و مشاوره مدرسه و بیان تفاوت های آنها

فعالیت عملکردی:

۱- تحلیل و مقایسه نقش و وظایف معلم،مدیر،مشاور،مربی پرورشی و سایر متخصصان در برنامه راهنمایی و مشـاوره مدرسـه و ارایه گزارش آن در کلاس درس

فصل ششم: جایگاه راهنمایی و مشاوره در نظام آموزش و پرورش

– برنامه های راهنمایی و مشاوره در دوره های تحصیلی ابتدایی و متوسطه

– نقش و عمل مشاور در دوره های تحصیلی ابتدایی و متوسطه

– ساختار و تشکیلات راهنمایی ومشاوره در آموزش و پرورش ایران

– خدمات و وظایف مراکز مشاوره دانش آموزی وخانواده در مناطق آموزش و پرورش

– خدمات و وظایف مراکز مشاوره دانشجویی در دانشگاهها

– مشاوره در موسسات و مراکز بهداشت روانی

– تفاوت های فردی در بین دانش آموزان مدرسه

– در نظر گرفتن تفاوت های فردی در راهنمایی و مشاوره با دانش آموزان

فعالیت یادگیری:

– مطالعه مطالب از منابع معرفی شده

۲– مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های طرح شده از سوی مدرس

۳– مقایسه برنامه های راهنمایی و مشاوره درمدارس ابتدایی و متوسطه و بیان تفاوت های آنها

۴– مقایسه دانش آموزان از نظر تفاوت های فردی در ابعاد مختلف

فعالیت عملکردی:

۱– تحلیل و مقایسه برنامه های راهنمایی و مشاوره در مدارس ابتدایی و متوسطه و ارایه گزارش آن در کلاس درس

۲– تحلیل و مقایسه برنامه های راهنمایی و مشاوره در مراکز مشاوره دانش آموزی، خانواده و دانشجویی و ارایه گزارش کتبی آن به مدرس

۳– مقایسه تفاوت های فردی دونفر از دانش آموزان یک مدرسه توسط دانشجویان رشته مشاوره و ارایه گزارش کتبی آن به مدرس

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارایه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان و تحلیل پاسخ های مربوط به پرسش های مطرح شده است. برقراری ارتباط میان آموخته های

کلاسی و الزامات محیط آموزشی، بهره گیری از فرصتهای یادگیری خارج از محیط آموزشی،برقراری پیوند میان نظر و عمل در محیط آموزشی و فراهم نمودن مشارکت گروهی دانشجویان در انجام فعالیت های عملکردی توسط مدرس از راهبردهای تدریس این درس می باشد که منجر به درک عمیق تر مطالب وبکارگیری دانش نظری راهنمایی و مشاوره توسط دانشجو معلمان در موقعیت های واقعی مدرسه خواهد شد.یادگیری غیر مستقیم نیز مستلزم مطالعه فردی و درک شناختی فرد در موقعیت های مختلف محیط آموزشی می باشد.

٤. منابع آموزشی

منابع اصلی:

– قدمی، سید امیر؛ همت، نورعلی و نبوی، سید صادق (زیر چاپ). مبانی و اصول راهنمایی و مشاوره، تهران، انتشارات دانشگاه فرهنگیان

– گلادینگ، ساموئل .تی(۱۳۹۰). اصول ومبانی مشاوره. ترجمه مهدی گنجی، تهران، نشر ساوالان.

– شفیع آبادی، عبدالله (۱۳۹۰). مقدمات راهنمایی ومشاوره. تهران، انتشارات رشد.

منابع فرعی:

– اصغری پور، حمید(۱۳۹۱). کلیات راهنمایی و مشاوره، مشهد، نشرتمرین

– گیبسون، رابرت و میشل، ماریان(۱۳۸۶). زمینه مشاوره و راهنمایی، ترجمه باقر ثنایی و همکاران،انتشارات رشد

– صافی ، احمد(۱۳۷۹). راهنمایی و مشاوره در دوره های تحصیلی، تهران، انتشارات رشد

– تمدنی، مجتبی و بهمنی، بهمن (۱۳۹۱). فنون مشاوره و روان درمانی، تهران، نشر دانژه

–حسینی بیرجندی، سید مهدی (۱۳۷۱). اصول و روش های راهنمایی و مشاوره،تهران،انتشارات علمی دانشگاه آزاد اسلامی

٥. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری(باز پاسخ،بسته پاسخ، چندگزینه ای و یا ترکیبی) به میزان ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده کلاسی۲نمره

ارزشیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف(فعالیت) عملکردی۸ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده براساس تکالیف یادگیری در طول نیمسال،تکالیف عملکردی و آزمون پایان نیمسال انجام می شود. مبنای ارزیابی تکالیف(یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «ارزشیابی از یادگیری»

۱. معرفی درس و منطق آن:

درس ارزشیابی پیشرفت تحصیلی به عنوان یک حوزه تخصصی در بردارنده دروس متعددی چون آمار، روش تحقیق و اندازه گیری می باشد. در واقع این درس کمک میکند تا بتوان میزان تحقق اهداف کلی از آموزش را مورد ارزیابی قرار داده، سطح کیفی آموزش را ارتقا بخشیده و بطور نظامند اثرات آنرا مورد بازبینی و واکاوی قرار داد. استفاده و بکارگیری الگوهای متعدد ارزشیابی برای قضاوت درخصوص برنامه های درسی به معلمان کمک می کند تا نیازهای آموزشی را شناسایی نمایند و در سازماندهی مطالب و محتوای درسی انتقال دانش، نگرش و بالابردن سطح مهارتها را بهبود بخشند.

مشخصات درس نوع درس: نظری/ عملی تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۴۸ساعت پیشنیاز:	نام درس: ارزشیابی از یادگیری **اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:** با کسب مهارت در حوزه ارزشیابی پیشرفت تحصیلی قادر باشد انواع آزمونها و الگوهای ارزشیابی را پیاده سازی نماید و در خصوص اهداف ارزشیابی، آزمونهای عملکردی، محاسبه ضریب دشواری آزمون، نحوه محاسبه ضریب پایایی و آزمونهای ارزیابی عملکرد گزارشی را ارائه نماید.			
شایستگی اساسی: **CK ۱-۱ &۱-۲** **&** **PK ۲-۲&۲-۳**	**ملاک‌ها**	**سطح ۱**	**سطح۲**	**سطح۳**
	رویکرد ارزشیابی	دانشجو قادر است انواع الگوهای ارزشیابی را نام ببرد.	دانشجو قادر است در طبقه بندی از نقاط قوت و ضعف الگوهای ارزشیابی ارائه دهد و بر همین اساس الگوها را درجه بندی نماید.	دانشجو قادر است الگوها ارزشیابی را مورد تحلیل قرار داده و کاربرد هر یک را در نمونه ای عینی مورد نقد و بررسی قرار دهد.
	آزمونهای عملکردی	دانشجو قادر است انواع آزمونهای عملکردی را طبقه بندی نماید .	دانشجو قادر است انواع آزمونها را مقایسه نموده و برای هریک نقاط قوت و ضعف را مشخص نماید.	دانشجو قادر است انواع آزمونها عملکردی را به لحاظ کاربردی مورد نقد و تحلیل قرار دهد.
	محاسبه ضریب پایایی و روایی	دانشجو قادر است در حوزه تعیین پایایی و روایی تعریفی را ارائه دهد	دانشجو قادر است محاسبات مربوط به تعیین روایی و پایایی آزمونهای پیشرفت تحصیلی را انجام دهد.	دانشجو قادر است ضریب پایایی و روایی انواع آزمونهای پیشرفت تحصیلی را محاسبه نماید و مورد نقد و بررسی قرار دهد.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

نوبت بحث	محتوای درس	تکالیف یادگیری	تکالیف عملکردی
اول	تعاریف و اصطلاحات: آزمون، اندازه‌گیری، ارزشیابی، مقیاسها و انواع آن،	باذکر تعاریف و مثالهای گوناگون تعاریف مشخص و نقاط تفاوت و تشابه شناسایی و تحلیل گردد.	از دانشجویان خواسته شود با مراجعه به منابع متعدد تعاریف مختلفی گرآوری و در قالب جدولی ارائه نمایند.
دوم	انواع آزمونها و ویژگی آنها	نمونه هایی از آزمونها در کلاس مطرح و بر چگونگی و نحوه ساخت آنها بحث و تبادل نظر شود.	از دانشجویان خواسته شود نمونه هایی از آزمونها را در پژوهشها یافته و با ویژگیهای آنها تطابق بدهند.
سوم	رویکردهای مطرح در ارزشیابی	بحث و تبادل نظر در خصوص ارزشیابی و دیدگاه مقایسه ای با توجه به اهداف مطرح شود و با ذکر مثال های گوناگون الگوی متناسب با هر ساختار مورد بررسی قرار گیرد	
چهارم	مراحل ارزشیابی آموزشی، تحلیل موقعیت، اهداف و مولفه های ارزشیابی آموزشی	در این جلسه با نمایش فیلم مرحله تحلیل موقعیت مورد بررسی قرار گرفته و هدفها و پیش نیازها با بحث و گفتگو مورد واکاوی قرار بگیرد.	از دانشجویان خواسته شود که فیلم را مجددا بررسی و نکات مطرح شده در خصوص اهداف و پیش نیازها را بازبینی مجدد و گزارش جدید ارائه نمایند.
پنجم	تعریف، اهداف، مراحل، روشها و طبقه بندیهای طرح ارزشیابی پیشرفت تحصیلی	با ارائه نمونه هایی از انواع طرح های ارشیابی پشیرفت تحصیلی، ویژگیها و سطوح طبقه بندی طرحها مورد تحلیل و بررسی قرار گیرد.	از دانشجویان خواسته شود که با انتخاب یک درس مشخص یک نمونه از طرح ارزشیابی پیشرفت تحصیلی آماده و در کلاس ارائه نمایند.
ششم	انواع آزمونها و کاربرد آنها و قواعد هر یک	با طرح نمونه های متفاوتی از انواع آزمون ها در کلاس نقاط قوت و ضعف هر یک از آزمونها به نقد و بررسی گذاشته شود.	از دانشجویان خواسته شود با طراحی یک نمونه ترکیبی از انواع آزمونها ویژگیهای هر یک از آزمونها را مورد ارزیابی قرار دهند.
هفتم	طرح نمونه های عملی در کلاس	نمونه های متعددی از طرح ها توسط دانشجویان شناسایی و نمونه های طراحی شده توسط ایشان را در گروه (کلاس) نقد و بررسی نمایند.	از دانشجویان خواسته شود نمونه های طراحی شده و بررسی شده را مورد بازبینی قرار دهند.

هشتم	تعریف آزمونهای عملکردی و انواع آن، مراحل تهیه آزمونهای عملکردی، روش واقعه نگاری ، چگونگی تهیه چک لیست	با ارائه یک نمونه کار آزمونهای عملکردی و چگونگی مقیاس بندی انها در کلاس به صورت عملی تهیه و نمونه طراحی انجام شده در جلسه قبل در این قالب اجرای مجدد گردد.	از دانشجویان خواسته شود یک نمونه از روشهای سنجش مشاهده ای را انتخاب و با استفاده از روش واقعه نگاری یک گزارش ارائه نمایند.
نهم	شرایط اجرای آزمون، نحوه نمره گذاری، نحوه تفسیر اطلاعات، محاسبه ضریب دشواری آزمون	یک نمونه از آزمونهای اجرا شده در کلاس ارائه و موارد و مباحث کلاس با نمونه تطبیق و واکاوی گردد.	از دانشجویان خواسته شود یک نمونه آزمون را مورد تحلیل و بررسی قرار داده، اطلاعات انرا تفسیر و ضریب دشواری آزمون را محاسبه نمایند.
دهم	نقش و کاربرد آمار توصیفی در تفسیر داده ها، شاخصهای مرکزی و شاخصهای پراکندگی	به ذکر دلایلی اهمیت بکارگیری آمار توصیفی در تحلیل آزمونها پرداخته شود و شاخصهای مرکزی و پراکندگی با ذکر مثال حل و تمرین شود.	از دانشجویان خواسته شود در بخش شاخصهای مرکزی از میانگین و در بخش شاخصهای پراکندگی واریانس و ضریب همبستگی مثالها و نمونه هایی تمرین و نمرات آزمونهای قبلی محاسبه گردد.
یازدهم دوازدهم	تعیین روایی، اهمیت و انواع آن	در نمونه های آزمونهای قبلی محاسابات روایی در کلاس درس بطور عملی انجام و انواع آن مورد بحث و گفتگو قرار گرفته و ترجیحا برای هر مورد نمونه ای انجام شود.	از دانشجویان خواسته شود در موارد آزمونهای قبلی روایی آزمونها محاسبه و گزارش گردد.
سیزدهم	تعریف پایایی، روشهای پایایی، نحوه محاسبه ضریب پایایی	روش محاسبه پایایی در نمونه ذکر شده محاسبه و موارد دیگر نیز طرح شود.	از دانشجویان خواسته شود نحوه محاسبه پایایی را در چند کار پژوهشی مورد بررسی قرار دهند.
چهاردهم	هدفهای ارزشیابی، تعریف ارزشیابی ، انواع ارزشیابی	موارد و رئوس درس در کلاس به بحث و گفتگو گذاشته شود و نمونه هایی از انواع ارزشیابی بررسی گردد.	از دانشجویان خواسته شود در یک جدول انواع، تفاوتها و شباهتهای ارزشیابی را ترسیم نمایند.
پانزدهم	روشهای مشاهده موقعیت، مصاحبه، نظرخواهی	روشهای ارزشیابی مورد تحلیل و بررسی قرار گرفته و محاسب و معایب هریک مورد نقد و بررسی قرار گیرد.	از دانشجویان خواسته شود در یک نمونه عملی و در جامعه کوچک ۵ نفری روشهای این جلسه را اجرا و گزارشی ارائه دهند.
شانزدهم	آزمونهای ارزیابی عملکرد آموزشی، خود سنجی، ارزیابی همکاران	رئوس مطرح در این جلسه مورد بحث و گفتگو قرار گیرد و محاسن و معایب هر	از دانشجویان خواسته شود ارزشیابی پیشرفت تحصیلی را در طرحی جامع و بطور یکپارچه در قالب یک کار پژوهشی

		یک طرح و نقد و ارزیابی گردد.	طی یک هفته تـا زمـان برگـزاری آزمـون پایان ترم ارائه نمایند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

این درس به دلیل ماهیت عملی پیشنهاد میشود که به صورت حل مسئله و پروژه ای انجام شود و بیشـتر مفـاهیم بـه صـورت تحلیلی و با ارائه نمونه های مشابه تدریس شود.

٤. منابع آموزشی

منبع اصلی:

روشهای اندازه گیری و ارزشیابی آموزشی، دکتر علی اکبر سیف، نشر دوران.

منبع فرعی:

ارزشیابی آموزشی، دکتر عباس بازرگان، ناشر سمت.

روشهای ارزشیابی آموزشی، دکتر علیرضا کیامنش، ناشر: دانشگاه پیام نور.

٥. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

۶ نمره ارزیابی کارعملی که در جلسه آخر برای دانشجویان تعیین گردیده است.

ارزشیابی پایانی: ۱۴ نمره آزمون کتبی

سرفصل درس «کاربرد هنر در آموزش»

۱. معرفی درس و منطق آن

کاربرد هنر در آموزش به حوزه پیوند بین نظریه و عمل در برنامه درسی هنر می پردازد. از این رو دانشجو- معلمان باید با حوزه های کاربردی هنر آشنا شده و بتوانند به صورت عملیاتی، فرصت های یادگیری هنر را کسب کنند تا بتوانند در حوزه آموزش به دانش آموزان مدارس به عنوان معلمانی توانمند در حوزه هنر ایفای نقش کنند. این درس توجه دانشجویان به برنامه درسی هنر به صورت تلفیقی جلب کرده و تجارب نوین هنر را به آنها معرفی می کند.

مشخصات درس نوع درس: تربیتی تعداد واحد: ۱ واحد عملی زمان درس: ۳۲ ساعت پیشنیاز: -	نام درس: **کاربرد هنر در آموزش** **اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:** - مفهوم هنر و رابطه آن با مفهوم سواد را شناسایی کند. - ابعاد چهارگانه هنر در آموزش را به روشنی درک کند. - رابطه هنر و تلفیق با سایر دروس را درک کرده و بکار بگیرد. - برنامه درسی و آموزش هنر را در نگاه جهانی به همراه تجارب نوآورانه بشناسد.			
شایستگی اساسی: • ***CK***- کدهای ۱-۱ و ۱-۲ • ***PCK***- کدهای ۳-۱، ۳-۲، ۳-۳، ۳-۴				
	ملاک‌ها	**سطح ۱**	**سطح۲**	**سطح۳**
	تولید هنری	به خلق اثر هنری ساده با استفاده از الگو بپردازد.	به خلق اثر هنری متفاوت از الگو بپردازد.	آثار هنری جدیدی بدون استفاده از الگو و منحصر به فرد تولید کند.
	تاریخ هنری	به مشاهده آثار تاریخی پیرامون خود واکنش نشان بدهد.	نسبت به آثار تاریخی و رابطه هنر و فرهنگ حس مثبتی داشته باشد.	رابطه هنر و فرهنگ و تاریخ را به درستی درک کرده و به تحلیل عمیق بپردازد.

	نقد هنری	حساسیت بصری نسبت به پدیده های هنری داشته باشد.	ویژگی‌ها و کیفیت‌های پیچیده و ظریف مستتر در آثار هنری و محیط پیرامون خود را درک کند	ویژگی‌ها و کیفیت‌های پیچیده و ظریف مستتر در آثار هنری و محیط پیرامون خود را درک کرده و تفسیر و نقد کند.
	زیبایی شناسی	در گفتگوی دائمی دربارهٔ ماهیت هنر شرکت کند.	بر اساس ملاک‌های دقیق دربارهٔ هنر بپردازد.	بر اساس ملاک‌های دقیق به قضاوت دربارهٔ هنر و دفاع از آن بپردازد.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول- کلیات و اهمیت کاربرد هنر در آموزش

- هنر و بازاندیشی مفهوم سواد
- پیامدهای تربیت هنری
- هنر و تربیت چندفرهنگی

تکلیف یادگیری:

دانشجویان به شرح پیامدهای تربیت هنری در تعلیم و تربیت بپردازند.

فصل دوم- تولید آثار هنری

- برای کسب مهارت‌ها و توسعهٔ تخیل‌گرایی مورد نیاز برای عملکرد هنری با کیفیت بالا به دانش‌آموزان یاری رساند.
- دانشجویان باید برنامهٔ درسی را طراحی کنند که مهارت‌هایی برای توسعه تخیل گرایی آنها فراهم شود.
- دانشجویان با دامنه وسیعی از رسانه ها، ابزارها، تجهیزات و فنونی که توسط هنرمندان به کار گرفته می شوند، آشنا می شوند. همچنین سوژه ها، موضوعات درسی، نهادها و سایر ابزارهایی که تولید هنری را رشد و شکل می دهد، را می شناسند.
- دانشجویان می توانند مهارت ها و سنت های هنروری و هنرمندی را یاد بگیرند. مهارت هایی نظیر کاربرد رسانه ها، وسایل مختلف و به کارگیری ظرفیت ها و قابلیت های آنان.
- دانشجویان می توانند افکار، ارزش ها و احساسات مختلف خود را در یک شکل تجسمی از طریق دستیابی به راه های پاسخگو و فعالیت هایی که هنرمندان انجام می دهند، بیان کنند.

تکلیف عملکردی:

- دانشجویان باید احساساتشان را توسعه دهند، تخیل‌گرایی‌شان را پرورش دهند و مهارت‌های فنی مورد نیاز برای انجام کار صحیح با مواد آموزشی را کسب کنند.
- دانشجویان باید لذت ناشی از خلق آثار تجسمی را تجربه کنند و فرصت کسب مهارت‌های لازم برای دستیابی به این تجربهٔ لذت‌بخش را داشته باشند.
- به صورت پوشه کار ارائه شود.

فصل سوم- تاریخ هنری

در برنامهٔ تربیت هنری دانشجویان به درک زمینهٔ تاریخی و فرهنگی که هنر در آن پدید آمده، می پردازند. دانشجویان بر اساس آثار مختلف تاریخی، هنری، فرهنگی به حوزه تاریخ هنر ایران آگاهی یافته و آن را به صورت کاربردی مورد توجه قرار می دهند.

- **اطلاعات واقعی در مورد هنرمندان:** مثل تاریخ تولد و مرگ، سوابق و تجارب اولیه، اطلاعات در مورد آثار هنری مثل توصیف فیزیکی، موضوعی و شرایط.
- **تحلیل صوری اثر هنری**، یعنی توصیف کردن و تحلیل کردن حلقه های ارتباطی در یک اثر هنری (رنگ، فضا و...) به عنوان مبنایی برای فهم این که چگونه اثر هنری متناسب با خصوصیات یک هنرمند و یا هماهنگ با یک جنبش یا سنت هنری است.
- **تحلیل اثر هنری:** شامل اطلاعاتی دربارهٔ وسایل و مواد مورد استفاده، ابزارها و روش های به کار برده شده و تغییرات حاصله در اثر هنری که ناشی از گذر زمان یا سایر تأثیرهای محیطی است.
- **روابط مربوط به زمینه (بستر):** یعنی بررسی ارتباط میان آثار هنری و محیط اجتماعی، سیاسی و فرهنگی و شناخت تأثیر آن بر آثار مورد نظر.

تکلیف عملکردی:

- دانشجویان باید رابطهٔ میان هنر و فرهنگ را دریابند؛ مثلاً اینکه فناوری و ایدئولوژی در یک مقطع خاص چه تأثیری در آثار هنری هنرمندان گذاشته است.
- به تحلیل صوری، واقعی و روابط زمینه ها در یک یا چند اثر هنری ملی یا بین المللی بپردازند.
- به صورت پوشه کار ارائه شود.

فصل چهارم- نقد هنری

- دانشجویان باید چگونگی دیدن و صحبت کردن دربارهٔ کیفیت‌های هنری را بیاموزند. نگریستن شکلی از پیشرفت شناختی است. بنابراین دانشجویان با نگاهی متفاوت به آثار و پدیده های هنری می نگرند و تکنیک های نقد آثار هنری را می آموزند.

- نقادی هنری شامل کاربرد زبان، نگارش متفکرانه و هوشمندانه و صحبت کردن درباره هنر است که از طریق آن فرد می تواند به نحوی بهتر و پربارتر نقش و جایگاه هنر را در فرهنگ و جامعه درک کند و برای آن ارزش قائل شود.
- دانشجویان مراحل چهارگانه نقادی هنری را باید بیاموزند:

۱. **توصیف:** اگرچه مرحله توصیف بر ابعادی تأکید دارد که ما از طریق آنها به درک کلی امور می رسیم اما می تواند بحث های عمیقی را پدید آورد. گاهی ممکن است فردی رنگی را قرمز ببیند اما فرد دیگری آن را نارنجی ببیند و یا یک نفر شکلی را مربع ببینند ولی فرد دیگر آن را چند ضلعی ببیند. به هر حال از طریق توصیف است که می توان زبان را دقیق تر نشان داد.

۲. **تحلیل:** اگرچه تحلیل یک مبنای ادراکی دارد اما از مرحله توصیف یک گام فراتر می رود و فراگیر را وادار می کند تا ساختار یا ترکیب یک اثر هنری را تحلیل کند. فراگیر باید بتواند بین تقارن و نامتقارن تفاوت قائل شود، رسانه های هنری را تشخیص دهند، نسبت به کیفیت های رنگ و خط حساس باشد. آیا دانشجویان می توانند از زبان طراحی استفاده کنند یا خیر؟

۳. **تفسیر:** در مرحله تفسیر، دانشجویان به سطوح تخیلی تر قدم می گذارد و از او خواسته می شود تا درباره معنای مستتر در اثر هنری و یا هدف موجود در ذهن هنرمند تأمل کند. برای انجام این کار از دانشجو خواسته می شود تا بین ساختار موجود در اثر هنری و جهتی که هنرمند فراگیر را به آن سمت می کشاند، ارتباط برقرار کند. در این مرحله درباره اثر هنری سوال های مختلفی مطرح می شود و ویژگی آنها، این است که سوالات باز هستند و پاسخ درست یا غلط ندارند.

۴. **قضاوت:** فرایند نقد به طور طبیعی با قضاوت خاتمه می یابد. این قضاوت نتیجه ای است که بیانگر موفقیت یا شکست اثر هنری است و جایگاه آن در مقایسه با سایرآثار هنری نشان می دهد. قضاوت های شکل گرفته در این حالت به بحث گذاشته نمی شوند زیرا این وظیفه نقادان و خبرگان حرفه ای تر است نه معلمان دوره ابتدایی.

تکلیف عملکردی

- حساسیت بصری باید در دانشجویان پرورش یابد تا به اتکای آن بتوانند خصوصیات و کیفیت‌های پیچیده و ظریف مستتر در آثار هنری و محیط پیرامون خود را درک و توصیف کنند.
- مراحل چهارگانه نقد هنری را در طول ۴ جلسه در مورد یک اثر هنری ملی بکار بگیرند.
- به صورت پوشه کار ارائه شود.

فصل پنجم- زیبایی شناسی

- هدف دیگر تربیت هنری مربوط به ارزش‌هایی است که هنرها ایجاد می‌کنند.
- توجه دانشجویان به فرایند آفرینش هنرمندانه، پدیده هنری، تفسیر و شناخت، ارزشیابی انتقادی، زمینه فرهنگی و اجتماعی آن معطوف شود.
- زیبایی شناسی به دانشجویان یاد می دهد که به طور فلسفی بیندیشند، پرسش ها و پاسخ های ممکن که به طور طبیعی در مسیر ساختن، نقادی و بررسی تاریخی هنر به وجود می آید را مورد بررسی قرار دهند.

تکلیف عملکردی:

- دانشجویان باید گفتگوی دائمی دربارهٔ ماهیت هنر شرکت کنند.
- براساس ملاک های زیباشناسانه به قضاوت دربارهٔ هنر و دفاع از آن بپردازند.

فصل ششم- هنر و برنامه درسی تلفیقی

این دیدگاه به آن برنامهٔ درسی هنر اشاره دارد که با دیگر برنامه‌های درسی هنری و غیرهنری تلفیق می‌شود. برنامهٔ درسی تلفیقی هنر عموماً در یکی از چهار نوع ساختار برنامهٔ درسی سازماندهی می‌شود:

- گاهی از هنر استفاده می‌شود تا به فراگیران کمک کند تا دورهٔ خاص تاریخی یا فرهنگی خاص را بشناسند؛ مثل مطالعهٔ جنگ داخلی در کنار عکس‌های ماتئو برادی، و یا موسیقی و معماری آن دوره و طرز پوشش افراد طبقات اجتماعی.
- دومین شکل تلفیق حالتی است که در آن به فراگیران کمک می‌شود تا شباهت‌ها و تفاوت‌ها میان هنرها را بشناسند. مانند تفاوت معنای ریتم در موسیقی با معنای ریتم در هنرهای تجسمی.
- سومین شکل تلفیق، شناسایی ایدهٔ اصلی است که در هنر در دستِ انجام و یا در دیگر حوزه‌ها قابل شناسایی است.
- چهارمین نوع تلفیق مربوط به تمرین حل‌مسئله است. می‌توان از دانشجویان خواست که مسئله‌ای را تعریف یا بیان کنند که مستلزم در نظر گرفتن دیسیپلین‌های مختلف است؛ مثلاً اگر از دانش‌آموزان دبیرستانی خواسته شود که برای دانش‌آموزان پیش‌دبستانی یک بازی طراحی کنند، آن‌ها باید ملاحظات طراحی، رشد کودک، ویژگی‌های فیزیکی مواد آموزشی، ترکیب این موارد و مسائل زیباشناسی را در نظر بگیرند. این امر را می توان به صورت عملی با دانشجویان تمرین کرد.

تکلیف عملکردی:

- دانشجویان با استفاده از فعالیت های هنری مختلف برای یک درس مانند علوم، ریاضی، فارسی و ... به صورت تلفیقی یک برنامه درسی طراحی کند و متناسب با آن به صورت عملی آن برنامه درسی تلفیقی را اجرا کند.
- به صورت پوشه کار ارائه شود.

فصل هفتم- تجارب نوآورانه آموزش هنر

- در این فصل دانشجویان با تجارب بین المللی در حوزه آموزش هنر آشنا می شوند و کاربرد هنر در آموزش را به صورت واقعی درک می کنند.
- همچنین برخی مجامع بین المللی در حوزه آموزش هنر به صورت الکترونیکی و کتابخانه ای به دانشجویان معرفی می شود تا در حوزه های هنری مورد علاقه خود به کسب دانش و مهارت های حرفه ای بپردازند.

برنامه های آموزش هنر عبارتند از:

- کنفرانس جهانی آموزش هنر
- پروژه تتاک (TETAC)
- پروژه رامبرانت
- آشنایی با مجامع تخصصی، سایت های اینترنتی و نشریات آموزش هنر

تکلیف عملکردی

- دانشجویان با مراجعه به سایت ها و منابع الکترونیکی به معرفی فعالیت های مجامع بین المللی در حوزه آموزش هنر بپردازند.
- نمونه کارهای هنری مختلف در حوزه آموزش هنر به دانش آموزان را جستجو و معرفی کنند.
- به صورت پوشه کار ارائه شود.

۳ . راهبردهای تدریس و یادگیری

- استفاده از راهبرد مستقیم در تدریس مفاهیم و کلیات با استفاده از ابزارهای رایانه ای مناسب.
- شیوه های تدریس مشارکتی و گروهی، بازدید از مراکز هنری و موزه ها و گالری ها، روش ایفای نقش.
- راهبرد غیر مستقیم برای طراحی فرصت های یادگیری بر اساس ابعاد نقد هنری، تاریخ هنری و زیبایی شناسی.

۵. منابع آموزشی

منابعی که تا پایان سال ۱۳۹۸ برای استفاده در این درس پیشنهاد می‌شود، عبارتند از

- منبع اصلی

برای بخش نظری:

– مهرمحمدی، محمود؛ کیان، مرجان (۱۳۹۳). برنامه درسی و آموزش هنر در آموزش و پرورش، تهران: سمت.

برای بخش عملی:

– سایر منابع آموزشی معتبر که شیوه های تولید محصولات هنری را آموزش داده اند.

- منابع فرعی:

مجامع معتبر بین المللی مرتبط با آموزش هنر مانند:

- ***National Art Education Association***
- ***Getty Institute for Education in Art***
- ***International Society for Education through Art***

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

- ارزشیابی پایانی: آزمون پایان ترم= ۶ نمره
- ارزیابی پوشه کار بر اساس تولیدهنری، تاریخ هنری، نقد هنری = ۸ نمره
- اطلاع رسانی توسط دانشجویان در طول ترم مانند معرفی کتاب، سایت، اخبار، گزارش های علمی، همایش ها و ... مرتبط با آموزش هنر= ۳ نمره
- معرفی، نقد و تحلیل آثار هنری، تاریخی، فرهنگی ملی و بین المللی توسط دانشجویان در طول ترم= ۳ نمره

سرفصل درس « کاربرد زبان در تربیت»

۱. معرفی درس و منطق آن

رابطه زبان و تربیت، ریشه در وجوه مشترک آنها دارد: اندیشه و ارتباط. اندیشه از یک طرف با زبان آمیخته است و از طرف دیگر تربیت، به ویژه به معنای متعالی آن بر اندیشه استوار می گردد. اندیشه، از یک سو، محور تربیت و عمل تربیتی است، و از سوی دیگر، زبان و اندیشه، رابطه‌ای ناگسستنی دارند. این رابطه و پیوستگی چنان است، که برخی از فیلسوفان و دانشمندان، اندیشه و زبان را یکی دانسته اند.

ارتباط، محور دیگر رابطه تربیت و زبان است. ارتباط جنبه عینی و قابل مشاهده رابطه زبان و تربیت است. ارتباط، موضوعی مهم در مباحث مربوط به زبان است؛ به طوری که، برخی از زبان شناسان، ارتباط را مهم ترین کارکرد زبان دانسته اند؛ و تربیت نیز، فرایندی ارتباطی است، و بدون برقراری ارتباط، میان مربی و تربیت شونده، تربیت، ممکن نمی گردد. بخش مهمی از ارتباط تربیتی/آموزشی از طریق ارتباط کلامی شکل می‌گیرد. آیا زبان و ارتباط از طریق زبان، می تواند اهداف تربیت را محقق سازد؟ چه ملاحظات و چه محدودیت هایی در این مسیر وجود دارد؟ با شناخت ویژگی های زبان و چگونگی به کارگیری زبان و برقراری ارتباط زبانی مناسب در فرایند تربیت/آموزش ضمن جستجوی پاسخ این پرسش ها، امکان فعالیت تربیتی/آموزشی موثرتری برای معلمان فراهم می‌شود.

مشخصات درس

نام درس: کاربرد زبان در تربیت

نوع درس: عملی

تعداد واحد: ۱

زمان درس: ۳۲ ساعت

پیشنیاز: ندارد

اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:

۱- با توجه به انواع ارتباط زبانی(کلامی) در ابعاد مختلف حیطه‌ها و فعالیت‌های ارتباطی در تربیت/آموزش، رابطه زبان و تربیت را بفهمد و با توجه به وظایف تربیتی/آموزشی یک معلم به حضور و نقش زبان در ابعاد مختلف تربیت/آموزش (تعلیم و تربیت) آگاه و حساس شود.

۲- انواع ویژگی های زبان را بشناسد و زبان را به عنوان یک مجموعه زنده و نقش‌آفرین بفهمد.

۳-بر اساس ویژگی های زبان، مصداق‌های حضور و نقش(ویژگی‌های) زبان را در ابعاد مختلف تربیت/آموزش و بافت های مختلف نظام آموزش و پرورش شناسایی کند.

۴- از طریق بازشناسی و درک و فهم عمیق از مفهوم تربیت و با توجه به ویژگی‌های زبان، محدودیت‌های کاربرد زبان در تربیت را بشناسد.

۵- با توجه به ویژگی‌های معنی‌شناختی زبان و واژگان آموزش از طریق زبان و واژگان آشنا را اجرا کند.

شایستگی اساسی:

- ***CK***- کدهای ۱-۱ و ۱-۲
- ***PCK***- کدهای ۳-۱، ۳-۲، ۳-۳، ۳-۴

ملاک	سطح ۱	سطح۲	سطح۳
رابطه زبان و	انواع ارتباط و	با توجه به انواع ارتباط	آثار مثبت و منفی انواع

	تربیت	رخدادهای ارتباطی زبانی(کلامی) در تربیت/آموزش را بشناسد.	زبانی در تربیت/آموزش و نیز فعالیت‌های تربیتی/آموزشی یک معلم، مصداق‌های حضور و نقش‌آفرینی زبان در ابعاد مختلف تربیت/آموزش و در انواع ارتباط‌های تربیتی/آموزشی معرفی کند.	کاربرد زبان در ارتباط تربیتی/آموزشی را جستجو کند و برخی از آنها را معرفی کند.
	شناخت کلی زبان	انواع ویژگی‌های زبان از آوا تا معنا را به صورت کلی بشناسد.	زبان را به عنوان یک مجموعه زنده و نقش‌آفرین در انواع فعالیت های ارتباطی، به ویژه در فرایند تربیت بفهمد.	آثار ویژگی‌های زبان در انواع ارتباط تربیتی/آموزشی را مشاهده و گزارش کند.
	شناخت جزئی تر زبان	انواع ویژگی‌های زبان را از آوا تا معنا و در واحدهای مختلف زبان(از واژه تا متن) بشناسد.	مصداق‌های حضور و نقش آفرینی(ویژگی های) زبان را در آموزش زبان(فارسی) و در آموزش دروس دیگر(آموزش از طریق زبان) بشناسد.	بر اساس شناخت ویژگی های زبان، تغییرات لازم را در نمونه ای از تدریس خود نمایش دهد و درباره تفاوت تدریس بدون توجه به ویژگی‌های زبان و با توجه به آن بحث کند.
	شناخت محدودیت‌های کاربرد زبان	از طریق بازشناسی و درک و فهم عمیق از مفهوم تربیت، الزامات تربیت/آموزش و	بر اساس الزامات تربیت/آموزش و ارتباط تربیتی/آموزشی و با توجه به ویژگی‌های	با توجه به محدودیت‌های کاربرد زبان در تحقق بخشیدن به اهداف کلی

		ارتباط تربیتی/آموزشی را بشناسد.	زبان، محدودیت‌های کاربرد زبان را در تحقق اهداف کلی تربیت/آموزش بشناسد.	تربیت/آموزش، درباره آثار کاربرد بدون محدودیت زبان در تربیت/آموزش بحث کند.
	آموزش از طریق زبان(واژگان) آشنا	با توجه به ویژگی‌های معنی‌شناختی زبان، اهمیت و چگونگی کاربرد زبان آشنا را در تربیت/آموزش(دروس مختلف) بفهمد.	با توجه به ویژگی‌های معنی‌شناختی زبان و واژگان، آموزش از طریق واژه‌های آشنا را در سوادآموزی به ویژه آموزش واژگان اجرا کند.	با توجه به ویژگی‌های معنی‌شناختی زبان و واژگان، آموزش از طریق واژه‌های آشنا را در آموزش دروس دیگر اجرا کند.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

نوبت بحث	موضوع	محتوای درس	تکالیف یادگیری	تکالیف عملکردی
اول و دوم	**رابطه زبان و تربیت**	**-منابع:(۸) و (۵) و(۲۰)** -ضرورت آگاهی معلمان از رابطه زبان و تربیت و ویژگی‌های زبان و نقش‌آفرینی آن در تربیت -ارتباط و مفاهیم اصلی ارتباط -روش‌های برقراری ارتباط و ارتباط موثر - شناسایی انواع ارتباط و رخدادهای ارتباطی زبانی	- مطالعه منابع مربوط به ضرورت آگاهی معلمان از رابطه زبان و تربیت و ویژگی‌های زبان و نقش‌آفرینی آن در تربیت -مطالعه منابع مربوط به ارتباط و درک اجزاء یک فرایند ارتباطی و روش‌های برقراری ارتباط موثر - معرفی مصداق‌های حضور و نقش آفرینی زبان در ابعاد مختلف تربیت/آموزش و در انواع	-مصداق‌های حضور و کاربرد زبان در کار یک معلم را بیان کند. -آثار مثبت و منفی انواع کاربرد زبان در ارتباط تربیتی/ آموزشی را جستجو کند و برخی از آنها را گزارش کند.

		(کلامی) در تربیت/ آموزش و نیز فعالیت‌های تربیتی/ آموزشی یک معلم،	ارتباط‌های تربیتی/ آموزشی و نیز فعالیت های تربیتی/ آموزشی یک معلم	
سوم و چهارم	**شناخت کلی زبان**	**-منابع:(۷)یا(۹)و (۱۰)** -انواع ویژگی های زبان از آوا تا معنا به صورت کلی -معرفی زبان به عنوان یک مجموعه زنده و نقش‌آفرین در انواع فعالیت‌های ارتباطی - ساختمان و نقش و منشا زبان نظامداری و ساختمندی و قاعده مندی و ... منشا زبان: الهی و طبیعی و اجتماعی و جسمی و ابزاری و ژنی و ... زبان انسان و زبان حیوان: زبان حیوانات و نخستیها و	مطالعه منابع و مباحث نظری مربوط به انواع ویژگی های زبان از آوا تا معنا - زبان را به عنوان یک مجموعه زنده و نقش‌آفرین در انواع فعالیت‌های ارتباطی فرایند تربیت بفهمد. -معرفی مصداق‌های حضور و نقش‌آفرینی زبان در انواع ارتباط، به ویژه در فرایند تربیت/آموزش و نیز فعالیت های ارتباطی یک معلم در مدرسه	-حضور و آثار زبان در انواع ارتباط تربیتی/ آموزشی را مشاهده و گزارش کند. - با تغییر دادن برخی از ویژگی های زبانی در جریان برقراری ارتباط کلامی، تغییر نتایج ارتباط را مشاهده، تحلیل و گزارش کند.
پنجم	**شناخت جزئی زبان: آواشناسی- واجشناسی**	**-منابع:(۷) و (۱٤)** -انواع ویژگی‌های آواجشناسی زبان را در واحدهای مختلف زبان - آواهای زبان (آواشناسی):	-مطالعه منابع معرفی شده و یادگیری موارد زیر: -انواع ویژگی‌های آواجشناسی زبان را در واحدهای مختلف زبان	- با تغییر دادن برخی از ویژگی‌های آواجشناسی زبان در جریان برقراری ارتباط کلامی، تغییر نتایج ارتباط را مشاهده، تحلیل و گزارش کند.

		همخوانشناسی و واکداری و واجگاهی و واجراهی و واکه‌شناسی و ..... -نظام آوایی زبان (واجشناسی): واج و واجگونه و زوج کمینه و واجآرایی و هجا و همبرتولیدی	آواهای زبان (آواشناسی): همخوانشناسی و واکداری و واجگاهی و واجراهی و واکه‌شناسی و ..... -نظام آوایی زبان (واجشناسی): واج و واجگونه و زوج کمینه و واجآرایی و هجا و همبرتولیدی	
ششم	**شناخت جزئی زبان: نقش آواشناسی- واجشناسی در سواد آموزی و آموزش**	**-منابع:(۷) و (۱٤) و (۱۵) و (۱۷)** - ماهیت سوادآموزی و چگونگی آموزش مهارت‌های زبانی - مصداق‌های حضور و نقش آفرینی (ویژگی های) آواجشناسی زبان در آموزش مهارت‌های چهارگانه زبانی (زبان فارسی) و در آموزش دروس دیگر (آموزش از طریق زبان -آگاهی فرازبانی واجشناختی و کاربرد آن در آموزش، به ویژه خواندن و نوشتن	- مطالعه منابع و مطالب مربوط به بحث آواشناسی- واجشناسی - مطالعه مباحث مربوط به سوادآموزی و آموزش مهارت‌های زبانی - شناسایی و معرفی مصداق‌های حضور و نقش‌آفرینی (ویژگی‌های) آواجشناسی زبان در آموزش مهارتهای چهارگانه زبانی (زبان فارسی) و در آموزش دروس دیگر (آموزش از طریق زبان)	بر اساس شناخت ویژگیهای آواجشناسی زبان و آگاهی فرازبانی واجشناختی، تغییرات لازم را در نمونه‌ای از تدریس خود نمایش دهد و درباره تفاوت تدریس بدون توجه به ویژگی‌های آواجشناسی زبان و با توجه به آنها بحث کند. - شناسایی و معرفی مصداق‌های حضور و نقش‌آفرینی (ویژگی‌های) آواجشناسی زبان در آموزش مهارتهای چهارگانه زبانی (زبان فارسی)
هفتم	**شناخت جزئی**	**-منابع:(۷) و (۱۵) و**	- مطالعه منابع و مطالب مربوط به انواع ویژگی‌های	-بر اساس شناخت ویژگیهای صرفی زبان و آگاهی فرازبانی

	زبان: صرف؛ **نقش صرف در سوادآموزی و آموزش به طور کلی**	**(۱۷)** -انواع ویژگی های صرفی زبان در واحدهای مختلف زبان: واژه‌سازی، ریشه‌شناسی، راه‌های واژه‌سازی، ابداع و وامگیری و ... -تکواژشناسی/ صرف، تکواژ، تکواژگونه و ... -روش جستجو و یافتن مصداق‌های ویژگی‌های صرفی زبان در آموزش مهارتهای چهارگانه زبانی (زبان فارسی) و در آموزش دروس دیگر (آموزش از طریق زبان) -آگاهی فرازبانی صرفی را بشناسد و کاربردش را در خواندن و نوشتن بداند.	صرفی زبان در واحدهای مختلف زبان: واژه سازی، ریشه‌شناسی، راه‌های واژه‌سازی، ابداع و وامگیری، تکواژشناسی/ صرف، تکواژ، تکواژگونه و ... انواع ویژگی‌های صرفی زبان را در واحدهای مختلف زبان بشناسد: واژه‌سازی، ریشه‌شناسی، راههای واژه‌سازی، ابداع و وامگیری و ... تکواژشناسی/ صرف، تکواژ، تکواژگونه و ... مصداق‌های حضور و نقش‌آفرینی (ویژگی‌های) صرفی زبان را در آموزش مهارتهای چهارگانه زبانی (زبان فارسی) و در آموزش دروس دیگر (آموزش از طریق زبان) بشناسد. آگاهی فرازبانی صرفی را بشناسد و کاربردش را در خواندن و نوشتن بداند.	صرفی، تغییرات لازم را در نمونه ای از تدریس خود نمایش دهد و درباره تفاوت تدریس بدون توجه به ویژگی‌های صرفی زبان و با توجه به آنها بحث کند. - شناسایی و معرفی مصداق‌های حضور و نقش‌آفرینی (ویژگی‌های) صرفی زبان در آموزش مهارتهای چهارگانه زبانی (زبان فارسی) -کاربرد آگاهی فرازبانی صرفی در خواندن و نوشتن خود و گزارش نتیجه اقدام
هشتم	**شناخت جزئی زبان:** **شناخت جزئی**	**-منابع:(۷) و (۱۵) و (۱۷)** -انواع ویژگی‌های نحوی	- مطالعه منابع و مطالب مربوط به انواع ویژگی‌های نحوی در واحدهای مختلف	-بر اساس شناخت ویژگیهای نحوی زبان و آگاهی فرازبانی نحوی، تغییرات لازم را در نمونه ای از تدریس خود نمایش دهد و

	زبان: نحو؛ **نقش نحو در سوادآموزی و آموزش به طور کلی**	در واحدهای مختلف زبان -مصداق‌های حضور و نقش آفرینی (ویژگی های) نحوی زبان در آموزش مهارتهای چهارگانه زبانی (زبان فارسی) و در آموزش دروس دیگر (آموزش از طریق زبان) -آگاهی فرازبانی نحوی و کاربردآن در درک خوانداری و در نوشتن	زبان -انواع ویژگی‌های نحوی زبان را در واحدهای مختلف زبان بشناسد. -آگاهی فرازبانی نحوی را بشناسد و کاربردش را در درک خوانداری و در نوشتن بداند. -مصداق‌هایی از حضور و نقش‌آفرینی (ویژگی‌های) نحوی زبان را در آموزش مهارت‌های چهارگانه زبانی (زبان فارسی) و در آموزش دروس دیگر (آموزش از طریق زبان) شناسایی و معرفی کند.	درباره تفاوت تدریس بدون توجه به ویژگی‌های نحوی زبان و با توجه به آنها بحث کند. -کاربرد آگاهی فرازبانی نحوی در خواندن متون درسی خود و هنگام نوشتن نوشته های خود و و تحلیل و گزارش نتیجه اقدام
نهم و دهم	**شناخت جزئی زبان: معناشناسی** **و نقش ویژگی‌های معناشناختی زبان در تربیت/آموزش**	**-منابع:(۸) و (۵) و (٦) و (۲)** -انواع ویژگی‌های معناشناسی زبان در واحدهای مختلف زبان؛ معناشناسی، مختصات معنایی، نقشهای معنایی، روابط معنایی و همآیی و ..... مصداق‌های حضور و نقش آفرینی (ویژگی های) معناشناسی زبان را در	- مطالعه منابع و مطالب مربوط به انواع ویژگی‌های معناشناختی در واحدهای مختلف زبان؛ از جمله مطالب مربوط به معناشناسی، مختصات معنایی، نقشهای معنایی، روابط معنایی، چند معنایی و همآیی و ..... - مصداق‌های حضور و نقش‌آفرینی (ویژگی‌های) معناشناختی زبان را در آموزش مهارت‌های	-بر اساس شناخت ویژگی‌های معناشناختی زبان و آگاهی فرازبانی معنایی، تغییرات لازم را در نمونه ای از تدریس خود نمایش دهد و درباره تفاوت تدریس بدون توجه به ویژگی‌های معنایی زبان و با توجه به آنها بحث کند. - در متون درسی مختلف مثل علوم تجربی، معناهای ممکنی که از جمله ها ممکن است به ذهن کودکان دبستانی متبادر شود را مشاهده و ضمن گزارش

		آموزش مهارت‌های چهارگانه زبانی (زبان فارسی) و در آموزش دروس دیگر (آموزش از طریق زبان) آگاهی فرازبانی معناشناختی و کاربرد آن در خواندن و نوشتن	چهارگانه زبانی(زبان فارسی) - مصداق‌های حضور و نقش‌آفرینی (ویژگی‌های) معناشناختی زبان در آموزش دروس دیگر (آموزش از طریق زبان) را معرفی کند. آگاهی فرازبانی معناشناختی را بشناسد و کاربردش را در خواندن و نوشتن بداند.	درباره آنها بحث کند. -فهم دانش آموزان پایه‌های مختلف را از معنی اصطلاحات و واژه های به کار رفته در متون درسی آنان از جمله کتاب دینی؛ اجتماعی و ریاضی و ... بپرسد، ثبت و گزارش کند.(این تکلیف تا هفته سیزدهم انجام شود.)
یازدهم	**شناخت جزئی زبان: کاربردشناسی و گفتمانشناسی**	**-منابع:(۸) و (۵) و (٦)** -انواع ویژگی‌های کاربردشناسی و گفتمانشناسی زبان در واحدهای مختلف زبان: کاربردشناسی و بافت و ارجاع و کنش‌گفتها و ادب و ... -تحلیل گفتمان/ گفتمانشناسی و تعبیر و استنباط و انسجام و پیوستگی و گفتگو/ دیالوگ و اصول همیاری گرایس و پسازمینه و پیشازمینه - آگاهی فرازبانی کاربردشناسی و	- مطالعه منابع و مطالب مربوط به انواع ویژگی‌های کاربردشناسی و گفتمانشناسی زبان را در واحدهای مختلف زبان بشناسد: کاربردشناسی و بافت و ارجاع و کنشگفتها و ادب و ... -و نیز مطالعه منابع درباره تحلیل گفتمان/گفتمان‌شناسی و تعبیر و استنباط و انسجام و پیوستگی و گفتگو/ دیالوگ و اصول همیاری گرایس و پسازمینه و پیشازمینه -مصداق‌های حضور و نقش‌آفرینی (ویژگی‌های) کاربردشناسی و	بر اساس شناخت ویژگیهای کاربردشناسی و گفتمان‌شناسی زبان و آگاهی فرازبانی کاربردشناسی و گفتمان‌شناسی، تغییرات لازم را در نمونه‌ای از تدریس خود نمایش دهد و درباره تفاوت تدریس بدون توجه به ویژگی‌های کاربردشناسی و گفتمان‌شناسی زبان و با توجه به آنها بحث کند. -فهم دانش‌آموزان پایه‌های مختلف را از معنی اصطلاحات و واژه‌های به کار رفته در متون درسی آنان از جمله کتاب دینی؛ اجتماعی و ریاضی و ... بپرسد، ثبت و گزارش کند.(ا این تکلیف تا هفته سیزدهم انجام شود.)

		گفتمانشناسی را و کاربرد آن در خواندن و نوشتن	گفتمانشناسی زبان را در آموزش مهارتهای چهارگانه زبانی (زبان فارسی) معرفی کند. -و مصداق های حضور و نقش آفرینی ویژگی های کاربردشناختی و گفتمان‌شناسی زبان را در آموزش دروس دیگر بشناسد. -آگاهی فرازبانی کاربردشناسی و گفتمانشناسی را بشناسد و کاربردش را در خواندن و نوشتن بداند.	
دوازدهم	**شناخت جزئی زبان: گونه‌شناسی**	**-منابع:(۸) و (۱۳) و (٦) و (۲)** -انواع ویژگی‌های گونه‌شناسی زبان در واحدهای مختلف زبان: تاریخ و تحول زبان و خانواده و درخت و تطبیقی و تاریخ و مفاهیم درزمانی و همزمانی و .... -زبان و گونه‌های جغرافیایی زبانی و گونه استانده و لهجه و گویش و دوزبانگی و دوزبانگونگی و	-مطالعه منابع و مطالب مربوط به انواع ویژگی های گونه‌شناسی زبان در واحدهای مختلف زبان: تاریخ و تحول زبان و خانواده و درخت و تطبیقی و تاریخ و درزمانی و همزمانی و .... زبان و گونه های جغرافیایی زبانی و گونه استانده و لهجه و گویش و دوزبانگی و دوزبانگونگی و زبان آمیخته و .... زبان و گونه های اجتماعی	بر اساس شناخت ویژگیهای گونه‌شناسی زبان و آگاهی فرازبانی گونه شناسی، تغییرات لازم را در نمونه ای از تدریس خود نمایش دهد و درباره تفاوت تدریس بدون توجه به ویژگی‌های گونه‌شناسی زبان و با توجه به آنها بحث کند. -فهم دانش آموزان پایه‌های مختلف را از معنی اصطلاحات و واژه های به کار رفته در متون درسی آنان از جمله کتاب دینی؛ اجتماعی و ریاضی و ... بپرسد، ثبت و گزارش کند.(این تکلیف

		زبان آمیخته و .... -زبان و گونه‌های اجتماعی زبانی و جامعه‌شناسی زبان و سبکهای زبانی و اعتبار اجتماعی زبان و گونه های شغلی و سنی و جنسی و زبان و فرهنگ و نسبیت زبانی و مقولات فرهنگی و اجتماعی و جنسیتی و جهانشناختی و ایدیولوژی و حاکمیتی.... -مصداق‌های حضور و نقش آفرینی (ویژگی های) گونه‌شناختی زبان در آموزش مهارت‌های چهارگانه زبانی (زبان فارسی) -و نیز در آموزش دروس دیگر -آگاهی فرازبانی گونه‌شناسی و کاربرد آن در آموزش مدرسه‌ای	زبانی و جامعه‌شناسی زبان و سبکهای زبانی و اعتبار اجتماعی زبان و گونه های شغلی و سنی و جنسی و زبان و فرهنگ و نسبیت زبانی و مقولات فرهنگی و اجتماعی و جنسیتی و جهانشناختی و ایدیولوژی و حاکمیتی.... -مصداق‌های حضور و نقش‌آفرینی (ویژگی‌های) گونه‌شناختی زبان را در آموزش مهارتهای چهارگانه زبانی (زبان فارسی) -و در آموزش دروس دیگر (آموزش از طریق زبان) معرفی کند. - کاربرد آگاهی فرازبانی گونه‌شناختی در آموزش مدرسه‌ای را با مثال معرفی کند.	تا هفته سیزدهم انجام شود.) -میزان تنوع گونه‌های زبانی و مشکلات ناشی از آن را با توجه به تجربه تحصیل خود به عنوان دانش آموز و دانشجو، به صورت مکتوب و شفاهی ارائه کند و درباره آن بحث کند.
سیزدهم	**شناخت محدودیت‌های کاربرد زبان**	**-منابع: (۱)** - محدودیت کاربرد زبان در تربیت: محدودیت ناشی از ویژگی تربیت - محدودیت کاربرد زبان	-مطالعه منابع مربوط به درس - الزامات ناشی از مفهوم تربیت را معرفی کند. - با توجه به مفهوم	- فهم دانش آموزان پایه‌های مختلف را از معنی اصطلاحات و واژه های به کار رفته در متون درسی آنان از جمله کتاب دینی؛ اجتماعی و ریاضی و ... بپرسد، ثبت و گزارش کند.(این تکلیف

		در تربیت: محدودیت ناشی از ویژگی های زبان -بیان تجربه های مدرس از محدودیت‌هایی که در تدریس خود از طریق کلام و کتاب داشته است؛ در چه شرایطی نتوانسته است از طریق سخن، موجب یادگیری شاگردان یا فرزندان خود شود.	تربیت/آموزش بگوید و بنویسد که چه نوع اهداف تربیتی/آموزشی را نمی‌توان به صورت کلامی آموخت. - با توجه به شناخت ویژگی های زبان، محدودیت‌های کاربرد زبان در تربیت را معرفی کند.	تا هفته سیزدهم انجام شود.) -با توجه به تجربه های خود به عنوان یادگیرنده، بنویسد که چه موضوعاتی را از طریق کتاب و کلام نتوانسته است بیاموزد و چرا؟ -در صورتی که تجربه تدریس به هر شکلی داشته است بیان کند که در چه شرایطی نتوانسته است از طریق سخن، موجب یادگیری شاگرد شود.(مکتوب و ارائه در کلاس و بحث)
چهاردهم	**آموزش از طریق زبان (واژگان) آشنا**	**-منابع:(٦) و (٢)** -معرفی ویژگی‌های واژگان پایه -ویژگی‌های معناشناختی واژگان پایه - اهمیت و چگونگی کاربرد زبان آشنا در تربیت/ آموزش با توجه به ویژگی‌های معنی‌شناختی زبان، با مثال واژگان پایه	-مطالعه منابع از جمله کتاب واژگان پایه -معرفی ویژگی‌های معناشناختی واژگان پایه -با توجه به ویژگی‌های معنی‌شناختی زبان، اهمیت و چگونگی کاربرد زبان آشنا را در تربیت/ آموزش بفهمد.	با توجه به ویژگی‌های معنی‌شناختی زبان، چگونگی کاربرد زبان آشنا را در تربیت/ آموزش گزارش کند. -یک کتاب درسی را انتخاب کند، بخشی از آن را به دانش آموزان بدهد تا بخوانند، سپس میزان فهم آنان را بسنجد؛ در مرحله بعد در همان متن با استفاده از واژه های کتاب واژگان پایه، واژه هایی را جایگزین کند، سپس از دانش آموزان بخواهد متن جدید را بخوانند و فهم آنان ارز معنای متن را مجددا بسنجد. فرایند و نتیجه کار را به صورت کتبی گزارش کند و در کلاس درباره

				آن بحث شود.
پانزدهم	**آموزش از طریق زبان (واژگان) آشنا**	**-منابع:(٦) و (٢)** با توجه به ویژگی‌های معنی‌شناختی زبان، اهمیت و چگونگی کاربرد زبان آشنا را در سوادآموزی بفهمد.	با توجه به ویژگی‌های معنی‌شناختی زبان، اهمیت و چگونگی کاربرد زبان آشنا را در سوادآموزی بفهمد.	با توجه به ویژگی‌های معنی‌شناختی زبان و واژگان، آموزش از طریق واژه‌های آشنا را در سوادآموزی اجرا کند.
شانزدهم	**آموزش از طریق زبان (واژگان) آشنا**	**-منابع:(٦) و (٢)** با توجه به ویژگی‌های معنی‌شناختی زبان، اهمیت و چگونگی کاربرد زبان آشنا را در دروس مختلف بفهمد.	با توجه به ویژگی‌های معنی‌شناختی زبان، اهمیت و چگونگی کاربرد زبان آشنا را در دروس مختلف بفهمد.	با توجه به ویژگی‌های معنی‌شناختی زبان و واژگان، آموزش از طریق واژه‌های آشنا را در آموزش دروس دیگر اجرا کند.
هفدهم	**جمع بندی**	مروری بر اهداف اصلی درس	تحقق اهداف یادگیری درس، مطابق با سطوح سه گانه	-گزارشی مکتوب درباره تحقق اهداف پنج گانه درس هر دانشجو ارائه دهد و به صورت گروهی بحث کنند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

– آماده سازی درس ها در قالب اسلایدهای آماده شده ویژه هر جلسه توسط مدرس؛

– موضوع اسلایدها شامل طرح درس، محتوا، معرفی منابع و پرسش و تمرین و در پایان جمع بندی و معرفی منابع درس جلسه بعد است.

– پرسش از دانشجویان درباره موضوع جلسه قبل و گفتگو درباره مطالعات انجام شده

– دانشجویان و مدرسان درباره مطالب مورد مطالعه به طور مختصر فهم خود را می نویسند(در پوشه کار قرار می دهند) و در جلسه بعد ۱۵ دقیقه صرف بیان فهم خود درباره مطالب مورد مطالعه می‌شود. (انجام تکالیف توسط مدرس همچون دانشجو، ضروری است)

– ارائه درس به صورت سخنرانی همراه با طرح پرسش و گفتگو یک سوم وقت کلاس

– ارائه تمرین عملی و نیز پرسش درباره موضوع درس

– در هر جلسه دانشجویان مصداق های عملی بحث را در محیط زندگی و محیط تحصیلی خود ارائه می کنند.

– معرفی منابع اصلی و فرعی برای مطالعه ویژه هر جلسه توسط مدرس

– مطالعه منابع معرفی شده برای هر جلسه قبل از حضور در کلاس توسط دانشجویان

٤. منابع آموزشی:

منابع اصلی:

۱- دادرس، محمد و نقیب زاده، میرعبدالحسین. (۱۳۸۶). زبان، مساله ای معرفتی و تربیتی در آراء فیلسوفان و مربیان، **فصلنامه اندیشه های نوین تربیتی**.۳(۳)، ۹۵-۱۱۷

۲- دادرس محمد(۱۳۹۱) طبقه‌بندی چندگانه موضوعی واژگان پایه فارسی، **فصلنامه مطالعات برنامه درسی**،۷(۲۷) ۳۳-۶۶.

۳- دستجردی کاظمی مهدی, سلیمانی زهرا.۱۳۸۵، آگاهی واج شناختی چیست؟، **پژوهش در حیطه کودکان استثنایی**، سال ۶، شماره ۴،۹۳۱-۹۵۴

منابع فرعی:

۱- صفوی, ک. ۱۳۸۲؛ ***معنی‌شناسی کاربردی***؛ تهران: انتشارات همشهری.

۲- محسنیان راد، مهدی. ۱۳۸۴ ***ارتباط شناسی***. تهران: سروش

۳- نعمت زاده شهین, دادرس محمد, دستجردی کاظمی مهدی و منصوری زاده، محرم(۱۳۹۰). **واژگان پایه فارسی از زبان کودکان ایرانی**، تهران: مدرسه برهان

۴- یول، جرج. (۱۳۷۹) **نگاهی به زبان، (یک بررسی زبانشناختی)**، ترجمه نسرین حیدری، تهران: سمت.

۵- ***Fillmore, L.W., & Snow, C. E. (2002).*** What teachers need to know about language***. Washington, DC: ERIC Clearinghouse of Languages and Linguistics.***

۶- ***Yule, G. 1996.*** The Study of Language***. Cambridge, UK: Cambridge University Press***

۷- باطنی محمدرضا (۱۳۸۵) زبان و تفکر؛ مجموعه مقالات زبان‌شناسی. چاپ هشتم. تهران. آگه.

٥. راهبردهای ارزشیابی یادگیری:

– ارزشیابی فرآیند: **ارزیابی حضور فعال دانشجو در کلاس** به میزان **۵ نمره** شامل: انجام تکالیف مطالعه و جز آن+ پاسخ به پرسش‌های شفاهی مربوط به درس جلسه قبل+ شرکت در بحث‌های کلاس از جمله طرح پرسش ؛ این نمره بر

اساس فعالیت های هرجلسه و نیز بر اساس کار پوشه(*portfolio*) بتدریج داده می شود.

- **ارزیابی از مجموعه کار پوشه:۵ نمره** شامل کلیه فعالیت هایی که دانشجو در جهت اهداف کلاس انجام داده است و گزارش مکتوب یا چند رسانه ای آن در کار پوشه موجود است؛ از جمله انجام تکالیف عملکردی.
- **ارزشیابی پایانی:** آزمون مباحث نظری به **میزان ۸ نمره**؛ شیوه اجرا کتاب باز خواهد بود و پرسش‌ها از فهم دانشجو خواهد بود و نه حفظیات.
- **کوئیزهای اعلام نشده: ۲ نمره**؛ در جلساتی به صورت کتبی کوئیزهای کوچکی اجرات خواهد شد. در آغاز دوره به دانشجویان باید اطلاع داده شود که گاهی به صورت ناگهانی کوئیز خواهند داشت و باید همواره آماده باشند.
-
- **ارزیابی از خود مدرس:** هر مدرس برای این درس یک کارپوشه شخصی باید داشته باشد و گزارش مطالعات و نتایج پژوهش را در آن قرار می دهد. این کارپوشه در بازه های زمانی مناسب مبنای خود ارزیابی مدرس خواهد بود.

سایر نکات:

۱- بهتر است تدریس این درس به وسیله مدرسانی انجام شود که در عین داشتن تجربه معلمی، دارای مدرک تحصیلی زبانشناسی باشند (ارشد یا دکتری زبانشناسی).

۲- شماره منابع ضروری برای مطالعه و تدریس در کنار محتوا ذکر شده است.

۳-مطالعه منابع فرعی می تواند کمک قابل ملاحظه ای به مدرسان در تدریس مطلوب این درس باشد.

یادآوری: این سرفصل با همکاری جناب آقای دکتر مهدی دستجردی تهیه شده است.

سرفصل درس «مدیریت آموزشگاهی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

مدیریت آموزشی اجرای یادگیری از طریق ارتباط درونی شاگرد با استعدادهای خود و استفاده از ظرفیت ذاتی و خلاقانه برای تولید و بازتولید دانش با حضور دائم، فعال و مشارکت جویانه او در تمام مراحل و جریان یادگیری است که در کلاس درس امکان پذیر می شود. عادت ورزی به یادگیری از طریق تولید دانش و بهره مندی از دانش یادگرفته در حل مسایل زندگی مستلزم پشتیبانی معلمان و مدیران حرفه ای در فراهم آوردن ساختار منسجم و مرکب از عناصر مرتبط و محیط مناسب است.

مدیریت آموزشی پشتیبان تحقق آموزش و پرورش در جهت پرورش انسان کامل به لحاظ مهارت های شناختی و پردازش اطلاعات، به لحاظ مهارت های اجتماعی در پیوند انسان ها برای تقویت مهارت های تولید دانش و توسعه شناخت، به لحاظ مهارت های رفتاری برای عادت ورزی به رفتارهای منبعث از ارزش ها و موضع های منطقی و جایافته در ساختار شناختی فرد و بالاخره خویشتن شناسی فرد در کمک به توسعه دانش بشری است. بدیهی است که یکی از اهداف آموزش و پرورش ایجاد تغییرات به هنگام و مفید جهت توسعه پایدار و رویارویی با سیاست های جهانی است و بی تردید، تغییرات بنیادین معنی دار در سیستم آموزشی می تواند منشاء اثر در توسعه سایر عرصه ها باشد و از این منظر نقش مدیریت آموزشی کلیدی و انکار ناپذیر است.

<table>
<tr><td>مشخصات درس</td><td colspan="4">نام درس: به فارسی: مدیریت آموزشگاهی</td></tr>
<tr><td>نوع درس: نظری
تعداد واحد: ۲
زمان درس: ۳۲ ساعت</td><td colspan="4"><u>اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:</u>
با مطالعه و تشریح زمینه سازی برای شناخت علمی مدیریت و رهبری در آموزش و پرورش و با تحلیل مفاهیم، اصول، نظریه ها و یافته های علمی در مدیریت آموزشی قادر خواهد بود آن را در بهسازی محیط سازمانی مدرسه و مدیریت و رهبری کلاس درس بکار گرفته و اجرا نماید.</td></tr>
<tr><td><u>شایستگی اساسی:</u>
<u>PCK۱-۳&۳-٤ & ۲-۲ PK</u></td><td>ملاک‌ها</td><td>سطح ۱</td><td>سطح۲</td><td>سطح۳</td></tr>
<tr><td></td><td>مدیریت آموزشی</td><td>توانسته است با بیان تعاریفی از مدیریت آموزشی به فهرستی از نظریات مدیریت آموزشی اقدام نماید.</td><td>هر یک از دیدگاههای مدیریتی را تبین نموده و تفاوتها و شباهتهای موجود را تحلیل نموده است.</td><td>توانسته است در نقش یک معلم و مدیر آموزشی ساختاری منسجم و مرکب از عناصر آموزشی را تجزیه، تحلیل و تبیین نماید.</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td>توانسته است فرآیندهای مدیریت</td><td>مدیریت آموزشی و جایگاه آن را در آموزش و پرورش</td><td>نقش و ضرورت مدیریت آموزشی را در تغییر و</td></tr>
</table>

	مدیریت آموزشگاهی	آموزشی را در محیط های آموزشی فهرست نماید	تجزیه و تحلیل نماید.	بهسازی مدارس تفسیر و تبیین نماید.
	مدیریت کلاس درس	توانسته است شیوه های برقراری تعامل وارتباط در کلاس درس را در فهرستی بیان کند.	شیوه های برقراری تعامل و ارتباط در یک موقعیت یادگیری را تفسیر و در یک کلاس درس تبیین نماید.	با تحلیل و تفسیر موقعیت یک کلاس درس، ساماندهی صحیح را در کلاس بکار میگیرد.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: مدرسه بعنوان یک سیستم اجتماعی

۱. ساختار و تشکیلات آموزش و پرورش

۲. ارتباطات درون و بیرون مدرسه ای

۳. راه حل های رفع معضلات آموزش و پرورش

فعالیت یادگیری:

مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های مطرح شده

مطالعه منابع معرفی شده در زمینه مدرسه و ساختار آموزش و پرورش

ضمن تشریح و تفسیر وظایف سازمان های آموزشی، روابط بین اداره کل آموزش و پرورش و مدرسه را تبیین نماید

فعالیت عملکردی:

یک نمونه عمودی زنجیره فرمان در اداره کل آموزش و پرورش در شهر خود را به نمایش می گذارد

فصل دوم: آشنایی با نظریات مدیریت

۱.نظریات سازمانی در مدیریت

- مدیریت کلاسیک
- تایلور

– فایول

– بوروکراسی

۲.نظریات انسانی در مدیریت

– مدیریت نئوکلاسیک

– مایو

– مک گریگور

– هرزبرگ

۳.نظریه های جدید در مدیریت

– اقتضایی

– سازمان های یادگیرنده

فعالیت یادگیری:

مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های مطرح شده

مطالعه منابع معرفی شده در زمینه نظریه های مدیریت

معرفی انواع الگوها و نظریات مدیریت آموزشی و اصول حاکم بر هر یک از آنها

فعالیت عملکردی:

طراحی یک مدل سازمانی و سیستم اداری با توجه به درک رفتار سازمانی و مدیریتی مورد نیاز آموزش و پرورش امروز

فصل سوم: اصول و مبانی مدیریت آموزشی

–مدرسه اثربخش

–رهبری در مدرسه یادگیری محور

–پیوند مدرسه با خانواده و جامعه

–فرهنگ آموزش و یادگیری در مدرسه (جو و فرهنگ)

-نظام پایش و ارزشیابی کیفیت در مدرسه

فعالیت یادگیری:

مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های مطرح شده

مطالعه منابع معرفی شده در زمینه مدیریت آموزشی

ضمن تحلیل و تفسیر ماهیت و تعریف اثر بخشی سازمان ، مشخصات مدارس اثربخش را تشریح و تبیین کند.

فعالیت عملکردی:

فصل چهارم: مدیریت کلاس درس

۱.مدیریت کلاس درس و راهنمای یادگیری

۲.رویکرد سیستمی

۳.انضباط و معانی آن

فعالیت یادگیری:

مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های مطرح شده

مطالعه منابع معرفی شده در زمینه مدیریت کلاس درس

یک سیستم یادگیری را در موقعیت آموزشی تجزیه و تحلیل کند و روابط حاکم بر آن را توضیح دهند

فعالیت عملکردی:

مدیریت کلاس درس را در یک موقعیت آموزشی اجرا کرده و بصورت گزارشی ارائه دهد

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان و تحلیل پاسخ های مربوط به پرسش های مطرح شده است . در این درس، آموزش های کلاس درس با محوریت آموزشگر انجام می شود؛ هر چند که در هر جلسه درس دانشجویان مشارکت دارند و آنها موظف اند بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازند و در مباحث شرکت نمایند . انجام فعالیت های عملکردی برای درک عمیق، یادگیری بهتر و بکارگیری آموخته ها در موقعیت های آموزشی نیز، مستلزم مشارکت همگانی دانشجویان در این فعالیت ها می باشد.

٤. منابع آموزشی

منابع اصلی:

شیرازی، علی(۱۳۹۲): مدیریت آموزشی (تئوری، تحقیق و کاربرد). تهران: موسسه کتاب مهربان نشر.

بهرنگی، محمدرضا(۱۳۹۱): مدیریت آموزشی و آموزشگاهی. تهران: نشر کمال تربیت.

منابع فرعی:

مهرداد، حسین(۱۳۸۸): هنر تدریس (الگوها، روش ها، فنون و راهبردهای تدریس). تهران: نشر روان.

ساکی، رضا (۱۳۸۸):رهبری در مدرسه یادگیری محور.تهران: سازمان آموزش و پرورش شهر تهران.

علاقه بند، علی(۱۳۹۱): مبانی نظری و اصول مدیریت آموزشی. تهران: نشر روان

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی:۱۵نمره به ارزشیابی کتبی پایان ترم اختصاص خواهد داشت

ارزشیابی فرآیند: ۲ نمره به فعالیت های دانشجو در جریان آموزش ها در طول ترم داده می شود

ارزیابی پوشه کار: ۳ نمره به ارائه گزارش از تمرین یا فعالیتی که استاد تعیین کرده است تعلق می گیرد .

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس « آموزش و پرورش تطبیقی با تاکید بر دوره‌های تحصیلی »

متعاقبا اعلام می شود.

سر فصل درس « قواعد و متون عربی »

۱. معرفی درس و منطق آن:

صرف و نحو عربی علومی هستند که به بررسی ساخت کلمه و شناخت و تأثیر و نقش و کارکرد کلمات در جمله می‌پردازد. از طریق این دو علم، دانشجو ساخت صیغه‌های مختلف را از یک ماده و نقش هر واژه در جمله را یاد می‌گیرد و آموزش این درس‌ها کمک می‌کند، تا در فرایند آموزش فهم متن، دانشجو توانمندی‌های لازم برای تعیین نقش و کارکرد کلمه در جمله و در نتیجه فهم و ترجمه درست جمله را به‌دست آورد. علم نحو با کمک علم صرف و معانی، زمینه لازم را برای درک و فهم دقیق جمله و زیبایی‌های متون دینی و ادبی به‌ویژه قرآن کریم و شاهکارهای ادب فارسی را فراهم می‌کند و دریافت معانی دقیق متون عربی در فارسی و ابیات عربی یا ملمع در اشعار فارسی، جز با این علوم فراهم نمی‌آید.

مشخصات درس

نوع درس: نظری

تعداد واحد: ۲

زمان درس: ۳۲ ساعت

پیش‌نیاز:

نحوه تدریس:

نام درس: قواعد و متون عربی ۱

اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:

کلمه و انواع آن را به‌عنوان اجزای تشکیل دهنده جمله بشناسد و صیغه‌های مختلف اسم و فعل را بسازد و معانی آن‌ها را دریابد؛ هم‌چنین جمله‌ها و عبارات را در متون مختلف ترجمه و متناسب با آموخته‌های نحوی، زیبایی‌های متون دینی و ادبی از جمله قرآن کریم را درک کند.

شایستگی اساسی:

ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
کارکرد کلمه	کارکرد کلمه در جمله را مشخص کرده ولی نمی‌تواند متن را با استفاده از نقش کلمات باز نویسی کند.	ضمن بررسی کارکرد کلمه در جمله نقش کلمه یا کلمات را نیز در جمله، تعیین کند.	کارکرد کلمه در جمله یا جملات را مشخص کرده و می‌تواند متن را با استفاده از نقش کلمات بازنویسی کند.
زیبایی شناسی	با مقایسه چند ترجمه از یک متن به برخی از جنبه‌های زیبایی شناسی در متون ترجمه شده اشاره کند.	به سطحی از جنبه‌های زیبایی‌شناسی ترجمه متن‌های ادبی و اشعار عربی مسلط شود.	با مقایسه چند ترجمه از یک متن، جنبه‌های زیبایی‌شناسی متون را شناسایی و گزارش کند.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

نوبت بحث	محتوای درس	تکالیف یادگیری	تکالیف عملکردی
اول	تعریف و جایگاه علم صرف، هدف و موضوع علم صرف، فرق علم صرف با علم نحو	متناسب با قواعد هر درس متنی طراحی می‌شود که دو ویژگی داشته باشد: ۱- متنوع و متناسب با مخاطبان باشد ۲- شواهد قواعد صرفی و نحوی در متن به فراوانی یافت شود.	شیوه‌های کاربرد مأثورات عربی را در گلستان سعدی مشخص و طبقه-بندی کند.
دوم	اقسام کلمه (اسم، فعل و حرف) علامت‌های اسم _ علامت‌های فعل		
سوم	اسم و انواع آن (۱) مفرد و مثنی و جمع و انواع جمع مذکر و مؤنث		
چهارم	اسم و انواع آن (۲) جامد و مشتق و انواع مشتقات		
پنجم	اسم و انواع آن (۳) معرفه و نکره و انواع معارف		شیوه‌های کاربرد مأثورات عربی را در تاریخ بیهقی مشخص و طبقه‌بندی کند.
ششم	اسم موصول و انواع آن، صله موصول		
هفتم	اسم و انواع آن (۴) مقصور، منقوص، ممدود و صحیح الآخر		
هشتم	اسم و انواع آن (۵) منصرف و غیر منصرف		
نهم	انواع فعل (ماضی، مضارع و امر)		
دهم	فعل ثلاثی مجرد، ثلاثی مزید ابواب افعال و تفعیل و مفاعله.		
یازدهم	ابواب دیگر ثلاثی مزید		
دوازدهم	فعل معلوم و فعل مجهول		
سیزدهم	فعل معتل (مثال و اجوف)		
چهاردهم	فعل معتل(ناقص و لفیف)		
پانزدهم	حرف و انواع آن		
شانزدهم	حروف عامل و غیر عامل انواع حروف عامل		

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

آموزش قواعد و فراهم آوردن فرصت‌های یادگیری در فضای آموزشی، از طریق متون مختلف و آموزش مفاهیم نحو در قالب

بسترهای طبیعی متن.های آموزشی

برای سودمند واقع شدن آموزش نحو و عملیاتی شدن یادگیری، تنها در فراگیری متون مختلف می‌توان موقعیت نحو را در آموزش درک کرد.

٤. منابع آموزشی

منبع اصلی:

متناسب با نیاز دانشگاه فرهنگیان ضرورت دارد کتاب جدید تألیف شود.

با توجه به این‌که آموزش متون و قواعد تلفیقی دیده شده است، کتاب مستقلی توسط دانشگاه فرهنگیان تألیف خواهد شد.

منبع فرعی:

۱. **جامع الدروس العربیه**: مصطفی غلاییني؛

۲. **عربی در فارسی**: خسرو فرشیدورد.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی:

ارزشیابی فرآیند:

ارزشیابی فرایندی: ۵ نمره

پژوهش: ۳ نمره

(انتظار می‌رود استاد برای توانمندسازی مهارت‌های پژوهشی، دانشجویان را در چارچوب مباحث علم صرف و کاربرد آن در متـون به منابع فرعی و نیز متون ادبی از قبیل قران کریم، نهج البلاغه، متون ادعیه ارجاع دهد.)

ارزشیابی پایانی: ۱۲ نمره

سرفصل درس «قواعد و متون عربی ۲»

۱. معرفی درس و منطق آن:

علم نحو علمی است که به شناخت و تأثیر و نقش و کارکرد کلمات در جمله می‌پردازد. از طریق این علم دانشجو نقش کلمه در جمله را یاد می‌گیرد. فراگیری این درس کمک می‌کند تا در فرایند فهم متن، توانمندی لازم برای تعیین نقش و کارکرد کلمه در جمله و در نتیجه فهم و ترجمه درست جمله را به‌دست آورد. علم نحو زمینهٔ لازم را برای درک و فهم دقیق جمله و زیبایی‌های متون دینی و ادبی به‌ویژه قرآن کریم و شاهکارهای ادب فارسی فراهم می‌کند. دریافت معانی دقیق متون عربی در فارسی و اشعار و ابیات عربی یا ملمع در اشعار فارسی جز با این علم فراهم نمی‌آید.

مشخصات درس

نوع درس: نظری

تعداد واحد: ۲

زمان درس: ۳۲ ساعت

پیش‌نیاز: قواعد و متون عربی۱

نحوه تدریس:

نام درس به فارسی: قواعد و متون عربی ۲

اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:

اعراب کلمات را با توجه به نقش آن‌ها در جمله، تشخیص داده، جمله‌ها و عبارات را در متون مختلف ترجمه و درک نماید و متناسب با آموخته‌های نحوی، زیبایی‌های متون دینی و ادبی از جمله قرآن کریم را درک کند.

شایستگی اساسی:

ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
کارکرد و نقش کلمه	نقش و کارکرد کلمه در جمله را مشخص کند.	نقش‌های مختلف کلمه را در جمله متناسب با کارکردهای متنوع آن توضیح دهد.	نقش و کارکرد کلمه را در جمله تشخیص دهد و علت آن را بیان یا گزارش کند.
زیبایی‌شناسی متن	جنبه‌های زیبایی‌شناسی متن‌های عربی را بداند.	به سطحی از جنبه‌های زیبایی‌شناسی ترجمه متن‌های عربی مسلط شود.	با مقایسه چند ترجمه قدرت تحلیل درستی از جنبه‌های زیبایی-شناسی متن‌های عربی کسب کند.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

نوبت بحث	محتوای درس	تکالیف یادگیری	تکالیف عملکردی
اول	تعریف علم نحو، ضرورت آموزش نحو، شیوه آموزش نحو	متناسب با قواعد هر درس متنی طراحی	شیوه‌های کاربرد مأثورات عربی را در بخش‌هایی از مرزبان‌نامه

		می‌شود که دو ویژگی داشته باشد: ۱. متنوع و متناسب با مخاطبان باشد؛ ۲. شواهد قواعد صرفی و نحوی در متن به فراوانی یافت شود.	مشخص و طبقه‌بندی کند.
دوم	انواع اعراب (اصلی و فرعی) اعراب نیابی		
سوم	انواع اعراب (اعراب محلی و تقدیری)		
چهارم	جمله فعلیه و ارکان آن، فعل و فاعل انواع فاعل		
پنجم	جمله فعلیه و ارکان آن، فعل و فاعل و مفعول انواع مفعول		تأثیر قرآن و حدیث را در بخش-هایی از کتاب مرصادالعباد بررسی کند.
ششم	فعل مجهول و نائب فاعل		
هفتم	تمرین‌های متنوع جمله فعلیه		
هشتم	جمله اسمیه و ارکان آن، مبتدا و خبر		ده بیت از کلیه و دمنه را از نظر نحوی بررسی کنند.
نهم	انواع خبر (مفرد. جمله. شبه جمله)		
دهم	تمرین‌های متنوع جمله اسمیه		
یازدهم	نواسخ، انواع نواسخ، افعال ناقصه		شیوه‌های کاربرد مأثورات عربی را در بخش‌هایی از جهانگشای جوینی مشخص و طبقه‌بندی کنند.
دوازدهم	حروف شبیه به لیس		
سیزدهم	حروف مشبهه بالفعل		تأثیر قرآن و حدیث را در بخش-هایی از دیوان خاقانی بررسی کنند.
چهاردهم	تمرین‌های متنوع افعال ناقصه و حروف مشبهه بالفعل		ده بیت از ملمّعات سعدی را از نظر نحوی بررسی کنند.
پانزدهم	لای نفی جنس جمع بندی نواسخ		
شانزدهم			

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری:

آموزش قواعد و فراهم آوردن فرصت‌های یادگیری در فضای آموزشی از طریق متون مختلف و آموزش مفاهیم نحو در قالب بسترهای طبیعی متن‌های آموزشی.

برای سودمند واقع شدن آموزش نحو و عملیاتی شدن یادگیری، تنها در فراگیری متون مختلف می‌توان موقعیت نحو را در آموزش درک کرد.

٤. منابع آموزشی

منبع اصلی:

متناسب با نیاز دانشگاه فرهنگیان ضرورت دارد کتاب جدید تألیف شود.

با توجه به این‌که آموزش متون و قواعد تلفیقی دیده شده است کتاب مستقلی توسط دانشگاه فرهنگیان تألیف خواهد شد.

منبع فرعی:

- شرتونی، رشید، **مبادی العربیه (جلد۲)**، منشورات المکتبه الشرقیه بیروت، لبنان.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی:

ارزشیابی فرآیند:

ارزشیابی فرایندی: ۵ نمره

پژوهش: ۳ نمره

(انتظار می‌رود استاد برای توانمندسازی مهارت‌های پژوهشی، دانشجویان را در چارچوب مباحث علم نحو به منابع فرعی و نیز متون ادبی از قبیل قران کریم، نهج البلاغه، متون ادعیه و دیوان‌های شعر شاعران پارسی‌گو و تازی‌گو ارجاع دهد.)

ارزشیابی پایانی: ۱۲ نمره

سر فصل درس «قواعد و متون عربی۳»

۱. معرفی درس و منطق آن:

علم نحو علمی است که به شناخت و تأثیر و نقش و کارکرد کلمات در جمله می پردازد. از طریق این علم دانشجو نقش هر کلمه در جمله را یاد می‌گیرد و فراگیری این درس کمک می‌کند تا در فرایند فهم متن، توانمندی لازم برای تعیین نقش و کارکرد کلمه در جمله و در نتیجه فهم و ترجمهٔ درست جمله را به دست آورد. علم نحو زمینهٔ لازم را برای درک و فهم دقیق جمله و زیبایی‌های متون دینی و ادبی به‌ویژه قرآن کریم و شاهکارهای ادب فارسی فراهم می‌کند. دریافت معانی دقیق متون عربی در فارسی و اشعار و ابیات عربی یا ملمع در اشعار فارسی جز با این علم فراهم نمی‌آید.

مشخصات درس

نوع درس: نظری

تعداد واحد: ۲

زمان درس: ۳۲ ساعت

پیش‌نیاز:

نحوه تدریس:

نام درس: قواعد و متون عربی ۳

اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:

اعراب کلمات را با توجه به نقش آن‌ها در جمله، تشخیص دهد و جمله‌ها و عبارات را در متون مختلف، ترجمه و درک نماید و بتواند قیدهای تأثیرگذار در جملات عربی را تشخیص داده و در ترجمه و فهم متنی بشناسد و به‌کار برد. آنگاه متناسب با آموخته‌های نحوی، زیبایی‌های متون دینی و ادبی از جمله قرآن کریم را درک کند.

شایستگی اساسی:

ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
کارکرد و نقش کلمه	اعراب و نقش و کارکرد کلمه در جمله را مشخص کند.	اعراب و نقش و کارکردهای مختلف کلمه را در جمله متناسب با شیوه‌های متنوع آن گزارش دهد.	اعراب و نقش و کارکرد کلمه را در جمله تشخیص دهد و علت آن را بیان کند.
زیبایی-شناسی متن	جنبه‌های زیبایی‌شناسی ترجمه متون دینی را بداند.	به سطحی از جنبه‌های زیبایی‌شناسی ترجمه متون مسلط شود.	با مقایسه چند ترجمه قدرت تحلیل درستی از جنبه‌های زیبایی-شناسی متون کسب کند.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

نوبت بحث	محتوای درس	تکالیف یادگیری
اول	اعراب فعل مضارع، فعل مضارع مرفوع	متناسب با قواعد هر درس متنی طراحی می‌شود که دو ویژگی داشته باشد: ۱. متنوع و متناسب با مخاطبان باشد. ۲. شواهد قواعد صرفی و نحوی در متن به فراوانی یافت شود.
دوم	فعل مضارع منصوب	
سوم	اعراب فعل مضارع، فعل مضارع مجزوم	
چهارم	اعراب فعل مضارع، فعل مضارع مجزوم به اداوت شرط	
پنجم	تمرین‌های متنوع از اعراب فعل مضارع	
ششم	مفعول مطلق	
هفتم	مفعول فیه	
هشتم	۲مفعول له- معه	
نهم	حال (انواع حال و صاحب حال)	
دهم	حال (عامل حال)	
یازدهم	تمییز	
دوازدهم	تمییز، عدد و کنایات	
سیزدهم	منادا (۱)	
چهاردهم	منادا (۲)	
پانزدهم	استثنا	
شانزدهم	تمرین‌های متنوع از منصوبات	

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

آموزش قواعد و فراهم آوردن فرصت‌های یادگیری در فضای آموزشی از طریق متون مختلف و آموزش مفاهیم نحو در قالب بسترهای طبیعی متن‌های آموزشی.

برای سودمند واقع شدن آموزش نحو و عملیاتی شدن یادگیری، تنها در فراگیری متون مختلف می‌توان موقعیت نحو را در آموزش درک کرد.

٤. منابع آموزشی

منبع اصلی:

متناسب با نیاز دانشگاه فرهنگیان ضرورت دارد کتاب جدید تألیف شود.

با توجه به این‌که آموزش متون و قواعد تلفیقی دیده شده است کتاب مستقلی توسط دانشگاه فرهنگیان تألیف خواهد شد.

منبع فرعی:

- شرتونی، رشید، **مبادی العربیه (جلد۲)**، منشورات المکتبه الشرقیه بیروت، لبنان.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی:

ارزشیابی فرآیند:

ارزشیابی فرآیندی: ۵ نمره

پژوهش: ۳ نمره

(انتظار می‌رود استاد برای توانمندسازی مهارت‌های پژوهشی، دانشجویان را در چارچوب مباحث علم نحو به منابع فرعی و نیز متون ادبی از قبیل قران کریم، نهج البلاغه، متون ادعیه و دیوان‌های شعر شاعران پارسی‌گو و تازی‌گو ارجاع دهد.)

ارزشیابی پایانی: ۱۲ نمره

سر فصل درس «متون نثر ۱ (قابوس‌نامه، سیاست‌نامه، سفرنامهٔ ناصرخسرو و تاریخ بیهقی)»

۱. معرفی درس و منطق آن:

این درس در برگیرندهٔ آثار منثور دورهٔ نخست نثر فارسی (آغاز تا نیمهٔ قرن پنجم) است. آشنایی با نثر این دوره، در پرورش توانایی ذهنی و زبانی و تقویت مهارت نویسندگی دانشجویان، بسیار موثّر است. مطالعهٔ آثار نویسندگان برجستهٔ نثر فارسی و بررسی، نقد و تحلیل سبکی آن‌ها، دانشجویان را به شکل عمیق‌تر با نثر فارسی پیوند می‌زند.

مشخصات درس نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۳۲ ساعت پیش‌نیاز: - نحوه تدریس: نظری- کارگاهی	نام درس: **متون نثر ۱**			
	اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری، دانشجو قادر خواهد بود: تحولات تاریخی و ادبی را در دوره‌های مختلف شناسایی و آن را بر اساس شاخص‌های نثر کهن و جدید فارسی بررسی/ تحلیل کند.			
شایستگی اساسی: CK& PCK	**ملاک‌ها**	**سطح ۱**	**سطح ۲**	**سطح ۳**
	خوانش متن	متون نثر را با رعایت اصول روان خوانی، بخواند و اطلاعات آشکار متن را گزارش کند.	متون نثر را با تمرکز و روان بخواند و پس از درک اطلاعات آشکار متن به کالبد شکافی لایه‌های دیگر متن بپردازد و برخی از ویژگی‌های نثر این دوره را بیان کند.	متون نثر را با رعایت اصول روان خوانی و لحن متناسب با موضوع بخواند و اطلاعات حاصل از آن را تحلیل و تفسیر کند.
	نقد و تحلیل متن	با تحلیل متون دورهٔ اول گزارشی از اندیشه‌ها و زیبایی‌های به‌کار رفته در این آثار را ارائه دهد.	به مقایسهٔ بعضی قسمت‌ها با نمونه‌هایی از نثر امروزی مبادرت نموده وجوه تشابه و تمایز هر یک را گزارش کند.	با تحلیل آثار این دوره، آن‌ها را بر اساس اندیشه‌ها و زیبایی‌های به‌کار رفته در این آثار، طبقه‌بندی و گزارش کند.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

شماره جلسات	محتوای درس	تکالیف یادگیری	تکالیف عملکردی

اول	معرفی دوره‌های نثر فارسی ضرورت و اهمیت برنامه‌ی درسی نثر و تاریخچه نثر فارسی	بحث گروهی پاسخ فردی به پرسش‌ها مشارکت در فرایند یادگیری	مطالعهٔ آثاری دربـاره نثـر دورهٔ نخسـت و گـزارش چکیده‌ای از آن
دوم	بررسی نمونه‌ای از نثر سیاست‌نامه شناسایی و استخراج ویژگی‌های زبان نثر سیاست‌نامه	پاسخ به پرسش‌ها توجـه بـه خـوانش صـحیح متن	گزارش فردی یا گروهـی دانشجویان دربارهٔ موضوع
سوم	بررسی نمونه‌ای از نثر سیاست‌نامه شناسایی و استخراج ویژگی‌های زبان نثر سیاست‌نامه	مشارکت در کار گروهی خوانش متن با رعایت پـاره مهارت‌های خوانداری	پـژوهش دربـارهٔ مسـائل زبانی سیاست‌نامه
چهارم	بررسی نمونه‌ای از نثر سیاست‌نامه شناسایی و استخراج ویژگی‌های زبان نثر سیاست‌نامه	اسـتخراج واژگـان دشـوار و بیان معنی آن‌ها	
پنجم	بررسی نمونه‌ای از نثر قابوس‌نامه شناسایی و استخراج ویژگی‌های زبان نثر قابوس‌نامه	تک خوانی	
ششم	بررسی نمونه‌ای از نثر قابوس‌نامه شناسایی و استخراج ویژگی‌های زبان نثر قابوس‌نامه	بحث گروهی	تهیهٔ پوشهٔ کار
هفت	بررسی نمونهٔ دیگری از نثر قابوس‌نامه شناسایی و استخراج ویژگی‌های زبان نثر قابوس‌نامه		
هشتم	بررسی نمونه‌ای از نثر تاریخ بلعمی شناسایی و استخراج ویژگی‌های زبان نثر تاریخ بلعمی	مشارکت در کار گروهی	
نهم	بررسی نمونه‌ای از نثر تاریخ بلعمی شناسایی و استخراج ویژگی‌های زبان نثر تاریخ بلعمی		
دهم	بررسی نمونهٔ دیگری از نثر سفرنامهٔ ناصرخسرو شناسایی و استخراج ویژگی‌های زبان نثر سـفرنامهٔ ناصرخسرو		تهیـهٔ طـرح درس بـرای یک واحد درسی
یازدهم	بررسی نمونه‌ای از نثر سفرنامهٔ ناصرخسرو شناسایی و استخراج ویژگی‌های زبان نثر سفرنامهٔ ناصرخسرو		تدوین جغرافیای تـاریخی زبان فارسی در سفرنامه
دوازدهم	بررسی نمونه‌ای از نثر تاریخ بیهقی شناسایی و استخراج ویژگی‌های زبان نثر تاریخ بیهقی	بحث گروهی دربارهٔ ویژگی‌های سبکی بیهقی	
سیزدهم	بررسی نمونه‌ای از نثر تاریخ بیهقی	خوانش متن با رعایت لحن	بـازآفرینی یـک حکایـت

	شناسایی و استخراج ویژگی‌های زبان نثر تاریخ بیهقی	مناسب متن	تاریخی در قالب داستان کوتاه
چهاردهم	بررسی نمونه‌ای از نثر تاریخ بیهقی شناسایی و استخراج ویژگی‌های زبان نثر تاریخ بیهقی		
پانزدهم	بررسی نمونه‌ای از نثر تاریخ بیهقی شناسایی و استخراج ویژگی‌های زبان نثر تاریخ بیهقی	بحث دربارهٔ جمله‌واره‌های شعری در بیهقی	تهیهٔ گزارشی مکتوب دربارهٔ تاریخ بیهقی
شانزدهم	بررسی نمونه‌ای از نثر تاریخ بیهقی شناسایی و استخراج ویژگی‌های زبان نثر تاریخ بیهقی		– تهیهٔ سیاههٔ رفتار کار در کلاس

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری:

– بهره‌گیری از راهبرد یادگیری مستقیم؛
– بهره‌گیری از راهبرد یادگیری غیرمستقیم؛
– بهره‌گیری از راهبرد یادگیری کارگروهی و فعالیت‌های عملی مشارکتی؛
– بهره‌گیری از راهبرد یادگیری فردی؛
– پرسش و پاسخ؛
– گزارش حضوری و ارائه مستقیم. (کنفرانس)

فراهم کردن فرصت‌های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوهٔ ارائهٔ مستقیم در مباحث نظری با مشارکت دانشجویان در تحلیل و پاسخ به پرسش‌هاست. در شیوهٔ مشارکتی، انجام فعالیت‌های عملی برای درک عمیق‌تر و رسیدن به استنباط و تلفیق و تفسیر متن و به‌کارگیری آن در موقعیت‌های واقعی تدریس، ضروری است. بهره‌گیری از فرصت‌های یادگیری غیرمستقیم و خارج از محیط آموزشی، نیازمند استفاده از شیوه‌های مطالعهٔ فردی و به‌کارگیری راهبردهای شناختی است.

٤. منابع آموزشی

منبع اصلی: تا تألیف کتاب جدید گزینش متن از آثار مذکور بر عهدهٔ استاد خواهد بود.

– **سیاست‌نامه (سیر الملوک)**، خواجه نظام الملک، به اهتمام: دارک، هیوبرت، تهران: شرکت انتشارات علمی فرهنگی؛
– **قابوس‌نامه**، عنصرالمعالی کی‌کاووس بن وشمگیر، تصحیح غلامحسین یوسفی، تهران: انتشارات علمی و فرهنگی؛
– **تاریخ بیهقی**، ابوالفضل بیهقی، به تصحیح علی اکبرفیاض، مشهد: دانشکدهٔ ادبیات وعلوم انسانی؛
– **سفرنامهٔ ناصرخسرو**، به تصحیح محمد دبیرسیاقی، تهران: انتشارات زوار؛
– **تاریخ بلعمی**، محمد بن جریر طبری، ترجمهٔ ابوعلی بلعمی، به اهتمام محمدجواد مشکور، تهران: کتاب‌فروشی خیام.

منبع فرعی:

۱. شمیسا، سیروس (۱۳۷۶)، **سبک‌شناسی نثر**، تهران: انتشارات میترا؛
۲. بهار، محمدتقی (۱۳۳۷)، **سبک‌شناسی (سه جلد)**، امیرکبیر؛

۳. خطیبی، حسین (۱۳۶۶)، **فن نثر در ادب فارسی**، تهران: انتشارات زوار، چاپ اول؛
۴. رستگار فسایی، منصور (۱۳۸۱)، **انواع نثر فارسی**، تهران: انتشارات سمت، چاپ اول.
۵. کشاورز، کریم، **هزار سال نثر فارسی**، تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول نیم‌سال، تکالیف عملکردی و آزمون پایان نیم‌سال انجام می‌شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

ارزشیابی فرآیندی: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش‌بینی شده و مشارکت در فعالیت‌های کلاسی و برون کلاسی.

سر فصل درس «متون نثر۲ (کلیله و دمنه)»

۱. معرفی درس و منطق آن

آشنایی با نثر دوره‌ی دوم زبان فارسی (کلیله و دمنه)، در شناخت علمی دانشجویان بـه آثـار نویسـندگان توانـا و صـاحب سـبک فارسی کهن، بسیار موثّر است. در این درس، بخش‌هایی از نثر کلیله و دمنه، بررسی و تحلیل خواهد شد تا زمینـهٔ درک مناسـب لایه‌های متن برای دانشجویان فراهم گردد.

مشارکت دانشجویان در فعالیت‌های نوشتاری، بررسی، نقد و تحلیل برای درک لایه‌های متن، شیوه‌ای کارا و اثرگذار در یادگیری است تا با شناخت عمیق این درس، فرصت‌های یادگیری موثّر برای بهره‌گیری از ظرفیت‌هـای علمـی و فرهنگـی، بـرای بـه-کارگیری در محیط زندگی و انتقال آن به دانش‌آموزان فراهم آید.

مشخصات درس

نوع درس: نظری
تعداد واحد: ۲
زمان درس: ۳۲ ساعت
پیش‌نیاز: نثر۱
نحوه تدریس:
نظری- کارگاهی

نام درس: **نثر ۲**

اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری، دانشجو قادر خواهد بود:

پیشینهٔ تحولات تاریخی و ادبی نثر فارسی در این دوره را تبیین و ضمن برشمردن ویژگی‌های سبکی آن‌ها نمونه‌هایی از این اثر را نقد و تحلیل کند.

شایستگی اساسی:

CK& PCK

ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
خوانش متن	کلیله و دمنه را با رعایت تمرکز خوانداری، روان بخواند و اطلاعات آشکار متن را درک و گزارش کند.	پس از درک اطلاعات آشکار متن به کالبد شکافی و استنباط لایه‌های دیگر متن بپردازد و برخی از ویژگی‌ها و شاخص-های نثر این دوره را شناسایی کند.	اطلاعات حاصل از خوانش این اثر را تحلیل و تفسیر کند.
نقد و تحلیل	گزارشی از اندیشه‌ها و زیبایی‌های به‌کار رفته در کلیله و دمنه ارائه دهد.	به مقایسهٔ بعضی قسمت‌ها با نمونه‌هایی از نثر امروزی مبادرت نموده وجوه تشابه و تمایز هریک را بیان کند	به مبانی فکری و نظری نویسندگان دست یابد و تفاوت آن را با سایر آثار مشابه نقد و تحلیل کند.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

شماره جلسات	محتوای درس	تکالیف یادگیری	تکالیف عملکردی
اول	– معرفی و ضرورت و اهمیت نثر فارسی – تبیین تاریخچهٔ نثر داستانی	– پرسش و پاسخ – مشارکت در فعالیت‌های فردی – بیان اهمیت این درس	
دوم	ویژگی‌های نثر دورهٔ دوم و بازشناسی تفاوت‌ها و شاخص‌های نثر دورهٔ نخست با دورهٔ دوم	مشاهده کلاس درس (مستقیم/ فیلم) پاسخ به پرسش‌ها	– تهیهٔ نقشهٔ سیر نثرفارسی
سوم	بحثی در نحوهٔ خواندن متن با توجه به پاره‌مهارت‌های خوانداری	–خوانش متن با رعایت لحن مناسب	
چهارم	- بررسی نمونه‌ای از نثر کلیله - شناسایی و استخراج ویژگی‌های زبان نثر کلیله	–مشارکت در بحث‌های کلاسی –روان خوانی – پاسخ به پرسش‌ها	
پنجم	- بررسی نمونهٔ دیگری از نثر کلیله - شناسایی و استخراج ویژگی‌های زبان نثر کلیله		تهیه جدول مقایسه‌ای نظریه‌ها در زمینه رشد نثر و گونه‌های آن
ششم	بررسی نمونه ای از نثر کلیله		
هفتم	شناسایی و استخراج ویژگی‌های زبان نثر کلیله		
هشتم	بررسی نمونه‌ای از نثر کلیله	– ایفای نقش – مشارکت در پاسخ به فعالیت‌های کلاسی	طراحی یک نمونه فعالیت برای آموزش یکی از مهارت-ها در برنامه درسی نثر فارسی
نهم	شناسایی و استخراج ویژگی های زبان نثر کلیله		
دهم	بررسی نمونهٔ دیگری از نثر کلیله		بررسی رابطه میان مفاهیم این درس با رفتارهای اجتماعی و مهارت‌های زندگی
یازدهم	- شناسایی و استخراج ویژگی‌های زبان نثر کلیله و دمنه		
دوازدهم	مقایسهٔ کارگاهی نمونه نثرهای خوانده شده		
سیزدهم	نقد و بررسی کارگاهی نثرهای مورد مطالعه در این دوره	مشارکت در کارگروهی بررسی ساختار کتاب درسی	
چهاردهم	بررسی کلیله و دمنه از منظر ادبیات		تحلیل یک واحد یادگیری و

	داستانی		شناسایی میزان ارتباط ارزش‌ها و مفاهیم با مهارت-های تدبیر زندگی
پانزدهم	نقد و تحلیل یک بخش از کلیله و استخراج عناصر داستانی و ساختار روایی		طراحی یک موقعیت یادگیری با رویکرد تلفیقی
شانزدهم	جمع‌بندی و پاسخ به پرسش‌ها		

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت‌های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوهٔ ارائه مستقیم در مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان در تحلیل و پاسخ به پرسش‌های طرح شده و نیز شیوهٔ مشارکتی و انجام فعالیت‌های عملی برای درک عمیق‌تر و به‌کارگیری آن در موقعیت‌های واقعی تدریس است. بهره‌گیری از فرصت‌های یادگیری غیر مستقیم و خارج از محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه‌های مطالعه فردی و به‌کارگیری راهبردهای شناختی است.

٤. منابع آموزشی

منبع اصلی:

- **کلیله و دمنه**، نصرالله منشی، به کوشش مجتبی مینوی، تهران: انتشارات امیرکبیر، تهران؛
- **مرزبان‌نامه**، سعدالدین وراوینی، به کوشش دکتر خطیب رهبر، تهران: انتشارات صفی علیشاه؛
- **تاریخ جهانگشای جوینی**، عطاملک جوینی، به تحصیح علامهٔ قزوینی، تهران: انتشارات هرمس.

منبع فرعی:

شمیسا، سیروس، **سبک‌شناسی نثر**، تهران: انتشارات میترا؛

خطیبی، حسین، **فن نثر در ادب فارسی**، تهران: انتشارات زوار، چاپ اول؛

رستگارفسایی، منصور، **انواع نثر فارسی**، تهران: انتشارات سمت، چاپ اول؛

رحیمیان، هرمز، **ادوار نثر فارسی از مشروطیت تا سقوط سلطنت**، تهران: انتشارات سمت، چاپ اول؛

- کشاورز، کریم، **هزار سال نثر فارسی**، تهران: انتشارات علمی و فرهنگی؛

-یوسفی، غلامحسین، **دیدار با اهل قلم**، تهران: انتشارات علمی.

٥. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش‌بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول نیم‌سال، تکالیف عملکردی و آزمون پایان نیم‌سال انجام می‌شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سر فصل درس «متون نثر ۳ (گلستان سعدی و پیروان او)»

۱. معرفی درس و منطق آن

گلستان سعدی یکی از برجسته‌ترین آثار نثر فارسی است که سال‌ها در آموزش مکتبخانه‌ای حضور داشت و سپس در آموزش رسمی کشور نیز از متون درسی به‌شمار آمد. گلستان، با نثر شیوا و رسا، مخاطبان را با آموزه‌ها و مفاهیم اخلاقی و آداب زندگی در قالب حکایت، آشنا می‌کند. دانشجویان می‌توانند پس از خوانش درست و درک محتوای عمیق آن، مهم‌ترین مسائل اخلاقی و اجتماعی سدهٔ هفتم را بشناسند و با زندگانی، احوال، سبک نثر و جهان‌نگری سعدی آشنا شوند. همچنین با مطالعهٔ آثار پیروان سبک نثرنویسی او لازم است جایگاه وی را در میان نویسندگان، تبیین کنند و با مقلدان وی آشنا شوند.

مشخصات درس

نوع درس: نظری

تعداد واحد: ۲

زمـــــان درس: ۳۲ ساعت

پیش‌نیاز: نثر۲

نحوه تدریس:

نام درس به فارسی) متون نثر ۳ (گلستان سعدی و پیروانش):

اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو می‌تواند:
پیشینهٔ تحولات تاریخی و ادبی نثر فارسی در این دوره را تبیین و ضمن برشمردن ویژگی‌های سبکی آن‌ها نمونه‌هایی از این آثار را نقد و تحلیل کند.

شایســـــــتگی اساسی:

CK& PCK

ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
خوانش متن	متن گلستان و پیروانش را با رعایت اصول روان خوانی، بخواند و اطلاعات آشکار متن را گزارش کند.	پس از درک اطلاعات آشکار متن به کالبد شکافی و استنباط لایه-های دیگر متن بپردازد. و برخی از ویژگی‌ها و شاخص‌های نثر این دوره را شناسایی و دسته‌بندی کند.	اطلاعات حاصل از خوانش این آثار را تحلیل و تفسیر کند.
نقد و تحلیل متن	گزارشی از اندیشه‌ها و زیبایی‌های به‌کار رفته در گلستان و پیروانش ارائه دهد.	به مقایسهٔ بعضی قسمت‌ها با نمونه‌هایی از نثر امروزی مبادرت نموده وجوه تشابه و تمایز هر یک را بیان کند.	به مبانی فکری و نظری نویسندگان این آثار دست یابد و تفاوت آن را با سایر آثار مشابه نقد و تحلیل کند.

۲. فرصت‌های یادگیری محتوای درس و ساختار آن

نوبت بحث	محتوای درس	تکالیف یادگیری	تکالیف عملکردی
اول	- آشنایی با شرایط سیاسی، اجتماعی و فرهنگی روزگار سعدی؛ - آشنایی با سبک سخن سعدی.	- بحث گروهی - پاسخ فردی به پرسش-ها - مشارکت در فرایند یادگیری	مطالعهٔ آثاری درباره سبک سعدی و گزارش چکیده‌ای از آن
دوم	- بررسی سیر سجع نویسی و مقامه نگاری؛ - تبیین جایگاه سعدی در میان نویسندگان ایرانی؛ - معرفی مقلدان سعدی در گلستان.	- پاسخ به پرسش‌ها دربارهٔ اندیشه و نفوذ سعدی؛ - توجه به خوانش صحیح متن.	گزارش فردی یا گروهی دانشجویان دربارهٔ موضوع.
سوم	الف: خوانش نیمهٔ اول دیباچهٔ گلستان با تکیه بر خوانش صحیح؛ ب: بررسی زبانی و ادبی متن خوانده شده.	- مشارکت در کار گروهی؛ - خوانش متن با رعایت پاره‌مهارت‌های خوانداری.	بازگردانی عبارات و ابیات دیباچه گلستان به نثر ساده و روان امروزی با تکیه بر توضیح و تشریح واژگان دشوار.
چهارم	خوانش نیمهٔ دوم دیباچهٔ گلستان و بررسی محتوایی و زیبایی شناختی آن	- استخراج واژگان دشوار و بیان معنی آن‌ها؛ - از بر کردن بخش‌هایی از دیباچه.	طراحی جدولی برای نشان دادن فراوانی آرایه‌های به‌کار رفته در متن دیباچه.
پنجم	خوانش و بررسی گزیده‌ای از باب اول گلستان	– خوانش متن با لحن مناسب	تهیهٔ نرم افزار لغت‌نامه از لغات دشوار پارسی گلستان.
ششم	خوانش و بررسی گزیده‌ای از باب دوم گلستان	بحث گروهی	تهیهٔ پوشهٔ کار
هفتم	خوانش و بررسی گزیده‌ای از باب سوم گلستان		
هشتم	خوانش و بررسی گزیده‌ای از باب چهارم گلستان		تهیهٔ نرم افزاری از لغات عربی و آیات قرآنی گلستان.
نهم	خوانش و بررسی گزیده‌ای از باب	مشارکت در کار گروهی	

	پنجم گلستان		
دهم	خوانش و بررسی گزیده‌ای از باب ششم گلستان	استخراج واژه‌های دشوار	تهیهٔ طرح درس برای یک واحد درسی
یازدهم	خوانش و بررسی گزیده‌ای از باب هفتم گلستان		
دوازدهم	خوانش و بررسی گزیده‌ای از باب هشتم گلستان	اجرای یکی از حکایت‌ها به صورت نمایش در کلاس	بازآفرینی یک حکایت گلستان در قالب داستان کوتاه
سیزدهم	خوانش و بررسی گزیده‌ای از بهارستان		
چهاردهم	خوانش و بررسی گزیده‌ای از روضهٔ خلد	بحث دربارهٔ شباهت‌ها و تفاوت‌های گلستان و روضهٔ خلد	
پانزدهم	خوانش و بررسی گزیده‌ای از منشآت قائم مقام		بحث و ارائهٔ نظر و قضاوت دانشجویان دربارهٔ برداشت چند وجهی دربارهٔ سعدی و گلستان
شانزدهم	مقایسهٔ نثر گلستان با نثر مقلدانش		تهیهٔ سیاههٔ رفتار کار در کلاس

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری:

۳-۱. خوانش متن حکایات به وسیلهٔ دانشجویان و رفع اشکالات زبانی و بیانی خوانش‌ها؛

۳-۲. مطالعهٔ مقالاتی دربارهٔ گلستان و سعدی به وسیلهٔ دانشجویان و ارائهٔ چکیده کنفرانس توسط ایشان؛

۳-۳. حفظ دیباچهٔ گلستان؛ از ابتدا تا بیت: «علی الخصوص که دیباچه همایوش/ به نام سعد ابوبکر سعدبن زنگی است.» (جهت تقویت زبانی و بیانی دانشجویان.)

۳-۴. بازنویسی عبارات نغز و هنری گلستان در سه واژه. (برای تقویت توانایی ایجازگویی دانشجویان.)

۳-۵. بازنویسی یا بازآفرینی برخی حکایات بدیع گلستان در قالب داستان‌های کوتاه کوتاه. (جهت فهم ارزش آثار ادبی در خلق آثار هنری جدید.)

۳-۶. نقد تطبیقی دیباچه و چند حکایت گلستان با بهارستان جامی و پریشان قاآنی. (با هدف تقویت روحیهٔ نقد ادبی و هنری دانشجویان.)

۳-۷. خوانش حکایات نغز گلستان به سبک اجرای رادیویی. (جهت آشنایی با ظرافت‌های اجزای زبر زنجیری کلام و زبان در روایت‌خوانی.)

٤. منابع آموزشی:

منبع اصلی:

– سعدی مصلح‌الدین، **گلستان**، به تصحیح و توضیح غلامحسین یوسفی، تهران: خوارزمی،۱۳۸۴؛
– جامی، عبدالرحمان، **بهارستان**، به کوشش دکتر هادی اکبرزاده، تهران: انتشارات آستان قدس رضوی (به نشر)، ۱۳۹۳؛
– خوافی، مجد، **روضهٔ خلد**، به تصحیح دکتر عباسعلی وفایی، تهران: انتشارات سخن؛
– فراهانی، قائم مقام، **منشآت**، به تصحیح اسماعیل حاکمی، تهران: انتشارات سروش؛
– **گلستان**، به تصحیح و توضیح خلیل خطیب‌رهبر، تهران: صفی‌علیشاه، ۱۳۸۷؛
– **گلستان**، به تصحیح و توضیح محمد خزائلی (۱۳۸۱)، تهران: نشر بدرقهٔ جاویدان؛
– حدیدی، جواد (۱۳۷۶)، **ایران در ادبیات فرانسه**، مشهد؛
– زرین‌کوب عبدالحسین (۱۳۸۷)، **سعدی؛ شیخ شیراز** (در) **با کاروان حله**، تهران: علمی؛
– ـــــــــــــــ (۱۳۹۱)، **حدیث خوش سعدی**، تهران، سخن، ۱۳۹۱؛
– ستاری، جلال، «**مقام سعدی در ادبیات فرانسه**»، هنر و مردم، شماره ۸۳، شهریور ۱۳۴۸، صص ۳۱–۳۴ ** شماره ۸۴، مهر ۱۳۴۸، صص ۶۲–۶۷ ** شمارهٔ ۹۲، خرداد ۱۳۴۹، صص ۱۵–۲۰ ** شماره ۹۵، ۱۳۴۹، صص۲۱–۲۵؛
– کاتوزیان، محمدعلی (۱۳۵۸)، **سعدی شاعر عشق و زندگی**، نشر مرکز؛
– مؤید شیرازی (۱۳۵۲)، **مضمون‌گیری سعدی از شاعران عرب**، گوهر، سال اول، شماره اول، صص ۸۲۱–۸۱۱؛
– هادی‌زاده، رضا (۱۳۶۳)، **سعدی و زبان عربی در آینهٔ گلستان**، کیهان فرهنگی، سال اول، شماره ۱۰، صص۲–۴۵؛
– یوسفی، غلامحسین (۱۳۸۶)، **پادشاه سخن**، (در) **دیداری با اهل قلم**، تهران: نشرعلمی؛
– ـــــــــــــــ (۱۳۸۶)، **بزرگواری**، (در) **چشمه روشن**، تهران، نشر علمی؛
– یونسکو (سازمان جهانی) (۱۳۷۶)، **ذکر جمیل سعدی**؛ مجموعه مقالات و اشعار به مناسبت بزرگداشت هشتصدمین سالگرد تولد شیخ اجل سعدی، سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری:

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش‌بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول نیم‌سال، تکالیف عملکردی و آزمون پایان نیم‌سال انجام می‌شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سر فصل درس «متون نثر ٤ (کشف المحجوب، کشف الاسرار و مرصاد العباد)»

۱. معرفی درس و منطق آن:

کشف المحجوب، کشف الاسرار و مرصاد العباد، از آثار برجستهٔ متون نثر عرفانی پهنهٔ زبان و ادبیات فارسی به‌شمار می‌روند. این آثار نه تنها از بهترین نمونهٔ نثر پیراستهٔ فارسی هستند؛ بلکه گنجینهٔ با ارزشی از واژگان فارسی را در دل خود دارند. از دید محتوایی سرشار از تعالیم معرفتی و نمایانگر بسیاری از ارزش‌های والای انسانی‌اند. آشنایی با ویژگی‌های زبانی، ادبی و اصطلاحات عرفانی این آثار، می‌تواند دست مایهٔ فهم و درک دیگر متون عرفانی باشد؛ بنابراین خوگیری دانشجویان با زبان و جانمایهٔ این متون ارجمند ادب فارسی، ضمن این‌که آنان را با مظاهر معرفتی فرهنگ، ادب و عرفان آشنا می‌سازد، به کسب شایستگی‌های حرفه‌ای آنان در بُعد معرفت شناختی و مهارت‌ها و آداب تعلیم و تربیت، نیزکمک می‌کند.

مشخصات درس نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۳۲ ساعت پیش‌نیاز: نثر۳ نحوه تدریس:	نام درس: متون نثر۴ (کشف المحجوب، کشف الاسرار و مرصادالعباد) اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو خواهد توانست: پیشینهٔ تحولات تاریخی و ادبی نثر فارسی در این دو اثر را تبیین کند و ضمن برشمردن ویژگی‌های سبکی آن‌ها نمونه‌هایی از این آثار را نقد و تحلیل کند.			
شایستگی اساسی: CK& PCK	**ملاک‌ها**	**سطح ۱**	**سطح ۲**	**سطح ۳**
	خوانش متن	متن کشف المحجوب، کشف الاسرار و مرصادالعباد را با رعایت اصول روان خوانی، بخواند و اطلاعات آشکار متن‌ها را گزارش کند.	پس از درک اطلاعات آشکار متن به کالبد شکافی و استنباط لایه-های دیگر متن بپردازد. و برخی از ویژگی‌ها و شاخص‌های نثر این دو اثر را شناسایی کند.	اطلاعات حاصل از خوانش این آثار را تحلیل و تفسیر کند.
	نقد و تحلیل	گزارشی از اندیشه‌ها و زیبایی‌های به‌کار رفته در کشف المحجوب، کشف الاسرار و مرصادالعباد ارائه دهد.	به مقایسهٔ بعضی قسمت-ها با نمونه‌هایی از نثر امروزی مبادرت نموده وجوه تشابه و تمایز هر یک را بیان کند.	به مبانی فکری و نظری نویسندگان دست یابد و تفاوت آن را با سایر آثار مشابه نقد و تحلیل کند.

۲. فرصت‌های یادگیری محتوای درس و ساختار آن:

نوبت بحث	محتوای درس	تکالیف یادگیری	تکالیف عملکردی
اول	آشنایی با شرایط سیاسی، اجتماعی و فرهنگی روزگار هجویری، نجم رازی و میبدی	- بحث گروهی - پاسخ فردی به پرسش‌ها - مشارکت در فرایند یادگیری	مطالعهٔ آثاری دربارهٔ اوضاع سیاسی – اجتماعی و فرهنگی ایران در دورهٔ تاریخی مربوطه و گزارش چکیده‌ای از آن
دوم	– بررسی سیر نثر عرفانی؛ – تبیین جایگاه هجویری در میان نویسندگان ایرانی؛ – معرفی کشف الاسرار و مرصاد العباد.	– پاسخ به پرسش‌ها دربارهٔ اندیشه و نفوذ هجویری و... ؛ – توجه به خوانش صحیح متن.	گزارش فردی یا گروهی دانشجویان دربارهٔ موضوع.
سوم	الف: بررسی نمونهٔ اول از متن‌کشف المحجوب با تکیه بر خوانش صحیح؛ ب: بررسی زبانی، ادبی و عرفانی متن خوانده شده.	- مشارکت در کار گروهی - خوانش متن با رعایت پاره-مهارت‌های خوانداری	بازگردانی عبارات و ابیات دیباچه گلستان به نثر ساده و روان امروزی با تکیه بر توضیح و تشریح واژگان دشوار.
چهارم	بررسی نمونهٔ دوم از متن کشف المحجوب و بررسی شیوه‌های مناسب خوانش متن‌های عرفانی و شرح قسمتی از آن.	- استخراج واژگان دشوار و بیان معنی آن‌ها؛ - قسمتی از متن انتخاب شده را با خوانشی مناسب، بخوانند.	طراحی جدولی برای نشان دادن فراوانی اصطلاحات عرفانی به‌کار رفته در متن و شرح دادن آن‌ها.
پنجم	الف: بررسی نمونهٔ سوم از متن کشف المحجوب با تکیه بر خوانش صحیح؛ ب: شرح و تبیین مفاهیم عرفانی متن.	– تک خوانی؛ – استخراج اصطلاحات دشوار متن.	تهیهٔ نرم افزار لغت‌نامه از لغات دشوار پارسی در کشف المحجوب.
ششم	خوانش نمونهٔ چهارم از متن کشف المحجوب و بررسی شیوه‌های مناسب	- بحث گروهی - پاسخ به پرسش	تهیهٔ پوشهٔ کار

	خوانش متن‌های عرفانی و شرح قسمتی از آن.		
هفتم	الف: بررسی نمونهٔ اول از متن کشف الاسرار با تکیه بر خوانش صحیح؛ ب: بررسی زبانی، ادبی و عرفانی متن خوانده شده.	- مشارکت در کار گروهی؛ - خوانش متن رعایت پاره‌مهارت های خوانداری.	بازگردانی عبارات متن به نثر ساده و روان امروزی با تکیه بر توضیح و تشریح واژگان دشوار.
هشتم	خوانش نمونهٔ دوم از متن کشف الاسرار و بررسی شیوه‌های مناسب خوانش متن‌های عرفانی و شرح قسمتی از آن.		تهیهٔ نرم افزار لغت‌نامه از لغات دشوار عربی، آیات و عبارات عربی کشف الاسرار.
نهم	الف: بررسی نمونهٔ سوم از متن کشف الاسرار با تکیه بر خوانش صحیح؛ ب: بررسی زبانی، ادبی و عرفانی متن خوانده شده.	مشارکت در کار گروهی	
دهم	الف: بررسی نمونهٔ چهارم از متن کشف الاسرار با تکیه بر خوانش صحیح؛ ب: بررسی زبانی، ادبی و عرفانی متن خوانده شده.		تهیهٔ طرح درس برای یک واحد درسی
یازدهم	الف: بررسی نمونهٔ اول از متن مرصاد العباد با تکیه بر خوانش صحیح؛ ب: بررسی زبانی، ادبی و عرفانی متن خوانده شده.		
دوازدهم	الف: بررسی نمونهٔ دوم از متن مرصاد العباد با تکیه بر خوانش صحیح؛ ب: بررسی زبانی، ادبی و عرفانی متن.	– شناسایی اصطلاحات عرفانی و گزارش فردی	
سیزدهم	الف: بررسی نمونهٔ سوم از متن مرصاد العباد با تکیه بر خوانش صحیح؛ ب: بررسی زبانی، ادبی و عرفانی متن.	- تشخیص درست نشانه‌های سبکی متن	باز آفرینی بخشی از متون خوانده شده به زبان معیار نوشتاری
چهاردهم	الف: بررسی نمونهٔ چهارم از متن مرصاد العباد با تکیه بر خوانش صحیح؛ ب: بررسی زبانی، ادبی و عرفانی متن.	- خوانش مناسب؛ - استخراج اصطلاحات.	

پانزدهم	مقایسه‌ی نثر این آثار از دید: - زبانی؛ - ادبی؛ - فکری.		بحث و ارائهٔ مکتوب نظر و قضاوت دربارهٔ مقایسهٔ این آثار
شانزدهم	جمع‌بندی و نقد و تحلیل پایانی از محتوای متون بررسی شده		تهیهٔ سیاههٔ رفتار کار در کلاس

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری:

این درس را می‌توان با شیوه‌های مختلف و متنوع مثل: «روش توضیحی، ایفای نقش، دریافت مفهوم» و«ارائه مستقیم» آموزش داد.

۳. منابع آموزشی:

منابع اصلی:

– هجویری، ابوالحسن علی بن عثمان، **کشف المحجوب**، تصحیح محمود عابدی، انتشارات سروش؛

– میبدی، ابوالفضل، (۱۳۴۴)، **کشف الاسرار**، به اهتمام علی اصغرحکمت، چاپ دوم، تهران: ابن سینا، چاپ دوم؛

– دایه، نجم الدین، (۱۳۵۲)، **مرصاد العباد**، به اهتمام محمد امین ریاحی، تهران: بنگاه نشر و ترجمه کتاب، چاپ اول.

منابع فرعی:

– سجادی، جعفر (۱۳۶۸)، **فرهنگ اصطلاحات عرفانی**، تهران: طهوری، چاپ دوم؛

سجادی، جعفر (۱۳۶۶)، **فرهنگ معارف اسلامی**، چاپ دوم، تهران، شرکت مؤلفان و مترجمان ایران؛

– نوربخش، جواد (۱۳۷۲)، **فرهنگ اصطلاحات تصوف**، تهران: چاپ سوم؛

– صفا، ذبیح الله، **تاریخ ادبیات در ایران**، جلد دوم، تهران: فردوسی، چاپ اول؛

– شمیسا، سیروس (۱۳۷۱)، **فرهنگ تلمیحات**، تهران: فردوسی، چاپ دوم؛

– بهار، محمدتقی (۱۳۶۹)، **سبک شناسی**، تهران: انتشارات امیرکبیر، چاپ پنجم؛

–غنی، قاسم (۱۳۳۰)، **تاریخ تصوف در اسلام**، تهران: چاپ دوم؛

–عبدالحسین، زرین کوب (۱۳۶۲)، **جستجو در تصوف**، تهران: امیرکبیر؛

– عبدالحسین، زرین کوب (۱۳۶۲)، **دنباله جستجو در تصوف**، تهران: امیرکبیر؛

۴. راهبردهای ارزشیابی یادگیری:

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش‌بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول نیم‌سال، تکالیف عملکردی و آزمون پایان نیم‌سال انجام می‌شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سر فصل درس «نثر ۵ (از دورهٔ مشروطه تا انقلاب اسلامی)»

۱. معرفی درس و منطق آن

مطالعه و بررسی متون نثر داستانی فارسی در قالب درس نثر معاصر ۵، نقش تعیین کننده‌ای در آشنایی سازندهٔ دانشجویان با آثار نویسندگان معاصر و مشارکت‌پذیری آنان در فعالیت‌های نوشتاری، بررسی و نقد و تحلیل آن‌ها دارد.

این درس با هدف، شناخت دانشجویان نسبت به سیر تطور نثر معاصر فارسی و آشنایی با چگونگی پیدایی رمان و داستان کوتاه و نیز آشنایی با داستان نویسان و نثر آفرینان معاصر، طراحی شده است.

تحقق این امر در گرو آن است که مدرسان، توانایی تحلیل برنامه‌درسی و تطبیق آن با نیازهای یادگیرندگان را کسب نموده و بتوانند با شناخت عمیق نسبت به برنامه درسی نثر معاصر ۵ فرصت‌های یادگیری تلفیقی را با بهره‌گیری از ظرفیت‌های محیط زندگی طراحی و عملیاتی نمایند.

مشخصات درس نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۳۲ ساعت پیش‌نیاز: نثر ۴ نحوه تدریس: نظری- کارگاهی	به فارسی: نثر معاصر ۵			
شایستگی اساسی: CK& PCK	**اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری، دانشجو قادر خواهد بود:** پیشینهٔ تحولات تاریخی و ادبی نثر فارسی در این دوره را تبیین و ضمن برشمردن ویژگی‌های سبکی آن‌ها نمونه‌هایی از این آثار را نقد و تحلیل کند.			
	ملاک‌ها	**سطح ۱**	**سطح ۲**	**سطح ۳**
	خوانش متن	متن‌های آثار دورهٔ معاصر را با رعایت اصول روان خوانی، بخواند و اطلاعات آشکار متن‌ها را گزارش کند.	پس از درک اطلاعات آشکار متن به کالبد شکافی و استنباط لایه‌های دیگر متن بپردازد و برخی از ویژگی‌ها و شاخص-های نثر این دو اثر را شناسایی کند.	اطلاعات حاصل از خوانش آثار این دوره را تحلیل و تفسیر کند.
	نقد و تحلیل متن	گزارشی از اندیشه‌ها و زیبایی‌های به‌کار رفته در آثار منثور این دوره، ارائه دهد.	به مقایسهٔ بعضی قسمت‌ها با نمونه‌هایی از نثر کهن فارسی مبادرت نموده، وجوه تشابه و تمایز هر یک را بیان کند.	به مبانی فکری و نظری نویسندگان این دوره دست یابد و تفاوت آن را با سایر آثار گذشته، نقد و تحلیل کند.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

شماره جلسات	محتوای درس	تکالیف یادگیری	تکالیف عملکردی
اول	- معرفی نثر معاصر و دامنهٔ آن؛ - ضرورت و اهمیت برنامه‌ی درسی نثر معاصر؛ - تاریخچه نثر معاصر.	شرکت فعال در مباحث کلاس	- انتخاب یک پژوهش در راستای موضوع؛ - استراج کاربردهای زبان عامیانه از نثر و تدوین برابرهای آن در زبان معیار.
دوم	بررسی تطور تاریخی سیر نثر معاصر فارسی و تبیین دوره‌ها و طبقه‌بندی گونه‌ها و قالب‌های نثر معاصر فارسی و ارتباط آن با تحولات اجتماعی	پرسش و پاسخ	
سوم	پیشاهنگان ساده نویسی	بحث و گفتگو	
چهارم	– دهخدا پیشرو به کار زبان عامیانه در نثر – بررسی بخش‌هایی از چرند و پرند	پاسخ به پرسش‌های هدفدار	
پنجم	– معرفی جمال‌زاده و بررسی «یکی بود یکی نبود».	بحث و گفتگو	نقد و تحلیل یکی از داستان-های جمال‌زاده
ششم	- معرفی صادق هدایت؛ - بررسی برخی از آثار داستانی هدایت؛		
هفتم	- معرفی بزرگ علوی و صادق چوبک؛ - نقد و بررسی نمونه‌ای از آثار آنان.	نظریه پردازی	نقد و بررسی یکی از داستان-های بزرگ علوی
هشتم	– معرفی جلال آل احمد؛ – نقد و بررسی برخی از آثار داستانی او.	پاسخ به پرسش‌ها	نقد و بررسی یکی از داستان-های جلال آل احمد
نهم	– معرفی سیمین دانشور؛ – نقد و بررسی برخی از آثار داستانی او.		نقد و بررسی یکی از داستان-های سیمین دانشور
دهم	– معرفی محمود دولت آبادی؛ – نقد و بررسی برخی از آثار داستانی او.	بحث و گفتگو	
یازدهم	– معرفی احمد محمود / هوشنگ گلشیری؛ – نقد و بررسی برخی از آثار داستانی او.		
دوازدهم	– معرفی نادر ابراهیمی؛ – نقد و بررسی برخی از آثار داستانی او.	بحث و گفتگو	
سیزدهم	– معرفی هوشنگ مرادی کرمانی؛		نقد و بررسی یکی از داستان-

	– نقد و بررسی برخی از آثار داستانی او.		های مرادی کرمانی
چهاردهم	– معرفی مصطفی مستور؛ – نقد و بررسی برخی از آثار داستانی او.		
پانزدهم	– معرفی عبدالحسین زرین کوب؛ – نقد و بررسی آثار او و نشر دانشگاهی.	پاسخ به پرسش‌های شفاهی و کتبی	
شانزدهم	– معرفی رضا امیرخانی؛ – نقد و بررسی برخی از آثار داستانی او.		ارزیابی مکتوب از وضعیت تدریس استاد در این واحد درسی

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت‌های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم در مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان در تحلیل و پاسخ به پرسش‌های طرح شده و نیز شیوه مشارکتی و انجام فعالیت‌های عملی برای درک عمیق‌تر و به‌کارگیری آن در موقعیت‌های واقعی تدریس است. بهره‌گیری از فرصت‌های یادگیری غیر مستقیم و خارج از محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه‌های مطالعه فردی و به‌کارگیری راهبردهای شناختی است.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

- میرعابدینی، حسن، **صد سال داستان نویسی،** تهران: انتشارات چشمه؛
- میرصادقی، جمال، **ادبیات داستانی،** تهران: انتشارات شفا؛
- اکبری شلدره، فریدون، **درآمدی بر ادبیات داستانی پس از پیروزی انقلاب اسلامی،** تهران: مرکز اسناد انقلاب اسلامی؛
- سرشار، محمدرضا، **منظری از ادبیات داستانی بعد از انقلاب اسلامی،** تهران: انتشارات پیام آزادی.

منبع فرعی:

– **نظریه ادبیات،** رنه ولک و آستین وارن (ترجمه ضیا موحد و پرویز مهاجر)، تهران: نشرنیلوفر؛

– آرین پور، یحیی (۱۳۷۴)، **از صبا تا نیما و از نیما تا روزگار ما،** تهران: زوّار؛

– **پیدایش رمان فارسی،** کریستف بالایی (ترجمه مهوش قویمی و نسرین خطاط)؛

– **سرچشمه‌های داستان کوتاه فارسی،** کریستف بالایی و میشل کویی پرس (ترجمه احمد کریمی حکاک)، تهران: انتشارات پاپیروس؛

– یاحقی، محمدجعفر، **چون سبوی تشنه،** تهران: انتشارات جامی.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیندی: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش‌بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره

سر فصل درس «متون نظم ۱ (شاهنامه)»

۱. معرفی درس و منطق آن:

شاهنامه یکی از آثار بزرگ حماسی ایران است که بازتاب دهندهٔ فرهنگ و تاریخ ایران باستان و حلقهٔ اتصال فرهنگ دیروز با فرهنگ امروز است. دانشجویان با شناخت این اثر بی‌بدیل، ضمن این که فرصت آشنایی با مظاهر فرهنگ، هنر، تاریخ و هویت ملی را پیدا می‌کنند که به تجربیات و شایستگی‌های حرفه‌ای خود در بعد آموزش نیز تعمیق می‌بخشند؛ همچنین با کسب تجربیات و مطالعهٔ مسأله‌های آموزشی- تربیتی در فرایند آموزشی این درس و تلفیق مبانی نظری با عمل و ارائهٔ پژوهش‌های علمی، خود را برای تدریس متون حماسی آماده می‌کنند.

مشخصات درس

نوع درس: نظری

تعداد واحد: ۲

زمان درس: ۳۲ ساعت

پیش‌نیاز:

نحوه تدریس:

نام درس: متون نظم۱ (شاهنامه)

اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو:

پیشینهٔ تحولات تاریخی و ادبی این دوره را تبیین و ضمن برشمردن ویژگی‌های سبکی شاهنامه، نمونه‌هایی از این اثر را نقد و تحلیل کند.

شایستگی اساسی:

CK& PCK

ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
خوانش متن	اشعار شاهنامه و دیگر آثار حماسی را با رعایت اصول روان خوانی، بخواند و اطلاعات آشکار متن‌ها را گزارش کند.	پس از درک اطلاعات آشکار متن به کالبد شکافی و استنباط لایه‌های دیگر متن بپردازد و برخی از ویژگی‌ها و شاخص های شاهنامه و دیگر آثار حماسی را شناسایی کند.	اطلاعات حاصل از خوانش این اثر و دیگر آثار حماسی را تحلیل و تفسیر کند.
نقد و تحلیل متن	گزارشی از اندیشه‌ها و زیبایی‌های به‌کار رفته در شاهنامه و دیگر آثار حماسی این دوره را، ارائه دهد.	به مقایسهٔ بعضی قسمت‌های این اثر با نمونه‌هایی از اشعارحماسی امروزی مبادرت نموده، وجوه تشابه و تمایز هر یک را بیان کند. .	به مبانی فکری و نظری سرایندهٔ شاهنامه و دیگر آثار حماسی این دوره دست یابد و تفاوت آن‌ها را با یکدیگر، نقد و تحلیل کند.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

نوبت	محتوای درس	تکالیف یادگیری	تکالیف عملکردی

بحث			
اول	- معرفی شاهنامه و داستان‌های آن و مقایسه با آثار حماسی قبل و بعد از خود		
دوم	- خلاصه داستان رستم و سهراب؛ - خوانش درست با توجه به نکته‌های ادبی و جنبهٔ حماسی، تحلیل داستان.	شناسایی رابطهٔ بیرونی و درونی عناصر تصویرپردازی و زیبایی سازی متن	بررسی متن و شناسایی عناصر داستانی در داستان «رستم و سهراب.»
سوم		گفتگو درباره شخصیت‌ها و ویژگی‌های آنان در داستان رستم و سهراب	تهیهٔ پوشه کار / تهیهٔ گزارشی از داستان‌های مشابه داستان «رستم وسهراب» در ادبیات ایران و جهان.
چهارم			
پنجم			
ششم	- خلاصه داستان سیاووش و سودابه؛ - خوانش درست باتوجه به نکته‌های ادبی و جنبهٔ حماسی و تحلیل داستان	شناسایی و کشف درون‌مایهٔ داستان	مقایسه داستان سیاووش و سودابه با یوسف و زلیخای جامی و بیان شباهت‌ها و تفاوت‌های شخصیت‌های اصلی دو داستان
هفتم			
هشتم			
نهم	- خلاصه داستان رستم و اسفندیار؛ - خوانش درست با توجه به نکته‌های ادبی و جنبهٔ حماسی و تحلیل داستان.		دانشجو داستان دیگری را از شاهنامه انتخاب نماید و ضمن شناسایی عناصر داستانی به بررسی بافت ادبی آن نیز مبادرت نموده، به شکلِ گزارش درسی، به استاد ارائه نماید.
دهم		بحث گروهی درباره درون‌مایهٔ داستان	دانشجو متنی دیگری از دیگر داستان‌های شاهنامه را انتخاب می‌کند و با لحن حماسی می‌خواند.
یازدهم			کشف درون‌مایهٔ داستان/ بررسی متن و روان سازی آن.
دوازدهم			بررسی و تبیین تصویر پردازی-ها و رابطهٔ بیرونی و درونی عناصر زیبایی‌شناسی متن رستم و اسفندیار.
سیزدهم		شناسایی و معرفی عناصر داستانی رستم و اسفندیار (شخصیت پردازی، فضاسازی، گفتگو، جدال، اوج داستان،	دانشجو در یک بررسی مقایسه‌ای در دو داستان رستم سهراب و رستم و اسفندیار شباهت‌ها و تفاوت‌های
چهاردهم			
پانزدهم			
شانزدهم			

		صحنه، زمان، مکان و...)	شخصیت‌های اصلی داستان‌ها را مکتوب گزارش دهد.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری: این درس را می‌توان با شیوه‌های مختلف و متنوع مثل: «روش توضیحی و اکتشافی»، «ایفای نقش» (در بعضی قسمت‌های داستانی)، «ارائهٔ مستقیم» و... تدریس کرد.

٤. منابع آموزشی:

منبع اصلی:

۱- فردوسی، **شاهنامه**، چاپ مسکو، زیر نظر ی. ا. برتلس، به کوشش سعیدحمیدیان، تهران: انتشارات قطره؛

۲- فردوسی، **شاهنامه**، چاپ جلال خالقی مطلق، تهران: انتشارات روزبهان، چاپ اول؛

۳- مینوی، مجتبی، **داستان رستم و سهراب**، تهران: مؤسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی، چاپ دوم؛

۴- مینوی، مجتبی، **داستان سیاوش**، تهران: مؤسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی؛

۵- رستگارفسایی، منصور، **حماسه رستم و اسفندیار**، تهران: نشرجامی.

منبع فرعی:

۱- صفا، ذبیح الله، **حماسه سرایی در ایران**، تهران: انتشارات امیرکبیر، چاپ اول؛

۲- شعار، جعفر و حسن انوری، **غمنامه رستم و سهراب**، تهران: نشر ناشر، چاپ اول؛

۳- رستگار فسایی، منصور، **حماسه رستم و سهراب**، تهران: نشرجامی، چاپ اول؛

۴- سرامی، قدمعلی، **از رنگ گل تا رنج خار**، تهران: انتشارات علمی و فرهنگی؛

۵- اسلامی ندوشن، محمدعلی، **زندگی و مرگ پهلوانان در شاهنامه**، تهران: انتشارات یزدان، چاپ دوم؛

۶- نولدکه، تئودور، **حماسه ملی ایران** (ترجمه بزرگ علوی)، تهران: انتشارات جامی، چاپ اول؛

۷- مسکوب، شاهرخ، **سوگ سیاووش**، تهران: انتشارات خوارزمی، چاپ دوم؛

۸- اسلامی ندوشن، محمدعلی، **داستان داستان‌ها**، تهران: انتشارات انجمن آثار ملی، چاپ اول؛

۹- ــــــــــــ **جام جهان بین**، تهران: انتشارات جامی، چاپ دوم؛

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

تهیه طرح درس	پژوهش‌های موردی	آزمون میان‌ترم	پوشه کار	ارزشیابی پایانی
۱	۳	۴	۲	۱۰

سر فصل درس «متون نظم ۲ (ناصر خسرو و مسعود سعد سلمان)»

۱. معرفی درس و منطق آن:

ناصر خسرو و مسعود سعد سلمان دو تن از شاعران بزرگ و صاحب سبک و از مهم‌ترین شاعرانی هستند که با استفاده از قالب قصیده کوشیده‌اند مخاطبان خود را با آموزه‌ها و مفاهیم حکمی، اخلاقی و فلسفی آشنا کنند. دانشجویان با تسلط بر این متون می‌توانند پس از خوانش درست و آشنایی با محتوای عمیق آن‌ها، موقعیت سیاسی، فرهنگی و اجتماعی سدهٔ پنجم و ششم را دریابند و ضمن آشنایی با زندگانی و احوال و آثار این دو شاعر، خصایص سبکی، شیوهٔ شاعری و جایگاه آن‌ها را در میان شاعران هم‌دوره و تحول سبک خراسانی به عراقی، نشان دهند و با مضامین شعری فارسی همچون حبسیه نیز آشنا شوند.

مشخصات درس

نوع درس: نظری

تعداد واحد: ۲

زمـــــان درس: ۳۲ ساعت

پیش‌نیاز: متون نظم (۱)

نحوه تدریس:

نام درس: متون نظم ۲ (قصاید ناصر خسرو و مسعود سعد)

اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:

پیشینهٔ تحولات تاریخی و ادبی این دوره را تبیین و ضمن برشمردن ویژگی‌های سبکی اشعار ناصرخسرو و مسعود سعد سلمان، نمونه‌هایی از این آثار را نقد و تحلیل کند.

شایســـــــتگی اساسی:

CK& PCK

ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
خوانش متن	قصاید ناصرخسرو و مسعود سعد را با رعایت اصول روان خوانی، بخواند و اطلاعات آشکار اشعار آن‌ها را گزارش کند.	پس از درک اطلاعات آشکار اشعار، به کالبد شکافی و استنباط لایه‌های دیگر اشعار این شاعران بپردازد و برخی از ویژگی‌ها و شاخص‌های اشعار آن-ها را شناسایی کند.	اطلاعات حاصل از خوانش این دو اثر را تحلیل و تفسیر کند.
نقد و تحلیل متن	گزارشی از اندیشه‌ها و زیبایی‌های به‌کار رفته در قصاید ناصرخسرو و مسعود سعد را، ارائه دهد.	به مقایسهٔ قسمت‌های از قصاید ناصرخسرو و مسعود سعد با نمونه-هایی از اشعار امروزی مبادرت نموده، وجوه تشابه و تمایز هر یک را بیان کند.	به مبانی فکری و نظری این دو شاعر دست یابد و تفاوت آن‌ها را با یکدیگر، نقد و تحلیل کند.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

نوبت بحث	محتوای درس	تکالیف یادگیری	تکالیف عملکردی
اول	تاریخچهٔ پیدایش و گسترش اسماعیلیه؛ محورهای اعتقادی اسماعیلیه	مطالعهٔ کتاب‌های ۱. دفتری، فرهاد، **تاریخ و عقاید اسماعیلیه**، تهران: انتشارات علمی و فرهنگی؛ ۲. برتلس، یوگنی ادواردویچ، **ناصر خسرو و اسماعیلیان** (ترجمه یحیی آرین پور)، تهران: انتشارات بنیاد فرهنگ ایران.	پژوهشی دربارهٔ عقاید اسماعیلیه
دوم	شرح احوال و آثار ناصر خسرو؛ تأثیر ناصر خسرو در تحول مضمون قصیده.	مطالعهٔ مقدمهٔ گزیده های اشعار ناصر خسرو.	
سوم	خوانش و بررسی قصیده‌ای از ناصر خسرو		
چهارم	خوانش و بررسی قصیده‌ای از ناصر خسرو	در هشت جلسه نخست از ترم، ۲۰ قصیده از ناصر خسرو باید تدریس شود که بخشی از این قصاید در کلاس خوانده می‌شود و برخی دیگر خود خوان خواهند بود.	
پنجم	خوانش و بررسی قصیده‌ای از ناصر خسرو		مطالعهٔ مقاله‌ای درباره ناصرخسرو و گزارش آن در کلاس
ششم	تدریس قصیده ای از ناصر خسرو		
هفتم	خوانش و بررسی قصیده‌ای از ناصر خسرو		
هشتم	خوانش و بررسی قصیده‌ای از ناصر خسرو	خوانش قسمتی از متن با رعایت مهارت-های خوانداری	تهیه گزارشی علمی در خصوص سبک خراسانی و جایگاه ناصرخسرو در این سبک
نهم	آشنایی با شعر سبک خراسانی در دوره غزنویان		
دهم	شرح احوال مسعود سعد و آشنایی با سبک قصاید وی و آگاهی از سیر حبسیه سرایی در زبان فارسی	پاسخ به پرسش‌ها	مطالعهٔ یک کتاب یا مقاله دربارهٔ مسعود سعد و گزارش آن در کلاس
یازدهم	خوانش و بررسی قصیده‌ای از	بحث فردی و گروهی در کلاس	از جلسه نهم تا آخر ترم

	مسعود سعد		۱۵ قصیده از قصاید موفق مسعود سعد خوانده شود که بخشی از این قصاید به صورت خود خوان خواهد بود.
دوازدهم	خوانش و بررسی قصیده‌ای از مسعود سعد		
سیزدهم	خوانش و بررسی قصیده‌ای از مسعود سعد	خوانش قسمتی از متن با رعایت مهارت-های خوانداری.	مطالعه حبسیه در ادب فارسی (بخش مربوط به سده آغازین فارسی تا سده هفت)
چهاردهم	خوانش و بررسی قصیده‌ای از مسعود سعد	بحث و گفتگو	
پانزدهم	خوانش و بررسی قصیده‌ای از مسعود سعد		
شانزدهم	خوانش و بررسی قصیده‌ای از مسعود سعد		

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

استاد می‌تواند برای مشارکت بیش‌تر دانشجویان تکالیف زیر را برای آنان معین کند:

۱. تلخیص کتاب‌های «ناصر خسرو و اسماعیلیان» و «تاریخ و عقاید اسماعیلیه»؛

۲. نقد لغوی، بلاغی و سبکی یکی از قصاید ناصر خسرو و مسعود سعد. (یک قصیده از هر شاعر)

٤. منابع آموزشی

منبع اصلی:

۱. **دیوان ناصر خسرو**، به تصحیح مهدی محقق و مجتبی مینوی، انتشارات دانشگاه تهران؛

۲. **دیوان مسعود سعد سلمان**، به تصحیح محمد مهیار، انتشارات پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی؛

منبع فرعی:

۱. برتلس، یوگنی ادواردویچ، **ناصر خسرو و اسماعیلیان** (ترجمه یحیی آرین پور)، تهران: انتشارات بنیاد فرهنگ ایران؛

۲. محقق، مهدی، **تحلیل اشعار ناصر خسرو**، تهران: دانشگاه تهران؛

۳. غلامرضایی، محمد، **سی قصیدهٔ ناصر خسرو**، تهران: جامی؛

۴. احمد نژاد، کامل و دیگران، **گزیدهٔ اشعار مسعود سعد**، تهران: طلایه؛

۵. شمیسا، سیروس، **زندانی نای** (گزیده اشعار مسعود سعد)، تهران: سخن؛

۶. ظفری، ولی الله، **حبسیه در ادب فارسی از آغاز شعر فارسی تا پایان زندیه**، تهران: امیرکبیر؛

۷. نوریان، مهدی، **از کوهسار بی‌فریاد** (اشعار برگزیده مسعود سعد)، تهران: جامی؛

۸. دفتری، فرهاد، **تاریخ و عقاید اسماعیلیه**، تهران: علمی و فرهنگی.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون شفاهی (۶ نمره) و کتبی (۱۴ نمره)

ارزشیابی فرآیند: در هر جلسه از چند دانشجو خواسته شود که هر یک سه چهار بیت از قصیده‌ای که استاد تدریس می‌کند، بخوانند و معنی کنند سپس استاد نظر خود را بیان کند.

سر فصل درس «متون نظم ۳ (خاقانی و نظامی)»

۱. معرفی و منطق درس:

دیوان اشعار خاقانی و مخزن الاسرار نظامی از مهم‌ترین آثار غنایی و تعلیمی ادبیات فارسی است که خاقانی با استفاده از قالب قصیده و غزل و نظامی با مثنوی کوشیده‌اند مخاطبان خود را با آموزه‌ها و مفاهیم حکمی، اخلاقی و فلسفی آشنا کنند. دانشجویان با تسلط بر این متون می‌توانند پس از خوانش درست و آشنایی با محتوای عمیق آن‌ها، موقعیت سیاسی، فرهنگی و اجتماعی سدهٔ ششم را دریابند و با زندگانی و احوال و آثار این دو شاعر آشنا شوند؛ همچنین ضمن نشان دادن خصایص سبکی، شیوهٔ شاعری و جایگاه آن‌ها در میان دیگر شاعران آذربایجانی، مهارت‌های لازم برای انتقال آموزه‌های خود به دانش آموزان را کسب کنند.

مشخصات درس
نوع درس: نظری
تعداد واحد: ۲
زمان درس: ۳۲ ساعت
پیش‌نیاز: نظم ۲
نحوه تدریس:

نام درس: خاقانی و نظامی

اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:

پیشینهٔ تحولات تاریخی و ادبی این دوره را تبیین و ضمن برشمردن ویژگی‌های سبکی اشعار خاقانی و نظامی، نمونه‌هایی از این آثار را نقد و تحلیل کند.

شایستگی اساسی:

CK& PCK

ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
خوانش متن	قصاید خاقانی و اشعار نظامی را با رعایت اصول روان خوانی، بخواند و اطلاعات آشکار اشعار آن‌ها را گزارش کند.	پس از درک اطلاعات آشکار اشعار، به کالبد شکافی و استنباط لایه‌های دیگر اشعار این شاعران بپردازد و برخی از ویژگی‌ها و شاخص‌های اشعار آن‌ها را شناسایی کند.	اطلاعات حاصل از خوانش این دو اثر را تحلیل و تفسیر کند.
نقد و تحلیل متن	گزارشی از اندیشه‌ها و زیبایی‌های به‌کار رفته در قصاید خاقانی و اشعار نظامی را، ارائه دهد.	به مقایسهٔ قسمت‌های از قصاید خاقانی و اشعار نظامی با نمونه‌هایی از اشعار امروزی مبادرت نموده، وجوه تشابه و تمایز هر یک را بیان کند.	به مبانی فکری و نظری این دو شاعر دست یابد و تفاوت آن‌ها را با یکدیگر، نقد و تحلیل کند.

۲. فرصت‌های یادگیری محتوای درس و ساختار آن

نوبت بحث	محتوای درس	تکالیف یادگیری	تکالیف عملکردی
اول	- آشنایی با موقعیت سیاسی، اجتماعی و فرهنگی روزگار خاقانی؛ - آشنایی با سبک سخن شاعران آذربایجانی؛ - بررسی سیر قصیده‌پردازی تا روزگار خاقانی؛ - تبیین جایگاه خاقانی در میان قصیده پردازان؛ - معرفی خاقانی و آثار وی؛ - معرفی منابع تحقیقاتی در مورد خاقانی.	بحث گروهی درباره جایگاه خاقانی	پژوهش دربارهٔ منابع خاقانی شناسی
دوم	شرح و تحلیل قصیده حبسیه: (صبحدم چون کله بندد آه دود آسای من...)	مشارکت در بحث‌های کلاسی	بررسی تصویرپردازی و عناصر زیبایی‌شناسی در یک قصیدهٔ خاقانی
سوم	شرح و تحلیل قصیده ایوان مداین: (هان ای دل عبرت بین...)		
چهارم	شرح و تحلیل قصیده ترنم المصاب: (صبحگاهی سر خوناب جگر بگشایید...)		
پنجم	شرح و تحلیل قصیده مرآت الصفا: (مرا دل پیر تعلیم است و...)	بررسی دو مقاله علمی پژوهشی در کلاس دربارهٔ خاقانی	با مراجعه به کتاب مرآت الصفا فهرستی از استقبال کنندگان این قصیده تهیه کند.
ششم	شرح و تحلیل قصیده ترسائیه: (فلک کژ روتر است از خط ترسا....)		معرفی شرح قصیدهٔ ترسائیه مینورسکی.
هفتم	شرح و تحلیل قصیده رخسار صبح: (رخسار صبح پرده به عمدا برافکند...)		
هشتم	شرح و تحلیل و قرائت ۵ غزل از خاقانی		
نهم	- آشنایی با موقعیت سیاسی، اجتماعی و فرهنگی روزگار نظامی؛ - بررسی سیر مثنوی‌پردازی تا روزگار نظامی؛ - تبیین جایگاه نظامی در میان منظومه پردازان؛ - معرفی نظامی و مخزن الاسرار وی؛		

	- معرفی منابع تحقیقاتی در مورد نظامی.		
دهم	قرائت و تحلیل ابیات ۸۹ – ۱		
یازدهم	قرائت و تحلیل ابیات ۸۹ تا ۲۰۰	مشارکت دانشجویان در بحث گروهی	پژوهش دربارهٔ حکایات مخزن الاسرار
دوازدهم	قرائت و تحلیل ابیات ۲۰۰ تا ۳۲۲		بررسی و مقایسهٔ دو شرح مخزن الاسرار و ارائهٔ گزارش آن در کلاس
سیزدهم	قرائت و تحلیل ابیات ۳۲۲ تا ۴۵۳		
چهاردهم	قرائت و تحلیل ابیات ۴۵۴ تا ۶۳۵		بررسی تصویرپردازی و عناصر زیبایی‌شناسی در نمونه منتخب از مخزن الاسرار
پانزدهم	قرائت و تحلیل ابیات ۶۳۶ تا ۷۵۰	مشارکت در بحث گروهی با موضوع درس	
شانزدهم	قرائت و تحلیل ابیات ۷۵۰ تا ۸۷۶		ارزیابی از نحوهٔ تدریس این واحد درسی

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

– استفاده از الگوهای مناسب تدریس مثل بدیعه‌پردازی، حل مسأله، کار گروهی، کارهای نمایشی، آموزش توأمان شیوه‌های آموزش و کاربرد، استفاده از ابزار و فناوری‌های آموزشی مناسب در کلاس مانند: رایانه، پرده‌نگار و... ؛

– تکیه بر تمرین در کلاس به شیوهٔ کارگاهی.

۳. منابع آموزشی

منبع اصلی:

کزازی، جلال الدین، **سراچه آوا و رنگ**، تهران: انتشارات سمت؛

پورنامداریان، تقی و مصطفی موسوی، **گزیده مخزن الاسرار**، تهران: علمی فرهنگی.

منبع فرعی:

- **دیوان خاقانی**، به تصحیح ضیاءالدین سجادی، تهران: زوار؛

ـ معدنکن، معصومه، **نگاهی به دنیای خاقانی**، تهران: مرکز نشر دانشگاهی؛

- ـــــــــــــ، **بزم دیرینه عروس**، تهران: مرکز نشر دانشگاهی؛

- کزازی، جلال الدین. **گزارش دشواری‌های خاقانی**، تهران: نشر مرکز؛

- مینورسکی، ولادیمیر، **شرح قصیدهٔ ترسائیه** (ترجمهٔ دکتر زرین کوب)، تبریز: سروش؛

– انزابی‌نژاد، رضا، **گزیده مخزن الاسرار**، تهران: دانشگاه پیام نور؛

زرین کوب، عبدالحسین، **پیر گنجه در جستجوی ناکجا آباد**: درباره زندگی، آثار و اندیشه نظامی، تهران: سخن؛

- نظامی گنجوی، **خمسه نظامی**، به تصحیح بهروز تروتیان، تهران: امیرکبیر؛

- آیتی، عبدالحمید، **گزیده و توضیح مخزن الاسرار، لیلی و مجنون، خسرو و شیرین و هفت پیکر نظامی**، تهران:

علمی و فرهنگی؛

ثروت، منصور، **گنجینهٔ حکمت در آثار نظامی**، تهران: امیرکبیر؛

- ثروتیان، بهروز؛ **اندیشه‌های نظامی گنجه‌ای**، تهران: آیدین.

۵. **راهبردهای ارزشیابی یادگیری:**

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۵ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش‌بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۲ نمره

ارزیابی پوشهٔ کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۳ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول نیم‌سال، تکالیف عملکردی و آزمون پایان نیم‌سال انجام می‌شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سر فصل درس «متون نظم ٤ (حدیقه سنایی و منطق‌الطیر عطار)»

۱. معرفی و منطق درس حدیقه و منطق‌الطیر

حدیقه و منطق‌الطیر دو مثنوی برجستهٔ عرفانی در ادبیات فارسی و فرهنگ ایرانی ـ اسلامی هستند که سرایندگان آن‌ها، کوشیده‌اند در قالب داستان‌های تمثیلی، مخاطبان خود را با آموزه‌های عرفان اسلامی و تعالیم انسانی آشنا کنند. دانشجویان با تسلط بر این دو متن و آشنایی با محتوای آن‌ها، افزون بر قرائت متن‌های تمثیلی- تعلیمی شعر فارسی، آمادگی لازم را برای فهم دیگر متون اصلی ادبیات و عرفان اسلامی، از جمله آثار مولوی، کسب کنند و دانش‌آموزان را نیز به بهره‌گیری از این آثار راهنمایی و راهبری کنند.

مشخصات درس
نوع درس: نظری
تعداد واحد: ۲
زمان درس: ۳۲ ساعت
پیش‌نیاز: نظم ۳
نحوه تدریس:

نام درس: حدیقه و منطق‌الطیر

اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:
پیشینهٔ تحولات تاریخی و ادبی این دوره را تبیین و ضمن برشمردن ویژگی‌های سبکی اشعار سنایی و عطار، نمونه‌هایی از این آثار را نقد و تحلیل کند.

شایستگی اساسی:

CK& PCK

ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
خوانش متن	قصاید سنایی و اشعار عطار را با رعایت اصول روان خوانی، بخواند و اطلاعات آشکار اشعار آن‌ها را گزارش کند.	پس از درک اطلاعات آشکار اشعار، به کالبد شکافی و استنباط لایه‌های دیگر اشعار این شاعران بپردازد و برخی از ویژگی‌ها و شاخص‌های اشعار آن‌ها را شناسایی کند.	اطلاعات حاصل ازخوانش این دو اثر را تحلیل و تفسیر کند.
نقد و تحلیل متن	گزارشی از اندیشه‌ها و زیبایی‌های به‌کار رفته در قصاید سنایی و اشعار عطار را، ارائه دهد.	به مقایسهٔ قسمت‌های از قصایدسنایی و اشعار عطار با نمونه‌هایی از اشعار امروزی مبادرت نموده وجوه تشابه و تمایز هر یک را بیان کند.	به مبانی فکری و نظری این دو شاعر دست یابد و تفاوت آن‌ها را با یکدیگر، نقد و تحلیل کند.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

نوبت بحث	محتوای درس	تکالیف یادگیری	تکالیف عملکردی
اول	- معرفی سنایی و آثار وی و معرفی منابع مورد استفادهٔ سرایندهٔ این اثر؛ - معرفی منابع تحقیقاتی در مورد سنایی و نقش وی در ورود مباحث عرفانی به شعر فارسی.		
دوم	حدیقه، باب اول: در توحید و معرفت صص ۱۲ – ۱ (قرائت و تحلیل ابیات: ۶۳ بیت)	مشارکت در بحث‌های کلاسی	پژوهش دربارهٔ شرح‌های حدیقه و تهیهٔ گزارش از آن‌ها
سوم	حدیقه، باب اول: در تنزیه تا در مجاهده صص ۲۲ – ۱۲ (قرائت و تحلیل ابیات: ۸۶ بیت)		
چهارم	حدیقه، باب اول: در بی‌نیازی از حق تا پایان در شکر، صص ۳۵ – ۲۳ (قرائت و تحلیل ابیات: ۸۷ بیت)	بررسی دیدگاه‌های کلامی سنایی با استفاده از مقالات علمی چاپ شده در مجلات معتبر، دریافت از تارنمای www.noormags.ir و www.sid.ir	
پنجم	حدیقه، باب سوم: در نعت پیامبر (ص) تا در مذمت علما، صص ۸۷–۷۸ (قرائت و تحلیل ابیات: ۷۴ بیت)	بحث گروهی دربارهٔ تعصب‌گریزی سنایی و مقایسهٔ آن با دیدگاه مولوی در این زمینه	
ششم	حدیقه، پندها و حکمت‌ها: در نکوهش دنیا تا پایان در صفت نفس و احوال او، صص ۱۶۸ – ۱۴۸ (قرائت و تحلیل ابیات: ۱۲۷ بیت)		پژوهش دربارهٔ دیدگاه‌های تربیتی سنایی با سعدی در گلستان.
هفتم	حدیقه، تمثیل‌ها و حکایات: صص ۱۷۷–۱۶۸ (قرائت و تحلیل ابیاتِ داستان‌های پیل در شهر کوران، دعوی غافل، خزینهٔ هو، ابله و اشتر، احول خودبین، ستم به خود، عمر و کودک، و توکل زن حاتم اصم: ۸۶ بیت)		پژوهش دربارهٔ علم و عمل در فرهنگ اسلامی و قرآنی و مقایسهٔ آن با دیدگاه سنایی.

هشتم	حدیقه، تمثیل‌ها و حکایات: صص۱۹۸ – ۱۸۵ (قرائت و تحلیل ابیاتِ داستان‌های نماز علی (ع)، گفتگوی ابراهیم با جبرئل، مناجات موسی، زگی و آینه، داد و ستد خردمند، خوبان چو پرده برگیرند، بدرود مرغ از ماهی، عاشق بغدادی، عاشق منافق، باران خواستن عیسی، جامهٔ پاک، جبهٔ مرد، شومی فاش کدن راز، زره علی (ع): ۱۵۱ بیت)	اجرای چند داستان به شکل نمایش در کلاس	بازنویسی ده حکایت دیگر قرائت نشده در کلاس برای کودکان و نوجوانان
نهم	معرفی عطار و آثار وی، تحلیل منطق‌الطیر و معرفی منابع مورد استفادهٔ سرایندهٔ این اثر، معرفی منابع تحقیقاتی در مورد عطار و نقش وی عرفان اسلامی و ایرانی		پژوهش دربارهٔ ساختار داستان منطق‌الطیر و تفاوت آن با سایر منظومه‌های عطار
دهم	منطق‌الطیر: مقدمه، صص ۹۴ – ۹۱ (قرائت و تحلیل ابیات ۹۱ – ۱ بیت)	بحث گروهی دربارهٔ تحمیدیهٔ عطار در منطق‌الطیر با سنایی در حدیقه	
یازدهم	منطق‌الطیر: آغاز کتاب صص ۱۲۱ – ۱۱۶ (قرائت و تحلیل ابیات: ۷۴۵ – ۶۱۴ بیت، در جمع ۱۳۱ بیت و ترسیم خطوط کلی داستان تا انتها)		بازنویسی داستان منطق‌الطیر به زبان امروزی با حذف خرداستان‌ها
دوازدهم	منطق‌الطیر: داستان شیخ صنعان، صص ۱۴۰ – ۱۵۵ (قرائت و تحلیل ابیات: ۱۵۸۶ – ۱۱۸۳ بیت. هر جلسه ۱۳۴ بیت، در جمع ۴۰۳ بیت)		
سیزدهم			
چهاردهم	منطق‌الطیر: وادی‌های هفت‌گانهٔ سلوک، با حذف داستان‌های خرد مندرج در آن، صص؟		
پانزدهم	منطق‌الطیر: قرائت و تحلیل بیت‌های مربوط به وادی‌های سلوک با حذف خرد داستان‌های مندرج در آن، صص ۲۵۸ – ۲۲۷	(قرائت و تحلیل ابیات ۳۹۶۲ – ۳۲۲۹، با حذف ابیات مربوط به حکایت‌های مندرج در آن، جمع ۱۲۵ بیت)	

شانزدهم	منطق‌الطیر: قرائت چند داستان کوتاه، صص ۲۸۹ – ۲۸۲ (قرائت و تحلیل ابیات ۴۷۰۱ – ۴۵۵۲. جمع: ۱۴۹ بیت)	پژوهش دربارهٔ تأثیر اندیشهٔ عطار در هفت وادی بر سهراب سپهری در شعر «نشانی»	بحث گروهی در کلاس دربارهٔ داستان‌پردازی سنایی، عطار و مولوی و بیان شباهت‌ها و تفاوت‌های آن‌ها.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

– استفاده از الگوهای مناسب تدریس مثل بدیعه‌پردازی، حل مسأله، کار گروهی، کارهای نمایشی؛
– آموزش توأمان شیوه‌های آموزش و کاربرد؛
– استفاده از ابزار و فناوری‌های آموزشی مناسب در کلاس مانند: رایانه، پرده‌نگار و... ؛
– تکیه بر تمرین در کلاس به شیوهٔ کارگاهی.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

– **خلاصهٔ حدیقهٔ حکیم سنایی غزنوی با شرح ابیات**، به سعی امیر بانوی کریمی؛ تهران: زوار؛
– **منطق‌الطیر عطار نیشابوری**، تصحیح و توضیح دکتر محمود عابدی و دکتر تقی پورنامداریان؛ تهران: سمت.

منبع فرعی:

– سنایی غزنوی؛ **حدیقه‌الحقیقه و شریعه‌الطریقه**، تصحیح و تحشیه مدرس رضوی؛ تهران: انتشارات دانشگاه تهران؛
– مدرس رضوی، محمدتقی، **تعلیقات حدیقه‌الحقیقه**، تهران: علمی؛
– دری، زهرا، **شرح دشواری‌هایی از حدیقه‌الحقیقه سنایی**، تهران: زوار؛
– عطار نیشابوری، **منطق‌الطیر، مقدمه، شرح، تعلیقات**، دکتر محمدرضا شفیعی کدکنی؛ تهران: سخن؛
– فروزانفر، بدیع‌الزمان، **شرح احوال و نقد و تحلیل آثار فریدالدین عطار نیشابوری**؛ تهران: انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛
– ریتر، هلموت؛ **دریای جان** (ترجمهٔ دکتر عباس زریاب خویی و دکتر مهرآفاق بایبوردی)، تهران: الهدی؛
– پورنامداریان، تقی، **دیدار با سیمرغ**، تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، چاپ سوم؛
– مدرسی، فاطمه، **سی‌مرغ در آیینهٔ سیمرغ**، گزیدهٔ منطق‌الطیر عطار نیشابوری، ارومیه: انتشارات حسینی اصل؛
– سالمیان، غلامرضا، **کتاب‌شناسی توصیفی سنایی‌غزنوی**، تهران: مرکز نشر دانشگاهی؛
– میرانصاری، علی، **کتاب‌شناسی شیخ فریدالدین عطار نیشابوری**؛ تهران: انجمن آثار و مفاخر فرهنگی.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری:

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۵ نمره
ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش‌بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۲ نمره
ارزیابی پوشهٔ کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۳ نمره
ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول نیم‌سال، تکالیف عملکردی و آزمون پایان نیم‌سال انجام می‌شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سر فصل درس «متون نظم ۵ (مثنوی)»

۱. معرفی و منطق درس مثنوی

مثنوی معنوی برجسته‌ترین اثر عرفانی ادبیات فارسی و فرهنگ ایرانی ـ اسلامی است که سرایندهٔ آن، کوشیده است در قالب شش دفتر و با استفاده از حکایت‌های مندرج در آن، مخاطبان خود را با عصارهٔ آموزه‌های عرفان اسلامی، مبتنی بر جهان‌بینی الهی آشنا کند. دانشجویان با تسلط بر این متن می‌توانند پس از آشنایی با محتوای عمیق آن، افزون بر خواندن متنی فاخر از شعر فارسی، زندگی معنوی خود را با آن هماهنگ کرده، دانش‌آموزان را نیز به بهره‌گیری از این اثر بی‌نظیر برانگیزانند.

مشخصات درس
نوع درس: نظری
تعداد واحد: ۲
زمان درس: ۳۲ ساعت
پیش‌نیاز: نظم ۴
نحوه تدریس:

نام درس: مثنوی

اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:
پیشینهٔ تحولات تاریخی و ادبی این دوره را تبیین و ضمن برشمردن ویژگی‌های سبکی مثنوی مولوی، نمونه‌هایی از این اثر را نقد و تحلیل کند.

شایستگی اساسی:

CK& PCK

ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
خوانش متن	اشعار مثنوی مولوی را با رعایت اصول روان خوانی، بخواند و اطلاعات آشکار آن را گزارش کند.	پس از درک اطلاعات آشکار اشعار، به کالبد شکافی و استنباط لایه‌های دیگر اشعار این اثر بپردازد و برخی از ویژگی‌ها و شاخص-های آن را شناسایی کند.	اطلاعات حاصل از خوانش این اثر را تحلیل و تفسیر کند.
نقد و تحلیل متن	گزارشی از اندیشه‌ها و زیبایی‌های به‌کار رفته در مثنوی معنوی را، ارائه دهد.	به مقایسهٔ قسمت‌های از مثنوی معنوی با نمونه‌هایی از مثنوی-های امروزی مبادرت نموده، وجوه تشابه و تمایز هر یک را بیان کند.	به مبانی فکری و نظری شاعر این اثر دست یابد و آن-ها را، نقد و تحلیل کند.

۲. **فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن**

نوبت بحث	محتوای درس	تکالیف یادگیری	تکالیف عملکردی
اول	- معرفی مولوی و آثار وی؛ - تحلیل مثنوی و معرفی منابع مورد استفادهٔ سرایندهٔ این اثر و معرفی منابع تحقیقاتی در مورد مولوی.	بحث گروهی درباره جایگاه مولوی در فرهنگ و ادبیات ایران و اسلام.	پژوهش درباره منابع فکری مولوی در عرفان پیش از مولوی.
دوم	دیباچه: بیت‌های ۳۴ – ۱. (قرائت و تحلیل ابیات)	مشارکت در بحث‌های کلاسی	پژوهش دربارهٔ نیایش در مثنوی و نیایشی بودن نی‌نامه با مراجعه به منابع مربوط در این زمینه.
سوم	دفتر اول: بیت‌های ۲۴۶ – ۳۵ (قرائت و تحلیل ابیات داستان پادشاه و کنیزک، هر جلسه ۱۰۵بیت، در مجموع ۲۱۱ بیت)		ارائهٔ نمونه تحلیل داستان پادشاه و کنیزک.
چهارم			
پنجم	دفتر اول: بیت‌های ۳۲۳-۲۴۷. (قرائت و تحلیل ابیاتِ داستان مرد بقال و طوطی، در مجموع ۷۶ بیت)	بررسی دو مقاله علمی پژوهشی در کلاس درباره داستان‌پردازی مولوی با استفاده از نظریات جدید نقد ادبی (دریافت از تارنمای www.sid.ir)	پژوهش درباره روایت‌های داستان
ششم	دفتر اول: بیت‌های ۱۳۸۹ – ۹۰۰. (قرائت و تحلیل ابیاتِ داستان نجیران و شیر و حکایت‌های کوتاه دیگر مندرج در این داستان، هر جلسه حدود ۱۰۰بیت، در مجموع ۴۸۹ بیت)	اجرای یکی از داستان‌های کوتاه مندرج در داستان اصلی به صورت نمایش.	پژوهش درباره توکل در قرآن کریم و دیدگاه مولوی.
هفتم			
هشتم			
نهم			
دهم			
یازدهم	دفتر اول: بیت‌های ۲۲۴۳ – ۱۹۱۳. (قرائت و تحلیل ابیاتِ داستان پیر چنگی و حکایت‌های کوتاه دیگر مندرج در این داستان، هر جلسه حدود ۱۱۰بیت، در مجموع ۳۳۰ بیت)	مشارکت دانشجویان در بحث گروهی	پژوهش درباره حکایات نیایشی مثنوی با مراجعه به منابع مربوط در این زمینه و بررسی پیام‌های عرفانی و اخلاقی داستان.
دوازدهم			
سیزدهم			
چهاردهم	دفتر اول: بیت‌های ۳۰۱۲ – ۲۹۳۴ (قرائت و تحلیل ابیاتِ «در صفت پیر، وصیت پیامبر (ص) بر امام علی (ع) و		پژوهش در اصطلاح ولی و ولایت در مثنوی.

	داستان کبودی زدن قزوینی، در مجموع ۷۸ بیت)		
پانزدهم شانزدهم	دفتر اول: بیت‌های ۴۰۰۳ – ۳۷۲۱. (قرائت و تحلیل ابیاتِ داستان خد و انداختن خصم بر روی امیرالمؤمین علی (ع)، هر جلسه ۱۴۱ بیت، در مجموع ۲۸۲ بیت)	مشارکت در بحث گروهی با موضوع شخصیت امام علی (ع) در دیدگاه مولوی	پژوهش در اخلاص عمل

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

– استفاده از الگوهای مناسب تدریس مثل بدیعه‌پردازی، حل مسأله، کار گروهی، کارهای نمایشی، آموزش توأمان شیوه‌های آموزش و کاربرد، استفاده از ابزار و فناوری‌های آموزشی مناسب در کلاس مانند: رایانه، پرده‌نگار و...؛

– تکیه بر تمرین در کلاس به شیوهٔ کارگاهی.

٤. منابع آموزشی

منبع اصلی:

زمانی، کریم، **شرح جامع مثنوی (دفتر اول)**، تهران: اطلاعات، ۱۳۸۶.

منبع فرعی:

– شهیدی، سیدجعفر، **شرح مثنوی معنوی**، تهران: علمی و فرهنگی؛

– جعفری، محمدتقی، **تفسیر و نقد و تحلیل مثنوی**، تهران: نشر انتشار؛

– نیکلسون، رینولد الین، **شرح مثنوی معنوی** (ترجمه و تعلیق حسن لاهوتی)، تهران: انتشارات علمی و فرهنگی؛

– مولوی، جلال‌الدین محمد، **مثنوی، مقدمه، تصحیح، تعلیقات و فهرست‌ها دکتر محمد استعلامی**؛ تهران: زوار؛

– زرین‌کوب، عبدالحسین، **سر نی**، تهران: انتشارات علمی و فرهنگی؛

– زرین‌کوب، عبدالحسین، **بحر در کوزه**، تهران: انتشارات علمی و فرهنگی؛

– گولپینارلی، عبدالباقی، **مولاناجلالدین زندگانی، فلسفه، آثار و گزیده‌ای از آن‌ها**، ترجمه و توضیحات دکتر توفیق سبحانی، تهران: پارسه؛

– خدایار، ابراهیم، **دعا در مثنوی**، تهران: نشر علم؛

– فروزانفر، بدیع‌الزمان، **احادیث و قصص مثنوی** (تلفیقی از دو کتاب "احادیث مثنوی"مأخذ قصص و تمثیلات مثنوی")، ترجمهٔ کامل و تنظیم مجدد دکتر حسین داودی، تهران: امیرکبیر؛

– توکلی، حمیدرضا، **از اشارت‌های دریا بوطیقای روایت در مثنوی**، تهران: مروارید؛

– عالمی، محمدعلم، **کتاب‌شناسی توصیفی مولانا**، شامل جدیدترین تحقیقات و قدیمی‌ترین کتاب‌های مولوی‌پژوهی؛ قم: دانشگاه قم.

–خوارزمی، آدینه محمد، **مفتاح الاسرار در شرح مثنوی**، به تصحیح عباسعلی وفایی، تهران: سخن.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری:

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۵ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش‌بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۲ نمره

ارزیابی پوشهٔ کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۳ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول نیم‌سال، تکالیف عملکردی و آزمون پایان نیم‌سال انجام می‌شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سر فصل درس «متون نظم ٦ (بوستان)»

۱. معرفی و منطق درس بوستان

بوستان سعدی یکی از برجسته‌ترین مثنوی‌های اخلاقی ادبیات فارسی و فرهنگ ایرانی است که سعدی کوشیده است در قالب ده باب (۴۰۱۱ بیت) و با استفاده از داستان‌های مندرج در آن، مخاطبان خود را با آرمان‌شهر مبتنی بر جهان‌بینی توحیدی آشنا کند. دانشجویان با تسلط بر این متن می‌توانند پس از آشنایی با محتوای عمیق آن، افزون بر قرائت متن تعلیمی شعر فارسی، زندگی معنوی خود را با آن همسان ساخته، دانش‌آموزان را نیز به آشنایی و بهره‌گیری از این اثر ترغیب کنند.

مشخصات درس
نوع درس: نظری
تعداد واحد: ۲
زمان درس: ۳۲ ساعت
پیش‌نیاز: نظم ۵
نحوه تدریس:

نام درس: بوستان

اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:
پیشینهٔ تحولات تاریخی و ادبی این دوره را تبیین و ضمن برشمردن ویژگی‌های سبکی بوستان سعدی، نمونه‌هایی از این اثر را نقد و تحلیل کند.

شایستگی اساسی:

CK& PCK

ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
خوانش متن	اشعار بوستان را با رعایت اصول روان خوانی، بخواند و اطلاعات آشکار آن را گزارش کند.	پس از درک اطلاعات آشکار اشعار، به کالبد شکافی و استنباط لایه-های دیگر اشعار این اثر بپردازد و برخی از ویژگی‌ها و شاخص‌های آن را شناسایی کند.	اطلاعات حاصل ازخوانش این اثر را تحلیل و تفسیر کند.
نقد و تحلیل متن	گزارشی از اندیشه‌ها و زیبایی‌های به‌کار رفته در بوستان را، ارائه دهد.	به مقایسهٔ قسمت‌های از بوستان با نمونه‌هایی از مثنوی‌های امروزی مبادرت نموده، وجوه تشابه و تمایز هر یک را بیان کند.	به مبانی فکری و نظری شاعر این اثر دست یابد و آن‌ها را، نقد و تحلیل کند.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

نوبت بحث	محتوای درس	تکالیف یادگیری	تکالیف عملکردی
اول	- معرفی سعدی و آثار وی؛ - تحلیل بوستان و بیان اثر پذیری‌های اسلامی این اثر؛ - معرفی منابع تحقیقاتی در مورد سعدی.	بحث گروهی درباره جایگاه سعدی در فرهنگ و ادبیات ایران.	
دوم	دیباچه: بیت‌های ۹۷ – ۱ (قرائت و تحلیل ابیات)	مشارکت در بحث‌های کلاسی.	پژوهش دربارهٔ تحمیدیه‌های ادب فارسی.
سوم چهارم پنجم	باب اول: بیت‌های ۱۱۲۴ – ۲۱۸ (قرائت و تحلیل ابیات و داستان‌ها، هر جلسه حدود ۱۰۰بیت، در مجموع ۳۰۰ بیت)	اجرای چند داستان به شکل نمایش در کلاس.	برگردان چند داستان به نثر روان امروزی.
ششم هفتم هشتم	باب دوم: بیت‌های ۱۶۲۲ – ۱۱۲۵ (قرائت و تحلیل ابیات و داستان‌ها، هر جلسه حدود ۱۰۰بیت، در مجموع ۳۰۰ بیت)	بررسی دو مقاله علمی پژوهشی در کلاس دربارهٔ داستان‌های سعدی با استفاده از نظریات جدید نقد ادبی، دریافت از تارنمای www.**noormags.ir** و **www.sid.ir**	
نهم	باب سوم: بیت‌های ۱۶۲۳ – ۱۹۷۹ (قرائت و تحلیل ابیات و داستان‌ها، ۱۰۰بیت)		پژوهش دربارهٔ عشق مجازی و محبت روحانی از دیدگاه سعدی.
دهم	باب چهارم: بیت‌های ۱۹۸۰ – ۲۵۰۰ (قرائت و تحلیل ابیات و داستان‌ها، ۱۰۰بیت)	مشارکت دانشجویان در بحث گروهی	
یازدهم	باب پنجم و ششم: بیت‌های ۲۸۷۳ – ۲۵۰۱ (قرائت و تحلیل ابیات و داستان‌ها، ۱۰۰بیت)		پژوهش دربارهٔ رضا و قناعت در احادیث اسلامی.
دوازدهم سیزدهم	باب هفتم: بیت‌های ۳۳۱۰ – ۲۸۷۴ (قرائت و تحلیل ابیات و داستان‌ها، هر جلسه حدود ۱۰۰بیت، در مجموع ۲۰۰ بیت)	مشارکت در بحث گروهی با موضوع بیان تفاوت‌ها و شباهت‌های دیدگاه سعدی در مورد تربیت در بوستان و گلستان.	پژوهش دربارهٔ آرمان‌شهر سعدی.

چهاردهم	باب هشتم: بیت‌های ۳۵۷۵ –۳۳۱۱ (قرائت و تحلیل ابیات و داستان‌ها، ۱۰۰بیت)		پـژوهش دربـارهٔ تـأثیر آثـار سعدی در ادبیات جهان.
پانزدهم	باب نهم: بیت‌های ۳۹۰۲ – ۳۵۷۶. (قرائـت و تحلیـل ابیـات و داسـتان‌هـا، ۱۰۰بیت)	بحث گروهی دربارهٔ حضور آثار سـعدی در نظـام آموزشـی کشـورهای حـوزهٔ تمدنی مشترک بـا ایـران. (کشـورهای آسیای مرکزی، قفقاز و افغانستان)	
شانزدهم	باب دهم: بیت‌های ۴۰۱۱ – ۳۹۰۳. (قرائت و تحلیل ابیات)		نقد سه کتاب در کـلاس در زمینهٔ سعدی‌شناسی.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری:

– استفاده از الگوهای مناسب تدریس مثل بدیعه پردازی، حل مسأله، کار گروهی، کارهای نمایشی، آموزش توأمان شیوه‌های آموزش و کاربرد، استفاده از ابزار و فناوری‌های آموزشی مناسب در کلاس مانند: رایانه، پرده‌نگار و...؛

– تکیه بر تمرین در کلاس به شیوهٔ کارگاهی.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

بوستان سعدی تصحیح و توضیح دکتر غلامحسین یوسفی (۱۳۷۵)، تهران: خوارزمی، چاپ پنجم.

منبع فرعی:

– **ذکر جمیل سعدی** (مجموعه مقالات کنگرهٔ بزرگداشت هشتصدمین سال تولد سعدی)، تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی؛

– حسن‌لی، کاووس، **فرهنگ سعدی‌پژوهی**، شیراز: بنیاد فارس‌شناسی؛

– موحد، ضیا، **سعدی**، تهران: طرح نو.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری:

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۵ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش‌بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۲ نمره

ارزیابی پوشهٔ کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۳ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول نیم‌سال، تکالیف عملکردی و آزمون پایان نیم‌سال انجام می‌شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سر فصل درس «متون نظم ۷ (حافظ)»

۱. معرفی و منطق درس حافظ

دیوان حافظ از مهم‌ترین آثار غنایی و عرفانی ادبیات فارسی است که حافظ کوشیده است با استفاده از قالب غزل، مخاطبان خود را با آموزه‌ها و مفاهیم عرفانی و عاشقانه آشنا کند. دانشجویان با تسلط بر این متن می‌توانند پس از خوانش درست و آشنایی با محتوای عمیق عرفانی آن، فضای سیاسی، فرهنگی و اجتماعی سدهٔ هشتم را دریابند و با زندگانی، احوال و افکار وی آشنا شوند. هم‌چنین خصایص سبکی و شیوهٔ شاعری حافظ و جایگاه وی را در میان غزل‌سرایان و شاعران سبک عراقی و پس آن نشان دهند.

مشخصات درس
نوع درس: نظری
تعداد واحد: ۲
زمان درس: ۳۲ ساعت
پیش‌نیاز: نظم ۶
نحوه تدریس:

شایستگی اساسی:
CK& PCK

نام درس: حافظ

اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:

پیشینهٔ تحولات تاریخی و ادبی این دوره را تبیین و ضمن برشمردن ویژگی‌های سبکی غزلیات حافظ، نمونه‌هایی از این اثر را نقد و تحلیل کند.

ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
خوانش متن	غزلیات حافظ را با رعایت اصول روان خوانی، بخواند و اطلاعات آشکار آن را گزارش کند.	پس از درک اطلاعات آشکار اشعار، به کالبد شکافی و استنباط لایه‌های دیگر اشعار این اثر بپردازد و برخی از ویژگی‌ها و شاخص‌های آن را شناسایی کند.	اطلاعات حاصل از خوانش این اثر را تحلیل و تفسیر کند.
نقد و تحلیل متن	گزارشی از اندیشه‌ها و زیبایی‌های به‌کار رفته در غزلیات حافظ را، ارائه دهد.	به مقایسهٔ قسمت-های ازغزل‌های حافظ با نمونه‌هایی از غزل‌های امروزی مبادرت نموده، وجوه تشابه و تمایز هر یک را بیان کند.	به مبانی فکری و نظری شاعراین اثر دست یابد و آن‌ها را، نقد و تحلیل کند.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

نوبت بحث	محتوای درس	تکالیف یادگیری	تکالیف عملکردی
اول	- تعریف غزل و بررسی سیر آن با معرفی شخصیت‌های معروف؛ – معرفی حافظ و سبک شعری او.	بحث گروهی.	تهیهٔ جدولی از منابع حافظ شناسی بر اساس اهمیت برای پژوهش‌های موردی.
دوم	خوانش و بررسی چند غزل و بیان اندیشه‌ها و هنرهای زبانی حافظ.	تحلیل زیبایی‌های کلامی و محتوایی غزل درکلاس.	
سوم	خوانش و تحلیل چند غزل از دیوان حافظ.		پژوهش موردی.
چهارم	خوانش و تحلیل چند غزل از دیوان حافظ.	خوانش غزل‌های متنوع توسط دانشجویان.	
پنجم	خوانش و تحلیل چند غزل و بررسی آن‌ها از نظر وزن عروضی و آرایه‌های کلامی.	پاسخ به پرسش‌های هدفدار.	
ششم	خوانش و تحلیل چند غزل.	بحث گروهی.	
هفتم	خوانش و چند غزل و مقایسه آن‌ها از نظر محتوا.	بحث گروهی.	مقایسه یک غزل از حافظ با یکی از غزل‌های سعدی.
هشتم	خوانش و تشریح چند غزل از دیوان حافظ از نظر تأثیر گذاری آن بر دیگران.		
نهم	خوانش و چند غزل و تفسیر یکی از آن‌ها.	پرسش و پاسخ.	
دهم	خوانش غزل‌های متنوع توسط دانشجویان.	بحث گروهی.	میزان تأثیر پذیری حافظ از خواجوی کرمانی و سعدی را پژوهش کنند.
یازدهم	خوانش چند غزل از دیوان حافظ.	پرسش و پاسخ.	با ذکر نمونه‌های عینی تفاوت غزل و مثنوی نشان دهند.
دوازدهم	خوانش و تحلیل چند غزل از نظر موضوع و محتوا.	خوانش غنایی یا عرفانی چند غزل از حافظ.	تحلیل زیبایی‌های کلامی و محتوایی غزل.
سیزدهم	خوانش و تحلیل چند غزل از حافظ.		
چهاردهم	خوانش چند غزل از حافظ.		نقد و بررسی یک غزل از حافظ.
پانزدهم	خوانش چند غزل از حافظ.		
شانزدهم	جمع‌بندی مطالب.	اظهار نظر دانشجویان از وضعیت آموزشی این درس.	

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

– استفاده از الگوهای مناسب تدریس مثل بدیعه‌پردازی، حل مسأله، کار گروهی، کارهای نمایشی، آموزش توأمان شیوه‌های آموزش و کاربرد استفاده از ابزار و فناوری‌های آموزشی مناسب در کلاس مانند: رایانه، پرده‌نگار و... ؛
– تکیه بر تمرین در کلاس به شیوهٔ کارگاهی.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

حافظ، به تصحیح غنی قزوینی، تهران: انتشارات زوار.

منبع فرعی:

۱– خرمشاهی، بهاءالدین، **حافظ نامه**، انتشارات علمی و فرهنگی، تهران: چاپ اول؛
۲– حمیدیان، سعید (۱۳۹۲)، **شرح شوق**، تهران: قطره؛
۳– مرتضوی، منوچهر، **مکتب حافظ**، نشر توس، تهران: چاپ دوم؛
۴– غنی، قاسم، **تاریخ عصر حافظ**، تهران: نشر زوار، چاپ اول؛
۵– معین، محمد، **حافظ شیرین سخن**، تهران: نشر معین، چاپ اول؛
۶– ملاح، حسینعلی، **حافظ و موسیقی**، تهران: انتشارات نشر فرهنگ، چاپ دوم تهران؛
۷– ذوالنور، رحیم، **در جستجوی حافظ**، تهران: نشر زوار، چاپ دوم؛
۸– اسلامی ندوشن، محمدعلی، **ماجرای پایان‌ناپذیر حافظ**، تهران: نشر یزدان، چاپ دوم؛
۹– آشوری، داریوش، **عرفان و رندی در شعر حافظ**، تهران: نشر مرکز، چاپ دوم؛
۱۰– علوی، پرتو (۱۳۶۵)، **بانگ جرس**، نشر خوارزمی، چاپ سوم؛
۱۱– خطیب رهبر، خلیل (۱۳۷۶)، **دیوان حافظ**، تهران: انتشارات صفی علیشاه، چاپ سی و دوم؛
۱۲– رجایی بخارایی، احمد علی، **فرهنگ اشعار حافظ**، تهران: انتشارات علمی، چاپ ششم.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری:

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۵ نمره
ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش‌بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۲ نمره
ارزیابی پوشهٔ کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۳ نمره
ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول نیم‌سال، تکالیف عملکردی و آزمون پایان نیم‌سال انجام می‌شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سر فصل درس «متون نظم ۸ (صائب و بیدل)»

۱. معرفی و منطق درس صائب و بیدل

دیوان صائب و بیدل از مهم‌ترین آثار غنایی ادبیات فارسی در حوزهٔ سبک هندی است که این شاعران کوشیده‌اند با استفاده از قالب غزل، مخاطبان خود را با آموزه‌ها و مفاهیم حکمی، اخلاقی و غنایی آشنا کنند. دانشجویان با تسلط بر این دو متن می‌توانند پس از خوانش درست و آشنایی با محتوای عمیق آن‌ها، موقعیت ادبی، فرهنگی و اجتماعی سدهٔ یازدهم را دریابند و با زندگانی و احوال و آثار صائب و بیدل آشنا شوند؛ همچنین خصایص سبکی، شیوهٔ شاعری و جایگاه آن‌ها را در میان غزل‌پردازان و شاعران سبک هندی نشان دهند و به اهمیت گسترش زبان و ادب فارسی در شبه قاره وقوف پیدا کنند.

مشخصات درس نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۳۲ ساعت پیش‌نیاز: نظم ۷ نحوه تدریس:	نام درس: صائب و بیدل			
	اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: پیشینهٔ تحولات تاریخی و ادبی این دوره را تبیین و ضمن برشمردن ویژگی‌های اشعار صائب و بیدل، نمونه‌هایی از این آثار را نقد و تحلیل کند.			
شایستگی اساسی: CK& PCK	**ملاک‌ها**	**سطح ۱**	**سطح ۲**	**سطح ۳**
	خوانش متن	غزلیات صائب و اشعار بیدل را با رعایت اصول روان خوانی، بخواند و اطلاعات آشکار آن را گزارش کند.	پس از درک اطلاعات آشکار اشعار، به کالبد شکافی و استنباط لایه‌های دیگر اشعار این دو اثر بپردازد و برخی از ویژگی‌ها و شاخص‌های آن‌ها را شناسایی کند.	اطلاعات حاصل از خوانش این دو اثر را تحلیل و تفسیر کند.
	نقد و تحلیل متن	گزارشی از اندیشه‌ها و زیبایی‌های به‌کار رفته در غزلیات صائب و اشعار بیدل را، ارائه دهد.	به مقایسهٔ قسمت‌های از غزل‌های صائب و اشعار بیدل با نمونه‌هایی از غزل-های امروزی مبادرت نموده، وجوه تشابه و تمایز هر یک را بیان کند.	به مبانی فکری و نظری شاعران این دو اثر دست یابد و آن‌ها را، نقد و تحلیل کند.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

نوبت بحث	محتوای درس	تکالیف یادگیری	تکالیف عملکردی
اول	- مقدماتی در باب ادبیات سبک هندی و شاعران مهاجر به شبه قاره؛ - آشنایی با موقعیت سیاسی، اجتماعی و فرهنگی روزگار صائب و بیدل؛ - آشنایی با سبک سخن شاعران هندی؛ - معرفی صائب و بیدل؛ - معرفی منابع تحقیقاتی در مورد اشعار صائب و بیدل.		
دوم	قرائت و تحلیل ۴ غزل صائب	مشارکت در بحث‌های کلاسی	پژوهش دربارهٔ شرح‌های دیوان صائب و تهیهٔ گزارش از آن‌ها
سوم	قرائت و تحلیل ۴ غزل صائب		
چهارم	قرائت و تحلیل ۴ غزل صائب	بررسی دیدگاه‌های صائب	
پنجم	قرائت و تحلیل ۴ غزل صائب	بحث گروهی دربارهٔ مهم‌ترین تصاویر شعر صائب	
ششم	قرائت و تحلیل ۴ غزل صائب		پژوهش دربارهٔ دیدگاه‌های تربیتی و اخلاقی صائب
هفتم	قرائت و تحلیل ۴ غزل صائب		استخراج ده اسلوب معادله در شعر صائب
هشتم	قرائت و تحلیل ۴ غزل صائب		بررسی و انتخاب بیت‌های مثل‌شده صائب
نهم	قرائت و تحلیل ۴ غزل بیدل		پژوهش دربارهٔ ساختار غزل‌های بیدل
دهم	قرائت و تحلیل ۴ غزل بیدل	بحث گروهی دربارهٔ تأثیر صائب بر دیگران	
یازدهم	قرائت و تحلیل ۴ غزل بیدل		استخراج ده مضمون از اشعار بیدل
دوازدهم	قرائت و تحلیل ۴ غزل بیدل		مقایسه شعر بیدل با صائب
سیزدهم	قرائت و تحلیل ۴ غزل بیدل		
چهاردهم	قرائت و تحلیل ۴ غزل بیدل		

پانزدهم	قرائت و تحلیل ۴ غزل بیدل		پـژوهش دربـارۀ تـأثیر شـاعران سبک هندی بر شاعران معاصر
شانزدهم	قرائت و تحلیل ۴ غزل بیدل	بحث گروهی در کـلاس دربـارۀ تمثیل‌های بیدل	

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

– استفاده از الگوهای مناسب تدریس مثل بدیعه‌پردازی، حل مسأله، کار گروهی، کارهای نمایشی؛
– آموزش توأمان شیوه‌های آموزش و کاربرد؛
– استفاده از ابزار و فناوری‌های آموزشی مناسب در کلاس مانند: رایانه، پرده‌نگار و... ؛
– تکیه بر تمرین در کلاس به شیوۀ کارگاهی.

۴. منابع آموزشی:

منبع اصلی:

- قهرمان، محمد، **برگزیده اشعار صائب و دیگر شعرای معروف سبک هندی**، تهران: سمت.

منبع فرعی:

– قهرمان، محمد، **مجموعه رنگین کل، برگزیده اشعار صائب**، تهران: سخن؛
– **دیوان صائب تبریزی**، به کوشش محمد قهرمان، تهران: علمی و فرهنگی؛
– شفیعی کدکنی، محمدرضا، **شاعر آینه‌ها**، تهران: آگه؛
– دریاگشت، محمد رسول، **صائب و سبک هندی**، کتاب‌خانۀ مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه تهران؛
– زندی، حاتم، **حکمت عامیانه در شعرصائب**، تهران: انتشارات فرتاب.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری:

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۵ نمره
ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش‌بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۲ نمره
ارزیابی پوشۀ کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۳ نمره
ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول نیم‌سال، تکالیف عملکردی و آزمون پایان نیم‌سال انجام می‌شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سر فصل درس «متون نظم ۹ (شعر دورهٔ مشروطه و معاصر تا انقلاب اسلامی)»

۱. معرفی و منطق درس:

شعر مشروطه و معاصر به عنوان درسی که از یک سو دانشجو را با ویژگی‌های نظم و نثر فارسی در عصر مشروطه و معاصر آشنا می‌کند و از سویی دیگر رابطهٔ این دوره ادبی را با ادوار گذشته نشان می‌دهد، بسیار مهم است. در این درس هم نمونه‌هایی عالی از ادبیات این دو دوره می‌آید هم تحلیل آن‌ها تا شاعران این دو دوره به خوبی شناخته شوند. دانشجو هم خود از این ادبیات بهره‌مند می‌شود و هم دانش‌آموزان را به ویژگی‌های شعری این دو دوره آشنا می‌کند.

مشخصات درس
نوع درس: نظری
تعداد واحد: ۲
زمان درس: ۳۲ ساعت
پیش‌نیاز: نظم ۹
نحوه تدریس:

نام درس: شعر دورهٔ مشروطه تا انقلاب اسلامی

اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:
پیشینهٔ تحولات تاریخی و ادبی این دوره را تبیین و ضمن برشمردن ویژگی‌های اشعار این دوره، نمونه‌هایی از آثار این عصر را نقد و تحلیل کند.

شایستگی اساسی: CK& PCK

ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
خوانش متن	اشعار گوناگون این دوره را با رعایت اصول روان خوانی، بخواند و اطلاعات آشکار آن‌ها را گزارش کند.	پس از درک اطلاعات آشکار اشعار، به کالبد شکافی و استنباط لایه‌های دیگر اشعار این دوره بپردازد و برخی از ویژگی‌ها و شاخص‌های آن‌ها را شناسایی کند.	اطلاعات حاصل از خوانش اشعار این دوره را تحلیل و تفسیر کند.
نقد و تحلیل متن	گزارشی از اندیشه‌ها و زیبایی‌های به‌کار رفته در اشعار این دوره را، ارائه دهد.	به مقایسهٔ قسمت‌های از اشعار این دوره با نمونه-هایی از اشعار کهن فارسی مبادرت نموده، وجوه تشابه و تمایز هر یک را بیان کند.	به مبانی فکری و نظری شاعران این دوره دست یابد و آن‌ها را، نقد و تحلیل کند.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

نوبت	محتوای درس	تکالیف یادگیری	تکالیف عملکردی

بحث			
اول	**کلیات:** معرفی و بررسی شعر دورهٔ مشروطه		
دوم	بررسی و نقد گزیده‌هایی از شعر نسیم شمال، میرزاده عشقی و فرخی یزدی.	مشارکت در بحث‌های کلاسی	تهیه فهرستی از مضامین شعر مشروطه
سوم	بررسی و نقد گزیده‌هایی از شعر دهخدا، لاهوتی و ادیب الممالک فراهانی.		پژوهش دربارهٔ منابع
چهارم	بررسی و نقد گزیده‌هایی از شعر ملک الشعرا بهار، ایرج میرزا و عارف قزوینی.		
پنجم	کلیات: معرفی و بررسی اشعار شاعران از مشروطه تا انقلاب اسلامی.	بررسی دو مقاله علمی پژوهشی در کلاس دربارهٔ شعر مشروطه	
ششم	بررسی و نقد گزیده‌هایی از شعر نیما و اخوان ثالث.		معرفی دو شاعر این دوره
هفتم	بررسی و نقد گزیده‌هایی از شعر شاملو، فروغ فرخزاد و سهراب سپهری		
هشتم	بررسی و نقد گزیده‌هایی از شعر پروین اعتصامی و شهریار	قرائت اشعار دیگری از شاعران	تهیه جدولی از مهم‌ترین مضامین این دوره
نهم	بررسی و نقد گزیده‌هایی از شعر سایه و شفیعی کدکنی		
دهم	بررسی و نقد گزیده‌هایی از شعر هوشنگ ابتهاج و رهی معیری		
یازدهم	بررسی و نقد گزیده‌هایی از شعر فریدون مشیری و سیاوش کسرایی	مشارکت دانشجویان در بحث گروهی	مقایسه دو شاعر این دوره
دوازدهم	بررسی و نقد گزیده‌هایی از شعر یدالله رویایی و فریدون توللی		
سیزدهم	بررسی و نقد گزیده‌هایی از شعر سیمین بهبهانی و نادر نادرپور		
چهاردهم	بررسی و نقد گزیده‌هایی از شعر خانلری و فخرالدین مزارعی		مقایسه دو شاعر این دوره در حوزهٔ مختصات و سبک شعری
پانزدهم	بررسی و نقد گزیده‌هایی از شعرحمیدی شیرازی و لطفعلی صورتگر	مشارکت در بحث گروهی با موضوع درس	
شانزدهم	بررسی و نقد گزیده‌هایی از شعر احمد گلچین گیلانی و مهدی سهیلی		مقایسه دو شاعر این دوره در حوزهٔ مختصات و سبک شعری

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری:

– استفاده از الگوهای مناسب تدریس مثل بدیعه‌پردازی، حل مسأله، کار گروهی، کارهای نمایشی، آموزش توأمان شیوه‌های آموزش و کاربرد، استفاده از ابزار و فناوری‌های آموزشی مناسب در کلاس مانند: رایانه، پرده‌نگار و... ،
تکیه بر تمرین در کلاس به شیوهٔ کارگاهی.

٤. منابع آموزشی

منبع اصلی:

آرین پور، یحیی (۱۳۷۴)، **از صبا تا نیما**، تهران: زوار؛

ـــــــــــ، **از نیما تا روزگار ما**، تهران: زوّار؛

منبع فرعی:

شفیعی کدکنی، محمدرضا، **ادوار شعر فارسی از مشروطه تا سقوط سلطنت**، تهران: سخن؛

روزبه، محمدرضا (۱۳۸۱)، **ادبیات معاصر ایران (شعر)**، روزگار؛

شمس‌لنگرودی (۱۳۷۸) **تاریخ تحلیلی شعر نو (۳ جلد)**، مرکز، چاپ دوم؛

زرین‌کوب، حمید (۱۳۵۸)، **چشم‌انداز شعر نو فارسی**، توس؛

براهنی، رضا (۱۳۷۱)، **طلا در مس، (۳ جلد)**، ناشر: مؤلف؛

سنگری، محمدرضا (۱۳۷۹)، **ادبیات معاصر**، تهران: دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی آموزش و پرورش؛

بدیع جمعه، محمد (۱۳۸۶)، **مباحثی پیرامون شعر فارسی معاصر** (ترجمهٔ حاتم زندی و دیگران)، تهران: انتشارات فرتاب؛

میرجعفری، اکبر، **حرفی از جنس زمان**، تهران: قو.

---

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری:

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۵ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش‌بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۲ نمره

ارزیابی پوشهٔ کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۳ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول نیم‌سال، تکالیف عملکردی و آزمون پایان نیم‌سال انجام می‌شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «ادبیات انقلاب اسلامی»

مشخصات درس نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۳۲ ساعت پیشنیاز: نظم۱-۹ونثر۱-۵ نحوه تدریس:	نام درس:ادبیات انقلاب اسلامی			
	اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو می تواند: پیشینهٔ تحولات تاریخی و ادبی این دوره را تبیین وضمن برشمردن ویژگی‌های سبکی شعرونثرادبیات انقلاب اسلامی، نمونه‌هایی ازآثارشاعران ونویسندگان این دوره را نقد و تحلیل کند.			
شایستگی اساسی:	ملاک‌ها	سطح ۱	سطح۲	سطح۳
	خوانش متن	اشعارونوشته های گوناگون این دوره را با رعایت اصول روان خوانی، بخواند و اطلاعات آشکار آن هارا گزارش کند.	پس از درک اطلاعات آشکاراشعارونوشته ها، به کالبد شکافی و استنباط لایه‌های دیگر متون ادبی این دوره بپردازد وبرخی از ویژگی‌ها و شاخص های آن هارا شناسایی کند.	اطلاعات حاصل ازخوانش متون ادبی این دوره را تحلیل و تفسیر کند.
	نقد و تحلیل متن	گزارشی از اندیشه‌ها و زیبایی‌های به کار رفته دراشعارونوشته های این دوره را، ارائه دهد.	به مقایسهٔ قسمت‌های ازاشعارونوشته های این دوره با نمونه‌هایی ازاشعارونوشته های کهن فارسی مبادرت نموده، وجوه تشابه وتمایز هریک رابیان کند.	به مبانی فکری و نظری شاعران ونویسندگان این دوره دست یابد و آن‌ها را، نقدوتحلیل کند.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

نوبت بحث	محتوای درس	تکالیف یادگیری	تکالیف عملکردی
اول	تعریف ادبیات انقلاب اسلامی وپیشینه	توانایی تعریف ادبیات انقلاب اسلامی	تطبیق تعارف ونتیجه گیری
دوم	ویژگی کلّی ادبیات انقلاب اسلامی	توانایی بیان ویژگی ها	توانایی تبدیل مبانی به طرح هندسی
سوم	شعر انقلاب اسلامی و ویژگی ها	" "	" "
چهارم	قلمروهای شعر انقلاب اسلامی	" "	" "
پنجم	قلمروهای شعر ادبیات انقلاب اسلامی و نمونه ها	" "	" "
ششم	ادبیات داستانی انقلاب اسلامی	" "	" "
هفتم	" "	" "	" "
هشتم	خاطره در ادبیات انقلاب اسلامی	" "	" "
نهم	" "	" "	" "
دهم	ادبیات نمایشی در انقلاب اسلامی	" "	" "
یازدهم	نثر و قطعه ی ادبی در ادبیات انقلاب اسلامی	" "	" "
دوازدهم	زندگی نامه ی داستانی	" "	" "
سیزدهم	وصیت نامه، ابعاد و ویژگی های آن	" "	" "
چهاردهم	ادبیات فضای مجازی رایانامه ها، و...	" "	" "
پانزدهم	نامه ها(جبهه، آزادگان و....)	" "	" "
شانزدهم	کوتاهه نگاری ها	" "	" "

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

استفاده از الگوهای مناسب تدریس مثل بدیعه‌پردازی، حل مسئله، کار گروهی، کارهای نمایشی، آموزش توأمان شیوه¬های آموزش و کاربرد، استفاده از ابزار و فناوری¬های آموزشی مناسب در کلاس مانند: رایانه، پرده¬نگار و...،
تکیه بر تمرین در کلاس به شیوهٔ کارگاهی.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

-ادبیات انقلاب اسلامی و دفاع مقدّس، غلامرضا کافی، مجتمع فرهنگی عاشورا(دوجلدی)، ۱۳۹۳

منبع فرعی:

- ساحت های مطالعاتی ادبیات انقلاب اسلامی...، محمدرضا سنگری،

-ادبیات دفاع مقدس، محمدرضا سنگری،

۵- راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش‌بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۳ نمره

ارزیابی پوشهٔ کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۳ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده براساس تکالیف یادگیری در طول نیمسال، تکالیف عملکردی و آزمون پایان نیمسال انجام می‌شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

- نگارش مقاله در باره ی ادبیات انقلاب اسلامی، ۳نمره

سایر نکات: نگارش مقاله در باره ی یکی از حوزه های ادبیات انقلاب اسلامی با تکیه بر کتاب ساحت های مطالعاتی، نوشته دکترمحمدرضا سنگری، موردنظراست.

سر فصل درس «تاریخ ادبیات (۱)»

۱. معرفی درس و منطق آن:

تاریخ ادبیات بررسی تحوّل و تطوّر ذوق و فکر میراث مکتوب فرهنگ فارسی است. در این حوزه از آثار ادبی و سرگذشت سخنوران، شاعران و عوامل و زمینه‌های اجتماعی، تاریخی، دینی، سیاسی سخن می‌رود که در ایجاد و تحول این نوع آثار و افکار مؤثّر بوده‌اند. در این درس با درنظر داشتن اوضاع و احوال خاص هر دوره، نهضت‌های ادبی، افکار و عقاید شاعران و نویسندگان نقد و بررسی می‌شود. آشنایی و تسلط دانشجویان به این درس، زمینه‌های مناسب را برای آموزش دیگر واحدهای تخصصی رشتهٔ آموزش زبان و ادبیات فارسی فراهم می‌آورد. دانشجویان پس از آشنایی با این درس مهارت‌های زبانی و ادبی خود را تقویت می‌کنند و در بررسی و نقد و تحلیل آثار از این توانایی‌ها بهره می‌گیرند.

مشخصات درس

نام درس: تاریخ ادبیات (۱)

نوع درس: نظری-عملی

تعداد واحد: ۱+۱

زمان درس: (۱۶+۳۲ ساعت)

پیش‌نیاز: ندارد

نحوه تدریس: ؟؟

اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو:

۱- با مطالعهٔ تاریخ ادبیات، اوضاع اجتماعی، سیاسی، فرهنگی، دینی و ادبی دوره مورد مطالعه را شناسایی و عوامل مؤثر در تغییر، تکامل و انحطاط تاریخ ادبیات فارسی را بررسی می‌کند.

۲- باکسب بینش ادبی، افکار، اندیشه و آثار شاعران و نویسندگان این دوره‌ها و تفاوت‌ها و شباهت‌های هر یک را، نقد و ارزش‌گذاری می‌کند.

شایستگی اساسی:

CK & PCK

ملاک‌ها		سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
تحولات		ارتباط میان برخی از ویژگی‌های اجتماعی، سیاسی، ادبی هر یک از دوره‌های قبل و بعد از اسلام را با آثار نویسندگان و شاعران این دوره‌ها گزارش کند.	خصوصیات شعر شاعران و نثر نویسندگان و تأثیرپذیری آن‌ها از تحولات اجتماعی، سیاسی، ادبی و علمی را، بررسی و دسته-بندی کند.	ویژگی‌های اجتماعی، سیاسی، ادبی هر یک از دوره‌های قبل و بعد از اسلام را شناسایی و تأثیر آن را بر آثار نویسندگان و شاعران این دوره‌ها تحلیل و گزارش کند.
نقد و ارزیابی		با مطالعه زندگی شاعران و نویسندگان در یک	با بررسی زندگی شاعران و نویسندگان،	با مطالعهٔ زندگی شاعران و نویسندگان در یک

			دوره تاریخی تأثیر این آثار بر افکار و اندیشه‌ها را بر جامعه بررسی کند.	تأثیرپذیری و تأثیرگذاری افکار و اندیشه شاعران را ارزیابی و طبقه‌بندی کند.	دوره تاریخی دلایل تأثیر پذیری/ عدم-تأثیر پذیری آنان از شرایط اجتماعی، سیاسی و انعکاس آن‌ها بر افکار و اندیشه جامعه را تحلیل کند.

۲. فرصت‌های یادگیری محتوای درس و ساختار آن

نوبت بحث	محتوای درس	تکالیف یادگیری	تکالیف عملکردی
اول	بیان کلیاتی دربارهٔ تاریخ ادبیات و نظریات، ضرورت و اهمیّت آن	بحث و تبادل نظرگروهی و فردی دربارهٔ اهمیّت تاریخ ادبیات	
دوم	بررسی پیشینهٔ تاریخ ادبیات و معرفی منابع معتبر/ بررسی مختصر اوضاع عمومی (سیاسی، اجتماعی، دینی، فرهنگی و علمی) دوره‌های قبل از اسلام و معرفی برخی آثار این دوره	مشارکت فعال در مباحث کلاس / پاسخ به پرسش‌های هدفدار	تهیهٔ نرم‌افزار در خصوص پیشینهٔ تاریخ ادبیات و ارائهٔ آن در کلاس
سوم	بررسی و تحلیل اوضاع عمومی، ادبی و معرفی آثار شاعران و نویسندگان، از آغاز عهد اسلامی تا پایان قرن سوم	شناخت شاعران و نویسندگان این دوره و معرفی آن‌ها به شیوهٔ توضیحی	اجرای مستقل (کنفرانس) دربارهٔ یکی از شاعران یا نثرنویسان این دوره
چهارم	بررسی و تحلیل اوضاع عمومی (سیاسی، اجتماعی، دینی و فرهنگی) قرن چهارم و نیمهٔ اول قرن پنجم	مطالعهٔ کتاب‌های مرتبط با موضوع / تحلیل برخی نظریه‌ها / مشارکت در بحث و بررسی	نقد و بررسی کتاب‌های موجود و مرتبط با موضوع این دوره.
پنجم	بررسی و تحلیل وضعیت ادبی و عوامل مؤثر در تغییر و تحول آن در قرن چهارم و نیمهٔ اول قرن پنجم	مطالعهٔ کتاب‌های مرتبط با موضوع / تحلیل برخی نظریه‌ها / مشارکت در بحث و بررسی	تهیهٔ نرم افزار مناسب و مرتبط با موضوع

ششم	معرفی و تحلیل افکار، اشعار، سبک و زندگی برخی شاعران و آثار آن‌ها در قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم.	شناخت و معرفی چند شاعر این دوره / مقایسهٔ سبک و ویژگی‌های شعر شاعران.	معرفی و نقد یک شاعر به طریق پژوهش موردی. (پروژهٔ کار)
هفتم	معرفی و تحلیل افکار، اشعار، سبک و زندگی برخی نویسندگان و آثار آن‌ها در قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم.	شناخت و معرفی چند نثر نویس این دوره / مقایسهٔ سبک و خصوصیات نثر نویسندگان.	معرفی و نقد یک نویسنده به طریق اجرای مستقل. (کنفرانس)
هشتم	بررسی و تحلیل اوضاع عمومی و ادبی نیمه دوم قرن پنجم تا اوایل قرن هفتم.	مطالعهٔ کتاب‌های مربوط به موضوع / دسته‌بندی موضوعات.	نقد و بررسی مقاله‌های موجود و مرتبط با این موضوع.
نهم	معرفی و تحلیل افکار، اشعار، سبک و زندگی برخی شاعران و آثار آن‌ها در نیمه دوم قرن پنجم تا اوایل قرن هفتم.	شناخت و معرفی چند شاعر این دوره / مقایسهٔ سبک و ویژگی‌های شعر شاعران با یکدیگر.	معرفی و نقد یک شاعر به طریق پژوهش موردی. (پروژهٔ کار)
دهم	معرفی و تحلیل افکار، اشعار، سبک و زندگی برخی شاعران و آثار آن‌ها در نیمه دوم قرن پنجم تا اوایل قرن هفتم.	شناخت و معرفی چند نفر از شاعران این دوره / مقایسهٔ سبک و ویژگی‌های شعر شاعران با یکدیگر.	.....
یازدهم	معرفی و تحلیل افکار، اشعار، سبک و زندگی برخی نویسندگان و آثار آن‌ها در نیمه دوم قرن پنجم تا اوایل قرن هفتم.	شناخت و معرفی چند نثرنویس این دوره / مقایسهٔ سبک و خصوصیات نثر نویسندگان.	انتخاب یک نویسنده و بررسی و نقد احوال و آثار او و انجام آن به طریق اجرای مستقل. (کنفرانس)
سیزدهم	بررسی و تحلیل اوضاع عمومی و ادبی از اوایل قرن هفتم تا پایان قرن هشتم.	بررسی اوضاع عمومی این دوره در دیگر کتاب‌های تاریخ ادبیات فارسی	.....
دوازدهم	معرفی و تحلیل افکار، اشعار، سبک و زندگی برخی شاعران و آثار آن‌ها از اوایل قرن هفتم تا پایان قرن هشتم.	شناخت و معرفی چند شاعر این دوره / مقایسهٔ سبک و ویژگی‌های شعر شاعران با یکدیگر / پاسخ به پرسش‌ها.	معرفی و نقد یک شاعر به طریق پژوهش موردی. (پروژهٔ کار)
سیزدهم	معرفی و تحلیل افکار، اشعار، سبک و زندگی برخی شاعران و آثار آن‌ها از اوایل قرن هفتم تا پایان قرن هشتم.	شناخت و معرفی چند شاعر این دوره / مقایسهٔ سبک و ویژگی‌های شعر شاعران با یکدیگر / پاسخ به	معرفی یک شاعر به وسیله نرم افزارهای موجود در بازار و نقد آن نرم افزار.

		پرسش‌ها	
چهاردهم	معرفی و تحلیل افکار، اشعار، سبک و زندگی برخی شاعران و آثار آن‌ها از اوایل قرن هفتم تاپایان قرن هشتم.	شناخت و معرفی چند شاعر این دوره / مقایسهٔ سبک و ویژگی‌های شعر شاعران با یکدیگر / پاسخ به پرسش‌ها.	
پازدهم	معرفی و تحلیل افکار، اشعار، سبک و زندگی برخی نویسندگان و آثار آن‌ها از اوایل قرن هفتم تا پایان قرن هشتم.	شناخت و معرفی چند نویسنده این دوره / مقایسهٔ سبک و ویژگی‌های نثر نویسندگان با یکدیگر/ پاسخ به پرسش‌ها.	
شانزدهم	معرفی و تحلیل افکار، اشعار، سبک و زندگی برخی نویسندگان و آثار آن‌ها از اوایل قرن هفتم تا پایان قرن هشتم.	شناخت و معرفی چند نویسنده این دوره/ مقایسهٔ سبک و ویژگی‌های نثر نویسندگان با یکدیگر/ پاسخ به پرسش‌ها.	نقد و ارزیابی گروهی یا انفرادی دانشجویان از نحوهٔ ارائه این واحد و ارائهٔ راه‌کارهای مناسب.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری:

این درس را می‌توان با استفاده از فناوری‌های جدید آموزشی، به شیوهٔ توضیحی (ارائه مستقیم)، بحث گروهی (پرسش و پاسخ)، مشارکتی (تعامل استاد و دانشجو)، اجرای مستقل (کنفرانس)، ایفای نقش و گردش علمی تدریس کرد.

٤. منابع آموزشی:

منبع اصلی:

- صفا، ذبیح الله، **تاریخ ادبیات در ایران (جلدهای ۳-۲-۱)**، انتشارات فردوس؛
- میر باقری‌فرد، علی‌اصغر و دیگران (۱۳۸۸)، **تاریخ ادبیات ایران (جلد ۲و۱)**، انتشارات سمت؛
- تفضلی، احمد، **تاریخ ادبیات ایران پیش از اسلام**، به کوشش ژاله آموزگار، تهران: انتشارات سخن.

منبع فرعی:

- فتوحی، محمود (۱۳۸۷)، **نظریه تاریخ ادبیات**، تهران: انتشارات سخن؛
- زرقانی، سید مهدی، **تاریخ ادبی ایران و قلمر فارسی**، تهران: انتشارات سخن؛
- **درباره تاریخ ادبیات** (۱۳۸۴)، جمعی از نویسندگان، انتشارات سمت؛
- **مقالات فصل‌نامه تاریخ ادبیات**، دانشگاه شهید بهشتی تهران؛
- **تاریخ ادبیات ایران**، ادوارد براون، (ترجمهٔ علی‌پاشا صالح و دیگران) در ۴ جلد، تهران: انتشارات ابن سینا.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۲ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش‌بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۴ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۴ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول نیم‌سال، تکالیف عملکردی و آزمون پایان نیم‌سال انجام می‌شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سر فصل درس «تاریخ ادبیات (۲) »

۱. معرفی درس و منطق آن:

تاریخ ادبیات بررسی تحوّل و تطوّر ذوق و فکر میراث مکتوب فرهنگ فارسی است. در این حوزه از آثار ادبی و سرگذشت سخنوران، شاعران و عوامل و زمینه‌های اجتماعی، تاریخی، دینی، سیاسی سخن می‌رود که در ایجاد و تحول این نوع آثار و افکار مؤثّر بوده‌اند. در این درس با در نظر داشتن اوضاع و احوال خاص هر دوره، نهضت‌های ادبی، افکار و عقاید شاعران و نویسندگان نقد و بررسی می‌شود. آشنایی و تسلط دانشجویان به این درس، زمینه‌های مناسب را برای آموزش دیگر واحدهای تخصصی رشتهٔ آموزش زبان و ادبیات فارسی فراهم می‌آورد. دانشجویان پس از آشنایی با این درس مهارت‌های زبانی و ادبی خود را تقویت می‌کنند و در بررسی و نقد و تحلیل آثار از این توانایی‌ها بهره می‌گیرند.

.

مشخصات درس

نوع درس: نظری- عملی

تعداد واحد: ۱+۱

زمان درس: ۱۶+۳۲ ساعت

پیش‌نیاز: تاریخ ادبیات (۱)

نحوه تدریس:

نام درس: تاریخ ادبیات (۲)

اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:

۱- با مطالعهٔ تاریخ ادبیات، اوضاع اجتماعی، سیاسی، فرهنگی، دینی و ادبی دوره مورد مطالعه را شناسایی و عوامل مؤثر در تغییر، تکامل و انحطاط تاریخ ادبیات فارسی را بررسی می‌کند.

۲- با کسب بینش ادبی، افکار، اندیشه و آثار شاعران و نویسندگان این دوره‌ها و تفاوت‌ها و شباهت‌های هر یک را، نقد و ارزش‌گذاری کند.

شایستگی اساسی:

CK& PCK

ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
تحولات	ارتباط میان برخی از ویژگی‌های اجتماعی، سیاسی، ادبی هر یک از دوره‌های قبل و بعد از اسلام را با آثار نویسندگان و شاعران این دوره‌ها گزارش کند.	خصوصیات شعر شاعران و نثر نویسندگان و تأثیرپذیری آن‌ها از تحولات اجتماعی، سیاسی، ادبی و علمی را، دسته‌بندی کند.	ویژگی‌های اجتماعی، سیاسی، ادبی هر یک از دوره‌های قبل و بعد از اسلام را شناسایی و تأثیر آن را بر آثار نویسندگان و شاعران این دوره‌ها تحلیل و گزارش کند.
نقد و ارزیابی	با مطالعه زندگی شاعران و نویسندگان، در یک دوره تاریخی تأثیر این آثار بر افکار و اندیشهٔ مردم جامعه را بررسی	با بررسی زندگی شاعران و نویسندگان، تأثیرپذیری و تأثیرگذاری افکار و اندیشه شاعران را ارزیابی و طبقه‌بندی کند.	با مطالعهٔ زندگی شاعران و نویسندگان در یک دوره تاریخی دلایل تأثیر پذیری/ عدم‌تأثیر پذیری آنان از شرایط اجتماعی، سیاسی و

		کند.		انعکاس آن‌ها بر افکار و اندیشه جامعه را تحلیل کند.

۲. فرصت‌های یادگیری محتوای درس و ساختار آن

نوبت بحث	محتوای درس	تکالیف یادگیری	تکالیف عملکردی
اول	معرفی منابع / پیوند برقرارکردن با تاریخ ادبیات۱ / بیان اهمیت تاریخ ادبیات۲ و گسترهٔ آن	بحث و تبادل‌نظر گروهی و فردی	انتخاب موضوعاتی برای پژوهش‌های موردی
دوم	بررسی مختصری از اوضاع عمومی (سیاسی، اجتماعی، دینی، فرهنگی و علمی) از آغاز قرن نهم تا ابتدای قرن دهم	مشارکت فعال در مباحث کلاس / پاسخ به پرسش‌های هدفدار.	تهیهٔ یک چارت مناسب موضوع برای تسهیل و روان سازی یادگیری
سوم	بررسی و تحلیل اوضاع ادبی این دوره. (از آغاز قرن نهم تا ابتدای قرن دهم)	مطالعهٔ کتاب‌های مرتبط با موضوع/ تحلیل برخی نظریه‌ها / مشارکت در بحث	.....
چهارم	معرفی و تحلیل افکار، اشعار، سبک و زندگی برخی شاعران و آثارشان در این دوره. (از ابتدای قرن نهم تا آغاز قرن دهم)	شناخت و معرفی چند شاعر این دوره / مقایسهٔ سبک و ویژگی‌های شعر شاعران	انتخاب یک موضوع مرتبط و ارائهٔ آن به طریق پژوهش موردی. (پروژهٔ کار)
پنجم	معرفی و تحلیل افکار، اشعار، سبک و زندگی برخی نویسندگان و آثارشان در این دوره. (از ابتدای قرن نهم تا آغاز قرن دهم)	شناخت و معرفی چند شاعر این دوره / مقایسهٔ سبک و ویژگی‌های شعر شاعران.	انتخاب چند نرم افزار آماده در بازار و مرتبط با موضوع و نقد و بررسی آن‌ها.
ششم	بررسی مختصری از اوضاع عمومی. (سیاسی، اجتماعی، دینی، فرهنگی و علمی) از آغاز قرن دهم تا پایان نیمه اول قرن دوازدهم.)	مطالعهٔ کتاب‌های مرتبط با موضوع/ تحلیل برخی نظریه‌ها / مشارکت در بحث	طراحی و تهیهٔ نرم افزار مناسب موضوع.
هفتم	بررسی و تحلیل اوضاع ادبی این دوره. (از آغاز قرن دهم تاپایان نیمهٔ اول قرن دوازدهم.)	مطالعهٔ کتاب‌های مربوط به موضوع / دسته‌بندی موضوعات	.....
هشتم	معرفی و تحلیل افکار، اشعار، سبک و زندگی برخی شاعران و آثارشان در این دوره. (از ابتدای قرن دهم تا	شناخت و معرفی چند شاعر این دوره / مقایسهٔ سبک و ویژگی‌های شعر شاعران.	نقد و بررسی مقاله‌های مرتبط با موضوع و ارائهٔ آن به طریق اجرای مستقل. (کنفرانس)

	پایان نیمهٔ اول قرن دوازدهم.)		
نهم	معرفی و تحلیل افکار، اشعار، سبک و زندگی برخی شاعران و آثارشان در این دوره. (از ابتدای قرن دهم تا پایان نیمهٔ اول قرن دوازدهم.)	شناخت و معرفی چند شاعر این دوره / مقایسهٔ سبک و ویژگی‌های شعر شاعران.	معرفی و نقد یک شاعر به طریق ارائهٔ پژوهش موردی (پروژهٔ کار)
دهم	معرفی و تحلیل افکار، اشعار، سبک و زندگی برخی شاعران و آثارشان در این دوره. (از ابتدای قرن دهم تاپایان نیمهٔ اول قرن دوازدهم.)	شناخت و معرفی چند شاعر این دوره / مقایسهٔ سبک و ویژگی‌های شعر شاعران.	معرفی و نقد یک شاعر به طریق ارائهٔ مستقل. (کنفرانس)
یازدهم	معرفی و تحلیل افکار، آثار، سبک و زندگی برخی نویسندگان در این دوره. (از آغاز قرن دهم تا پایان نیمهٔ اول قرن دوازدهم.)	شناخت و معرفی چند نویسنده این دوره / مقایسهٔ سبک و ویژگی‌های نثر نویسندگان با یکدیگر / پاسخ به پرسش‌ها	معرفی و نقد یک نویسنده به طریق ارائهٔ مستقل. (کنفرانس)
دوازدهم	معرفی و تحلیل افکار، آثار، سبک و زندگی برخی نویسندگان در این دوره. (از آغاز قرن دهم تا پایان نیمهٔ اول قرن دوازدهم.)	شناخت و معرفی چند نویسنده این دوره / مقایسهٔ سبک وویژگی‌های نثرنویسندگان با یکدیگر / پاسخ به پرسش‌ها	معرفی و نقد یکی از نویسندگان این دوره به طریق پژوهش موردی. (پروژه کار)
سیزدهم	بررسی و آشنایی مختصری با اوضاع عمومی و ادبی دوره‌های، افشاریه، زندیه و قاجاریه. (دورهٔ بازگشت ادبی)	بررسی اوضاع عمومی این دوره در دیگرکتاب‌های تاریخ ادبیات فارسی / مطالعهٔ کتاب‌های مربوط به موضوع / دسته‌بندی موضوعات.	طراحی و تولید نرم افزار مناسب برای موضوعات این قسمت.
چهاردهم	معرفی و تحلیل افکار، اشعار، سبک و زندگی برخی شاعران و آثار آن‌ها در دوره‌های افشاریه، زندیه و قاجاریه. (دورهٔ بازگشت ادبی)	شناخت و معرفی چند شاعر این دوره / مقایسهٔ سبک و ویژگی‌های شعر شاعران با یکدیگر / پاسخ به پرسش‌ها	بررسی یک مقالهٔ مرتبط با موضوع و گزارش خلاصهٔ آن
پانزدهم	معرفی و تحلیل افکار، اشعار، سبک و زندگی برخی شاعران و آثار آن‌ها در دوره‌های افشاریه، زندیه و قاجاریه. (دورهٔ بازگشت ادبی)	شناخت و معرفی چند شاعر این دوره / مقایسهٔ سبک و ویژگی‌های شعر شاعران با یکدیگر / پاسخ به پرسش‌ها	بررسی و تحلیل نمونهٔ نثر یکی از نویسندگان این دوره.
شانزدهم	معرفی و تحلیل افکار، آثار، سبک و زندگی برخی نویسندگان در دوره-های افشاریه، زندیه و قاجاریه. (دورهٔ بازگشت ادبی)	شناخت و معرفی چند نثرنویس این دوره / مقایسهٔ سبک و خصوصیات نثر نویسندگان.	نقد و ارزیابی گروهی یا انفرادی دانشجویان از نحوهٔ ارائه این واحد درسی و بیان راه‌کارهای مناسب.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری:

این درس را می‌توان با استفاده از فناوری‌های جدید آموزشی، به شیوهٔ توضیحی (ارائه مستقیم)، بحث گروهی (پرسش و پاسخ)، مشارکتی (تعامل استاد و دانشجو)، اجرای مستقل (کنفرانس)، ایفای نقش وگردش علمی تدریس کرد.

٤. منابع آموزشی:

منابع اصلی:

- صفا، ذبیح الله، **تاریخ ادبیات ایران، (جلدهای ٥ و ٤)**، تهران: انتشارات امیر کبیر؛
- میر باقری‌فرد، علی اصغر و دیگران (۱۳۸۸)، **تاریخ ادبیات ایران (جلد ٤ و ٣)**، انتشارات سمت؛
- خاتمی، احمد، **پژوهش در سبک هندی و دوره اول بازگشت ادبی**، تهران: نشر بهارستان؛
- شمس لنگرودی، محمد (۱۳۷۵)، **مکتب بازگشت**، تهران: نشر مرکز.

منابع فرعی:

- فتوحی، محمود (۱۳۸۷)، **نظریه تاریخ ادبیات**، تهران: انتشارات سخن؛
- زرقانی، سید مهدی، **تاریخ ادبی ایران و قلمر فارسی**، تهران: انتشارات سخن؛
- **درباره تاریخ ادبیات** (۱۳۸۴)، جمعی از نویسندگان، انتشارات سمت؛
- یوسفی، غلامحسین، **چشمه روشن**، تهران: انتشارات علمی؛
- ـــــــــــــــ **دیداری با اهل قلم**، تهران: انتشارات علمی، چاپ دوم؛
- آرین پور، یحیی (۱۳۵۰)، **از صبا تا نیما** (تاریخ ۱۵۰سال ادب فارسی)، مجموعهٔ دو جلدی، تهران: انتشارات؟ چاپ اول؛
- مقالات **فصل‌نامه تاریخ ادبیات**، دانشگاه شهید بهشتی تهران.

٥. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۲ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش‌بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۴ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۴ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول نیم‌سال، تکالیف عملکردی و آزمون پایان نیم‌سال انجام می‌شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سر فصل درس «سبک شناسی۱ (نظم)»

ههم۱. معرفی درس و منطق آن:

از جمله علوم ادبی که امروزه اهمیت ویژه‌ای پیدا کرده، سبک‌شناسی است. سبک‌شناسی یکی از دانش‌های مهم پی‌بردن به ویژگی‌های اثر، معیاری برای شناخت روش‌های هنری هنرمند (شاعر یا نویسنده) و محکی برای تحلیل سبک‌شناختی آثار آن‌ها بر پایهٔ سه سطح زبانی، ادبی و فکری است. احاطه بر این دانش، قوهٔ تشخیص درست و نیروی سخن سنجی دانشجویان را افزون و از این طریق زمینه‌های لازم را برای درک و فهم عمیق‌تر و بهتر از متون نظم فراهم می‌کند.

.

مشخصات درس

نوع درس: عملی

تعداد واحد: ۱

زمان درس: ۳۲

پیش‌نیاز:

نحوه تدریس:

نام درس: سبک شناسی۱ (نظم)

اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو:

ویژگی‌ها و مختصات سبکی نظم فارسی از آغاز تاکنون و سیر تحول و تطور آن را بشناسد و در قالب پژوهشی علمی ثبت و ارائه کند.

شایستگی اساسی:

CK& PCK

ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
ویژگی‌ها	ویژگی‌ها، مبانی و اصول سبکی شعر دوره‌های مختلف را مشخص کند.	مبانی و اصول سبکی شعر دوره‌های مختلف را دسته‌بندی و تفکیک کند.	با شناسایی مبانی و اصول سبکی شعر و تغییر و تحول آن در دوره‌های مختلف ویژگی‌های متمایز کننده هر یک را شناسایی و گزارش کند.
نقد و مقایسه دیدگاه‌ها	نظریه‌های مختلف سبک‌شناسی را بر اساس چند شاخص سبک‌شناسانه بررسی کند.	نظریه‌های مختلف سبک‌شناسی در حوزهٔ شعر فارسی را دسته بندی کند.	با تحلیل و طبقه‌بندی دیدگاه‌های مختلف، بر اساس شاخص‌های سبک‌شناسی تمایز و تشابه آن‌ها را گزارش نماید.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

نوبت بحث	محتوای درس	تکالیف یادگیری	تکالیف عملکردی
اول	**کلیات:** معرفی برنامه و سر فصل‌ها، معرفی منابع (اصلی و پژوهشی)، شناسایی تکالیف یادگیری و عملکردی، مشخص کردن پژوهش‌های موردی و پژوهش نهایی در حوزهٔ نظم.	بحث و تبادل نظر درباره اهمیت درس سبک شناسی.	انتخاب یک پژوهش موردی در راستای موضوع.
دوم	تعریف‌های مختلف سبک‌شناسی با تکیه بر سه اصل: نگرش خاص، گزینش واژگان و هنجارگریزی و آسیب شناسی هر یک و شناسایی مفاهیم سبک (شخصی، دوره‌ای، سبک ادبی) در حوزهٔ نظم.	پاسخ به پرسش‌های هدفدار/ مشارکت در بحث گروهی.	
سوم	معرفی و بررسی مکتب‌های سبک‌شناسی (ادبی و زبان شناختی، توصیفی، تکوینی، نقش‌گرا، ساخت‌گرا، تأثری، فرمالیسم روسی) در حوزهٔ نظم.	مباحثهٔ گروهی دربارهٔ مکتب-های سبک‌شناسی و ارزش-گذاری هر یک.	مطالعهٔ یک کتاب معرفی شده دربارهٔ موضوع.
چهارم	بررسی پیشینهٔ سبک و سبک‌شناسی در ایران، روش بررسی سبک‌شناسی در متن-های نظم و نثر بر پایهٔ سه سطح: زبانی، ادبی، فکری در حوزهٔ نظم.	پاسخ به پرسش‌های مربوط به سطوح سه‌گانهٔ سبک-شناسی.	بررسی سطح زبانی، در چند نمونه از اشعار دورهٔ اول.
پنجم	بررسی سبکی و مختصات شعر فارسی در سبک خراسانی: دورهٔ طاهریان، صفاریان، سامانیان؛ با بررسی سبک شعر شاعرانی چون: دقیقی، کسایی، شهید بلخی و فردوسی.	بحث و گفتگو دربارهٔ عوامل بروز و یا تغییرسبک‌های ادبی.	بررسی سطح ادبی در چند نمونه از اشعار دقیقی، کسایی و فردوسی.
ششم	بررسی سبکی و مختصات شعرفارسی در سبک خراسانی: دورهٔ غزنویان؛ با بررسی سبک شعر شاعرانی چون: عنصری، فرخی و منوچهری.	بحث و گفتگو دربارهٔ شباهت-ها و تفاوت‌های سبکی اشعار دورهٔ سامانی با غزنوی.	بررسی سطح فکری در چند نمونه از اشعار عنصری، فرخی، منوچهری.
هفتم	بررسی سبکی و مختصات شعر فارسی در سبک خراسانی: عصر سلجوقی؛ با بررسی سبک شاعرانی چون: ابوسعید ابوالخیر، فخرالدین اسعد گرگانی، باباطاهر، اسدی توسی و ناصرخسرو.	بحث و گفتگو دربارهٔ شباهت-ها و تفاوت‌های سبکی اشعار دورهٔ غزنوی با سلجوقی.	بررسی سبکی شعری از ابوسعید ابوالخیر و مقایسه آن با شعری از ناصرخسرو.
هشتم و نهم	- بررسی علل تغییر سبک خراسانی /	پاسخ به پرسش‌ها / بحث	بررسی سبکی اشعاری از

	بررسی وقوع سه مکتب شعری در قرن ششم؛ (آذربایجانی و...) - بررسی چگونگی ایجاد سبک بینابین در قرن ششم و مختصات آن و معرفی شاعران این سبک.	دربارهٔ عوامل پیدایش سه مکتب شعری.	مسعود سعدسلمان.
دهم	بررسی چگونگی ایجاد سبک عراقی/ بررسی سبکی و مختصات شعر فارسی در سبک عراقی / بررسی رواج غزل و افول قصیده.	بحث و گفتگو دربارهٔ شباهت-ها و تفاوت‌های مختصات سبکی خراسانی و عراقی.	بررسی سبکی و مختصات سبکی اشعاری از حافظ و مقایسه آن با اشعاری از سعدی.
یازدهم	معرفی شاعران گروه تلفیق و بررسی سبکی و مختصات اشعار آن‌ها. (خواجو، عماد فقیه، سلمان ساوجی، حافظ)	پاسخ به پرسش‌ها / گفتگوی گروهی دربارهٔ شاعران و خصوصیات گروه تلفیق.	بررسی سبکی و مختصات سبکی اشعاری از خواجو و مقایسه آن با اشعاری از حافظ.
دوازدهم	بررسی چگونگی وقوع سبک بینابین در قرن دهم (مکتب وقوع، مکتب واسوخت) / بررسی سبکی و مختصات اشعار و شاعران این مکتب.		بررسی سبکی اشعاری از بابا فغانی و وحشی بافقی.
سیزدهم	بررسی چگونگی وقوع سبک هندی/ بررسی مختصات سبکی شعر شاعران این دوره (کلیم کاشانی، نظیری نیشابوری، صائب تبریزی، بیدل دهلوی و...)	پاسخ به پرسش‌های هدفدار.	بررسی مختصات سبکی در نمونه اشعاری از شاعران سبک هندی.
چهاردهم	بررسی عوامل مؤثر در پیدایش سبک دورهٔ بازگشت / بررسی مختصات سبکی شعر شاعران این دوره. (هاتف اصفهانی، مشتاق، سروش، صبا، قاآنی و...)	بحث و گفتگو درباره آسیب‌ها و ارزش‌های سبک دورهٔ بازگشت.	بررسی مختصات سبکی در نمونه اشعاری از شاعران سبک دورهٔ بازگشت.
پانزدهم و شانزدهم	بررسی عوامل مؤثر در پیدایش سبک شعر نو/ بررسی مختصات سبکی شعر شاعران این دوره. (شاعران پیرو سبک سنتی، شاعران نوپرداز و...)	پاسخ به پرسش‌های هدفدار/ مشارکت در بحث گروهی.	بررسی مختصات سبکی در نمونه اشعاری از شاعران سبک دورهٔ معاصر.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری:

استفاده از الگوهای مناسب تدریس مثل بدیعه پردازی، حل مسأله، کار گروهی، استفاده از ابزار و فناوری‌های آموزشی مناسب در کلاس، تکیه بر تمرین و بررسی متن در کلاس به شیوه فردی، گروهی و کارگاهی.

٤. منابع آموزشی:

منبع اصلی:

شمیسا، سیروس (۱۳۸۶)، **کلیات سبک شناسی**، تهران: انتشارات میترا؛
ـــــــــــــ (۱۳۷۴)، **سبک شناسی شعر**، تهران: انتشارات فردوس؛

منبع فرعی:

محجوب، محمدجعفر (۱۳۴۵)، **سبک خراسانی در شعر فارسی**، تهران: سازمان تربیت معلم؛
بهار، محمدتقی (۱۳۳۷)، **سبک شناسی (سه جلد)**، امیرکبیر؛
شفیعی کدکنی، محمدرضا (۱۳۵۰)، **صورخیال در شعر فارسی**، انتشارات نیل؛
غلامرضایی، محمد (۱۳۷۷)، **سبک شناسی شعر فارسی از رودکی تا شاملو**، تهران: انتشارات جامی.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش‌بینی‌شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول نیم‌سال، تکالیف عملکردی و آزمون پایان نیم‌سال انجام می‌شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سر فصل درس «سبک‌شناسی۲ (نثر)»

۱. معرفی درس و منطق آن:

از جمله علوم ادبی که امروزه اهمیت ویژه‌ای پیدا کرده، سبک‌شناسی است. سبک‌شناسی یکی از دانش‌های مهم پی‌بردن به ویژگی‌های اثر، معیاری برای شناخت روش‌های هنری هنرمند (شاعر یا نویسنده) و محکی برای تحلیل سبک‌شناختی آثار آن‌ها بر پایهٔ سه سطح زبانی، ادبی و فکری است. احاطه بر این دانش، قوهٔ تشخیص درست و نیروی سخن سنجی دانشجویان را افزون و از این طریق زمینه‌های لازم را برای درک و فهم عمیق‌تر و بهتر از متون نثر، فراهم می‌کند.

مشخصات درس

نام درس: سبک‌شناسی ۲ (نثر):

نوع درس:عملی

تعداد واحد: ۱

زمان درس: ۳۲

پیش‌نیاز:

نحوه تدریس:

اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:

ویژگی‌ها و مختصات سبکی نثر فارسی از آغاز تاکنون و سیر تحول و تطور آن را بشناسد و در قالب پژوهشی علمی ثبت و ارائه کند.

شایستگی اساسی:

CK& PCK

ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
ویژگی‌ها	ویژگی‌ها، مبانی و اصول سبکی نثر دوره‌های مختلف را مشخص کند.	مبانی و اصول سبکی نثر دوره‌های مختلف را دسته‌بندی و تفکیک کند.	با شناسایی مبانی و اصول سبکی نثر و تغییر و تحول آن در دوره‌های مختلف ویژگی‌های متمایز کننده هر یک را شناسایی و گزارش کند.
نقد و مقایسه دیدگاه‌ها	نظریه‌های مختلف سبک‌شناسی را بر اساس چند شاخص سبک شناسانه بررسی کند.	نظریه‌های مختلف سبک‌شناسی در حوزهٔ نثر فارسی را دسته‌بندی کند.	با تحلیل و طبقه‌بندی دیدگاه‌های مختلف، بر اساس شاخص‌های سبک شناسی تمایز و تشابه آن‌ها را گزارش نماید.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

نوبت بحث	محتوای درس	تکالیف یادگیری	تکالیف عملکردی
اول	**کلیات:** معرفی برنامه و سر فصل‌ها،	بحث و تبادل‌نظر درباره اهمیت	انتخاب موضوع برای

	معرفی منابع (اصلی و پژوهشی)، شناسایی تکالیف یادگیری و عملکردی، مشخص کردن پژوهش‌های موردی و پژوهش نهایی.	درس سبک‌شناسی.	پژوهش موردی و پژوهش نهایی.
دوم	تعریف‌های مختلف سبک‌شناسی با تکیه بر سه اصل: نگرش خاص، گزینش واژگان و هنجارگریزی و آسیب‌شناسی هر یک و شناسایی مفاهیم سبک (شخصی، دوره‌ای، سبک ادبی) در حوزهٔ نثر.	پاسخ به پرسش‌های هدفدار / مشارکت در بحث گروهی.	تهیهٔ جدول سبک‌شناسی بر اساس سبک دوره‌ای.
سوم	معرفی و بررسی مکتب‌های سبک‌شناسی (ادبی و زبان شناختی، توصیفی، تکوینی، نقش‌گرا، ساخت‌گرا، تأثری و فرمالیسم روسی) در حوزهٔ نثر.	بحث گروهی / پاسخ به پرسش‌ها دربارهٔ موضوع.	مطالعهٔ یک کتاب در راستای موضوع و ارائهٔ آن در کلاس.
چهارم	- بررسی پیشینهٔ سبک و سبک‌شناسی در ایران؛ - روش بررسی سبک‌شناسی در متن‌های منثور بر پایهٔ سه سطح: زبانی، ادبی و فکری در حوزهٔ نثر.	بحث و گفت‌وگو دربارهٔ سه سطح سبک‌شناسی/ مزایا و آسیب‌های آن.	بررسی سطح زبانی در نمونه‌هایی از نثر تاریخ بلعمی.
پنجم	بررسی مختصات زبانی فارسی کهن، (سبک خراسانی، عراقی و هندی) در حوزهٔ نثر.	پاسخ به پرسش‌های از پیش طرح شده.	بررسی سطح ادبی در نمونه‌هایی از نثر شاهنامه ابومنصوری.
ششم	بررسی انواع نثر در دوره‌های مختلف (مرسل، بینابین، فنی، مصنوع، سادهٔ قرن نهم، سادهٔ معیوب، نثر قائم مقام و تجدیدحیات، نثر دورهٔ مشرطه، نثر رمان و دانشگاهی)	بحث و گفتگو در خصوص انواع نثر / سبک‌های نثر و تفاوت‌ها و شباهت‌ها.	مقایسه مختصات سبکی نثر فنی با نثر مصنوع در دو متن مشخص.
هفتم	بررسی سبکی نثر مرسل و نمونه‌های آن در دوره‌های: سامانی و غزنوی / بررسی مختصات زبانی، ادبی و فکری نثر مرسل در آثار این دوره.	گفت‌وگو و مباحثه دربارهٔ مختصات نثر عصر سامانی و غزنوی/ تفاوت‌ها و شباهت‌ها.	
هشتم	بررسی سبکی نثر بینابین و مختصات زبانی، ادبی، فکری در سه اثر: تاریخ بیهقی، سیاست‌نامه و قابوس‌نامه.	پاسخ به پرسش‌ها	بررسی سطوح سه گانهٔ سبکی در نمونه نثرهایی از کتاب تاریخ بیهقی، قابوس-نامه و سیاست‌نامه.

نهم	بررسی سبکی نثر موزون و مختصات زبانی و ادبی در آثار خواجه عبدالله و تفسیر نسفی.	پاسخ به پرسش‌های از پیش تعیین شده دربارهٔ سبک خواجه عبدالله.	بررسی مختصات سبکی در نمونه متن‌هایی از آثار خواجه عبدالله.
دهم	بررسی سبکی نثر فنی و مختصات زبانی، ادبی و فکری در کتاب‌های عهد سلجوقی. (کلیله و دمنه، التوسل الی الترسل، منشآت خاقانی، منشآت و طواط، مقامات حمیدی، راحه الصدور)	بحث و گفتگو دربارهٔ موضوع مورد نظر.	بررسی مختصات سبکی در کلیله ودمنه و مقایسه آن با نمونه‌هایی از متن مقامات حمیدی.
یازدهم	بررسی سبکی نثر ساده و بینابین و مختصات آن در قرن ششم. (مجمل التواریخ و القصص، آثار غزالی، آثار عین القضاه، آثار سهروردی، اسرار التوحید، تذکره الاولیا، چهار مقاله و تاریخ طبرستان)	پاسخ به پرسش‌های کتبی یا شفاهی.	مقایسه سبک‌شناسانه چن دنمونه متن تذکره الاولیا با چهار مقاله.
دوازدهم	بررسی سبکی نثر فنی و مختصات آن در قرن هفتم. (نفثه المصدور، تاریخ جهانگشا، تاریخ وصاف) / بررسی سبکی و مختصات نثر اختلاط بین موزون، مرسل و فنی در قرن هفتم. (مرصادالعباد و گلستان)	بحث وگفتگو دربارهٔ سبک آثار موردنظر.	مقایسه سبک‌شناسانهٔ چند نمونه متن تذکره الاولیا با تاریخ جهانگشای جوینی.
سیزدهم	بررسی سبکی نثر کتاب‌های تاریخی و مختصات آن در قرن هشتم. (جامع التواریخ، تجارب السلف، تاریخ گزیده، تاریخ بناکتی، مجمع الانساب) / بررسی سبکی کتب ادبی و عرفانی قرن هشتم و مختصات هر یک (روضه الخلد، انیس العشاق، مصباح الهدایه، مناقب العارفین و نزهه الرواح)	پاسخ به پرسش‌های هدفدار.	بررسی سبک شناسانه چند نمونه متن مربوط به موضوع.
چهاردهم	بررسی سبکی نثر آثار تاریخی و ادبی و مختصات آن در قرن نهم (تذکره الشعرا، آثار جامی، آثار واعظ کاشفی) / بررسی سبکی نثر کتاب‌های تاریخی و ادبی و مختصات آن در عصر صفویه (عیار دانش، حبیب السیر) / بررسی سبکی نثر در تذکره نویسی، فرهنگ نویسی، کتب مذهبی، رمان نویسی، ترجمه‌ها و نسخ	بحث و گفتگو / پرسش و پاسخ.	مراجعه به کتابخانه و بررسی چند فرهنگ‌نامه، تذکره و نسخ خطی و تهیه گزارشی از تشابه و تفاوت آن‌ها.

	خطی.		
پانزدهم	بررسی سبکی نثر کتاب‌های تاریخی و ادبی و مختصات آن در عصر قاجار.	پاسخ به پرسش‌های هدفدار / مشارکت در بحث گروهی.	
شانزدهم	بررسی سبکی نثر کتاب‌های تاریخی و ادبی مختصات آن در دورهٔ معاصر.	بحث و تبادل‌نظر دربارهٔ مختصات سبکی نثر معاصر.	نقد و ارزیابی نحوهٔ تدریس و مطالب ارائهٔ شده در یک نیم‌سال.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری:

- استفاده از الگوهای مناسب تدریس مثل ارائهٔ مستقیم، پرسش و پاسخ، بدیعه پردازی، حل مسأله، کار گروهی؛
- استفاده از ابزار و فناوری‌های آموزشی مناسب در کلاس؛
- تکیه بر تمرین و بررسی متن در کلاس به شیوه فردی، گروهی و کارگاهی.

٤. منابع آموزشی:

منبع اصلی:

شمیسا، سیروس(۱۳۷۶)، **سبک‌شناسی نثر**، تهران: انتشارات میترا؛

بهار، محمدتقی (۱۳۳۷)، **سبک‌شناسی** (سه جلد)، امیرکبیر؛

منبع فرعی:

شمیسا، سیروس (۱۳۸۶)، **کلیات سبک‌شناسی**، تهران: انتشارات میترا؛

فتوحی، محمود (۱۳۹۱)، **سبک‌شناسی**، تهران: سخن، ۱۳۹۱؛

خطیبی، حسین (۱۳۶۶)، **فن نثر در ادب فارسی**، چاپ اول، تهران: انتشارات زوار، چاپ اول؛

رستگارفسایی، منصور (۱۳۸۱)، **انواع نثر فارسی**، چاپ اول، انتشارات سمت، تهران؛

رحیمیان، هرمز(۱۳۸۱)، **ادوار نثر فارسی از مشروطیت تا سقوط سلطنت**، تهران: انتشارات سمت، چاپ اول؛

غلامرضایی، محمد، **سبک‌شناسی نثرهای صوفیانه**، تهران: انتشارات دانشگاه شهیدبهشتی.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش‌بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول نیم‌سال، تکالیف عملکردی و آزمون پایان نیم‌سال انجام می‌شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سر فصل درس «دستور زبان فارسی (۱) »

۱. معرفی درس و منطق آن:

شناخت ظرفیت‌ها و ساختار زبان فارسی دانشجو را قادر می‌سازد تا درک درستی از زبان فارسی به‌دست آورد. با دانش دستور زبان، ویژگی‌های صرفی و نحوی زبان فارسی و توصیف و خصایص زبانی متون فارسی بررسی می‌شود. دانشجویان به کمک این دانش ضمن توصیف زبانی متون، به مسائل سبک‌شناسی و نقد ادبی آگاه‌تر می‌شوند و قادر خواهند بود نوشته‌های فارسی را از حیث به‌هنجاری و ناهنجاری بازشناسی نمایند و ضمن اصلاح کلام خود، آن را به دانش‌آموزان نیز انتقال دهند.

<table>
<tr><td rowspan="2">مشخصات درس
نوع درس: نظری-عملی
تعداد واحد:(۱+۱)
زمـــــان درس: ۱۶+۳۲ ساعت
پیش‌نیاز: ندارد
نحوه تدریس:</td><td colspan="4">نام درس: دستور زبان فارسی ۲
<u>اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:</u>
با شناسایی ظرفیت‌های ساختی و نحوی در انواع متن، نثری سخته و پرداخته بنگارد.</td></tr>
<tr><td>شایستگی اساسی:
CK& PCK</td><td>ملاک‌ها</td><td>سطح ۱</td><td>سطح ۲</td><td>سطح ۳</td></tr>
<tr><td></td><td>بررسی ساختار</td><td>ساختار دستوری متن‌ها را از نظر صرفی و نحوی بررسی کند.</td><td>ساختار صرفی و نحوی جمله‌ها را با یکدیگر مقایسه کند.</td><td>متون مختلف را بر اساس ساختار صرف / نحو تحلیل و تمایز و تشابه آن‌ها را در به کارگیری این ساختارها گزارش کند.</td></tr>
<tr><td></td><td>تولید</td><td>متنی را با استفاده از یک نوع ساختار زبانی، تولید کند.</td><td>متون فارسی را از حیث ارتباط زبان و نوع ادبی و استخدام واژگان متناسب با موضوع طبقه‌بندی کند.</td><td>متنی را با بهره‌گیری از ساختارهای مختلف دستوری تولید کند.</td></tr>
</table>

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

نوبت بحث	محتوای درس	تکالیف یادگیری	تکالیف عملکردی
اول	**کلیات:** تعریف زبان، تاریخ زبان فارسی، خانواده زبان‌های هند و ایرانی، اهمیت تاریخی و امروزین زبان فارسی در میان دیگر	بحث و گفتگو درباره تاریخ زبان فارسی.	-

	زبان‌ها.		
دوم	تعریف دستور زبان، تاریخچه دستور نویسی در جهان و ایران، دستور نویسان مشهور فارسی، بررسی دستورهای سنتی و جدید در زبان فارسی و بیان تفاوت هر یک.	بحث و گفتگو دربارهٔ موضوع	تمرین در متون
سوم	واحد زبانی جمله در زبان فارسی	گفتگو دربارهٔ شبه جمله	–
چهارم	واحد زبانی گروه و بررسی اقسام آن در زبان فارسی		تمرین در متون
پنجم	واحد زبانی واژه (۱) اسم و ویژگی‌های آن در زبان فارسی	گفتگو درباره اسم‌های مشتق	تمرین در متون
ششم	واحد زبانی واژه (۲) فعل و اقسام آن	بحث در سیر ساختمان افعال	تمرین در متون
هفتم	واحد زبانی واژه (۳) بررسی ضمیر و اقسام آن		تمرین در متون
هشتم	واحد زبانی واژه (۴) بررسی صفت و اقسام آن	گفتگو درباره صفت‌های دخیل غیر فارسی	تمرین در متون
نهم	واحد زبانی واژه (۵) بررسی قید و اقسام آن	بحث و گفتگو دربارهٔ قیدهای مشترک	تمرین در متون
دهم	واحد زبانی واژه (۶) بررسی حرف و اقسام آن	گفتگو در معانی حروف	تمرین در متون
یازدهم	واحد زبانی واج (۱) بررسی اقسام واج در زبان فارسی		تمرین در متون
دوازدهم	واحد زبانی واج (۲) بررسی تکیه، آهنگ، امتداد		تمرین در متون
سیزدهم	نقش‌های اصلی گروه اسمی در جمله و بررسی اقسام آن	بحث در اقسام نهاد در فارسی	تمرین در متون
چهاردهم	نقش‌های فرعی گروه اسمی در جمله و بررسی اقسام آن	اقسام اضافه در فارسی	تمرین در متون
پانزدهم	تغییر مقوله دستوری واژه‌ها در زبان فارسی و بررسی ساخت و نقش نحوی آن‌ها.		تمرین در متون
شانزدهم	نقد دستورهای سنتی و جدید و ارزیابی آن‌ها با توجه به مطالعات دستوری.		تمرین در متون

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری:

- استفاده از الگوهای مناسب تدریس مثل بدیعه پردازی، حل مسأله و کار گروهی؛

- آموزش توأمان شیوه‌های ارزشیابی و تصحیح متن؛
- پیش‌بینی درس پژوهی دستور؛
- استفاده از ابزار و فناوری‌های آموزشی مناسب در کلاس مانند: رایانه، کارت، پرده‌نگار و... ؛
- تکیه بر تمرین و تولید متن در کلاس به شیوهٔ کارگاهی.

منبع اصلی:

۱- وفایی، عباسعلی (۱۳۹۱)، **دستور توصیفی**، تهران: انتشارات سخن؛

۲- غلامعلی‌زاده، خسرو، **ساخت زبان فارسی**، تهران: انتشارات احیا کتاب.

منبع فرعی:

۱- فرشیدورد، خسرو، **دستور مفصل امروز**، تهران: انتشارات سخن؛

۲- فرشیدورد، خسرو، **جمله و تحول آن در زبان فارسی**، تهران: انتشارات امیرکبیر، چاپ اول؛

۳- افراشی، آزیتا، **ساخت زبان فارسی**، تهران: سمت؛

۴- وفائی، عباسعلی (۱۳۹۰)، **دستور تطبیقی**، تهران: سخن؛

۵- باطنی، محمدرضا، **نگاهی تازه به دستور زبان فارسی**، تهران: آگاه؛

۶- انوری، حسن و حسن احمدی گیوی، **دستور زبان فارسی**، فاطمی، ویرایش چهارم.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره

ارزشیابی فرایند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش‌بینی‌شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول نیم‌سال، تکالیف عملکردی و آزمون پایان نیم‌سال انجام می‌شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سر فصل درس «دستور زبان فارسی (۲)»

۱. معرفی درس و منطق آن:

دانشِ دستوری، علم توصیف زبان است که از آن طریق آگاهی از تحولات تاریخی واژه و جملهٔ زبان فارسی را ممکن و دانشجو را قادر می‌سازد که درک علمی از این تحولات داشته باشد و مسائل تاریخی زبان فارسی را در مقوله‌های دستوری طبقه‌بندی کند، با روزگار خود بسنجد و آن دانش را در ساخت واژه‌های جدید و جمله‌های معیار فارسی به‌کار گیرد.

مشخصات درس نوع درس: نظری- عملی تعداد واحد: (۱+۱) زمان درس: ۱۶+۳۲ ساعت پیش‌نیاز: ندارد نحوه تدریس:	نام درس: دستور زبان فارسی ۲ **اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:** به تحولات تاریخی زبان فارسی آگاهی یابد و تحول در واحدهای زبانی فارسی را تشخیص‌دهد و زبان فارسی **در زمانی؟** را با هم‌زمانی مقایسه و سیر تحول ساخت واژه‌ها و جمله‌ها را توصیف کند.
شایستگی اساسی: CK& PCK	

ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
بررسی ساختار	تحول و تطور زبان فارسی را در محور«در زمانی»و«هم زمانی» بررسی کند.	تحول و تطور زبان فارسی را دردوره‌های مختلف مقایسه و دسته-بندی کند.	تحول متون مختلف را بر اساس ساختار صرف / نحو تحلیل و تمایز و تشابه آن-ها را گزارش کند.
تحلیل و تولید	متنی را با استفاده از یک نوع ساختار زبانی، تولید کند.	متون فارسی را از حیث ارتباط زبان و نوع ادبی و استخدام واژگان متناسب با موضوع طبقه‌بندی کند.	متنی را با بهره‌گیری از ساختارهای مختلف دستوری، تولید کند.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

نوبت بحث	محتوای درس	تکالیف یادگیری	تکالیف عملکردی
اول	تحول زبان و اقسام آن و بررسی دیدگاه‌ها	بحث و گفتگو در موضوع	-
دوم	ادوار زبان فارسی	بحث و گفتگو دربارهٔ زبان فارسی	تمرین در متون

		معاصر	
سوم	اسم، صفت و ضمیر در ایران باستان		–
چهارم	فعل، قید و حرف در ایران باستان		تمرین در متون
پنجم	اسم و صفت در ایران میانهٔ غربی		تمرین در متون
ششم	فعل، ضمیر و قید در ایران میانهٔ غربی		تمرین در متون
هفتم	فارسی دری؛ ویژگی‌ها و جغرافیای تاریخی	گفتگو درباره فارسی تاجیکستان و افغانستان	تمرین در متون
هشتم	بررسی تاریخی واحد زبانی جمله در فارسی دری	بحث در شبه جمله	تمرین در متون
نهم	واحد زبانی واژه (۱) بررسی تاریخی اسم		تمرین در متون
دهم	واحد زبانی واژه (۲) بررسی تاریخ فعل	پاسخ به پرسش‌ها	تمرین در متون
یازدهم	واحد زبانی واژه (۳) بررسی تاریخی صفت	گفتگو درباره ساختمان صفت	تمرین در متون
دوازدهم	واحد زبانی واژه (۴) بررسی تاریخی قید و ضمیر	گفتگو درباره قیدهای دخیل عربی در فارسی	تمرین در متون
سیزدهم	واحد زبانی واژه (۵) بررسی تاریخی حرف		تمرین در متون
چهاردهم	بررس تاریخی واحد زبانی تکواژ	بحث در تکواژهای مرده	تمرین در متون
پانزدهم	بررسی تاریخی واجهای زبان فارسی	گفتگو دربارهٔ صامت‌ها	تمرین در متون
شانزدهم	وام واژهای زبان فارسی	پاسخ به پرسش‌ها	تمرین در متون

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری:

- استفاده از الگوهای مناسب تدریس مثل بدیعه پردازی، حل مسأله، کار گروهی؛
- آموزش توأمان شیوه‌های ارزشیابی و تصحیح متن؛
- پیش‌بینی درس پژوهی دستور؛
- استفاده از ابزار و فناوری‌های آموزشی مناسب در کلاس مانند: رایانه، کارت، پرده‌نگار و... ؛
- تکیه بر تمرین و تولید متن در کلاس به شیوهٔ کارگاهی.

منبع اصلی:

۱- ابوالقاسمی، محسن، **تاریخ زبان فارسی**، تهران: انتشارات سمت؛

۲- باقری، مهری، **تاریخ زبان فارسی**، تهران: انتشارات قطره.

منبع فرعی:

۱. آذرنوش، آذرتاش، **راه‌های نفوذ فارسی در فرهنگ و زبان عربی جاهلی**، تهران: ؟

۲. ابوالقاسمی، محسن، **تاریخ مختصر زبان فارسی**، تهران: طهوری؛

۳. ابوالقاسمی، محسن، **زبان فارسی و سرگذشت آن**، تهران: هیرمند؛

۴. ابوالقاسمی، محسن، **دستور زبان فارسی**، تهران: انتشارات سمت؛

۵. تفضلی، احمد، **تاریخ ادبیات ایران پیش از اسلام**، تهران: انتشارات سخن؛

۶. خانلری، پرویز، **تاریخ زبان فارسی**، تهران: نشر نو؛

۷. صادقی، علی اشرف، **مسائل تاریخی زبان فارسی** (مجموعه مقالات)؛

۸. صفوی، کورش، **نگاهی به پیشینه زبان فارسی**، تهران: نشر مرکز.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش‌بینی‌شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول نیم‌سال، تکالیف عملکردی و آزمون پایان نیم‌سال انجام می‌شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سر فصل درس «بلاغت۱ (بدیع و بیان)»

۱. معرفی درس و منطق آن:

درک مفاهیم و لذت بردن از کلام ادیبانه، درک زیبایی‌های ادبی و کلامی است که با درس بلاغت ممکن می‌شود. دانشجو با با تحقیق و مطالعه در آثار ادبی، افزون بر شناخت بهتر متون، از آن لذت روحی و روانی برده و در کارکرد ادبی خود توانایی-کسب خواهد کرد.

مشخصات درس نوع درس: نظری تعداد واحد: (۱+۱) زمـــــــان درس: ۱۶+۳۲ ساعت پیش‌نیاز: ندارد نحوه تدریس:	نام درس: بلاغت۱ (بیان و بدیع)			
	اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با شناسایی آرایه‌های لفظی و معنوی در یک متن، توان دسته‌بندی و تشخیص آن‌ها را کسب کند و با کسب این فنون بتواند یک اثر ادبی بیافریند.			
شایستگی اساسی: CK& PCK	**ملاک‌ها**	**سطح ۱**	**سطح ۲**	**سطح ۳**
	ساختار هنری جمله	ساختار هنری متن‌ها را از نظر آرایه‌های بدیعی و بیانی بررسی کند.	آرایه‌های بدیعی و بیانی متن‌ها را دسته‌بندی و ارزش‌گذاری کند.	پس از شناخت و تشخیص آرایه در متون، تفاوت آرایه‌های لفظی و معنوی را گزارش می‌کند.
	تحلیل و تولید	متنی را با استفاده از یک نوع آرایهٔ ادبی، تولید کند.	در بررسی‌های متون ادبی و هنری به تشخیص سریع آرایه-های بدیعی و بیانی دست یابد.	متنی را با بهره‌گیری از آرایه-های متعدد و متنوع ادبی، تولید کند.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

نوبـــــت بحث	محتوای درس	تکالیف یادگیری	تکالیف عملکردی
اول	تعریف آرایه‌ها و تقسیم‌بندی آن، هدف و جایگاه و اهمیت آن در سخن	دقت در یافته‌ها و تحلیل محتوای متون	تفاوت‌های متون ادبی دارای آرایه و بدون آن را در دو متن بیابد.
دوم	علم بیان، اهمیت جایگاه آن و انواع	درک صحیح و توان تشخیص	این آرایه را در مثال‌های مختلف

	صور خیال: تشبیه و انواع آن‌ها	تشبیه	پیدا کند.
سوم	استعاره و انواع آن و رابطه استعاره و تشخیص	شناخت دقیق استعاره و تشخیص آن در متون	
چهارم	مجاز همراه با قرینه و علاقه و رابطه مجاز با استعاره	تشخیص مجاز در متون مختلف و یافتن علاقه‌های آن	کاربرد آرایه‌ها در متون را بررسی کند.
پنجم	تعریف و تدریس کنایه و اقسام آن	تشخیص کنایه و تفاوت آن با استعاره	عملکرد دانشجویان با تشخیص آرایه‌ها در متون
ششم	واج آرایی یا نغمه حروف، سجع و انواع آن	یادگیری کامل آرایه‌ها	تشخیص آرایه‌ها در متون ادبی
هفتم	موازنه و ترصیع، جناس و انواع آن	یادگیری کامل آرایه‌ها و علت نام‌گذاری آن‌ها	تمرین آرایه‌ها و تشخیص آن‌ها در متون
هشتم	اشتقاق، تکرار و تصدیر، عکس و قلب	یادگیری آرایه‌ها و **تدقیق؟** در متون	تشخیص آرایه‌ها در متون ادبی
نهم	مراعات نظیر، تلمیح (اشاره)، تضمین و اقتباس و درج	درک کامل آرایه‌ها و رابطه بین آن‌ها و کلام ادیب	تمرین و تشخیص آرایه‌ها در متون
دهم	تضاد و طباق، متناقض‌نما (پارادوکس) و حس‌آمیزی	درک کامل آرایه‌ها	یافتن نمونه‌های مختلف
یازدهم	ایهام و انواع آن	یادگیری کامل آرایه‌ها	تمرین و تشخیص آرایه‌ها در متون ادبی
دوازدهم	لف و نشر و انواع آن، اغراق و غلو و مبالغه	یادگیری کامل	تمرین و تشخیص آرایه‌ها و مرور آرایه‌های قبلی
سیزدهم	حسن تعلیل و اسلوب معادله و تمثیل و ارتباط آن‌ها	درک کامل آرایه‌ها	یافتن نمونه‌های ادبی همراه با آرایه‌ها
پانزدهم وشانزدهم	براعت استهلال، مدح شبیه ذم و ذم شبیه به مدح	یادگیری کامل آرایه‌ها	تمرین و تشخیص در متون
پنجم	تعریف و تدریس کنایه و اقسام آن	تشخیص کنایه و تفاوت آن با استعاره	عملکرد دانشجویان با تشخیص آرایه‌ها در متون
ششم	واج آرایی یا نغمه حروف، سجع و انواع آن	یادگیری کامل آرایه‌ها	تشخیص آرایه‌ها در متون ادبی

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری:

- این درس بهتر است نظری و عملی ارائه گردد؛
- استفاده از الگوی مناسب تدریس به صورت نوآوری در کلاس با بیان نمونه‌های جذاب و قابل استناد؛
- ارائه درس همراه با شرکت دانشجویان و کارگروهی و تحقیق آنان؛
- تکیه کامل بر تمرین و ممارست و پرهیز از حفظ کردن نمونه‌ها و تعریفی بودن آرایه‌ها.

منبع اصلی:

۱- همایی، جلال الدین (۱۳۶۸)، **فنون بلاغت و صناعات ادبی**، تهران، نشر هما، چاپ ششم؛

۲- شمیسا، سیروس (۱۳۷۴)، **بیان**، تهران: نشر فردوس، چاپ پنجم؛

۳- شمیسا، سیروس، **نگاهی تازه به بدیع**، تهران: نشر فردوس.

منبع فرعی:

۱- شفیعی کدکنی، محمدرضا(۱۳۷۸)، **صور خیال در شعر فارسی**، تهران: نشر آگاه، چاپ هفتم؛

۲- ثروتیان، بهروز (۱۳۸۳)، **فن بیان در آفرینش خیال**، تهران: نشر امیرکبیر، چاپ اول؛

۳- بیغمی، مهران (۱۳۹۰)، **بیان و بدیع**، تهران: نشر شریف؛

۴- آهنی، غلامحسین، **معانی و بیان**، تهران: نشر بنیاد قرآن، چاپ اول؛

۵- همایی، جلال الدین، **معانی و بیان**، تهران، نشر هما، چاپ اول؛

۶- وطواط، رشیدالدین (۱۳۶۲)، **حدایق السحرفی دقایق الشعر**، تهران: نشر طهوری؛

۷- قیس رازی، شمس، **المعجم فی معاییر اشعار العجم**، تهران: نشر خاور؛

۸- رضا نژاد، غلامحسین، **اصول علم بلاغت در زبان فارسی**، تهران: نشر الزهرا؛

۹- تجلیل، جلیل (۱۳۶۸)، **جناس در پهنه ادب فارسی**، تهران: انتشارات مطالعات و تحقیقات فرهنگی، چاپ اول؛

۱۰- کزازی، میرجلال الدین (۱۳۸۷)، **بدیع (زیبا شناسی سخن پارسی)**، تهران: نشر کتاب ماد، چاپ ششم؛

۱۱- فشارکی، محمد، **نقد بدیع**، تهران: سمت؛

۱۲- وحیدیان کامیار، تقی، **بدیع از دیدگاه زبان‌شناسی**، تهران: سمت؛

۱۳- وفایی، عباسعلی (۱۳۹۲)، **شعر فنی و فن شعر**، تهران: سخن.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش‌بینی‌شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول نیم‌سال، تکالیف عملکردی و آزمون پایان نیم‌سال انجام می‌شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سر فصل درس «بلاغت ۲ (معانی)»

۱. معرفی درس و منطق آن:

بلاغت، علم شناخت میزان رسانش سخن به مخاطب و بررسی احوال گوینده و شنونده در بافت سخن است. موضوع این علم، تحلیل معانی ثانویه و دلالت‌های ضمنی جمله در بافت سخن است. به کمک این درس دانشجو می‌تواند ضمن اصلاح کلام خود، زمینه‌های لازم را برای یادگیری دروس تخصصی و نقد سخن رسا و فصیح بیاموزد و آن را به دانش‌آموزان انتقال دهد.

مشخصات درس	نام درس: بلاغت ۲ (معانی)			
نوع درس: نظری- عملی تعداد واحد: (۱+۱) زمان درس: ۱۶+۳۲ ساعت پیش‌نیاز: ندارد نحوه تدریس:	**اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری، دانشجو قادر خواهد بود:** با معانی ثانوی سخن در سطح جمله آشنا شده، روابط انسجامی ارکان جمله را در القای معانی ثانوی درک و تحلیل کند و با کسب این فنون بتواند یک اثر ادبی بیافریند.			
شایستگی اساسی: CK& PCK	**ملاک‌ها**	**سطح ۱**	**سطح ۲**	**سطح ۳**
	ساختار هنری جمله	ساختار هنری متن‌ها را از نظر آرایه‌های معنایی بررسی کند.	آرایه‌های معنایی متن‌ها را دسته‌بندی و ارزش‌گذاری کند.	پس از شناخت و تشخیص آرایه در متون، تفاوت آرایه‌های لفظی و معنوی را گزارش می‌کند.
	تحلیل و تولید	متنی را با استفاده از یک نوع آرایهٔ ادبی (معانی)، تولید کند.	در بررسی‌های متون ادبی و هنری به تشخیص سریع آرایه‌های معنایی دست یابد.	متنی را با بهره‌گیری از آرایه‌های متعدد و متنوع ادبی، تولید کند.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

نوبت بحث	محتوای درس	تکالیف یادگیری	تکالیف عملکردی
اول	کلیات و تعاریف.	بحث و گفتگو درباره تاریخچه بلاغت	-
دوم	شناخت عوامل فصاحت یا عدم آن.	بحث و گفتگو دربارهٔ موضوع	تمرین در متون برای شناخت

			عوامل مخل فصاحت
سوم	تعریف بلاغت، شناخت بلاغت کلام و متکلم و شنونده.	طرح دیدگاه‌های مختلف درباره بلاغت	–
چهارم	بررسی جمله‌های خبری	بحث و گفتگو دربارۀ شناخت اسناد و خبر و انواع آن	تمرین در متون برای شناخت انواع خبر
پنجم		مباحثه دربارۀ صدق و کذب در خبر، شناخت مناط صدق و کذب خبر	تمرین در متون برای شناخت انواع خبر
ششم	بررسی احوال مسندالیه	گفتگو دربارۀ حذف مسندالیه	تمرین در متون
هفتم		بحث و گفتگو دربارۀ ذکر مسندالیه، شناخت انواع مسندالیه و شناخت تقدیم و تأخیر مسندالیه	تمرین در متون
هشتم	بررسی احوال مسند	بحث و گفتگو دربارۀ حذف و ذکر مسند، تقدیم و تأخیر و تعریف و تنکیر مسند	تمرین در متون
نهم		بحث و گفتگو دربارۀ قید آوردن برای مسند	تمرین در متون
دهم	بررسی حصر و قصر	پاسخ به پرسش‌هایی دربارۀ شناخت انواع حصر و قصر به اعتبار حال گوینده	تمرین در متون
یازدهم	بررسی حصر و قصر	بحث دربارۀ شناخت حصر و قصر به اعتبار حال شنونده	تمرین در متون
دوازدهم	بررسی فصل و وصل	پاسخ به پرسش‌هایی دربارۀ شناخت انواع فصل و وصل و ویژگی‌های هر یک	تمرین در متون
سیزدهم	بررسی انشا و تعاریف آن	پاسخ به پرسش‌هایی دربارۀ شناخت امر، نهی و ندا	تمرین در متون

چهاردهم		گفتگـو دربـارهٔ انـواع سـؤال و تمنّی	تمرین در متون
پانزدهم	بررسی ایجاز	گفتگـو دربـارهٔ اهمیـت و انـواع ایجاز	تمرین در متون
شانزدهم	بررسی اطناب و مساوات	پاسخ بـه پرسـش‌هـایی دربـارهٔ انواع اطناب و مساوات	تمرین در متون

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری:

- این درس بهتر است نظری و عملی ارائه گردد؛
- استفاده از الگوی مناسب تدریس به صورت نوآوری در کلاس با بیان نمونه‌های جذاب و قابل استناد؛
- ارائه درس همراه با شرکت دانشجویان و کارگروهی و تحقیق آنان؛
- تکیه کامل بر تمرین و ممارست و پرهیز از حفظ کردن نمونه‌ها و تعریفی بودن آرایه‌ها.

منبع اصلی:

۱. شمیسا، سیروس، **معانی**، تهران: نشر میترا، چاپ دوم؛
۲. آهنی، غلامحسین، **معانی و بیان**، تهران: نشر بنیاد قرآن، چاپ اول؛
۳. همایی، جلال الدین، **معانی و بیان**، تهران: نشر هما، چاپ اول؛
۴. علوی مقدم، سیدمحمد و رضا اشرف‌زاده، **معانی و بیان**، تهران: سمت، چاپ اول؛

منبع فرعی:

۱. رضا نژاد، غلامحسین، **اصول علم بلاغت در زبان فارسی**، تهران: نشر الزهرا، چاپ اول؛
۲. تقوی، سید نصرالله، **هنجارگفتار**، تهران: انتشارات فرهنگسرا، چاپ اول؛
۳. تجلیل، جلیل، **معانی و بیان**، تهران: مرکز نشر دانشگاهی، چاپ دوم؛
۴. رادفر، ابوالقاسم، **فرهنگ اصطلاحات علوم بلاغی**، تهران: انتشارات اطلاعات، چاپ اول؛
۵. صفوی، کوروش، **درآمدی بر معنی شناسی**، تهران: انتشارات سوره مهر، چاپ اول؛
۶. پالمر فرانک، **نگاهی تازه به معنی شناسی** (ترجمه کورش صفوی)، تهران: انتشارات کتاب ماه، چاپ چهارم.

۴. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش‌بینی‌شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول نیم‌سال، تکالیف عملکردی و آزمون پایان نیم‌سال انجام می‌شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سر فصل درس «آیین نگارش و ویرایش»

۱. معرفی و منطق درس:

یکی از کارکردهای زبان، نقش ارتباطی آن است. از انواع ارتباط، ارتباط نوشتاری است. استفادهٔ مکتوب از زبان را «زبان نوشتار» می‌نامند که انواع و گونه‌هایی چون اداری، مطبوعاتی، آموزشی، علمی، کودکانه و ادبی و در قالب‌های گوناگون دارد. هر یک از گونه‌های زبان نوشتار هنجارها، آداب و شیوهٔ نگارش مخصوص خود را دارد. جز ساختار و چگونگی زبان نگارش و آیین آن، درست‌نویسی و رعایت اسلوب فارسی و دوری از خطاهای رایج نگارشی از اهداف این درس است. یادگیری این درس برای دانشجوبان این رشته هم به عنوان کاربر و استفاده کننده از زبان و هم مدرس آن ضرورت دارد. قالب‌های ادبی یکی از مهارت‌هایی است که دانشجویان رشته زبان و ادبیات فارسی باید بر آن مسلط و با آن آشنا باشند. این درس به دلیل ماهیت عملی، بیشتر مبتنی بر تمرین و تکرار است. انتظار می‌رود دانشجویان با فراگیری محتوای این درس بتوانند شیوه‌های نگارشی و ویرایشی را در خود نهادینه کرده و به درستی به دانش‌آموزان انتقال دهند.

مشخصات درس

نام درس: آیین نگارش و ویرایش

نوع درس: عملی

تعداد واحد: ۱

زمان درس: ۳۲ ساعت

پیش‌نیاز: دستور زبان

نحوه تدریس:

اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:

۱- با شناخت قالب‌های نگارشی و کسب انواع مهارت‌ها و شیوه‌های نگارش هر یک، بتواند متن‌های مختلف زبانی و ادبی تولید کند.

۲- باکمک راه‌های پرورش معانی، بتواند متن‌های تولیدی خود را تقویت کند.

۳- مهم‌ترین خطاهای زبانی را بشناسد و بتواند نوشته‌ها و متن‌های تولیدی خود و دیگران را در تمامی قالب‌ها به لحاظ فنی و زبانی ویرایش کند.

شایستگی اساسی:

CK& PCK

ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
ویرایش	انواع قالب‌ها و مهارت‌ها و شیوه‌های نگارشی را نام ببرد و مشکلات فنی و زبانی آن‌ها را مشخص کند	قالب‌ها، مهارت‌ها و شیوه‌های نگارشی را از هم تفکیک کند و مشکلات فنی و زبانی آن‌ها را اصلاح کند.	انواع مهارت‌ها و شیوه-های نگارشی را برای ویرایش به‌کار گیرد.
تولید	با تولید ساده و ابتدایی انواع قالب‌ها و مهارت‌ها و شیوه‌های نگارشی آسیب‌های فنی و زبانی آن‌ها را مشخص کند.	با درک عمیق از نحوه نگارش انواع قالب‌ها و مهارت‌ها و شیوه‌های نگارشی و آسیب‌های فنی و زبانی آن‌ها بتواند نوشته‌های قابل قبولی	بتواند در سطح پیشرفته انواع قالب‌ها و نوشته‌ها را تولید کند.

			تولید کند.	

۲. **فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن**

نوبت بحث	محتوای درس	تکالیف یادگیری	تکالیف عملکردی
اول	**کلیات:** ویژگی‌های نوشته: نظم و انسجام/ تنوع و گیرایی / منطق و استدلال/ سادگی وضوح / خلاقیت و نوآوری/ صداقت، صمیمیت، ساده‌نویسی، سلاست، تنوع، ایجاز و اختصار/ رعایت قواعد درست‌نویسی/ هماهنگی اندیشه، موضوع و محتوا	بحث گروهی درباره اهمیت نگارش	بیان خاطرات از **نبازهای؟** نگارشی
دوم	انواع نگارش از نظر زبان: نگارش علمی، ادبی، عامیانه و عادی و تفاوت‌های هر یک از نظر روش‌های نگارش: تحلیلی، توصیفی، تشریحی و... . از نظر قالب‌ها: نامه، مقاله، گزارش، داستان و... .	مشارکت در بحث‌های کلاسی	تهیه جدولی از تفاوت‌های نگارش علمی، ادبی، عامیانه
سوم	قالب‌های نگارشی(۱): نامه‌نگاری، اهمیت مکاتبات اداری و انواع مکاتبات اداری. انواع نامه: رسمی و غیررسمی. اقسام نامه‌های اداری از نظر: سطح، درون‌مایه و محتوا و درجه‌ی امنیتی. اجزای نامه‌های اداری و مکاتبات بین‌المللی	شناخت و معرفی انواع و شیوه-های نامه نگاری با ارائه نمونه	نگارش یک نامه اداری
چهارم	قالب‌های نگارشی(۲): گزارش‌نویسی، تعریف گزارش، کارکردهای گزارش، اهداف گزارش‌نویسی و انواع گزارش و مراحل آن	خواندن چند نمونه گزارش تحلیل نمونه گزارش‌ها	نوشتن یک گزارش کوتاه در گروه
پنجم	قالب‌های نگارشی(۳): زندگی‌نامه‌نویسی و خاطره‌نویسی.	مقایسه چند نمونه از زندگی خودنوشت و دیگرنوشت	نگارش یک روز از زندگی

	زندگی‌نامه: شیوه‌های نگارش زندگی‌نامه، انواع زندگی‌نامه (خودنوشت، دیگرنوشت) و خاطره‌نویسی.		
ششم	قالب‌های نگارشی(۴): مقاله زبان مقاله، حجم مقاله، موضوع مقاله، لحن و بیان مقاله، نگارش مقاله، انواع مقاله‌های پژوهشی / توصیفی و تشریحی / تحلیلی ویژگی‌های مقاله، اجزای مقاله و مراحل آن	بررسی چند مقاله علمی پژوهشی در کلاس به لحاظ نگارش	نقد و بررسی نمونه مقالات نوشته شده توسط دانشجویان
هفتم	ساده‌نویسی: ملاک‌های ساده‌نویسی: استفاده از جملات کوتاه / کوتاهی پاراگراف‌ها / پرهیز از ابهام / رعایت انسجام / انواع انسجام/ دقت در انتخاب واژه / توجه به ظاهر نوشته/ تفکر / صداقت و صمیمیت / استفاده از زبان گفتار	گفتگو درباره ساده نویسی کار گروهی	خواندن چند نمونه ساده نویسی
هشتم	طنزپردازی و شیوه‌های نگارش آن: بهره‌گیری از زبان و عناصر زبانی/ بهره‌گیری کلمات عامیانه / توصیف هنرمندانه حالات / بازی با کلمات / تیپ‌سازی و شخصیت‌پروری/ کودن‌نمایی/ بهره‌گیری از حیوانات/ نقیضه‌پردازی/ حاشیه روی/ اشتباه و آمیختن دو مطلب / طویل‌گویی/ خراب کردن سمبل‌ها / حاشیه‌نویسی/ طرف گفتگو / تبدیل مسائل ساده به پیچیده / حاضرجوابی	ارائه نمونه‌های طنز و یافتن شگردهای آن در گروه‌ها	مقایسه چند نمونه طنز قدیم و جدید از منظر ویژگی‌ها

نهم	راه‌های پرورش معانی: تعریف، توصیف، تشریح، مقایسه و... .	استفاده از پرده‌نگار برای تشریح و تبیین هر مورد	استفاده از هر یک از شیوه‌ها در یک متن مشخص
دهم	- چکیده نگاری - انواع خلاصه‌نویسی: - خلاصه با حفظ سبک نویسنده - خلاصه بدون حفظ سبک نویسنده	بیان رعایت نکات خلاصه‌نویسی در خلال تدریس	چکیده نگاری یک متن با مقیاس‌های مختلف به دو روش
یازدهم	ویرایش فنّی: نشانه‌گذاری	ارائه یکت متن صحیح نشانه‌گذاری شده و بیان علل هر نشانه	اصلاح نشانه گذاری یک متن انتخابی
دوازدهم	ویرایش فنّی: شیوه خط فارسی	بحث گروهی	بررسی کاربرد شیوه خط فارسی در مطبوعات
سیزدهم	ویرایش فنّی: املای درست واژگان	مشارکت دانشجویان در بحث گروهی	تهیه چک لیست غلط‌های املایی مشهور و پرکاربرد
چهاردهم	ویرایش زبانی: کاربردهای نادرست واژگانی، تعبیری و اصطلاحی	آموزش از طریق الگوی بدیعه پردازی	تهیه جدولی از انواع کاربردهای نادرست واژگانی، تعبیری و اصطلاحی
پانزدهم	ویرایش زبانی: کاربردهای نادرست دستوری و نحوی. (درازنویسی و ابهام)	آموزش از طریق الگوی مقایسه جملات	یافتن جمله‌های دراز و مبهم در نثرهای آموزشی یا اداری و اصلاح آن‌ها
شانزدهم	ویرایش زبانی: کاربردهای نادرست فعل، اسم و حرف	استفاده از الگوی حل مسأله	اصلاح جملات از منظر کاربردهای نادرست فعل، اسم و حرف

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- استفاده از الگوهای مناسب تدریس مثل بدیعه پردازی، حل مسأله، کار گروهی؛
- آموزش توأمان شیوه‌های ارزشیابی و تصحیح انشا و نگارش؛
- پیش‌بینی درس پژوهی انشا و نگارش؛
- استفاده از ابزار و فناوری‌های آموزشی مناسب در کلاس مانند: رایانه، کارت، پرده‌نگار و... ؛
- تکیه بر تمرین و تولید متن در کلاس به شیوه کارگاهی.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

ذوالفقاری، حسن (۱۳۹۲)، **کتاب کار انشا و نگارش (۳ جلد)**، تهران: اساطیر، چاپ هشتم؛

ذوالفقاری، حسن (۱۳۹۲)، **راهنمای ویراستاری و درست نویسی**، تهران: علم، چاپ سوم.

منبع فرعی:

انوری، حسن (۱۳۶۶)، **آیین نگارش پیشرفته**، تهران: رسام؛
توسی، بهرام (۱۳۷۳)، **راهنمای پژوهش و اصول علمی مقاله‌نویسی**، مشهد: ترانه؛
ابراهیمی، نادر (۱۳۵۶)، **فارسی‌نویسی برای کودکان**، تهران: آگاه؛
مهدوی، محمد نقی (۱۳۶۶)، **چکیده‌نویسی، مفاهیم، روش‌ها**، تهران: مرکز اسناد و مدارک علمی ایران؛
ذوالفقاری، حسن (۱۳۹۲)، **فرهنگواره نامه‌های اداری**، تهران: چرخ؛
خدایار، ابراهیم و حسن ذوالفقاری (۱۳۹۲)، **شیوه‌نامه ویرایش دانشگاه تربیت مدرس**، تهران: دانشگاه تربیت مدرس؛
امینی ،کاظم (۱۳۴۰)، **مکاتبات اداری**، تهران: مرکز آموزش مدیریت دولتی، چاپ سیزده؛
ماحوزی، مهدی (۱۳۷۵)، **گزارش‌نویسی**، تهران: اساطیر؛
سمیعی، احمد (۱۳۷۴)، **نگارش و ویرایش**، تهران: سمت.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۸ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش‌بینی‌شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول نیم‌سال، تکالیف عملکردی و آزمون پایان نیم‌سال انجام می‌شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سر فصل درس «عروض و قافیه»

۱. معرفی درس و منطق آن:

عروض و قافیه علمی است برای شناخت وزن و قافیه و طبقه‌بندی آن‌ها در شعر فارسی تا دانشجو بتواند از آن طریق به شناخت موسیقی شعر دست یابد و روابط ناپیدای محتوا و موسیقی مناسب آن را دریابد تا ضمن بهره‌گیری از این دانش آن را به دانش-آموزان انتقال دهد.

مشخصات درس نوع درس:عملی تعداد واحد:۱ زمـــــان درس: ۳۲ ساعت پیش‌نیاز: نحوه تدریس:	نام درس: **عروض و قافیه** **اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری، دانشجو قادر خواهد بود:** ضمن فراگیری اصطلاحات عروض و قافیه، اجزای پدید آورنده آن را در شعر نشان دهد. شعر را تقطیع و بحر آن را بیان کند، اختلالات وزنی را نشان دهد و عیب‌های قافیه را تشخیص دهـد و بتوانـد نقـد مناسبی از اشعار داشته باشد.

شایســـــــتگی اساسی:

CK& PCK

ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
تشخیص وزن	اصطلاحات عروض و قافیه را می‌شناسد.	پس از شناخت، آن‌هـا را در مـتن تشـخیص می‌دهد.	پـــس از تشـــخیص اوزان، اختلافات وزنی را در می‌یابد.
تحلیل و تولید	اشـــعار فارســـی را از حیـــث معیارهـــای عـــروض و قافیـــه ارزیابی می‌کند.	بـــه درک مناســـبی از حیث ارتباط موسـیقی و معنا در شعر فارسـی می‌رسد.	بر اساس معیارهای فراگرفته، اشعار فارسی را اصلاح و تحلیل می‌کند و می‌تواند آن را در قالب یک پژوهش ارائه دهد.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

نوبـــــت بحث	محتوای درس	تکالیف یادگیری	تکالیف عملکردی
اول	آشنایی با عروض	حفظ تعریفات و نکات	یافتن بیت‌های و مصراع‌هایی که اختیـار

دوم	وزن و اجزای آن	تقطیع کلمات و تعیین نوع هجاها	شاعری ندارند، تقطیع هجایی و مقایسه هجاها و تعیین ارکان.
سوم	تقطیع هجایی	تقطیع هجایی مصراع‌های بدون اختیار شاعری	
چهارم	تقطیع به ارکان عروضی	حفظ ارکان عروضی	
پنجم	اختیارات شاعری	حفظ انواع اختیار	انتخاب بیت‌هایی از یک شاعر تقطیع هجایی و نشان دادن اختیارات
ششم	زحافات یا ارکان فرعی	حفظ ارکان فرعی رایج	
هفتم	بحرهای عروضی	حفظ نام بحرها و شناخت انواع	
هشتم	بحرهای متحد الارکان	وزن‌های متقارب و هزج	یافتن نمونه اشعار برای وزن‌های بحرهای متحد الارکان
نهم		وزن‌های بحر رمل و رجز	
دهم	بحرهای متناوب و مختلف الارکان	وزن‌های بحر متناوب و مختلف ----------	یافتن نمونه‌های شعری برای وزن‌های بحرهای متناوب و مختلف الارکان
یازدهم			
دوازدهم			
سیزدهم	وزن‌های پرکاربرد	حفظ گروه‌های وزنی پر کاربرد	یافتن اشعاری که پایان رکن در پایان کلمات باشد.
چهاردهم	قافیه، ردیف و حاجب	تعیین قافیه به روش جدید و قدیم	انتخاب نمونه‌های زیبا از شعر سنتی و نو و تحلیل قافیه و انواع آن و یافتن نمونه-هایی برای قافیه هنری
پانزدهم	حرکات و عیوب قافیه	تعیین حرکات قافیه	
شانزدهم	قافیه بدیعی، هنری و قافیه شعر نو	قافیه شعر نو	

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- استفاده از الگوهای مناسب تدریس مثل بدیعه پردازی، حل مسأله، کار گروهی؛
- آموزش توأمان شیوه‌های ارزشیابی و تصحیح متن؛
- پیش‌بینی درس پژوهی عروض و قافیه؛
- استفاده از ابزار و فناوری‌های آموزشی مناسب در کلاس مانند: رایانه، کارت، پرده‌نگار و... ؛
- تکیه بر تمرین و تولید متن در کلاس به شیوهٔ کارگاهی.

٤. منابع آموزشی

منبع اصلی:

۱. هادی، روح الله (۱۳۹۲)، **آموزش عروض و قافیه از دریچه پرسش**، تهران: انتشارات سمت.

منبع فرعی:

۱. فشارکی، محمد (۱۳۷۳)، **عروض و قافیه (برگرفته از کتاب المعجم شمس قیس رازی)**، تهران: انتشارات جامی؛

۲. شمیسا، سیروس (۱۳۸۱)، **آشنایی با عروض و قافیه**، تهران: انتشارات فردوس؛

۳. وحیدیان کامیار، تقی، **عروض و قافیه**، انتشارات دانشگاه اهواز؛

۴. عبداللهی، رضا، **بحثی پیرامون زحافات رایج درشعر فارسی**، تهران: انتشارات امیرکبیر.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی:

۱. امتحان پایان ترم ۱۰ نمره: انتخاب ۵ بیت از شاعران مختلف در وزن‌های مختلف که دارای حداقل یک اختیار زبانی یا وزنی باشند:

نظام نمره‌دهی در هر بیت چنین است: نام وزن: ۱ نمره

نام بحر: ۵/. نمره

نام زحاف: ۵/. نمره (حداقل دو زحاف ذکر شود هر زحاف ۲۵/. نمره)

۱. ارزشیابی میان ترم ۵ نمره: بر اساس آموخته‌های کتاب تا پایان درس هفتم با تکیه بر شناخت اختیارات و بحرها.
نظام نمره‌دهی: (۱/۵ نمره از تقطیع هجایی و تقطیع به ارکان / ۲ نمره از اختیارات / ۱/۵ نمره از نام بحرها)

۲. ارزشیابی مستمر ۴ نمره: بر اساس فعالیت دانشجو در طول ترم و شرکت در فعالیت‌های یادگیری

۳. پژوهش‌های موردی ۱ نمره: بر اساس تکالیف عملکردی و نوآوری‌های پژوهشی

ارزشیابی فرآیند:؟

سایر نکات: در آموزش عروض باید بیش از هر چیز به درست‌خوانی شعر توجه شود؛ چرا که اساس آموزش عروض بر درست خواندن و درست شنیدن شعر است. برای رسیدن به این توانایی باید شعر با صدای بلند خوانده شود و دانشجو از صامت‌خوانی بپرهیزد.

سر فصل درس «مرجع‌شناسی و روش تحقیق»

۱. معرفی و منطق درس:

یکی از دروس مهم و پایه در رشتهٔ زبان و ادبیات فارسی، آگاهی بر روش‌های خاص و عام پژوهش و ابزارهای آن است. یکی از ابزارهای تحقیق، منابع و مراجع آن است. در روزگار ما علوم، گسترش یافته و مواد نوشتاری گوناگون تولید می‌شود و اشتیاق مردم به دانش و کسب آگاهی بیش‌تر شده است؛ از این‌رو کتاب‌های مرجع در رشته‌های علمی نیز توسعه یافته تا پژوهشگران به‌طور دقیق و منظم و با صرف کوتاه‌ترین زمان، امکان دسترسی به منابع را داشته باشند. این درس می‌تواند این امکان را برای دانشجویان فراهم کند که هم خود با آخرین روش‌ها و منابع آشنا شوند و هم آن را به دانش‌آموزان انتقال دهند.

مشخصات درس	نام درس: **مرجع‌شناسی و روش تحقیق**			
نوع درس:عملی تعداد واحد:۱ زمان درس: ۳۲ ساعت پیش‌نیاز: نحوه تدریس:	**اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری، دانشجو قادر خواهد بود:** مهم‌ترین روش‌ها و شیوه‌های استفاده از منابع را بشناسد و با شناخت انواع و آخرین منابع و مراجع تحقیق از آن‌ها در جهت تحقیقات خود بهره ببرد و بتواند نوشته‌ها و متن‌های تولیدی خود را در تمامی قالب‌های نگارشی مستند کند.			
شایستگی اساسی: CK& PCK	**ملاک‌ها**	**سطح ۱**	**سطح ۲**	**سطح ۳**
	اصول مرجع شناسی	مهم‌ترین روش‌ها و شیوه‌های استفاده از منابع را می‌شناسد.	مهم‌ترین روش‌ها و شیوه‌های استفاده از منابع را بشناسد و تفاوت و تشابه آن‌ها را بیان کند.	با شناخت انواع منابع و مراجع تحقیق از آن‌ها در جهت تحقیقات خود بهره ببرد و بتواند نوشته‌ها و متن‌های تولیدی خود را در تمامی قالب‌های نگارشی مستند کند.
	تحلیل و تولید	قواعد نقد و داوری روش‌ها و شیوه‌های استفاده از منابع را بداند و بتواند در سطح مقدماتی گزارشی مستندی تهیه کند.	با درک عمیق از روش‌ها و شیوه‌های استفاده از منابع بتواند پژوهش‌های قابل قبولی ارائه دهد.	با تهیهٔ یک مقالهٔ علمی، بتواند در سطح پیشرفته از روش‌ها و شیوه‌های تحقیق، به خوبی استفاده کند.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

نوبت بحث	محتوای درس	تکالیف یادگیری	تکالیف عملکردی
اول	کلیات، کتاب و کتاب‌خانه، ضرورت‌ها و اهداف مرجع‌نگاری، آشنایی با اصول کلی روش استفاده از مراجع کتابی و الکترونیک	بحث گروهی دربارهٔ اهمیت مرجع‌نگاری	تفاوت مراجع کتابی و الکترونیک را بنویسد.
دوم	فرهنگ‌های لغت و اصطلاح‌نامه‌های عمومی و اختصاصی	مشارکت در بحث‌های کلاسی	تهیهٔ جدولی از فرهنگ‌های لغت و اصطلاح‌نامه‌های عمومی و اختصاصی
سوم	دانش‌نامه‌های عمومی و اختصاصی فارسی و غیرفارسی قدیم و جدید	معرفی انواع دانش‌نامه‌های عمومی و اختصاصی فارسی و غیرفارسی در کلاس	معرفی یک دانش‌نامه‌های عمومی یا اختصاصی
چهارم			
پنجم			
ششم	کتاب‌شناسی‌ها	یافتن مقالات علمی پژوهشی در یک موضوع	نقد و بررسی یک کتاب‌شناسی
هفتم	منابع غیرکتابی	کار گروهی	
هشتم	منابع و مراجع الکترونیک اینترنتی و غیراینترنتی فارسی و غیرفارسی و روش استفاده از آن‌ها	مقایسه منابع و مراجع الکترونیک اینترنتی و غیراینترنتی	جست‌وجو در مآخذ یک تحقیق از دو طریق منابع و مراجع الکترونیک اینترنتی و غیراینترنتی
نهم	کلیات روش‌های تحقیق، هدف و فلسفه تحقیق، ویژگی‌های تحقیق علمی و فرایند تحقیق علمی	استفاده از پرده‌نگار برای تشریح و تبیین هر مورد	استفاده از هریک از شیوه‌های تحقیق در یک متن مشخص
دهم	- انواع پژوهش‌های دانشگاهی (بنیادی ،کاربردی و توسعه‌ای) - انواع روش‌ها (استدلالی، تعریفی – تطبیقی، مقایسه‌ای، علت و معلولی، کمی و آماری، کیفی، توصیفی، تفسیری) اصطلاحات رایج در روش تحقیق: آزمون، ابطال، ارزیابی، استناد،	نقد انواع روش‌ها در کلاس	نگارش یک مقاله با استفاده از یکی از روش‌ها

	استشهاد، مرور و بررسی، بحث، تجزیه و تحلیل، تعریف، تفسیر، تقابل، توجیه، توصیف، توضیح، رده‌بندی، سرفصل، مقایسه و بازتاب.		
یازدهم	انواع پژوهش‌ها در حوزهٔ زبان و ادبیات فارسی. (نسخه‌پژوهی، تاریخ نگاری و شرح‌نویسی، پژوهش‌های انتقادی، مطالعات تطبیقی و...)	گفت‌وگوی کلاسی در زمینهٔ هر نوع پژوهش	معرفی نمونه‌های برتر هر حوزه
دوازدهم سیزدهم چهاردهم	– فرایند تحقیق – انتخاب موضوع تعریف و بیان مسأله تحقیق، تدوین فرضیه، ابزار سنجش و گردآوری اطلاعات – روش‌ها و ابزار گردآوری اطلاعات و داده‌ها (کتاب‌خانه‌ای، میدانی و آزمایشگاهی) – طبقه‌بندی تدوین و تجزیه و تحلیل داده‌ها – تنظیم و تدوین نهایی گزارش تحقیق	مشارکت دانشجویان در بحث گروهی	بهره‌گیری از چند نمونه عملی
پانزدهم	- شیوهای مستندسازی و کالبدشناسی متن - مستندسازی، نقل‌قول‌ها، پانوشت (پاورقی) و پی‌نوشت - ارجاع‌دهی (درون متنی و برون متنی)	بررسی ارجاعات چند مقاله و کتاب	تهیه فهرستی از انواع مجلات با شیوه‌های گوناگون
شانزدهم	مهارت‌های پژوهشی	استفاده از روش حل مسأله	

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- استفاده از الگوهای مناسب تدریس مثل بدیعه پردازی، حل مسأله، کار گروهی؛
- آموزش توأمان شیوه‌های آموزش و کاربرد؛
- پیش‌بینی درس پژوهی؛

- استفاده از ابزار و فناوری‌های آموزشی مناسب در کلاس مانند: رایانه، کارت، پرده‌نگار و... ؛
- تکیه بر تمرین و تولید در کلاس به شیوه کارگاهی.

٤. منابع آموزشی

منبع اصلی:

۱. رضی؛ احمد (۱۳۹۳)، **مرجع شناسی در ادبیات فارسی**، تهران: فاطمی؛

منبع فرعی:

۱. ستوده، غلامرضا (۱۳۷۳)، **مرجع‌شناسی و روش تحقیق در ادب فارسی**، تهران: سمت؛
۲. عاصی، مصطفی (۱۳۷۲)، **کاربرد کامپیوتر در زبان‌شناسی و فرهنگ‌نگاری**، تهران: مؤسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی؛
۳. غلامحسین‌زاده، غلامحسین و احمد رضی (۱۳۹۲)، **آشنایی با منابع و مراجع چاپی و الکترونیکی در ادبیات فارسی**، تهران: سمت؛
۴. ذوالفقاری، حسن، خدیجه حاجیان و ابراهیم خدایار (۱۳۹۳)، **کتاب‌شناسی توصیفی زبان و ادبیات فارسی**، تهران: علم؛
۵. محمدی‌فر، محمدرضا (۱۳۷۹)، **آشنایی با مرجع شناسی**، سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ ارشاد اسلامی؛
۶. محمدی‌فر، محمدرضا (۱۳۹۳) ، **فرهنگ جامع مرجع‌شناسی**، سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ ارشاد اسلامی؛
۷. مرادی، نورالله (۱۳۹۳)، مرجع‌شناسی، **شناخت خدمات و کتاب‌های مرجع**، تهران: فرهنگ معاصر؛
۸. مقدسی، مهناز (۱۳۸۴)، **دانش‌نامه‌های ایرانی**، اهران: دفتر پژوهش‌های فرهنگی، چاپ اول.

٥. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۸ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش‌بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول نیم‌سال، تکالیف عملکردی و آزمون پایان نیم‌سال انجام می‌شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سر فصل درس «آشنایی با علوم قرآنی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

درس آشنایی با علوم قرآنی به مجموعه دانش‌های مرتبط با قرآن گفته می‌شود که گسترهٔ عظیمی از علومی چون تفسیر، تجوید، قرائات قرآنی، شأن نزول آیات قرآن، دانش بلاغت و... را در بر می‌گیرد. این علوم در طول چهارده قرن از جهات مختلف، بر حیات فردی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی، تأثیر آشکار و پنهان نهاده است که یکی از بارزترین تجلی‌گاه‌های آن، سروده‌ها و نوشته‌های شاعران و نویسندگان فارسی زبان است. بسیاری از ظرفیت‌های ابیات و عبارت‌های پهنهٔ عظیم ادبیات فارسی را اشاره، تلمیح، اقتباس، تضمین، تحلیل آیات، قصص و تمثیل‌های گوناگون این کتاب مبین تشکیل می‌دهد؛ بنابراین دانشجویان بدون آشنایی همه جانبه و فهم عمیق از قرآن و علوم آن نمی‌توانند به درک درستی از شعر شاعران و نثر نویسندگان نائل آیند. بدین ترتیب دانشجویان با کسب دانش‌های مرتبط با قرآن کریم می‌توانند در تربیت دانش آموزان متعهد به معارف قرآنی موفق شوند.

مشخصات درس

نوع درس: نظری

تعداد واحد: ۲

زمان درس: ۳۲ ساعت

پیش‌نیاز:

نحوه تدریس:

نام درس: **آشنایی با علوم قرآنی**

اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری، دانشجو قادر خواهد بود:

فهم عمیقی نسبت به مباحث علوم قرآنی به دست آورد و قادر باشد در خصوص اعجاز قرآن و شأن نزول آن گزارشی تشریحی- تحلیلی ارائه کند.

شایستگی اساسی:

CK & PCK

ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
شیوه‌های شناخت	قرآن و ابعاد گوناگون آن را می‌شناسد.	امتیازات برجسته قرآن را دسته‌بندی می‌کند.	به تبیین ابعاد و امتیازات قرآن پرداخته، سپس در قالب یک گزارش مکتوب علمی آن‌ها را ارائه می‌دهد.
تحلیل	علوم قرآنی را می‌شناسد؛ اما نمی‌تواند آن را در قالب یک گزارش ساده ارائه دهد.	علوم قرآنی را در قالب یک گزارش مکتوب ارائه می‌دهد؛ اما مستندسازی نکرده است.	فهم خود را از علوم قرآنی در قالب یک گزارش علمی مکتوب و مستند ارائه می‌دهد.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

نوبت بحث	محتوای درس	تکالیف یادگیری	تکالیف عملکردی

اول	– قـــرآن از نظـــر لغـــوی و اصطلاحی – قـــرآن از نظـــر شـــکلی و محتوایی – علوم قرآنی و تاریخچه آن – مباحث علوم قرآنی به اجمال	قـرآن از نظـر شـکلی و محتـوایی و مباحث علوم قرآنی مورد پرسش واقـع شود.	تحقیق در شکل و محتوای قرآن
دوم	– شناخت شناسی عمومی – شناخت شناسی وحیانی – انـــواع وحـــی (لغـــوی و اصطلاحی) – وحی و الهامات	پرسش از جایگاه وحیانی در میان انواع شناخت‌شناسی	مقایسه ساخت‌شناسی وحیانی با انواع دیگر
سوم	– قرآن و کتاب‌های آسمانی – قـرآن مهـیمن کتـاب‌هـای پیشین	جایگاه قـرآن نسـبت بـه کتـاب‌هـای آسمانی پرسیده شود.	
چهارم	– نزول و تنزیل – نزول، انزال و تنزیل – نـزول دفعـی و تـدریجی و کیفیت نزول	در رابطه با سـه مبحـث مهـم نـزول: شـکل قـرآن، اعجـاز و جمـع قـرآن جداگانـه سـؤالاتی طـرح شـود و از دانشجو خواسته شود بـه آن‌هـا پاسـخ دهد.	مقایسه قرآن از نظر شکل و محتوا با کتاب‌های دیگر آسمانی و رابطه آن‌ها
پنجم	– مباحث شکلی قرآن – معنی سـوره، اقسـام سـوره و ترتیب سوره – معنـی آیـه، شـماره آیـه‌هـا، نخستین آیه و آخرین آیه		تحقیق در انواع اعجاز در قرآن
ششم	– اعجاز قرآن – اعجاز لغوی و اصطلاحی – ضرورت اعجاز – اعجاز زبانی و ادبی – اعجـــاز محتـــوایی (علمـــی، عقلی، حقوقی، فقهی و...)		
هفتم	– جمع آوری قرآن – جریان جمـع آوری قـرآن در زمان پیامبر اکرم – جریان جمع آوری قـرآن بعـد از پیامبر: الف) توسـط علـی(ع) ب) توسط خلفا		

هشتم	شأن نزول: – معنی شأن نزول – شأن نزول و حصر مصداقی – شأن نزول و تعیین مصداقی – شأن نزول و تفسیر مفهومی	تفسیر، تحریف قرآن، قرائت قرآن، تأویل، شیوه‌های بیان، انواع آیات؛ علاوه بر طرح سؤالات از دانشجو خواسته شود در این موارد اظهار نظر نماید.	
نهم	تفسیر: – تفسیر از نظر لغوی و اصطلاحی – تفسیر حقیقی، مفسر حقیقی – تفسیر به رأی		
دهم	تحریف قرآن: – تحریف در لغت و اصطلاح – انواع تحریف (لفظی و معنایی) – دلایل عدم تحریف		
یازدهم	قرائت قرآن: – اختلاف قرائت، انواع قرائت – معیار قرائت صحیح		دانشجو دربارهٔ هرمنوتیک و تأویل تحقیق کند.
دوازدهم	تأویل: – تأویل از نظر لغوی و اصطلاحی – فرق تأویل و تفسیر – تأویل حقیقی، موّول حقیقی – راسخین فی العلم		
سیزدهم	حدیث و روایت: – معنی حدیث روایت – انواع حدیث، منابع حدیثی		
چهاردهم	شیوه‌های بیان قرآن: – قالب برهانی و علمی – روش تمثیلی و داستانی	از دانشجو خواسته شود انواع آیات را دسته‌بندی کند و برای هر کدام جدای از مثال‌های کتاب، مثال‌هایی را در	در رابطه با انواع روش‌های ارائهٔ مطالب و مقایسه آن با قرآن تحقیق و بررسی شود.

پانزدهم	انواع آیات قرآن ۱: – مفهوم محکم و متشابه – فرق محکم و متشابه – مفهوم ناسخ و منسوخ – ناسخ و منسوخ در ادیان گذشته	قرآن پیدا و در کلاس مطرح کند.	
شانزدهم	انواع آیات ۲: – مطلق و مقیّد – مجمل و مفصّل – مکّی و مدنی – ملاک‌های تعیین مکّی و مدنی – ضرورت آیات مکّی و مدنی		

۲. راهبردهای تدریس و یادگیری:

بحث و گفتگو به شیوه تحلیلی و تفسیری از روش‌های مؤثر در درک این درس می‌باشد؛ لذا در این درس سعی بر آن است تا به شیوه استنادی و پرسش و پاسخ بتوان دانشجویان را به فهم و درک بهتری سوق داد و با تبادل نظر و اطلاعات پیرامونی بتوان اهداف درس را محقق ساخت.

٤. منابع آموزشی

منبع اصلی:

معرفت، محمد هادی، **علوم قرآنی**، قم: مؤسسه تحقیقات و نشر معارف اهل البیت؛

معرفت، محمد هادی، **تاریخ قرآن**، تهران: انتشارات سمت.

منبع فرعی:

جعفری، یعقوب، **سیری در علوم قرآن**، تهران: انتشارات اسوه.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: بهتر است سؤالات ارزشیابی پایانی از سطح یادگیری، تحلیل و ارزیابی صورت گیرد. به‌ویژه متنی از آثار متصوفه انتخاب و از دانشجو خواسته شود آن را ارزیابی نماید.

ارزشیابی فرآیند: در ارزشیابی فرایند سعی شود آزمون مرحله به مرحله از سطح یادگیری شروع شده به مرحله ارزیابی برسد.

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیندی: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش‌بینی‌شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره

سر فصل درس «مبانی زبان‌شناسی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

زبان‌شناشی دانشی است که در سه سطح نحوی، آوایی و معنایی به بررسی و مطالعه زبان می‌پردازد. این درس دانشجو – معلمان را با مباحث علمی زبان‌شناسی نوین آشنا کرده و آن‌ها را برای درک بهتر ساختار زبان فارسی و نقش‌ها و گونه‌های مختلف آن آماده خواهد کرد؛ تا از این طریق دانشجویان ضمن استفاده از این دانش زبانی، توانایی‌ها، شایستگی‌ها و مهارت‌های لازم را برای انتقال آن به دانش آموزان کسب کنند.

مشخصات درس

نوع درس: عملی

تعداد واحد:۱

زمان درس: ۳۲ ساعت

پیش‌نیاز:

نحوه تدریس:

نام درس: **زبان‌شناسی**

اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:

دربارهٔ ماهیت زبان و نقش‌های گوناگون آن بحث و گفتگو نماید و ساخت آوایی و واجی زبان را توضیح دهد و قواعد حاکم بر آن را بیان کند؛ هم‌چنین دربارهٔ ساخت واژه (صرف) ساخت جمله (نحو) توضیح دهد. دربارهٔ ساخت‌های فراتر از جمله (متن) و قواعد حاکم بر متون علمی، اداری و ادبی و زبان روزمره (مکالمه)، ساخت معنایی زبان و انواع نظام‌های نوشتاری و به‌خصوص خط فارسی، اطلاعاتی کسب کند.

شایستگی اساسی:

ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
بررسی زبان شناسانهٔ متن	ویژگی‌ها، مبانی و سطوح زبانی (آوایی، نحوی و معنایی) را بشناسد.	پس از شناسایی ویژگی‌ها، مبانی و سطوح زبانی (آوایی، نحوی و معنایی) آن‌ها را طبقه‌بندی و تفکیک کند.	پس از شناسایی ویژگی‌ها، مبانی و سطوح زبانی (آوایی، نحوی، معنایی) دسته‌بندی و تفکیک، آن‌ها را تبیین کند.
نقد و تحلیل	عناصر، ویژگی‌ها، مبانی و سطوح زبانی (آوایی، نحوی و معنایی) را از یک متن استخراج کند.	پس از استخراج ویژگی‌ها، مبانی و سطوح زبانی (آوایی، نحوی و معنایی)، آن-ها را به‌صورت نظام‌مند با آموخته‌های پیشین ترکیب کند.	پس از استخراج و ترکیب با رعایت اصول علمی، بین اجزای مختلف ویژگی‌ها، مبانی و سطوح زبانی (آوایی، نحوی و معنایی) ارتباط برقرار نموده، متون را از منظر زبان‌شناسی نقد و تحلیل کند.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

نوبت بحث	محتوای درس	تکالیف یادگیری	تکالیف عملکردی
اول	ماهیت زبان	بحث گروهی دربارهٔ اهمیت زبان	
دوم	نقش‌های زبان	مشارکت در بحث‌های کلاسی	تهیه جدولی از نقش‌های زبان نگارش یک نامه اداری
سوم	مهارت‌های زبانی	شناخت و معرفی مهارت‌های زبانی با ارائهٔ نمونه	
چهارم	ساخت آوایی زبان	خواندن چند نمونه گزارش تحلیل نمونه گزارش‌ها	نوشتن یک گزارش کوتاه دربارهٔ ساخت آوایی زبان
پنجم	قواعد واجی زبان		
ششم	ساخت واژه	بررسی چند نوشته دربارهٔ ساخت‌واژه در کلاس به لحاظ نگارش	نقد و بررسی نمونه مقالات نوشته شده توسط دانشجویان
هفتم	نحو	گفتگو دربارهٔ نحو کار گروهی	
هشتم	معناشناسی	ارائه نمونه‌های طنز و یافتن کارکردهای معناشناسی آن در بافت‌های مختلف	مقایسه چند نمونه متن قدیم و جدید از منظر معناشناسی
نهم	زبان‌شناسی متن		بررسی نمونه‌هایی از متون زبانی از منظر زبان‌شناسی متن
دهم	نظام‌های نوشتاری و خط فارسی	بحث درباره نظام‌های نوشتاری و خط فارسی در کلاس	تهیه فهرستی ار ناهمخوانی‌های خط و زبان
یازدهم	زبان‌شناسی اجتماعی		بررسی یک متن از منظر زبان شناسی اجتماعی
دوازدهم		بحث گروهی	
سیزدهم	روان‌شناسی زبان	مشارکت دانشجویان در بحث گروهی	بررسی یک متن از منظر روان شناسی زبان

چهاردهم	زبـــان‌شناســـی و آموزش زبان فارسی		
پانزدهم	دو زبانگی و مسائل آن در ایران	بحث دربارهٔ مناطق دو زبانه	استفاده از واژگان محلی و تعیین برابرهای آن در زبان فارسی معیار
شانزدهم		استفاده از الگوی حل مسأله	تدوین مثل‌هایی از فرهنگ محلی و تعیین معادل‌هایی از آن

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

با مشارکت دانشجو بر اساس رویکرد سازنده گرایی؛ شامل: سخنرانی‌های کوتاه مدرس، ارائه پاورپوینت از طرف دانشجویان، اداره کلاس بر اساس بحث و گفتگو و در صورت امکان شبیه‌سازی کلاس با کارگاه آموزشی، پژوهش درباره مقالات منتشر شده در خصوص مطالب درس به عنوان فعالیت‌های برون کلاسی.

٤. منابع آموزشی

منبع اصلی:

۱. نجفی، ابوالحسن، **مبانی زبان‌شناسی**، انتشارات نیلوفر؛
۲. زندی، بهمن، **زبان آموزی**، انتشارات سمت.

منبع فرعی:

۱. زندی، بهمن، **زبان آموزی**، انتشارات سمت؛
۲. زندی، بهمن، **روش تدریس زبان فارسی**، انتشارات سمت؛
۳. ثمره، یدالله، **آواشناسی فارسی**، مرکز نشر دانشگاهی؛
۴. مدرسی، یحیی، **جامعه شناسی زبان**، نشر پژوهشگاه علوم انسانی؛
۵. حق شناس، علی **محمد، آواشناسی**، انتشارات آگاه؛
۶. ناتل خانلری، پرویز، **زبان و زبان‌شناسی**، انتشارات توس؛
۷. افراشی، آزیتا، **ساخت آوایی زبان**، انتشارات سمت.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: ۱۰ نمره امتحان کتبی
۶ نمره تکلیف پژوهشی
ارزشیابی فرآیند: ۴ نمره برای مشارکت فعال در مباحث و گفتگوهای کلاسی

سر فصل درس «جریان‌شناسی شعر و نثر معاصر»

۱. معرفی درس و منطق آن:

جریان‌شناسی شعر و نثر معاصر فارسی یکی از درس‌هایی است که جریان‌های ادبی دوره معاصر را تحلیل و تبیین می‌کند. آشنایی دانشجویان با جریان‌های شعری و نثری دورهٔ معاصر هدف اصلی این درس است. از آن‌جا که جریان‌های ادبی در دلِ بافت اجتماعی شکل گرفته‌اند، برخی مباحث نیز باید معطوف به شناساندن اوضاع اجتماعی، تاریخی، سیاسی، عقیدتی و اقتصادی باشد؛ هم‌چنین شیوهٔ مواجهه با متن از دیگر مهارت‌هایی است که دانشجویان در این درس با آن آشنا می‌شوند. دانشجویان با کسب مهارت‌های لازم و تسلط بر جریان‌های شعری و نثری شاخص دورهٔ معاصر، قادر خواهند بود، چهره‌های شاخص و آثار سرنوشت‌ساز هر جریان را بشناسند و آن‌ها را در کلاس‌های درس به دانش آموزان انتقال دهند؛ بنابراین به طور همزمان در این درس هم باید به عوامل برون متنی توجه شود و هم به سازه‌های درون متنی. مبنای نظری برای بخش نخست می‌تواند جامعه شناسی ادبیات یا تحلیل گفتمان و برای بخش دوم، شیوه‌های متفاوت تحلیل متن از رویکردهای فرمالیستی، ساختارگرایی تا شیوه‌های جامعه شناسی، روان‌شناسی و مواردی از این دست باشد.

مشخصات درس

نوع درس: عملی

تعداد واحد: ۱

زمان درس: ۳۲ ساعت

پیش‌نیاز: ندارد

نحوه تدریس: نظری

نام درس: **جریان‌شناسی شعر و نثر**

اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری، دانشجو قادر خواهد بود:

با مطالعه جریان‌های شعری و نثری شاخص دورهٔ معاصر و تعمّق در آن‌ها بتواند، عوامل برون متنی مؤثّر بر شکل‌گیری و جهت‌گیری جریان‌های ادبی را شناسایی کند و با کسب مهارت‌های لازم، ویژگی‌های بوطیقایی جریان‌های شعری و نثری و چهره‌های شاخص و آثار سرنوشت‌ساز هر یک را تفسیر و تحلیل نماید.

شایستگی اساسی:

CK& PCK

ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
جریان شناسی شعر / نثر	جریان‌های شعری و نثری یک دوره و بازه زمانی آن را نام می‌برد.	ویژگی‌های جریان‌های شعری و نثری را مشخص و دسته‌بندی می‌کند.	دلایل تأثیر گذاری یک جریان در بازه زمانی خاصی را تحلیل و دلایل آن را با ذکر شواهدی از آثار گزارش می‌کند.
نقد و تحلیل جریان های شعری و نثری معاصر	نقاط قوت و ضعف جریان‌ها را گزارش می‌دهد.	جریان‌های مشابه و متفاوت را رده‌بندی و تحلیل می‌کند.	سیر تحولی و علی-معلولی جریان‌ها را تبیین و تحلیل می‌کند.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

نوبت بحث	محتوای درس	تکالیف یادگیری	تکالیف عملکردی
اول	تعریف اصطلاحات و ارائهٔ تصویر کلی از تفاوت‌های ادبیات معاصر و کلاسیک	یادگیری اصطلاحات و درک تفاوت کلی جریان‌های ادبی معاصر و کلاسیک	انتخاب یک عنوان پژوهشی مرتبط با موضوع
دوم	تفکیک ادوار شعر معاصر و مشخص کردن آغاز و پایان هر دوره و بررسی وضعیت جریان‌های شعری اواخر دورهٔ قاجاری	یادگیری جریان‌های شعری و نثری در در هر دورهٔ تاریخی	مطالعهٔ مقالاتی در این زمینه
سوم	بررسی اوضاع شعر مشروطه و تبیین جریان‌های شعری دوره، به همراه اشاره به شعر شاعران شاخص این دوره	تشخیص چهره‌های شاخص در هر جریان و در هر دوره	
چهارم	بررسی اوضاع جریان‌های شعری دورهٔ رضاخان و مشخص کردن چهره‌های شاخص هر جریان و تحلیل یک شعر	آشناشدن به عوامل و متغیرهای برون‌متنی که در شکل‌گیری و جهت‌گیری جریان‌های ادبی تأثیر دارند.	مطالعهٔ و خلاصه‌کردن یک مقاله در این موضوع
پنجم	بررسی اوضاع شعری بین سال-های ۱۳۳۲ تا ۱۳۲۰ و مشخص کردن جریان‌های شعری و چهره‌های شاخص هر جریان و تحلیل یک شعر		
ششم	بررسی اوضاع شعری و مشخص کردن جریان‌ها و چهره‌های شاخص در سال‌های بین ۱۳۳۲ تا ۱۳۴۲ و تحلیل یک شعر		مطالعهٔ یک کتاب و ارائهٔ آن در کلاس
هفتم	بررسی اوضاع شعری و مشخص کردن جریان‌ها و چهره‌های شاخص در سال‌های ۱۳۴۲ تا ۱۳۵۷ و تحلیل یک شعر		
هشتم	مرور کلی جلسات گذشته و پرسش و پاسخ پیرامون آن‌ها	دست یافتن به قدرت تحلیل شعر و داستان	
نهم	بررسی انتقال نثر کلاسیک به دوره مدرن در عصر قاجاری و بیان		

	تفاوت‌های بنیادین		
دهم	بررسی فرآیند تحول نثر در دوره مشروطه و مشخص کردن پیشگامان نثر نوین فارسی	تشخیص تفاوت‌های بنیادین شاعری در دورهٔ کلاسیک و مدرن	مراجعه به آثار شاعران و نویسندگان برای رده‌بندی و طبقه‌بندی آثار در قالب جریان-های شعری و نثری
یازدهم دوازدهم	بررسی جریان‌های نثری در دوره رضاخان و مشخص کردن چهره‌ها و آثار شاخص		اقدام به رده‌بندی چهره‌های هر جریان بر اساس میزان تأثیرگذاری
سیزدهم	بررسی جریان‌های نثری در سال‌های بین ۱۳۲۰ تا کودتا در سال ۱۳۳۲ و مشخص کردن چهره‌ها و آثار اثرگذار و جریان ساز		
چهاردهم	بررسی جریان‌های نثری در سال‌های ۱۳۴۲ تا ۱۳۳۲ و مشخص کردن چهره‌ها و آثار برجسته		شناسایی وجوه شاخص شعر و نثر هر کدام از چهره‌های جریان‌ساز
پانزدهم شانزدهم	بررسی جریان‌های نثری در سال‌های ۱۳۴۲ تا ۱۳۵۷ و مشخص کردن چهره‌ها و آثار شاخص		

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تحلیل اشعار نو و نمونه نثر امروزی با شیوه ارائهٔ گروهی (مناظرهٔ گروهی)، ارائهٔ مستقیم، پرسش و پاسخ، گردش علمی، حلّ مسأله و شیوه‌های تلفیقی.

۱-منابع آموزشی

منبع اصلی:

۱) زرقانی، سید مهدی (۱۳۹۱)، **چشم انداز شعر معاصر ایران (جریان شناسی شعر ایران در قرن بیستم)**، تهران: ثالث، چاپ چهارم (چاپ اول از تحریر دوم)؛

۲) رحیمیان، هرمز، **ادوار نثر فارسی از مشروطیت تا انقلاب اسلامی**، تهران: انتشارات سمت.

منبع فرعی:

۱) آرین پور، یحیی، **از صبا تا نیما و از نیما تا روزگار ما**، فرانکلین: ناشرجیبی، چاپ اول؛

۲) لنگرودی، شمس، **تاریخ تحلیلی شعر نو**، تهران: نشر مرکز؛

۳) سپانلو، محمد علی، **نویسندگان پیشرو ایران**، تهران: انتشارات نگاه؛ چاپ دوم.

۴) آزند، یعقوب، **ادبیات نوین ایران از انقلاب مشروطیت تا انقلاب اسلامی**، تهران: انتشارات امیر کبیر، چاپ اول؛

۵) عابدینی، حسن، **صد سال داستان نویسی**، تهران: انتشارات تندر، چاپ اول؛

۶) یاحقی، محمد جعفر، **جویبار لحظه‌ها**، تهران: انتشارات جامی، چاپ اول.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: در هر جلسه می‌توان از دانشجویان خواست که مطالب مورد بحث در جلسهٔ بعدی را مطالعه کنند و با دیدگاه انتقادی دربارهٔ آن‌ها اظهار نظر کنند. پیشنهاد می‌شود در نیمهٔ ترم آزمونی برای جریان‌شناسی شعر برگزار شود و در پایان ترم برای جریان‌شناسی نثر. ارزشیابی پایانی ۱۲نمره / ارزشیابی میان‌ترم ۳ نمره / فعالیت‌های عملکردی ۲ نمره / پژوهش ۳ نمره

سر فصل درس «مبانی و نظریه‌های نقد ادبی»

۱. معرفی درس و ضرورت آن:

دانشجویان در این درس با مفاهیم نقد ادبی، در ایران باستان از آغاز عصر اسلامی تا دورهٔ معاصر، ادبیات عرب، یونان باستان و مغرب زمین آشنا می‌شوند؛ سپس به مطالعهٔ شیوه‌های نقد ادبی شامل متن شناختی، روان شناختی، تاریخی و رویکردهای دیگر می‌پردازند و در ادامه این مباحث مطالعه‌ای در رویکردها و نظریه‌های جدیدتر نقد مانند: نقد اسطوره‌ای، صورت‌گرایی، ساخت‌گرا، ساخت‌شکنی، ندهرمنوتیکی و فمنیسیتی خواهند داشت و در هر مورد، نمونه‌های عملی در این رویکردها را مطالعه خواهند کرد تا بتواند هم خود خوانش و ارزش‌گذاری بهتری از متون داشته باشد و هم آن‌ها را به دانش‌آموزان انتقال دهد.

مشخصات درس

نوع درس: نظری

تعداد واحد: ۱+۱

زمان درس:۱۶+ ۳۲

پیش‌نیاز:

نحوه تدریس:

شایستگی اساسی:

CK& PCK

نام درس: مبانی و نظریه‌های نقد ادبی

اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:

با مطالعه جریان‌های شعری و نثری شاخص در دورهٔ مختلف و مطالعهٔ شیوه‌های نقد ادبی، بتواند عوامل برون متنی مؤثّر بر شکل‌گیری و جهت‌گیری جریان‌های ادبی را شناسایی کند و هر یک را تفسیر و تحلیل نماید.

ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
شیوه‌های نقد	شیوه‌های نقد ادبی شعر و نثر دوره‌های مختلف را شناسایی کند.	ویژگی‌ها و شیوه‌های هر یک از جریان‌های ادبی را دسته‌بندی کند.	دلایل تأثیرگذاری و تأثیرپذیری هر یک از جریان ادبی را تحلیل و دلایل آن را با ذکر شواهدی از آثار گزارش کند.
تحلیل و ارزش-گذاری	اشعار و متون ادبی فارسی را از حیث معیارهای نقد نظریهٔ ادبی ارزیابی می‌کند.	اشعار فارسی را از حیث معیارهای نقد و نظریهٔ ادبی تحلیل می‌کند.	بر اساس معیارهای فراگرفته، یک اثر ادبی را نقد و ارزش-گذاری می‌کند.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

نوبت بحث	محتوای درس	تکالیف یادگیری	تکالیف عملکردی
اول	تعریف‌ها و مفهوم شناسی نقد ادبی.		
دوم	طرح مباحث کلی دربارهٔ ضرورت و نسبی بود نقد ادبی	بحث گروهی دربارهٔ ضرورت و نسبی بودن نقد ادبی	ارائهٔ نمونه‌هایی درباره نسبی بودن نقد ادبی

سوم	بررسی پیشینهٔ نقد ادبی در ایران باستان.		
چهارم	دیدگاه‌های نقد ادبی از آغاز شعر و نثر فارسی تا دورهٔ معاصر		ارائهٔ نمونه‌هایی از نگرش انتقادی در آثار هر یک از شاعران و نویسندگان کهن و معاصر
پنجم	دیدگاه‌های تازهٔ ادیبان معاصر ایرانی در نقد ادبی	بحث گروهی دیدگاه‌های تازهٔ ادیبان معاصر	
ششم	نقد ادبی عرب از عصر جاهلی تا معاصر		
هفتم	نقد ادبی در یونان باستان و مغرب زمین		
هشتم	نقد متن‌شناختی و لوازم و شرایط آن		
نهم	نقد اخلاقی و محدودیت‌های آن	بحث گروهی نقد اخلاقی و محدودیت‌های آن	
دهم	نقد اسطوره شناختی و آشنایی با نمونه‌های عملی آن		ارائه تکلیفی در نقد اسطوره شناختی، بر اساس یکی از آثار ادبی فارسی
یازدهم	نقد صورت‌گرایی و قابلیت‌های آن همراه با نمونه‌ای عملی		ارائهٔ کاری عملی در نقد صورت‌گرایی بر اساس یکی از سروده‌های معاصر فارسی
دوازدهم	نقد ساخت‌گرایی، حوزه و کارکرد آن همراه با نمونه‌ای عملی		ارائه تکلیفی در نقد ساخت‌گرایی یکی از قصه‌های معاصر فارسی
سیزدهم	نقد ساخت‌شکنی همراه با معرفی یک مورد عملی از آن	بحث گروهی	انجام تکلیفی در ساخت‌شکنی یکی از داستان‌های کوتاه مثنوی یا شاهنامه
چهاردهم	نقد هرمنوتیکی و کارکرد آن در تحلیل آثار ادبی		
پانزدهم	نقد فمینیستی، سیر و دیدگاه‌های متعارض در آن		
شانزدهم	بررسی حدود کارکرد هر یک از شیوه‌های نقد ادبی برای نقادی و تحلیل آثار مختلف و میزان توفیق آن-ها		

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری:

- استفاده از الگوهای مناسب تدریس مثل بدیعه پردازی، حل مسأله و کار گروهی؛
- آموزش توأمان شیوه‌های ارزشیابی و تصحیح متن؛
- پیش‌بینی درس پژوهی نقد ادبی؛
- استفاده از ابزار و فناوری‌های آموزشی مناسب در کلاس مانند: رایانه، کارت، پرده‌نگار و... ؛

- تکیه بر تمرین و تولید متن در کلاس به شیوهٔ کارگاهی.

٤. منابع آموزشی:

منبع اصلی:

۱. امامی، نصرالله (۱۳۹۳)، **مبانی و روش‌های نقد ادبی**، تهران: انتشارات جامی؛
۲. سیروس، شمیسا (۱۳۹۳)، **نقد ادبی**، تهران: انتشارات میترا؛
۳. سید حسینی، رضا (۱۳۷۱)، **مکتب‌های ادبی**، تهران: انتشارات نگاه.

منبع فرعی:

۱. فرزاد، عبدالحسین (۱۳۷۶)، **درباره نقد ادبی**، تهران: نشر قطره؛
۲. پاینده، حسین (۱۳۹۰)، **گفتمان نقد**، تهران: انتشارات نیلوفر؛
۳. پاینده، حسین (۱۳۸۵)، **نقد ادبی و دموکراسی**، تهران: انتشارات نیلوفر؛
۴. دهقانی، محمد (۱۳۸۰)، **پیشگامان نقد ادبی در ایران**، تهران: انتشارات سخن؛
۵. درگاهی، محمود (۱۳۷۷)، **نقد شعر در ایران**، تهران: امیر کبیر؛
۶. رجائی، نجمه (۱۳۷۸)، **آشنایی با نقد ادبی معاصر عربی**، دانشگاه مشهد؛
۷. هارلند، ریچارد (۱۳۸۵)، **درآمدی تاریخی بر نظریه ادبی از افلاطون تا بارت**، (ترجمه علی معصومی و شاپور جورکش)، تهران: نشر چشمه؛
۸. طاووسی، سهراب (۱۳۷۷)، **آیین صورت‌گری تأملی در فرمالیسم و کاربرد آن در شعر فارسی**، تهران: نشر ققنوس؛
۹. کالر، جاناتان (۱۳۷۷)، **بوطیقای ساخت‌گرا**، (ترجمه کورش صفوی) تهران: انتشارات مینوی خرد؛
۱۰. تری ایگلتون (۱۳۸۰)، **پیش درآمدی بر نظریه ادبی**، (ترجمه عباس مخبر)، تهران: نشر مرکز؛
۱۱. امامی، نصرالله (۱۳۸۵)، **درآمدی بر هرمنوتیک در ادبیات**، اهواز: نشر رسش؛
۱۲. امامی، نصرالله، **ساخت شکنی در فرایند تحلیل ادبی**، اهواز: نشر رسش؛
۱۳. . **روش مطالعه ادبیات و نقد نویسی**، جان پک و مارتین کویل (ترجمه سرور السادات جواهریان)؛
۱۴. محمدی، محمد هادی (۱۳۷۸)، **روش شناسی نقد ادبیات کودکان**، تهران: انتشارات سروش.

٤. راهبردهای ارزشیابی یادگیری:

ارزشیابی این درس بر اساس آزمون کتبی و کار عملی دانشجویان خواهد بود.

سر فصل درس «ادبیات کودک ونوجوان»

معرفی درس و منطق آن:

ادبیات کودک ونوجوان، آفرینش‌های ادبی وخلاقیت‌های تصویری است که متناسب باتوانمندی‌های ذهنی و روانی کودکان ونوجوانان آفریده می‌شود. یکی از اثربخش‌ترین و فراگیرترین حوزه‌های اثرگذاردرتعلیم و تربیت، عرصهٔ وسیع ادبیات کودک ونوجوان است؛ بنابراین، این درس به شناخت دقیق شعر و ادبیات کودک ونوجوان کمک و برای رشته‌های مختلف، راه‌حل‌های مناسبی را در مسئله‌های آموزشی-تربیتی فراهم می‌کند. همچنین به کمک این درس دانشجوزمینه وآموزه های مناسب وکارآمد رابرای آموزش وتربیت کودک ونوجوان، کسب می کند.

مشخصات درس

نام درس: ادبیات کودک ونوجوان

نوع درس: عملی

تعداد واحد: ۱

زمان درس: ۳۲

پیشنیاز:

نحوه تدریس:

اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو می تواند :

ادبیات کودک ونوجوان و آفرینش‌های ادبی و خلاقیت‌های تصویری آن را بشناسد و با آگاهی از توانمندی‌های ذهنی، عاطفی و روانی کودکان ونوجوانان بتواند ،آموزه هاو مهارت های مناسب وکارآمد رابرای شناخت دقیق شعر و ادبیات وآموزش وتربیت کودکان ونوجوانان فکور، کسب کند.

شایستگی اساسی:

ملاک‌ها	سطح ۱	سطح۲	سطح۳
بررسی اصول ومبانی	**ویژگی‌ها، مبانی واصول ادبیات کودک ونوجوان رانام می برد.**	**پس ازشناسایی ویژگی‌ها، مبانی واصول ادبیات کودک ونوجوان، به دسته بندی وتفکیک هریک ازآنها می پردازد**	**پس ازشناسایی ویژگی‌ها، مبانی واصول ادبیات کودک ونوجوان، و دسته بندی وتفکیک آن‌ها، به سطح بندی هریک مبادرت می کند.**

	تحلیل و نقد	**موضوعی را به مسئله تبدیل وآن را به شکل روایی گزارش می کند**	**موضوع موردنظر را درقالب یک گزارش علمی ارائه و به صورت نظامند به کمک برخی شواهد و مستندات مکتوب می کند.**	**بارعایت اصول علمی ، بین اجزای مختلف (فصل‌ها، بخش‌ها وعناوین)ارتباط برقرارنموده، یک گزارش جامع پژوهشی تولید می. کند.**

۲. فرصت‌های یادگیری، *محتوای* درس و ساختار آن

نوبت بحث	محتوای درس	تکالیف یادگیری	تکالیف عملکردی
اول	بررسی کلیات	بحث و تبادل نظردرباره اهمیت درس ادبیات کودک ونوجوان	.....
دوم سوم	شناسایی کودک ونوجوان:۱- رواشناسی کودک ونوجوان مثل:رفتار، مسائل رشد، ویژگی‌های بدنی، اجتماعی، هیجانی، عاطفی وشناختی درپنج دورهٔ(پیش دبستان، دوره‌های اول ودوم ابتدایی ودوره‌های اول ودوم دبیرستان)۲-شناخت رغبت‌های کودک ونوجوان درهردوره	پاسخ به پرسش‌های هدفدار/ مشارکت دربحث گروهی/	با مراجعه به منابع دیگریک پژوهش موردی درموضوع روانشناسی کودک یانوجوان رامکتوب می کنند
چهارم	شناسایی مبانی واصول ادبیات کودک ونوجوان / تعریف ادبیات کودک ونوجوان / هدف‌های ادبیات کودک ونوجوان(شناخت:خود، خلق، خلقت، خالق)	بیان اصول ومبانی ازمنابع دیگر/ بحث درباره هدف‌های ادبیات کودک ونوجوان(خود، خلق، خلقت، خدا)	
پنجم	بررسی قالب‌های مخصوص نثرروایی	بحث دربارهٔ تفاوت وتشابه	یک گروه ازدانشجویان موضوعی را

ششم	درادبیات کودک ونوجوان/ بررسی پیشینهٔ هریک ازقالب‌ها درجهان وایران / بررسی عنصرهای قالب سازو درون مایه ساز هریک ازقالب‌ها	اسطوره، افسانه و....بایکدیگر/پاسخ به پرسش‌هایی درباره عناصرداستانی	درخصوص قالب‌های نثرروایی ادبیات کودکان انتخاب، وبه شکل اجرای مستقل(کنفرانس) ارائه می دهند
هفتم	معرفی وخوانش ونقد وتحلیل نمونه‌هایی ازآثارمنثوردرقالب‌های افسانه، قصه، حکایت و داستان کوتاه ازآغازتاعصرحاضر	مشارکت درخوانش نمونه متن‌ها با رعایت مهارت‌های کلامی، غیرکلامی وفرزبانی	هرگروه ازدانشجویان یک اثرمنتخب را نقد وارزیابی نموده، به شکل پژوهش موردی یا ارائه مستقل اجرا می کنند
هشتم	بررسی قالب‌های نثرغیرروایی درادبیات کودک ونوجوان(مقاله، گزارش، زندگی نامه، خاطره، سفرنامه)/ بررسی عنصرهای قالب ساز و درون مایه سازهریک ازقالب‌ها	بحث ومناظره گروهی درباره مقاله، زندگی نامه و.../ بحث درباره تفاوت نثرروایی ونثرغیرروایی	
نهم	بررسی قالب‌های نظم روایی(قصه‌های منظوم)درادبیات کودک ونوجوان/ معرفی، خوانش ونقدوتحلیل نمونه‌هایی ازقصه‌های منظوم	خوانش مناسب وبحث دربارهٔ یک نمونه قصه	چندنمونه ازاشعارمنظوم را نقدوارزیابی می کنند.
دهم	معرفی و بررسی نظم غیرروایی/ نظم‌های مهمل، نظم‌های بازی و سرگرمی/ نظم‌های عامیانه، نظم‌های آموزشی غیررسمی/ نظم‌های آموزشی رسمی	بحث وگفتگودرباره نظم‌های غیرروایی رسمی وغیررسمی	
یازدهم	بررسی عنصرهای شعرکودک/ بررسی قالب‌های شعرکودک.	پاسخ به پرسش‌های ازپیش تعیین شده درباره عنصرهای شعر و قالب‌های شعرکودک	هردانشجو، باانتخاب یک نمنه شعرمنظوم، عاطفه، تخیل، ودرون مایهٔ آن را بررسی وارزیابی می کند.
دوازدهم	بررسی درون مایهٔ شعرکودک/ ویژگی‌های شعرکودک/ آرایه‌های لفظی درشعرکودک	گروه‌ها باهم درباره ویژگی‌های شعرکودک به بحث وگفتگومی پردازند.	بررسی درون مایه، آرایه‌های لفظی و ویژگی‌های چندنمونه شعرکودک ونوجوان

سیزدهم	معرفی و خوانش نمونه آثارمنظوم غیر روایی/ ساده نویسی، بازنویسی، بازآفرینی ونظیره سازی برای کودکان ونوجوانان	دربحث وگفتگوی گروهی تفاوت بازنویسی و بازآفرینی راتشخیص می دهند	بازنویسی یک نمونه شعرکودک/ بازآفرینی یک نمونه شعرکودک
چهاردهم پانزدهم	تصویر و تصویرگری درادبیات کودک ونوجوان/ عنصرهای تصویرگری کارکردابزارهاومواددرتصویرگری/تصویرگری با استفاده ازفن‌های گوناگون چاپ/ روش‌های تصویرگری/سبک‌های تصویرگری.	بررسی وتحلیل تصویرپردازی چنداثرمنثور و منظوم ادبیات کودکان درکلاس	نقدوبررسی تصویر و تصویرپردازی یک نمونه کتاب کودک
شانزدهم	شیوه‌های قصه خوانی وشعرخوانی برای کودکان ونوجوانان(قصه گو و ویژگی‌هایش، بایدها ونبایدهای قصه گویی، شیوه‌ها وشگردهای اجرای قصه)	پاسخ به پرسش‌های هدفدار/ خوانش یک قصه باشگردهای مناسب / خوانش یک شعر با شیوه‌های مناسب	جمع بندی ونقد وبررسی واحد درسی وارزیابی شیوه‌هاوشگردهای تدریس استاد

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری:

استفاده از الگوهای مناسب تدریس مثل ارائهٔ مستقیم، پرسش وپاسخ، بدیعه پردازی، حل مسئله، کار گروهی و روش تلفیقی.
آموزش توامان شیوه‌های ارزشیابی ادبیات کودک ونوجوان
پیش بینی درس پژوهی ادبیات کودک ونوجوان
استفاده از ابزار و فناوری‌های آموزشی مناسب در کلاس مانند : نرم افزارهای رایانه ای، کارت، پرده‌نگار و...
تکیه بر تمرین، تحلیل وتولید متن در کلاس به شیوه کارگاهی

٤. منابع آموزشی:

منبع اصلی:

ادبیات کودکان ونوجوانان، فرامرزنعمت اللهی وگروه مؤلفان دفتربرنامه ریزی آموزش وپرورش، کد۶۰۱۵ ، انتشارات دفترتألیف کتاب‌های درسی، تهران،۱۳۸۶

رحمان دوست، مصطفی، **ادبیات کودکان ونوجوانان**، ، کد۶۰۱۵، انتشارات دفترتألیف کتاب‌های درسی آموزش وپرورش، تهران، ۱۳۷۹

منبع فرعی:

شعاری، علی اکبر، **ادبیات کودکان**، انتشارات مؤسسهٔ اطلاعات،تهران، ۱۳۷۴
گرمارودی، مصطفی، **شعرکودک ازآغازتاامروز**، انتشارات چاپ و نشر وزارت فرهنگ وارشاداسلامی، تهران، ۱۳۸۲
سلاجقه، پروین، **ازاین باغ شرقی(نظریه‌های نقدشعرکودک ونوجوان)**، نشرکانون پرورش فکری کودکان ونوجوانان، تهران،۱۳۸۵
علی پور، منوچهر، **آشنایی با ادبیات کودکان**، ، انتشارات فردوس، تهران، ۱۳۷۸
ابراهیمی، نادر، **مصورسازی گتاب کودک**، انتشارات آگاه، تهران، ۱۳۶۷
نیک طلب، پوپک، **شعردرآیینهٔ کودک**، انتشارات مؤسسهٔ فرهنگی بشیرعلم وادب، تهران، ۱۳۸۲
محمدی، محمدهادی، **تاریخ ادبیات کودک و نوجوانان**، انتشارات چیستا، تهران، ۱۳۸۱
اکبری شلدره، فریدون، **ادبیات کودک و نوجوانان**، انتشارات آیندگان، چاپ چهارم، تهران، ۱۳۸۸

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره
ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره
ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره
ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول نیمسال، تکالیف عملکردی و آزمون پایان نیمسال انجام می شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سایر نکات

سر فصل درس «زبان تخصصی» (برای دانشجویان زبان و ادبیات فارسی)

۱. معرفی درس و منطق آن:

در دنیای امروز توانایی خواندن و درک متن‌های مختلف علمی و ادبی مرتبط با هر رشته توسط معلمان برای دستیابی به منابع دست اول، یک ضرورت است. فهم این متون، مستلزم به‌کارگیری راهبردهای لازم در مهارت خواندن است. از این‌رو، معلمان رشته زبان و ادبیات فارسی می‌بایست علاوه بر کسب توانایی مطالعه متون تخصصی رشته خود، در مواجهه با مسائل حرفه‌ای خود راه‌حل پیدا کنند و با کاربرد این راهبردها، متون مختلف مرتبط با رشته را از منابع متنوع اعم از کتاب، مجله، روزنامه، پایگاه‌ها و سایت‌های اینترنتی بخوانند و بسته به سطح دشواری متون، درک قابل قبولی را داشته باشند.

مشخصات درس

نوع درس: نظری
تعداد واحد: ۲
زمان درس: ۳۲ ساعت
پیش‌نیاز: زبان عمومی
شایستگی اساسی:

نام درس: زبان تخصصی برای دانشجویان زبان و ادبیات فارسی

اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری، دانشجو قادر خواهد بود:

با به‌کارگیری انواع راهبردهای خواندن و درک مطلب و با استفاده از دامنه واژگان و اصطلاحات ادبی، متون مرتبط با رشته اعم از نثر و نظم را مطالعه کند، راهبردهای متناسب با درک متن را با توجه به نوع و سبک آن انتخاب نموده و دریافت خود را در قالب یادداشت‌های کوتاه کتبی یا گزارش شفاهی، ترجیحاً به زبان انگلیسی، ارائه دهد. به‌کارگیری این راهبردها به دانشجو کمک می‌کند تا بتواند متون متنوع و مختلف مرتبط با رشته خود را به‌راحتی بخواند و درک کند و در حرفه خود از آن‌ها استفاده نماید.

ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
راهبردهای خواندن	می‌تواند از انواع راهبردهای خواندن استفاده کند تا متون مرتبط با رشته، ارایه شده در کلاس را مطالعه کرده و برداشت ذهنی خود را از هر پاراگراف یا بخش، ترجیحاً به انگلیسی بازگویی یا بازنویسی کند. ولی نمی‌تواند این راهبردها را برای درک متون جدید (unseen) به‌کار ببرد.	می‌تواند از انواع راهبردهای خواندن استفاده کند تا متون مرتبط با رشته خود را مطالعه نموده و درک یا برداشت ذهنی از ایده اصلی متن را به صورت کتبی یا شفاهی ترجیحاً به انگلیسی ارایه دهد.	می‌تواند با استفاده از انواع راهبردهای فراگرفته در این درس، متون خواندنی با گونه‌های (Genre) متنوع و سبک‌های مختلف را مطالعه کند و درک خود را در قالب خلاصه، گزارش، مباحثه و استدلال به‌طور کتبی یا شفاهی ترجیحاً به انگلیسی ارایه دهد.

	دامنه واژگان و اصطلاحات ادبی	می‌تواند معنای واژگان و اصطلاحات جدید را در متون حدس بزند و متن را درک کند؛ ولی نمی‌تواند مشتقات این واژگان را بسازد و در ارائه‌های کتبی یا شفاهی خود به‌کار برد.	می‌تواند مشتقات مختلف واژگان جدید را بسازد و در جملات گفتاری و یا نوشتاری خود استفاده کند.	می‌تواند معنای واژگان و اصطلاحات آموخته شده و مشتقات آن‌ها را در متون مختلف با گونه‌های (Genre) متنوع و سبک‌های مختلف درک کند و این واژگان و اصطلاحات را در ارائه‌های گفتاری و یا نوشتاری خود استفاده کند.
	متون نثر و نظم	می‌تواند متون نثر و نظم انگلیسی با موضوعات عمومی را مطالعه کرده و به زبان خود، ترجیحاً به انگلیسی، بازگو کند؛ ولی نمی‌تواند متون نثر و نظم عمومی با ژانرهای مختلف را درک کند یا به زبان خود بازگو نماید.	می‌تواند متون متنوع نثر و نظم با موضوعات عینی و انتزاعی را مطالعه کرده و خلاصه یا برداشت ذهنی خود را به صورت کتبی یا شفاهی، ترجیحاً به زبان انگلیسی بیان کند.	می‌تواند متون اصیل (authentic) نثر و نظم با موضوعات عمومی با گونه‌های (Genre) مختلف را در مجلات، مقالات، کتاب‌های درسی، قطعات برگزیده از کتاب‌ها و اینترنت مطالعه کرده و ایده اصلی را درک کند و خلاصه یا نقدی از آن‌ها را ترجیحاً به انگلیسی بنویسد.

فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

در طی این دوره فرصت‌هایی فراهم می‌شود تا دانشجویان راهبردهای لازم را در خواندن و درک انواع متون نثر و نظم یادگرفته و به کار گیرند:

جلسه اول:	**Introducing the course, the book, the tasks and activities, and assessment procedures**
جلسه دوم:	▪ **Introducing prose, fiction and nonfiction texts** ▪ **Previewing, scanning, skimming, and predicting fiction and non fiction text samples**
جلسه سوم:	▪ **Finding context clues in fiction and non fiction text samples**
جلسه چهارم:	▪ **Identifying main idea and supporting sentences in fiction and non fiction text samples**
جلسه پنجم:	▪ **Understanding author's purpose in fiction and non fiction text samples**
جلسه ششم:	▪ **Distinguishing fact from opinion in fiction and non fiction**

	text samples
جلسه هفتم:	Recognizing simile & metaphor in fiction text samples
جلسه هشتم:	Identifying references in fiction and non fiction text samples
جلسه نهم:	Making inferences in fiction and non fiction text samples
جلسه دهم:	Paraphrasing in fiction and non fiction text samples
جلسه یازدهم:	Introducing poetry and major types of poetry e.g., lyric, narrative, concrete, etc.
جلسه دوازدهم:	Introducing major elements of poetry e.g., figurative language, rhythm, stanza breaks, etc.
جلسه سیزدهم:	Reading sample poems and identifying their types and elements
جلسه چهاردهم:	Reading sample poems and identifying their types and elements
جلسه پانزدهم:	Reading sample poems and comparing their types and elements
جلسه شانزدهم:	Reading sample poems and comparing their types and elements

تکالیف یادگیری:

در این درس فعالیت یادگیری در سه مرحله اتفاق میفتد که این فعالیت‌ها شامل راهبردهایی است که یادگیری آن‌ها برای درک متن بسیار ضروری است. این فعالیت‌ها عبارتند از:

۱) فعالیت‌های پیش از خواندن (**Pre reading Activities**) و راهبردهای مرتبط با آن؛

۲) فعالیت‌های حین خواندن (**whilst reading Activities**) و راهبردهای مرتبط با آن؛

۳) فعالیت‌های پس از خواندن **(Post reading Activities)** و راهبردهای مرتبط با آن؛

تکالیف عملکردی:

۱) انجام کاربرگ‌های ارایه شده در کلاس؛

۲) انجام فعالیت‌ها و تکالیف مربوط به درک مطلب متون نثر و نظم؛

۳) یادداشت برداری یا ارایه برداشت ذهنی خود از متن (ترجیحاً به انگلیسی) در کلاس؛

۴) ارایه خلاصه متن (ترجیحاً به انگلیسی) به صورت شفاهی یا کتبی؛

۵) انجام فعالیت‌ها و تکالیف مربوط به تشخیص اجزا، عناصر و انواع نظم؛

۶) انجام فعالیت‌های مربوط به سایت‌های آموزشی و ارایه آن‌ها به استاد در طول ترم.

راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت‌های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از رویکرد ارتباطی و یادگیری مشارکتی

(TBLT, Cooperative / Collaborative Learning, etc) در تحلیل و پاسخ به پرسش‌های طرح شده و نیز شیوه مشارکتی و انجام فعالیت‌های عملی برای درک عمیق‌تر و به‌کارگیری آن در موقعیت‌های واقعی تدریس است.

منابع آموزشی

این منابع صرفاً جنبه پیشنهادی دارد و استادان محترم می‌توانند علاوه بر منابع زیر از منابع دیگر متناسب با سر فصل استفاده کنند.

منابع پیشنهادی اصلی:

- Discovering Fiction, by Judith Kay and Rosemary Gelshenen, Cambridge University Press (book 1 or 2)
- Studying Poetry An Introduction, by R.T. Jones, انتشارات رهنما

منابع پیشنهادی الکترونیکی:

http://www.education.com/reference/article/reading-poetry-practice-questions/
http://www.funtrivia.com/html5/index.cfm?qid=211286
http://www.funtrivia.com/quizzes/literature/index.html
http://www.funtrivia.com/quizzes/literature/poetry.html
http://highered.mheducation.com/sites/0809222310/student_view0/chapter7/ged_practice_quiz.html
http://highered.mheducation.com/sites/0809222310/student_view0/ged_practice_test.html
http://www.proprofs.com/quiz-school/story.php?title=basic-elements-poetry
http://www.proprofs.com/quiz-school/topic/poetry
https://www.teachervision.com/poetry/printable/55182.html?detoured=1

راهبردهای ارزشیابی یادگیری

۱) آزمون پایانی: این آزمون به شکل کتبی بر اساس فرصت‌های یادگیری صورت می‌گیرد که در آن دانشجویان باید مطالب آموخته شده در طی دوره را به شکل عملی در متون جدید (unseen) به‌کار ببرند.

۲) ارزشیابی فرایند: این ارزشیابی بر اساس بازخوردهای داده شده به نوشته‌های ارایه شده دانشجو و عملکرد او در تکالیف یادگیری پیش‌بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها در طول ترم صورت می‌گیرد.

۳) ارزیابی پوشه کار یا پروژه: کلیه متن‌های نوشته شده به همراه بازخوردهای داده شده، فعالیت‌های انجام شده در سایت‌های آموزشی، کاربرگ‌ها، و خلاصه‌های ارایه شده در پوشه توسعه حرفه‌ای دانشجو ضبط و مبنای برنامه‌ریزی برای اموزش‌های بعدی و نیز ارزیابی از توانایی‌های حرفه‌ای در پایان دوره قرار می‌گیرد.

سرفصل درس « فلسفه معلمی در آموزش زبان و ادبیات فارسی »

۱. معرفی درس و منطق آن

آگاهی معلم از چیستی معلمی و چرایی معلمی‌کردن، زمینه لازم برای احساس تعهد و تلاش برای توسعه توان شخصی را فراهم می‌کند. این آگاهی در فرایند تربیت معلم می‌تواند به دانشجومعلم کمک کند تا از سویی به ادراک ارتباطات درونی برنامه‌های درسی رشته دست یابد و از سوی دیگر فهمی از نواقص آموزش معلمان آینده در فرایندهای جاری تربیت معلم به دست آورد؛ که چنین شناخت‌هایی او را برای فهم عمیق‌تر موضوعات برنامه‌های درسی و ترمیم و تکمیل آموزش‌های رسمی، هدایت‌گر خواهد بود. همچنین، این نوع شناخت می‌تواند زمینه‌ای مناسب برای خودارزیابی جهت ایفای نقش حرفه‌ای در شغل معلمی ایجاد کند و دانشجومعلم را برای ورود آگاهانه‌تر به عرصه اشتغال مدد رساند. فلسفه معلمی در واقع تشریح شغل و حرفه معلمی به عنوان یک مسئولیت سازمانی و یک تعهد اجتماعی است. در این درس دانشجومعلم هم بر رسالت‌های حرفه معلمی آگاهی می‌یابد و هم از وضعیت اجتماعی شغل معلمی باخبر می‌شود. چنین سطحی از درک پدیده معلمی، انتخاب آگاهانه‌تر شغل آینده را نیز درپی خواهد داشت.

<table>
<tr><td rowspan="2"><u>مشخصات درس</u>

نوع درس: عملی

تعداد واحد: ۱

زمان درس: ۳۲ ساعت

پیشنیاز: ندارد

نحوه آموزش: انفرادی (و با حضور معلمان سرآمد دارای تجربه خاص)</td><td colspan="4">نام درس: فلسفه معلمی</td></tr>
<tr><td colspan="4"><u>اهداف/ پیامدهای یادگیری</u>: در پایان این واحد یادگیری دانشجومعلم قادر خواهد بود:

تبیینی مدل از «معلمی‌کردن» و توجیهاتی منطقی برای ورود به این حرفه و شغل ارائه کند. همچنین، تصویری قابل دفاع از آینده شغلی و حرفه‌ای معلمی‌کردن دارد و به استناد آن می‌تواند برخی از نیازهای اساسی یادگیری کنونی خود را اعلام کند. در این درس، دانشجومعلمان با منابع مربوط به تجربه‌های معلمی گذشتگان آشنا می‌شوند و خود بارقه‌هایی از علاقه به تدوین تجارب خود را نشان می‌دهند.</td></tr>
<tr><td>ملاک‌ها</td><td>سطح ۱</td><td>سطح ۲</td><td>سطح ۳</td></tr>
<tr><td><u>شایستگی اساسی:</u>

<u>PK کد ۲-۱، ۲-۲ & ۲-۳</u>

<u>PCK کد ۳-۱، ۳-۲، ۳-۳ & ۳-٤</u></td><td>- شناخت حرفه و شغل معلمی</td><td>توانسته است به <u>بیان مجدد</u> آنچه در درس مطرح شده یا در منابع آمده، اقدام کند.</td><td>به تبیینی از معلمی‌کردن در سطح <u>شغل سازمانی</u> دست یافته که دارای توجیهات، شواهد و استدلال است و می‌تواند مقبول قلمداد شود.</td><td>برای ورود به معلمی به <u>عنوان حرفه سازمانی و تعهد اجتماعی</u> دلایل و توجیهات ویژه شناسایی و ارائه کرده و ضمن قضاوت در باره توان خود و نیازهای آموزشی معلمی‌کردن، از تجارب دیگران و منابع دیگر بهره گرفته است.</td></tr>
</table>

	ارزیابی خود و ارزیابی آموزش‌ها برای کسب آمادگی معلمی	توانسته است به شکلی سطحی به قضاوت و انتخاب اقدام کند.	بر اساس موقعیت‌های عمومی عمل معلمان و به استناد وضعیت معلم در سازمان آموزش و پرورش و متغییرهای عام زندگی اجتماعی توانسته است تبیینی برای معلمی کردن به عنوان یک شغل فراهم کند.	توانسته خود را در نقش معلم حرفه‌ای دارای شغل سازمانی و تعهد اجتماعی متصور شود و بر آن اساس نیازهای حرفه‌ای موقعیت‌های واقعی را شناسایی و در باره توان خود براب ایفای نقش حرفه‌ای قضاوتی مدلل کند که از عمق و پوشش مناسبی برخوردار است.
	انجام تکالیف	پاسخ‌هایی ارائه کرده که حاصل جستجوی در منابع در دسترس و بازخوانی محدود تجربه شخصی است.	در پاسخ‌های ارائه شده قواعد کلی پاسخگویی پژوهشی رعایت شده و سطحی عمیق از بازخوانی تجربه خود و دیگری دیده می‌شود.	پاسخ‌های ارائه شده دارای بنیاد پژوهشی دقیقی است و ضمن بکارگیری زبان مناسب ارائه، از سازماندهی و حتی محتوای بدیع برخوردار است.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

محتوای مورد استفاده این درس در چارچوب زمان شانزده جلسه‌ای آن به شرح ذیل سازمان یافته است:

نوبت	موضوع اصلی	مباحث فرعی
اول	طرح ضرورت و جایگاه موضوع و ایجاد انگیزه جهت پیگیری درس و ارزشیابی تشخیصی و اعلام برنامه درس	شناسایی انتظارات دانشجویان، سنجش نوع نگرش و سطح دانش مربوط،معرفی برنامه و سرفصل درس، تشریح منطق درس و کاربردهای آن برای معلمان، معرفی تکالیف عملکردی و چگونگی ارزیابی از عملکرد دانشجویان بر اساس پیامدها و سطوح عملکرد.
دوم	تشریح معلمی‌کردن	شرح معلمی کردن در شرایط امروز ایران و گستره مفهومی «معلم» برای معرفی شغل و حرفه. **تکلیف ۱:** همه دانشجومعلمان موظفند به بررسی مقایسه‌ای «معلمی‌کردن» در نهادهای مختلف جامعه اقدام و نتیجه را در جلسه آینده به کلاس ارائه کنند.
سوم	تشریح معلمی‌کردن به عنوان شغل سازمانی	تشریح و تبیین معلمی کردن و منطق آن بر اساس مقررات سازمانی: وضعیت کنونی وظایف و اختیارات معلم و سوابق تحولی آن.

چهارم	تشریح معلمی‌کردن به عنوان تعهد اجتماعی	تشریح و تبیین معلمی کردن و منطق آن بر اساس واقعیات و ضروریات حیات اجتماعی: وضعیت کنونی نقش‌های اجتماعی معلم و تحولات آن در ایران. **تکلیف ۲:** دانشجویان به شناسایی یک فیلم معرف نقش معلم در جامعه اقدام می-کنند.
پنجم	سابقه معلمی‌کردن در کشورهای غربی	تشریح نقش‌ها و اقدامات و اخلاق معلمی و جایگاه اجتماعی معلمان. **تکلیف ۲:** دانشجویان به شناسایی یک فیلم معرف نقش معلم در جامعه اقدام می-کنند.
ششم	سابقه معلمی‌کردن در کشورهای شرقی	تشریح نقش‌ها و اقدامات و اخلاق معلمی و جایگاه اجتماعی معلمان. **تکلیف ۳:** دانشجویان به شناسایی یک فیلم معرف نقش معلم در جامعه اقدام می-کنند.
هفتم	منطق معلمی	تشریح نقش‌های مدرسه‌ای، اجتماعی، فرهنگی، مشاوره‌ای و ... معلمان در رشته و چگونگی ایفای آن نقش‌ها در مدارس ایران: از واقعیت تا آرمان **فعالیت خاص:** معرفی درس پروژه پایانی دوره و تشریح چگونگی ساماندهی تجربه‌های کسب شده دوره تحصیلی برای تنظیم آن پروژه.
هشتم	استاتید و معلمان سرآمد: ۱	سوابق شخصی، تحصیلات، مدت خدمت، محل خدمت، شرایط کسب تجربه، روش‌ها و الگوهای عمل، نوآوری، تجربه و دستاوردهای خاص معلمی‌کردن. **تکلیف ٤:** دانشجو معلم باید آموزه عمل سه تن از معلمان سرآمد را در ارتباط با معلمی کردن خود تشریح نماید و گزارش مکتوب را به مدرس ارائه کند.
نهم	استاتید و معلمان سرآمد (گذشته)	سوابق شخصی، تحصیلات، مدت خدمت، محل خدمت، شرایط کسب تجربه، روش‌ها و الگوهای عمل، نوآوری، تجربه و دستاوردهای خاص معلمی‌کردن.
دهم	اساتید و معلمان سرآمد (گذشته)	سوابق شخصی، تحصیلات، مدت خدمت، محل خدمت، شرایط کسب تجربه، روش‌ها و الگوهای عمل، نوآوری، تجربه و دستاوردهای خاص معلمی‌کردن.
یازدهم	اساتید و معلمان سرآمد (گذشته)	سوابق شخصی، تحصیلات، مدت خدمت، محل خدمت، شرایط کسب تجربه، روش‌ها و الگوهای عمل، نوآوری، تجربه و دستاوردهای خاص معلمی‌کردن.
دوازدهم	اساتید و معلمان سرآمد (کنونی)	سوابق شخصی، تحصیلات، مدت خدمت، محل خدمت، شرایط کسب تجربه، روش‌ها و الگوهای عمل، نوآوری، تجربه و دستاوردهای خاص معلمی‌کردن.

سیزدهم	اساتید و معلمان سرآمد (کنونی)	سوابق شخصی، تحصیلات، مدت خدمت، محل خدمت، شرایط کسب تجربه، روش‌ها و الگوهای عمل، نوآوری، تجربه و دستاوردهای خاص معلمی‌کردن.
چهاردهم	اساتید و معلمان سرآمد (کنونی)	سوابق شخصی، تحصیلات، مدت خدمت، محل خدمت، شرایط کسب تجربه، روش‌ها و الگوهای عمل، نوآوری، تجربه و دستاوردهای خاص معلمی‌کردن.
پانزدهم	نظرسنجی و بررسی مقایسه ای عمل اساتید و معلمان سرآمد توسط دانشجومعلمان: ۸	سوابق شخصی، تحصیلات، مدت خدمت، محل خدمت، شرایط کسب تجربه، روش‌ها و الگوهای عمل، نوآوری، تجربه و دستاوردهای خاص معلمی‌کردن.
شانزدهم	بررسی‌های مقایسه‌ای عمل اساتید و معلمان سرآمد توسط استاد	بررسی عمل معلمی معلمان سرآمد و مقایسه آنان برای تشریح آنچه توفیق آنان را سبب شده و آموزه‌های آن برای معلمان آینده.

۳. راهبردهای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت آموزشگر و البته با مشارکت همه‌جانبه دانشجومعلمان انجام می‌شود. آموزشگر در بخشی از درس بر بنیاد گفتارهای درسی در نوبت‌های مقرر به معرفی هر یک از موضوعات اقدام می‌کند و بخشی دیگر از درس با شناسایی و دعوت از معلمان سرآمد کنونی، فرصت آشنایی دانشجومعلمان و معلمان سرآمد را فراهم می‌کند و فرصت گفتگوی آنان را ایجاد و آن را مدیریت می‌کند. به تشخیص آموزشگر و با اتخاذ تدابیر هدایتی، واگذاری معرفی معلمان سرآمد گذشته می‌تواند به دانشجومعلمان واگذار شود. دانشجوی این درس موظف است بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازند و در گفتگوهای هر جلسه با آمادگی مشارکت نماید. همچنین، دانشجویان حق دارند به طرح پرسش بپردازند و برای ارائه دیدگاه‌ها یا نتایج حاصل از مطالعات خود با درخواست تعیین وقت قبلی، تا ۱۰ دقیقه در کلاس درس به صورت سازمان یافته ارائه نظر کنند. درعین‌حال، در جلسات درس ممکن است پرسش‌هایی مطرح شود که به تشخیص آموزشگر یا به درخواست دانشجویان، پاسخگویی به برخی از آنها می‌تواند به صورت شفاهی در جلسه بعد یا به صورت کتبی تا پایان نیمسال انجام و ارائه شود. این قبیل پرسش‌ها می‌تواند برای همه یا برخی از دانشجویان جایگزین تکالیف درس گردد؛ مشروط به آنکه تعداد آنها از ۵۰ درصد تکالیف مقرر درس تجاوز نکند.

٤. منابع آموزشی

- در این درس استفاده از منبع مکتوب تا سال ۱۳۹۸ الزامی نیست؛ اما آموزشگر تلاش خواهد کرد منابع مفید را شناسایی و معرفی کند. استفاده از منابع مکتوب منتشر نشده پس از داوری و تایید شورای گروه آموزشی برای مدت مقرر، در همان رشته بلامانع است.
- همه آموزشگران موظفند منابع و مستنداتی از «معلمان سرآمد» به دانشجومعلمان معرفی نمایند و نشانی سایت‌های مفید برای دریافت اطلاعات را ارائه کنند. همچنین، آموزشگر این درس موظف است به جستجوی اجتماعات تخصصی

معلمان مخصوصا در فضای مجازی اقدام کند و موارد مفید را به دانشجویان معرفی و آنان را برای مشـارکت، تشـویق کند.

آموزشگران این درس از سال ۱۳۹۴ به بعد موظف‌اند تمامی دانشجومعلمان را برای عضویت در «تالار گفتگوی معلمان آینده» در پورتال دانشگاه هدایت کنند و خود نیز در آن مشارکت نمایند.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: ارزشیابی پایانی در درس فلسفه معلمی در قالب یک آزمون مکتوب پایانی صورت می‌گیرد که در آن دانشجویان یادگیری‌ها و تجارب خود از گفتارهای درس، گفتگوهای کلاسی، مطالعه منابع و مشارکت در مباحث کلاس درس را بر اساس پرسش‌های آموزشگر، ارائه می‌کنند.

ارزشیابی تکالیف: ارزشیابی انجام تکالیف کلاس درس و مشارکت در مباحث با هم لحاظ می‌شود. آموزشگر در مواردی که مصلحت بداند، اجازه می‌دهد تا دانشجویان بر اساس بازخوردهای او به کار پژوهشی، به اصلاح آن اقدام کنند.

سهم هر یک از موارد ارزشیابی به شرح زیر محاسبه می‌شود:

ـ پاسخگویی به تکالیف و شرکت فعال در کلاس: ۵۰ درصد امتیاز

ـ آزمون پایانی: ۵۰ درصد امتیاز

سایر نکات:

مواردی که توجه به آن در این درس مهم است:

- آمادگی مدام برای گفتگوهای کلاس.
- مشارکت جدی و موثر در مباحث کلاس.
- رعایت نظم حضور و حساسیت به زمان درس.
- رعایت اخلاق پژوهش در انجام تکالیف و در فعالیت عملی.
- مطالعه منابع تکمیلی معرفی شده توسط آموزشگر و سایر منابع مفید.
- ظرافت و زیبائی ظاهری تکالیفی که به صورت مکتوب به آموزشگر تحویل می‌شود.
- در صورت کاهش تعداد جلسات آموزشی در آن نیمسال لازم است که موضوع جلسات ۱۵ و ۱۶ حتما اجرا گردد.

سرفصل درس «برنامه‌ریزی درسی در آموزش زبان و ادبیات فارسی »

۱. معرفی درس و منطق آن

برنامه‌ریزی درسی به عنوان یک «فرایند»، یکی از فعالیت‌های اساسی در آموزش و پرورش نوین است. آموزش نظام‌مند و گسترده، نیازمند آن است که با اتخاذ تدابیر قبلی همراه شود. چنین تدابیری می‌توانند فعالیت‌های عاملان فرایند تربیتی را هدایت کند. اتخاذ تدابیر هدایت‌گر فعالیت‌های معلم و متعلم در موقعیت تربیتی، برنامه‌ریزی درسی نامیده می‌شود. برنامه‌ریزی درسی با این معنا، یکی از فعالیت‌های ضروری معلم است. معلم حتی در نظام‌های متمرکز برنامه‌ریزی درسی هم «برنامه‌ریز درسی بهره-گیر» یا «برنامه‌ریز درسی اجرایی» است. چنین تکلیف و البته چنین اختیاری سبب می‌شود یادگیری استفاده از این پدیده مهم حیات آموزشی برای معلمان ضروری گردد. دانستن زبان برنامه‌ریزی درسی یا آشنائی با دانش آکادمیک برنامه‌ریزی درسی برای معلمان حتی در یک سیستم متمرکز که تصور می‌شود معلم نقش عمده‌ای در تولید ندارد و مصرف کننده صرف است، ضرورت دارد؛ زیرا برنامه درسی در «سطوح مختلف» تعریف می‌شود و در بسیاری از این سطوح در نظام‌های آموزشی متمرکز هم معلم (به شکل فردی یا جمعی) نقش دارد. پس معلم به جای آنکه به حلقه سست زنجیره تعلیم و تربیت بدل شود، باید اتفاقا در نقش مقوم برنامه و تقویت‌کننده آن ظاهر شود. برنامه درسی در دستان معلم می‌تواند به یک پدیده «پوچ» (برنامه درسی پوچ) تبدیل شود. یعنی معلم می‌تواند آنچه در مرحله تولید به درستی تدوین شده است، را از دستور کار خارج کند یا به صورت غیر موثر آموزش دهد. پرهیز از این دام، یکی از لوازم عمل حرفه‌ای معلم است. معلم می‌تواند به ضعیف‌ترین حلقه زنجیره نظام آموزشی بدل شود و چنانکه گفته‌اند «زنجیر، همانقدر قوت دارد که ضعیف‌ترین حلقه آن». به بار نشستن تلاش‌های دیگران نیاز به همّت و دقت معلم دارد تا محرومیت ناشی از حذف آنچه باید آموزش داده شود، بر شاگردان تحمیل نشود. معلمان آینده به دلیل چنین شرایطی نیاز دارند با مبانی، اصول و مراحل برنامه‌ریزی درسی آشنا شوند و بتوانند از فنون آن در عمل بهره بگیرند. کسب این مهارت به همراه فهم برنامه درسی، لازمه عمل حرفه‌ای معلم در موقعیت مدرسه است. برای تحقق دستاوردی، ضروری است معلمان با منابع این حوزه علمی، با نمونه‌هایی از برنامه‌های درسی و با برخی از اعمال و فعالیت‌های برنامه‌ریزی درسی آشنا شوند و برای اقدام به آن، تمرین‌هایی داشته باشند. چنین شرایطی می‌تواند به آنان کمک کند تا معلمان آینده در طول دوره آموزشی در معرض تجربیات متنوع و غنی قرار گرفته و قادر به مطالعه، تصمیم گیری و ارزیابی نتایج تصمیمات در موقعیت های پیچیده آموزشی و تربیتی مبتنی بر یافته های علمی و پژوهشی باشند.

مشخصات درس	نام درس: **برنامه‌ریزی درسی**
نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۳۲ ساعت نحوه آموزش: انفرادی	**اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:** به تشریح مبانی، اصول و مراحل برنامه‌ریزی درسی اقدام کند و با تحلیل برنامه‌های درسی مصوب، به برنامه‌ریزی درسی اجرایی دروس اقدام کند و ضمن تشخیص و تبیین انواع برنامه‌های درسی حادث در مدرسه، قادر خواهد بود برنامه درسی خود برای اداره یک درس را تولید و ارائه کند و به استناد دانش معتبر از برنامه خود دفاع نماید. همچنین، دانشجومعلم ضمن آشنایی با برخی منابع معتبر حوزه برنامه‌ریزی درسی، قادر است به شیوه مناسبی دانش خود را در این موضوع به روز کند.

	ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
شایستگی اساسی: **PK کد ۲-۲ & ۳-۲** **PCK کد ۳-۲**	**ـ فهم برنامه و برنامه‌ریزی درسی**	توانسته است به بیان تعاریفی از برنامه درسی و برنامه‌ریزی درسی اقدام کند.	توانسته است به تبیین برنامه درسی بر اساس متغییرهای مختلف متمایزکننده آن اقدام کند و تشریحی به زبان خاص خود ارائه کند.	توانسته است به شناسایی انواع برنامه‌های درسی در موقعیت‌های مختلف مدرسه‌ای اقدام کند و عوامل موثر بر شکل‌گیری هر یک از انواع برنامه درسی را تشریح و پیامدهای آنها را آشکار نماید.
	نقش معلمان در برنامه‌ریزی درسی	توانسته است به شرح آنچه در منابع درس در ارتباط با موضوع آمده است، اقدام کند.	توانسته است به زوایایی از نقش‌های معلمان توجه دهد که در منابع درس بر آنها تاکید نشده است و حاصل مطالعه بیشتر است.	توانسته است خود را در نقش معلم متصور شود و بر آن اساس به تبیین نیازهای یادگیری دانشجومعلم برای ایفای نقش حرفه‌ای اقدام کند.
	انجام تکالیف	پاسخ‌هایی ارائه شده که حاصل جستجوی در منابع در دسترس و بازخوانی محدود تجربه شخصی است.	در پاسخ‌های ارائه شده علاوه بر رعایت قواعد کلی پاسخگویی پژوهشی، سطحی عمیق از بازخوانی تجربه دیده می‌شود و بیان نهایی دارای قابلیت پذیرش است.	پاسخ‌های ارائه شده دارای بنیاد پژوهشی دقیقی است و ضمن بکارگیری زبان مناسب ارائه، از سازماندهی و حتی محتوای بدیع برخوردار است.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

محتوای مورد استفاده این درس در چارچوب زمان شانزده جلسه‌ای آن به شرح ذیل سازمان یافته است:

نوبت	موضوع اصلی	مباحث فرعی
اول	طرح ضرورت و جایگاه موضوع و ایجاد انگیزه جهت پیگیری درس و ارزشیابی تشخیصی و اعلام برنامه درس	انتظارات دانشجویان، سنجش نوع نگرش و سطح دانش مربوط، معرفی برنامه و سرفصل درس، تشریح منطق درس و کاربردهای آن برای معلمان، معرفی تکالیف عملکردی و چگونگی ارزیابی از عملکرد دانشجویان بر اساس پیامدها و سطوح عملکرد. **تکلیف ۱:** دانشجویان درباره مفهوم، ضرورت، انواع، و عوامل مؤثر بر برنامه‌ریزی، مطالعه و اعلام نظر مکتوب می‌کنند.
دوم	تشریح برنامه‌ریزی درسی	مفهوم‌شناسی و شرح گستره موضوعی حوزه برنامه‌ریزی درسی (به عنوان یک علم)، تشریح

		سطوح و انواع برنامه‌های درسی و معرفی وضعیت ایران از حیث برنامه‌ریزی درسی (مشتمل بر نهادهای برنامه‌ریزی درسی، منابع معتبر و اشخاص مهم) و تشریح وضعیت چند کشور از حیث جایگاه برنامه‌ریزی درسی.
سوم	ارائه نمونه‌ها و یادآوری تجربه‌ها	ارائه نمونه‌هایی از برنامه‌های درسی که دانشجویان در مدرسه تجربه کرده یا همتایان‌شان تجربه می‌کنند، و بحث در باره آنها بر اساس تجربه دانشجویان. **تکلیف ۲:** از دانشجو خواسته شود تا یکی از تجربیات مواجهه خود با برنامه درسی مدرسه‌ای را یادآوری و آن را روایت و تحلیل کند و بر اساس آن تحلیل به معرفی انواع برنامه درسی در تجربه خود اقدام نماید.
چهارم	تبیین نقش معلم در تحقق انواع برنامه‌های درسی	تبیین سطوح و انواع برنامه‌های درسی در نظام‌های آموزشی و معرفی عوامل (کارگزاران) برنامه‌ریزی درسی و نقش‌های گوناگون معلمان در ظهور شکل‌های متفاوت برنامه درسی با تشریح وضعیت ایران. **تکلیف ۳:** چرا معلمان ایران باید در برنامه‌ریزی درسی نقش فعال داشته باشند و چگونه می‌توانند چنین کنند؟
پنجم	مراحل برنامه‌ریزی درسی	تشریح مراحل برنامه‌ریزی درسی به عنوان عمل تولید برنامه درسی آشکار مشتمل بر موقعیت‌شناسی و تعیین منطق تولید برنامه درسی، تعیین اهداف، انتخاب محتوا و فرصت‌های یادگیری، سازمان‌دهی محتوا و فرصت‌های یادگیری، شیوه‌های ارائه محتوا و فرصت‌های یادگیری، زمان برنامه درسی، مکان (فضا و روابط) برنامه درسی و ارزشیابی یادگیری مخاطبان.
ششم	موقعیت‌شناسی و منطق‌یابی برای تولید برنامه درسی	موقعیت‌شناسی مشتمل بر شناخت مخاطب (ابعاد مختلف حیات یادگیرنده)، شناخت جامعه (ابعاد مختلف فرهنگی، سیاسی، اقتصادی و ...)، شناخت علم (جنبه‌های محتوایی و روشی مورد تاکید است) و شناخت زیست‌محیطی (زندگی در کره خاکی و الزامات آن) **تکلیف ٤:** پرسش‌هایی مطرح شود تا دانشجو به مطالعه مقالات یا منابع علمی در زمینه موضوع بیش از آنچه در کتاب (های) منبع درس ارائه شده، اقدام کند و نتیجه را مکتوب عرضه کند.
هفتم	آزمون و شرح نسبت آن با اهداف برنامه درسی	آزمون: از تمام دروس قبلی به طور کتبی یا شفاهی آزمون به عمل می‌آید. همزمان، تشریح اینکه چگونه آزمون (برنامه درسی آزمون شده) با اهداف ارتباط دارد، به طور عملی تبیین می‌شود.

هشتم	تعیین اهداف برنامه درسی	تشریح چگونگی تعیین اهداف در هنگام تولید برنامه درسی (اعم از مراحل، منابع، انواع و اصول)، مشتمل بر: معرفی انواع الگوهای انتخاب اهداف، معرفی انواع هدف‌ها و نقش آنها در فرایند برنامه‌ریزی درسی، شرح اصول انتخاب اهداف و معرفی برخی از اهداف برنامه‌های درسی به تناسب رشته تحصیلی دانشجویان. **تکلیف ۵:** تحلیل یک نمونه از اهداف و تبدیل آنها به هدف‌های یک درس بر اساس اصول تدوین اهداف و ارائه کتبی آن است.
نهم	انتخاب محتوا و فرصت‌های یادگیری	تبیین ضرورت، روش‌ها و اصول انتخاب محتوا و فرصت‌های یادگیری؛ تشریح انواع تجارب و فرصت‌های یادگیری و نقش هر یک در یادگیری شاگردان. **تکلیف ٦:** شناسایی یک فرصت یادگیری لازم برای یک هدف و بازسازی آن در قالبی دیگر جهت استفاده شاگردان.
دهم	سازمان‌دهی محتوا و فرصت‌های یادگیری	تشریح ضرورت سازمان‌دهی و معرفی انواع، اصول (وحدت، مداومت، توالی و تعادل) و روش-های آن جهت سازماندهی فرصت‌های یادگیری در سطح کلان و خرد. **تکلیف ۷:** تحلیل و ارزیابی سازماندهی یک درس واقعی بر اساس اصول سازماندهی محتوا.
یازدهم	ارائه محتوا و فرصت‌های یادگیری	معرفی انواع روش‌های ارائه محتوا در فضای واقعی و فضای مجازی (سپهری) و اصول حاکم بر هر یک و آثار آنها بر مخاطبان برنامه درسی.
دوازدهم	زمان برنامه درسی	تبیین زمان به عنوان عنصر برنامه درسی و اهمیت توجه به آن و تشریح انواع زمان در برنامه درسی و اصول تخصیص زمان به برنامه‌های درسی و چگونگی بهره‌گیری از زمان برنامه درسی. **تکلیف ۸:** نسبت زمان و هدف‌های مورد انتظار درس برنامه‌ریزی درسی (همین درس) را تحلیل کنید.
سیزدهم	مکان برنامه درسی	شرح ابعاد مکان (فضای فیزیکی، عوامل فعالیت و روابط بین آنها)، تحلیل چگونگی تاثیر مکان بر برنامه درسی و شاگردان و ضرورت‌های مربوط به فهم نسبت مکان و برنامه درسی.
چهاردهم	ارزشیابی یادگیری شاگردان	برنامه درسی آزمون شده و نقش آن در یادگیری و تحقق برنامه درسی آشکار، روش‌های آزمون و سنجش پیشرفت تحصیلی، انواع آزمون‌ها و مزایا و معایب آنها در ارتباط با اهداف برنامه درسی.

پانزدهم	اجرای برنامه درسی در نظام های آموزشی	نظریه‌های اجرا، عوامل موثر بر اجرا، مقاومت، فرهنگ سازمانی، مجریان، اقدامات اساسی برای اجرای برنامه شامل: شناخت وضعیت، آماده سازی عمومی و اختصاصی، تدارک نیروی انسانی، هدایت و نظارت. **تکلیف ۹:** مقاومت معلم در برابر تغییرات برنامه درسی به چه علت‌هایی و با چه شکل‌هایی ممکن است ظهور یابد؟
شانزدهم	ارزشیابی برنامه های آموزشی و درسی	مفهوم ارزشیابی برنامه، ضرورت ارزشیابی برنامه، روش های ارزشیابی برنامه، مراحل ارزشیابی برنامه در نظام آموزشی، بازنگری در برنامه ها.

۳. راهبردهای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت آموزشگر انجام می‌شود؛ هرچند که در هر جلسه درس دانشجویان مشارکت دارند و آنها موظف‌اند بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازند و در مباحث شرکت نمایند. همچنین، دانشجویان حق دارند به طرح پرسش بپردازند و برای ارائه دیدگاه‌ها یا نتایج حاصل از مطالعات خود با درخواست تعیین وقت قبلی، تا ۱۰ دقیقه در کلاس درس به ارائه نظر بپردازند. درعین‌حال، در جلسات درس ممکن است پرسش‌هایی مطرح شود که به تشخیص آموزشگر یا به درخواست دانشجویان، پاسخگویی به برخی از آنها می‌تواند به صورت شفاهی در جلسه بعد یا به صورت کتبی تا پایان نیمسال انجام و ارائه شود. این قبیل پرسش‌ها می‌تواند برای همه یا برخی از دانشجویان جایگزین تکالیف درس گردد؛ مشروط به آنکه تعداد آنها از ۵۰ درصد تجاوز نکند.

٤. منابع آموزشی

- در این درس استفاده از منبع مکتوب الزامی است. استفاده از منابع مکتوب منتشر نشده پس از داوری و تایید شورای گروه آموزشی برای مدت مقرر در همان رشته بلامانع است.
- منابعی که تا پایان سال ۱۳۹۵ برای استفاده در این درس پیشنهاد می‌شود، عبارتند از:

موسی‌پور، نعمت‌الله. (۱۳۹۳): مبانی برنامه‌ریزی آموزش متوسطه. مشهد: به نشر.

ملکی، حسن. (۱۳۸۷): مقدمات برنامه‌ریزی درسی. تهران: سمت.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: ارزشیابی پایانی در درس برنامه‌ریزی درسی در قالب یک آزمون مکتوب پایانی صورت می‌گیرد که در آن دانشجویان یادگیری‌ها و تجارب خود از مطالعه منابع و مباحثات کلاس درس را بر اساس پرسش‌های آموزشگر، ارائه می‌کنند.

ارزشیابی ضمن نیمسال: ارزشیابی ضمن نیمسال برای اطمینان از پیشرفت مناسب یادگیری انجام می‌شود و دستاورد آن جهت ارزشیابی نهایی بکارگرفته می‌شود.

ارزشیابی تکالیف: ارزشیابی انجام تکالیف کلاس درس و مشارکت در مباحث با هم لحاظ می‌شوند. آموزشگر در مواردی که مصلحت بداند، اجازه می‌دهد تا دانشجویان بر اساس بازخوردهای او به کار پژوهشی به اصلاح آن اقدام کنند.

سهم هر یک از موارد ارزشیابی به شرح زیر محاسبه می‌شود:

ـ پاسخگویی به تکالیف و شرکت فعال در کلاس: ۲۵ درصد امتیاز

ـ آزمون ضمن نیمسال: ۲۵ درصد امتیاز

ـ آزمون پایانی: ۵۰ درصد امتیاز

سایر نکات:

مواردی که توجه به آن در این درس مهم است:

- آمادگی مدام برای گفتگوهای کلاس.
- مشارکت جدی و موثر در مباحث کلاس.
- رعایت نظم حضور و حساسیت به زمان درس.
- رعایت اخلاق پژوهش در انجام تکالیف و در فعالیت عملی.
- مطالعه منابع تکمیلی معرفی شده توسط آموزشگر و سایر منابع مفید.
- ظرافت و زیبائی ظاهری تکالیفی که به صورت مکتوب به آموزشگر تحویل می‌شود.

سرفصل درس «راهبردهای تدریس در آموزش زبان و ادبیات فارسی »

۱. معرفی درس و منطق آن

آموزش در تمامی نظام‌های آموزش و برنامه درسی، عرصه‌ای است که دراختیار معلم است و شایستگی‌های معلم حرفه‌ای بر کم و کیف آن تاثیر می‌گذارد. فهم و پذیرش این نقش بی‌بدیل معلم در آموزش و اختیارات ناشی از آن سبب می‌شود تا معلمان به سلاح «قابلیت اجتهاد در موقعیت تربیتی» مجهز شوند. آشنایی معلم با راهبردهای آموزش در رشته تخصصی، یکی از ابزارهای لازم و ضروری برای دستیابی به شایستگی اجتهاد در موقعیت آموزشی است. مسئولیت معلم برای موثرساختن آموزش، موضوعی است که در دیدگاههای مختلف و متعارض آموزش مطرح است و چنین مسئولیتی را معلمان باید در موقعیت‌های متنوع و متغییر آموزشی به انجام رسانند که از سویی نیازمند عمل بر بنیاد دانش و یافته‌های علمی و از سوی دیگر نیازمند انطباق یافته‌های علمی با موقعیت‌های خاص تربیتی است. به همین علت، دانش در باره راهبردهای آموزش و توانایی تبدیل این دانش به عمل در موقعیت‌های آموزشی، ضروری‌ترین «ابزار» معلمان آینده برای هرگونه فعالیت موثر و موفق است. آنچه دانشجومعلمان را برای موثربودن کمک می کند، کسب دانش در باره راهبردهای آموزش در رشته تخصصی به همراه قابلیت‌های تبدیل دانش آموزش به روش‌های تدریس متناسب با موقعیت‌های واقعی بر اساس تجربه‌های شخصی و توان هنری است. در این درس، دانشجومعلمان با انواع راهبردهای آموزش با تشریح مبانی، اصول، مراحل و شرایط بکارگیری راهبردها و نمونه‌های عملی آنها آشنا می‌شوند و توان و تعهد لازم برای فهم و بکارگیری آن دانش را کسب می‌کنند.

مشخصات درس	نام درس: **راهبردهای تدریس**			
نوع درس: کارگاهی تعداد واحد: ۱ زمان درس: ۴۸ ساعت پیشنیاز: اصول و روش‌های تدریس نحوه آموزش: انفرادی	**اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجومعلم قادر خواهد بود:** فهمی مدلل و دارای شواهد تجربی از راهبردهای آموزش در رشته تخصصی خود ارائه کند و چگونگی تدریس بر بنیاد یک راهبرد آموزش در یک موقعیت خاص رشته‌ای را طراحی نماید و از ایده‌های خود برای عمل در آن موقعیت دفاع کند. همچنین، دانشجومعلم در پایان این واحد یادگیری برخی از راهبردهای آموزش رشته تخصصی خود را می‌شناسد و ضمن شناخت برخی منابع معتبر، قادر و متعهد است با بکارگیری روش‌های جستجوی دانش در این حوزه، دانش خود را روزآمد کند.			
	ملاک‌ها	**سطح ۱**	**سطح ۲**	**سطح ۳**
شایستگی اساسی: PK **کد ۲-۲ & ۲-۳** PCK **کد ۳-۳ & ٤-۳**	**- شناخت راهبردهای آموزش**	توانسته است به بیان تعاریفی از راهبرد آموزش و معرفی انواع آن اقدام کند و شرحی از هر راهبرد به استناد منابع درس و گفتارهای کلاس	به تبیین راهبردهای آموزش مدرسه‌ای بر اساس متغییرهای مختلف متمایزکننده آن مبتنی بر منابع علمی اقدام می‌کند و تشریحی به زبان خاص خود	به توسعه دانش مربوط به راهبردهای آموزش با مراجعه به منابع دیگر اقدام می‌کند و بر اساس تاملات خود، طبقه‌بندی دیگری از راهبردها در رشته تخصصی خود تنظیم و از آن دفاع

		ارائه نماید.	ارائه می‌نماید.	می‌کند.
	تولید روش بر بنیاد آموزه-های راهبرد آموزش	توانسته است برای عمل در یک موقعیت، یک راهبرد را معرفی کند و برای دفاع از آن، شرح آنچه در منابع و مباحث درس در ارتباط با موضوع آمده است، مورد استناد است.	بر اساس یک موقعیت خاص به استناد نقش معلم رشته تخصصی و متغییرهای واقعی موقعیت توانسته یک راهبرد متناسب را معرفی کند و از آن با استناد به منابع (مخصوصا منابع خارج از درس) و استدلال شخصی دفاع نماید.	توانسته است خود را در نقش معلم تخصصی متصور شود و بر آن اساس به تصمیم‌گیری در موقعیت‌های واقعی یا فرضی اقدام و به عنوان معلم ایفای نقش حرفه‌ای کند به گونه‌ای که راهبردها را به طور منحصربه‌فرد برای موقعیت خاص تخصصی بکار گرفته است.
	انجام تکالیف	پاسخ‌هایی ارائه کرده که حاصل جستجوی در منابع در دسترس و بازخوانی محدود تجربه شخصی است.	در پاسخ‌های ارائه شده قواعد کلی پاسخگویی پژوهشی رعایت شده و سطحی عمیق از بازخوانی تجربه دیده می-شود که قابل پذیرش است.	پاسخ‌های ارائه شده دارای بنیاد پژوهشی دقیقی است و ضمن بکارگیری زبان مناسب ارائه، از سازماندهی و حتی محتوای بدیع برخوردار است.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

محتوای مورد استفاده این درس در چارچوب زمان شانزده جلسه‌ای آن به شرح ذیل سازمان یافته است:

نوبت	موضوع اصلی	مباحث فرعی
اول	طرح ضرورت و جایگاه موضوع و ایجاد انگیزه جهت پیگیری درس و ارزشیابی تشخیصی و اعلام برنامه درس	شناسایی انتظارات دانشجویان، سنجش نوع نگرش و سطح دانش مربوط، معرفی برنامه و سرفصل درس، تشریح منطق درس و کاربردهای آن برای معلمان، معرفی تکالیف عملکردی و چگونگی ارزیابی از عملکرد دانشجویان بر اساس پیامدها و سطوح عملکرد.
دوم	تشریح چیستی و چرایی راهبرد آموزش	مفهوم‌شناسی و شرح گستره موضوعی راهبردهای آموزش (تاکید بر ارتباطها و تمایزهای راهبرد آموزش با تدریس)، تبیین کارکرد راهبردهای آموزش در فعالیت-های مدرسه‌ای، معرفی انواع طبقه‌بندی‌های راهبردهای آموزش، تشریح چارچوب معرفی راهبردهای آموزش در این درس. **تکلیف ۱:** همه دانشجومعلمان موظفند به بررسی مقایسه‌ای راهبردهایی که در

		کلاس ارائه می‌شود اقدام نمایند و نتیجه را در جلسه هشتم (برای پنج راهبرد دسته اول) و جلسه چهاردهم (برای پنج راهبرد دسته دوم) به صورت شفاهی و در جلسه شانزدهم (همه راهبردهای یازده‌گانه) به صورت کتبی ارائه کنند.
سوم	آموزش مستقیم (مبتنی بر سخنرانی بهبودیافته)	تشریح سابقه بکارگیری، معرفی بنیان‌گذاران، شرح مبانی نظری، معرفی اصول، زمینه‌ها و شرایط بکارگیری، معرفی مدافعان کنونی، تشریح وضعیت کنونی جایگاه راهبرد در ایران و جهان. عملی: گفتگوهای گروهی در باره امکان و چگونگی بکارگیری در مدارس ایران بر اساس مطالعات قبلی. **تکلیف ۲:** دانشجویان به شناسایی یک فیلم مرتبط با یکی از راهبردها اقدام می‌کنند و آن را در جلسه پنجم نمایش می‌دهند.
چهارم	آموزش مباحثه محور (گفتگویی)	تشریح سابقه بکارگیری، معرفی بنیان‌گذاران، شرح مبانی نظری، معرفی اصول، زمینه‌ها و شرایط بکارگیری، معرفی مدافعان کنونی، تشریح وضعیت کنونی جایگاه راهبرد در ایران و جهان. عملی: گفتگوهای گروهی در باره امکان و چگونگی بکارگیری در مدارس ایران بر اساس مطالعات قبلی.
پنجم	آموزش گروه محور	تشریح سابقه بکارگیری، معرفی بنیان‌گذاران، شرح مبانی نظری، معرفی اصول، زمینه‌ها و شرایط بکارگیری، معرفی مدافعان کنونی، تشریح وضعیت کنونی جایگاه راهبرد در ایران و جهان. عملی: گفتگوهای گروهی در باره امکان و چگونگی بکارگیری در مدارس ایران بر اساس مطالعات قبلی. **فعالیت خاص: نمایش فیلم**
ششم	آموزش بهره‌مند از فناوری اطلاعات و ارتباطات	تشریح سابقه بکارگیری، معرفی بنیان‌گذاران، شرح مبانی نظری، معرفی اصول، زمینه‌ها و شرایط بکارگیری، معرفی مدافعان کنونی، تشریح وضعیت کنونی جایگاه راهبرد در ایران و جهان. عملی: گفتگوهای گروهی در باره امکان و چگونگی بکارگیری در مدارس ایران بر اساس مطالعات قبلی. **تکلیف ۳:** شما برای بکارگیری این راهبرد تصمیم دارید چه کوشش‌های را به

		عمل آورید؟
هفتم	آموزش متکی به ظرفیت انتقادی	تشریح سابقه بکارگیری، معرفی بنیان‌گذاران، شرح مبانی نظری، معرفی اصول، زمینه‌ها و شرایط بکارگیری، معرفی مدافعان کنونی، تشریح وضعیت کنونی جایگاه راهبرد در ایران و جهان. عملی: گفتگوهای گروهی در باره امکان و چگونگی بکارگیری در مدارس ایران بر اساس مطالعات قبلی.
هشتم	آزمون یادگیری و بررسی مقایسه‌ای راهبردهای آموزش	برگزاری یک آزمون از مباحث جلسات گذشته به روش مورد نظر مدرس. ایجاد فرصت برای گفتگوی جمعی جهت مقایسه راهبردهای مورد بحث بر اساس تکالیف انجام شده.
نهم	آموزش مشاوره محور	تشریح سابقه بکارگیری، معرفی بنیان‌گذاران، شرح مبانی نظری، معرفی اصول، زمینه‌ها و شرایط بکارگیری، معرفی مدافعان کنونی، تشریح وضعیت کنونی جایگاه راهبرد در ایران و جهان. عملی: گفتگوهای گروهی در باره امکان و چگونگی بکارگیری در مدارس ایران بر اساس مطالعات قبلی. **تکلیف ٤:** دانشجویان به شناسایی یک فیلم مرتبط اقدام می‌کنند و آن را در جلسه دوازدهم نمایش می‌دهند. **فعالیت خاص: گزارش نتایج آزمون و اعلام بازخورد مدرس.**
دهم	آموزش شبکه محور	تشریح سابقه بکارگیری، معرفی بنیان‌گذاران، شرح مبانی نظری، معرفی اصول، زمینه‌ها و شرایط بکارگیری، معرفی مدافعان کنونی، تشریح وضعیت کنونی جایگاه راهبرد در ایران و جهان. عملی: گفتگوهای گروهی در باره امکان و چگونگی بکارگیری در مدارس ایران بر اساس مطالعات قبلی.
یازدهم	آموزش مبتنی بر رای‌گیری کلاسی	تشریح سابقه بکارگیری، معرفی بنیان‌گذاران، شرح مبانی نظری، معرفی اصول، زمینه‌ها و شرایط بکارگیری، معرفی مدافعان کنونی، تشریح وضعیت کنونی جایگاه راهبرد در ایران و جهان. عملی: گفتگوهای گروهی در باره امکان و چگونگی بکارگیری در مدارس ایران بر اساس مطالعات قبلی.

دوازدهم	آموزش مبتنی بر بازی‌های کوتاه	تشریح سابقه بکارگیری، معرفی بنیان‌گذاران، شرح مبانی نظری، معرفی اصول، زمینه‌ها و شرایط بکارگیری، معرفی مدافعان کنونی، تشریح وضعیت کنونی جایگاه راهبرد در ایران و جهان. عملی: گفتگوهای گروهی در باره امکان و چگونگی بکارگیری در مدارس ایران بر اساس مطالعات قبلی. **فعالیت خاص: نمایش فیلم**
سیزدهم	آموزش مبتنی بر یادداشت تحلیلی	تشریح سابقه بکارگیری، معرفی بنیان‌گذاران، شرح مبانی نظری، معرفی اصول، زمینه‌ها و شرایط بکارگیری، معرفی مدافعان کنونی، تشریح وضعیت کنونی جایگاه راهبرد در ایران و جهان. عملی: گفتگوهای گروهی در باره امکان و چگونگی بکارگیری در مدارس ایران بر اساس مطالعات قبلی.
چهاردهم	آزمون یادگیری و بررسی مقایسه‌ای راهبردهای آموزش	برگزاری یک آزمون از مباحث جلسات گذشته به روش مورد نظر مدرس. ایجاد فرصت برای گفتگوی جمعی جهت مقایسه راهبردهای پنج‌گانه بر اساس تکالیف انجام شده.
پانزدهم	آموزش با واگذاری مسئولیت تدریس به شاگردان	تشریح سابقه بکارگیری، معرفی بنیان‌گذاران، شرح مبانی نظری، معرفی اصول، زمینه‌ها و شرایط بکارگیری، معرفی مدافعان کنونی، تشریح وضعیت کنونی جایگاه راهبرد در ایران و جهان. عملی: گفتگوهای گروهی در باره امکان و چگونگی بکارگیری در مدارس ایران بر اساس مطالعات قبلی. **فعالیت خاص: گزارش نتایج آزمون و اعلام بازخورد مدرس.**
شانزدهم	بررسی مقایسه‌ای راهبردهای آموزش	بررسی مقایسه‌ای راهبردهای آموزش بر اساس مبانی نظری، شواهد پژوهشی و الزامات اجرایی و ارزیابی وضعیت آنها در مدارس ایران. **فعالیت خاص: ارائه گزارش کتبی مقایسه راهبردهای آموزش توسط دانشجویان.**

۳. راهبردهای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش‌های کلاس درس با مشارکت همه‌جانبه آموزشگر ـ دانشجو انجام می‌شود. آموزشگر در قالب گفتارهای درسی در نوبت‌های مقرر به معرفی هر یک از راهبردها اقدام می‌کند و دانشجوی این درس موظف است بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازند و در گفتگوهای هر جلسه با آمادگی مشارکت نماید. همچنین، دانشجویان حق دارند به طرح پرسش بپردازند و برای ارائه دیدگاه‌ها یا نتایج حاصل از مطالعات خود با درخواست تعیین وقت قبلی، تا ۱۰ دقیقه در کلاس درس ارائه نظر کنند. در همه جلسات درس، یک مبحث به صورت نظری ارائه می‌گردد و به صورت عملی در باره بکارگیری آن در نظام مدرسه‌ای ایران، بحث و گفتگو می‌شود. درعین‌حال، در جلسات درس ممکن است پرسش‌هایی مطرح شود که به تشخیص آموزشگر یا به درخواست دانشجویان، پاسخگویی به برخی از آنها می‌تواند به صورت شفاهی در جلسه بعد یا به صورت کتبی تا پایان نیمسال انجام و ارائه شود. این قبیل پرسش‌ها می‌تواند برای همه یا برخی از دانشجویان جایگزین تکالیف درس گردد؛ مشروط به آنکه تعداد آنها از ۵۰ درصد تکالیف مقرر درس تجاوز نکند.

٤. منابع آموزشی

- در این درس استفاده از منبع مکتوب الزامی است. استفاده از منابع مکتوب منتشر نشده پس از داوری و تایید شورای گروه آموزشی برای مدت مقرر در همان رشته بلامانع است.
- منابعی که تا پایان سال ۱۳۹۸ برای استفاده در این درس پیشنهاد می‌شود، عبارتند از:

جویس، ب؛ کالهون، ا. و هاپکینز، د. (۱۳۹۱): الگوهای یادگیری: ابزارهایی برای تدریس، ترجمه محمود مهرمحمدی و لطفعلی عابدی. تهران: سمت.

فنسترمیچر، گ. و سولتیس، ج. (۱۳۹۰): رویکردهای تدریس. تهران: مهرویستا.

منبع تکمیلی:

تابر، ر. ت. (۱۳۷۹): الفبای مدیریت کلاس درس: راهبردهایی برای آموزش اثربخش، ترجمه محمدرضا سرکارآرانی، تهران: مدرسه.

٥. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: ارزشیابی پایانی در درس راهبردهای آموزش در قالب یک آزمون مکتوب پایانی صورت می‌گیرد که در آن دانشجویان یادگیری‌ها و تجارب خود از کار عملی، مطالعه منابع و مشارکت در مباحث کلاس درس را بر اساس پرسش-های آموزشگر، ارائه می‌کنند.

ارزشیابی ضمن نیمسال: ارزشیابی ضمن نیمسال از سویی تمام فعالیت‌های بخش عملی درس را شامل می‌شود و از سوی دیگر برای اطمینان از پیشرفت مناسب یادگیری بر اساس زمان‌بندی اعلام شده انجام می‌گیرد و دستاورد هر دو قسمت جهت ارزشیابی نهایی بکارگرفته می‌شود.

ارزشیابی تکالیف: ارزشیابی انجام تکالیف کلاس درس و مشارکت در مباحث با هم لحاظ می‌شود. آموزشگر در مواردی که مصلحت بداند، اجازه می‌دهد تا دانشجویان بر اساس بازخوردهای او به کار پژوهشی به اصلاح آن اقدام کنند.

سهم هر یک از موارد ارزشیابی به شرح زیر محاسبه می‌شود:

ـ پاسخگویی به تکالیف و شرکت فعال در کلاس: ۳۰ درصد امتیاز

ـ آزمون ضمن نیمسال: ۴۰ درصد امتیاز

ـ آزمون پایانی: ۳۰ درصد امتیاز

سایر نکات:

مواردی که توجه به آن در این درس مهم است:

- آمادگی مدام برای گفتگوهای کلاس.
- مشارکت جدی و موثر در مباحث کلاس.
- رعایت نظم حضور و حساسیت به زمان درس.
- رعایت اخلاق پژوهش در انجام تکالیف و در فعالیت عملی.
- مطالعه منابع تکمیلی معرفی شده توسط آموزشگر و سایر منابع مفید.
- ظرافت و زیبائی ظاهری تکالیفی که به صورت مکتوب به آموزشگر تحویل می‌شود.

سرفصل درس « طراحی آموزشی در آموزش زبان و ادبیات فارسی»

۱. معرفی درس و منطق آن

معلمان بایدبتوانند در راستای اهداف نظام آموزشی فرصت های یادگیری نظام‌مندی را طراحی کنند که تفاوت های فردی، علایق و روش های یادگیری دانش آموزان، و نیز تأثیرات بافت و زمینه اجتماعی بر یادگیری را مد نظر قرار داده وبتواند موفقیت یادگیرندگان را تضمین نماید. این امر مستلزم آن است که معلمان طراحی آموزشی را به عنوان یک رویکرد سیستمی بشناسند و بتوانند فرآیند آن را از مرحله شناسایی مسئله تا ارزیابی در یک موقعیت های واقعی تجربه نمایند. در چنین شرایطی معلمان به-جای اجرای طرح های از پیش تعیین شده، خود به خلق موقعیت های یادگیری دست خواهند زد و طرحهای اثربخشی را برای پاسخ به نیاز یادگیرندگان در موقعیت های منحصر بفرد تولید خواهند نمود.

مشخصات درس نوع درس: نظری- عملی تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۴۸ ساعت پیشنیاز: نظریه های یادگیری و آموزش/ برنامه ریزی درسی	نام درس: **طراحی آموزشی** **اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:** مؤلفه های طراحی آموزشی را به صورت نظام مند برای شناسایی، تحلیل، تصمیم گیری، و ارزیابی حل مسئله یادگیری مورد استفاده قرار می دهد.			
شایستگی اساسی: **pck&pk&ck کد ۲-۱&** **۳-۲&۳-۱&۲-۲ ۳-٤&۳-۲&**				
	ملاک‌ها	**سطح ۱**	**سطح۲**	**سطح۳**
	تبیین مساله	مسئله تبیین شده است، اما اطلاعات جمع آوری شده از طریق نیاز سنجی و تحلیل آن از تبیین مسئله پشتیبانی نمی کند.	مسئله تبیین شده است، و اطلاعات جمع آوری شده از طریق نیاز سنجی و تحلیل آن از تبیین مسئله پشتیبانی می کند.	مسئله تبیین شده است، و اطلاعات جمع آوری شده از طریق نیاز سنجی و تحلیل آن از تبیین مسئله پشتیبانی نموده و نشان می دهد که چگونه موقعیت ها و نیاز های متفاوت یادگیرندگان را مورد توجه قرار داده است.
	طراحی	فرایند شناسایی و تبیین مسئله/ مشکل را تا	فرایند شناسایی و تبیین مسئله/ مشکل را تا تعیین	فرایند طراحی آموزشی را در تمامی مراحل به صورت

		تعیین تکالیف یادگیری عملیاتی نموده اما میان مراحل مختلف طراحی ارتباط نظام مندی وجود ندارد.	تکالیف یادگیری عملیاتی نموده و میان مراحل و مؤلفه های طراحی ارتباط نظام مندی وجود دارد.	نظام مند عملیاتی شده و مسئله/ مشکل، روش نیاز سنجی، اهداف آماج، محتوا و تکالیف یادگیری با توجه به تفاوت های فردی از یکدیگر پشتیبانی می نمایند.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: کلیات طراحی آموزشی

تعریف ضرورت و منطق طراحی آموزشی

مراحل طراحی آموزشی(تحلیل،تصمیم گیری، راهبرد، ارزشیابی)

گستره طراحی آموزشی

ارتباط تکنولوژی آموزشی با طراحی آموزشی

ارتباط نظریه های آموزش/ یادگیری با طراحی آموزشی

تکالیف یادگیری:

مطالعه حداقل سه منبع علمی – پژوهشی در زمینه مباحث مطرح شده، تلخیص در قالب مقاله کوتاه و ارائه در کلاس.

فصل دوم: فرایند طراحی آموزشی (تحلیل)

تعریف مسئله/ مشکل

شناسایی و تجزیه و تحلیل منبع مسئله/ مشکل

تجزیه و تحلیل نیازها

روشهای نیازسنجی(الگوی ساندرز، الگوی هوتون، الگوی هناس)

تحلیل نیازهای مربوط به یادگیرندگان

تحلیل نیازهای مربوط به موقعیت

تعیین راه حلهای ممکن

تکالیف یادگیری:

با بکارگیری یکی از روشهای نیازسنجی، نیازهای یکی از گروه ها (معلمان، دانش آموزان، کارکنان، اولیاء) را شناسایی و با تحلیل آن راه حل هایی برای مشکل/ مسئله ارائه دهد.

فصل سوم: فرایند طراحی آموزشی (تصمیم گیری)

تدوین اهداف آماج

بازنگری در اهداف و تعیین اولویت دست یابی به اهداف آماج

مقایسه تحلیل نیازها و اهداف آماج

تبدیل اهداف آماج به اهداف و پیامدهای یادگیری

اهداف آموزشی

محتوای آموزشی

تکالیف یادگیری

تکالیف عملکردی:

۱. با استفاده از گزارش تکلیف عملکردی فصل دوم(تحلیل نیازها و تعیین راه حل مشکل یا مساله) اهداف آماج را اولویت بندی نموده و آنها را به پیامدهای یادگیری تبدیل نماید.
۲. با توجه به اهداف آموزشی تدوین شده، محتوای اصلی و تکمیلی و تکالیف یادگیری با توجه را با توجه به انواع سبک های یادگیری تعیین نماید.

فصل چهارم: فرایند طراحی آموزشی (راهبرد)

بهره گیری از راهبرد در طراحی آموزشی

الف) راهبردهای طراحی آموزشی بر اساس نوع محتوا

طراحی آموزشی ۱) به خاطر سپردن اطلاعات(طراحی/ تعیین رسانه/ نوشتن تمرین و پرسش/ارزشیابی تکوینی/ تعیین طرح مدیریت آموزشی)

طراحی آموزشی ۲) به کار گیری مهارت طبقه بندی مفاهیم (طراحی/ تعیین رسانه/ نوشتن تمرین و پرسش/ ارزشیابی تکوینی/ تعیین طرح مدیریت آموزشی)

طراحی آموزشی ۳) به کارگیری مهارت روش کار(طراحی/ تعیین رسانه/ نوشتن تمرین و پرسش/ ارزشیابی تکوینی/ تعیین طرح مدیریت آموزشی)

طراحی آموزشی ۴) به کار گیری مهارت اصل(طراحی/ تعیین رسانه/ نوشتن تمرین و پرسش/ ارزشیابی تکوینی/ تعیین طرح مدیریت آموزشی)

طراحی آموزشی ۵) درک ارتباط مفهومی (طراحی/ تعیین رسانه/ نوشتن تمرین و پرسش/ ارزشیابی تکوینی/ تعیین طرح مدیریت آموزشی)

طراحی آموزشی ۶) درک ارتباط علت و معلولی (طراحی/ تعیین رسانه/ نوشتن تمرین و پرسش/ ارزشیابی تکوینی/ تعیین طرح مدیریت آموزشی)

طراحی آموزشی ۷) مهارتهای تفکر برتر(طراحی/ تعیین رسانه/ نوشتن تمرین و پرسش/ ارزشیابی تکوینی/ تعیین طرح مدیریت آموزشی)

ب) **راهبردهای طراحی آموزشی بر اساس نیازهای یادگیرندگان**

۱) ویژه دانش آموزان فراگیر

۲) ویژه دانش آموزان تیزهوش

۳)ویژه دانش آموزان با مشکلات عاطفی شدید

ج) راهبردهای طراحی آموزشی بر اساس موقعیت

۱) ویژه کلاسهای چند پایه

۲)ویژه مسائل بومی خاص

تکالیف عملکردی:

دو طرح آموزشی مبتنی بر یکی از راهبردها(محتوا، نیازهای یادگیرندگان و موقعیت) و با در نظر گرفتن مراحل طراحی آموزشی، تهیه نماید.

فصل پنجم:فرایند طراحی آموزشی (ارزشیابی)

منطق ارزشیابی طرح آموزشی(چرا؟ چه موقع؟ به منظور چه هدفی؟ چگونه)

بازنگری توسط متخصص

ارزشیابی تکوینی

ارزشیابی نهایی

ارزشیابی از طرح آموزشی

تکالیف عملکردی

تهیه ملاک ها و سطوح کیفیت طرحهای آموزشی و روش بازنگری طرحهای آموزشی فصل چهارم

ارزیابی نقاط ضعف و قوت طرحهای تهیه شده در کلاس و ارائه بازخورد برای اصلاح آن.

فصل ششم: طراحی تعاملی پیام

تعامل در آموزش

نظامهای تعامل متکی بر انسان

نظامهای تعامل متکی بر چاپ

نظامهای تعامل متکی بر وسایل دیداری- شنیداری

نظامهای تعامل متکی بر رایانه

تکالیف یادگیری:

یک نمونه از گزارش مشاهدات کارورزی را بازنگری کند و آن را بر اساس نظامهای تعامل تحلیل نماید.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

روش مطالعه غیر مستقیم در قالب مطالعه موقعیت و تحلیل نقاد برای شناسایی و تبیین مسئله، تعیین نیاز یادگیرندگان و موقعیت یادگیری، روش مستقیم در مرور منابع علمی در زمینه نظریه های یادگیری، مدل های نیاز سنجی، و مدل های طراحی آموزشی برای طراحی و حل مسئله شناسایی شده است. برای طراحی، تولید و ارزیابی یک نمونه طراحی آموزشی از روش حل مسئله استفاده می شود.

٤. منابع آموزشی

کتاب ها:

۱. راهبردها و فنون طراحی آموزشی، لشین، پولاک و رایگلوث. ترجمه هاشم فردانش، انتشارات سمت

۲. اصول طراحی آموزشی، نویسندگان: گانیه، بریگز و ویگر، ترجمه خدیجه علی آبادی، نشر دانا
۳. طراحی نظامهای آموزشی، نویسنده: رمی زفسکی، ترجمه هاشم فردانش، انتشارات سمت
٤. نیازسنجی برنامه ریزی درسی مدرسه محور، نویسندگان: فتحی واجارگاه، آقازاده و ابوالقاسمی. انتشارات بال

مقالات:

٥. مقاله: شناسایی الگوی طراحی آموزشی مطلوب برای آموزش های صنعتی، نویسندگان: هاشم فردانش و مرتضی کرمی. نشریه مطالعات برنامه درسی. سال ۱۳۸۷، شماره ۸
٦. مقاله: طراحی آموزشی از منظر رویکردهای رفتارگرایی، شناخت گرایی و ساخت گرایی، نویسنده: هاشم فردانش، نشریه علوم انسانی دانشگاه الزهرا، زمستان ۱۳۷۶ و بهار ۱۳۷۷
۷. مقاله: نقد و بررسی دو دیدگاه سیستمی و ساخت گرایی در طراحی آموزشی ، نویسنده هاشم فردانش، نشریه مدرس علوم انسانی . پاییز ۱۳۷۸

i. Disigning Effective Hnstruction , Morroson, Ross & Kemp

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری ۵ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری و فعالیت های عملکردی پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت های گروهی ۵ نمره

کارتولیدی: مجموعه تکالیف عملکردی فردی و گروهی ۱۰ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «طراحی واحد یادگیری در آموزش زبان و ادبیات فارسی»

۱. معرفی درس و منطق آن

معلمان باید بتوانند در راستای اهداف نظام آموزشی فرصت های یادگیری نظامندی را طراحی کنند که تفاوت های فردی، علایق و روش های یادگیری دانش آموزان، و نیز تأثیرات بافت و زمینه اجتماعی بر یادگیری را مد نظر قرار داده و بتواند موفقیت یادگیرندگان را تضمین نماید. این امر مستلزم آن است که معلمان طراحی آموزشی را به عنوان یک رویکرد سیستمی بشناسند و بتوانند فرآیند آن را از مرحله شناسای مسئله تا ارزیابی در یک موقعیت های واقعی تجربه نمایند. در چنین شرایطی معلمان بجای اجرای طرح های از پیش تعیین شده، خود به خلق موقعیت دست خواهند زد و طرحهای اثربخشی را برای پاسخ به نیاز یادگیرندگان در موقعیت های منحصر بفرد تولید خواهند کرد.

مشخصات درس نوع درس: عملی تعداد واحد: ۱ زمان درس: ۳۲ ساعت پیشنیاز: طراحی آموزشی	نام درس: **طراحی واحد یادگیری**			
شایستگی اساسی: **pck &pk&ck کد ۲-۱& ۲-۲& ۳-۱ & ۳-۲&٤-۳**	**اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:** با تحلیل برنامه درسی/ استاندارد های محتوا در یک حوزه یادگیری یک واحد یادگیری طراحی، تدوین، اجرا و و بر اساس نتایج ارزیابی آن را مورد بازنگری قرار دهد.			
	ملاک‌ها	**سطح ۱**	**سطح۲**	**سطح۳**
	منطق و اهداف و محتوا	در تبیین چیستی، چرایی و چگونگی منطق واحد یادگیری ارتباط آن ها را با یکدیگر برای مشخص نمودن ماهیت اهداف و محتوای واحد یادگیری تعیین تکلیف نکرده است.	در تبیین چیستی، چرایی و چگونگی منطق واحد یادگیری ارتباط میان اهداف و محتوای واحد یادگیری مشخص شده است.	چیستی، چرایی و چگونگی تبیین شده در منطق واحد یادگیری به وضوح برای اهداف و محتوای واحد یادگیری تعیین تکلیف نموده است.

	طراحی	واحد یادگیری طراحی شده شامل کلیه مؤلفه ها است اما عناصر آن به صورت نظام مند و هماهنگ از یکدیگر پشتیبانی نمی کند.	واحد یادگیری طراحی شده شامل کلیه مؤلفه ها است و عناصر دارای انسجام و هماهنگی است.	واحد یادگیری طراحی شده شامل کلیه مؤلفه ها است و عناصر دارای انسجام و هماهنگی است به گونه ای که منطق واحد یادگیری در هر یک از عناصر انعکاس یافته است.
	نقد و ارزیابی	گزارش اجرای و ارزیابی واحد یادگیری منعکس کننده برخی از نقاط قوت و ضعف برجسته واحد یادگیری است و پیشنهادات منجر به اصلاح/ بهبود واحد یادگیری نمی شود.	گزارش اجرای و ارزیابی واحد یادگیری منعکس کننده نقاط قوت و ضعف واحد یادگیری است و پیشنهادات منجر به ایجاد انسجام و بیشتر واحد یادگیری شده است.	گزارش اجرای و ارزیابی واحد یادگیری منعکس کننده نقاط قوت و ضعف واحد یادگیری است و پیشنهادات منجر به ایجاد انسجام و تأثیر گذاری بیشتر بر نتایج یادگیری دانش آموزان است.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: کلیات طراحی واحد یادگیری

رویکرد برنامه درسی و ارتباط آن ساختار واحد یادگیری

ارتباط واحد های یادگیری در ساختار یک موضوع درس

ارتباط ساختار/مدل و عناصر واحد یادگیری

منطق واحد یادگیری (چرایی)

اهداف/ پیامد های یادگیری (چیستی)

وسعت و توالی واحد یاگیری

فرصت های یادگیری (چگونگی)

تکلیف یادگیری:

چند نمونه واحد های یادگیری را از منظر منطق واحدیادگیری و ارتباط اجزاء آن را با یکدیگر با توجه به منطق آن بررسی و تحلیل و نقش آن را در هماهنگی عناصر واحد یادگری گزارش نماید.

تکلیف عملکردی:

برای یک واحد یادگیری متن منطق آن را با توجه به چیستی، چرای و چگونگی تدوین نماید.

فصل دوم: استاندارد های محتوا و سازماندهی آن

ایده کلیدی

مفاهیم اساسی

ترسیم نقشه مفهومی

حقایق و اطلاعات جزئی

مهارت های اساسی

ترسیم نمودار مهارت ها

ارتباط نقشه مفهومی، نمودار مهارت ها و حقایق و اطلاعات جزئی با پیامد ها

تعیین سطح توانایی دانش آموزان

بازتعریف پیامد های یادگیری

تکلیف عملکردی:

با تحلیل استاندارد های محتوا/ اهداف در برنامه درسی برای آموزش یک ایده کلیدی مفاهیم/ مهارت اساسی مرتبط با آن در برنامه درسی یکی از موضوعات درسی نقشه مفهومی/ نمودار مهارت ها را ترسیم و ارتباط حقایق و اطلاعات جزئی را با آن به نمایش بگذارد.

فصل سوم: سازمان دهنده ها

طبقه بندی پیامد های یادگیری

سازمان‌دهنده مرکزی/ پایه

وابسته به دنیا

وابسته به مفهوم

وابسته به کاوشگری

وابسته به یادگیری

وابست به کاربرد ها

سازمان دهنده آموزشی (ایده کلیدی)

معیار ها (انعطاف، قابلیت، تناسب)

شناسایی عنوان ها

تکلیف عملکردی:

با توجه به نقشه مفهومی/ نمودار مهارت ها روش سازمان دهنده را برای تولید واحد یادگیری مشخص و آن را تبیین نماید.

فصل چهارم: فرصت های یادگیری

انتخاب راهبرد آموزشی اصلی/ کلی

انتظارات عملکردی

پرسش های اساسی

بافت و زمینه فرهنگی/ اجتماعی

دانش و تجربیات پیشین

برانگیختن

سبک های یادگیری

مهارت های فراشناخت

تکالیف یادگیری

نظم منطقی فرصت های یادگیری

تکلیف عملکردی:

با توجه به سازمان دهنده های مشخص شده فرصت های یادگیری را با در نظر گرفتن انتظارات عملکردی، سبک های یادگیری، مهارت های فراشناختی و... طراحی و تولید نماید.

فصل پنجم: ارزشیابی

پیامد های یادگیری و ملاک های سنجش

راهبرد های سنجش

رسمی

غیر رسمی

خود ارزیابی

ارزشیابی توسط همسالان

ارزشیابی توسط معلم

ارزشیابی از واحد یادگیری

چگونه یادگیری را بهبود دهیم؟

تکلیف عملکردی:

۱. پیامد های یادگیری واحد یادگیری طراحی شده را در قالب راهبرد های رسمی و غیر رسمی تدوین نماید.
۲. واحد یادگیری طراحی شده را در یک موقعیت آموزشی اجرا و نتایج ارزشیابی از عملکرد یادگیرندگان را برای اصلاح/ ارتقاء واحد یادگیری مورد استفاده قرار دهد.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

از روش مستقیم برای مطالعه و تحلیل برنامه درسی و سایر منابع علمی برای طراحی واحد یادگیری، و از روش حل مسئله برای طراحی، تولید و ارزیابی یک نمونه واحد یادگیری می شود.

٤. منابع آموزشی

منبع اصلی:-

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری ....

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری و فعالیت های عملکردی پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت-های گروهی ۶ نمره

کارتولیدی: مجموعه تکالیف عملکردی فردی و گروهی ۱۴ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «آزمون‌های تحصیلی و آزمون‌سازی در آموزش زبان و ادبیات فارسی»

۱. معرفی درس و منطق آن

سنجش در برنامه درسی فعالیتی مستمر و برنامه ریزی شده است که نتایج آن، نه تنها انعکاس دهند سطح توانایی های کسب شده از سوی دانش آموزان است بلکه، باید بتواند اطلاعات لازم را برای ارزیابی برنامه درسی ، فرصت های یادگیری و قضاوت حرفه‌ای از سوی معلم تدارک ببیند. توانایی دانشجویان در تهیه طرح سنجش متناسب با اهداف یادگیری و سطوح آن، شیوه تهیه انواع آزمون و بررسی پایایی و اعتبار آن، و نحوه استفاده از آزمون های هنجار شده به آنان کمک می نماید تا متناسب با اهداف برنامه درسی ، موقعیت آموزشی و ویژگی یادگیرندگان از انواع آزمون ها برای ارزیابی سطح توانایی های کسب شده از سوی دانش آموزان استفاده نموده و برای ارتقاء آن برنامه ریزی نمایند.

مشخصات درس نوع درس: نظری- عملی تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۴۸ ساعت پیشنیاز:-	نام درس: **آزمون‌های تحصیلی و آزمون‌سازی در آموزش زبان و ادبیات فارسی**			
شایستگی اساسی: **pck&ck کد ۱-۱&۲-۳-٤&۳-۳& ۳-۱&۱**	**اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:** برای یک موضوع درسی جدول دوبعدی را بر اساس اهداف/ محتوا ی یک درس تدوین نموده و متناسب با ظرفیت های موضوع درسی از انواع ازمون ها برای سنجش عملکرد دانش آموزان در سطوح مختلف استفاده نماید. یافته های پژوهشی/ آزمون های اجرا شده را به جهت پایایی و روایی بررسی و میزان اعتبار یافته ها را با توجه به روش های بکارگرفته شده گزارش کند.			
	ملاک‌ها	**سطح ۱**	**سطح۲**	**سطح۳**
	جدول دو بعدی	در جدول دو بعدی تهیه شده سطوح اهداف/ انواع محتوا مورد توجه قرار گرفته اما رابطه نوع آزمون/ سئوالات با سطوح اهداف/ انواع محتوا در نظر گرفته نشده است.	در جدول دو بعدی تهیه شده سطوح اهداف/ انواع محتوا مورد توجه قرار گرفته اما رابطه نوع آزمون/ سئوالات با سطوح اهداف/ انواع محتوا در نظر گرفته شده است و در این رابطه ماهیت هدف/ محتوا مورد توجه قرار گرفته است.	در جدول دو بعدی تهیه شده سطوح اهداف/ انواع محتوا مورد توجه قرار گرفته اما رابطه نوع آزمون/ سئوالات با سطوح اهداف/ انواع محتوا در نظر گرفته شده است و آزمون/سئوالات با توجه به ماهیت هدف/ محتوا از تنوع برخوردار است و امکان پاسخ به تفاوت های فردی را فراهم می کند.

	تجزیه و تحلیل آزمون	در تجزیه و تحلیل گزارش های پژوهشی پایایی و روایی آزمون ها را با یکدیگر مقایسه نموده اما ارتباط آن را با نتایج پژوهش گزارش نکرده است	در تجزیه و تحلیل گزارش های پژوهشی پایایی و روایی آزمون ها را با یکدیگر مقایسه نموده وارتباط آن را با نتایج پژوهش گزارش کرده است	در تجزیه و تحلیل گزارش های پژوهشی پایایی و روایی آزمون های مورد استفاده را با توجه به نتایج پژوهش گزارش نموده و پیشنهادات اصلاحی برای استفاده از آزمون ها یا بالا بردن میزان پایایی و روایی را نیز ارائه نموده است.
	آزمون عملکردی	طراحی آزمون عملکردی با رعایت ویژگی ها صورت گرفته است اما برای تفسیر نتایج نتوانسته است ملاک ها و سطوح عملکرد را به صورت واضح تبیین و نتایج را بر اساس آن تفسیر نماید.	طراحی آزمون عملکردی با رعایت ویژگی ها صورت گرفته است و در تفسیر نتایج ملاک ها و سطوح عملکرد را به صورت واضح تبیین و نتایج را بر اساس آن تفسیر نموده است.	طراحی آزمون عملکردی با رعایت ویژگی ها صورت گرفته است و برای تفسیر نتایج ملاک ها و سطوح عملکرد را به صورت واضح تبیین نموده و تفسیر نتایج نشان دهنده لحاظ نمودن تفاوت های فردی در سطح بندی عملکرد دانش آموزان است.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: دسته بندی آزمون ها

مفاهیم پایه
انواع آزمون ها از نظر:
ساخت (استاندارد – معلم ساخته)
اجرا (فردی- گروهی)، زمان اجرا(تشخیصی، تکوینی و پایانی یا دسته بندی: قبل، ابتدا، حین و پایان تدریس)
کاربرد (پیشرفت تحصیلی، استعداد، هوش، شخصیت، رغبت و ...)، هدف (سرعت- قدرت)
پوشش اهداف (طبقه بندی اهداف)
تصحیح (عینی- ذهنی)
وابستگی به فرهنگ (وابسته و ناوابسته)
فعالیت آزمودنی (شفاهی، مداد-کاغذی، عملی)

تکالیف یادگیری:

چند مقاله علمی پژوهشی در خصوص انواع آزمون ها را مطالعه و نقاط قوت و ضعف هر یک را در قالب یک مقاله کوتاه به همراه نقد و نظر شخصی ارائه نماید.

فصل دوم: طرح ریزی آزمون

بودجه بندی محتوای آموزشی:
برپایه اهداف
سرفصل ها
ساخت جدول دو بعدی اهداف و سئوالات/ آزمون ها
ساخت جدول دو بعدی سرفصل ها و سئوالات/ آزمون ها
تهیه جدول مشخصات/ صفات (ویژگی ها) برای سنجش نگرش ها

تکالیف عملکردی:

دو نمونه جدول بودجه بندی یکی بر اساس اهداف و دیگری بر اساس سرفصل ها را برای یک موضوع درسی تهیه و مشخص نماید از چه نوع آزمون هایی/سئوالاتی برای ارزشیابی اهداف و محتوا استفاده می کند. توصیه: کلاس بر روی موضوعات و درس های مختلف جدول دو بعدی را تهیه کنند.

فصل سوم: تجزیه و تحلیل آزمون ها

انواع اعتبار، انواع روایی

- محاسبه شاخص های مرکزی و پراکندگی
- بررسی سطح دشواری و تمیز پرسش ها و کل آزمون (برپایه نظریه کلاسیک T=X-E)
- محاسبه اعتبار آزمون
- محاسبه روایی آزمون
- ساخت بانک پرسش

تکالیف یادگیری:

نتایج چند گزارش های علمی در زمینه محاسبه شاخص های آماری، روش های محاسبه پایایی و روایی را مطالعه و با مقایسه روش های بکارگرفته شده در خصوص میزان اعتبار و پایایی آزمون های بکارگرفته شده و نتایج گزارش شده با ساستفاده از شواهد علمی اظهار نظر کند.

تکلیف عملکردی:

نتایج یک آزمون برگزار شده در سطح کلاس درس را از جهت روایی و پایایی نتایج مورد بررسی قرار داده و نتایج آن را به همراه پیشنهادات گزارش کند.

تهیه یک نمونه آزمون برای سنجش یادگیری دانش آموزان در یکی از مباحث درسی، اجرا بررسی میزان پایایی و اعتبار آن

فصل چهارم: روش ها و ابزار های جدید در سنجش

- آزمون کتبی عملکردی
- آزمون شناسایی
- آزمون موقعیت شبیه سازی شده
- نمونه کار
- فهرست وارسی
- مقیاس درجه بندی
- واقعه نگاری
- سنجش رفتار
- پوشه کار
- روش تعیین روایی و اعتبار روش ها/ ابزار های فوق

تکالیف یادگیری:

یک نمونه پوشه کار دانش آموزی را تحلیل و نقاط قوت و ضعف آن را شناسایی و با استفاده از روش های ارائه شده در منابع علمی پوشه کار را حاشیه نویسی و ارائه نماید.

بر اساس جدول دوبعدی تهیه شده در فصل دوم یک نمونه آزمون عملکردی طراحی، اجرا و نتایج آن را گزارش کند.

فصل ششم: آزمون های هنجار شده

مفهوم هنجار(نورم)
انواع نورم (ملی؛ محلی، سنی، کلاسی، درصدی، نمره تراز شده، نمره ۹ بخشی
انتحاب گروه، مراحل ساخت یک آزمون استاندارد هنجار شده
انواع نیمرخ ها، بایدها و نبایدهای استفاده از آزمون های هنجار شده.
آشنایی و به کار بستن یک یا چند ابزار هنجار شده: چون استعداد، هوش، خلاقیت، رغبت، مهارت های زبانی، ریاضی...
اشنایی با آزمون های زبان، ریاضی، علوم در سطح بین المللی

تکلیف یادگیری:

نتایج اجرای آزمون های هنجار شده در سطح ملی یا بین المللی را با مراجعه به مقالات ارائه شده در این زمینه مطالعه و یافته های آن را همراه با اظهار نظر شخصی ارائه کند.

نمونه ای از آزمون های هنجار شده را بر روی یکی گروه از دانش آموزان اجرا و نتایج آن را تحلیل و گزارش کند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

روش مطالعه مستقیم و فردی در مطالعه گزارش های پژوهشی و بررسی میزان اعتبار یافته های پژوهش/ آزمون. از روش حل مسئله برای طراحی، اجرا و تفسیر آزمون عملکردی و از پروژه برای تولید جدول دوبعدی استفاده می شود.

٤. منابع آموزشی

سنجش فرآیند و فرآورده یادگیری، روش های قدیم و جدید، علی اکبر سیف، ۱۳۸۹، نشر دوران.

اندازه گیری، سنجش و ارزشیابی آموزشی، علی اکبر سیف، ۱۳۸۵، نشر دوران.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری ۵ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری و فعالیت های عملکردی پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت های گروهی ۵ نمره

کارتولیدی: مجموعه تکالیف عملکردی فردی و گروهی ۱۰ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «تحلیل محتوای کتاب درسی آموزش زبان و ادبیات فارسی»

۱. معرفی درس و منطق آن

درک دانشجویان نسبت به ملاک هایی که کیفیت مواد آموزشی بر اساس آن مورد ارزیابی قرار می گیرد این امکان را فراهم می کند تا آنان نقاط قوت و کاستی های مواد آموزشی را شناسایی نموده و آن را با اقتضائات محیط یادگیری و نیاز دانش آموزان تطبیق دهند. کسب تجربه در زمینه تحلیل مواد آموزشی زمینه مشارکت در فرآیند تولید مواد آموزشی را آینده افزایش داده و منجر به شکل گیری ظرفیت در سطح مدارس و مناطق آموزشی برای فاصله گرفتن از سیستم متمرکز فعلی در نظام آموزشی و رفتن به سمت کاهش تمرکز می شود.

مشخصات درس نوع درس: نظری- عملی تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۴۸ ساعت پیشنیاز: برنامه ریزی درسی	نام درس: **تحلیل محتوای کتاب درسی** **اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:** با تحلیل ساختار برنامه درسی، میزان همخوانی/سازگاری مواد آموزشی تدوین شده با برنامه درسی را شناسایی و گزارش نماید. با استفاده از روش های کمی و کیفی تحلیل محتوا، موادآموزشی را به جهت تبعیت از ملاک های در دو بعد ظاهری و سازماندهی محتوا مورد ارزیابی قرار دهد.			
شایستگی اساسی: pck **کد ۱-۳& ۲-۳&** **۳-٤**				
	ملاک‌ها	**سطح ۱**	**سطح۲**	**سطح۳**
	تحلیل برنامه درسی	میزان ارتباط میان ساختار برنامه درسی و مواد آموزشی را بدون تحلیل عناصر برنامه درسی و تأثیر آن در سازماندهی مواد آموزشی گزارش نموده است.	ارتباط میان ساختار برنامه درسی و مواد آموزشی را با تحلیل عناصر برنامه درسی و تأثیر آن در سازماندهی مواد آموزشی گزارش نموده است.	ارتباط میان ساختار برنامه درسی و مواد آموزشی را با توجه به سازگاری این عناصر با مواد آموزشی و نقش آن در یادگیری گزارش نموده است.
	روش های تحلیل محتوا	صرفاً از روش های کمی برای تحلیل مواد آموزشی استفاده کرده و این تحلیل را بیشتر بر ویژگی های ظاهری مواد آموزشی متمرکز نموده است.	از روش های کمی و کیفی برای تحلیل مواد آموزشی استفاده کرده و نشان داده است که ارتباط روش و نوع محتوا را مش شناسد اما تحلیل خود	از روش های کمی و کیفی در تحلیل مواد آموزشی استفاده کرده و رابطه روش های تحلیل محتوا را با نوع محتوا و ملاک ها در هر یک از دو بعد مد نظر قرار داده

			برخی از ملاک ها در هر یک از دو بعد را متمرکز نموده است.	است.
	ملاک های تحلیل	تحلیل انجام شده نشان می دهد که نسبت به ملاک های تحلیل محتوا و نقش آن در شکل دادن مواد آموزشی که تأثیر تعیین کننده ای بر یادگیری دارد آگاه نیست.	تحلیل انجام شده نشان می دهد که از ملاک های تحلیل محتوا و تأثیر آن در شکل دهی مواد آموزشی که از یادگیری عمیق پشتیبانی می کند آگاه است.	تحلیل انجام شده نشان می دهد که از ملاک های تحلیل محتوا و تأثیر آن در سازماندهی مواد آموزشی بر اساس جهت گیری های برنامه درسی آگاه است.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: ساختار برنامه‌های درسی

۱- رویکرد برنامه درسی
۲- اهداف برنامه
۳- اصول حاکم برانتخاب و سازماندهی محتوا
۴- روش‌های یاددهی – یادگیری
۵- روش های ارزش‌یابی
۶- مواد آموزشی در برنامه درسی

تکلیف یادگیری:

مطالعه منابع برنامه ریزی درسی (مقالات کتاب ها) و پژوهش های انجام شده در زمینه تحلیل محتوای کتاب های درسی و تهیه گزارشی از نقش مواد آموزشی/ نقاط قوت و ضعف در یادگیری دانش آموزان. مطالعه مشارکت معلمان در طراحی و تدوین مواد آموزشی در سایر کشور ها.

تکلیف عملکردی:

ساختار یک نمونه برنامه درسی را به جهت نقش هر یک از عناصر در سازماندهی مواد آموزشی بررسی نماید و گزارش نماید.

فصل دوم: روش های تحلیل محتوا

- مفاهیم، اصول و تکنیک‌های تحلیل محتوا
- روش های کمی در تحلیل محتوا

- مراحل روش تحلیل کمی
- اعتبار یافته ها
- روش های کیفی در تحلیل محتوا
- مراحل روش تحلیل کیفی
- اعتبار یافته ها

تکلیف یادگیری:

۱. مطالعه حداقل دو گزارش پژوهشی در زمینه تحلیل محتوای مواد آموزشی (کتاب، فیلم، مقاله نرم افزار و..) و نحوه استفاده از روش های کمی و کیفی در تحلیل مطالعه و نظر خود را در مورد یافته های هر یک از این دو روش در شناسایی نقاط قوت و ضعف محتوا به همراه پیشنهادات ارائه کند.

تکلیف عملکردی:

یک نمونه از مواد آموزشی را انتخاب و با استفاده از روش های کمی و کیفی آن را تحلیل و یافته ها را گزارش نماید.

فصل سوم: تحلیل محتوای مواد آموزشی

تحلیل یکی از موضوعات درسی در دو بعد ظاهری و سازماندهی محتوا.

- مقوله های مورد بررسی در بعد ظاهری:
  - صفحه آرایی
  - قلم و فونت
  - تصاویر گرافیکی و پویا نمایی
  - جداول و نمودار ها
  - ویژگی های فنی
- مقوله های مورد بررسی در بعد سازماندهی محتوا:
  - توالی
  - اعتبار
  - تعادل
  - پوشش اهداف
  - فرصت ها و تکالیف یادگیری
  - راهبرد های آموزش
  - راهبرد های ارزشیابی

تکلیف عملکردی:

دانشجو می تواند یکی از موضوعات درسی را انتخاب نموده و در مرحله اول ارتباط مواد آموزشی با عناصر برنامه درسی و چگونگی تحقق آن را مورد بررسی قرار دهد. در مرحله دوم نیز هر یک از مواد آموزشی را بر اساس ملاک ها درهر یک از دو بعد سازماندهی محتوا و ویژگی های ظاهری مورد بررسی قرار می دهد. تحلیل های انجام شده به جهت استفاده از روش های کمی و کیفی و ملاک های هر یک از دو روش به صورت گروهی مورد نقد و بررسی قرار می گیرد.

۳ . راهبردهای تدریس و یادگیری

مطالعه فردی و تهیه خلاصه نظام مند از منابع علمی در زمینه روش های تحلیل محتوا/ روش های بکارگرفته شده در پژوهش های تحلیل محتوا و ارائه آن در سمینار های کلاسی یا در سطح واحد آموزشی. استفاده از شیوه مشارکتی در ارزیابی فعالیت های فردی و گروهی بر اساس ملاک های تحلیل محتوا. شرکت در سمینار هایی که در محیط آموزشی/ مراکز علمی و اظهار نظر در مورد گزارش های ارائه شده.

٤. منابع آموزشی

منبع اصلی: کوروش فتحی واجارگاه، (۱۳۸۸). اصول و مبانی برنامه ریزی درسی، هولستی، ال–آر(۱۳۸۰). تحلیل محتوا در علوم اجتماعی و اسانی. ترجمه نادر سالار زاده امیر. انتشارات دانشگاه علامه طباطبایی. تهران چاپ دوم.

منبع فرعی: نوریان، محمد (۱۳۸۱). راهنمای عمل تحلیل محتوای رسانه های آموزشی. انتشارات آموزش امیر. چاپ اول.مقالات فصل نامه برنامه درسی و نوآوری های آموزشی در زمینه تحلیل محتوای برنامه های درسی و کتاب های درسی/ مواد آموزشی.

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۵ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها ۵ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۱۰ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش زبان و ادبیات فارسی ۱»

۱.معرفی درس و منطق آن

زندگی بشر در عصر کنونی به گونه‌ای با فناوری اطلاعات و ارتباطات عجین شده است، که برخورداری از ابعاد گوناگونی از سواد از جمله سواد اطلاعاتی، سواد رسانه ای، سواد رایانه، سواد فناوری، سواد دیجیتال، سواد اینترنتی، یک ضرورت در زندگی محسوب می‌گردد. ضرورت توجه به فناوری اطلاعات و ارتباطات موجب گردیده است که آموزش ان در آموزش‌های رسمی وارد گردد. لذا آشنایی و بهره‌مندی از این بعد سواد یکی از نیازهای دانش‌آموزان امروز وشهروندان فردا است. از این‌رو معلمان که وظیفه آماده سازی دانش‌آموزان را برای ورود به عرصه زندگی دارند، خود نیز باید ضمن برخورداری از شایستگی‌ها و سواد لازم در حوزه‌ی فناوری اطلاعات و ارتباطات، از این ظرفیت در آموزش‌های خود بهره گیرند و با تلفیق این فناوری در فرصت‌های یاددهی-یادگیری علاوه بر بهره‌گیری از افزایش و بهبود کارآیی آموزش ، دانش‌آموزان را آموزش دهند که چگونه خود را برای استفاده صحیح از فرصت‌های پیش‌آمده بواسطه این فناوری در زندگی آماده کنند.

مشخصات درس نوع درس: کارگاهی تعداد واحد: ۱ واحد زمان درس: ۴۸ ساعت پیشنیاز: مهارت های هفتگانه	نام درس: **کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش زبان و ادبیات فارسی ۱** **اهداف/ پیامدهای یادگیری:** **جدول شایستگی‌ها دانشجو معلمان در ٦ مولفه ۱- درک ICT در آموزش ، ۲- برنامه درسی و ارزشیابی ، ۳- پداگوژی ، ٤- مهارت‌های فاوا ، ٥-سازمان بندی و مدیریت و ٦- یادگیری حرفه ای معلم در سواد فناوری[۱۲] به شرح جدول زیر می‌باشد.**

ملاک ها	سطح ۱ (سواد فناوری)	سطح ۲ (تعمیق دانش)	سطح ۳ (تولید دانش)
درک ***ICT*** در آموزش	**آگاهی از سیاست‌ها**		
	سطح ۱	**سطح ۲**	**سطح ۳**
	با آگاهی از سیاست‌های ملی، تعدادی راهکار و روش را برای حمایت فعالیت‌های کلاسی رشته خود از این سیاست‌ها، پیشنهاد نماید.	با آگاهی از سیاست‌های ملی، تعدادی راهکار و روش عملیاتی را برای تطابق و حمایت فعالیت‌های کلاسی رشته خود از سیاست‌های فوق، پیشنهاد نماید.	با آگاهی از سیاست‌های ملی، فهرستی از راهکارها و روش‌های عملیاتی ماهرانه را برای تطابق و حمایت فعالیت‌های کلاسی رشته خود از سیاست‌های فوق، پیشنهاد

[۱۲] سواد فناوری : استفاده از فاوا برای یادگیری کارآتر و موثرتر

			نماید.
مهارت‌های فاوا	**ابزارهای پایه**		
	سطح ۱	**سطح ۲**	**سطح ۳**
	عملکرد و نحوه کار تعدادی از سخت افزارها و نرم افزارهای پایه، نرم افزارهای کاربردی تولیدی، مرورگرهای وب، نرم افزارهای ارتباطی، نرم افزارهای ارائه و برنامه‌های کاربردی مدیریت را به همتایان خود نمایش دهد.	ضمن اگاهی از عملکرد و نحوه کار سخت افزارها و نرم افزارهای پایه، نرم افزارهای کاربردی تولیدی، مرورگرهای وب، نرم افزارهای ارتباطی، نرم افزارهای ارائه و برنامه‌های کاربردی مدیریت، سه فعالیت آموزشی مبتنی بر استفاده از آن‌ها را طراحی نماید.	فعالیت‌های آموزشی طراحی شده مبتنی بر استفاده از نرم‌افزارها و سخت افزارهای کاربردی را در حضور گروه همتا تشریح نموده و با کسب نظرات ازریابانه‌ی آن‌ها، طراحی خود را اصلاح نماید.
برنامه درسی و ارزشیابی	**دانش پایه**		
	سطح ۱	**سطح ۲**	**سطح ۳**
	با آگاهی در مورد استانداردهای برنامه درسی رشته درسی خود و راهبردهای استانداردِ ارزشیابی، سه روش برای تلفیق فاوا در برنامه درسی رشته خود را ارائه نماید	با آگاهی در مورد استانداردهای برنامه درسی رشته درسی خود و راهبردهای استانداردِ ارزشیابی، پنج روش برای تلفیق فاوا در برنامه درسی رشته خود را ارائه نماید	با آگاهی در مورد استانداردهای برنامه درسی رشته درسی خود و راهبردهای استانداردِ ارزشیابی، روش‌ها و راه‌های گوناگونی برای تلفیق فاوا در برنامه درسی رشته خود را ارائه نماید
پداگوژی	**تلفیق فناوری**		
	سطح ۱	**سطح ۲**	**سطح ۳**
	با آگاهی در مورد اینکه کجا، باچه کسانی، چه زمانی (چه زمانی نه) و چگونه می‌تواند فاوا را برای فعالیت های کلاسی و ارائه های خود بکار گیرد، حداقل سه مورد از این موارد را در موقعیت‌های یادگیری خاص پیشنهاد نماید.	با آگاهی در مورد اینکه کجا، باچه کسانی، چه زمانی (چه زمانی نه) و چگونه می‌تواند فاوا را برای فعالیت های کلاسی و ارائه های خود بکار گیرد، حداقل ۵ مورد از این موارد را در موقعیت‌های یادگیری خاص پیشنهاد نماید.	با آگاهی در مورد اینکه کجا، باچه کسانی، چه زمانی (چه زمانی نه) و چگونه می‌تواند فاوا را برای فعالیت های کلاسی و ارائه های خود بکار گیرد، فهرستی از این موارد را در موقعیت‌های یادگیری خاص تهیه نماید.

سازمان بندی و مدیریت	**کلاس استاندارد**		
	سطح ۱	**سطح ۲**	**سطح ۳**
	با استفاده از فاوا یک فعالیت را برای کل کلاس (کلاس در قالب یک گروه بزرگ) به گونه‌ای سازمان بندی نماید که همه دانش‌آموزان به طور عادلانه به تجهیزات فراهم شده دسترسی داشته باشند.	با استفاده از فاوا یک فعالیت را گروه‌های کوچک کلاسی به گونه‌ای سازمان بندی نماید که همه دانش‌آموزان به طور عادلانه به تجهیزات فراهم شده دسترسی داشته باشند.	با استفاده از فاوا چندین فعالیت را به صورت فردی به گونه‌ای سازمان بندی نماید که همه دانش‌آموزان به طور عادلانه به تجهیزات فراهم شده دسترسی داشته باشند.
یادگیری حرفه‌ای معلم	**سواد دیجیتال**		
	سطح ۱	**سطح ۲**	**سطح ۳**
	با استفاده از مهارت‌های فناورانه و دانش کافی، حداقل پنج منبع وب مورد نیاز را برای بدست آوردن موضوعات درسی اضافی و دانش پداگوژیکی در جهت یادگیری حرفه‌ای خود شناسایی نموده و فهرستی از آن‌ها تهیه نماید.	با استفاده از مهارت‌های فناورانه و دانش کافی، حداقل ده منبع وب مورد نیاز را برای بدست آوردن موضوعات درسی اضافی و دانش پداگوژیکی در جهت یادگیری حرفه‌ای خود شناسایی نموده و فهرستی از آن‌ها تهیه نماید.	با استفاده از مهارت‌های فناورانه و دانش کافی، منابع وب مورد نیاز متعددی را برای بدست آوردن موضوعات درسی اضافی و دانش پداگوژیکی در جهت یادگیری حرفه‌ای خود شناسایی نموده و فهرستی از آن‌ها تهیه نماید و به گروه همتا ارائه دهد.

۲.فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل۱: درک فاوا در آموزش

شایستگی

آگاهی از سیاست‌ها		
سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
با آگاهی از سیاست‌های ملی، تعدادی راهکار و روش را برای حمایت فعالیت‌های کلاسی رشته خود از این سیاست‌ها، پیشنهاد نماید.	با آگاهی از سیاست‌های ملی، تعدادی راهکار و روش عملیاتی را برای تطابق و حمایت فعالیت‌های کلاسی رشته خود از سیاست‌های فوق، پیشنهاد نماید.	با آگاهی از سیاست‌های ملی، فهرستی از راهکارها و روش‌های عملیاتی ماهرانه را برای تطابق و حمایت فعالیت‌های کلاسی رشته خود از سیاست‌های فوق، پیشنهاد

			نماید.

همسوسازی فعالیت‌های کلاسی مبتنی با فاوا با سیاست‌های ملی نظام آموزشی[۱۳]

- سیاست‌های نظام آموزشی در مورد فاوا
- ویژگی‌های کلیدی فعالیت‌های کلاسی در رشته درسی مربوطه
- چگونگی بکارگیری ویژگی‌های فعالیت‌های کلاسی در جهت اجرای سیاست‌های ملی فاوا

تکالیف یادگیری و عملکردی

دانشجو معلمان:

- در مورد سیاست‌های ملی فاوا بحث نمایند
- در مورد شیوه های متداول فعالیت ها و تمرین‌های کلاسی رشته علمی بحث کلاسی داشته باشند.
- با جستجو در منابع مکتوب و اینترنتی ویژگی‌های فعالیت‌های کلاسی را که بتواند در عمل از سیاست‌های ملی حمایت کند، شناسایی نموده و به صورت دیجیتال در کلاس ارائه و آن‌ها را مورد تحلیل قرار دهد و فهرستی از این فعالیت‌ها را در رشته درسی خود ارائه نماید.

فصل ۲: مهارت‌های فاوا

شایستگی

ابزارهای پایه		
سطح ۱	**سطح ۲**	**سطح ۳**
عملکرد و نحوه کار تعدادی از سخت افزارها و نرم افزارهای پایه، نرم افزارهای کاربردی تولیدی، مرورگرهای وب، نرم افزارهای ارتباطی، نرم افزارهای ارائه و برنامه‌های کاربردی مدیریت را به همتایان خود نمایش دهد.	ضمن اگاهی از عملکرد و نحوه کار سخت افزارها و نرم افزارهای پایه، نرم افزارهای کاربردی تولیدی، مرورگرهای وب، نرم افزارهای ارتباطی، نرم افزارهای ارائه و برنامه‌های کاربردی مدیریت، سه فعالیت آموزشی مبتنی بر استفاده از آن‌ها را طراحی نماید.	فعالیت‌های آموزشی طراحی شده مبتنی بر استفاده از نرم‌افزارها و سخت افزارهای کاربردی را در حضور گروه همتا تشریح نموده و با کسب نظرات ازریابانه‌ی آن‌ها، طراحی خود را اصلاح نماید.

[۱۳] به اسناد بالادستی مراجعه شود.

سخت‌افزارها و نرم‌افزارهای رایج

- معرفی سخت‌افزارهای متداول (تشریح و نمایش ضمن معرفی)
- معرفی پردازشگر لغات (تشریح و نمایش مانند: وارد کردن ، ویرایش ، قالب بندی و چاپ) و یادداشت‌برداری[۱۴]
- معرفی نرم‌افزارهای ارائه و دیگر منابع دیجیتال.
- معرفی نرم‌افزارهای گرافیگی و ترسیمی و عملکرد اساسی آن‌ها (یک بسته نرم افزار ترسیم برای ایجاد یک نمایش ترسیمی ساده توسط مدرس در کلاس استفاده گردد.)
- اینترنت و دنیای گسترده وب WWW، مرورگرها و URL و دسترسی به یک وب سایت
- موتورهای جستجو ،کلید واژهای جستجوی و راهبردهای استفاده از آن‌ها و کلید واژهای جستجوی در رشته علمی
- ایمیل و مکاتبات الکترونیکی پایدار باز کردن حساب کاربری[۱۵]
- ذخیره‌سازهای برخط و برون خط[۱۶]

تکالیف عملکردی و یادگیری

دانشجو معلمان:

- عملکرد اساسی انواع سخت افزارها از قبیل رایانه، لپ تاپ، پرینتر، اسکنر، و دستگاه‌های دستی را نمایش داده و در مورد آن‌ها بحث و گفتگو نمایند.
- وظایف اصلی پردازشگر کلمات در کلاس نمایش و توضیح داده شود.
- با استفاده از وان‌نوت از موارد مورد نیاز یادداشت‌برداری نماید.
- نمایش چگونگی بکارگیری پردازشگر کلمات درفرآیند آموزش بکار گرفته و نمایش داده شود.
- تولید سند متنی با استفاده از پردازشگر کلمات که در آن وظایف پردازشگر لغات را برای تولید یک سند نشان دهد.
- به انتخاب و با استفاده از منابع دیجیتال مربوط به رشته خود یک ارائه تهیه و در کلاس اجرا نمایند و بهبود آن توسط گروه همتا مورد ارزیابی قرار گیرد.
- یک نمایش ترسیمی ایجاد نموده و به اشتراک بگذارند.
- با استفاده از یک مرورگر به یک سایت مردمی دسترسی یابند.
- بکارگیری موتور جستجو را نمایش داده ، در مورد کلید واژهای یک جستجوی ساده بحث شود و یک نمونه جستجو انجام و نتایج نشان داده شود نمایش داده شود
- با استفاده از کلید واژگان رشته خود برای موضوع مورد نظر وب سایت‌ها را جستجو نمایند و در مورد راهبردهای انتخاب کلید واژگان مورد استفاده با گروه بحث نمایند
- چگونگی ایجاد و بکارگیری حساب کاربردی ایمیل نمایش داده و یک حساب کاربری ایمیل ایجاد و تعدادی پیغام های ایمیلی را به همتایان خود در کلاس ارسال نمایند.
- سند متنی ایجاد شده در فعالیت قبلی را به صورت برخط و برون خط در ذخیره سازهای مربوطه ذخیره نماید.

14 Onenote

[۱۵]صندوق‌های پست الکترونیک برخط (مانند یاهو) و برون خط (آت لوک و تاندر برد)، آشنایی با توانایی‌ها و ابزارهای صندوق پست الکترونیک مانند، تعیین قلم و اندازه، راست، میان و چپ چین نمودن، امضاء، ایجاد زمینه، الصاق فایل، ایجاد گروه، مسدود کردن اپسم یا ایمیل های ناخواسته و... ذخیره نامه‌ها و الصاقیات در پوشه‌های صندوق پست الکترونیک.

16 Online and Offline

سخت افزارها، نرم‌افزارهای و سیستم‌عامل‌های آموزشی

- معرفی سخت افزارهای آموزشی و سخت افزارهای خاص رشته
- معرفی نرم افزارهای آموزش، تمرین و تکلیف ، نمایش عملکرد مخصوص رشته درسی و تشریح اهداف در راستای کسب دانش توسط دانش‌آموزان از موضوعات درسی
- معرفی چند نمونه سیستم عامل متن باز[۱۷] آموزشی (در صورت وجود در رشته مورد نظر معرفی گردد)[۱۸]

تکالیف عملکردی و یادگیری

دانشجو معلمان:

- کار با سخت افزارهای آموزشی و سخت افزارهای خاص رشته را نمایش دهند و در مورد قابلیت‌های آن در کلاس بحث نمایند.
- از طریق جستجو در اینترنت سخت افزارهای آموزشی جدیدی را شناسایی و به کلاس معرفی نمایند.
- بسته‌های متنوعی از نرم افزارهای آموزش، تمرین و تکلیف در رشته مربوطه را شناسایی و در کلاس معرفی و نحوه کار را نمایش دهند.
- توضیح و بحث کلاسی در مورد چگونگی کاربرد نرم افزارها برای یک موضوع خاص دانشی توضیح داده شده و در کلاس بحث شود.
- بسته‌های نرم افزاری رشته و تشریح چگونگی استفاده در جهت کسب دانش در رشته و موضوع خاص مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرند و مورد قضاوت قرار گیرند.
- یک نمونه سیستم عامل آموزشی متنایب با رشته درس خود را در کلاس معرفی، نصب و ویژگی‌های آن نمایش داده شود.

کاربرد نرم‌افزارهای آموزشی در برنامه درسی

- تعیین جایگاه بسته‌های نرم افزاری آموزشی و منابع مبتنی بر فاوا در برنامه درسی رشته، (ارزیابی صحت و قرار گیری آن‌ها مطابق با استانداردهای برنامه درسی و تطابق با نیازهای خاص و ویژه‌ی دانش‌آموزان)

تکالیف عملکردی و یادگیری

دانشجو معلمان :

- با جستجو در وب سایت‌ها و کاتالوگ‌ها، نرم افزارهای مناسب برای تهیه LO[۱۹] های رشته خود را شناسایی نموده
- در مورد انطباق استانداردهای برنامه درسی با نرم افزارهای آموزشی رشته مورد نظر بحث نمایند.
- بسته های نرم‌افزاری از نظر صحت مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرند.
- چگونگی ورود نرم‌افزارها و بسته‌های آموزش الکترونیکی در برنامه درسی را مورد تجزیه و تحلیل قرار دهند.
- معیارهای مناسبی برای تجزیه و تحلیل و ارزیابی نرم‌افزارهای آموزشی ارائه دهند.

17 Open source

۱۸ به عنوان نمونه در آموزش ابتدایی : Edubuntu، UKnow4Kids، OLPC، Qimo 4 Kids، Uberstudent، OpenSuse-Edu، Guadalinux-Edu، Fedora Education Spin، Debian-Edu، Ubermix، Sugar، DoudouLinux

19 Learning Object

فصل ۳: برنامه درسی و ارزشیابی

شایستگی

دانش پایه		
سطح ۱	**سطح ۲**	**سطح ۳**
با آگاهی در مورد استانداردهای برنامه درسی رشته درسی خود و راهبردهای استانداردِ ارزشیابی، حداقل سه روش برای تلفیق فاوا در برنامه درسی رشته خود را ارائه نماید	با آگاهی در مورد استانداردهای برنامه درسی رشته درسی خود و راهبردهای استانداردِ ارزشیابی، پنج روش برای تلفیق فاوا در برنامه درسی رشته خود را ارائه نماید	با آگاهی در مورد استانداردهای برنامه درسی رشته درسی خود و راهبردهای استانداردِ ارزشیابی، روش‌ها و راه‌های گوناگون و متنوعی برای تلفیق فاوا در برنامه درسی رشته خود را ارائه نماید

متناسب سازی نرم‌افزارها و برنامه‌های کاربردی با استانداردهای برنامه درسی رشته مربوطه

- استانداردهای برنامه‌های درسی رشته علمی مربوطه
- چگونگی تطابق استانداردها با بسته‌های نرم‌افزاری و برنامه‌های کاربردی ویژه‌ی آن رشته (حمایت استانداردها توسط برنامه‌های کاربردی)
- راهبردها و روش‌های تلفیق فاوا (نرم افزارها و برنامه‌های کاربردی) در برنامه درسی رشته مربوطه

تکالیف عملکردی و یادگیری

دانشجو معلمان:

- تعدای از بسته‌های نرم افزاری ویژه رشته درسی خود را انتخاب نموده و استانداردهای برنامه درسی رشته علمی را که با این بسته نرم‌افزاری مطابقت دارد، را شناسایی نموده
- راهبردهایی را برای تلفیق بسته‌های نرم‌افزاری متفاوت در برنامه درسی مربوطه ارائه دهد.
- در مورد چگونگی و معیارهای حمایت این استانداردها توسط برنامه‌های کاربردی در کلاس بحث نمایند.

فصل ٤ : پداگوژی[۲۰]

شایستگی

تلفیق فناوری		
سطح ۱	**سطح ۲**	**سطح ۳**
با آگاهی در مورد اینکه کجا، باچه کسانی، چه زمانی (چه زمانی نه) و چگونه می‌تواند فاوا را برای فعالیت های کلاسی و ارائه های خود بکار گیرد، حداقل سه مورد از	با آگاهی در مورد اینکه کجا، باچه کسانی، چه زمانی (چه زمانی نه) و چگونه می‌تواند فاوا را برای فعالیت های کلاسی و ارائه های خود بکار گیرد، حداقل ۵ مورد از این	با آگاهی در مورد اینکه کجا، باچه کسانی، چه زمانی (چه زمانی نه) و چگونه می‌تواند فاوا را برای فعالیت های کلاسی و ارائه های خود بکار

[۲۰] پیش نیاز این بخش آگاهی از راهبردهای یاددهی-یادگیری است

این موارد را در موقعیت‌های یادگیری خاص پیشنهاد نماید.	موارد را در موقعیت‌های یادگیری خاص پیشنهاد نماید.	گیرد، فهرستی از این موارد را در موقعیت‌های یادگیری خاص تهیه نماید.	

فاوا در آموزش

- مروری بر رویکردهای یادگیری چهره به چهره، برخط و ترکیبی و موارد کاربرد در رشته درسی
- فاوا و بهبود و تکمیل راهبردهای یاددهی- یادگیری در رشته درسی[۲۱]
- متناسب‌سازی فعالیت‌های فاوا با طرح درس (برای توسعه و بهبود یادگیری دانش موضوع درسی)
- پشتیبانی از آموزش با نرم افزارهای ارائه و منابع دیجیتال

تکالیف عملکردی و یادگیری

دانشجو معلمان:

- در مورد مزایا و محدودیت‌های رویکردهای یادگیری چهره به چهره و برخط در کلاس بحث شود و نتایج بدست آمده با رویکرد ترکیبی مقایسه گردد.
- یک نمونه فعالیت که در آن‌ها کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات فرآیند تدریس در کلاس‌های درس را تکمیل می‌نماید، طراحی نموده و در کلاس درس اجرا نموده و توسط گروه همتایان ارزیابی گردد.
- یک نمونه طرح درس ترکیبی که نرم افزارهای آموزشی، تمرین و تکلیف در آن جای داده شده باشد و یک نمونه طرح درس برخط، طراحی گردد و موارد کاربرد هر کدام در کلاس توضیح داده شود.
- طرح درس‌های مربوطه را بین گروه همتایان به اشتراک گذاشته و پیشنهادات ارائه شده جهت بهبودآن طراحی را دریافت و اعمال نمایند.
- طرح درس بهبود یافته با استفاده از نرم افزارهای ارائه را در کلاس ارائه دهند.
- چگونگی بکارگیری نرم افزارهای ارائه و سایر رسانه های دیجیتال در پشتیبانی از روش سخنرانی نمایش دهند.
- نمونه‌های متنوعی از ارائه‌های آموزشی تقویت شده با فاوا را برای موقعیت‌های یادگیری خاص تهیه نمایند.

فصل ۵: سازمان بندی و مدیریت

شایستگی

کلاس استاندارد		
سطح ۱	**سطح ۲**	**سطح ۳**
با استفاده از فاوا یک فعالیت را برای کل کلاس (کلاس در قالب یک گروه بزرگ) به گونه‌ای سازمان بندی نماید که همه	با استفاده از فاوا یک فعالیت را برای گروه‌های کوچک کلاسی به گونه‌ای سازمان بندی نماید که همه دانش‌آموزان	با استفاده از فاوا چندین فعالیت‌های را به صورت فردی به گونه‌ای سازمان بندی نماید که همه دانش‌آموزان به طور

[۲۱] توضیحات مدرس در مورد اینکه چگونه بکارگیری فاوا و انواع خاص نرم افزار می‌تواند به معلمان کمک نماید یادگیری دانش رشته درسی در دانش‌آموزان را بهبود دهند..

دانش‌آموزان به طور عادلانه به تجهیزات و امکانات فراهم شده، دسترسی داشته باشند.	به طور عادلانه به تجهیزات و امکانات فراهم شده، دسترسی داشته باشند.	عادلانه به تجهیزات و امکانات فراهم شده، دسترسی داشته باشند.	

مدیریت فاوا در کلاس درس

- تلفیق آزمایشگاه رایانه در فعالیت‌های مدوام یادگیری و روش‌های مختلف آزمایشگاه رایانه (برای تکمیل آموزش‌های کلاسی متناسب با رشته درسی)
- چگونگی مدیریت منابع مکمل فاوا (به صورت فردی و یا گروه‌های کوچک دانش آموزی در کلاس درس بدون ایجاد اختلال در سایر فعالیت‌های کلاسی)

تکالیف عملکردی و یادگیری

دانشجو معلمان:

- نمونه هایی از روش‌های مختلف آزمایشگاه رایانه (یا مجموعه‌ای از لپ تاپ های کلاسی) که می‌توانند برای تکمیل آموزش کلاسی مورد استفاده قرار گیرند، طراحی نموده و در مورد آن‌ها بحث نماید و طرح درس‌هایی که شامل استفاده از فعالیت‌های آزمایشگاه رایانه است را طراحی نمایند.
- مثال‌هایی از روش‌های متنوع که منابع فاوای محدود کلاسی می‌توانند به صورت فردی، دو نفری یا گروهی برای تکمیل فرآیند آموزش مورد استفاده قرار گیرند را ارائه و در مورد آن بحث نماید و طرح درس‌هایی را که شامل استفاده از فاوا برای تکمیل فرآیند آموزش کلاسی است، طراحی و تهیه نمایند.

سازمان بندی تجهیزات در کلاس درس

- بررسی قرارگیری و چینش اجتماعی (مناسب و نامناسب) برای بکارگیری فناوری‌های گوناگون (فردی، دو نفره ، گروه‌های کوچک و یا بزرگ متناسب با رشته و سن دانش‌آموزان)

تکالیف عملکردی و یادگیری

دانشجو معلمان:

- فناوری‌های نرم افزاری و سخت افزاری گوناگون را شناسایی نموده و در مورد چینش‌های متناسب دانش‌آموزان برای کاربردهای آموزشی (فردی، دو نفره ، گروه های کوچک و گروه‌های بزرگ) در رشته بحث نمایند.

فصل٦: یادگیری حرفه‌ای معلم

شایستگی

سواد دیجیتال		
سطح ۱	**سطح ۲**	**سطح ۳**
با استفاده از مهارت‌های فناورانه و دانش کافی، حداقل پنج منبع وب مورد نیاز را برای بدست آوردن موضوعات درسی اضافی و دانش پداگوژیکی در جهت یادگیری حرفه‌ای خود شناسایی نموده و	با استفاده از مهارت‌های فناورانه و دانش کافی، حداقل ده منبع وب مورد نیاز را برای بدست آوردن موضوعات درسی اضافی و دانش پداگوژیکی در جهت یادگیری حرفه‌ای خود شناسایی نموده و فهرستی از	با استفاده از مهارت‌های فناورانه و دانش کافی، منابع وب مورد نیاز متعددی را برای بدست آوردن موضوعات درسی اضافی و دانش پداگوژیکی در جهت یادگیری حرفه‌ای خود شناسایی نموده و

فهرستی از آن‌ها تهیه نماید.	آن‌ها تهیه نماید.	فهرستی از آن‌ها تهیه نماید و به گروه همتا ارائه دهد.	

توسعه دانش موضوعی و پداگوژی با استفاده از منابع فاوا

- چگونگی افزایش بهره‌وری حرفه‌ای با استفاده از منابع فاوا و ارائه مثال‌هایی در این مورد (بیان چند نمونه اقدام پژوهی یا مقاله و تجربه در این مورد)
- فاوا منبعی برای کسب دانش موضوعی و دانش پداگوژی (ارائه مثال‌هایی در این مورد مانند موضوعات دانشی جدید و تحولات جدید در دانش پداگوژی)

تکالیف عملکردی و یادگیری

دانشجو معلمان:

- فهرستی از وظایف و کارهای مختلف معلمی که منابع فاوا موجب افزایش راندمان بالاتر آن‌ها می‌شود تهیه نمایند
- چند نمونه از وظایف کلاسی که استفاده از رایانه، لپ تاپ و دستگاه‌های دستی و قابل حمل و نرم افزارهایی مانند پردازشگر لغات، بلاگ‌ها و ویکی‌ها و سایر ابزارهای ارتباطی کمک به افزایش کارایی آن‌ها می‌گردد نمایش دهند.
- در مورد منابع گوناگون فاوا که می‌توانند از آن‌ها برای افزایش دانش موضوعات درسی و دانش پداگوژی استفاده نمایند بحث نمایند.
- اهداف یادگیری حرفه‌ای شخصی خود را شناسایی و تعیین نمایند و طرحی برای استفاده از ابزارهای متنوع فاوا برای نیل به اهداف خود ایجاد نمایند (مانند مرورگرهای وب، فناوری‌های ارتباطی) و طرح را در کلاس به همتایان خود ارائه دهد.

مسائل امنیتی در بکارگیری فاوا و حرفه‌ی معلمی

- شناسایی و مدیریت مسائل امنیتی اینترنت شامل: زورگویی‌های سایبری[۲۲]، انجمن های ارتباطی، مسائل حفظ حریم خصوصی و دزدی اطلاعات، ویروس ها، کلاهبرداری، اسپم، کوکی ها، پاپ آپ. حقوق مالکیت معنوی، کپی رایت، محتواهای نامناسب. شهروندی دیجیتال؛ قوانین و مقررات ایمیل. اخلاق. الزامات قانونی. محرمانه بودن اطلاعات شخصی. مسائل مربوط به رمز عبور، به روز رسانی نرم‌افزارها و برنامه‌های کاربردی و سیستم‌عامل‌ها

تکالیف عملکردی و یادگیری

دانشجو معلمان:

- گزارش‌هایی در مورد هر یک از موارد بالا تهیه و در کلاس ارائه و به بحث بگذارند
- راهبردها و روش‌هایی برای شناسایی، مدیریت و مقابله با مسائل امنیتی را معرفی و بکارگیری یکی از این راهبردها را به صورت عملی نمایش دهند.

مسائل اخلاقی و قانونی در بکارگیری فاوا و حرفه‌ی معلمی

- آشنایی با مسائل قانونی در دسترسی و استفاده از اطلاعات
- مروری بر معیارهای اخلاقی در بهره‌گیری از منابع فاوا (سرقت علمی، قانون مالکیت معنوی و فکری، و قانون Copy Right)

تکالیف عملکردی و یادگیری

دانشجو معلمان:

- با جستجو در اینترنت، شواهدی در مورد پیامدهای عدم رعایت قوانین رایانه‌ای در کلاس ارائه گردد.
- در مورد پیامدهای منفی ومثبت رعایت /عدم رعایت اخلاق در استفاده از منابع فاوا توسط معلم بر دانش‌آموزان بحث شود

[22] ***cyber bullying*** **مانند** ***Ransom wares***

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- سخنرانی–نمایشی
- آزمایشگاه
- پروژه
- کشفی (کاوشکری+ آزمایشگاه) فردی و گروهی
- حل مسئله
- حل خلاق مسئله
- پرسش‌ها و پاسخ‌های هدایت شده و مباحثه
- طوفان مغزی
- و.....

حداقل امکانات سخت و نرم افزاری

- منابع اطلاعاتی مکتوب یا برخط
- شبکه آزمایشگاهی (آزمایشگاه رایانه) مجهز به اینترنت پرسرعت
- دیتا پروژکتور ، صفحه نمایش، رایانه، تخته هوشمند
- انواع رسانه‌های قابل در دسترس
- امکانات لازم برای تهیه رسانه آموزشی مورد نظر مدرس
- نرم افزار بسته آفیس، ورژن‌های جدید (ترجیحا اصلی)
- رایانه با انواع سیستم‌های عامل
- دیتا پروژکتور ، صفحه نمایش، رایانه، تخته هوشمند
- تلفن‌های همراه با انواع سیستم‌های عامل (تلفن‌های دانشجویان)
- نرم افزارهای windows, Mac, Linux
- انواع ذخیره کننده‌های برون خط
- چند رایانه که به اینترنت متصل نباشد و از طریق یکی از شیوه‌های رایج و قابل دسترس قابلیت اتصال به اینترنت را داشته باشد (با خط تلفن (از طرق دایال آپ، $ADSL^{+}$ به صورت lan یا wireless) کارت دیتا، Wimax
- حداقل یک پردازشگر موجود در بازار
- سخت افزارهای داخلی و خارجی و جانبی رایانه
- انواع موبایل، تبلت، لپ‌تاپ و رابط OTG
- نرم‌افزارها، سخت‌افزارها و سیستم‌عامل‌های آموزشی مربوط به رشته
- برای نرم افزارها و سیستم‌عامل‌های مخصوص کودکان استثنایی می‌تواند مواردی چون Vinu[۲۳]x, Deaf Apps[۲۴] (for chat) را پیشنهاد نمود.
- نرم افزارهای

[23] http://distrowatch.com/table.php?distribution=vinux

[24] https://play.google.com/store/apps/details?id=com.successfulmatch.deafs&hl=en (نرم افزارهای مخصوص ناشنوایان در گوگل پلی)

Flash, Photoshop, paint, DVD cutter, sound recorder , sound cutter, concept mapping or mind mapping, Simulators

- امکانات لازم برای راه اندازی شبکه شامل:

Cross cable, Wi-Fi, Bluetooth, Hub, Switch, Router, IPS, IDS, Firewall

- حداقل ۲ رایانه و یا لپ تاپ (در مورد لپ تاپ‌ها مجهز بهBluetooth) برای هر گروه
- فیلم و کلیپ های نمونه در زمینه کاربرد سخت افزار های آموزشی
- بروشورهای معرفی سخت‌افزارها
- نرم افزارهای و سیستم عامل‌های آموزشی گروه‌های مربوطه به انتخاب گروه
- راهنمای نرم‌افزارهای مربوطه
- سخت افزارها و نرم افزارهای لازم برای ضبط و ویرایش صدا و تصویر و فیلم دیجیتال
- نرم‌افزارهای شبیه ساز متناسب با رشته
- نرم‌افزارهای LMS، CMS، LCMS

٤. منابع آموزشی

۱. مهرمحمدی، محمود و نفیسی، عبدالحسین (۱۳۸۳)، تدوین سیاست های راهبردی فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش و پرورش.
۲. علی‌آبادی، خدیجه (۱۳۹۰) مقدمات تکنولوژی آموزشی، تهران، انتشارات دانشگاه پیام نور
۳. محمدی داود، احدیان، محمد، رمضانی، عمران (۱۳۹۰) مقدمات تکنولوژی آموزشی، تهران، آییژ.

٥. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

در ارزشیابی هر واحد درسی دو الی سه نوع ارزشیابی انجام خواهد شد. ۱- ارزشیابی ورودی یا تشخیصی در فاوا ۱ که در بخش مهارت های اساسی فاوا برای تعیین سطح کلاس و استفاده بهینه از زمان به منظور ایجاد و یا تقویت مهارت‌ها صورت می‌گیرد، ۲- ارزشیابی تکوینی که در حین فرآیند آموزش و در طول کلاس انجام می‌گیرد که در هر بخش مواردی به عنوان پیشنهاد در فعالیت‌های عملکردی و یادگیری پیشنهاد شده که می‌توانند بخشی از این ارزشیابی را تشکیل دهند و ۳- ارزشیابی نهایی یا پایانی که پیشنهاد می‌گردد ۱۰ نمره از نمره نهایی به ارزشیابی تکوینی و ۱۰ نمره به پروژه پایانی اختصاص یابد که در اجرای آن دانشجو معلم ملزم به رعایت تمامی موارد مورد آموزش در آن واحد درسی (فاوا ۱ الی ۳) می‌باشد و مدرس مربوطه موضوع آن را با توجه به سال تحصیل دانشجو معلم، دانش و مهارت موضوعی و مهارت حرفه‌ای دانشجو معلم تعیین می‌نماید.

٦. پیوست‌ها

- **شبکه**

شبکه و شبکه سازی

* تعریف شبکه
* دلایل شبکه سازی، مزایا و محاسن ایجاد شبکه
* تاریخچه شبکه
* معرفی بزرگترین شبکه
* سلسه مراتب ایجاد شبکه و مولفه‌های شبکه

* cable, Wifi, Bluetooth, Hub, Switch, Router, IPS, IDS, Firewall, DNS Server, Mail Server

ایجاد یک شبکه کوچک (دو یا سه کاربر) با استفاده از امکانات موجود، Wi-Fi, Bluetooth, cable

شبکه‌های اجتماعی

- **سیستم عامل های دانش‌آموزی**

به عنوان نمونه موارد زیر با هایپر لینک مربوطه آورده شده‌اند.

به عنوان نمونه در آموزش ابتدایی :

Edubuntu ،UKnow4Kids ،OLPC ،Qimo 4 Kids ،Uberstudent ،OpenSuse-Edu ،Guadalinux-Edu ،

Fedora Education Spin ،Debian-Edu ،Ubermix ،Sugar ،DoudouLinux

سرفصل درس «کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش زبان و ادبیات فارسی ۲»

۱.معرفی درس و منطق آن

زندگی بشر در عصر کنونی به گونه‌ای با فناوری اطلاعات و ارتباطات عجین شده است، که برخورداری از ابعاد گوناگونی از سواد از جمله سواد اطلاعاتی، سواد رسانه ای، سواد رایانه، سواد فناوری، سواد دیجیتال، سواد اینترنتی، یک ضرورت در زندگی محسوب می‌گردد. ضرورت توجه به فناوری اطلاعات و ارتباطات موجب گردیده است که آموزش ان در آموزش‌های رسمی وارد گردد. لذا آشنایی و بهره‌مندی از این بعد سواد یکی از نیازهای دانش‌آموزان امروز وشهروندان فردا است. از این‌رو معلمان که وظیفه آماده سازی دانش‌آموزان را برای ورود به عرصه زندگی دارند، خود نیز باید ضمن برخورداری از شایستگی‌ها و سواد لازم در حوزه‌ی فناوری اطلاعات و ارتباطات، از این ظرفیت در آموزش‌های خود بهره گیرند و با تلفیق این فناوری در فرصت‌های یاددهی-یادگیری علاوه بر بهره‌گیری از افزایش و بهبود کارآیی آموزش ، دانش‌آموزان را آموزش دهند که چگونه خود را برای استفاده صحیح از فرصت‌های پیش‌آمده بواسطه این فناوری در زندگی آماده کنند.

مشخصات درس نوع درس: کارگاهی تعداد واحد: ۱ واحد کارگاهی زمان درس: هر واحد ۴۸ پیشنیاز: کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات ۱	نام درس: **کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش زبان و ادبیات فارسی ۲** **اهداف/ پیامدهای یادگیری:** جدول شایستگی‌ها دانشجو معلمان در ۶ **مولفه ۱- درک ICT در آموزش ، ۲- برنامه درسی و ارزشیابی ، ۳- پداگوژی ، ٤- ICT، ٥-سازمان بندی و مدیریت و ٦- یادگیری حرفه ای معلم در سواد فناوری[۲۵] به شرح جدول زیر می‌باشد.**

ملاک ها	سطح ۱ (سواد فناوری)	سطح ۲ (تعمیق دانش)	سطح ۳ (تولید دانش)
درک ICT در آموزش	درک سیاست‌ها		
	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
	با داشتن دانش عمیق از سیاست‌های ملی و اولویت های اجتماعی، درجهت حمایت از این سیاست‌ها، **حداقل ۳ نمونه فعالیت‌هایی کلاسی** (مبتنی بر فاوا) **را طراحی نماید.**	با داشتن دانش عمیق از سیاست‌های ملی و اولویت های اجتماعی، درجهت حمایت از این سیاست‌ها، **حداقل ۳ نمونه فعالیت‌هایی کلاسی (مبتنی بر فاوا) را طراحی و سپس با توجه ارزیابی گروه همتا و خود طراحی مورد نظر**	با داشتن دانش عمیق از سیاست‌های ملی و اولویت های اجتماعی، درجهت حمایت از این سیاست‌ها، **چندین فعالیت کلاسی (مبتنی بر فاوا) را طراحی، اصلاح، و پیاده سازی نماید.**

[۲۵] سواد فناوری : استفاده از فاوا برای یادگیری کارآتر و موثرتر

			را مورد اصلاح قرار دهد.
مهارت‌های فاوا	**ابزارهای پیچیده**		
	سطح ۱	**سطح ۲**	**سطح ۳**
	ضمن آگاهی در مورد انواع ابزارها و برنامه‌های کاربردی ویژه موضوع درسی خود، **یک موقعیت** مسئله محور را طراحی نمایند که در آن با استفاده‌ی منعطفانه‌ی فاوا از جمله منابع شبکه به دانش آموزان در جهت دسترسی به اطلاعات و برقراری ارتباط با کارشناسان خارج از مدرسه برای تجزیه و تحلیل مسئله انتخاب شده کمک نماید.	ضمن آگاهی در مورد انواع ابزارها و برنامه‌های کاربردی ویژه موضوع درسی خود، **یک موقعیت‌های مسئله محور و یک موقعیت پروژه محور** را طراحی نمایند که بتوانند در آن‌ها با استفاده‌ی منعطفانه‌ی فاوا (از جمله منابع شبکه در جهت کمک به همکاری دانش‌آموزان، دسترسی به اطلاعات و برقراری ارتباط با کارشناسان خارج از مدرسه برای تجزیه و تحلیل مسائل انتخاب شده) پروژه‌های فردی و گروهی دانش‌آموزی را پیاده‌سازی نموده و بر آن‌ها نظارت نماید.	ضمن آگاهی در مورد انواع ابزارها و برنامه‌های کاربردی ویژه موضوع درسی خود، **موقعیت‌های متنوع مسئله و پروژه محوری** را طراحی نمایند که بتوانند در آن‌ها با استفاده‌ی منعطفانه‌ی فاوا (از جمله منابع شبکه در جهت کمک به همکاری دانش‌آموزان، دسترسی به اطلاعات و برقراری ارتباط با کارشناسان خارج از مدرسه برای تجزیه و تحلیل مسائل انتخاب شده) پروژه‌های فردی و گروهی دانش‌آموزی پیاده‌سازی نموده و بر آن‌ها نظارت نماید.
برنامه درسی و ارزشیابی	**کاربرد دانش**		
	سطح ۱	**سطح ۲**	**سطح ۳**
	ضمن برخورداری از دانش عمیق در مورد موضوع رشته خود و توانایی بکارگیری منعطفانه‌ی آن در موقعیت‌های گوناگون، با استفاده از فاوا، حداقل **یک مسئله پیچیده** در رشته درسی برای دانش‌آموزان طراحی نماید و **راه حل‌های ارائه شده توسط دانش‌آموزان را در پاسخ به این مسئله مورد ارزیابی قرار دهد.**	ضمن برخورداری از دانش عمیق در مورد موضوع رشته خود و توانایی بکارگیری منعطفانه‌ی آن در موقعیت‌های گوناگون، با استفاده از فاوا، **یک مسئله پیچیده در** رشته درسی برای دانش‌آموزان را به گونه‌ای طراحی نماید که **راه حل (های) ارائه شده برای مسائل، درک دانش‌آموزان از مسئله را مورد اندازه‌گیری قرار دهد.**	ضمن برخورداری از دانش عمیق در مورد موضوع رشته خود و توانایی بکارگیری منعطفانه‌ی آن در موقعیت‌های گوناگون، با استفاده از فاوا، **مسائل پیچیده‌ای** در رشته درسی را برای دانش‌آموزان به گونه‌ای طراحی نماید که **راه حل‌های ارائه شده برای مسائل، درک دانش‌آموزان از مسائل را مورد اندازه‌گیری**

			قرار دهد.
پداگوژی	**حل مسائل پیچیده**		
	سطح ۱	**سطح ۲**	**سطح ۳**
	دو تکلیف مسئله محور (آموزش دانش‌آموز محور) و پروژه‌ی گروهی دانش آموزی مبتنی بر فاوا را تعریف و طراحی نماید **و ضمن طرح مسائل در گروه همتا با استفاده از نظرات ارزیابانه آن‌ها، طراحی خود را مورد اصلاح قرار دهد.**	**دو تکلیف مسئله محور** (آموزش دانش‌آموز محور) و پروژه‌ی گروهی دانش آموزی مبتنی بر فاوا را تعریف و طراحی نموده و **ضمن اصلاح طرح خود، مراحل پیاده‌سازی طرح را تشریح نماید.**	**چندین تکلیف مسئله محور** (آموزش دانش‌آموز محور) و پروژه‌ی گروهی دانش آموزی مبتنی بر فاوا را تعریف و طراحی نماید و **مراحل طراحی، پیاده‌سازی و و ارائه راه حل‌ها توسط دانش‌آموزان در تکالیف مسئله محور و پروژه‌های گروهی را مورد نظارت و ارزیابی قرار دهد.**
سازمان بندی و مدیریت	**گروه‌های مشارکتی**		
	سطح ۱	**سطح ۲**	**سطح ۳**
	یک محیط یادگیری انعطاف پذیری را در کلاس درس طراحی نمایدکه در آن قادر **به تلفیق فعالیت‌های دانش‌آموز محور** و بکارگیری منعطفانه فناوری برای حمایت از این فعالیت باشد.	**یک محیط یادگیری** انعطاف پذیری را در کلاس درس خلق نمایدکه در آن قادر به **تلفیق فعالیت‌های دانش‌آموز محور** و بکارگیری منعطفانه فناوری برای حمایت از این فعالیت **و همکاری گروهی** باشد.	**محیط های یادگیری** انعطاف پذیری را در کلاس درس خلق نمایدکه در آن قادر به تلفیق **فعالیت‌های دانش‌آموز محور و بکارگیری منعطفانه فناوری برای حمایت از این فعالیت‌ها و همکاری گروهی** باشد.
یادگیری حرفه‌ای معلم	**مدیریت و راهنمایی**		
	سطح ۱	**سطح ۲**	**سطح ۳**
	با استفاده از مهارت و دانش لازم **یک پروژه پیچیده** در راستای یادگیری حرفه‌ای را طراحی نماید که در آن‌ها همکاری با سایر معلمان، و استفاده از شبکه ها برای دستیابی به اطلاعات همکاران و	با استفاده از مهارت و دانش لازم **دو پروژه پیچیده** را در راستای یادگیری حرفه‌ای ایجاد و مدیریت نماید که در آن‌ها همکاری با سایر معلمان، و استفاده از شبکه ها برای دستیابی به اطلاعات همکاران و	ب با استفاده از مهارت و دانش لازم **پروژه های پیچیده‌ای** را در راستای یادگیری حرفه‌ای ایجاد و مدیریت نماید که در آن‌ها همکاری با سایر معلمان، و استفاده از شبکه ها برای دستیابی به اطلاعات همکاران و

	کارشناسان خارج مدنظر قرار گرفته شده باشد.	کارشناسان خارج مدنظر قرار گرفته شده باشد.	کارشناسان خارج مدنظر قرار گرفته شده باشد.	

۲.فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

کاربرد فاوا در رشته علمی ۲

فصل۱: درک فاوا در آموزش

شایستگی

درک سیاست‌ها		
سطح ۱	**سطح ۲**	**سطح ۳**
با داشتن دانش عمیق از سیاست‌های ملی و اولویت های اجتماعی، درجهت حمایت از این سیاست‌ها، حداقل ۳ نمونه فعالیت‌هایی کلاسی (مبتنی بر فاوا) را طراحی نماید.	با داشتن دانش عمیق از سیاست‌های ملی و اولویت های اجتماعی، درجهت حمایت از این سیاست‌ها، حداقل ۳ نمونه فعالیت‌هایی کلاسی (مبتنی بر فاوا) را طراحی و سپس با توجه ارزیابی گروه همتا و خود طراحی مورد نظر را مورد اصلاح قرار دهد.	با داشتن دانش عمیق از سیاست‌های ملی و اولویت های اجتماعی، درجهت حمایت از این سیاست‌ها، چندین فعالیت کلاسی (مبتنی بر فاوا) را طراحی، اصلاح، و پیاده سازی نماید.

درک سیاست‌های آموزشی در باره‌ی فاوا در تدریس

- فرصت ها و موانع در اجرای فعالیت‌های مبتنی بر فاوا
- معرفی نمونه‌هایی از مسائل واقعی به هنگام پیاده سازی فعالیت‌های کلاسی رشته درسی مبتنی بر فاوا در مدرسه
- تجزیه و تحلیل مزایا و معایب روش‌های مختلف برای اجرای اهداف سیاست های فاوا

تکالیف عملکردی و یادگیری

دانشجو معلمان:

- یک نمونه از اسناد مربوط به سیاست‌های فاوا را تجزیه و تحلیل نموده و تاثیرات بالقوه آن را بر یادگیرنده و جنبه‌های متفاوت کار معلمان تعیین کنند
- در مورد اصول بکارگیری فاوا در آموزش و پرورش توضیح داده و این اصول را مورد و تجزیه و تحلیل قرار دهند

- در مورد چگونگی جای دادن این اصول در فرآیند آموزش پیشنهاداتی ارائه گردد
- مسائلی که با اجرای این اصول ایجاد می‌گردد مورد تجزیه و تحلیل قرار داده و در مورد چگونگی اداره و نظارت بر مسائل راهکارهایی ارائه دهند.

فصل۲: مهارت‌های فاوا

شایستگی

ابزارهای پیچیده		
سطح ۱	**سطح ۲**	**سطح ۳**
ضمن آگاهی در مورد انواع ابزارها و برنامه‌های کاربردی ویژه موضوع درسی خود، یک موقعیت مسئله محور را طراحی نمایند که در آن با استفاده‌ی منعطفانه‌ی فاوا از جمله منابع شبکه به دانش آموزان در جهت دسترسی به اطلاعات و برقراری ارتباط با کارشناسان خارج از مدرسه برای تجزیه و تحلیل مسئله انتخاب شده کمک نماید.	ضمن آگاهی در مورد انواع ابزارها و برنامه‌های کاربردی ویژه موضوع درسی خود، یک موقعیت‌های مسئله محور و یک موقعیت پروژه محور را طراحی نمایند که بتوانند در آن‌ها با استفاده‌ی منعطفانه‌ی فاوا (از جمله منابع شبکه در جهت کمک به همکاری دانش‌آموزان، دسترسی به اطلاعات و برقراری ارتباط با کارشناسان خارج از مدرسه برای تجزیه و تحلیل مسائل انتخاب شده) پروژه‌های فردی و گروهی دانش‌آموزی را پیاده‌سازی نموده و بر آن‌ها نظارت نماید.	ضمن آگاهی در مورد انواع ابزارها و برنامه‌های کاربردی ویژه موضوع درسی خود، موقعیت‌های متنوع مسئله و پروژه محوری را طراحی نمایند که بتوانند در آن‌ها با استفاده‌ی منعطفانه‌ی فاوا (از جمله منابع شبکه در جهت کمک به همکاری دانش‌آموزان، دسترسی به اطلاعات و برقراری ارتباط با کارشناسان خارج از مدرسه برای تجزیه و تحلیل مسائل انتخاب شده) پروژه‌های فردی و گروهی دانش‌آموزی پیاده‌سازی نموده و بر آن‌ها نظارت نماید.

کاربرد فاوا در طراحی و مدیریت یادگیری مشارکتی و پروژه محور دانش‌آموزان

- معرفی بسته‌های نرم افزاری متن باز متناسب با رشته خود و نرم افزارهای تولید محتوا
- ویژگی منابع وب (صحت مطالب و سودمندی منابع وب) مورد استفاده در یادگیری‌های مسئله محور و پروژه محور در رشته علمی.
- آشنایی با انواع وب‌های آموزشی (I، II و معنایی) و ویژگی‌های (مزایا و محدودیت‌های) هر کدام
- طراحی فعالیت‌های مسئله محور و پروژه محور مبتنی بر یکی از انواع وب
- طراحی مواد آموزشی با استفاده از محیط نوشتاری[۲۶] یا ابزار های خاص برخط

[۲۶] authoring environment مجموعه ابزارهایی برای تولید محتوای دیجیتال یا ساخت نرم افزار

- معرفی شبکه یا نرم افزار مناسب برای مدیریت، نظارت، ارزیابی پیشرفت پروژه‌های گوناگون دانش آموزی
- نقش فاوا در ارتباط و همکاری با دانش‌آموزان، همتایان، والدین و جوامع بزرگتر در جهت پرورش یادگیری دانش‌آموزان.
- شبکه و پشتیبانی از همکاری دانش‌آموزان داخل و خارج از کلاس درس
- موتورهای جستجو، پایگاه‌های داده بر خط و ایمیل منابعی برای یافتن افراد و منابع برای پروژهای مشترک

تکالیف عملکردی و یادگیری

دانشجو معلمان:

- جستجو در مورد بسته‌های نرم افزاری آموزشی را به طور عملی نمایش دهند و چگونگی استفاده از این بسته های متنوع نرم افزاری را در یک موضوع خاص در رشته خود در کلاس نشان دهند.
- در مورد ویژگی‌های هر کدام از منابع آموزشی I ، II و معنایی مزایا و مدودیت‌های آن‌ها برای طراحی فعالیت‌های تعاملی و مشارکتی بحث و گفتگو نمایند.
- یک یا چند فعالیت آموزشی مسئله محور و پروژه محور مبتنی بر یکی از انواع وب را طراحی نمایند و طراحی خود را در کلاس ارائه و با استفاده از نظرات ارزیابانه آن طراحی را اصلاح نمایند.
- در وب سایت‌ها و کاتالوگ ها نرم افزارهای مناسب برای یادگیری مسئله محور و پروژه محور در موضوع زمینه تخصصی خود را جستجو نماید. معیارهای و دستورالعمل های ارزیابی را توسعه داده و انتخاب‌های خود برای موثر بودن در جهت اهداف خاص آموزشی قصد شده توجیه نماید.
- طرز استفاده از محیط نوشتاری یا ابزارهای آن را به نمایش در آورد. به صورت گروهی دانشجویان یک واحد مطالعه در رشته مربوطه را به صورت بر خط طراحی نمایند.
- چگونگی استفاده از نرم افزارهای شبکه‌ای پروژه برای مدیریت، نظارت و ارزیابی پروژه دانش‌آموزی را به نمایش درآورد و داده های پروژه کارهای دانش‌آموزان را در آن وارد کنند.
- در مورد استفاده از محیط‌های ارتباطی و همکاری بر خط توسط معلم برای پشتیبانی از یادگیری دانش‌آموزان بحث شود. دانشجویان در محیط های مذکور یک لاگ را برای خود تهیه نموده، ونتایج چاپی خود را در آن به اشتراک بگذارد و نمونه‌هایی از تعاملات برخط خود را نمایش دهد.
- در مورد مزایای محیط‌های ارتباطی و همکاری برخط که دانش‌آموزان را در انجام پروژه های مشترک کاری و یادگیری پشتیبانی می‌کند بحث نمایند. معلمان یک لاگ را برای خود تهیه نموده، ونتایج چاپی خود را به اشتراک گذاشته و تعاملات برخط دانش آموزان را نمایش دهند.
- در مورد استفاده از موتورهای جستجو، پایگاه‌های داده برخط و ایمیل برای یافتن افراد و منابع برای پروژه‌های مشترک بحث نمایند، جستجوهای خود را در راستای پروژه رشته خود هدایت نمایند، در پروژه مشترک بر خط شرکت و تعامل نمایند، تجربیات خود را در آن جا منعکس نمایند و آن‌ها را با افراد دیگر به اشتراک گذاشته و در مورد آن‌ها بحث نمایند.

فصل۳: برنامه درسی و ارزشیابی

شایستگی

کاربرد دانش		
سطح ۱	**سطح ۲**	**سطح ۳**
ضمن برخورداری از دانش عمیق در مورد موضوع رشته خود و توانایی بکارگیری منعطفانه‌ی آن در موقعیت‌های گوناگون، با استفاده از فاوا، حداقل یک مسئله پیچیده در رشته درسی برای دانش‌آموزان طراحی نماید و راه حل‌های ارائه شده توسط دانش‌آموزان را در پاسخ به این مسئله مورد ارزیابی قرار دهد.	ضمن برخورداری از دانش عمیق در مورد موضوع رشته خود و توانایی بکارگیری منعطفانه‌ی آن در موقعیت‌های گوناگون، با استفاده از فاوا، یک مسئله پیچیده در رشته درسی برای دانش‌آموزان را به گونه‌ای طراحی نماید که راه حل (های) ارائه شده برای مسائل، درک دانش‌آموزان از مسئله را مورد اندازه‌گیری قرار دهد.	ضمن برخورداری از دانش عمیق در مورد موضوع رشته خود و توانایی بکارگیری منعطفانه‌ی آن در موقعیت‌های گوناگون، با استفاده از فاوا، مسائل پیچیده‌ای در رشته درسی را برای دانش‌آموزان به گونه‌ای طراحی نماید که راه حل‌های ارائه شده برای مسائل، درک دانش‌آموزان از مسائل را مورد اندازه‌گیری قرار دهد.

دستیابی به اهداف برنامه‌درسی و ارزشیابی از طریق فاوا

- نقش فاوا در معرفی مفاهیم و فرآیندهای کلیدی رشته درسی
- عملکرد و اهداف بکارگیری بسته‌های نرم افزاری در رشته درسی
- چگونگی افزایش درک دانش‌آموزان از مفاهیم و فرآیندهای کلیدی با بکارگیری بسته‌های مربوطه در محیط‌های داخل و خارج از کلاس (فاوا در نظریه‌های یادگیری)
- دستورالعمل‌های مبتنی بر فاوا در ارزشیابی برای ارزیابی درک دانش‌آموزان از مفاهیم و فرآیندهای کلید برنامه درسی

تکالیف عملکردی و یادگیری

دانشجومعلمان

- در بخشی از برنامه درسی داده شده، مفاهیم و فرآیندهایی که می‌توانند بوسیله فاوا آموزش داده شوند انتخاب شود. (فاوا باید منجر به درک عمیقتر از مفاهیم گردد)
- برای متن آموزشی (متناسب با رشته) داده شده، مفاهیم و فرآیندهایی که می‌توانند با فاوا آموزش داده شوند، شناسایی نمایند.
- تعداد متنوعی از بسته‌های نرم افزاری رشته درسی خود را شناسایی و در کلاس به نمایش در آورند.
- در مورد دستیابی به اهداف برنامه درسی و ارزشیابی از طریق فاوا، با یک کارشناس به صورت برخط در کلاس تعامل و گفتگو ترتیب دهند.
- از موزه‌های مرتبط با رشته خود بازدید برخط در کلاس ترتیب دهند.
- برنامه های شبیه ساز مبتنی بر وب را در کلاس اجرا و در خصوص اینکه چگونه این برنامه‌ها می‌توانند درک دانش‌آموزان از مفاهیم کلیدی موضوعات درسی و کاربرد آن‌ها در حل مسائل پیچیده توسعه دهند، بحث و گفتگو نمایند.
- از طریق جستجو در اینترنت در مورد فاوا در یکی از نظریه‌های یادگیری، یک مقاله علمی و پژوهشی شناسایی و در مورد آن در کلاس بحث و مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرد.
- بسته‌های نرم‌افزاری ویژه موضوعات درسی رشته خود را مورد تجزیه و تحلیل قرار دهند و توضیح دهند که چگونه این بسته ها مفاهیم

و حل مسائل پیچیده در محیط یادگیرنده محور را حمایت می‌کنند.

دستورالعمل‌های استفاده از محصولات فاوا در برنامه درسی

- دستورالعمل‌های دانشی و عملکردی معلمان در استفاده از محصولات فاوا برای افزایش درک دانش آموزان از مفاهیم، مهارت ها و فرآیندهای موضوع کلیدی درسی.

تکالیف عملکردی و یادگیری

دانشجو معلمان:

- در مورد ویژگی‌های واکنش دانش‌آموزان در سال‌های مختلف آموزش و کیفیت و ویژگی محصولات فاوا ویژه‌ی سن و موضوع درسی خاص بحث شود.
- دستورالعمل‌هایی که از این ویژگی‌ها تبعیت می کنند و آن‌ها را توسعه و بهبود می‌دهند، ارائه دهند.
- دستورالعمل‌های ارائه شده در کلاس ارزیابی شده و پیشنهاداتی برای بهبود آن‌ها ارائه گردد.
- برای متن آموزشی و اهداف ارزشیابی (متناسب با رشته) داده شده، دستورالعمل‌های مبتنی بر فاوا طراحی کنند.
- برای محصولات فاوا دستورالعمل‌هایی را تهیه نموده و در فرآیند آموزش بکار گیرند. (به عنوان نمونه دستورالعملی برای ارائه گزارش‌های دانش‌آموزی از نتایج آزمایش شیمی)

ارزشیابی مبتنی بر فاوا

- ارزشیابی مبتنی بر فاوا (بر خط و برون خط) و بررسی دیدگاه‌های مربوطه
- ویژگی‌های ارزشیابی های مبتنی بر فاوا
- معرفی ابزارهای ارزشیابی مبتنی بر فاوا
- راهبردهای طراحی آزمون‌های مبتنی بر فاوا

تکالیف عملکردی و یادگیری

دانشجومعلمان

- ابزارهای ارزشیابی فاوای در اختیار قرار داده شده، را ازمنظر این که کدامیک برای ارزیابی مهارت‌های سطوح بالاتر (از جمله مهارت‌های حل مسئله، تفکر انتقادی، و ..)و درک بنیادی از مفاهیم کلیدی مناسب هستند مورد تجزیه و تحلیل قرار دهد.
- برای متن آموزشی و اهداف مهارت ارزشیابی (متناسب با رشته) داده شده، یک ابزار مناسب را شناسایی نمایند.
- برای موضوعی در برنامه درسی دستورالعمل های مبتنی بر فاوا برای ارزشیابی را طراحی نماید که در آن درک دانش آموزان از مفاهیم و فرآیندهای کلیدی برنامه درسی مورد ارزیابی قرار گیرد.
- در مورد دیدگاه‌های حاکم بر ارزشیابی مبتنی بر فاوا (برخط و برون خط) در کلاس بحث کنند و مزایا و محدودیت‌های آن‌ها را مورد تجزیه و تحلیل قرار دهند.
- یک نمونه آزمون برخط و برون خط برای یک موضوع در رشته خود طراحی نموده و آن را در کلاس ارائه نموده تا مورد ارزیابی قرار گیرد و اصلاحات لازم را با توجه به بازخوردها انجام دهند.

شایستگی

حل مسائل پیچیده		
سطح ۱	**سطح ۲**	**سطح ۳**
دو تکلیف مسئله محور (آموزش دانش‌آموز محور) و پروژه‌ی گروهی دانش آموزی مبتنی بر فاوا را تعریف و طراحی نماید و ضمن طرح مسائل در گروه همتا با استفاده از نظرات ارزیابانه آن‌ها، طراحی خود را مورد اصلاح قرار دهد.	دو تکلیف مسئله محور (آموزش دانش‌آموز محور) و پروژه‌ی گروهی دانش آموزی مبتنی بر فاوا را تعریف و طراحی نموده و ضمن اصلاح طرح خود، مراحل پیاده‌سازی طرح را تشریح نماید.	چندین تکلیف مسئله محور (آموزش دانش‌آموز محور) و پروژه‌ی گروهی دانش آموزی مبتنی بر فاوا را تعریف و طراحی نماید و مراحل طراحی، پیاده‌سازی و و ارائه راه حل‌ها توسط دانش‌آموزان در تکالیف مسئله محور و پروژه‌های گروهی را مورد نظارت و ارزیابی قرار دهد.

طراحی و پیاده‌سازی فعالیت‌های یادگیری مشارکتی و پروژه محور مبتنی بر فاوا با تمرکز بر مسائل واقعی زندگی

- نقش یادگیری پروژه‌محور مبتنی بر فاوا و ایجاد در توسعه تعاملات اجتماعی و تفکر در دانش‌آموزان از طریق بکارگیری مفاهیم و فرآیندها و مهارت‌های کلیدی در حل مسائل واقعی
- چگونگی طراحی مسائل پیچیده و مسائل زندگی واقعی (که با کمک موضوعات کلیدی درسی قابل حل هستند) در پروژه‌های دانش‌آموزی با استفاده از منابع فاوا
- ویژگی‌های طراحی، واحد طرح درس مشارکتی و پروژه محور مبتنی بر فاوا
- معرفی ابزارهای متن باز و برنامه‌های کاربردی موضوعات ویژه برای فعالیت های کلاسی که قدرت استدلال، گفتگو، مشارکت و حل مسائل پیچیده را در دانش‌آموزان تقویت می‌نماید.
- داستان و بازی‌های دیجیتال و شبیه سازی یکی از روش‌های مناسب برای پیاده‌سازی تکالیف مسئله محور و پروژه‌های گروهی

تکالیف عملکردی و یادگیری

دانشجو معلمان:

- در مورد چگونگی بکارگیری فاوا و انواع ویژه نرم افزارهایی که می‌تواند درک دانش‌آموزان و بکارگیری علمی دانش رشته مربوطه را حمایت کند بحث نموده
- در یک ارائه کلاسی راه‌هایی که در آن‌ها یادگیری پروژه محور می‌تواند مورد حمایت شود شرح داده شود.
- نمونه‌های مختلفی در این خصوص تولید نموده و پس از ارائه نمونه‌ها در کلاس در باره‌ی آن‌ها در کلاس بحث شود (به عنوان نمونه شناسایی راه‌های حفاظت از سامانه‌های اکولوژی با استفاده از وب و مفاهیم کاربردی)
- از طریق ارتباط و گفتگو برخط کلاسی با کارشناسان مربوطه همکاری نمایند.
- با جستجو در اینترنت برای اهداف یادگیری داده شده، مسائل زندگی واقعی مناسبی انتخاب شود.

- با توجه به مسائل واقعی داده شده، در فرآیند طراحی فعالیت‌های پروژه محور فاوا را در آن تلفیق نمایند.
- برای مسائل واقعی زندگی منتخب، روش‌های مناسب مبتنی بر فاوا برای معرفی آن‌ها به دانش‌آموزان ارائه دهند.
- راهبردهای یاددهی- یادگیری گوناگون را که در فعالیت‌های یادگیری مورد استفاده قرار می گیرند، توصیف نموده و توضیح دهند که فاوا چگونه می‌تواند در آن‌ها تلفیق گردد.
- طراحی و یا شناسایی یک داستان و بازی دیجیتال و یا شبیه‌سازی برای حل مسائل پیچیده و واقعی زندگی و یا فعالیت‌های پروژه محور، ارائه سناریو در کلاس و نقد و ارزیابی آن

فصل۵ : سازمان بندی و مدیریت

شایستگی

گروه‌های مشارکتی		
سطح ۱	**سطح ۲**	**سطح ۳**
یک محیط یادگیری انعطاف پذیری را در کلاس درس طراحی نمایدکه در آن قادر به تلفیق فعالیت‌های دانش‌آموز محور و بکارگیری منعطفانه فناوری برای حمایت از این فعالیت باشد.	یک محیط یادگیری انعطاف پذیری را در کلاس درس خلق نمایدکه در آن قادر به تلفیق فعالیت‌های دانش‌آموز محور و بکارگیری منعطفانه فناوری برای حمایت از این فعالیت و همکاری گروهی باشد.	محیط های یادگیری انعطاف پذیری را در کلاس درس خلق نمایدکه در آن قادر به تلفیق فعالیت‌های دانش‌آموز محور و بکارگیری منعطفانه فناوری برای حمایت از این فعالیت‌ها و همکاری گروهی باشد.

مدیریت و سازمان‌بندی منابع فیزیکی، انسانی و زمان برای تلفیق فاوا در محیط یادگیری

- سازمان بندی رایانه‌ها یا سایر منابع دیجیتال در کلاس درس (به منظور پشتیبانی و تقویت فعالیت های یادگیری و تعاملات اجتماعی)
- شبکه و شبکه‌سازی (از طریق کابل، Wifi، Blutooth و...) در کلاس درس [۲۷]
- چگونگی مدیریت فعالیت‌های یادگیری پروژه محور دانش آموزان در محیط‌های مبتنی بر فناوری

تکالیف عملکردی و یادگیری

دانشجو معلمان:

- به طور عملی در یک کلاس چینش‌های متفاوت رایانه و سایر منابع دیجیتال را برحسب این که هر کدام‌یک از آن‌ها شرکت و تعاملات دانش‌اموزان را حمایت نموده یا ممانعت‌می‌نماید را بیازماید. یک نوع چینش را طراحی نموده و در مورد منطق خود

[۲۷] به پیوست مراجعه شود.

برای این طراحی بحث نماید.

- با استفاده از امکانات موجود در کلاس یک آزمایشگاه فاوا در کلاس ایجاد کنند.
- در مورد روش‌های مدیریت فعالیت های کلاسی پروژه محور دانش‌آموزی درضمن انجام یک پرورژه بحث نمایند. درمورد طرح درس خود بر حسب مدیریت کلاسی با تمرکز روی مزایا و معایب چینش‌های گوناگون رایانه و منابع دیجیتال بحث نمایند.

فصل٦: یادگیری حرفه‌ای معلم

شایستگی

مدیریت و راهنمایی		
سطح ۱	**سطح ۲**	**سطح ۳**
با استفاده از مهارت و دانش لازم یک پروژه پیچیده در راستای یادگیری حرفه‌ای را طراحی نماید که در آن‌ها همکاری با سایر معلمان، و استفاده از شبکه ها برای دستیابی به اطلاعات همکاران و کارشناسان خارج مدنظر قرار گرفته شده باشد.	با استفاده از مهارت و دانش لازم دو پروژه پیچیده را در راستای یادگیری حرفه‌ای ایجاد و مدیریت نماید که در آن‌ها همکاری با سایر معلمان، و استفاده از شبکه ها برای دستیابی به اطلاعات همکاران و کارشناسان خارج مدنظر قرار گرفته شده باشد.	ب با استفاده از مهارت و دانش لازم پروژه های پیچیده‌ای را در راستای یادگیری حرفه‌ای ایجاد و مدیریت نماید که در آن‌ها همکاری با سایر معلمان، و استفاده از شبکه ها برای دستیابی به اطلاعات همکاران و کارشناسان خارج مدنظر قرار گرفته شده باشد.

استفاده از منابع دیجیتال و همکاری برخط برای یادگیری حرفه‌ای

بررسی نقش فاوا در:

- اشتراک منابع برای پشتیبانی از فعالیت‌ها و یادگیری حرفه‌ای
- دسترسی به کارشناسان بیرون از محیط کار و جوامع یادگیری به منظور پشتیبانی از فعالیت‌ها و یادگیری حرفه‌ای خود
- مدیریت، تجزیه تحلیل، تلفیق و ارزیابی اطلاعات به منظورحمایت از یادگیری حرفه‌ای

تکالیف عملکردی و یادگیری

دانشجو معلمان:

- در مورد منابع اطلاعاتی برخط گوناگون و استفاده از سایر منابعی که می‌توانند یادگیری حرفه‌ای را حمایت نمایند بحث نمایند.
- جستجوهای بر خط خود را برای مواد آموزشی در جهتی که اهداف یادگیری حرفه‌ای آنان را حمایت می‌کند هدایت نمایند
- نتایج این جستجو را به اشتراک گذاشته و در مورد آن بحث نمایند و برای اجرای ان برنامه ریزی نمایند.
- در مورد منابع گوناگون کارشناسی برخط و جوامعی که می‌تواند یادگری حرفه‌ای را حمایت کنند بحث نمایند. ملزم به انجام

تحقیقات برخط خود برای یافتن چنین کارشناسان و جوامعی باشند. با کارشناسان ارتباط برقرار نموده و در این جوامع شرکت نموده و سپس مباحثات و نتایج فعالیت‌های خود در این زمینه را به اشتراک بگذارند.

- در مورد اهمیت توسعه مهارت‌های مدیریت دانش مربوطه در جهت تجزیه و تحلیل منابع بر خط بحث نمایند و آن‌ها در فغالیت‌ها خود تلفیق نمایند و کیفیت آن‌ها را مورد ارزیابی قرار داده. دانشجو معلمان نمونه هایی از فعالیت‌های خود را در این مورد توصیف نموده و به نمایش در آورده و در مورد آن بحث نمایند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- سخنرانی-نمایشی
- آزمایشگاه
- پروژه
- کشفی (کاوشکری+ آزمایشگاه) فردی و گروهی
- حل مسئله
- حل خلاق مسئله
- پرسش‌ها و پاسخ‌های هدایت شده و مباحثه
- طوفان مغزی
- .....

حداقل امکانات سخت و نرم افزاری

- منابع اطلاعاتی مکتوب یا برخط
- شبکه آزمایشگاهی (آزمایشگاه رایانه) مجهز به اینترنت پرسرعت
- دیتا پروژکتور ، صفحه نمایش، رایانه، تخته هوشمند
- انواع رسانه‌های قابل در دسترس
- امکانات لازم برای تهیه رسانه آموزشی مورد نظر مدرس
- نرم افزار بسته آفیس، ورژن‌های جدید (ترجیحا اصلی)
- رایانه با انواع سیستم‌های عامل
- دیتا پروژکتور ، صفحه نمایش، رایانه، تخته هوشمند
- تلفن‌های همراه با انواع سیستم‌های عامل (تلفن‌های دانشجویان)
- نرم افزارهای windows, Mac, Linux
- انواع ذخیره کننده‌های برون خط
- چند رایانه که به اینترنت متصل نباشد و از طریق یکی از شیوه‌های رایج و قابل دسترس قابلیت اتصال به اینترنت را داشته باشد (با خط تلفن (از طرق دایال آپ، $ADSL^{+}$ به صورت lan یا wireless) کارت دیتا، Wimax
- حداقل یک پردازشگر موجود در بازار
- سخت افزارهای داخلی و خارجی و جانبی رایانه

- انواع موبایل، تبلت، لپ‌تاپ و رابط OTG
- نرم‌افزارها، سخت‌افزارها و سیستم‌عامل‌های آموزشی مربوط به رشته
- برای نرم افزارها و سیستم‌عامل‌های مخصوص کودکان استثنایی می‌تواند مواردی چون Vinu[۲۸]x, Deaf Apps[۲۹] (for chat) را پیشنهاد نمود.
- نرم افزارهای

Flash, Photoshop, paint, DVD cutter, sound recorder , sound cutter, concept mapping or mind mapping, Simulators

- امکانات لازم برای راه اندازی شبکه شامل:

Cross cable, Wi-Fi, Bluetooth, Hub, Switch, Router, IPS, IDS, Firewall

- حداقل ۲ رایانه و یا لپ تاپ (در مورد لپ تاپ‌ها مجهز بهBluetooth) برای هر گروه
- فیلم و کلیپ های نمونه در زمینه کاربرد سخت افزار های آموزشی
- بروشورهای معرفی سخت‌افزارها
- نرم افزارهای و سیستم عامل‌های آموزشی گروه‌های مربوطه به انتخاب گروه
- راهنمای نرم‌افزارهای مربوطه
- سخت افزارها و نرم افزارهای لازم برای ضبط و ویرایش صدا و تصویر و فیلم دیجیتال
- نرم‌افزارهای شبیه ساز متناسب با رشته
- نرم‌افزارهای LMS، CMS، LCMS

٤. منابع آموزشی

هوشمندسازی مدارس راهبرد تحول وزارت آموزش و پرورش در توسعه فاوا.
مهرمحمدی، محمود و نفیسی، عبدالحسین (۱۳۸۳)، تدوین سیاست های راهبردی فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش و پرورش.
علی‌آبادی، خدیجه (۱۳۹۰) مقدمات تکنولوژی آموزشی، تهران، انتشارات دانشگاه پیام نور

٥. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

در ارزشیابی هر واحد درسی دو الی سه نوع ارزشیابی انجام خواهد شد. ۱- ارزشیابی ورودی یا تشخیصی در فاوا ۱ که در بخش مهارت های اساسی فاوا برای تعیین سطح کلاس و استفاده بهینه از زمان به منظور ایجاد و یا تقویت مهارت‌ها صورت می‌گیرد، ۲- ارزشیابی تکوینی که در حین فرآیند آموزش و در طول کلاس انجام می‌گیرد که در هر بخش مواردی به عنوان پیشنهاد در فعالیت‌های عملکردی و یادگیری پیشنهاد شده که می‌توانند بخشی از این ارزشیابی را تشکیل دهند و ۳- ارزشیابی نهایی یا پایانی که پیشنهاد می‌گردد ۱۰ نمره از نمره نهایی به ارزشیابی تکوینی و ۱۰ نمره به پروژه پایانی اختصاص یابد که در اجرای آن دانشجو معلم ملزم به رعایت تمامی موارد مورد آموزش در آن واحد درسی (فاوا ۱ الی ۳) می‌باشد و مدرس مربوطه موضوع آن را با توجه به سال تحصیل دانشجو معلم، دانش و مهارت موضوعی و مهارت حرفه‌ای دانشجو معلم تعیین می‌نماید.

---

[۲۸] http://distrowatch.com/table.php?distribution=vinux

[۲۹] https://play.google.com/store/apps/details?id=com.successfulmatch.deafs&hl=en (نرم افزارهای مخصوص ناشنوایان در گوگل پلی)

٦. پیوست‌ها

- **تولید محتوای الکترونیکی:**

استانداردهای تولید محتوای الکترونیکی

* آشنایی با استانداردهای SCORM و AICC در تولید محتوای الکترونیکی و آموزش الکترونیکی

تولید محتوای الکترونیکی

رسانه‌های الکترونیکی دیداری

* معرفی پوستر، انواع چارت، اسلایدها، نمودار، .....، کاربرد ، مزایا و محدودیت ها
* فرآیند انتخاب رسانه‌های الکترونیکی دیداری در آموزش
* طراحی پیام‌های آموزشی رسانه‌های الکترونیکی دیداری (نوشته، شکل، عکس، ..)
* تولید رسانه های الکترونیکی دیداری از طریق نرم‌افزارهای power point، publisher، و photo shop

معرفی برخی از محتواها

* LO[30] اشیاء یادگیری،
* کارآموزی مبتنی برشبکه
* خودآموزی، مطالعه راهنمایی شده ناهمزمان
* پیشامدها با هدایت مربی[31] (یادگیری همزمان)
* همکاری گروه کوچک

فرآیند طراحی تولید محتوای یادگیری الکترونیکی :

* طراحی آموزشی واحد (یا موضوع)یادگیری براساس نظریه‌های یادگیری و راهبردهای آموزشی مربوطه
* انتخاب مدل آموزشی مربوطه
* طراحی فرصت های یادگیری
* انتخاب و طراحی فعالیت های یادگیری

فرآیند انتخاب رسانه مناسب با هرفعالیت یادگیری

* طراحی پیام های آموزشی
* تنظیم جدول ارائه محتوای نهایی

معرفی نرم‌افزارهای تولید محتوای الکترونیکی (برخط و برون خط)

---

[30] ***Learning Object***
[31] ***Instructor – led Events***

* Auto paly , flash builder, hyper studio, ,Director, Multimedia Builder, Adobe Flash, Camtasia Studio, advanced power point (off line)
* power point , hyper studio , flash , mu. Builder

- **کلاس هوشمند:**

طراحی آموزشی کلاس هوشمند

* طراحی محیط یادگیری الکترونیکی براساس راهبردهای آموزشی مناسب
* طراحی فرصت های یادگیری ، فعالیت های یادگیری و راهبردهای ارزشیابی براساس مدل های نوین آموزشی
* طراحی مدل ارتباطی (ارتباط استاد با شاگرد ، استاد بامحتوا ، محتوا بامحتوا ، گروه با گروه ، کلاس باخارج کلاس و...)کلاس هوشمند براساس نیازها وامکانات (تجهیزات الکترونیکی و..)

اجرای و ارزشیابی آموزشی کلاس هوشمند

* ثبت نام از شاگردان (ازطریق LMS)
* اجرای ارزشیابی ورودی(آزمون رفتار ورودی ، پیش آزمون ، آزمون تشخیصی سبک های شناختی ، نیاز سنجی و...) از طریق LMS وثبت گزارشات آزمون ها
* گروه بندی شاگردان براساس نتایج وگزارشات آزمون ها از طریقLMS
* انتخاب مدل آموزشی ، محتوا وفعالیت های یادگیری مناسب برای هر گروه
* به اشتراک گذاری و ارسال محتواها وفعالیت های یادگیری برای هر گروه از طریق LCMS
* ارائه تکالیف تکمیلی وبازخورد آن به روش برخط (همزمان و ناهمزمان)
* ارائه بازخورد مناسب ، اجرای ارزشیابی مستمر وتوصیفی با استفاده از روش های ارزشیابی معلم ، خود ارزشیابی ، دگر ارزشیابی ،گروه ارزشیابی از طریق LCMS وLMS
* اجرای ارزشیابی پایانی به شکل متنوع (انواع آزمون های الکترونیکی) از طریقLMS
* ثبت نتایج وگزارشات آزمون
* اجرای پس آزمون و اصلاح برنامه براساس گزارشات آزمون
* تنظیم وثبت پوشه کار

- **شبکه**

شبکه و شبکه سازی

* تعریف شبکه
* دلایل شبکه سازی، مزایا و محاسن ایجاد شبکه
* تاریخچه شبکه

* معرفی بزرگترین شبکه
* سلسه مراتب ایجاد شبکه و مولفه‌های شبکه
* cable, Wifi, Bluetooth, Hub, Switch, Router, IPS, IDS, Firewall, DNS Server, Mail Server

ایجاد یک شبکه کوچک (دو یا سه کاربر) با استفاده از امکانات موجود، Wi-Fi, Bluetooth, cable

شبکه‌های اجتماعی

- **نمونه‌هایی از نرم افزارهای تولید محتوای الکترونیکی و انتشار الکترونیکی محتوا**

تولید

- Auto paly , flash builder, hyper studio, ,Director, Multimedia Builder, Adobe Flash, Camtasia Studio, advanced power point (off line)
- power point , hyper studio , flash , mu. Builder

انتشار

- Forums, networks, Atutor, Moodle, emails, Educreatiosn, snagit, blendspace, bayanbox, net support school, softgozar, aparat, googlesite, electa, kelas,…(on line

سرفصل درس «کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش زبان و ادبیات فارسی ۳»

۱.معرفی درس و منطق آن

زندگی بشر در عصر کنونی به گونه‌ای با فناوری اطلاعات و ارتباطات عجین شده است، که برخورداری از ابعاد گوناگونی از سواد از جمله سواد اطلاعاتی، سواد رسانه ای، سواد رایانه، سواد فناوری، سواد دیجیتال، سواد اینترنتی، یک ضرورت در زندگی محسوب می‌گردد. ضرورت توجه به فناوری اطلاعات و ارتباطات موجب گردیده است که آموزش ان در آموزش‌های رسمی وارد گردد. لذا آشنایی و بهره‌مندی از این بعد سواد یکی از نیازهای دانش‌آموزان امروز وشهروندان فردا است. از این‌رو معلمان که وظیفه آماده سازی دانش‌آموزان را برای ورود به عرصه زندگی دارند، خود نیز باید ضمن برخورداری از شایستگی‌ها و سواد لازم در حوزه‌ی فناوری اطلاعات و ارتباطات، از این ظرفیت در آموزش‌های خود بهره گیرند و با تلفیق این فناوری در فرصت‌های یاددهی-یادگیری علاوه بر بهره‌گیری از افزایش و بهبود کارآیی آموزش ، دانش‌آموزان را آموزش دهند که چگونه خود را برای استفاده صحیح از فرصت‌های پیش‌آمده بواسطه این فناوری در زندگی آماده کنند.

مشخصات درس	نام درس: **کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش زبان و ادبیات فارسی ۳**
نوع درس: کارگاهی تعداد واحد: ۱ واحد کارگاهی زمان درس: هر واحد ۴۸ پیشنیاز: کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات ۲	**اهداف/ پیامدهای یادگیری:** جدول شایستگی‌ها دانشجو معلمان در ۶ **مولفه ۱- درک ICT در آموزش ، ۲- برنامه درسی و ارزشیابی ، ۳- پداگوژی ، ٤- ICT، ٥-سازمان بندی و مدیریت و ٦- یادگیری حرفه ای معلم در سواد فناوری[۳۲] به شرح جدول زیر می‌باشد.**

ملاک ها	سطح ۱ (سواد فناوری)	سطح ۲ (تعمیق دانش)	سطح ۳ (تولید دانش)
درک ICT در آموزش	**نوآوری در سیاست‌ها**		
	ضمن درک مقاصد و اهداف سیاست‌های ملی در جلساتی که به منظور اصلاح سیاست‌های آموزش و پرورش در مورد فاوا تشکیل	ضمن درک مقاصد و اهداف سیاست‌های ملی در جلساتی که به منظور اصلاح سیاست‌های آموزش و پرورش در مورد فاوا تشکیل می‌گردد	ضمن درک مقاصد و اهداف سیاست‌های ملی در جلساتی که به منظور اصلاح سیاست‌های آموزش و پرورش در مورد فاوا

[۳۲] سواد فناوری : استفاده از فاوا برای یادگیری کارآتر و موثرتر

	می‌گردد مشتاقانه و داوطلبانه شرکت نماید.	شرکت نموده و در بحث‌ها و گفتگوهای مرتبط، پیشنهاداتی ارائه دهد.	تشکیل می‌گردد شرکت نموده، و علاوه بر شرکت در بحث‌ها و گفتگوها، نظرات ارزیابانه‌ای در خصوص طراحی، کاربست و بازبینی برنامه‌های در نظر گرفته شده برای اجرای این سیاست‌ها ارائه دهد.
مهارت‌های فاوا	**ابزارهای فراگیر**		
	در راستای حمایت از توسعه مهارت‌های خلاقیت، یادگیری دائمی و انعکاسی حداقل یک جامعه دانشی مبتنی بر فاوا را طراحی نماید.	در راستای حمایت از توسعه مهارت‌های خلاقیت و یادگیری دائم و بازتابی دانش آموزان، ۲ الی ۳ جامعه دانشی مبتنی بر فاوا را طراحی نماید.	در راستای حمایت از توسعه مهارت‌های خلاقیت و یادگیری دائم و بازتابی دانش آموزان، چندین جامعه دانشی متفاوت مبتنی بر فاوا را طراحی نماید.
برنامه درسی و ارزشیابی	**مهارت های جامعه دانشی**		
	با آگاهی از ابعاد پیچیده رشد انسانی (رشد شناختی، عاطفی و جسمی و آگاهی از چگونگی ایجاد شرایط بهتر یادگیری برای دانش آموزان) و با استفاده از فاوا راه حل‌های مناسب برای مشکلات احتمالی دانش‌آموزی پیش‌بینی و با برخورداری از مهارت‌های پیچیده در این مورد طرحی برای عملیاتی نمودن یکی از راه حل‌های مورد نظر ارائه نمایند.	با آگاهی از ابعاد پیچیده رشد انسانی (رشد شناختی، عاطفی و جسمی و آگاهی از چگونگی ایجاد شرایط بهتر یادگیری برای دانش آموزان) و با استفاده از فاوا راه حل‌های مناسب برای یکی از مشکلات واقعی دانش‌آموزی پیش‌بینی و با برخورداری از مهارت‌های پیچیده در این مورد طرحی برای عملیاتی نمودن یکی از راه حل‌های مورد نظر ارائه نمایند.	با آگاهی از ابعاد پیچیده رشد انسانی (رشد شناختی، عاطفی و جسمی و آگاهی از چگونگی ایجاد شرایط بهتر یادگیری برای دانش آموزان) و با استفاده از فاوا راه حل‌های مناسب برای یکی از مشکلات واقعی دانش‌آموزی پیش‌بینی و با برخورداری از مهارت‌های پیچیده در این مورد طرحی برای عملیاتی نمودن یکی از راه حل‌های مورد نظر ارائه نمایند و راه حل موردنظر را در پیاده‌سازی نماید و نتایج حاصله

			را مورد ارزیابی قررا دهد.
پداگوژی	**خود مدیریتی**		
	با استفاده از فاوا، دو موقعیت مشابه از فرآیند یادگیری را که در آن‌ها دانش آموزان قادر به اجرا و بکارگیری مهارت‌های توسعه یافته خود باشند طراحی و پیاده‌سازی نماید.	با استفاده از فاوا، دو موقعیت متفاوت از فرآیند یادگیری را که در آن‌ها دانش آموزان قادر به اجرا و بکارگیری مهارت‌های توسعه یافته خود باشند طراحی و پیاده‌سازی نماید.	با استفاده از فاوا، چندین موقعیت گوناگون از فرآیند یادگیری را که در آن‌ها دانش آموزان قادر به اجرا و بکارگیری مهارت‌های توسعه یافته خود باشند طراحی و پیاده‌سازی نماید.
سازمان بندی و مدیریت	**سازمان‌های یادگیری**		
	ضمن ایفای نقش رهبری در آموزش و ارائه پشتیبانی پیگیرانه از همکاران، یک برنامه مبتنی بر فاوا را طراحی و اجرا نمایند که در طی آن مدرسه به عنوان جامعه مبتنی بر نوآوری با استفاده از فاوا ایفای نقش نمایند.	ضمن ایفای نقش رهبری در آموزش و ارائه پشتیبانی پیگیرانه از همکاران، یک برنامه مبتنی بر فاوا را طراحی و اجرا نمایند که در طی آن مدرسه به عنوان جامعه مبتنی بر نوآوری و یادگیری دائم با استفاده از فاوا ایفای نقش نمایند.	ضمن ایفای نقش رهبری در آموزش و ارائه پشتیبانی پیگیرانه از همکاران، برنامه‌های متنوعی مبتنی بر فاوا را طراحی و اجرا نمایند که در طی آن مدرسه به عنوان جامعه مبتنی بر نوآوری و یادگیری دائم با استفاده از فاوا ایفای نقش نمایند.
یادگیری حرفه ای معلم	**معلم به عنوان مدل یادگیرنده**		
	با استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات و برخورداری بالا از توانایی، انگیزه، تمایل و تشویق و حمایت همتایان برای آزمودن، دائما درحال یادگیری حرفه‌ای باشد و به این منظور یک جامعه آموزشی حرفه‌ای را با هدف خلق دانش طراحی نماید.	با استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات و برخورداری بالا از توانایی، انگیزه، تمایل و تشویق و حمایت همتایان برای آزمودن، دائما درحال یادگیری حرفه‌ای باشد و یک جامعه آموزشی حرفه‌ای را با هدف خلق دانش طراحی و سپس ایجاد نماید.	با استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات و برخورداری بالا از توانایی، انگیزه، تمایل و تشویق و حمایت همتایان برای آزمودن، دائما درحال یادگیری حرفه‌ای باشد و جوامع آموزش حرفه‌ای را با هدف خلق دانش طراحی و سپس ایجاد نماید.

۲.فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

کاربرد فاوا در رشته علمی ۳

تذکر: فصول این واحد در دوره کارورزی و با حضور در کلاس درس و مدرسه قابل اجرا می‌باشد.

فصل ۱: در ک فاوا در آموزش

شایستگی

نوآوری در سیاست‌ها		
ضمن درک مقاصد و اهداف سیاست‌های ملی در جلساتی که به منظور اصلاح سیاست‌های آموزش و پرورش در مورد فاوا تشکیل می‌گردد، مشتاقانه و داوطلبانه شرکت نماید.	ضمن درک مقاصد و اهداف سیاست‌های ملی در جلساتی که به منظور اصلاح سیاست‌های آموزش و پرورش در مورد فاوا تشکیل می‌گردد شرکت نموده و در بحث‌ها و گفتگوهای مرتبط، پیشنهاداتی ارائه دهد.	ضمن درک مقاصد و اهداف سیاست‌های ملی در جلساتی که به منظور اصلاح سیاست‌های آموزش و پرورش در مورد فاوا تشکیل می‌گردد شرکت نموده، و علاوه بر شرکت در بحث‌ها و گفتگوها، نظرات ارزیابانه‌ای در خصوص طراحی، کاربست و بازبینی برنامه‌های در نظر گرفته شده برای اجرای این سیاست‌ها ارائه دهد.

طراحی و اجرای برنامه‌های اصلاحی آموزشی مدرسه‌ای برای پیاده‌سازی سیاست‌های نظام آموزشی در مورد فاوا (برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران و سند تحول بنیادین آموزش و پرورش)

- راهبردهای طراحی، پیاده سازی و اصلاح برنامه های آموزشی مدرسه‌ای در راستای پیاده‌سازی سیاست های اصلاحی نظام آموزش ملی

تکالیف عملکردی و یادگیری

دانشجو معلمان:

- بحث کلاسی در مورد قصد سیاست‌های اصلاحی نظام آموزش ملی (با تاکید بر فاوا) و ارائه راه‌کارهایی که می‌تواند موجب اجرای این سیاست‌ها در سطح برنامه‌های مدرسه گردد..
- تشکیل گروه‌های کاری که در آن دانشجومعلمان برنامه‌ای در سطح مدرسه را که می‌تواند مولفه‌های سیاست‌های اصلاحی را پیاده‌سازی نماید، طراحی نمایند.
- اجرای برنامه‌ی طراحی شده در فاز ابتدایی
- ارزیابی میزان پیشرفت برنامه
- شناسایی و بررسی چالش‌های پیش روی
- اشتراک موارد ذکر شده با گروه همتا و ارائه راهبردهای پشنهادی توسط گروه و همتایان برای غلبه بر چالش ها

فصل ۲: مهارت‌های فاوا

شایستگی

ابزارهای فراگیر		
در راستای حمایت از توسعه مهارت‌های خلاقیت، یادگیری دائمی و انعکاسی حداقل یک جامعه دانشی مبتنی بر فاوا را طراحی نماید.	در راستای حمایت از توسعه مهارت‌های خلاقیت و یادگیری دائم و بازتابی دانش آموزان، ۲ الی ۳ جامعه دانشی مبتنی بر فاوا را طراحی نماید.	در راستای حمایت از توسعه مهارت‌های خلاقیت و یادگیری دائم و بازتابی دانش آموزان، چندین جامعه دانشی متفاوت مبتنی بر فاوا را طراحی نماید.

نرم افزارهای تولید محتوا و منابع آموزشی برای ایجاد خلاقیت و نوآوری در دانش‌آموزان

- عملکرد و اهداف ابزارهای تولید محتوای الکترونیکی و منابع آموزشی مبتنی بر فاوا (ضبط چند رسانه‌ای و تجهیزات و نرم‌افزارهای تولید محتوای الکترونیکی تولید، ابزارهای ویرایش، نرم‌افزارهای چاپ، ابزارهای طراحی وب و...) و نرم افزارهای انتشار محتوای الکترونیکی[۳۳]
- فرآیند تولید محتوای الکترونیکی[۳۴] در جهت ایجاد نوآوری و خلاقیت در دانش‌آموزان
- راهبردهای چگونگی بکارگیری منابع و طراحی محتوهای آموزشی الکترونیکی در جهت نوآوری و خلاقیت دانش توسط دانش‌آموزان

تکالیف عملکردی و یادگیری

دانشجو معلمان:

- تعداد متنوعی از بسته‌های نرم‌افزاری و منابع تولید دیجیتال را نمایش داده و در مورد اینکه آن‌ها چگونه می‌توانند در جهت حمایت و پیشرفت دانش‌آموزان در تمرین‌های نوآورانه و خلق دانش کمک نمایند، توضیح دهند.
- نمونه‌های خاصی از این منابع در رشته درسی مورد نظر را مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرند و توضیح داده شود که چگونه برای نوآوری و خلق دانش می‌توانند دانش‌آموزان را پشتیبانی می‌نمایند.
- با توجه به رشته علمی، طرح درسی طراحی نموده که در آن از ابزارها و نرم‌افزارهای مربوطه برای ایجاد خلاقیت و نوآوری در دانش‌آموزان استفاده شده باشد، طرح درس در کلاس توسط گروه همتایان مورد ارزیابی قرار گیرد. این طرح درس می تواند در کلاس واقعی اجرا گردد و نتایج حاصل در گروه همتایان مورد نقد و ارزیابی و اصلاحات قرار گیرد.
- محتواهای الکترونیکی تولید شده را به منظور استفاده دانش‌آموزان دیگر وگروه همتا با استفاده از فاوا به منتشر نمایند و از بازخوردهای احتمالی در جهت اصلاح برنامه‌ها استفاده نمایند.

فصل ۳: برنامه درسی و ارزشیابی

شایستگی

مهارت های جامعه دانشی		
با آگاهی از ابعاد پیچیده رشد انسانی (رشد	با آگاهی از ابعاد پیچیده رشد انسانی (رشد	با آگاهی از ابعاد پیچیده رشد انسانی

[۳۳] به پیوست مراجعه شود.

[۳۴] به پیوست مراجعه شود.

شناختی، عاطفی و جسمی و آگاهی از چگونگی ایجاد شرایط بهتر یادگیری برای دانش آموزان) و با استفاده از فاوا راه حل‌های مناسب برای مشکلات احتمالی دانش‌آموزی پیش‌بینی و با برخورداری از مهارت‌های پیچیده در این مورد طرحی برای عملیاتی نمودن یکی از راه حل‌های مورد نظر ارائه نمایند.	شناختی، عاطفی و جسمی و آگاهی از چگونگی ایجاد شرایط بهتر یادگیری برای دانش آموزان) و با استفاده از فاوا راه حل‌های مناسب برای یکی از مشکلات واقعی دانش‌آموزی پیش‌بینی و با برخورداری از مهارت‌های پیچیده در این مورد طرحی برای عملیاتی نمودن یکی از راه حل‌های مورد نظر ارائه نمایند.	(رشد شناختی، عاطفی و جسمی و آگاهی از چگونگی ایجاد شرایط بهتر یادگیری برای دانش آموزان) و با استفاده از فاوا راه حل‌های مناسب برای یکی از مشکلات واقعی دانش‌آموزی پیش‌بینی و با برخورداری از مهارت‌های پیچیده در این مورد طرحی برای عملیاتی نمودن یکی از راه حل‌های مورد نظر ارائه نمایند و راه حل موردنظر را در پیاده‌سازی نماید و نتایج حاصله را مورد ارزیابی قررا دهد.	

پرورش مهارت‌های پیچیده شناختی با استفاده از فاوا

- معرفی مهارت‌های پیچیده شناختی و چگونگی آموزش و بروز این مهارت‌ها در دانش‌آموزان با استفاده از فاوا (از جمله مدیریت اطلاعات، حل مسئله، همکاری و تفکر انتقادی[۳۵])
- معرفی راهبردهایی برای ایجاد مهارت‌های جستجو، مدیریت و تجزیه و تحلیل و بکارگیری اطلاعات در دانش‌آموزان
- فرآیند طراحی واحدهای مطالعه و فعالیت‌های کلاسی در رشته مربوطه با استفاده از ابزارها و دستگاه‌های فاوا به منظور ایجاد و توسعه مهارت‌های استدلال، برنامه‌ریزی ، یادگیری انعکاسی[۳۶]، ساخت دانش و برقراری ارتباط
- راهبردهای تشویق دانش‌آموزان برای بکارگیری فاوا در جهت بهبود مهارت‌های ارتباطات و همکاری
- راهبردهای تشویق دانش‌آموزان برای توسعه و استفاده از خود و دیگر ارزیابی دانشی و عملکردی مبتنی بر فاوا در موضوعات درسی

تکالیف عملکردی و یادگیری

دانشجو معلمان:

- ارائه کلاسی در مورد مهارت‌های پیچیده شناختی
- ارائه ویژگی‌های فرایندهای پیچیده شناختی و پیشنهاد و ارائه راه‌کارهایی برای چگونگی کسب و توسعه‌ی و بروز آن‌ها توسط دانش‌اموزان
- طراحی یک طرح درس مبتنی بر فاوا در رشته مربوطه به گونه‌ای که کسب منجر به بروز یک یا چند مهارت پیچیده شناختی توسط دانش‌آموزان در آن جای داده شود و در کلاس در س واقعی اجرا نموده و بازخوردها و انعکاس‌های ناشی از اجرای این طرح درس در

[۳۵] در کاروزی اجرا گردد.

[۳۶] Reflective learning

در این مورد می‌توانید از مدل ۴ عنصری تجربیات عینی، مشاهده و انعکاس ، خلق مفاهیم ذهنی، آزمودن در موقعیت های جدید تئوری کلب و یا ....کمک بگیرید.

Kolb. D. A. and Fry, R. (1975) Toward an applied theory of experiential learning. in C. Cooper (ed.) *Theories of Group Process*, London: John Wiley

جمع همتایان بررسی نموده و پیشنهادات اصلاحی دریافتی را اعمال نمایند.

- در مورد ویژگی‌های مهارت‌های جستجو و مدیریت اطلاعات بحث و گفتگو نمایند و در مورد ویژگی‌های فعالیت‌های یادگیری مبتنی بر فاوا که منجر به توسعه و بروز مهارت‌های فوق می‌گردد بحث شود و نمونه هایی از این فعالیت‌ها تهیه ودر کلاس درس ارائه و ارزیابی گردد.
- در مورد مهارت‌های استدلال، برنامه‌ریزی و یادگیری انعکاسی، ساخت دانش و این که چگونه فعالیت‌های مبتنی بر فاوا می توانند این مهارت‌ها را ایجاد و توسعه دهند، بحث شود و مثال‌هایی از این فعالیت‌ها در واحدهای مطالعه مرتبط با رشته، تولید و در میان گروه همتایان به اشتراک گذاشته شود و سپس واحدهای مطالعه تولیدی را مورد ارزیابی و نقادی قرار داده و پیشنهادهایی برای منابع اضافی ارائه دهند.
- در مورد ویژگی‌های مهارت‌های ارتباطی و همکاری و اینکه چگونه فعالیت های یادگیری فاوا محور می تواند این مهارت‌ها را مورد حمایت قرار دهد در کلاس بحث وگفتگو نموده و نمونه‌هایی از این فعالیت‌ها را تولید نمایند.
- در مورد ارتباط و همکاری موثر از طریق شرکت در مجامع یادگیری حرفه‌ای مجازی یک نمونه مدل پیشنهاد و ارائه دهند.
- در مورد مشخصات ارزیابی خود و همتایان بحث شود همچنین دستورالعمل‌های مبتنی بر دانش و عملکرد که برای انعکاس ارزیابی روی آموخته‌های خود و دیگران مورد استفاده قرار می‌گیرد بحث گردد و نمونه هایی از چنین فعالیت‌ها و دستورالعمل‌ها تولید و سپس در کلاس ارزیابی گردد.
- دستورالعمل‌های دانش و عملکرد محوری را که انتظارات یادگیری مهارت‌های کلیدی موضوع درسی و فاوا را از طریق تلفیق فناوری های نو ظهور را افزایش دهد، را توسعه دهند.

فصل ٤ : پداگوژی

شایستگی

خود مدیریتی		
با استفاده از فاوا، دو موقعیت مشابه از فرآیند یادگیری را که در آن‌ها دانش آموزان قادر به اجرا و بکارگیری مهارت‌های توسعه یافته خود باشند طراحی و پیاده‌سازی نماید.	با استفاده از فاوا، دو موقعیت متفاوت از فرآیند یادگیری را که در آن‌ها دانش آموزان قادر به اجرا و بکارگیری مهارت‌های توسعه یافته خود باشند طراحی و پیاده‌سازی نماید.	با استفاده از فاوا، چندین موقعیت گوناگون از فرآیند یادگیری را که در آن‌ها دانش آموزان قادر به اجرا و بکارگیری مهارت‌های توسعه یافته خود باشند طراحی و پیاده‌سازی نماید.

نقش فاوا در ایجاد موقعیت‌های یادگیری که منجر به ایجاد و بکارگیری مهارت‌های دانش‌آموزی می‌گردد

- ویژگی‌های معلم در ضمن تدریس به عنوان الگویی برای استدلال، حل مسئله و تولید دانش
- ویژگی‌ها و چگونگی طراحی برخط مواد و فعالیت‌های رشته درسی برای درگیر نمودن دانش‌آموزان در حل مشارکتی مسئله ، تحقیق و یا خلق اثر
- معرفی راهبردهایی برای راهنمایی و هدایت دانش‌آموزان برای ایجاد طرح‌های پروژه‌ای و فعالیت‌هایی که آن‌ها را در حل مشارکتی مسئله ، تحقیق و آفرینش اثر درگیر می‌نماید.
- معرفی راهبردهایی برای راهنمایی و هدایت دانش‌آموزان برای تولید چند رسانه‌ای مشارکتی، تولید وب سایت و فناوری‌ها و نرم‌افزارها و برنامه‌های کاربردی انتشار پروژه های دانش‌آموزی به صورتی که موجب حمایت از روند در حال انجام تولید دانش و ارتباط با سایر مخاطبان و همتایان شود.

- ارائه راهبردهایی برای راهنمایی و هدایت دانش‌اموزان در انعکاس آموخته‌های خود (بررسی تئوری ها[۳۷] و مدل‌های یادگیری انعکاسی[۳۸])

- تکالیف عملکردی و یادگیری
- دانشجو معلمان:

– مباحثاتی بر پایه مهارت‌های شناختی خود برای نمایش عملی بکارگیری مهارت‌های حل مسائل واقعی در موضوع درسی طراحی نموده و راهبردها و فرآیندهای خود را برای حل مسائل و خلق دانش باهمتایان خود به اشتراک بگذارند.

– در مورد ویژگی‌های مواد درسی برخط که دانش آموزان را در طراحی و برنامه ریزی فعالیت های یادگیری خود شان پشتیبانی می کند، بحث نموده و در گروه کاری خود چند نمونه مواد درسی برخط را تولید، در کلاس اجرا و سپس ارزیابی نمایند و در انجمن‌های یادگیری حرفه‌ای خود در حل مسائل مشارکتی یا تحقیقات و خلق اثر به صورت برخط به عنوان الگو و نمونه باشند.

– در مورد ویژگی‌های فعالیت‌های معلم که دانش‌آموزان را در طراحی و برنامه‌ریزی فعالیت‌های یادگیری خود را پشتیبانی می‌کند بحث نمایند و نمونه های از این فعالیت ها را تولید نمایند و در کلاس درس اجرا نمایند و نتیجه را مورد ارزیابی قرار دهند.

– در مورد ویژگی های فعالیت های معلم که دانش آموزان را در بکارگیری فناوری های مختلف در فعالیت های یادگیریشان پشتیبانی می‌کند، بحث نموده و نمونه هایی از چنین فعالیت‌ها تولید نمایند و در کلاس درس اجرا نمایند و نتیجه را مورد ارزیابی قرار دهند.

– نمونه‌هایی از فناوری‌های تولید چند رسانه‌ای، تولید صفحات وب و روش‌های انتشار آن‌ها را (برای پشتیبانی از دانش‌آموزان) در جوامع یادگیری حرفه‌ای بر خط به نمایش بگذارند.

– در مورد ویژگی‌های آن دسته از فعالیت‌های معلم که یادگیری انعکاسی دانش آموزان را تقویت و حمایت می‌نماید، در کلاس بحث نمایند و نمونه‌هایی را نیز در این مورد تولید نموده و به اشتراک بگذارند، و کارهای انجام شده در این مورد را در جوامع یادگیری حرفه‌ای برخط مورد نقد و بررسی قرار دهند.

فصل ۵ : سازمان بندی و مدیریت

شایستگی

سازمان‌های یادگیری

---

[37] Dewey, J. (1933). *How we think: A restatement of the relation of reflective thinking to the educative process.* Boston: D.C. Heath and Company.

Kolb. D. A. and Fry, R. (1975) Toward an applied theory of experiential learning. in C. Cooper (ed.) *Theories of Group Process,* London: John Wiley

Pedler, M., Burgoyne, J. and Boydell, T. (1991, 1996) *The Learning Company. A strategy for sustainable development*, London: McGraw-Hill.

Schön, D.A. (1983). *The reflective practitioner: How professionals think in action.* New York: Basic Books.

http://www.open.ac.uk/blogs/openminded/?p=318

[۳۸] Reflective learning

از جمله مدل ٤ عنصری تجربیات عینی، مشاهده و انعکاس ، خلق مفاهیم ذهنی، آزمودن در موقعیت های جدید در تئوری کلب

ضمن ایفای نقش رهبری در آموزش و ارائه پشتیبانی پیگیرانه از همکاران، یک برنامه مبتنی بر فاوا را طراحی و اجرا نمایند که در طی آن مدرسه به عنوان جامعه مبتنی بر نوآوری با استفاده از فاوا ایفای نقش نمایند.	ضمن ایفای نقش رهبری در آموزش و ارائه پشتیبانی پیگیرانه از همکاران، یک برنامه مبتنی بر فاوا را طراحی و اجرا نمایند که در طی آن مدرسه به عنوان جامعه مبتنی بر نوآوری و یادگیری دائم با استفاده از فاوا ایفای نقش نمایند.	ضمن ایفای نقش رهبری در آموزش و ارائه پشتیبانی پیگیرانه از همکاران، برنامه‌های متنوعی مبتنی بر فاوا را طراحی و اجرا نمایند که در طی آن مدرسه به عنوان جامعه مبتنی بر نوآوری و یادگیری دائم با استفاده از فاوا ایفای نقش نمایند.

مدرسه، جامعه ای مبتنی بر نوآوری و یادگیری دائم

- معرفی، عملکرد محیط‌های مجازی و محیط‌های ساخت دانش[۳۹] برای افزایش دانش و درک موضوعات برنامه درسی و توسعه جوامع یادگیری برخط و چهره به چهره و ترکیبی
- معرفی، عملکرد ابزارهای فکری وبرنامه‌ریزی[۴۰] در حمایت از خلاقیت و برنامه‌ریزی های فعالیت‌های یادگیری و تفکر و یادگیری پیوسته انعکاسی دانش‌آموزان
- کلاس و مدرسه هوشمند، LMS ، CMS و LCMS (پیاده‌سازی، بکارگیری و مدیریت)[۴۱]

تکالیف عملکردی و یادگیری

دانشجو معلمان:

- ضمن نمایش مجموعه‌ای متنوع از محیط‌های مجازی و ساخت دانش، توصیف کند که چگونه این محیط‌ها از جوامع یادگیری دانش‌آموزی حمایت می‌کنند و نمونه‌هایی خاص از منابعی را که در موضوع درسی‌اش مورد استفاده قرار می‌گیرد مورد تجزیه و تحلیل قرار دهد و در مورد این که این محیط‌ها چگونه جوامع یادگیری دانش‌آموزان را مورد پشتیبانی قرار می‌دهند توضیح دهد. کارایی محیط‌های یادگیری برخط و ترکیبی، را در واحد مطالعه‌ای که طراحی نموده‌اند را نشان دهد.
- ضمن نمایش انواع متنوعی از ابزارهای برنامه‌ریزی و فکری شرح دهد که چگونه این ابزارها می‌توانند از ایجاد و برنامه‌ریزی فعالیت‌های یادگیری دانش‌آموزان حمایت نمایند. نمونه هایی خاص از این ابزارها در موضوع درسی خود را مورد تجزیه و تحلیل قرار دهند و از این ابزارها در واحد مطالعه طراحی شده استفاده نموده، واحد مطالعاتی را در کلاس درس اجرا نماید نتایج را بر اساس میزان حصول به اهداف مورد ارزیابی قرار دهد.
- پیشنهاداتی برای بهبود عملکرد نرم افزارهای LMS،LCMS ، CMS در جهت توسعه نوآوری و خلاقیت دانش‌آموزان ارائه دهند.
- یک کلاس هوشمند را طراحی، اجرا، و ارزشیابی نمایند به گونه‌ای که علاوه بر دستیابی به اهداف برنامه درسی، موجب تقویت و توسعه روحیه نوآوری و خلاقیت در دانش‌اموزان گردد.

---

[۳۹] **knowledge-building با مدل های ارائه شده در این مورد آشنا شوند از جمله نمونه زیر :**
Hyo-Jeong So , Lay Hoon Seah, Hwee Leng Toh-Heng (2010) Designing collaborative knowledge building environments accessible to all learners: Impacts and design challenges, Computers & Education, Volume 54, Issue 2, February 2010, Pages 479–490

[۴۰] مانند concept map، Flow chart، Glossary of terms، Graphing planning and thinking tools
http://www.sac.sa.edu.au/Library/Library/Topics/thinking_skills/thinking.html

[۴۱] به پیوست مراجعه شود.

شایستگی

معلم به عنوان مدل یادگیرنده		
با استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات و برخورداری بالا از توانایی، انگیزه، تمایل و تشویق و حمایت همتایان برای آزمودن، دائما درحال یادگیری حرفه‌ای باشد و به این منظور یک جامعه آموزشی حرفه‌ای را با هدف خلق دانش طراحی نماید.	با استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات و برخورداری بالا از توانایی، انگیزه، تمایل و تشویق و حمایت همتایان برای آزمودن، دائما درحال یادگیری حرفه‌ای باشد و یک جامعه آموزشی حرفه‌ای را با هدف خلق دانش طراحی و سپس ایجاد نماید.	با استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات و برخورداری بالا از توانایی، انگیزه، تمایل و تشویق و حمایت همتایان برای آزمودن، دائما درحال یادگیری حرفه‌ای باشد و جوامع آموزش حرفه‌ای را با هدف خلق دانش طراحی و سپس ایجاد نماید.

معرفی ویژگی‌های معلم به عنوان مدل یادگیرنده

- ایفای نقش رهبری در ایجاد چشم اندازی مناسب برای مدرسه با تلفیق فاوا در برنامه درسی و تمرین های کلاسی
- ایفای نقش رهبری در میان همکاران در حمایت از نوآوری در مدرسه و ارتقاء یادگیری مداوم مبتنی بر فاوا
- خود ارزیابی دائم و انعکاس فعالیت‌های حرفه‌ای خود برای ارتقاء نوآوری و بهبود حرفه‌ای مبتنی بر فاوا
- بهره‌گیری از منابع فاوا برای شرکت در مجامع حرفه‌ای ، شرکت و بحث در مورد بهترین تمرین‌ها در آموزش رشته علمی (معرفی انجمن‌ها و مجامع مجازی و.. معلمان در رشته علمی)

تکالیف عملکردی و یادگیری

دانشجو معلمان:

- در مورد راه‌های مختلفی که مدارس می‌توانند فاوا را در برنامه درسی و کلاس درس خود تلفیق نمایند بحث نمایند.
- برنامه عملیاتی که در آن معلمان نقش کلیدی در کار با همکاران و مدیران مدرسه در جهت استفاده از فاوا در مدارسشان را ایفا می‌نمایند، طراحی نمایند و سپس مواردی را برای چگونگی اجرای این پیشرفت ها در نظر بگیرند (پیش بینی چالش‌ها و ارائه راهکارهایی برای برطرف نمودن چالش‌ها)
- در مورد انواع حمایت‌های اجتماعی مبتنی بر فاوا که محتاج آموزش حرفه‌ای برای شرکت در برنامه‌های نوآورانه و حفظ نوآوری در مدرسه هستند، بحث نمایند. برنامه عملیاتی مبتنی بر فاوا برای ایجاد محیط حمایتی و خلاقانه با همکاری مدیران و همکاران طراحی نموده و به اشتراک بگذارند و راهبردهایی برای بکارگیر ابزارها و منابع خلاقانه در مدرسه خود ارائه دهد.
- در مورد فعالیت‌های حرفه‌ای نوآورانه خود در حوزه‌ی فاوا بحث نمایند. نمونه‌هایی از تجربیات خود را بیان نمایند.
- در مورد اینکه چگونه منابع فاوا برای حمایت دائم نوآوری و توسعه از طریق انجمن‌های یادگیری حرفه‌ای می‌تواند مورد استفاده قرار گیرد بحث نماید. نمونه‌هایی از تجربیات مبتنی بر فاوای خود را ارائه نمایند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- سخنرانی–نمایشی
- آزمایشگاه
- پروژه

- کشفی (کاوشکری+ آزمایشگاه) فردی و گروهی
- حل مسئله
- حل خلاق مسئله
- پرسش‌ها و پاسخ‌های هدایت شده و مباحثه
- طوفان مغزی
- و.....

حداقل امکانات سخت و نرم افزاری

- منابع اطلاعاتی مکتوب یا برخط
- شبکه آزمایشگاهی (آزمایشگاه رایانه) مجهز به اینترنت پرسرعت
- دیتا پروژکتور ، صفحه نمایش، رایانه، تخته هوشمند
- انواع رسانه‌های قابل در دسترس
- امکانات لازم برای تهیه رسانه آموزشی مورد نظر مدرس
- نرم افزار بسته آفیس، ورژن‌های جدید (ترجیحا اصلی)
- رایانه با انواع سیستم‌های عامل
- دیتا پروژکتور ، صفحه نمایش، رایانه، تخته هوشمند
- تلفن‌های همراه با انواع سیستم‌های عامل (تلفن‌های دانشجویان)
- نرم افزارهای windows, Mac, Linux
- انواع ذخیره کننده‌های برون خط
- چند رایانه که به اینترنت متصل نباشد و از طریق یکی از شیوه‌های رایج و قابل دسترس قابلیت اتصال به اینترنت را داشته باشد (با خط تلفن (از طرق دایال آپ، $ADSL^{+}$ به صورت lan یا wireless) کارت دیتا، Wimax
- حداقل یک پردازشگر موجود در بازار
- سخت افزارهای داخلی و خارجی و جانبی رایانه
- انواع موبایل، تبلت، لپ‌تاپ و رابط OTG
- نرم‌افزارها، سخت‌افزارها و سیستم‌عامل‌های آموزشی مربوط به رشته
- برای نرم افزارها و سیستم‌عامل‌های مخصوص کودکان استثنایی می‌تواند مواردی چون Vinu[۴۲]x, Deaf Apps[۴۳] (for chat) را پیشنهاد نمود.
- نرم افزارهای

Flash, Photoshop, paint, DVD cutter, sound recorder , sound cutter, concept mapping or mind mapping, Simulators

- امکانات لازم برای راه اندازی شبکه شامل:

Cross cable, Wi-Fi, Bluetooth, Hub, Switch, Router, IPS, IDS, Firewall

---

۴۲ http://distrowatch.com/table.php?distribution=vinux

۴۳ https://play.google.com/store/apps/details?id=com.successfulmatch.deafs&hl=en (نرم افزارهای مخصوص ناشنوایان در گوگل پلی)

- حداقل ۲ رایانه و یا لپ تاپ (در مورد لپ تاپ‌ها مجهز بهBluetooth) برای هر گروه
- فیلم و کلیپ های نمونه در زمینه کاربرد سخت افزار های آموزشی
- بروشورهای معرفی سخت‌افزارها
- نرم افزارهای و سیستم عامل‌های آموزشی گروه‌های مربوطه به انتخاب گروه
- راهنمای نرم‌افزارهای مربوطه
- سخت افزارها و نرم افزارهای لازم برای ضبط و ویرایش صدا و تصویر و فیلم دیجیتال
- نرم‌افزارهای شبیه ساز متناسب با رشته
- نرم‌افزارهای LMS، CMS، LCMS

٤. منابع آموزشی

منابع اصلی:

هارت دیویس گای ، (۱۳۸۹)مرجع کامل سیستم عامل مکینتاش، مترجم محمدرضا اصغرزاده، تهران نشر :نوآور
راهنماهای لینوکس و ویندوز آخرین نسخه‌های موجود در هنگام تدریس

منابع فرعی:

سازمان فناوری اطلاعات ایران (۱۳۹۲) الزامات و چارچوب‌های تولید محتوای الکترونیکی آموزشی.
محتواهای الکترونیکی تولید در پروژه لوک شارپ کانادا http://www.projectlooksharp.org/

٥. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

در ارزشیابی هر واحد درسی دو الی سه نوع ارزشیابی انجام خواهد شد. ۱- ارزشیابی ورودی یا تشخیصی در فاوا ۱ که در بخش مهارت های اساسی فاوا برای تعیین سطح کلاس و استفاده بهینه از زمان به منظور ایجاد و یا تقویت مهارت‌ها صورت می‌گیرد، ۲- ارزشیابی تکوینی که در حین فرآیند آموزش و در طول کلاس انجام می‌گیرد که در هر بخش مواردی به عنوان پیشنهاد در فعالیت‌های عملکردی و یادگیری پیشنهاد شده که می‌توانند بخشی از این ارزشیابی را تشکیل دهند و ۳- ارزشیابی نهایی یا پایانی که پیشنهاد می‌گردد ۱۰ نمره از نمره نهایی به ارزشیابی تکوینی و ۱۰ نمره به پروژه پایانی اختصاص یابد که در اجرای آن دانشجو معلم ملزم به رعایت تمامی موارد مورد آموزش در آن واحد درسی (فاوا ۱ الی ۳) می‌باشد و مدرس مربوطه موضوع آن را با توجه به سال تحصیل دانشجو معلم، دانش و مهارت موضوعی و مهارت حرفه‌ای دانشجو معلم تعیین می‌نماید.

٦. پیوست‌ها

- **تولید محتوای الکترونیکی:**

استانداردهای تولید محتوای الکترونیکی

* آشنایی با استانداردهای SCORM و AICC در تولید محتوای الکترونیکی و آموزش الکترونیکی

تولید محتوای الکترونیکی

رسانه‌های الکترونیکی دیداری

* معرفی پوستر، انواع چارت، اسلایدها، نمودار، .....، کاربرد ، مزایا و محدودیت ها

* فرآیند انتخاب رسانه‌های الکترونیکی دیداری در آموزش
* طراحی پیام‌های آموزشی رسانه‌های الکترونیکی دیداری (نوشته، شکل، عکس، ..)
* تولید رسانه های الکترونیکی دیداری از طریق نرم‌افزارهای power point، publisher، و photo shop

معرفی برخی از محتواها

* LO[44] اشیاء یادگیری،
* کارآموزی مبتنی برشبکه
* خودآموزی، مطالعه راهنمایی شده ناهمزمان
* پیشامدها با هدایت مربی[45] (یادگیری همزمان)
* همکاری گروه کوچک

فرآیند طراحی تولید محتوای یادگیری الکترونیکی :

* طراحی آموزشی واحد (یا موضوع)یادگیری براساس نظریه‌های یادگیری و راهبردهای آموزشی مربوطه
* انتخاب مدل آموزشی مربوطه
* طراحی فرصت های یادگیری
* انتخاب و طراحی فعالیت های یادگیری

فرآیند انتخاب رسانه مناسب با هرفعالیت یادگیری

* طراحی پیام های آموزشی
* تنظیم جدول ارائه محتوای نهایی

معرفی نرم‌افزارهای تولید محتوای الکترونیکی (برخط و برون خط)

* Auto paly , flash builder, hyper studio, ,Director, Multimedia Builder, Adobe Flash, Camtasia Studio, advanced power point (off line)
* power point , hyper studio , flash , mu. Builder

- **کلاس هوشمند:**

طراحی آموزشی کلاس هوشمند

* طراحی محیط یادگیری الکترونیکی براساس راهبردهای آموزشی مناسب
* طراحی فرصت های یادگیری ، فعالیت های یادگیری و راهبردهای ارزشیابی براساس مدل های نوین آموزشی
* طراحی مدل ارتباطی (ارتباط استاد با شاگرد ، استاد بامحتوا ، محتوا بامحتوا ، گروه با گروه ، کلاس باخارج کلاس و...)کلاس هوشمند براساس نیازها وامکانات (تجهیزات الکترونیکی و..)

اجرای و ارزشیابی آموزشی کلاس هوشمند

* ثبت نام از شاگردان (ازطریق LMS)
* اجرای ارزشیابی ورودی(آزمون رفتار ورودی ، پیش آزمون ، آزمون تشخیصی سبک های شناختی ، نیاز سنجی و...) از طریق LMS وثبت گزارشات آزمون ها

[44] ***Learning Object***
[45] ***Instructor – led Events***

* گروه بندی شاگردان براساس نتایج وگزارشات آزمون ها از طریقLMS
* انتخاب مدل آموزشی ، محتوا وفعالیت های یادگیری مناسب برای هر گروه
* به اشتراک گذاری و ارسال محتواها وفعالیت های یادگیری برای هر گروه از طریق LCMS
* ارائه تکالیف تکمیلی وبازخورد آن به روش برخط (همزمان و ناهمزمان)
* ارائه بازخورد مناسب ، اجرای ارزشیابی مستمر وتوصیفی با استفاده از روش های ارزشیابی معلم ، خود ارزشیابی ، دگر ارزشیابی ،گروه ارزشیابی از طریق LCMS وLMS
* اجرای ارزشیابی پایانی به شکل متنوع (انواع آزمون های الکترونیکی) از طریقLMS
* ثبت نتایج وگزارشات آزمون
* اجرای پس آزمون و اصلاح برنامه براساس گزارشات آزمون
* تنظیم وثبت پوشه کار

- **شبکه**

شبکه و شبکه سازی

* تعریف شبکه
* دلایل شبکه سازی، مزایا و محاسن ایجاد شبکه
* تاریخچه شبکه
* معرفی بزرگترین شبکه
* سلسه مراتب ایجاد شبکه و مولفه‌های شبکه
* cable, Wifi, Bluetooth, Hub, Switch, Router, IPS, IDS, Firewall, DNS Server, Mail Server

ایجاد یک شبکه کوچک (دو یا سه کاربر) با استفاده از امکانات موجود، Wi-Fi, Bluetooth, cable

شبکه‌های اجتماعی

- **نمونه‌هایی از نرم افزارهای تولید محتوای الکترونیکی و انتشار الکترونیکی محتوا**

تولید

- Auto paly , flash builder, hyper studio, ,Director, Multimedia Builder, Adobe Flash, Camtasia Studio, advanced power point (off line)
- power point , hyper studio , flash , mu. Builder

انتشار

- Forums, networks, Atutor, Moodle, emails, Educreatiosn, snagit, blendspace, bayanbox, net support school, softgozar, aparat, googlesite, electa, kelas,…(on line

سرفصل درس « تجربه‌های خاص حرفه‌ای در آموزش زبان و ادبیات فارسی»

۱. معرفی درس و منطق آن

عمل معلمی برای معلمانی که به آن به منزله فرصتی برای اعتلای آموزش و رشد شخصی نظر می‌کنند، سرشار از تجربه‌های نادری است که آگاهی از آنان برای دانشجومعلمان دو خاصیت دارد: اول آشنایی با تجربه خاص و دوم کسب انگیزه و اعتماد برای عمل خلاقانه در موقعیت‌های واقعی تربیت. آنچه آگاهی از تجربه‌های خاص را برای آموزش معلمان توجیه می‌کند، ایجاد شرایط «همزادپنداری» است؛ یعنی آنچه می‌تواند امید به موفقیت را در موقعیت‌های متنوع و متغییر، افزایش دهد. درعین‌حال، تجربه‌های خاص دربردارنده دانش‌هایی مفید هستند که در قالب‌های معمول «دانش رشته‌ای» و «دانش تربیتی» وارد نشده‌اند اما «کارآمدی موقعیتی» داشته‌اند. این درس تلاشی برای شناسایی معلمان نادر و قدرشناسی از آنان نیز محسوب می‌شود و پیوندی بین نسل‌های معلمان ایجاد می‌کند.

<table>
<tr><td>مشخصات درس
نوع درس: نظری
تعداد واحد: ۱
زمان درس: ۱۶ ساعت
پیشنیاز: ندارد
نحوه آموزش: انفرادی (و با حضور معلمان سرآمد دارای تجربه خاص)</td><td colspan="4">نام درس: تجربه‌های خاص حرفه‌ای

<u>اهداف/ پیامدهای یادگیری</u>: در پایان این واحد یادگیری دانشجومعلم قادر خواهد بود:
به مواردی از زمینه‌های تحقق یک تجربه خاص، اشاره و به تحلیل چنین زمینه‌ای اقدام کند و برخی از معلمان دارای تجربه خاص در رشته تخصصی خود را بشناسد. همچنین، دارای احساس مثبت به عمل ابتکاری در موقعیت‌های مساله‌دار حرفه معلمی است و خود را آماده برای چنین عملی می‌داند.</td></tr>
<tr><td></td><td>ملاک‌ها</td><td>سطح ۱</td><td>سطح ۲</td><td>سطح ۳</td></tr>
<tr><td rowspan="2"><u>شایستگی اساسی:</u>
<u>PK کد ۲-۱، ۲-۲ & ۲-۳</u>
<u>PCK کد ۳-۱، ۳-۲، ۳-۳ & ۳-٤</u></td><td>آشنایی با تجربه‌های خاص</td><td>از تجربه‌های برخی معلمان مطلع است اما تحلیلی از دلایل و پیامد آنها ندارد.</td><td>تجربه‌های خاص معلمان رشته تخصصی خود را می‌شناسد و قادر است به تبیین عمل ابتکاری معلمان دارای تجربه خاص اقدام کند.</td><td>نه تنها تجربه‌های خاص معلمان رشته تخصصی خود را تبیین می‌کند، که بر بنیاد موارد گزارش شده به شناسایی اشخاص دیگر اقدام کرده و برای ارتباط بین آنها در جهت تولید یک نظریه اقدام کرده است.</td></tr>
<tr><td>مواجهه با تجربیات</td><td>توانسته است خود را پذیرای تجربه خاص معلمان نشا دهد و از کار آنان قدرشناسی کند.</td><td>برای ایجاد ارتباط با اشخاص دارای تجربه، پیوندهایی را ایجاد کرده و از انان در کارهای خود بهره گرفته</td><td>برای ایجاد تعامل بین معلمان دارای تجربه خاص کوشش می‌کند و آنان را با یکدیگر پیوند می‌دهد و خود در اجتماعی</td></tr>
</table>

			است.	یادگیری آنان مشارکت می‌کند.
	انجام تکالیف	پاسخ‌هایی ارائه کرده که حاصل جستجوی در منابع در دسترس و بازخوانی محدود تجربه شخصی است.	در پاسخ‌های ارائه شده قواعد کلی پاسخگویی پژوهشی رعایت شده و سطحی عمیق از بازخوانی تجربه خود و دیگری دیده می‌شود.	پاسخ‌های ارائه شده دارای بنیاد پژوهشی دقیقی است و ضمن بکارگیری زبان مناسب ارائه، از سازماندهی و حتی محتوای بدیع برخوردار است.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

محتوای مورد استفاده این درس در چارچوب زمان شانزده جلسه‌ای آن به شرح ذیل سازمان یافته است:

نوبت	موضوع اصلی	مباحث فرعی
اول	طرح ضرورت و جایگاه موضوع و ایجاد انگیزه جهت پیگیری درس و ارزشیابی تشخیصی و اعلام برنامه درس	شناسایی انتظارات دانشجویان، سنجش نوع نگرش و سطح دانش مربوط، معرفی برنامه و سرفصل درس، تشریح منطق درس و کاربردهای آن برای معلمان، معرفی تکالیف عملکردی و چگونگی ارزیابی از عملکرد دانشجویان بر اساس پیامدها و سطوح عملکرد.
دوم	تبیین تجربه خاص معلم	تشریح شرایط معمول و مساله‌های متنوع کلاس درس و ضرورت‌ها و زمینه‌های شکل‌گیری تجربه‌های خاص معلمی و اهمیت بکارگیری آنها در اعتلای آموزش. **تکلیف ۱:** مطالعه دست کم یک کتاب و یک مقاله از تجربه‌های خاص معلمان.
سوم تا هشتم	ارائه تجربه‌های خاص	ایجاد فرصت برای ارائه تجربه خاص برای معلمان و گفتگوی در باره تجربه گزارش شده. **تکلیف ۲:** همه دانشجومعلمان موظفند به بررسی در موقعیت‌های ممکن برای شناسایی «تجربه خاص حرفه‌ای» اقدام و نتیجه را در جلسه آینده به کلاس ارائه کنند.
نهم	نقد و ارزیابی فرایند کار کلاس	تشریح منطق روش کار توسط مدرس و گفتگوی در باره چگونگی ادامه کار. **تکلیف ۳:** دانشجویان به بازخوانی تجربه آموزش معلمان خود اقدام می‌کنند و نمونه‌هایی از خاص بودن ان را آشکار می‌کنند.
دهم تا پانزدهم	ارائه تجربه‌های خاص معلمان	ایجاد فرصت برای ارائه تجربه خاص برای معلمان و گفتگوی در باره تجربه گزارش شده.

شانزدهم	نقد و ارزیابی فرایند کار کلاس	تشریح منطق روش کار توسط مدرس و گفتگوی در باره چگونگی ادامه کار. **تکلیف ٤**: دانشجویان به بازخوانی تجربه آموزش همین درس خود اقدام می‌کننـد و آن را نقـد و بررسی می‌کنند.

۳. راهبردهای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت آموزشگر و البته با مشارکت همه‌جانبه دانشجومعلمان انجام می‌شود. آموزشـگر در بخشی از درس بر بنیاد گفتارهای درسی در نوبت‌های مقرر به معرفی هر یک از موضوعات اقدام می‌کند و بخشی دیگـر از درس بـا شناسایی و دعوت از معلمان دارای تجربه خاص، فرصت آشنایی دانشجومعلمان و معلمان خاص رشته‌های تخصصی را فراهم می‌کند و فرصت گفتگوی آنان را ایجاد و آن را مدیریت می‌کند. به تشخیص آموزشگر و با اتخاذ تدابیر هدایتی، واگذاری معرفـی تجربـه خـاص معلمان می‌تواند به دانشجومعلمان واگذار شود. دانشجوی این درس موظف است بـر اسـاس برنامـه اعـلام شـده بـه مطالعـه منـابع و جستجوی در واقعیات بپردازند و در گفتگوهای هر جلسه با آمادگی مشارکت نماید. همچنین، دانشجویان حق دارنـد بـه طـرح پرسـش بپردازند و برای ارائه دیدگاه‌ها یا نتایج حاصل از مطالعات خود با درخواست تعیین وقت قبلی، تا ۱۰ دقیقه در کـلاس درس بـه صـورت سازمان یافته ارائه نظر کنند. درعین‌حال، در جلسات درس ممکن است پرسش‌هایی مطـرح شـود کـه بـه تشـخیص آموزشـگر یـا بـه درخواست دانشجویان، پاسخگویی به برخی از آنها می‌تواند به صورت شفاهی در جلسه بعد یا به صورت کتبی تا پایان نیمسال انجـام و ارائه شود. این قبیل پرسش‌ها می‌تواند برای همه یا برخی از دانشجویان جایگزین تکالیف درس گردد؛ مشروط به آنکه تعداد آنها از ۵۰ درصد تکالیف مقرر درس تجاوز نکند.

٤. منابع آموزشی

- در این درس استفاده از منبع مکتوب تا سال ۱۳۹۸ الزامی نیست؛ اما آموزشگر تلاش خواهد کرد منـابع مفیـد را شناسـایی و معرفی کند. استفاده از منابع مکتوب منتشر نشده پس از داوری و تایید شورای گروه آموزشی برای مدت مقرر، در همان رشته بلامانع است.
- همه آموزشگران موظفند منابع و مستنداتی از «معلمان سرآمد» به دانشجومعلمان معرفی نمایند و نشـانی سـایت‌هـای مفیـد برای دریافت اطلاعات را ارائه کنند. همچنین، آموزشگر این درس موظف است به جسـتجوی اجتماعـات تخصصـی معلمـان مخصوصا در فضای مجازی اقدام کند و موارد مفید را به دانشجویان معرفی و آنان را برای مشارکت، تشویق کند.
- آموزشگران این درس از سال ۱۳۹۴ به بعد موظف‌اند تمامی دانشجومعلمان را بـرای عضـویت در «تـالار گفتگـوی معلمـان آینده» در پورتال دانشگاه هدایت کنند و خود نیز در آن مشارکت نمایند.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: ارزشیابی پایانی در درس **تجربه‌های خاص حرفه‌ای** در قالب یک آزمون مکتوب پایانی صورت می‌گیرد که در آن دانشجویان یادگیری‌ها و تجارب خود از گفتارهای درس، گفتگوهای کلاسی، مطالعه منابع و مشارکت در مباحث کلاس درس را بر اساس پرسش‌های آموزشگر، ارائه می‌کنند.

ارزشیابی تکالیف: ارزشیابی انجام تکالیف کلاس درس و مشارکت در مباحث با هم لحاظ می‌شود. آموزشگر در مواردی که مصلحت بداند، اجازه می‌دهد تا دانشجویان بر اساس بازخوردهای او به کار پژوهشی، به اصلاح آن اقدام کنند.

سهم هر یک از موارد ارزشیابی به شرح زیر محاسبه می‌شود:

ـ پاسخگویی به تکالیف و شرکت فعال در کلاس: ۵۰ درصد امتیاز

ـ آزمون پایانی: ۵۰ درصد امتیاز

سایر نکات:

مواردی که توجه به آن در این درس مهم است:

- آمادگی مدام برای گفتگوهای کلاس.
- مشارکت جدی و موثر در مباحث کلاس.
- رعایت نظم حضور و حساسیت به زمان درس.
- رعایت اخلاق پژوهش در انجام تکالیف و در فعالیت عملی.
- مطالعه منابع تکمیلی معرفی شده توسط آموزشگر و سایر منابع مفید.
- ظرافت و زیبائی ظاهری تکالیفی که به صورت مکتوب به آموزشگر تحویل می‌شود.

سرفصل درس « پژوهش و توسعه حرفه‌ای ۱: پژوهش روایی»

۱. معرفی درس و منطق آن

یکی از چالش هایی که مؤسسات و دانشگاه‌های تربیت معلم امروزه با آن روبرو هستند، خلق فرصت های یادگیری است که بر توانایی معلمان جهت رویارویی مؤثر با موقعیت های واقعی تربیتی/ آموزشی تأثیرگذار باشد. درصورتی که در طول برنامه آموزش حرفه‌ای دانشجو معلمان فرصت پژوهش در تجربه را بدست آورند، به توانایی های مورد نیاز برای مواجهه با موقعیت‌های نامعلومی که در آن غوطه‌ورند دست خواهند یافت و قادر خواهند بود این توانایی را به دانش‌آموزان خود منتقل کنند. از آنجا که، روایت های شخصی که حاصل تأملات دانشجو معلمان در موقعیت‌های واقعی کلاس درس است فرصت یادگیری از تجربه را ممکن می‌کند، لذا آموزش پژوهش روایی به عنوان پیش نیاز برنامه کارورزی این امکان را فراهم می کند تا دانشجویان به شیوهٔ روایی به مطالعه تجربیات خود پرداخته و در آینده بتوانند از این توانایی برای تأمل بر عمل خود، بهبود شرایط آموزشی و تربیتی، سهیم نمودن دیگران در تجربیات خود و نیز توسعه حرفه‌ای خویش بهره بگیرند.

مشخصات درس نوع درس: کارگاهی تعداد واحد: ۱ زمان درس: ۴۸ ساعت پیشنیاز: –	نام درس: پژوهش روایی اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با آگاهی از چیستی و چگونگی پژوهش روایی، تجربیات شخصی خود/ دیگری را از موقعیت های آموزشی/ تربیتی مورد واکاوی (تأمل) قرار داده و از این تجربیات برای توسعه ظرفیت های حرفه‌ای استفاده کنند.			
شایستگی اساسی: **pck کد ۱-۳ &۳-۳&-٤-۳**				
	ملاک‌ها	**سطح ۱**	**سطح۲**	**سطح۳**
	روایت تجربه	با تأمل بر یک روایت/ تجربه جدید آن را در قالب یک داستان ساده با جزئیات کم روایت می کند.	با تأمل بر یک روایت یا تجربهٔ جدید، آن را در قالب داستانی با جزئیات و پیچیدگی ها روایت می کند.	با تأمل بر یک روایت یا تجربهٔ جدید، آن را در قالب داستانی با جزئیات و پیچیدگی هایی که منعکس کننده احساسات، افکار و توالی منطقی آن ها، روند ها و.. است را روایت می کند.
	تأمل بر تجربه	بر روایت خود تأمل کرده و کنش‌ها، واکنشها، و	بر دیدگاه‌های شخصیت‌های داستان تأمل می کند و می	با تأمل مجدد بر تجربهٔ تفکر خود/ روایت درک خود را از

		رفتارها، دیدگاه‌های افراد حاضر در موقعیت را در بیان تجربیات مورد توجه قرار داده است.	تواند با ارائهٔ شواهدی از یافته های علمی و پژوهشی از آن دفاع کند یا آنها را با ذکر دلیل زیر سؤال برده و نقد کند..	این تأملات را با بهره گیری از یافته های علمی/ پژوهشی در قالب دانش قابل عرضه به دیگران ارائه کند.
	تحلیل و تفسیر	توانسته است داده های جمع آوری شده را طبقه بندی نموده و ارتباط میان طبقات را برقرار کند، اما نتوانسته آن را تحلیل ساختاری نماید.	توانسته است داده های جمع آوری شده را تحلیل و تفسیر کند و یافته های خود را با استفاده از نقل قول ها معتبر نماید.	توانسته است داده های جمع آوری شده را تحلیل و تفسیر کند و تحلیل و تفسیر خود از یافته ها را با استفاده از روش های مختلف معتبر نماید.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: کلیات

ماهیت تجربه، یادگیری از تجربه، و تأمل بر تجربه و تمایز آن با سایر انواع یادگیری

روایت نویسی وسیله‌ای برای پژوهش در عمل

پژوهش روایی در خدمت رشد حرفه‌ای

چگونه روایت ها بین دانش آشکار و دانش ضمنی پیوند می زنند؟

اهداف پژوهش روایی و کاربردهای آن

انواع پژوهش روایی

تکلیف عملکردی:

با مطالعه داستان زندگی معلمان و مقالات علمی در زمینه پژوهش روایی تأثیر این شیوه مطالعه را در بهبود عملکرد حرفه‌ای در قالب یک مقاله کوتاه ارائه نماید.

یک پژوهش روایی را به صورت خلاصه یا در قالب یک مقالهٔ مروری با ذکر ویژگی‌ها و مراحلش ارائه کند). (البته قالب مذکور قبلاً باید توسط استاد توضیح داده شود.

فصل دوم: ابزار های گردآوری اطلاعات

ماهیت اطلاعات در پژوهش روایی

ابزار های گردآوری اطلاعات در پژوهش روایی

- یادداشتهای میدانی از تجربه های مشترک
- دفترچه یادداشت های روزانه
- مصاحبه ها
- داستان گویی
- نامه نگاری
- نوشته‌های خودزیست نگارانه و زیست نگارانه
- سایر منابع

فرآیند تحلیل داده ها

- آماده کردن داده‌ها برای تحلیل،
- انجام تحلیل های مختلف
- درک عمیق و عمیق تر داده‌ها
- بازنمایی داده‌ها و تفسیر معنای کلان

معنا دهی به داده ها

تکلیف عملکردی:

نمونه‌ای از ابزار های جمع آوری اطلاعات در پژوهش روایی را از منظر نوع تجربیات مطرح شده تحلیل و تمایز و تشابه آن ها را در یک جدول به نمایش بگذارد/ در قالب یک مقاله کوتاه ارائه کند.

یک

مقالات علمی پژوهشی که با استفاده از شیوه پژوهش روایی تهیه شده است را از منظر فرایند تحلیل اطلاعات مطالعه و یافته های خود را گزارش نماید.

فصل سوم: کد گذاری

انواع کدگذاری

- کد گذاری اولیه[۴۶]
- مرور کد های اولیه[۴۷]

[46] - Initial/Open coding
[47] - Selective coding

- کد گذاری محوری[۴۸]
- مرور کد ها و طبقه بندی داده ها
- مضامین/ مفاهیم
- عمق و بینش برای ایجاد ارتباط

تکلیف عملکردی:

فرایند کدگذاری و طبقه بندی را تا مرحله شناسایی و تبیین مضامین بر روی تجربیات شخصی خود از دوران تحصیل اجرا و یافته ها/ بینش حاصل از واکاوی تجربیات را با دیگران به مشارکت بگذارد.

فصل چهارم: تحلیل ساختاری

فرآیند تحلیل ساختاری

- قاعده‌ی حذف
- حذف شدید
- تعمیم
- ساختن
- قاعده صفر

تحلیل سه بعدی:

- تعامل: تعامل شخصی بر اساس احساسات، امیدها، واکنش‌ها، و خلق و خو هم چنین تعامل اجتماعی برای دربرداشتن سایر افراد و قصد، اهداف، فرضیات، و دیدگاه‌های آنان
- تداوم: بررسی گذشته که به خاطر آمده است؛ حال به تجربه اتفاقات مرتبط است؛ و آینده، مشتاقانه منتظر تجربیات احتمالی است
- موقعیت: اطلاعات در مورد شرایط، زمان، و مکان در موقعیت فیزیکی، با حدود و قصد، اهداف، و دیدگاه‌های متفاوت شخصیت‌ها

تکلیف عملکردی:

با استفاده از فرایند تحلیل ساختاری/ تحلیل سه بعدی مجموعه تجربیات شخصی/ تجربیات سایرین(همکلاسی ها/ معلمان) را تحلیل و یافته ها را گزارش کند.

فصل پنجم: اعتبار بخشی

روایی و اعتبار در پژوهش روایی

همکاری با شرکت کنندگان

بیان دوباره روایت ها

[48] - Axial coding

استفاده از نقل قول ها

رعایت مسایل اخلاقی

محدودیت ها و مخاطرات پژوهش روایی

استفاده از نظریه ها و یافته های علمی

چگونه یافته های پژوهش روایی را ارزیابی می کنیم؟

تکلیف عملکردی:

یافته های حاصل از تکلیف عملکردی در فصل چهار را با استفاده از شیوه مثلث سازی/ همکاری با شرکت کنندگان/ یافته های علمی پژوهشی اعتبار بخشی نماید.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

مطالعهٔ منابع، جستجو، سؤال کردن و پژوهیدن در زمینهٔ پژوهش روایی، برگزاری کارگاه آموزشی برای آموزش پژوهش روایی با استفاده از رویکرد توسعه فردی و به کمک واکاوی تجربیات شخصی صورت می گیرد. استفاده از راهبردهای مشارکتی، برای به اشتراک گذاشتن تجربیات و ارائه یافته به تحقق اهداف این درس و نیز تنوع بخشیدن به تجربیات کمک می کند.

٤. منابع آموزشی

منابع اصلی:

پژوهش روایی دکتر عطاران (در دست تألیف)

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: از آنجایی که هدف این درس یادگیری از و به کمک تجربه است، لذا در ارزشیابی خود ارزیابی دانشجو بر اساس تحلیل (توصیف) و تفسیر تجربیات حاصل از فعالیت ها در طول ترم بر اساس مستندات دارای اهمیت است. ارزیابی استاد بر اساس مجموعه تکالیف عملکردی دانشجو در طول و شرکت در سمینار های کلاسی برای ارائه یافته ها/ به اشتراک گذاشتن تجربیات نیز بخش دیگر از ارزشیابی دانشجو را تشکیل می دهد.

تفسیر دانشجو از تجربیات شخصی و نقش آن در توسعه توانایی های حرفه‌ای بر اساس مستندات ارائه شده در گزارش عملکرد پایانی ۱۰ نمره

ارزیابی استاد از فعالیت ها و مشارکت در سمینار ها ۱۰ نمره

سرفصل درس « پژوهش و توسعه حرفه‌ای ۲: کنش پژوهی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

پذیرش نقش پژوهشی از سوی معلم در کنار دو وظیفهٔ مهم دیگر او مبنی بر وظیفهٔ استفاده از یافته‌های پژوهشی تولید شده توسط دیگران و وظیفهٔ آموزش پژوهش به دانش‌آموزان، ضرورت دانا و توانا کردن آنها در حوزه اقدام پژوهی را روشن می‌سازد. این امر بدان معناست که معلم باید ازتدریس و عمل تربیتی عادی شده[۴۹] فاصله گرفته و به سوی تدریس و عمل فکورانه[۵۰] پیش برود، به نحوی که با بینشی پژوهشی مسائل کلاس و مدرسه را بکاود و با اقدام پژوهی و ژرف‌اندیشی به یافتن راه‌حل‌ها، کاربرد بلافصل یافته‌ها و اخذ بازخورد مداوم به اصلاح و بهبود فرآیند های آموزشی و پرورشی بپردازد. بر این اساس، توانایی جمع آوری سیستماتیک اطلاعات درباره، موقعیت های خاص آموزشی، تدریس، و یادگیری دانش آموزان و متعاقباً بکارگیری روش های خاصی برای بهبود آن است که منجر به ارتقاء توانایی دانش آموزان می شود، یکی از شایستگی هایی است که معلمان در آموزش های بدو خدمت بایدبه آن دست یابند.

مشخصات درس	نام درس: **پژوهش و توسعه حرفه‌ای ۲: کنش پژوهی**			
نوع درس: کارگاهی تعداد واحد: ۱ زمان درس: ۴۸ ساعت پیشنیاز: پژوهش و توسعه حرفه‌ای ۱، کارورزی ۲	**اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:** با مطالعه و تحلیل گزارش یافته های اقدام پژوهی ها توسط معلمان تأثیر آن در بهبود فرآیند یادگیری گزارش کند. یک مسئله را با استفاده از فرآیند رفت و برگشت میان مسئله و موقعیت آموزشی/ تربیتی مطالعه نموده و بازتاب های حاصل از این فرآیند را برای بهبود عملکرد در موقعیت های بعدی طراحی، اجرا و گزارش نماید			
شایستگی اساسی: **Ck&pck کد ۲-۱& ۳-۳ &۳-٤ &۳**	**ملاک‌ها**	**سطح ۱**	**سطح۲**	**سطح۳**
	تحلیل یافته ها	یافته های اقدام پژوهی را از نظر تأثیر آن بر فرآیند یادگیری تحلیل وتفسیر کرده اما به محدودیت ها و فرصت هایی که این مطالعه برای اقدامات بعدی ایجاد می کند اشاره نکرده است.	یافته های اقدام پژوهی را از نظر تأثیر آن بر فرآیند یادگیری تحلیل تفسیر کرده و به محدودیت ها و فرصت هایی که این مطالعه برای اقدامات بعدی ایجاد نموده را گزارش کرده است.	یافته های اقدام پژوهی را از نظر تأثیر آن بر فرآیند یادگیری تحلیل و تفسیر کرده و به محدودیت ها و فرصت هایی که این مطالعه برای اقدامات بعدی ایجاد نموده و نحوه بهره گیری از این نتایج در عمل حرفه‌ای خود را گزارش کرده است.

[49]-routinized
[50] - reflective

	چرخه عمل	فرآیند کار نشان می دهد که در پژوهش انجام شده چرخه رفت و برگشت میان برخی از مراحل رعایت شده است.	فرآیند کار نشان می دهد که در پژوهش انجام شده چرخه رفت و برگشت میان کلیه مراحل برای اطمینان از یافته ها رعایت شده است.	فرآیند کار نشان می دهد که در پژوهش انجام شده چرخه رفت و برگشت میان کلیه مراحل برای اطمینان از اطلاعات جمع آوری شده، تفسیر و تبیین یافته ها در هر مرحله رعایت شده است.
	گزارش یافته ها	گزارش با استفاده از روزنگار/ زبان روایت نویسی ثبت شده نشان دهنده تأمل بر کنش‌ها، واکنشها، و رفتارها، دیدگاه‌های افراد درگیر در موقعیت برای بازکاوی عمل و تصمیمات نیست.	گزارش با استفاده از روزنگار/ زبان روایت نویسی ثبت شده نشان دهنده تأمل بر کنش‌ها، واکنشها، و رفتارها، دیدگاه‌های افراد درگیر در موقعیت برای بازکاوی عمل و تصمیمات اتخاذ شده است.	گزارش با استفاده از روزنگار/ زبان روایت نویسی ثبت شده نشان دهنده تأمل بر کنش‌ها، واکنشها، و رفتارها، دیدگاه‌های افراد درگیر در موقعیت برای بازکاوی عمل و تصمیمات اتخاذ شده برای قرار گرفتن در چرخه پژوهش و عمل حرفه‌ای شده است

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

بخش اول :

انواع، سطوح، گستره،ماهیت و اهداف پژوهش‌در آموزش و پرورش

- پژوهش در حرفه معلمی (معلم به‌عنوان بکارگیرنده یافته‌های پژوهش‌های دیگران،معلم بهٔعنوان پژوهشگر، معلم به‌عنوان مدرس پژوهش به دانش آموزان)
- استلزامهای پژوهش‌های معلم محور(برخورد آزادمنشانه،هم افزایی، تفکر و بازاندیشی ، دغدغه‌های رشد حرفه‌ای،اشتراک دانش و تجربیات، مشارکت و کار گروهی ، نقادی و نقد پذیری، تعهد و مسئولیت برای عمل مبتنی بر پژوهش، اخلاق پژوهشی و ...)
- عمل پژوهی و ادراک هنرمندانه معلم
- عمل پژوهی و رشد حرفه ای معلم

فعالیت یادگیری:

مقالات علمی- پژوهشی را مطالعه و در قالب یک گزارش یافته های خود رابه جهت تأثیر این نوع مطالعات در حل مسائل آموزشی/ تربیتی یا توسعه علوم تربیتی ارائه نماید.

فعالیت عملکردی:

– با مطالعه نمونه گزارش های اقدام پژوهی در سطوح متفاوت عملکرد بتواند نقات قوت و ضعف آن ها را شناسایی و گزارش نماید.

بخش دوم :

– چیستی عمل پژوهی در آموزش و پرورش (ماهیت، تعریف، ابعاد، گستره،)

– چرایی عمل پژوهی در آموزش و پرورش(اهداف ، پیامدها، ضرورت و اهمیت)

– تاریخچه و خاستگاه های عمل پژوهی

– نظریه‌ها و دیدگاه‌های موجود در زمینه اقدام پژوهی

فعالیت یادگیری:

–مشارکت در نقد و ارزیابی گزارش های ارائه شده در کلاس در زمینه اقدام پژوهی هی ارائه شده.

فعالیت عملکردی:

– تهیه یک نوشته انتقادی در مورد باورها و عقاید شخصی خود در مورد چیستی و ضرورت اقدام پژوهی در آموزش و پرورش و ارائه آن در کلاس برای بررسی و نقد

بخش سوم :

– چگونگی تشخیص مسئله،

–چگونگی تدوین طرح اقدام پژوهی،

–روش اجرای مراحل اقدام پژوهی

– چگونگی گردآوری داده ها و شواهد مهم در اقدام پژوهی

– باز اندیشی در باره داده ها و شواهد و اصلاح فرایند اقدام پژوهی

– نقش مشورت و مشارکت در اقدام پژوهی

–ارزشیابی ،نقادی و اعتباریابی در اقدام پژوهی

چگونگی بازخورد ،اصلاح و کاربرد نتایج در اقدام پژوهی

– چگونگی مستند سازی، ثبت و ضبط مراحل و تهیه گزارش نهایی و اطلاع رسانی و اشاعه دستاوردهای اقدام پژوهی

مشارکت در نقد مطالب گزارش شده در کلاس (گزارش حاصل از فعالیت عملکردی گروه‌ها)

فعالیت عملکردی:

– تشکیل کارگروه‌هایی متشکل از دانشجو معلمان و مشارکت آنها در نقد نمونه‌ای از اقدام‌پژوهی انجام شده توسط معلمان دیگر و تهیه گزارش نقد برای ارائه به کلاس

بخش چهارم :

– تدوین طرح و انجام مراحل اقدام پژوهی

فعالیت یادگیری:

– مشارکت در ارزشیابی و نقد طرح اقدام پژوهی دانشجو معلمان و یکایک مراحل اجرایی آن در خلال جلسات متناظر با روند پیشرفت اجرای طرح(در هر مرحله ازتدوین طرح و اجرای آن، دانشجویان گزارش لازم را به کلاس ارائه و از مشورت، ارزشیابی و نقد دیگران استفاده می‌کنند.)

فعالیت عملکردی:

– تشکیل کارگروه‌هایی متشکل از دانشجو معلمان و مشارکت آنها در مراحل زیر:

– بررسی متأملانه کلاس درس و مدرسه و انتخاب مسئله برای اقدام پژوهی

– تدوین طرح

–انتخاب روش و تدوین مراحل

– مشخص کردن شواهد مهم و ساختن یا یافتن ابزار گردآوری داده ها

– باز اندیشی در باره داده ها و شواهد و اصلاح فرایند

– انجام مشورت و جلب مشارکت افراد ذی‌ربط

– ارزشیابی ،نقادی و اعتباریابی فرایند و نتایج

– اخذ بازخورد، اصلاح و کاربرد نتایج در حل مسئله یا بهبود امر مورد پژوهش

– مستند سازی، ثبت و ضبط مراحل و تهیه گزارش نهایی و اطلاع رسانی و اشاعه دستاوردها

۳– راهبردهای تدریس و یادگیری

- راهبردهای اصلی شامل پرسش و پاسخ، حل مساله، نقادی و پژوهش به صورت گروهی و مشارکتی است. در کلاس در خلال بیان فلسفه، مبانی،اصول، روش و مراحل اجرای اقدام پژوهی به تحلیل و نقادی گزارش های مطالعات اقدام پژوهی معلمان (به تناسب رشته آموزشی دانشجو معلمان) و آشنا سازی دانشجو معلمان با تجارب معلمان پژوهنده پرداخته می‌شود.

- در بخش عملی، دانشجو معلمان در قالب گروه‌های مناسب، به انتخاب مسئله متناسب با رشته آموزشی خود و تدوین پیشنهاده کامل اقدام پژوهی و اجرای آن در محیط واقعی (درصورت دسترسی به کلاس و مدرسه) می‌پردازند و گزارش کار خود در هر مرحله را به کلاس ارائه داده و از نقد و مشارکت سایر دانشجو معلمان استفاده می‌کنند.

٤. منابع آموزشی

منبع:-

٥. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی در این درس، فرایندی مبتنی بر مشارکت است که در آن استاد، شخص دانشجو و سایر همکلاس‌های با یکدیگر همکاری و مشارکت دارند. در این ارزشیابی علاوه بر جنبه‌های کمی بر جنبه‌های کیفی تأکید و توجه ویژه‌ای می‌شود. این ارزشیابی به صورت مداوم و بر اساس فعالیت های انجام شده توسط دانشجو – که در پوشه‌کار[51] او گردآوری می‌شود- صورت می‌گیرد و بر ارزیابی توسط خود دانشجو تأکید ویژه‌ای می‌شود.

در این ارزشیابی، ۴ نمره ارزشیابی دانشجو به صورت تکوینی طی نیمسال ، ۸ نمره به کار عملی در حوزه اقدام پژوهی و ۸ نمره به آزمون پایانی اختصاص می یابد .

سایر نکات

کنش پژوهی قبل از آغاز کارورزی سه به دانشجویان ارایه شود.

[51] ***-portfolio***

سرفصل درس « پژوهش و توسعه حرفه‌ای ۳: درس پژوهی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

درس پژوهی یک رویکرد برای توسعه حرفه ای است که در ، آن معلمان با یکدیگر در تدوین طرح درس پژوهشی ، اجرا و اعتبار یابی آن همکاری می کنند . این رویکرد ظرفیت شگرفی برای تحقق اهداف مدرسه بعنوان سازمان یادگیرنده و بستری برای گفتگوهای حرفه ای در باره آموزش ، تدریس و فرایندهای یاددهی – گیری در مدرسه فراهم می سازد. درس پژوهی، دانش آموزشی محتوا را در معلمان توسعه بخشیده و با سازوکارهای خود ، قدرت و شایستگی معلمان را برای مواجهه با مسایل فراروی یاددهی– یادگیری توسعه می بخشد . به این ترتیب دانشجو معلمان با گذراندن این درس، ضمن کار گروهی و درک اهمیت هم افزایی در توسعه حرفه‌ای بطور همزمان توان تخصصی خود در حوزه دانش تربیتی، دانش موضوعی، دانش فناوری آموزشی توسعه می دهد.

مشخصات درس نوع درس: کارگاهی تعداد واحد: ۱ زمان درس: ۴۸ ساعت پیشـــنیاز: اصـــول و روش‌هـــای تدریس	نام درس: **پژوهش و توسعه حرفه‌ای ۳: درس پژوهی**			
	اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با درک نقش مشارکت حرفه‌ای در توسعه ظرفیت ها و توانایی های شخصی، و تأثیر آن در شکل گیری سازمان یادگیرنده یک برنامه درس پژوهی را با مشارکت یک گروه همکار طراحی و اجرا نماید..			
شایستگی اساسی: Ck&pck کـــد ۲-۱& ۳- **۳& ٤-۳&**	**ملاک‌ها**	**سطح ۱**	**سطح۲**	**سطح۳**
	هم‌افزایی و مشارکت حرفه‌ای	در فرآیند کار جمعی وظایف محوله را انجام می دهد اما به هنگام قرار گرفتن در موقعیت های دشوار قادر نیست گروه را پشتیبانی کند.	در فرآیند کار جمعی وظایف و مسئولیت هایی را که منجر به حل مسایل گروه میشود را می پذیرد.	در فرآیند کار جمعی برای پذیرش وظایف و مسئولیت ها برای حل مسایل گروه استقبال می کند و می تواند به هنگام قرار گرفتن در موقعیت های دشوار گروه را پشتیبانی کند.
	طرح درس پژوهی	برای مطالعه بافت و زمینه نیاز/ مسئله شناسایی شده و ترسیم چشم انداز در سطح‌مدرسه مشارکت نموده اما تحلیل نتایج	در فرآیند مطالعه بافت و زمینه نیاز/ مسئله شناسایی شده و ترسیم چشم انداز در سطح‌مدرسه مشارکت نموده و نتایج یادگیری دانش آموزان نشان دهنده تأثیر	در فرآیند مطالعه بافت و زمینه نیاز/ مسئله شناسایی شده و ترسیم چشم انداز در سطح‌مدرسه مشارکت نموده و نتایج یادگیری دانش آموزان نشان دهنده تأثیر

		یادگیری دانش آموزان نشان دهنده تأثیر عملکرد او بر شکل گیری یک گروه حرفه‌ای برای ادامه مشارکت حرفه‌ای نیست.	عملکرد او بر بهبود عملکرد مدرسه است.	عملکرد او بر مشارکت برای توسعه حرفه‌ای و بهبود عملکرد مدرسه است.
	گزارش	گزارش با استفاده از روزنگار/ روایت نویسی ثبت شده نشان دهنده تأمل بر کنش‌ها، واکنشها، و رفتارها، دیدگاه‌های افراد درگیر در موقعیت برای بازکاوی عمل و تصمیمات نیست.	گزارش با استفاده از روزنگار/ روایت نویسی ثبت شده نشان دهنده تأمل بر کنش‌ها، واکنشها، و رفتارها، دیدگاه‌های افراد درگیر در موقعیت برای بازکاوی عمل و تأثیر تصمیمات اتخاذ شده بر عملکرد دانش آموزان/ مدرسه است.	گزارش با استفاده از روزنگار/ روایت نویسی ثبت شده نشان دهنده تأمل بر کنش‌ها، واکنشها، و رفتارها، دیدگاه‌های افراد درگیر در موقعیت برای بازکاوی عمل و تصمیمات اتخاذ شده و تأثیرات آن بر عملکرد دانش آموزان/ مدرسه در چرخه پژوهش و عمل حرفه‌ای مشارکتی شده است

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول :

تمهید شرایط و آماده سازی

-مدرسه بعنوان یک سازمان یادگیرنده

-تاریخچه ، تعریف و اهداف درس پژوهی

- درس پژوهی انتخابی استراتژیک برای توسعه دانش و شایستگیهای معلمان

- ابعاد و گستره درس پژوهی

- فرایند درس پژوهی

- شرایط ، فرهنگ و حمایتهای مورد نیاز درس پژوهی

فعالیت یادگیری:

با مشارکت در بحث به ضرورت و اهمیت درس پژوهی و نقش آن در تولید دانش بومی تدریس می پردازد . همچنین سوالاتی را برای شرح بیشتر موضوع مطرح می نماید . همچنین سوالاتی را برای شرح بیشتر موضوعات مطرح می نماید .

فعالیت عملکردی:

تشکیل کارگروه‌هایی متشکل از دانشجو معلمان و مشارکت آنها در تحلیل جایگاه و نقش درس پژوهی در حرفه معلمی و تهیه گزارش برای ارائه به کلاس،

فصل دوم :

چگونگی تدوین برنامه درس پژوهی :

- تشکیل گروه درس پژوهی
- تبیین رویکرد درس پژوهی در گروه
- برنامه ریزی و تدوین جدول فعالیتهای اجرایی گروه
- انتخاب زمینه پژوهشی برای فعالیت گروه
- تعریف مساله و انتخاب موضوع
- روش های نیاز سنجی
- پیش بینی شرایط و نیازمندیهای اجرای درس پژوهی

فعالیت یادگیری:

با مشارکت در بحث موضوعاتی را برای فعالیت درس پژوهی مطرح می کند . همچنین سوالاتی را برای شرح بیشتر موضوعات مطرح می نماید .

فعالیت عملکردی:

در قالب کارگروههای دانشجویی ، یک زمینه پژوهشی را تعریف و مساله و موضوع مرتبط با آن را مشخص می کند .

فصل سوم :

چگونگی تدوین طرح درس مورد پژوهش

تعیین اهداف و سوالهای پژوهشی

تدوین طرح درس پژوهشی متناسب با سوالهای پژوهشی:

- ترسیم وضع موجود و مطلوب
- شناسایی تغییرات مورد نیاز
- تعیین هدفهای درس
- تعیین تجارب و فعالیتهای یادگیری
- تعیین رفتار ورودی

- پیش بینی منابع و وسایل آموزشی
- پیش بینی نحوه مدیریت و سازماندهی کلاس
- پیش بینی نحوه تفکر و واکنش دانش آموزان به تدریس
- تعیین معیارهای تحقق هدفها
- تعیین روش سنجش و ارزشیابی
- تعیین چارچوب اجرایی طرح در س پژوهشی

فعالیت یادگیری:

در باره چارچوب طرح درس پژوهشی بحث می کند . و دلایل و اهمیت هر یک از مولفه ها را بر می شمارد.

فعالیت عملکردی:

در قالب کارگروههای دانشجویی یک طرح درس پژوهشی را تهیه و به کلاس ارایه می نمایند.

فصل سوم :

چگونگی اجرای طرح درس مورد پژوهش

- تعیین شواهد و مستندات مورد نظر گروه
- تعیین روش و چگونگی مشاهده طرح درس
- تقسیم وظایف اعضای گروه در حین مشاهده
- طراحی فرمهای گردآوری اطلاعات و مستند سازی مشاهده

فعالیت یادگیری:

در باره چگونگی اجرای طرح درس پژوهشی بحث می کنند و نکات جدیدی را برای اجرای بهینه آن مطرح می سازند .

فعالیت عملکردی:

طرح درس پیش بینی شده در گروه را بصورت آزمایشی در کلاس اجرا می کنند .

فصل چهارم:

ژرف اندیشی در باره داده ها و شواهد

- نحوه انتخاب چارچوب تجزیه و تحلیل داده ها و شواهد
- تجزیه و تحلیل داده ها و شواهد :

تحلیل نتایج یادگیری

تحلیل انگیزش

تحلیل رفتار اجتماعی دانش آموزان

طراحی مجدد درس و اجرای آن

اجرای طرح درس جدید و مشاهده آن

ژرف اندیشی در باره اجرای دوم درس و اصلاح نهایی طرح درس

فعالیت یادگیری:

در باره چگونگی نقد مناسب تر نحوه اجرای طرح درس پژوهشی در کلاس بحث می کنند و نکات جدیدی را در این زمینه مطرح می سازند .

فعالیت عملکردی:

نحوه اجرای آزمایشی طرح درس گروه را مورد نقد و بررسی قرار می دهند .

فصل پنجم : چگونگیژرف اندیشی در باره روند اجرای فعالیت گروه

الف)نحوه تحلیل نتایج مربوط به یادگیری و رشد دانش آموزان(تحلیل نتایج یادگیری، تحلیل انگیزش،

تحلیل رفتار اجتماعی دانش آموزان)،

ب) نحوه تحلیل نتایج مربوط به رشد حرفه ای معلمان عضو گروه.

فعالیت یادگیری:

در باره نتایج فعالیت گروه بر توسعه یادگیری و رشد حرفه ای خود بحث می کنند .

فعالیت عملکردی

با ارایه مستندات لازم به جمع بندی از تاثیر فعالیت گروه خود بر یادگیری دانش آموزان و رشد حرفه ای خود می پردازند .

فصل ششم : تهیه گزارش نهایی و اشاعه دستاوردهای گروه درس پژوهی

- ضرورت اشاعه نتایج درس پژوهی
- روش های اشاعه و انتشار دستاوردهای گروه
- نحوه تدوین گزارش نهایی درس پژوهی

فعالیت یادگیری:

در باره ضرورت اشاعه نتایج درس پژوهی بحث می کنند .

فعالیت عملکردی:

گزارش کار گروه خود را تدوین و ارایه می نمایند .

۳ . راهبردهای تدریس و یادگیری

- راهبردهای اصلی شامل پرسش و پاسخ، حل مساله، نقادی و پژوهش به صورت گروهی و مشارکتی است. در کلاس در فرایند تدریس به تحلیل و نقادی گزارش های مطالعات درس پژوهی (به تناسب رشته آموزشی دانشجومعلمان) و آشنا سازی دانشجو معلمان با تجارب معلمان درس پژوه پرداخته می‌شود.
- در بخش عملی، دانشجو معلمان در قالب گروه‌های مناسب، به انتخاب مسئله متناسب با رشته آموزشی خود و تدوین برنامه درس پژوهی و اجرای آن در محیط واقعی (درصورت دسترسی به کلاس و مدرسه) یا نمونه ای (مشابه سازی شرایط کلاس درس) می‌پردازند و گزارش کار خود در هر مرحله را به کلاس ارائه داده و از نقد و مشارکت سایر دانشجو معلمان استفاده می‌کنند.
-

٤. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی در این درس، فرایندی مبتنی بر مشارکت است که در آن استاد،شخص دانشجو و سایر همکلاس‌های با یکدیگر همکاری و مشارکت دارند. در این ارزشیابی علاوه بر جنبه‌های کمی بر جنبه‌های کیفی تأکید و توجه ویژه‌ای می‌شود. این ارزشیابی به صورت مداوم و بر اساس فعالیت های انجام شده توسط دانشجو – که در پوشه‌کار[52] او گردآوری می‌شود– صورت می‌گیرد و بر ارزیابی توسط خود دانشجو تأکید ویژه‌ای می‌شود.

در این ارزشیابی، ۴ نمره به ارزشیابی دانشجو به صورت تکوینی طی نیمسال ، ۸ نمره به کار عملی در حوزه درس پژوهی و ۸ نمره به آزمون پایانی اختصاص می یابد .

٥. منابع آموزشی

ساکی، رضا (۱۳۹۲) درس پژوهی ، مبانی ، اصول و روش اجرا ، انتشارات جهاد دانشگاهی.

استیپانک و همکاران (۱۳۸۹) درس پژوهی راهنمایی عملی برای مدیران و معلمان ، ترجمه دکتر رضا ساکی و داریوش مدنی ، انتشارات حکمت علوی

سایر نکات

تدریس درس پژوهی پس از تدریس کنش پژوهی و قبل از اجرای کارورزی ۴ انجام می شود .

[52] *-portfolio*

سرفصل درس «کارورزی ۱»

۱. معرفی درس و منطق آن

آموزش اثربخش نیازمند آن است که معلمان در طول دوره آموزشی در معرض تجربیات متنوع و غنی قرار گرفته و قادر به مطالعه، تصمیم گیری و ارزیابی نتایج تصمیمات در موقعیت های پیچیده آموزشی و تربیتی مبتنی بر یافته های علمی و پژوهشی باشند. برنامه کارورزی فرصت برقرار ساختن پیوند میان آموخته های نظری با محیط های واقعی آموزشی– تربیتی و عمق بخشیدن به تجربه های پیشین در جهت توسعه شایستگی های حرفه ای و دست یابی به ظرفیت غایی کنش عملی در کلاس درس را فراهم می کند. این برنامه در دانشگاه فرهنگیان، با تأکید بر مشاهده تأملی، روایت نگاری و واکاوی تجربیات به عنوان عناصر سازنده/شکل دهنده عمل فکورانه؛ و نیز ابزارهای سه گانه اقدام پژوهی، درس پژوهی و پژوهش روایتی به عنوان روش های مورد تاکید در برنامه تربیت معلم فکور این هدف را تعقیب می نماید. مطالعه مسئله های آموزشی/تربیتی در سطح کلاس درس و مدرسه زمینه ساز عمل مستقل حرفه ای معتبر و کسب تجربیات دست اول است. فرصت های یادگیری تدارک دیده شده از سوی استادان و بازخوردهای ارائه شده از سوی آنان باید امکان تلفیق نظر و عمل تربیتی را در موقعیت های واقعی، برای یافتن راه حلهای قابل دفاع و پاسخ به مسئله های آموزشی/ تربیتی تدارک ببینند. بهره گیری از مبانی نظری/ تکنیک ها و فنون در برنامه کارورزی به منظور دستیابی دانشجو به یک نگاه همه جانبه و غنا بخشیدن به تصمیمات اتخاذ شده در ابعاد برنامه ریزی، اجرا و ارزیابی برای حمایت از یادگیری دانش آموزان ضروری است. در طول برنامه کارورزی دانشجو فرصت کسب تجربه برای درک عمل اثربخش، تأمل بر روی آن به منظور پذیرش مسئولیت حرفه‌ای را کسب می نماید.

در کارورزی یک دانشجو با کسب مهارت در به کارگیری روش ها و فنون مشاهده تأملی، موقعیت های آموزشی و تربیتی در سطح مدرسه و کلاس درس را مورد مطالعه قرار داده و دریافت های خود را در قالب روایت ها، روزنگارها، تجربیات شخصی ارائه می نماید. این یافته ها از موقعیت مدرسه و کلاس درس می تواند همراه با عکس و فیلم/ گزارش گفتگو با کادر مدرسه/ معلم راهنما/ اولیاء/ دانش آموزان(با هماهنگی مدرسه) تکمیل شود. روایت های دانشجو از موقعیت های مختلف مورد واکاوی قرار گرفته و مسئله های شناسایی شده با استفاده از شواهد و مستندات علمی گزارش می گردد.

مشخصات درس نوع درس: کارورزی تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۱۲۸ ساعت پیش‌نیاز: پژوهش و توسعه‌حرفه‌ای۱ نحوه آموزش: مشترک	نام درس: کارورزی ۱
شایستگی اساسی:	اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با مشاهده تأملی مسئله‌های آموزشی/ تربیتی در سطح کلاس درس و مدرسه را شناسایی و با استفاده از شواهد و مستندات علمی آن را تبیین نماید. مشاهدات تأملی و یافته‌های تجربی حاصل از واکاوی روایت ها را ثبت و گزارش نماید.

P Ck &pkکد ۲-۲& ۳- ۳-۱&۲	ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
	مشاهده تأملی	توانسته است موقعیت های آموزشی/ تربیتی در سطح کلاس درس و مدرسه را با جمع آوری اطلاعات توصیف نماید اما نتوانسته است اطلاعات را به صورت نظام مند تحلیل و تبیین نماید.	توانسته است موقعیت‌های آموزشی/ تربیتی در سطح کلاس درس و مدرسه را با جمع‌آوری اطلاعات به صورت نظام‌مند توصیف نموده و با استفاده از شواهد و مستندات آن را تبیین نماید.	توانسته است موقعیت‌های آموزشی/ تربیتی در سطح کلاس درس و مدرسه را با جمع‌آوری اطلاعات به صورت نظام‌مند توصیف نموده و با کمک شواهد معتبر/ مستندات علمی و پژوهشی یافته های خود را ارائه نماید.
	واکاوی تجربیات	گزارش‌های توصیفی جمع‌آوری شده از مطالعه موقعیت فیزیکی، عاطفی، آموزشی، تربیتی را به صورت روایت نقل و کدگذاری نموده اما نتوانسته است کدگذاری-ها را در قالب مضامین سازماندهی و یافته ها را گزارش کند.	گزارش‌های توصیفی جمع-آوری شده از مطالعه موقعیت فیزیکی، عاطفی، آموزشی، تربیتی را به صورت روایت نقل و کد گذاری نموده و گزاره‌ها را در قالب مضامین سازماندهی و یافته‌ها را گزارش نموده است.	گزارش‌های توصیفی جمع‌آوری شده از مطالعه موقعیت فیزیکی، عاطفی، آموزشی، تربیتی را به صورت روایت نقل و کدگذاری نموده و گزاره‌ها را در قالب مضامین سازماندهی نموده و با ایجاد ارتباط میان مضامین در قالب یک مسئله آموزشی/ تربیتی تبیین نموده است.
	تدوین و ارائه گزارش	در گزارش ارائه شده ساختار کلی گزارش نویسی رعایت شده اما شواهد و مستندات کافی برای یافته‌ها ارائه نشده است.	در گزارش ارائه شده ساختار گزارش نویسی به صورت نظام مند در ثبت و ارائه یافته ها رعایت شده است و یافته ها به کمک برخی شواهد و مستندات پشتیبانی شده است.	در گزارش ارائه شده ارتباط میان فصل ها و عناوین ذیل فصل ها رعایت شده و یافته ها مبتنی بر شواهد و مستندات تجربی و علمی گزارش شده است .

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

هفته اول:

ارائه یک تصویر کلی از برنامه کارورزی در طی چهار ترم و انتظارات از دانشجو، معرفی برنامه کاروزی یک با تأکید بر مشاهده تأملی و روایت نویسی (ماهیت روایت ها و چگونگی نگارش آن)، تکالیف عملکردی در طول ترم، برنامه زمان بندی سمینارها در سطح مدرسه و پردیس/ واحد آموزشی، و تبیین فرم های ارزیابی از عملکرد دانشجویان بر اساس پیامدها و سطوح عملکرد، توزیع دانشجویان در مدارس (هماهنگی با مناطق آموزشی و سازماندهی دانشجویان در مدارس باید قبل از شروع ترم و با تشکیل ستاد کارورزی در سطح استان صورت گیرد). تعامل از نزدیک میان استاد و دانشجو از طریق مطالعه گزارش ها و ارائه بازخورد به موقع و سازنده، و نیز تشکیل جلسات بحث و گفتگو پیرامون تجربیات حاصل از حضور در موقعیت های واقعی از استلزامات اجرایی برنامه کارورزی است. تشکیل سمینار در کلیه هفته ها برای بحث و بررسی پیرامون عملکرد دانشجو و گفتگو در خصوص بازخورد های ارائه شده از سوی اساتید ضروری است. مشارکت دانشجویان در نقد و بررسی گزارش ها/ روایت های همکلاسی ها/ همقطاران فرصت یادگیری انتقال تجربیات به یکدیگر را فراهم می‌کند.

هفته دوم:

کارگاه مطالعه موقعیت

تکلیف یادگیری: مشاهده فیلم تدریس/ موقعیتی در سطح کلاس درس/ مدرسه بر اساس گام های زیر:

الف: توصیف موقعیت (بیان ویژگی ها و مشخصه های متمایز کننده)

ب: تشریح/ استنباط از موقعیت (شناسایی اجزاء و روابط)

ج: بازنگری (به گونه دیگر دیدن/ از زاویه دید دیگری به موقعیت نگاه کردن) با استفاده از تکنیک های اگر، آنگاه، شش کلاه تفکر، اسکمپر... در یافتن نقطه کانونی

د: تبیین مسئله با استفاده از استدلال قیاسی یا استقرایی به کمک شواهد و مستندات جمع آوری شده (از آنجایی که آموزش این بخش نیازمند آن است که دانشجو گزارشی از مطالعه موقعیت بر اساس محور های چهارگانه تهیه کرده باشد، لذا آموزش این بخش در جلسه ششم ارائه می شود).

هفته سوم:

مشاهده آزاد

حضور دانشجویان در مدارس (جلسه آشنایی با مدرسه، مدیر و معلم راهنما)

تکلیف یادگیری: تجربه اولین روز کارورزی من در مدرسه. از دانشجو خواسته شود تا اولین تجربیات خود را از اولین روز کارورزی از زمان آماده شدن برای رفتن به مدرسه تا زمان برگشتن در قالب داستان یا خاطره یادداشت روزانه ثبت و ارائه نماید. دانشجو در اولین روز کارورزی مشاهده آزاد دارد و آنچه را مشاهده می کند بدون هیچ محدودیتی ثبت و ضبط خواهد نمود. این موارد می تواند شامل رخ

داد ها در مسیر رفت و آمد به مدرسه؛ فضا و موقعیت مدرسه؛ احساسات، تصورات و انتظارات؛ نحوه برخورد کادر مدرسه؛ نحوه مواجه شدن با دانش آموزان؛ گفتگو ها با کارکنان مدرسه، معلمان و.... باشد.

هفته چهارم:

مطالعه موقعیت

گزارش های (روایت) تهیه شده از مشاهده آزاد از جهت رعایت روش ها و فنون توصیف و تشریح موقعیت و به صورت گروهی مورد نقد و بررسی قرار می گیرد. تشکیل گروه های حرفه‌ای متشکل از سه تا چهار دانشجو و ارائه بازخورد توسط همقطاران/ گروه همسالان امکان به مشارکت گذاشتن تجربیات را به عنوان یک مهارت حرفه‌ای تقویت می کند. محور هایی که گزارش ها بر اساس آن مورد نقد و بررسی قرار خواهد گرفت:

الف: توصیف موقعیت (بیان ویژگی ها و مشخصه های متمایز کننده)

ب: تشریح/ استنباط از موقعیت (شناسایی اجزاء و روابط)

ج: بازنگری (به گونه دیگر دیدن/ از زاویه دید دیگری به موقعیت نگاه کردن) با استفاده از تکنیک های اگر، آنگاه، شش کلاه تفکر و اسکمپر.

د: تعیین نقطه کانونی (بازبینی شواهد جمع آوری شده برای دستیابی به درک عمیق تر و همه جانبه تر نسبت به موقعیت/ طرح مسئله).

هفته پنجم:

مطالعه موقعیت

حضور در مدرسه و تکمیل اطلاعات مورد نیاز/ شواهد بیشتر برای بیان مسئله. در این جلسه دانشجو با توجه به بازخورد های ارائه شده از سوی همسالان/ همقطاران یا استاد به مطالعه مجدد موقعیت(مدرسه) پرداخته و با جمع آوری اطلاعات/ شواهد بیشتر گزارش خود را برای یادگیری روش تبیین مسئله تکمیل می نماید.

هفته ششم:

مطالعه موقعیت

گفتگو در این جلسه پیرامون روش ها و فنون مشاهده تأملی ادامه می یابد و دانشجو با استفاده از شواهد جمع‌آوری شده از موقعیت مورد مطالعه به تبیین مسئله مبادرت می نماید. مرور محور ها در جلسه دوم و آموزش نکات مربوط به تبیین مسئله.

الف: توصیف موقعیت (بیان ویژگی ها و مشخصه های متمایز کننده)(مرور)

ب: تشریح/ استنباط از موقعیت (شناسایی اجزاء و روابط) (مرور)

ج: بازنگری (به گونه دیگر دیدن/ از زاویه دید دیگری به موقعیت نگاه کردن) با استفاده از تکنیک های اگر، آنگاه، شش کلاه تفکر، اسکمپر...(مرور)

ه: تبیین مسئله با استفاده از استدلال قیاسی یا استقرایی به کمک شواهد و مستندات جمع آوری شده (آموزش).

شرح تنظیم پوشه کار... توسط چه کسی تنظیم می شود؟: نسخه ای از مجموعه فعالیت های انجام شده در مطالعه موقعیت به همراه بازخوردهای ارائه شده در محورهای مختلف تبیین مسئله در پرونده توسعه حرفه‌ای دانشجو ضبط گردد. ... منظور همان پوشه کار است؟ پرونده توسعه حرفه ای با چه فرمتی باید تشکیل شود؟ آیا به دنبال پرونده الکترونیکی یا همان ای- پورتفولیو بوده ایم ؟ باید به سمتی برویم که دانشجو خود متکفل این امر شود.

هفته هفتم:

مشاهده تأملی و مسئله شناسی موقعیت فیزیکی مدرسه/ بازدید از مدرسه و تشکیل سمینار در سطح پردیس/ مدرسه

تکلیف عملکردی: تهیه گزارش از موقعیت فیزیکی مدرسه شامل: موقعیت جغرافیایی و محیط بیرونی مدرسه، انواع فضا ها (کتابخانه، زمین ورزش، آبخوری، سرویس ها، کلاس ها، راهرو ها....) نور، جریان هوا، وضعیت بهداشت، امکانات و تجهیزات (کارگاهی، آزمایشگاهی، شبکه مجازی، سایت و.....) شناسایی و تبیین مسئله (فرآیند مسئله شناسی و تبیین مسئله رعایت شود) ارائه یافته ها در سمینار مدرسه/ پردیس. این گزارش در قالب روایت نگاری (فرم پیوست) تنظیم شود. نمونه‌ای از توصیف موقعیت فیزیکی و تحلیل تحلیل و تفسیر آن در کلاس بحث کارورزی مورد نقد و بررسی قرار گرفته و بازخوردها از سوی استاد به منظور تکمیل اطلاعات و شواهد ارائه گردد.

پوشه کار: گزارش دانشجو به همراه بازخوردهای ارائه شده توسط استاد به منظور درک موقعیت فیزیکی و تأثیر آن بر یادگیری دانش آموزان در پوشه کار ضبط گردد.

هفته هشتم:

مشاهده تأملی و مسئله شناسی ساختار و سازمان مدرسه/ بازدید از مدرسه و تشکیل سمینار در سطح مدرسه/ پردیس

تکلیف عملکردی: تهیه گزارش از ساختار سازمانی، روش های بکارگرفته شده در اداره مدرسه، ساختار سازمانی، نحوه گردش کار در سطح مدرسه، تعاملات میان مدیر، معلمان،کارکنان و نحوه تعامل با اولیاء مدرسه و تدوین. آن در قالب روایت نویسی (فرم پیوست) تنظیم شود. نمونه‌ای از توصیف ساختار و سازمان مدرسه و تحلیل و تفسیر آن در کلاس بحث کارورزی مورد نقد و بررسی قرار گرفته و بازخوردها از سوی استاد به منظور تکمیل اطلاعات و شواهد ارائه گردد.

پوشه کار: گزارش دانشجو به همراه بازخوردهای ارائه شده توسط استاد به منظور درک ساختار و سازمان مدرسه و تأثیر آن بر یادگیری دانش آموزان در پوشه کار ضبط گردد.

هفته نهم:

مشاهده تأملی و مسئله شناسی موقعیت عاطفی روانی/ تعاملات در سطح مدرسه/ بازدید از مدرسه و تشکیل سمینار در سطح پردیس/ مدرسه

تکلیف عملکردی: تهیه گزارش از موقعیت عاطفی روانی مدرسه شامل: روابط عاطفی میان معلم و دانش آموزان (درک حالات روانی دانش آموزان، برنامه ریزی برای ایجاد جو مثبت و سازنده در فضای کلاس و...) تعاملات دانش آموزان با یکدیگر (میزان احترام، همدلی، همکاری و....)، روابط عاطفی میان معلمان و کارکنان و مدیر شناسایی و تبیین شود. یافته ها در سمینار مدرسه/ پردیس. این گزارش در قالب روایت نویسی (فرم پیوست) تنظیم شود. نمونه‌ای از توصیف تعاملات و روابط عاطفی در سطح کلاس درس/ مدرسه و تحلیل و تفسیر آن در کلاس بحث کارورزی مورد نقد و بررسی قرار گرفته و بازخوردها از سوی استاد به منظور تکمیل اطلاعات و شواهد ارائه گردد.

پوشه کار: گزارش دانشجو به همراه بازخورد های ارائه شده توسط استاد به منظور درک روابط عاطفی و تعاملات در سطح کلاس درس و مدرسه و تأثیر آن بر یادگیری دانش آموزان در پوشه کار ضبط گردد.

هفته دهم، یازدهم، دوازدهم و سیزدهم:

مشاهده تأملی کلاس درس و مسئله شناسی فرآیند آموزش/ بازدید از مدرسه و تشکیل سمینار در سطح پردیس/ مدرسه

تکلیف عملکردی: تهیه گزارش از موقعیت آموزشی شامل: جو و فضای عاطفی و روانی، طراحی آموزشی، راهبرد های آموزش، سازماندهی تکالیف یادگیری، تعاملات میان معلم و دانش آموزان و دانش آموزان با یکدیگر، وضوح و شفاف بودن مباحث، میزان درگیر نمودن دانش آموزان در فرآیند یادگیری، مواد و منابع آموزشی، ارزشیابی از یادگیری و...) شناسایی و تبیین شود. این گزارش در قالب روایت نگاری (فرم پیوست) تنظیم شود. نمونه‌ای از توصیف فرآیند آموزش در سطح کلاس درس و تحلیل و تفسیر آن در کلاس بحث کارورزی مورد نقد و بررسی قرار گرفته و بازخود ها از سوی استاد به منظور تکمیل اطلاعات و شواهد ارائه گردد.

پوشه کار: گزارش دانشجو به همراه بازخورد های ارائه شده استاد در پوشه کار ضبط گردد.

هفته چهاردهم:

ثبت و واکاوی تجربیات

نمونه‌ای از پژوهش‌های روایتی از جهت نوع اطلاعات، روش ها و ابزار های بکارگرفته شده، و یافته های آن در کلاس توسط استاد مورد بررسی قرار گیرد و با تبیین نقش روایت نویسی و واکاوی آن در آموزش حرفه ای مراحل تحلیل ساختاری روایت ها (بند الف و ب) بر روی گزارش های تهیه شده از سطح کلاس درس/ مدرسه آموزش داده شود.

تعریف و کاربرد پژوهش روایتی در کارورزی

تحلیل ساختاری روایت ها

۱) کدگذاری باز
۲) کدگذاری محوری و انتخاب مضامین

تکلیف یادگیری: مطالعه مقالات یا منابع علمی در زمینه پژوهش روایتی... قرار نشد از این تعبیر استفاده نکنیم؟ در یکی از محورهای فوق و جمع بندی یافته ها برای ارائه به کلاس.

تکلیف عملکردی:

الف: تحلیل یک نمونه پژوهش روایتی بر اساس مراحل ذکر شده به صورت گروهی

ب: تحلیل و واکاوی گزارش های تهیه شده از مدرسه/ کلاس درس و کدگذاری آن ها برای یافتن مضامین

هفته پانزدهم:

ثبت و واکاوی تجربیات

نمونه‌ای از پژوهش های روایتی از جهت نوع اطلاعات، روش ها و ابزار های بکارگرفته شده، و یافته های آن در کلاس توسط استاد مورد بررسی قرار گیرد و مراحل تحلیل ساختاری بر روی روایت های تهیه شده (بند ج و د) از کلاس درس/ مدرسه آموزش داده شود.

تحلیل ساختاری روایت ها

۳) ارتباط مضامین با یکدیگر
۴) تبیین مسئله

تکلیف عملکردی:

الف: تحلیل یک نمونه پژوهش روایتی بر اساس مراحل ذکر شده به صورت گروهی

ب: تحلیل و واکاوی گزارش تهیه شده از سطح کلاس درس و مدرسه به منظور یافتن ارتباط میان مضامین و تبیین مسئله

جلسه شانزدهم: سمینار (بررسی گزارش ها و تحلیل ساختار آن بر اساس فرآیند شناسایی و تبیین مسئله در سطح مدرسه/ پردیس)

در این نشست دانشجویان یافته های خود از مطالعه موقعیت مدرسه و کلاس درس را در قالب مسئله های تبیین شده به همراه راه حل های مبتنی بر یافته های علمی ارائه نموده و یافته ها در کلاس به صورت گروهی مورد نقد و بررسی قرار می گیرد.

تکلیف عملکردی: دانشجویان گزارش یافته های خود را در طول ترم را زیر نظر استاد تنظیم نمایند. در این گزارش دانشجو باید یافته های خود را از مسئله های مطالعه شده و تبیین و آن را به کمک شواهد و مستندات علمی پژوهشی قابل دفاع ارائه نماید.

پوشه کار: گزارش تنظیم شده در پوشه کار توسعه حرفه ای ضبط می گردد.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

راهبردهای مستقیم، غیر مستقیم، در قالب ارائه شیوه مشاهده تأملی، به‌کارگیری راهبرد های شناختی در تحلیل موقعیت های واقعی، تحلیل نقادانه برای شناسایی و تبیین مسئله، راهبرد های مشارکتی، پژوهش روایتی، سمینار های گروهی و فردی ارائه می گردد.

٤. منابع آموزشی

منبع اصلی:

-احمدی، آمنه (۱۳۹۴). راهنمای عملی برنامه کارورزی دانشگاه فرهنگیان با رویکرد تربیت معلم فکور (۱). تهران: دانشگاه فرهنگیان.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: ارزشیابی پایانی در درس کارورزی یک در قالب سمینار پایانی صورت می گیرد که در آن دانشجویان باید یافته های خود از مطالعه موقعیت های تربیتی و آموزشی را ارائه و با استناد به یافته های علمی پژوهشی (مطالعه شده در دروس نظری) از آن دفاع نمایند. این جلسه با حضور معلم راهنما تشکیل می‌شود.

ارزشیابی فرآیند: ارزشیابی فرآیند بر اساس بازخورد های داده شده به گزارش های ارائه شده در طول ترم و سمینارهای سطح مدرسه و واحد آموزشی صورت می گیرد. میزان مشارکت در بحث ها، ارائه یافته های جدید، پاسخ به بازخورد های داده شده و...

ارزیابی پوشه کار: کلیه گزارش ها به همراه بازخورد های داده شده در پوشه توسعه حرفه ای دانشجو ضبط و مبنای برنامه ریزی برای آموزش های بعدی و نیز دفاع از توانایی های حرفه‌ای در پایان دوره قرار می گیرد. یک نسخه از پوشه در اختیار دانشجو و یک نسخه در واحد آموزشی ثبت و ضبط می گردد.

ارزشیابی عوامل مدرسه (مدیر و معلم راهنما): بخشی از ارزیابی دانشجو در پایان ترم مربوط به گزارش عملکردی است که از سوی معلم راهنما و مدیر مدرسه ارائه می گردد.

امتیاز درس کارورزی بر مبنای ۱۰۰ و به شرح زیر محاسبه می شود:

ـ شرکت فعال در جلسات کلاسی، سمینارها و مدرسه: ۲۰ امتیاز

ـ گزارش های عملکردی مرحله ای: ۴۰ امتیاز

ـ تدوین و ارائه گزارش پایانی: ۴۰ امتیاز

سایر نکات:

نکات اساسی در تنظیم گزارش پایانی:

۷. تنظیم فهرست و فصل‌بندی
۸. ارائه مقدمه، هدف و تعاریف و مفاهیم کلیدی
۹. نگارش ادبی و فنی
۱۰. اعتبار داشتن گزاره ها
۱۱. ظرافت و زیبائی ظاهری
۱۲. صحت نحوه تحلیل، تفسیر و نقد گزاره ها
۱۳. ارایه نمودارها و عوامل دیداری و هنری مکمل
۱٤. ارائه راه حل ها و پیشنهادهای برخاسته از یافته‌ها
۱۵. ارجاعات روشن، استفاده از منابع معتبر و ارائه پیوست ها
۱٦. رعایت ساختار علمی و کلی گزارش بر اساس اصول حاکم بر رشته تحصیلی

سرفصل درس «کارورزی۲»

۱. معرفی درس و منطق آن

اگر تدریس را فرایندی سازمان‌یافته، اخلاقی و متعهدانه بدانیم که نیازمند بهره‌گیری از یافته‌های علمی، شهود[۵۳] و خلاقیت در موقعیت‌های بی‌بدیل و منحصر به‌فرد است، در آن صورت برنامه کارورزی به جای تمرکز انحصاری بر آموزش فنون، نیازمند آن است که دانشجومعلم فعالانه با موقعیت‌های واقعی در سطح کلاس درس روبرو شود و به آنان کمک کند تا با به کارگیری روش‌های استدلالی/ منطقی به بررسی موقعیت‌های یادگیری پرداخته و با آگاهی انتقادی نسبت به تجربیات اندوخته شده به آفرینش الگوهای ذهنی و طرح‌واره‌هایی بپردازند که به آنان در اتخاذ تصمیمات اثربخش و ارزیابی نتایج حاصل از تصمیمات جهت برنامه‌ریزی کمک کند.

تدریس عملی، وابسته به موقعیت است و با ویژگی‌های شخصی معلم و آن‌چه او در یک مکان و زمان خاص انجام می‌دهد مرتبط است. از این رو فرصت‌های یادگیری تدارک دیده شده در کارورزی ۲، به دنبال آن است تا دانشجومعلم را در معرض دانش کاربردی که ترکیبی از انواع مختلف دانش (بیانی[۵۴]، رویه‌ای[۵۵]، موقعیتی[۵۶]، فراشناختی[۵۷]) است قرار داده، به آنان کمک کند تا به تأمل در باره موقعیت‌های تربیتی بپردازند.

در این برنامه از طریق طراحی فعالیت‌های یادگیری امکان کسب تجربیات مستقیم، بررسی نتایج و بازاندیشی در خصوص دیدگاه‌های مختلف و دریافت‌های خود را به دست آورند. در برنامه کارورزی ۲، دانشجو با قرار گرفتن در معرض تکالیف اصیل[۵۸]، توانایی تأمل در عمل را به طور مقدماتی از طریق مشارکت در فرآیند آموزش (فردی، گروه‌های کوچک/گروه‌های بزرگ) و نهایتاً اجرای مستقل فعالیت‌های یادگیری در سطح کلاس درس کسب خواهد نمود و به درک صحیحی نسبت به آن‌چه درکلاس جریان دارد دست می‌یابد. آگاهی نسبت به تصمیمات ناظر به برنامه‌ریزی، اجرا و ارزیابی، به عنوان یک فرآیند تأملی به شناخت جهت‌گیری حرفه‌ای، نوع تفکر و سبک تدریس دانشجو کمک خواهد کرد.

---

[53]- Intuition
[54] -Declarative knowledge
[55]- Procedural knowledge
[56] - Conditional knowledge
[57] - Metacognitive Knowledge
[58]-Authentictask

مشخصات درس	نام درس: کارورزی ۲
نوع درس: کارورزی تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۱۲۸ ساعت پیشنیاز: کارورزی ۱ نحوه آموزش: مشترک	اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: ۱. با تداوم مطالعه موقعیت یادگیری (در سطح کلاس‌درس یا مدرسه) مشکلات/ نیازهای فردی، گروه‌های کوچک/ بزرگ را شناسایی/ بازشناسی کند و فعالیت‌هایی را برای رفع مشکلات/ نیازهای یادگیری طراحی، تولید، اجرا و ارزیابی نماید. ۲. تجربیات خود از مشارکت در فرآیند آموزش را واکاوی نموده و یافته‌های خود را روایت نماید.
شایستگی اساسی: ۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن	

ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
مطالعه موقعیت	توانسته است موقعیت‌های یادگیری را با جمع‌آوری اطلاعات توصیف نماید. اما نتوانسته است مشکل/ نیاز را به کمک شواهد تبیین نماید.	توانسته است موقعیت‌های یادگیری را با جمع‌آوری اطلاعات به صورت نظام‌مند برای شناسایی مشکل یادگیری/ نیاز توصیف نموده و راه‌حل/های بهینه را با کمک شواهد جمع‌آوری شده از موقعیت تبیین نماید	توانسته است موقعیت‌های یادگیری را با جمع‌آوری اطلاعات به صورت نظام‌مند برای شناسایی مشکل یادگیری/ نیاز توصیف نموده و راه‌حل/های بهینه و روش مداخله را با کمک شواهد معتبر و یافته‌های علمی تبیین کند.
فعالیتِ آموزش/ یادگیری	فعالیت یادگیری طراحی شده ناظر به نیاز/ مسئله شناسایی شده در یکی از انواع (فردی، گروه کوچک، جمعی) است، اما گزارش اجرا و ارزیابی نشان دهنده تأثیر گذاری بر حل مشکل/ رفع نیاز نیست.	فعالیت یادگیری طراحی شده از انسجام برخوردار است و گام های اجرای آن به وضوح مشخص شده است. ارزیابی از اجرای فعالیت نشان‌دهنده تأثیرگذاری بر حل‌مسئله/ رفع نیاز در انواع (فردی، گروه کوچک/ جمعی) است.	فعالیت یادگیری طراحی شده، امکان ایجاد انعطاف و اتخاذ تصمیمات آگاهانه ناظر به موقعیت آموزش/ یادگیری را فراهم نموده و نتایج ارزیابی از اجرای نیز منعکس‌کننده تأثیر راه‌حل‌های به کارگرفته شده در حل‌مسئله/ رفع نیاز در انواع (فردی، گروه‌کوچک/ جمعی) است.
توسعه حرفه‌ای	گزارش عملکرد شامل فعالیت‌های انجام شده در طول نیم‌سال است، اما یافته‌ها به گونه‌ای که انعکاس‌دهنده دلایل موفقیت/ توانایی‌ها، محدودیت‌های حرفه‌ای خود و	گزارش عملکرد شامل فعالیت‌های انجام شده در طول نیم‌سال است و یافته‌ها انعکاس‌دهنده دلایل موفقیت/ توانایی‌ها، محدودیت‌های حرفه‌ای است اما راهکارهایی برای توسعه	گزارش عملکرد شامل فعالیت‌های انجام شده در طول نیم‌سال است و یافته‌ها انعکاس‌دهنده دلایل موفقیت/ توانایی‌ها، محدودیت‌های حرفه‌ای است و راهکارهای

	راه‌هایی برای توسعه آن ارائه نشده است.	حرفه‌ای ارائه نشده است.	عملی برای توسعه حرفه‌ای ارائه شده است.
تدوین و ارائه گزارش	در گزارش ارائه شده از موقعیت‌های یادگیری کد گذاری، و طبقه‌بندی گزاره‌ها در قالب مضامین و ساختار پژوهش روایتی انجام شده،اما شواهد و مستندات کافی برای یافته‌ها ارائه نشده است.	در گزارش ارائه شده از موقعیت‌های یادگیری کدگذاری، و طبقه‌بندی گزاره‌ها در قالب مضامین و ساختار پژوهش روایتی رعایت شده و شواهد و مستندات کافی برای یافته‌ها ارائه شده است.	در گزارش ارائه شده از موقعیت‌های یادگیری کدگذاری، و طبقه‌بندی گزاره‌ها در قالب مضامین و ساختار پژوهش روایتی رعایت شده و شواهد و مستندات مبتنی بر مستندات تجربی و علمی است .

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

جلسه اول:

معرفی برنامه کارورزی و تکالیف عملکردی، نحوه طراحی فعالیت‌های یادگیری، شیوه تنظیم روایت‌ها، برنامه زمان‌بندی سمینارها در سطح مدرسه و واحد آموزشی و چگونگی ارزیابی از عملکرد دانشجویان بر اساس پیامدها و سطوح عملکرد.

جلسه دوم تا شانزدهم :

در طول این جلسات دانشجو در مدرسه حضور خواهد داشت و جلسات بحث کارورزی برحسب مورد می‌تواند در سطح مدرسه یا واحد آموزشی تشکیل شود. از آن‌جایی که در برنامه کارورزی ۲، دانشجو در مقیاس خرد در فعالیت‌های یادگیری که در سطح کلاس درس مشارکت می‌کند و از این طریق به تجربیات دست اول در زمینه یادگیری دست خواهد یافت لذا، ضروری است دانشجویان بر اساس گزارش پایانی ارائه شده در نیم‌سال اول، مسئله‌ها/ نیازهای تأثیرگذار بر یادگیری دانش‌آموزان را در سطح فردی، گروه‌های کوچک، گروه کلاسی شناسایی و آن‌ها را در قالب فعالیت‌های یادگیری طراحی و تدوین نموده و با هدایت معلم راهنما (به صورت مشترک با معلم راهنما یا به صورت مستقل زیر نظر معلم راهنما اجرا نماید) به حل مسئله / پاسخ به نیازها اجرا نماید. این مسئله‌ها/ نیازها می‌تواند ناظر به عملکردهای شناختی یا عاطفی–هیجانی دانش‌آموزان باشد. گفتگو با دانشجو قبل و بعد از اجرا در ارتباط با طرح طراحی شده، و فرآیند اجرای فعالیت باید در فضایی امن و راحت به گونه‌ای که منجر به یک خود ارزیابی و شناسایی نقاط قوت و ضعف و راهکارهای ارتقاء/ بهبود آن باشد(فرم‌های گفتگو قبل و پس از اجرای فعالیت ضمیمه است).

توصیه: با توجه به این که مسئله‌های شناسایی شده از سوی دانشجویان از عمق و پیچیدگی متفاوتی برخوردار است لذا، می‌توان برحسب موقعیت‌های مطالعه شده نسبت به اجرای فعالیت‌های یادگیری به صورت فردی، گروه کوچک، جمعی اقدام نمود. تصمیم‌گیری در خصوص تقدم و تأخر در اجرای هر یک از این موقعیت‌های یادگیری بر عهده مدرس محترم است).

درصورتی که بنا به دلایلی دانشجو امکان کار بر روی مسئله‌های شناسایی شده در ترم یک را دارا نباشد، توصیه می‌شود در یک نشست مشترک میان معلم راهنما، استاد کارورزی و دانشجو نسبت به شناسایی مسئله‌ها/ نیازها اقدام شده و فعالیت‌های یادگیری بر

اساس آن طراحی، اجرا و ارزیابی شود. دانشجویانی که بنا به دلایلی موفق به اتمام کار در ترم یک نشده‌اند می‌توانند با در نظر گرفتن یک برنامه ترمیمی از یک تا چهار هفته نسبت به تهیه/ تکمیل گزارش‌ها و شناسایی مسئله‌ها برای ورود به عرصه با نظر استاد راهنما اقدام نمایند. بدیهی است که نمره این گروه از دانشجویان بر اساس آیین‌نامه آموزشی ناتمام اعلام می‌گردد.

تکالیف عملکردی برای مشارکت در فعالیت‌های کلاسی:

۱. تهیه طرح برای مشارکت در فعالیت‌های یادگیری و اجرای مستقل فعالیت‌ها با هماهنگی معلم راهنما.
۲. طراحی فعالیت یادگیری برای رفع نیاز/ حل مسئله به صورت فردی و مشارکت در اجرای آن زیر نظر معلم راهنما، تهیه گزارش از اجرای فرآیند اجرای فعالیت، ارزیابی نتایج و تطبیق آن پیش‌بینی‌ها و ارائه پیشنهادها برای طراحی موقعیت یادگیری بعدی.
۳. طراحی فعالیت یادگیری برای رفع نیاز/ حل مسئله به برای گروه کوچک و مشارکت در اجرای آن زیر نظر معلم راهنما، تهیه گزارش از اجرای فرآیند اجرای فعالیت، ارزیابی نتایج و تطبیق آن پیش‌بینی‌ها و ارائه پیشنهادها برای طراحی موقعیت یادگیری بعدی.
۴. طراحی فعالیت یادگیری برای رفع نیاز/ حل مسئله در سطح جمعی/ کلاس درس و مشارکت در اجرای آن زیر نظر معلم راهنما، تهیه گزارش از اجرای فرآیند اجرای فعالیت، ارزیابی نتایج و تطبیق آن پیش‌بینی‌ها و ارائه پیشنهادها برای طراحی موقعیت یادگیری بعدی.

تکالیف عملکردی برای اجرا توسط دانشجو

۱. طراحی فعالیت یادگیری برای رفع نیاز/ حل مسئله به صورت فردی زیر نظر معلم راهنما، تهیه گزارش از اجرای فرآیند اجرای فعالیت، ارزیابی نتایج و تطبیق آن پیش‌بینی‌ها و ارائه پیشنهادها برای طراحی موقعیت یادگیری بعدی.
۲. طراحی فعالیت یادگیری برای رفع نیاز/ حل مسئله به برای گروه کوچک به صورت فردی زیر نظر معلم راهنما، تهیه گزارش از اجرای فرآیند اجرای فعالیت، ارزیابی نتایج و تطبیق آن پیش‌بینی‌ها و ارائه پیشنهادها برای طراحی موقعیت یادگیری بعدی.
۳. طراحی فعالیت یادگیری برای رفع نیاز/ حل مسئله در سطح جمعی/ کلاس‌درس به صورت فردی زیر نظر معلم راهنما، تهیه گزارش از اجرای فرآیند اجرای فعالیت، ارزیابی نتایج و تطبیق آن پیش‌بینی‌ها و ارائه پیشنهادها برای طراحی موقعیت یادگیری بعدی.

محور طراحی فعالیت‌های الزامی

- **طراحی فعالیت یادگیری برای درگیر نمودن دانش‌آموزان**
- **طراحی فعالیت یادگیری برای مرور مباحث**
- **طراحی فعالیت یادگیری برای آموزش مهارت‌های کار مشارکتی**
- **طراحی فعالیت برای پرورش مهارت‌های تفکر**
- **طراحی تکلیف یادگیری برای یکی از موضوعات درسی**

- **طراحی فعالیت رفع بدفهمی‌های دانش‌آموزان**
- **طراحی فعالیت برای رفع عقب ماندگی‌های تحصیلی**
- **طراحی فعالیت برای تقویت/ بهبود عملکردهای عاطفی (مثل بی‌نظمی، عدم رعایت قوانین)**
- **طراحی فعالیت یادگیری برای سنجش آموخته‌ها**
- **سایر فعالیت‌ها به تشخیص معلم راهنما**

ساختار طراحی فعالیت ها:

- هدف/ پیامد
- مراحل/گام‌های اجرای فعالیت
  - .....
  - ....
  - ....
  - .....
- مواد/ منابع آموزشی مورد نیاز
- روش بازخورد دادن به دانش‌آموزان در فرایند اجرا
- سنجش آموخته‌ها/ سنجش عملکرد

تهیه گزارش از اجرا

.....

سمینارها

سمینارها در دو شکل اجرا می‌شود:

الف: در سطح مدرسه و پس از مشاهده عملکرد دانشجو در اجرای فعالیت‌ها و بر اساس طرح پیش‌بینی شده با مشارکت معلم راهنما برای کمک به دانشجو در ارزیابی عملکرد خود و برنامه‌ریزی.

ب: در سطح واحد آموزشی به صورت مشارکتی برای به مشارکت گذاشتن تجربیات و یافته‌ها و دستیابی به درک عمیق‌تر از تجربیات کسب شده.

انواع سمینارها

سمینار با حضور معلمان راهنما و دانشجویان دو نوبت در نیم‌سال و الزامی

سمینارهای جمعی برای انتقال یافته‌ها و تجربیات و تبادل‌نظر به صورت ماهیانه و الزامی(با برنامه‌ریزی و اعلام قبلی از سوی مدرس)

سمینار گروهی دانشجویان بر حسب موضوعات مشترک (اختیاری و با درخواست دانشجویان)

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

برگزاری کارگاه آموزشی برای طراحی فعالیت‌های یاگیری با رویکرد شناختی، و به کارگیری راهبردهای شناختی برای مطالعه و تحلیل نقادانه موقعیت‌های یادگیری در سطح کلاس‌درس، رویکرد تجربی برای اجرای فعالیت‌ها در سطح کلاس‌درس به صورت فردی، گروه‌های کوچک/ جمعی، راهبردهای مشارکتی، برای مشارکت در سمینارهای کلاسی و به بحث گذاشتن تجربیات و ارائه یافته.

٤. منابع آموزشی

منبع اصلی:

-احمدی، آمنه (۱۳۹۴). راهنمای عملی برنامه کارورزی دانشگاه فرهنگیان با رویکرد تربیت معلم فکور (۱). تهران: دانشگاه فرهنگیان.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: ارزشیابی پایانی در درس کارورزی دو بر اساس تهیه طرح فعالیت در سطح کلاس، مشارکت با معلم راهنما در اجرای فعالیت‌های یادگیری، اجرای مستقل فعالیت‌های یادگیری و ارزیابی از نتایج بر اساس پیش‌بینی‌ها، شرکت در سمینارهای کلاسی برای ارائه یافته‌ها و تجربیات به سایر دانشجویان. در این سمینارها دانشجویان باید یافته‌های خود از مطالعه موقعیت‌های تربیتی و آموزشی را ارائه و با استناد به یافته‌های علمی پژوهشی (مطالعه شده در دروس نظری) ارائه و از آن دفاع نمایند.

ارزشیابی فرآیند: ارزشیابی فرآیند بر اساس بازخوردهای داده شده به گزارش‌های ارائه شده در طول نیم‌سال و سمینارهای سطح مدرسه و واحد آموزشی صورت می‌گیرد. میزان مشارکت در بحث‌ها، ارائه یافته‌های جدید، پاسخ به بازخوردهای داده شده و...

ارزیابی پوشه‌کار: طرح تهیه شده و کلیه گزارش‌ها از اجرای فعالیت‌ها به همراه بازخوردهای داده شده در پوشه توسعه حرفه‌ای دانشجو ضبط و مبنای برنامه‌ریزی برای آموزش‌های بعدی و نیز دفاع از توانایی‌های حرفه‌ای در پایان دوره قرار می‌گیرد. یک نسخه از پوشه در اختیار دانشجو و یک نسخه در واحد آموزشی ثبت و ضبط می‌گردد.

ارزشیابی عوامل مدرسه (مدیر و معلم راهنما): بخشی از ارزیابی دانشجو در پایان نیم‌سال مربوط به گزارش عملکردی است که از سوی معلم راهنما و مدیر مدرسه ارائه می‌گردد.

امتیاز درس کارورزی بر مبنای ۱۰۰ و به شرح زیر محاسبه می‌شود:

ـ شرکت فعال در جلسات کلاسی(معلم راهنما)، سمینارها (استاد راهنما): ۲۰ امتیاز

ـ نظر معلم راهنما در مورد سطح عملکرد دانشجو بر اساس ملاک‌های ذکر شده: ۳۰ امتیاز

- نظر استاد راهنما در طراحی، تدوین، اجرای و ارزیابی فعالیت‌ها با توجه به سطح عملکرد دانشجو براساس ملاک‌های ذکر شده ۳۰ امتیاز
- تدوین و ارائه گزارش پایانی توسط استاد راهنما با کسب نظر از معلم راهنما با توجه به سطح عملکرد دانشجو بر اساس ملاک‌های ذکر شده: ۲۰ امتیاز
- حد نصاب قبولی در درس کارورزی ۲ ۷۰٪ امتیاز یا نمره ۱۴ می‌باشد.

سایر نکات:

نکات اساسی در تنظیم گزارش پایانی:

۱۷. تنظیم فهرست و فصل‌بندی
۱۸. ارائه مقدمه، هدف و تعاریف و مفاهیم کلیدی
۱۹. نگارش ادبی و فنی
۲۰. اعتبار داشتن گزاره‌ها
۲۱. ظرافت و زیبایی ظاهری
۲۲. صحت نحوه تحلیل، تفسیر و نقد گزاره‌ها
۲۳. ارایه نمودارها و عوامل دیداری و هنری مکمل
۲٤. ارائه راه‌حل‌ها و پیشنهادهای برخاسته از یافته‌ها
۲۵. ارجاعات روشن، استفاده از منابع معتبر و ارائه پیوست‌ها
۲٦. رعایت ساختار علمی و کلی گزارش بر اساس اصول حاکم بر رشته تحصیلی

در صورتی که بنا به دلایلی دانشجو امکان کار بر روی مسئله‌های شناسایی شده در ترم یک را دارا نباشد، توصیه می‌شود در یک نشست مشترک میان معلم راهنما، استاد کارورزی و دانشجو نسبت به شناسایی مسئله‌ها/ نیازها اقدام شده و فعالیت‌های یادگیری بر اساس آن طراحی، اجرا و ارزیابی شود. دانشجویانی که بنا به دلایلی موفق به اتمام کار در ترم یک نشده‌اند می‌توانند با در نظر گرفتن یک برنامه ترمیمی از یک تا چهار هفته نسبت به تهیه/ تکمیل گزارش‌ها و شناسایی مسئله‌ها برای ورود به عرصه با نظر استاد راهنما اقدام نمایند. بدیهی است که نمره این گروه از دانشجویان بر اساس آیین‌نامه آموزشی ناتمام اعلام می‌گردد. (پ۳/ص۴/T7)

امتیاز درس کارورزی بر مبنای ۱۰۰ و به شرح زیر محاسبه می‌شود:

ـ شرکت فعال در جلسات کلاسی(معلم راهنما)، سمینارها (استاد راهنما): ۲۰ امتیاز

ـ نظر معلم راهنما در مورد سطح عملکرد دانشجو بر اساس ملاک‌های ذکر شده: ۳۰ امتیاز

- نظر استاد راهنما در طراحی، تدوین، اجرای و ارزیابی فعالیت‌ها با توجه به سطح عملکرد دانشجو براساس ملاک‌های ذکر شده ۳۰ امتیاز
- تدوین و ارائه گزارش پایانی توسط استاد راهنما با کسب نظر از معلم راهنما با توجه به سطح عملکرد دانشجو بر اساس ملاک‌های ذکر شده: ۲۰ امتیاز
- حد نصاب قبولی در درس کارورزی ۲ ۷۰٪ امتیاز یا نمره ۱۴ می‌باشد. (پ۳/صص۷/۷,۸T)

سرفصل درس «کارورزی ۳»

۱.معرفی درس و منطق آن

در کارورزی۳، دانشجو معلم مستقیماً مسئولیت تدریس و اداره کلاس درس (۴۵/ ۹۰ دقیقه) را بر عهده می‌گیرد و با مطالعه بافت و زمینه‌ای که آموزش در آن جاری است، طرح یادگیری را برای آموزش مفاهیم/ مهارت‌های علمی ارائه شده در برنامه درسی[۵۹] تدوین می‌نماید. چنین طرحی باید دربرگیرنده‌ی فرصت‌هایی باشد که نسبت به یادگیری دانش‌آموزان حساس بوده و عمیقاً با بافت و بستر واقعی زندگی آن‌ها ارتباط برقرار می‌نماید. ماهیت تکالیف یادگیری و عملکردی پیش‌بینی شده در طرح یادگیری نیز باید بتواند میان تجربیات و دانسته‌های پیشین و جدید دانش‌آموزان ارتباط برقرار کند و امکان یکپارچه‌سازی یادگیری فراهم نماید.

برنامه‌ریزی دانشجو با طرح پرسش‌هایی در خصوص ظرفیت‌هایی که در بافت و زمینه یادگیری وجود دارد و می‌تواند به دانش‌آموزان در به کارگیری دانش و تجربه پیشین و علایق شخصی آنان کمک نماید آغاز شده و با تدارک دیدن فرصت‌هایی برای به تجربه گذاشتن دریافت‌ها، طرح پرسش‌ها/ فرضیه‌ها از سوی دانش‌آموزان، ادامه می‌یابد. یافته‌های حاصل از این تجربه برای درک عمیق‌تر/رفع بدفهمی‌ها، در موقعیت واقعی/ شبیه‌سازی شده به کارگرفته می‌شود و نتایج/ آموخته‌ها- با توجه به این که یادگیرندگان امکان طرح پرسش/ فرضیه‌های متفاوتی را دارا هستند- برای استحکام بیشتر یادگیری به اشتراک گذاشته می‌شود. در این فرآیند دانش‌آموزان فرصت خواهند داشت تا دانش کسب شده را با استفاده از راهبردهای یادگیری در شرایط جدید به کار بگیرند و به علایق/ پرسش‌هایی که در فرآیند یادگیری طرح شده پاسخ دهند. در طی این مراحل (گام‌ها) دانشجو از طریق ثبت و واکاوی روایت‌ها با طرح پرسش‌های تأملی و پاسخ به آن‌ها بصیرت بیشتری نسبت به اثربخشی طرح یادگیری و هدایت این فرآیند، درک واقعیت‌های محیط آموزشی، تأثیر آن بر عملکرد خود، ویژگی‌ها و توان‌مندی‌های شخصی، و نحوه سازگار نمودن توانایی‌های خود با موقعیت‌های پیچیده و منحصر به فرد آموزش، به دست می‌آورد. این پرسش‌ها باید بتوانند حس کنجکاوی دانشجو را برای مطالعه موقعیت‌های مسئله‌ای در کلاس، ارزیابی اثربخشی یک نظریه در عمل، آزمون مجدد یافته‌های تجربی/ علمی و... را در قالب کنش‌پژوهی محدود فردی برانگیزد. علاوه بر این پاسخ به پرسش‌هایی که در فرآیند تصمیم‌گیری و پس از آن مطرح می‌شود زمینه‌ساز عمل جدید بوده و دانشجو را در فرآیند توسعه حرفه‌ای و بافت و زمینه‌ای که در آن دست به عمل خواهد زد، یاری می‌کند. در این مرحله شیوه مطالعه کنش پژوهی فردی است و هدف از عمل فکورانه دانشجو معلم به سازی عمل، به‌سازی درک و فهم، و اصلاح عملکرد حرفه‌ای خود در موقعیتی است که در آن دست به عمل زده است.

[۵۹] – برنامه درسی/ کتاب درسی (با توجه به این که سند برنامه درسی معمولاً در اختیار معلمان قرار ندارد می توان از کتاب درسی لستفاده نمود).

مشخصات درس	نام درس: کارورزی ۳			
نوع درس: کارورزی تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۱۲۸ ساعت پیش‌نیاز: کارورزی ۲ نحوه آموزش: مشترک	اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با تحلیل محتوای برنامه‌درسی/ کتاب درسی مفاهیم و مهارت‌های اساسی را شناسایی و طرح یادگیری را طراحی، اجرا و ارزیابی نموده، و تأثیرات آن بر نتایج توانایی دانش‌آموزان در انتقال آموخته‌ها به موقعیت جدید را مورد ارزیابی قرار دهد. نتایج تجربیات خود از فرآیند طراحی، اجرا و ارزیابی و بازبینی و بازاندیشی را با تکیه بر عقلانیت عملی در قالب کنش‌پژوهی فردی گزارش کند.			
شایستگی اساسی: P Ck &pkکد ۲-۲&۳-۳-۱&۲	ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
	طراحی	در طرح یادگیری مفاهیم و مهارت‌های اساسی برنامه شناسایی شده اما تکالیف یادگیری و عملکردی پیش بینی شده با محدودیت‌ها و امکانات موقعیت یادگیری، تجربیات و دانش پیشین دانش‌آموزان تناسب ندارد.	در طرح یادگیری مفاهیم و مهارت‌های اساسی برنامه شناسایی شده و تکالیف یادگیری و عملکردی ناظر به بافت فرهنگی و اجتماعی دانش‌آموزان است و تجربیات، دانش پیشین و علایق دانش آموزان را مبنای طراحی قرار داده است.	در طرح یادگیری مفاهیم و مهارت‌های اساسی برنامه شناسایی شده و فرصت‌های یادگیری تدارک دیده شده ویژگی‌های منحصر به فرد در یک بوم خاص[۶۰] را برای پاسخ به دامنه تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان مورد توجه قرار داده است.
	هدایت فرآیند یادگیری	در فرآیند یادگیری تکالیف یادگیری و عملکردی طراحی شده را مطابق پیش بینی اجرا می کند و فرایند آموزش از انعطاف لازم برای متناسب نمودن آن با اقتضائات محیط واقعی و پاسخ به نیازها برخوردار نیست.	هدایت فرآیند یادگیری از انعطاف لازم برخوردار است و تکالیف یادگیری و عملکردی طراحی شده متناسب با اقتضائات محیط واقعی، نیازهای ایجاد شده در فرآیند یادگیری تعدیل می‌گردد.	هدایت فرآیند یادگیری ناظر به تقویت سطوح پیچید تفکر است و عدول از تصمیمات پیش‌بینی شده در طراحی فرصت‌های یادگیری متناسب با اقتضائات محیط واقعی، نیازهای ایجاد شده در فرآیند آموزش برای پاسخ به شرایط بی‌بدیل موقعیت یادگیری مورد توجه قرار می‌گیرد.

[۶۰] – کلاس درس/ مدرسه

	توسعه حرفه‌ای	چرخه فرآیندعمل از مرحله شناسایی مسئله تا بازتعریف مسئله دنبال شده است اما گزارش مستند به تجربیات کسب شده و همراه با پیشنهادات عملی برای موقعیت‌های بعدی نیست.	چرخه فرآیندعمل از مرحله شناسایی مسئله تا بازتعریف آن دنبال شده است و گزارش ارائه شده مستند به تجربیات کسب شده به همراه پیشنهادات عملی برای اقدام بعدی است.	چرخه فرآیندعمل از مرحله شناسایی مسئله تا بازتعریف آن دنبال شده است و گزارش ارائه شده مستند به تجربیات حاصل از عمل تأملی در فرآیند کنش پژوهی فردی است و منعکس کننده مسیر به‌سازی در عمل، بهبود درک و فهم و اصلاح عملکرد خود در موقعیتی است که دانشجو در آن دست به عمل زده است.
	تدوین و ارائه گزارش	در گزارش ارائه شده ساختار کلی گزارش رعایت شده اما تحلیل و تفسیر روایت‌ها مبتنی بر شواهد و مستندات متقن/ نظام‌مند برای دفاع از یافته‌ها نیست.	در گزارش ارائه شده ساختار کار به صورت نظام‌مند حاصل ثبت و واکاوی روایت‌ها و متکی بر عقلاینت عملی در فرآیند کنش‌پژوهی فردی است و یافته‌ها به کمک برخی شواهد و مستندات پشتیبانی شده است.	در گزارش ارائه شده ساختار کار به صورت نظام‌مند حاصل ثبت و واکاوی روایت‌ها و متکی بر عقلانیت عملی است و نتایج در چرخه کنش‌پژوهی فردی نشان از تأثیر تصمیمات در نتایج یادگیری دانش‌آموزان دارد و این تصمیمات به کمک شواهد و مستندات تجربی و علمی معتبر شده است .

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

جلسه اول:

معرفی برنامه کارورزی و فرآیند کنش‌پژوهی فردی، نحوه تهیه طرح یادگیری با تمرکز بر فرایند پیش‌بینی شده، شیوه ثبت تجربیات و واکاوی آن در هر یک از مراحل کنش پژوهی، ساختار گزارش کنش پژوهی، برنامه زمان‌بندی سمینارها در سطح مدرسه و واحد آموزشی و چگونگی ارزیابی از عملکرد دانشجویان بر اساس پیامدهای یادگیری و ملاک‌ها و سطوح موفقیت.

جلسه دوم تا شانزدهم :

تهیه طرح‌های یادگیری برای بر عهده گرفتن مسئولیت تدریس در سطح کلاس درس مبتنی بر محتوای برنامه درسی(کتاب درسی)، اجرا و بررسی تأثیر آن در کسب توانایی دانش‌آموزان برای انتقال آموخته‌ها به موقعیت جدید است. استاد راهنما (برای دوره متوسطه مشارکت استاد راهنمای تربیتی و تخصصی- برای دوره ابتدایی استاد تربیتی و مشاوره تخصصی بر حسب نیاز موضوعات درسی) باید بر فرآیند تهیه طرح کنش پژوهی فردی و اجرای آن تا مرحله تهیه گزارش نظارت داشته باشد و بازخوردهای ارائه شده به منظور ارزیابی عملکرد دانشجو در پوشه توسعه‌حرفه‌ای ثبت و ضبط گردد. فرآیند تحلیل محتوای برنامه‌درسی و استخراج مفاهیم و مهارت‌های

اساسی برای تهیه طرح یادگیری و تولید مواد و منابع آموزشی مورد نیاز نیز زیر نظر استاد راهنما و با مشارکت معلم راهنما صورت می گیرد. از نظر زمانی تنظیم جلسات برای بررسی طرح و تولیدات دانشجو باید به گونه‌ای صورت گیرد که دانشجو بتواند طرح کنش‌پژوهی فردی پیش‌بینی شده را اجرا و نتایج آن را گزارش نماید. در طول این جلسات حضور دانشجو در مدرسه ضروری است و جلسات بررسی برای بازخورد دادن، انتقال تجربیات و... در قالب سمینارها بر حسب مورد می‌تواند در سطح مدرسه یا واحد آموزشی تشکیل شود. (فرم پیشنهادی[۶۱] گفتگو میان استاد/ معلم راهنما قبل و پس از اجرای طرح یادگیری ضمیمه است).

توصیه: با توجه به این که مطالعه موقعیت و مسئله‌های شناسایی شده برای شروع کنش پژوهی فردی از اهمیت زیادی برخوردار است لذا، توصیه می‌شود استاد راهنما با مطالعه پیشینه دانشجو در کارورزی ۱و ۲ برنامه‌ریزی لازم را به منظور کمک به دانشجو برای تهیه طرح کنش پژوهی فردی و اجرای موفقیت‌آمیز آن از سوی دانشجویان بنمایند. فرآیند رفت و برگشت برای حل مسئله ممکن است نیازمند طراحی‌های متعدد باشد.

با توجه به این که ماهیت طرح‌های یادگیری تهیه شده احتمالاً با روش‌های رایج آموزشی در سطح مدرسه و کلاس‌درس متمایز است و نیازمند تدارک منابع و مواد آموزشی/ فضای یادگیری متفاوتی می‌باشد لذا، هماهنگی با معلم راهنما و مدیریت مدرسه برای اجرای طرح‌های یادگیری از سوی استاد راهنما و دانشجو الزامی است. تأمین منابع/ امکانات و همکاری با دانشجو برای تهیه آن به‌شرط تأیید استاد راهنما از سوی واحد آموزشی الزامی است.

تکالیف عملکردی:

الف: طراحی و اجرای طرح کنش پژوهی فردی

۱) تهیه طرح کنش پژوهی و تأیید آن توسط استاد راهنما بر مبنای چرخه کنش پژوهی فردی
۲) تبیین واضح و روشن از مسئله (تعیین انتظارت حرفه‌ای که در فرایند کنش پژوهی فردی به دنبال دستیابی به آن است)
۳) شناسایی و تحلیل ظرفیت‌ها در موقعیتی(آموزشی/ تربیتی)
۴) تعیین فرضیه‌ها/ سئوالات/ اهداف به همراه ملاک‌ها و سطوح عملکرد
۵) طراحی و تدوین طرح عمل در گفتگو با استاد راهنما/ معلم راهنما (قبل و بعد از عمل)
۶) اجرای طرح یادگیری[۶۲] و جمع آوری اطلاعات از فرآیند طراحی و اجرا[۶۳]
۷) تأمل درباره عمل انجام شده، تبیین و فهم آن و بازگشت به مرحله اول (به صورت رفت و برگشت تا حل مسئله)

---

[۶۱] – فرم‌ها می‌تواند با توجه به شرایط و اقتضائات مورد بازنگری قرار گیرد.

[۶۲]. در صفحه ی بعد این طرح و ساختار آن به طور کامل توضیح داده شده است.

[۶۳] – دانشجو باید ٦ حد اقل طرح یادگیری را بر اساس فرم‌های الف، ب، ج و د پیوست برای پاسخ به فرضیه‌ها/ سؤالات یا .... در چرخه کنش پژوهی فردی اجرا نماید.

۸) جمع‌آوری اطلاعات از فرایند اجرا (شامل دست نوشته‌ها، روایت‌های شخصی (تأمل قبل، و پس از عمل)، جلسات بحث و گفتگو با استاد و معلم راهنما، کاربرگ‌های دانش‌آموزان، نتایج سنجش از یادگیری دانش‌آموزان و....)

۹) تحلیل و تفسیر یافته‌ها

۱۰) کد گذاری و طبقه‌بندی اطلاعات، تحلیل و تفسیر یافته‌ها بر اساس فرضیه؟ سئوال یا... طرح شده و ملاک‌ها و سطوح عملکرد

۱) تهیه گزارش کنش پژوهی فردی

ب: طرح یادگیری

طرح یادگیری

- مطالعه موقعیت یادگیری و شناسایی ظرفیت‌های آن (ظرفیت‌های فردی/جمعی در بافت/ زمینه یادگیری) برای تهیه طرح یادگیری
- تدوین طرح یادگیری بر اساس تحلیل برنامه‌درسی (کتاب‌درسی)، شناسایی مفاهیم و مهارت‌ها
- طراحی تکالیف یادگیری و عملکردی برای مراحل یادگیری پیش‌بینی شده
- تولید مواد آموزشی مورد نیاز برای اجرای طرح یادگیری
- هدایت فرآیند یادگیری در سطح کلاس درس/ مدرسه
- ارزیابی از توانایی دانش‌آموزان در انتقال آموخته‌ها به موقعیت جدید

ساختار طرح یاددهی یادگیری:

- مفاهیم و مهارت‌ها در برنامه‌درسی/ کتاب‌درسی
- پیامد یادگیری
- مراحل/گام‌های طرح یادگیری

– برقراری ارتباط (فرصت یادگیری تدارک دیده شده در ارتباط با زندگی روزمره دانش‌آموز بوده و برخاسته از مسایل/ چالش‌هایی است که دانش‌آموز با آن روبرو است)

– تجربه‌کردن (فرصت یادگیری تدارک دیده شده قابل تجربه/ آزمایش/ بررسی باشد، به یادگیرنده کمک کند تا با بروز خلاقیت خود به کشف روابط/ راه‌حل‌ها دست پیدا کند، اختراع کند و به ایده‌های نو بیاندیشد/ از طریق پژوهش به پرسش‌های خود پاسخ دهد)

– به کار بستن (فرصت کاربردی نمودن مفاهیم و اطلاعات کسب شده برای دستیابی به درک عمیق و به کارگیری آن توسط دانش‌آموز فراهم شود. مثل: ایجاد ارتباط بین تئوری و عمل/ بکارگیری آن برای به دست‌آوردن یک تصور حرفه‌ای در ارتباط با مسئله/ حل مسئله یا پژوهش انجام شده)

– به اشتراک‌گذاشتن (فرصت یادگیری تا حد امکان دانش‌آموزان را به کار گروهی تشویق کند و آن‌ها را در موقعیتی قرار دهد تا برای انجام پژوهش یا جمع‌آوری اطلاعات و تجزیه و تحلیل آن‌ها نیاز به تعامل و تلفیق یافته‌ها و عرضه ان در قالبی جدید/ مطالعه موضوع از زوایای مختلف کند/ ایجاد هم‌افزایی کند)

– انتقال آموخته‌ها به موقعیت جدید (فرصت‌های جدیدی برای به کارگیری و بسط آموخته‌ها به موقعیت جدید فراهم شود)

- مواد/ منابع آموزشی موردنیاز/ تدارک دیدن فضای یادگیری
- روش بازخورد دادن به دانش‌آموزان در فرایند یادگیری
- سنجش آموخته‌ها/ سنجش عملکرد

تأمل و واکاوی تجربیات حرفه‌ای

- بررسی پیش‌بینی‌ها (با مطالعه مجدد تجربیات واکاوی شده در ترم اول و دوم ظرفیت‌های ممکن موقعیت یادگیری (فردی/ جمعی که در بافت و زمینه وجود دارد) را شناسایی نموده و چگونگی بهره‌گیری از این ظرفیت برای ورود به مرحله برقراری ارتباط را مشخص نماید.
- تعیین موانع و محدودیت‌ها و چگونگی مدیریت آن در فرایند آموزش
- بررسی علل تغییرات طرح در فرآیند اجرا (تطبیق با شرایط/ نیازهای یادگیری و...)
- بررسی نتایج یادگیری و چگونگی دستیابی به آن
- واکاوی فرایند عمل حرفه‌ای و تجربیات کسب شده
- شناسایی نقاط قوت و ظرفیت‌های خود برای بهره‌گیری از آن در موقعیت بعدی آموزش
- اتخاذ تصمیمات برای به کارگیری تجربیات در موقعیت بعدی

سمینارها

الف) جلسات بحث و گفتگوی فردی/ گروهی/ جمعی قبل از طراحی: به منظور گفتگو پیرامون ظرفیت‌های شناسایی شده در موقعیت و چگونگی پیوند آن با پیامد یادگیری/ فرصت‌های یادگیری (مراحل برقراری ارتباط و....) و سنجش، نحوه هدایت یادگیری در سطح کلاس و مقاصد حرفه‌ای که دانشجو به دنبال دست‌یابی به آن است. توصیه می‌شود این جلسات در سطح مرکز یا پردیس تشکیل شود.

ب) جلسات بحث و گفتگو پس از اجرای طرح یادگیری: در این جلسات دانشجو باید گزارشی از فرآیند اجرا که شامل طرح یادگیری، بازخوردهای ارائه شده در هر یک از مراحل آموزش، تحلیل و تفسیر را به همراه داشته باشد. این جلسات باید به دانشجو کمک کند تا تصویر روشن‌تری نسبت به ظرفیت‌های حرفه‌ای خود و چگونگی بهره‌گیری از آن در موقعیت بعدی به دست آورد. این مهم به کمک بازخوردهای (در سطه سطح تأمل بر روی عمل) ارائه شده از سوی استاد امکان‌پذیر می‌شود.

سمینارهای پس از اجرا می‌تواند در دو شکل زیر اجرا شود:

الف: در سطح مدرسه و پس از مشاهده عملکرد دانشجو در اجرای برنامه پیش‌بینی شده با هماهنگی معلم راهنما و ارائه بازخورد برای ادامه کار

ب: در سطح مرکز یا پردیس به صورت مشارکتی برای به اشتراک گذاشتن تجربیات و یافته‌ها و دستیابی به درک عمیق‌تر از تجربیات کسب شده. با توجه به این که در این ترم فعالیت‌های دانشجویان در قالب کنش‌پژوهی فردی دنبال می‌شود برگزاری سمینارها در هر یک از مراحل قبل و پس از اجرای هر مرحله به شیوه مشارکتی به درک انتظارات و انتقال تجربیات کمک می‌کند. سمینارها فرصت ارزشمندی را از طریق به اشتراک گذاشتن تجربیات برای کسب مهارت‌های حرفه‌ای در اختیار دانشجویان قرار می‌دهد.

انواع سمینارها

سمینار با حضور استاد راهنما/ دانشجویان و معلمان راهنما

سمینارهای گروهی برای انتقال یافته‌ها و تجربیات و تبادل نظر به صورت ماهیانه و الزامی(با برنامه‌ریزی و اعلام قبلی از سوی استاد)

سمینار گروهی دانشجویان بر حسب موضوعات مشترک (اختیاری و با درخواست استاد/ دانشجویان)

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

راهبردهای مستقیم، غیرمستقیم، در قالب ارائه شیوه مشاهده تأملی، به کارگیری راهبردهای شناختی در تحلیل موقعیت‌های واقعی، تحلیل نقادانه برای شناسایی و تبیین مسئله، راهبردهای مشارکتی، پژوهش روایتی، سمینارهای گروهی و فردی ارائه می گردد.

٤. منابع آموزشی

منبع اصلی:

-احمدی، آمنه (۱۳۹۴). راهنمای عملی برنامه کارورزی دانشگاه فرهنگیان با رویکرد تربیت معلم فکور (۱). تهران: دانشگاه فرهنگیان.

منبع فرعی:

(متعاقبا اعلام می‌شود)

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: ارزشیابی پایانی در درس کارورزی ۳ در قالب سمینار پایانی صورت می‌گیرد که در آن دانشجویان باید یافته های خود از نتایج کنش پژوهی فردی ارائه و از آن دفاع نمایند. این جلسه می‌تواند با حضور معلمان راهنما تشکیل می‌شود.

ارزشیابی فرآیند: ارزشیابی فرآیند بر اساس بازخوردهای داده شده به گزارش‌های ارائه شده در طول ترم و سمینارهای سطح مدرسه و واحد آموزشی صورت می‌گیرد. میزان مشارکت در بحث‌ها، ارائه یافته‌های جدید، پاسخ به بازخوردهای داده شده و...

ارزیابی پوشه‌کار: کلیه گزارش‌ها در مراحل مختلف کنش پژوهی فردی به همراه بازخوردهای داده شده در پوشه توسعه حرفه ای دانشجو ضبط و مبنای برنامه‌ریزی برای آموزش‌های بعدی و نیز دفاع از توانایی‌های حرفه‌ای در پایان دوره قرار می‌گیرد. یک نسخه از پوشه در اختیار دانشجو و یک نسخه در واحد آموزشی ثبت و ضبط می‌گردد.

ملاک‌های های ارزیابی طرح یادگیری:

- انعطاف فرصت‌های یادگیری
- انعطاف در فرایند اجرا
- به کارگیری مهارت‌های یادگیری
- فراخواندن سطوح بالای تفکر
- تنوع محصول یادگیری/ تولیدات دانش‌آموزان

ارزشیابی عوامل مدرسه (مدیر و معلم راهنما): بخشی از ارزیابی دانشجو در پایان ترم مربوط به گزارش عملکردی است که از سوی معلم راهنما و مدیر مدرسه ارائه می‌گردد[۶۴].

امتیاز درس کارورزی بر مبنای ۱۰۰ و به شرح زیر محاسبه می‌شود:

ـ شرکت فعال در جلسات کلاسی، سمینارها و مدرسه: ۲۰ امتیاز

ـ گزارش‌های عملکردی مرحله‌ای: ۳۰ امتیاز

ـ گزارش کنش‌پژوهی فردی: ۳۰ امتیاز

ـ دفاع در جلسه پایانی ۲۰ امتیاز

- مبنای قبولی کسب حداقل ۷۰٪ امتیاز از مجموع امتیازها است

[۶۴] - در فرم ارزیابی ارائه خواهد شد.

سایر نکات:

نکات اساسی در تنظیم گزارش پایانی:

۲۷. تنظیم فهرست و فصل‌بندی

۲۸. ارائه مقدمه، هدف و تعاریف و مفاهیم کلیدی

۲۹. نگارش ادبی و فنی

۳۰. اعتبار داشتن گزاره‌ها

۳۱. ظرافت و زیبائی ظاهری

۳۲. صحت نحوه تحلیل، تفسیر و نقد گزاره‌ها

۳۳. ارایه نمودارها و عوامل دیداری و هنری مکمل

۳٤. ارائه راه‌حل‌ها و پیشنهادهای برخاسته از یافته‌ها

۳۵. ارجاعات روشن، استفاده از منابع معتبر و ارائه پیوست‌ها

۳٦. رعایت ساختار علمی و کلی گزارش بر اساس اصول حاکم بر رشته تحصیلی

سرفصل درس «کارورزی ٤»

۱. معرفی درس و منطق آن

در ترم چهارم کارورزی انتظار می‌رود دانشجو با تجربیات کسب شده، بتواند در نقش معلم به عنوان برنامه‌ریز درسی[۶۵](مجری فعال) حاضر شده و ضمن تحلیل برنامه درسی تجویزی، واحد یادگیری را برای پاسخ به نیاز ها/حل مسایل یادگیری دانش آموزان طراحی، تولید، اجرا و نتایج آن را در کسب شایستگی های پیش بینی شده در برنامه درسی، مورد ارزیابی قرار دهد. با توجه به ویژگی نظام برنامه ریزی درسی در ایران، تطبیق آن با موقعیت های تربیتی/ آموزشی و به منظور حفظ استانداردهای برنامه درسی این فرآیند با استفاده از رویکرد طراحی معکوس[۶۶] تدوین می شود. طراحی معکوس مبتنی بر درک اصیل[۶۷] و استفاده عقلانی و مؤثر از آموخته‌های نظری و نحوه بکارگیری آن در عرصه عمل است، به گونه‌ای که دانشجو را به آن‌سوی آنچه می‌بینند و استفاده از آموخته‌ها برای ساخت معنا هدایت کند. این فرایند با تحلیل برنامه درسی (تحلیل کتاب درسی[۶۸]) آغاز شده و با تعیین شایستگی های مورد انتظار، ملاک‌ها و سطوح عملکرد، طراحی تکالیف یادگیری و عملکردی برای هدایت فرآیند یادگیری و کمک به یادگیرندگان در بسط قابلیت ها و ظرفیت های وجودی[۶۹] ادامه می‌یابد. تعیین شایستگی‌ها در آغاز برای روشن شدن تصمیمات معلم برای تعیین مسیری است که یادگیرنده باید طی کند و موجب می‌شود تا نگاه معلم را همواره بر شایستگی های مورد انتظار برنامه درسی متمرکز نگاه دارد. محتوا در چارچوب "ایده کلیدی[۷۰] / مفاهیم و مهارت های اساسی[۷۱]" مطرح می‌شود و باعث می‌گردد تا در طراحی واحد یادگیری امکان تلفیق در درون و بیرون از حوزه یادگیری فراهم شود. در چنین شرایطی فرایند یاددهی- یادگیری از محدوده‌ی توجه به حافظه و به عبارتی "آموزش برای به خاطر سپردن" کاملاً خارج شده و همواره آموزش بر دستیابی به شایستگی ها متمرکز میماند. در طی این مسیر، یادگیرندگان قادر خواهند بود، بین اطلاعات جدید و دانش و آموخته های پیشین خود ارتباط برقرار کنند، واقعیت‌ها و حقایق را به «مسائل کلی» و روزمره ای که با آن برخورد می‌کنند پیوند دهند و آن را در زمینه های جدید به کار گیرند. از آنجایی که این شیوه از طراحی نیازمند درهم نوردیدن مرز های دانش و تلفیق موضوعات در برنامه درسی در سطح پایه یا دوره تحصیلی است، لذا اتخاذ تصمیمات باید با مشارکت معلمان در سطح مدرسه صورت بگیرد و در طراحی فرصت های یادگیری از راهبردهای مختلف (راهبردهای مستقیم، غیر مستقیم، تعاملی، رشد فردی) برای طراحی تکالیف یادگیری و عملکردی استفاده شود. عمل فکورانه در این مرحله ناظر به کاویدن منظم رخدادها در فرآیند طراحی، تدوین، اجرا و ارزیابی واحد یادگیری، یافتن روابط علت و معلولی میان شیوه کار و کارکرد ها، نتایج و علل آن در سطح مدرسه به شیوه مشارکتی و در قالب درس پژوهی است.

---

[۶۵] – هدف عملیاتی ۱۱ سند تحول بنیادین- نقش معلم در برنامه درسی ملی (صفحه ۱۲ « برای خلق فرصت های تربیتی و آموزش[معلم] مسئولیت تطبیق، تدوین، اجرا و ارزشیابی برنامه های درسی و تربیتی در سطح کلاس درس را بر عهده دارد»).

[66] - backward design

[۶۷] - Genuine understanding

[۶۸] – درصورتی که سند برنامه درسی در اختیار دانشجویان قرارنداشته باشد.

[۶۹] – برنامه درسی ملی نقش دانش آموز صفحه ۱۲ «در فرآیند یاددهی- یادگیری و تربیت پذیری و توسعهٔ شایستگی های خویش به لحاظ ذاتی نقش فعال دارد». نقش معلم « با شناخت و بسط ظرفیت های وجودی دانش آموزان و خلق فرصت های تربیتی و آموزشی زمینه درک و انگیزه اصلاح مداوم موقعیت آنان را فراهم سازد».

[70] - Key idea

[۷۱] – برنامه درسی ملی صفحه ۱۳ بند دو محتوا ([محتوا]دربرگیرنده مفاهیم و مهارت های اساسی و ایده های کلیدی مبتنی بر شایستگی های مورد انتظار از دانش آموزان است».

مشخصات درس	نام درس: کارورزی ۴			
نوع درس: کارورزی تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۱۲۸ ساعت پیشنیاز: کارورزی ۳ نحوه آموزش: مشترک	اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با تحلیل محتوای برنامه درسی/ کتاب درسی واحد یادگیری برای کسب شایستگی های مورد انتظار در برنامه درسی را با مشارکت معلمان در سطح مدرسه طراحی، اجرا و تأثیر آن را در بهبود عملکرد دانش آموزان مورد ارزیابی قرار دهد. با ثبت و واکاوی تجربیات در فرایند درس پژوهی، یافته های حاصل از عملکرد حرفه‌ای خود در سطح مدرسه را گزارش نماید.			
شایستگی اساسی: Ck &pk Pکد ۲-۲&۳-۳-۱&۲	ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
	طراحی و تولید	در طراحی و تولید واحد یادگیری استاندارد های برنامه درسی را مورد توجه قرار داده است اما نتوانسته پیوند میان موضوعات مختلف در درون یا بیرون حوزه یادگیری را مورد توجه قرار دهد، به گونه‌ای که ایده ارائه شدهه منجر به مشارکت معلمان در فرآیند درس پژوهی شود.	در طراحی و تولید واحد یادگیری استاندارد های برنامه درسی را حول مفاهیم و مهارت های اساسی سازمان داده و از این طریق امکان تلفیق موضوعات مختلف در درون حوزه یادگیری برای خلق فرصت های یادگیری را فراهم نموده است. این ایده به دلیل تأثیر گذاری بر یادگیری دانش آموزان از سوی معلمان پایه تحصیلی مورد پذیرش قرار گرفته است.	در طراحی و تولید واحد یادگیری استاندارد های برنامه درسی را حول ایده کلیدی مفاهیم و مهارت های اساسی سازمان داده است و از این طریق امکان تلفیق میان موضوعات در درون و بیرون حوزه یادگیری را برای خلق فرصت های یادگیری فراهم نموده است. این ظرفیت حاصل فرایند گفتگو با معلمان در سطح مدرسه کنار آمدن با چالش ها، یافتن راه حلها، شناسایی نقاط کور و اصلاح طرح است.
	هدایت فرآیند یادگیری	هدایت فرآیند یادگیری متمرکز بر پرسش اساسی/ مسئله نیست و فرصت های یادگیری طراحی شده امکان طرح تجربیات دانش آموزان را برای پاسخ به پرسش های برخاسته از موقعیت فراهم نمی کند.	پرسش اساسی/ مسئله طرح شده امکان طرح تجربیات دانش آموزان را حول ایده کلیدی فراهم نموده است و پاسخ دانش آموزان به تکالیف یادگیری/ عملکردی پیش بینی شده نشان دهنده درک عمیق آنان نسبت مفاهیم و مهارت های اساسی در درون	هدایت فرآیند یادگیری متمرکز بر پرسش اساسی/ مسئله طرح شده است به گونه‌ای است که امکان به مشارکت گذاشتن تجربیات دانش آموزان حول ایده کلیدی و درک عمیق مفاهیم و مهارت های اساسی را فراهم می کند. انعطاف در فرآیند آموزش موجب شده است تا یادگیرندگان خود به

			حوزه یادگیری است	پرسش ها/ مسئله های برخاسته از موقعیت پاسخ دهندن و در این رابطه از مشارکت پشتیبانی معلمان در دوره و پایه نیز برخوردار است.
	تأمل حرفه‌ای	در بررسی و واکاوی تجربیات در طول دوره کارورزی توانسته است تجربیات شخصی کسب شده در تعامل با معلمان/ همقطاران و ارتباط آن با عملکرد خود را مورد بررسی قرار دهد اما تأثیر آن بر عمل حرفه خود در آینده را تبیین نکرده است.	بررسی و واکاوی تجربیات در طول طراحی، تولید، اجرا واحد یادگیری منجر به درک همه جانبه نسبت به ابعاد عمل حرفه‌ای شده است و توانسته تأثیر گفتگوی حرفه‌ای با معلمان/همقطاران را در بهبود عملکرد خود منعکس نمایده و بر اساس آن تصمیماتی را برای توسعه حرفه‌ای خود اتخاذ کند.	بررسی و واکاوی تجربیات در طول طراحی، تولید و اجرای واحد یادگیری با مشارکت معلمان/ همقطاران انعکاس دهنده، درک همه جانبه نسبت به ابعاد عمل حرفه‌ای است و تصمیمات اثر بخشی که حاصل خویشتن کاوی[۷۲] و گفتگوی حرفه‌ای با معلمان است را برای بازتعریف سبک تدریس خود اتخاذ نموده است.
	تدوین و ارائه گزارش	در گزارش پایانی ارائه شده داده های حاصل از عملکرد طبقه بندی شده است، اما تحلیل و تفسیر آن مبتنی بر شواهد تجربی و مستندات کافی برای دفاع از عملکرد حرفه‌ای در فرآیند درس پژوهی نیست.	در گزارش پایانی مجموعه داده های گردآوری شده از اجرای واحد یادگیری را بر اساس سطح تأثیر گذاری بر عملکرد دانش آموزان به صورت نظام مند کدگذاری، طبقه بندی و مضمون یابی کرده است و نتایج را با استفاده از شواهد مبتنی بر تأثیر عملکرد حرفه‌ای در فرآیند درس پژوهی گزارش کرده است.	در گزارش پایانی مجموعه داده های گردآوری شده را برای انعکاس قابلیت های حرفه ای به صورت نظام مند کدگذاری، طبقه بندی و مضمون یابی کرده و یافته های حاصل از تحلیل و تفسیر اطلاعات جمع آوری شده را با نگاهی نقادانه نسبت به عملکرد حرفه ای خود و تأثیر آن بر یادگیری دانش آموزان/ معلمان/ همقطاران در فرآیند درس پژوهی را گزارش نموده است.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

[72]- Self- reflection inquiry

جلسه اول:

در این ترم دانشجویان با توجه به تجربیات کسب شده در طول اجرای برنامه، درک عمیق تری نسبت به توانایی های خود، نحوه برخورد با موقعیت های واقعی کلاس درس، نحوه کنار آمدن با چالش ها و... بدست آورده اند و می توانند تصمیمات خود را در فرایند طراحی، تولید و اجرای واحد های یادگیری با مشارکت سایر معلمان/ همقطاران به مرحله اجرا بگذارند. لذا ضروری است اساتید در آغاز کار فرآیند درس پژوهی، فرآیند تهیه طرح واحد یادگیری، اجرا و ارزیابی از نتایج آن را با تمرکز بر: شیوه ثبت تجربیات و واکاوی آن در هر یک از مراحل درس پژوهی، نحوه تعامل با معلمان/ همقطاران در سطح مدرسه در فرآیند طراحی، تدوین، اجرا و ارزشیابی از نتایج واحد یادگیری، ساختار گزارش درس پژوهی، برنامه زمان بندی سمینارها در سطح مدرسه و واحد آموزشی و چگونگی ارزیابی از عملکرد دانشجویان بر اساس ملاک ها و سطوح موفقیت بر اساس پیامد های یادگیری را در یک نشست جمعی به بحث بگذارند. توصیه می شود در این نشست نسبت به نحوه گروه بندی دانشجویان به عنوان تیم درس پژوهی برای طراحی، تولید، اجرا و ارزیابی واحد های یادگیری اقدام شود.

می توان دانشجویان را در گروه های دو تا ۴ نفر(حد اکثر) برای تشکیل تیم درس پژوهی سازمان داد. روش مشارکت دانشجویان در فرآیند طراحی، تولید، اجرا و ارزیابی به شرح زیر است:

۱. مطالعه برنامه درسی (کتاب درسی) استخراج مفاهیم و مهارت های اساسی و سازمان دادن آن ذیل ایده کلیدی، تولید واحد یاگیری. این فعالیت توسط تیم دانشجویان زیر نظر استاد تربیتی و تخصصی انجام می شود.
۲. اجرای واحد یادگیری در کلاس درس توسط یکی از اعضا و مشاهده و ثبت عملکرد توسط سایر اعضاء تیم به طور همزمان و به تفکیک هر عضو گروه (معلمان/ همقطاران)
۳. جمع آوری اطلاعات از فرآیند تدریس توسط کلیه اعضاء برای ارائه در جلسه گروهی (دیدن فرآیند آموزش از زوایای مختلف) به همراه نتایج ارزشیابی از یادگیری دانش آموزان با استفاده از روش های رسمی/ غیر رسمی. این جلسات به طور مستمر در طول اجرا و بعد از هر جلسه تشکیل و بر روی نتایج بازخورد های ارائه شده از سوی همکاران/ همقطاران برای بهبود عملکرد در جلسه بعد تصمیم گیری می شود. کل مذاکرات در این جلسات ثبت و ضبط شده و در نشست پایانی به منظور شناسایی نقاط قوت و ضعف و تأثیر گروه در عملکرد هر یک از اعضاء و نتایج حاصله مورد بررسی مجدد قرار می گیرد(بند ۴ و ۵، ۶).
۴. بررسی گزارش مشاهدات و اطلاعات جمع اوری شده در گروه و نقد و ارزیابی نتایج یادگیری دانش آموزان و تنظیم آن در قالب گزارش پایانی کل گروه (دانشجویان)
۵. تعیین نقاط کور/ محدودیت ها در طراحی/ اجرا و ارائه پیشنهادات برای اصلاح/ بهبود آن برای دستیابی دانش آموزان به سطح بالاتر یادگیری
۶. تحلیل عملکرد گروه، شناسایی یافته ها و تأثیر گفتگو ها در درک و پذیرش مسئولیت حرفه‌ای و صورت بندی مجدد هویت حرفه‌ای توسط هر یک از اعضاء (میزان تأثیر گذاری بر عملکرد گروه، یادگیری های حرفه‌ای و...)

- تشکیل نظام مند این نشست ها برای بررسی نتایج یادگیری دانش آموزان و تصمیم گیری در خصوص روش هایی که منجر به بهبود یادگیری همه دانش آموزان می شود، دارای اهیمت است. تأمل فردی و تأمل گروهی، انعکاس یادگیری روش ها، اصولی که در کار از آن تبعیت شده است و...، چگونه تفکر آن ها تحت تأثیر فرایند عمل مشارکتی قرارگرفته است، ایده هایی که آن ها از این بحث ها به کلاس های درس خود خواهند برد.
- روایت نویسی از مجموعه ایده پردازی ها برای طراحی،تولید، و اجرا، یاداشت های شخصی قبل، حین و پس از اجرا، نشست ها گروهی، فرایند اجرا.....
- هماهنگی با معلم راهنما و مدیر مدرسه به منظور تشکیل جلسات درس پژوهی در سطح مدرسه بر عهده استاد راهنما است. درصورتی که امکان شکل گیری تیم درس پژوهی در سطح مدرسه وجود نداشته باشد می توان تیم را در سطح پردیس/ مرکز تشکیل داد. مسئولیت انجام کلیه فعالیت های فوق بر عهده این تیم در سطح مدرسه خواهد بود.

جلسه دوم تا شانزدهم :

در این ترم دانشجو مسئولیت تدریس در سطح کلاس درس را بر اساس تهیه طرح واحد یادگیری (حد اقل یک فصل/بخش کتاب درسی) را بر عهده دارد و باید واحد یادگیری خود را حول یک ایده کلیدی که پوشش دهنده محتوای برنامه درسی(مفاهیم و مهارت های اساسی و... در کتاب درسی) است طراحی نماید. طرح تهیه شده پس از بررسی در گروه ۲ تا ۴ نفره در سطح پرددیس/ مرکز به همراه دفاعیه آن در شورای معلمان دوره/ پایه تهیه و در سطح مدرسه با حضور استاد راهنما از آن دفاع می شود. نظرات معلمان بر روی طرح اعمال و طرح با مشارکت معلمان دوره/ پایه اجرا و نتایج اجرای آن به شیوه درس پژوهیُ مورد تحلیل و تفسیر قرار می گیرد. در گفتگو استاد راهنما و دانشجو پاسخ به این پرسش‌ها مسیری که دانشجو قصد طی نمودن آن را دارد روشن شده و به دفاع از طرح در جلسه معلمان کمک می کند: ایده‌های کلیدی، مفاهیم اساسی، مهارت های اساسی که یادگیرندگان باید به آن دست یابند، کدام اند؟ چه مدارک و شواهدی بیانگر آن است که شایستگی‌های مورد انتظار تحقق یافته و دانش آموزان به راستی مطالب را فرا گرفته اند و می توانند آموخته‌های خود را به نحوی معنادار و موثر در موقعیت‌های جدید به کار گیرند؟ ملاک ها و سطوح ارزیابی شایستگی ها چیست؟ چه راهبردها و راهکارهایی (فعالیت‌های یادگیری، تکالیف عملکردی) به یادگیرندگان کمک خواهد کرد تا خود، مفاهیم را بسازند و به افرادی صاحب دانش و توانمندی در زمینه ای خاص تبدیل شوند؟

استاد راهنما (برای دوره متوسطه مشارکت استاد راهنمای تربیتی و تخصصی- برای دوره ابتدایی استاد تربیتی و مشاوره تخصصی بر حسب نیاز موضوعات درسی) باید بر فرآیند تهیه طرحِ واحد یادگیری و فرآیند درس پژوهی و اجرای آن تا مرحله تهیه گزارش نهایی نظارت داشته باشد و بازخورد های ارائه شده به منظور ارزیابی عملکرد دانشجو در پوشه حرفه‌ای او ثبت و ضبط گردد. فرآیند تحلیل محتوای برنامه درسی و تعیین ایده کلیدی برای تهیه واحد یادگیری و تولید مواد و منابع آموزشی مورد نیاز نیز زیر نظر استاد راهنما و با مشارکت معلم راهنما صورت می گیرد. از نظر زمانی تنظیم جلسات برای بررسی طرح و تولیدات دانشجو باید به گونه‌ای صورت گیرد که دانشجو بتواند طرح درس پژوهی پیش بینی شده را با مشارکت معلمان در سطح مدرسه اجرا و نتایج آن را گزارش نماید. در طول ترم حضور دانشجو در مدرسه برای تعامل با معلمان/ کادر مدرسه ضروری است و جلسات گفتگو برای بررسی عملکرد دانشجو در

مدرسه و رفع محدودیت ها یا تدارک شرایط برای اجرای واحد یادگیری، بازخورد دادن، انتقال تجربیات و... در قالب سمینار ها بر حسب مورد می تواند در سطح مدرسه یا واحد آموزشی تشکیل شود.

توصیه: با توجه به این که سئوال/ مسئله ها/ نیاز های شناسایی شده برای شروع فرآیند درس پژوهی از اهمیت زیادی برخوردار است و این سئوال/ مسئله ها/ نیاز ها باید از بستر مدرسه و کلاس درس برخاسته باشد لذا، مشارکت کادر مدرسه در طول اجرای این برنامه ضروری است. توصیه می شود استاد راهنما با مطالعه پیشینه دانشجو در کارورزی ۱، ۲و ۳ برنامه‌ریزی لازم را برای کمک به دانشجو برای تهیه طرح درس پژوهی و اجرای موفقیت آمیز آن از سوی دانشجویان بنمایند. تعداد واحد های یادگیری تهیه شده و اجرای آن وابسته به طرح درس پژوهی است اما حد اقل یک واحد یادگیری (یک فصل/ بخش در کتاب درسی) است.

همکاری پردیس ها و واحد های تابعه با دانشجو و مدرسه برای تأمین منابع/ امکانات به‌شرط تأیید استاد راهنما الزامی است.

۱) تکالیف عملکردی:

تهیه طرح درس پژوهی و تأیید آن توسط استاد راهنما بر مبنای چرخه درس پژوهی

- تعیین هدف (تعریف روشن سئوال/ مسئله/ نیاز) با مشارکت معلمان
- طراحی واحد یادگیری
- ارزیابی میزان اثر بخشی واحد یادگیری بر اساس مسئله/ نیاز تعریف شده با مشارکت معلمان
- اجرای واحد یادگیری با مشارکت معلمان و ثبت آن در فرآیند اجرا
- تبیین و جلب مشارکت معلمان در فرآیند اجرا، تأمل و گفتگوی حرفه‌ای با آنان
- بازبینی و بازاندیشی در مورد تصمیمات اتخاذ شده بر اساس گفتگو های حرفه‌ای در فرآیند طراحی، تولید و اجرا

ثبت و واکاوی تجربیات در طول ترم توسط دانشجو

۲) تکالیف عملکردی

- مطالعه موقعیت یادگیری و شناسایی ظرفیت های آن برای تهیه طرح واحد یادگیری
- تهیه طرح واحد یادگیری بر اساس تحلیل برنامه درسی (کتاب درسی)، شناسایی ایده کلیدی/ مفاهیم و مهارت های اساسی.....
- تدوین شایستگی
- طراحی تکالیف یادگیری و عملکردی
- تولید مواد آموزشی مورد نیاز برای اجرای طرح واحد یادگیری
- هدایت فرآیند یادگیری در سطح کلاس درس/ مدرسه
- ارزیابی از شایستگی های کسب شده توسط دانش آموزان بر اساس ملاک ها و سطوح عملکرد.

ساختار طراحی واحد یادگیری:

۱) منطق واحد یادگیری
۲) شایستگی های مورد انتظار
۳) ایده کلیدی که واحد یادگیری حول آن سازماندهی می شود
۴) مفاهیم و مهارت های اساسی (قوانین/ اصول/ خرده مفاهیم/ خرده مهارت‌ها/ و....)
۵) طرح پرسش های اساسی
۶) ملاک های سنجش و سطوح عملکرد دانش آموزان (تکالیف عملکردی)
۷) تعیین شواهدی برای ارزیابی عملکردی و معیار های ارزیابی تولیدات یادگیرندگان
۸) فرصت های یادگیری (سازماندهی فعالیت های یادگیری- براساس مراحل یادگیری در کارورزی۳)
۹) تعیین اطلاعات و مهارت های مستقیم(پایه) و مورد نیاز یادگیرندگان برای انجام فعالیت های یادگیری و تکالیف عملکردی
۱۰) تعیین محدوده ی تجربیات خارج از کلاس درس برای انتقال آموخته ها به موقعیت واقعی
۱۱) تعیین تولیدات یادگیرندگان در جریان فعالیت های یادگیری و تکالیف عملکردی و نحوه ارزیابی آن
۱۲) روش تفسیر، سطح دستیابی یادگیرندگان به شایستگی ها و راهبرد بازخورد دادن به دانش آموزان (تکالیف یادگیری، جبرانی، تکمیلی، توسعه ای)
۱۳) انواع راهکار های سنجش
۱۴) راهکار هایی برای بررسی بدفهمی های یادگیرندگان

تأمل و واکاوی تجربیات حرفه‌ای

- تعیین هدف
- بررسی پیش بینی‌ها
- روشن نمودن موانع و محدودیت ها و راه حل ها
- طراحی و تولید واحد یادگیری
- تأملات و تعدیل ها در فرآیند اجرا
- تحلیل و تفسیر نتایج یادگیری دانش آموزان
- تحلیل و تفسیر نتایج کسب شده در گروه معلمان
- واکاوی یادداشت های تأملی و تجربیات حاصل از نشست ها و فرآیند گفتگوی حرفه‌ای با معلمان/ همقطاران
- اتخاذ تصمیمات برای آینده حرفه‌ای

سمینارها

سمینار ها در دو شکل اجرا می شود:

الف: در سطح مدرسه و پس از مشاهده عملکرد دانشجو در اجرای برنامه پیش بینی شده با هماهنگی معلم راهنما و ارائه بازخورد برای ادامه کار

ب: در سطح واحد آموزشی به صورت مشارکتی برای به مشارکت گذاشتن تجربیات و یافته ها و دستیابی به درک عمیق تر از تجربیات کسب شده. با توجه به این که در این ترم فعالیت های دانشجویان در قالب درس پژوهی دنبال می شود برگزاری سمینار ها در هر یک از مراحل قبل و پس از اجرای هر مرحله به شیوه مشارکتی در گروه های پیش بینی شده به دانشجویان در درک انتظارات و انتقال تجربیات به یکدیگر بسیار کمک می کند.

انواع سمینار ها

سمینار با حضور استاد راهنما/ دانشجویان و معلمان راهنما

سمینار های گروهی برای انتقال یافته ها و تجربیات و تبادل نظر به صورت ماهیانه و الزامی(با برنامه ریزی و اعلام قبلی از سوی مدرس)

سمینار گروهی دانشجویان بر حسب موضوعات مشترک (اختیاری و با درخواست دانشجویان)

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

راهبردهای مستقیم، غیر مستقیم، در قالب ارائه شیوه مشاهده تأملی، بکارگیری راهبرد های شناختی در تحلیل موقعیت های واقعی، تحلیل نقادانه برای شناسایی و تبیین مسئله، راهبرد های مشارکتی، پژوهش روایتی، سمینار های گروهی و فردی ارائه می گردد.

٤. منابع آموزشی

منبع اصلی:

-احمدی، آمنه (۱۳۹۴). راهنمای عملی برنامه کارورزی دانشگاه فرهنگیان با رویکرد تربیت معلم فکور (۱). تهران: دانشگاه فرهنگیان.

منبع فرعی:

(متعاقبا اعلام می‌شود)

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: ارزشیابی پایانی در درس کارورزی ۴ بر اساس واحد یادگیری طراحی شده و گزارش پایانی تهیه شده صورت می گیرد، که در آن دانشجویان باید یافته های خود از نتایج عملکرد خود و تجربیات کسب شده در تعامل با معلمان/ همقطاران را به منظور تعیین میزان اثر بخشی عملکرد خود و تأثیر آن بر یادگیری دانش آمزان ارائه و از آن دفاع نمایند. این جلسه با حضور معلمان راهنما/ اساتید گروه کارورزی تشکیل می‌شود.

ارزشیابی فرآیند: ارزشیابی فرآیند بر اساس بازخورد های داده شده به نشست های گروهی در مرحله طراحی و تولید واحد یادگیری، گزارش نشست ها در سطح مدرسه و واحد آموزشی با مشارکت معلمان/ همقطاران و نیز سمینار های درس پژوهی در سطح مدرسه که در آن دانشجویان باید از طرح تهیه شده در جمع معلمان دفاع و یافته های خود از نتایج درس پژوهی و نتایج مشارکت معلمان/ همقطاران درنتایج کسب شده را گزارش نماید. این جلسه می تواند با حضور معلمان راهنما/ کادر مدرسه تشکیل می‌شود.

ارزیابی پوشه کار: کلیه روایت های نوشته شده در مراحل مختلف درس پژوهی به همراه بازخورد های داده شده در پوشه توسعه حرفه ای دانشجو ضبط و مبنای برنامه ریزی برای آموزش های بعدی و نیز دفاع از توانایی های حرفه‌ای در پایان دوره قرار می گیرد. یک نسخه از پوشه در اختیار دانشجو و یک نسخه در واحد آموزشی ثبت و ضبط می گردد. پوشه کار می تواند شامل ضبط جلسات دانشجو با معلمان در سطح مدرسه و نیز سایر مستنداتی که برای دفاع از عملکرد حرفه‌ای تدارک دیده شده باشد.

ارزشیابی عوامل مدرسه (مدیر و معلم راهنما): بخشی از ارزیابی دانشجو در پایان ترم مربوط به گزارش عملکردی است که از سوی معلم راهنما و مدیر مدرسه ارائه می گردد.

امتیاز درس کارورزی بر مبنای ۱۰۰ و به شرح زیر محاسبه می شود:

ـ شرکت فعال در جلسات کلاسی، سمینارها و مدرسه: ۲۰ امتیاز

ـ گزارش های عملکردی تعاملات در سطح مدرسه: ۲۰ امتیاز

ـ طراحی، تولید و اجرای واحد یادگیری ۲۰ امتیاز

ـ گزارش درس پژوهی: ۲۰ امتیاز

ـ دفاع در جلسه پایانی ۲۰ امتیاز

سایر نکات:

نکات اساسی در تنظیم گزارش پایانی:

۳۷. تنظیم فهرست و فصل‌بندی

۳۸. ارائه مقدمه، هدف/پرسش و تعاریف و مفاهیم کلیدی

۳۹. روش جمع آوری و اعتبار اطلاعات

٤٠. روش تحلیل، تفسیر اطلاعات

٤١. ارائه یافته ها بر اساس پرسش های پژوهش روایی

٤٢. ارجاعات روشن، استفاده از منابع معتبر و ارائه پیوست ها

٤٣. ظرافت و زیبائی ظاهری

٤٤. نگارش ادبی و فنی

٤٥. رعایت ساختار علمی و کلی گزارش بر اساس اصول حاکم بر پژوهش های کیفی

سرفصل درس «کارنمای معلمی» (پروژه)

۱ – معرفی درس و منطق آن

در آموزش حرفه‌ای، سطح عالی مورد انتظار این است که یادگیرنده بتواند با درونی نمودن دانش کسب شده، آن را در قالب دانش کاربردی برای شناسایی، صورتبندی و حل مسائل و ارائه خدمات اثربخش در حوزه عمل تخصصی خود تجسم بخشد. انجام پروژه پایانی در برنامه تربیت معلم با تکیه بر **پژوهش روایتی (از نوع خودکاوی روایتی[۷۳])** امکان به تصویر کشیدن "منِ حرفه ای" با نگاه ژرف، تاملی و همه‌جانبه به تجارب کسب شده (زیسته) اعم از نظری و عملی در طول دوره تربیت معلم و ارایه روایت شخصی از سایه روشن‌های دانشی، منشی و مهارتی حرفه معلمی، بصیرت‌ها و ابهامات معلمی، قوت ها و ضعف های ادراک شده را به دانش آموخته تربیت معلم می‌دهد. دانش و یافته های حاصل از این پژوهش برای ورود به عرصه خدمت حرفه ای رهاوردی قابل اتکاست که به پشتوانه آن برنامه‌ریزی برای نیل به آینده حرفه ای متاملانه، پویا و بالنده ممکن می شود. انتظار می رود این درس(پروژه)، شایستگی دانشجومعلمان را در انجام عمل فکورانه (تاملی) ارتقاء داده و کمک نماید تا این شایستگی در طول حیات حرفه ای آنان هم بروز و ظهور داشته باشد.

مشخصات درس	نام درس: **کارنمای معلمی (پروژه)**
نام درس: کارنمای معلمی (پروژه) تعداد واحد: ۲ زمان درس: به تشخیص استاد راهنما پیش نیاز ها: پژوهش و توسعه حرفه‌ای ۱ و کارورزی ۴ نحوه تدریس: راهنمایی در حین عمل	**اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:** دانشجویان با واکاوی، تحلیل و تفسیر تجربه های روایت شده در طول دوره آموزش حرفه‌ای و سایر تجربیات روایت نشده (تجربیات پیشین)، با استفاده روشمند از خودکاوی روایتی، تجربیات متنوع و پراکنده خود را در قالب روایت در برگیرنده ای از "من حرفه ای" به رشته تحریر درآورده و از آن در جلسه گروهی دفاع نمایند.
شایستگی اساسی:	

[73] - ***narrative self-study***

CK& PCK	ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
کد : ۲-۱ & ۱-۲ & ۳-۳ ۳-۴&	**من حرفه‌ای**	توانسته است روایت های خود را به گونه ای سازماندهی کند که زاویه دید یا جهت گیری های او را بدون پرداخت به جزئیات در ابعاد مختلف عمل حرفه‌ای (روش تدریس، سنجش، مدیریت کلاس و...) به تصویر بکشد.	توانسته است تجربیات خود را در ابعاد مختلف عمل حرفه ای به تصویر بکشد و تأثیر آن را بر یادگیری خود، دانش آموزان و همقطارن تبیین کند.	در سازماندهی تجربیات خود ابعاد عمل حرفه ای (روش تدریس، سنجش، مدیریت کلاس و...) را در پیوند با یکدیگر و به صورت سازمان یافته به تصویر کشیده است به گونه‌ای که تأثیر و تأثیر متقابل ابعاد بر یکدیگر و مجموعاً بر یادگیری خود، دانش آموزان و همقطاران به وضوح به تصویر کشیده شده است.
	قابلیت ها/ توانایی ها	در تحلیل و تفسیر تجربیات خود (از گذشته تا حال) توانسته برخی قابلیت های شخصی خود را که بر عمل حرفه‌ای او در آینده تأثیر گذار می باشد را شناسایی کرده اما نتوانسته پرسش های فراروی خود و نحوه پاسخ به آن ها را بر اساس تجربیات کسب شده تبیین کند.	در تحلیل و تفسیر تجربیات خود (از گذشته تا حال) توانسته قابلیت های شخصی خود را که بر عمل حرفه‌ای او در آینده تأثیر گذار می باشد را شناسایی کرده به پرسش های فراروی خود بر اساس تجربیات کسب شده پاسخ دهد.	در تحلیل و تفسیر تجربیات خود (از گذشته تا حال) توانسته قابلیت های خود به عنوان یک یادگیرنده، آموزشگر و عضوی از یک گروه حرفه‌ای را تبیین کند، و پرسش های فرا روی خود را با توجه به تجربیات کسب شده و تنوع نقش ها مطرح و به آن ها پاسخ دهد، به گونه‌ای که مسیر آینده حرفه ای خود را به روشنی تبیین نماید.
	خودکاوی	در متن پژوهشی درکی از کل و ارتباط آن با	در متن پژوهشی درکی از کل و ارتباط آن با	در متن پژوهشی درکی از کل و ارتباط آن با جزئیات را

	روایتی	جزئیات را برای قابل دریافت نمودن حرکت خواننده میان گذشته، حال و آینده، و ارتباط زمان و مکان را به نمایش گذاشته است اما این رابطه منجر به پاسخ دادن به پرسش های پژوهش نشده است.	جزئیات را برای قابل دریافت نمودن حرکت خواننده میان گذشته، حال و آینده، و ارتباط زمان و مکان و من های مختلف، را به نمایش گذارد و به پرسش های پژوهش پاسخ دهد.	برای قابل دریافت نمودن حرکت خواننده میان گذشته، حال و آینده، و ارتباط زمان و مکان و من های مختلف را به نمایش گذاشته و توانسته به کمک بازگویی دوباره روایت (ساختن صحنه و پیرنگ) و با پاسخ به پرسش های پژوهش، بصیرت حرفه ای خود را با صورت بندی جدید در قالب دانش کاربردی به نمایش بگذارد.
	ارائه و دفاع	از اعتماد به نفس برای دفاع از یافته های پژوهش برخوردار نیست و نظم منطقی میان معرفی ایده ها حفظ رابطه علت و معلولی میان یافته ها و پرسش های پژوهش در ارائه مشاهده نمی شود.	از اعتماد به نفس کافی برای دفاع از یافته های پژوهش برخوردار است و می تواند نظم منطقی را میان ایده ها و پرسش های پژوهش برقرار نماید و پاسخ به پرسش های طرح شده در جریان دفاع متکی بر یافته های پژوهش است و تصویر روشنی از توانایی های حرفه‌ای او را منعکس می کند.	از اعتماد به نفس بالایی برای دفاع از یافته های پژوهش برخوردار است و می تواند نظم منطقی را میان ایده ها و پرسش های پژوهش برقرار نماید و به پرسش های طرح شده در جریان دفاع با استفاده از یافته های پژوهش پاسخ های مستدل و قابل دفاع ارائه نماید و چگونگی طی مسیر حرفه‌در آینده را با تکیه بر تجربیات کسب شده روشن کند.

۲ – فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

ماهیت درس پروژه از نوع خودکاوی روایتی و متکی بر مجموعه تجربیات کسب شده در طول دوره آموزشی و تجربیات پیشین دانشجومعلم و فرصت های یادگیری مبتنی بر آموزش های ارائه شده در سرفصل درس پژوهش روایتی است، دانشجو باید با توجه به مجموعه تجربیات خود (تجربیات پیشین، دوره کارورزی و سایر تجربیات کسب شده در طول دوره تحصیلی) نسبت به تنظیم طرح پژوهشی (خودکاوی روایتی)، شناسایی منابع اطلاعاتی، جمع آوری اطلاعات و تحلیل و تفسیر اطلاعات، آزمون اعتبار یافته ها اقدام کند و نسبت به ارائه گزارش خود در قالب گزارش پژوهش روایتی از نوع خودکاوی روایتی اقدام نماید. این طرح زیر نظر استاد راهنما اجرا و نتایج آن برای دفاع در جلسه پایان دوره آماده می گردد.

۳ . راهبردهای تدریس و یادگیری چگونگی هدایت درس

راهبردهای اصلی شامل حل مساله، تفکر تأملی، تفکر نقاد و پژوهش است. هدف اصلی در این درس این است که دانشجومعلم یافته های حاصل از تجربیات خود را صورتبندی نموده و در قالب دانش کاربردی ارائه نماید. در فرایند عمل، اقداماتی به شرح زیر به انجام می‌رسد:

۱. تهیه فهرستی از کلیه تجربیات، گزارش ها، دست نوشته ها، یادداشت های شخصی، خاطرات، تصاویر، فیلم های تدریس، تولیدات فیزیکی و... در طول دوره تحصیلی (این مطالب می تواند مربوط به دوره تحصیلات مدرسه ای نیز باشد) و ترسیم آن در قالب نقشه ذهنی (***mind map***).

۲. ایجاد شرایط برای آنکه دستاوردها و تجارب دانشجومعلم بر اساس یک روال منطقی مثل روند زمانی، چالش ها و پرسش هایی که دانشجومعلم با آن روبرو بوده است یا ذهن او را به خود مشغول کرده است و... تنظیم شود.

۳. فرصت‌سازی برای مرور و مرور دوباره تمام داده های جمع آوری شده از تجربیات و حاشیه نویسی بر آن بر اساس دریافت ها، احساسات، قضاوت ها و... توسط دانشجومعلم. (یادداشت هایی که در این مرحله نوشته می شود، در مرحله تحلیل و تفسیر به دانشجومعلم کمک می کند. توصیه می شود این کار با فاصله زمانی دست کم یک روز انجام گیرد).

۴. درخواست مراجعه مجدد به همتایان (دانشجومعلمان)، معلمان راهنمای دروس کارورزی، آموزشگران دروس دوره تحصیلی و حتی دوره مدرسه، همکلاس‌های قبلی یا سایر کسانی که در طول دوران تحصیل با آن ها سروکار داشته‌اند. این گفتگوها باید درخدمت به تصویر کشیدن من حرفه‌ای و یافتن تصویری شفاف‌تر از من حرفه‌ای باشند. (این مراجعات می تواند به صورت غیررسمی باشد و موضوع گفتگو، یادداشت های شخصی دانشجومعلم یا پرسش ها و چالش هایی باشد که با آن روبرو شده است. توصیه می شود

فضای گفتگو به صورتی تنظیم گردد که امکان نقادی و نه ارزیابی را تدارک ببیند). این گفتگوها بهتر است در دو مرحله صورت بگیرد: یکبار قبل از تحلیل و تفسیر تجربیات و در مرحله دوم پس از دستیابی به یافته های و به منظور اعتبارسنجی یافته های پژوهش.

۵. کمک به مشخص نمودن پرسش هایی برای به تصویر کشیدن من حرفه‌ای توسط دانشجومعلم؛ پرسش هایی که تصویر روشنی از هویت حرفه ای دانشجومعلم (مبتنی بر تجربیات کسب شده) را مهیا می‌کند و مسیر آینده او را به تصویر می کشد (نشان‌دادن آینده ممکن، آینده محتمل و آینده مطلوب و نحوه حرکت در این مسیر حرفه ای).

۶. زمینه‌سازی برای آنکه دانشجومعلم بتواند هر نوع تحلیل ممکن قابل دفاع و یا با طی فرآیند کدگذاری و تحلیل و تفسیر یافته های حاصل از روایت هایی که تدوین کرده به شرح مطرح در دروس کارورزی، روایت‌ها و اطلاعات جمع‌آوری شده را برای تنظیم گزارش «تجربیات»، «دانشها» و «آرمان‌ها» بکار گیرد و گزارش اولیه خود را تدوین کند.

۷. ایجاد فرصت برای بازخوانی‌های مکرر متن تدوین شده و گفتگوی بر سر آن و ایجاد فرصت برای ارائه گزارش به دیگر دانشجومعلمان و فرصت دادن برای بازتدوین گزارش. حرکت رفت و برگشتی از گذشته به حال و از حال به آینده حرفه ای در طول این بازبینی‌ها و نقادی‌ها لازم است.

٤- راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی در این درس، فرایندی مبتنی بر مشارکت است. استاد درس، مسئول ارزشیابی عملکرد دانشجومعلم است. در این درس، مردودی مطرح نیست اما تنظیم گزارش نهایی بر اساس اصول باید به انجام رسد و استاد درس کیفیت آن را تایید نماید. ارائه گزارش در جلسات گروهی دانشجومعلمان صورت می‌گیرد و نقادی هر گزارش دست‌کم یک نوبت توسط سایر دانشجومعلمان انجام می‌شود. استاد درس بر اینکه این نقادی‌های گروهی در اصلاح گزارش نهایی بکار گرفته شود، نظارت می‌کند.

٥- ساختار گزارش پایانی کارنمای معلمی (گزارشی از نوع خودکاوی روایتی)

1. **صفحه عنوان: مشتمل بر:** آرم و نام دانشگاه (بالای صفحه)، اسم پردیس، نام گروه آموزشی، نام درس، «عنوان گزارش»، دوره تحصیلی، نام و نام خانوادگی دانشجومعلم، نام و نام خانوادگی استاد راهنما و زمان پذیرش گزارش توسط استاد راهنما (با ذکر روز، ماه و سال).
2. **بسم الله الرحمن الرحیم (یا عناوین مشابه)**
3. **صفحه تاییدیه استاد راهنما و تعهد دانشجومعلم** (بر اساس فرمت دانشگاه)
4. **تقدیم‌نامه** (در صورت تشخیص دانشجومعلم)

۵. **پیشگفتار** (در صورت تشخیص دانشجومعلم)

٦. **چکیده:** مشتمل بر ۲۰۰-۲۵۰ کلمه که اصل یافته نویسنده را آشکار کند. در بالای چکیده، «عنوان» و در زیر آن «کلمات کلیدی» (۵-۷ کلمه/ مفهوم) ذکر می‌شود.

۷. **فهرست مطالب:** فهرست مطالب الزامی است و در صورت نیاز فهرست جداول، فهرست نمودارها و شکل‌ها، فهرست پیوست‌ها هم اضافه می‌شود. هر گونه نمونه سوال و یا تصویر و فیلم و غیره که به عنوان بخشی از تحلیل و تفسیر مورد استفاده قرار گ‌رفته است به صورت پیوست در پایان گزارش و بعد از منابع قرار می گیرد.

۸. **متن اصلی گزارش:** متن گزارش نیازمند ساختار خاصی نیست. آنچه مطرح است، وجود مولفه‌های اصلی گزارش است. در این گزارش لازم است مولفه‌های زیر وجود داشته باشند؛ که اگر به همین ترتیب دنبال شوند می‌توانند ساختاری را شکل دهند:

مقدمات: شرحی از تجربیات زمینه‌ساز روی‌آوری به کار معلمی به زبانی برانگیزاننده برای شروع. این قسمت می‌تواند خود دارای عناوینی باشد یا می‌تواند به صورت یک متن پیوسته ارائه شود. آنچه مطرح است ارائه شرحی از انگیزه‌های ورود و تجارب مربوط به معلمی‌کردن دیگران است.

شرح تجارب تحصیلی در دوره آموزشی تربیت معلم: این شرح نشان می‌دهد که بر دانشجومعلم در دوره تربیت معلم (در دانشگاه فرهنگیان) چه گذشته است. شرحی از ابتدا تا انتهای تحصیل. شرحی از آنچه «انتظار داشته»، از آنچه «با آن مواجه شده و در آن زیسته»، شرحی از «نوع نگاهی که به رخدادهای واقع شده در فرایند تحصیل داشته»، شرحی از «تصمیماتی که اتخاذ کرده و اعمالی که به انجام رسانده»، شرحی از «آنچه در این جریان شنیده است (دانش ارائه شده)» و شرحی از «آنچه پذیرفته است (دانش مورد قبول)». این موضوعات اصولا می‌توانند بر اساس مجموعه روایت ها، گزارش ها، دست نوشته ها، تولیدات، یادداشت های روزانه، کاربرگ‌های ارزیابی عملکرد دانشجو، طرح های یادگیری، برگه های فعالیت یادگیری/ آزمون دانش آموزان، تصاویر و سایر اطلاعات جمع آوری شده.... در طول دوره تنظیم شوند و دانشجومعلم بهتر است به آنها استناد کند. باوجوداین، الزامی به ارائه مستندات نیست. آنچه مطرح و مقبول است، گزارش دانشجومعلم است.

تشریح معلمی‌کردن خود در آینده: وقتی دانشجومعلم به شرح تجارب علمی و عملی خود پرداخت، زمان آن می‌رسد که اعلام کند «بناست او چگونه معلمی کند؟» اینکه او چگونه معلمی می‌کند دارای چهار وجه اساسی است: اول اینکه «چه باورهای‌ی درباره یادگیری و آموزش دارد». دوم آنکه «خود را به رعایت چه اصولی یا چه نظریه‌هایی در معلمی‌کردن متعهد می‌داند». سوم آنکه «چه آرمان‌هایی را برای معلمی‌کردن خود لحاظ کرده است». و چهارم آنکه «عمل معلمی را در موقعیت‌های واقعی با چه چالش‌هایی مواجه می‌بیند». شرح اینکه «او چگونه با چالش‌ها مواجه می‌شود»، موضوع ارزشمندی است.

تعهدات حرفه‌ای دانشجومعلم: آنچه دانشجومعلم تا اینجا می‌گوید، شرحی است از تجربه و آرمان. اما معلمی کردن نیازمند «تعالی مستمر» است. این موضوع نیازمند آن است که دانشجومعلم از اکنون به آینده‌ای متفاوت هم عنایت داشته باشد. شرح اینکه او چه طریقی را برای بهسازی مستمر خود برگزیده است و چگونه به عنوان یک «یادگیرنده مادام‌العمر» عمل خواهد کرد، در اینجا می‌آید.

۹. منابع: به طور کلی ممکن است شخص از هیچ منبعی استفاده نکند؛ اما اگر دانشجومعلم از منابعی بهره گرفت، معرفی آنها بر اساس سبک APA ضروری است.

۱۰. پیوست‌ها: آنچه در ارتباط با این گزارش است و به فهم یا اعتبار آن کمک می‌کند اما ارائه آن در متن گزارش ممکن نیست، در پیوست قرار می‌گیرد.

نکات اساسی برای نگارش گزارش نهایی کارنمای معلمی

۱- هر گزارش، به عنوان «سند» تولیدی دانشجومعلم است که نسبت به تمام مفاد آن، متعهد است.
۲- هر گزارش، تحت یک «عنوان» منتشر می‌شود؛ عنوانی خلاقانه برای نشان دان محتوای آن.
۳- نگارش گزارش با رعایت قواعد نگارشی و ویرایشی زبان فارسی، انجام می‌شود.
۴- حجم پیش‌بینی شده گزارش، در تمام گزارش‌ها رعایت می‌گردد.
۵- در همه گزارش‌ها از خط «بی نازنین» با اندازه ۱۴ برای متن و از همان خط به صورت «برجسته» برای عناوین استفاده می‌شود.
۶- متن گزارش با رعایت اصول «تایپ»، تایپ می‌گردد.
۷- اصول زیبایی در تنظیم متن نهایی، رعایت می‌شود.
۸- در نگارش متن، اصول اخلاقی و ارزش‌های اجتماعی و دینی لحاظ و رعایت می‌شود.
۹- از هر گزارش فقط سه نسخه برای «پردیس»، «استاد راهنما» و «دانشجومعلم»، منتشر می‌شود.
۱۰- بارگذاری گزارش نهایی در پورتال دانشگاه، توسط دانشجومعلم انجام می‌شود و کد اختصاص یافته به گزارش، در متن منتشر شده قید می‌گردد.

ساختار پیشنهادی برای تنظیم گزارش نهایی درس کارنمای معلمی به شرح جدول ۳ است.

ساختار گزارش نهایی کارنمای معلمی

مقدمات

- ✓ **صفحه عنوان: مشتمل بر:** آرم و نام دانشگاه (بالای صفحه)، اسم پردیس، نام گروه آموزشی، نام درس، «عنوان گزارش»، دوره تحصیلی، نام و نام خانوادگی دانشجومعلم، نام و نام خانوادگی استاد راهنما و زمان پذیرش گزارش توسط استاد راهنما (با ذکر روز، ماه و سال).
- ✓ **بسم الله الرحمن الرحیم**
- ✓ **صفحه تاییدیه استاد راهنما و تعهد دانشجومعلم**
- ✓ **تقدیم‌نامه (درصورت لزوم)**
- ✓ **پیشگفتار (در صورت لزوم)**
- ✓ **چکیده و کلیدواژه‌ها:** مشتمل بر ۲۰۰-۲۵۰ کلمه
- ✓ **فهرست‌ها:** فهرست مطالب، فهرست جداول، فهرست نمودارها و شکل‌ها، فهرست پیوست‌ها

متن اصلی گزارش

- ✓ **مقدمه**
- ✓ **شرح تجارب تحصیلی در دوره آموزشی تربیت معلم:**

«انتظارات اولیه»،

«تجارب زیسته»،

«تحلیل از رخدادهای واقع شده در فرایند تحصیل»،

«تصمیمات اتخاذ شده و اعمال به انجام رسیده»،

«آنچه شنیده شده (دانش ارائه شده)»

«آنچه پذیرفته است (دانش مورد قبول)»

- ✓ **تشریح معلمی‌کردن خود در آینده:**

« چگونگی معلمی کردن»

« باورهای یادگیری و آموزش».

« اصول یا نظریه‌های مبنایی برای معلمی‌کردن».

«آرمان‌های معلمی‌کردن».

«چالش‌های عمل معلمی در موقعیت‌های واقعی».

«چگونگی مواجهه با چالش‌ها معلمی در موقعیت عمل»،

- ✓ **تعهدات حرفه‌ای دانشجوم‌علم:**

منابع

پیوست‌ها

پیوست ۱- مشخصات تدوین کنندگان برنامه درسی دوره کارشناسی پیوسته رشته آموزش زبان و ادبیات فارسی

موضوع: بازنگری برنامه درسی دوره کارشناسی پیوسته رشته آموزش زبان و ادبیات فارسی

مجری: معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه فرهنگیان

رئیس کارگروه: جناب آقای دکتر حاتم زندی

اعضای کارگروه بازنگری برنامه درسی دوره کارشناسی پیوسته رشته آموزش زبان و ادبیات فارسی:

جناب آقای دکتر فریدون اکبری، سرکار خانم نگار الهامیان، جناب آقای دکتر مهران بیغمی، جناب آقای دکتر ابراهیم خدایار، جناب آقای دکتر حسن ذوالفقاری، جناب آقای دکتر حاتم زندی و جناب آقای دکتر عباسعلی وفایی.

تدوین کنندگان سرفصل دروس عمومی ویژه فرهنگیان:

سرکار خانم فاطمه زهرا احمدی، جناب آقای دکتر هادی دهقانی یزدلی، جناب آقای دکتر محمد داوودی.

تدوین کنندگان سرفصل دروس تربیت اسلامی:

جناب آقای دکتر علیرضا صادق زاده قمصری، جناب آقای دکتر محمد حسنی، سرکار خانم دکتر شهین ایروانی، سرکار خانم دکتر نرگس سجادیه، جناب آقای دکتر محمود نوذری و سرکار خانم منصوره مهدوی هزاوه.

تدوین کنندگان سرفصل دروس تربیتی و موضوعی-تربیتی:

جناب آقای دکتر نعمت اله موسی پور، سرکار خانم آمنه احمدی، سرکار خانم منصوره مهدوی هزاوه، سرکار خانم عاطفه عطاران، سرکار خانم نگار الهامیان، سرکار خانم مریم قاسمی، سرکار خانم دکتر مرجان کیان، جناب آقای دکتر محمد دادرس و جناب آقای صادق نبوی.

تاریخ بازنگری برنامه درسی: ۱۳۹۵/۰۱/۲۳